

၃-ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ဝါကပ်ရာနေနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

ဝဿူပနာယိကာနုစာနုနကထာ

၁၈၄။ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ-က၌၊ အပညတ္တောတိ-ကား၊ အနနညာတော-ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်သေးသည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အသံဝိဟိတော-မစီမံအပ်သေးသည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်၊) တေ ဣဝ ဘိက္ခုတိ-ကား၊ တေ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ (စရန္တိ၌ စပ်၊) ဣဝ သဒ္ဓေါ-ဣသဒ္ဓါသည်၊ နိပါတမတ္တော-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ သံဃာတံ အာပါဒန္တာတိ-ကား၊ ဝိနာသံ-ပျက်စီးခြင်းသို့၊ အာပါဒန္တာ-ရောက်စေကြကုန်လျက်၊ (စရိဿန္တိ နာမ၌ စပ်၊) သံကသာယိဿန္တိတိ- ကား၊ အပ္ပောဿုက္ကာ- အားထုတ်ခြင်း မရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-ကြောင့်ကြမဲ့တို့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိဗ္ဗဝါသံ-အမြဲနေခြင်းဖြင့်၊ (ကြိယာဝိသေသန၊) ဝသိဿန္တိ (နာမ)-နေကြကုန်တုံဘိ၏၊ (ပါဠိတော်၌ နာမနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေး၊) [“သံကဿ”ဟူသော ဧကာရန္တ ဓာတ်သည် အတ္တနု (နေခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဧ ကို အာယ ပြု၍ “သံကသာယ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝသိဿန္တိ” ဟု ဖွင့်သည်၊

အပ္ပညတ္တော။ ။ “ပညတ္တော” ၌ ပ ပုဗ္ဗ ဥပ ဓာတ်သည် “ပညတ်”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို ပညတ်ခြင်းသည် အာပတ် တပ်၍ ပညတ်ခြင်း မဟုတ်၊ ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်စေလို၍ “အနနညာတော”ဟု ဖွင့်၏၊ (တစ်နည်း) ဥပဓာတ်ဖြင့်ပင် “စီမံအပ်”ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်စေလို၍ “အသံဝိဟိတော ဝါ” ဟု ဖွင့်သည်၊ နှစ်မျိုးလုံး အဓိပ္ပာယ်ယတ္တချည်းတည်း၊ [ယောဇနာ၌ကား “ပညတ္တော” ၌ ပ ပုဗ္ဗ ဥပ ဓာတ်၏ အနုစာနုနအနက်ကို ပြလို၍ “အနနညာတော”ဟုလည်းကောင်း၊ ဥပ ဓာတ်၏ ထပန အနက်ကို ပြလို၍ “အဝိဟိတော”ဟုလည်းကောင်း တစ်နည်း ဖွင့်သည်ဟု ဆိုလေသည်၊ ယောဇနာဖွင့်စဉ်က “အသံဝိဟိတော”ဟု ပါဠိရှိဟန် မတူ။]

သံဃာတံ။ ။ သံဟညိတ္တာတိ သံဃာတော-ညင်းပန်းနှိပ်စက်အပ်သော သတ္တဝါ၊ ဤ၌ “ဥဗ္ဗေသံ အာဂစ္ဆန္တိ”ကဲ့သို့ ဘာဝဗ္ဗဓာန ဘာဝလောပကြံ၍ ညင်းဆဲအပ်သော သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ညင်းဆဲခြင်းကြိယာကို အရကောက်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “ဝိနာသံ - ပျက်စီးခြင်းသို့” ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်၊ [ယောဇနာ၌ “သံဟနနံ သံဃာတော” ဟု ဘာဝသာဓန ပြု၍ ဝိနာသံနှင့် အရတူ ယူလေသည်။]

၂ မဟာဝါဘာသာဋီကာ [ဝဿပနာယိကာနာမနာ

ယောနောဉ် "သံ ပုဗ္ဗ ကသေ ဓာတ်" ဟု ဆို၏။ သက္ကန္တကာတိ-ကား၊ သက္ကဏာ - ငှက်တို့သည်၊ (အလ္လိယိဿန္တိ နာမဉ် စပ်၊) [သက္ကန္တနှင့် သက္ကဏ (န)သည် ပရိယာယ်တည်း၊] ဝဿာန ဝဿ ဥပဂန္တန္တိ-ကား၊ ဝဿာနနာမကေ-မိုးလ အမည်ရှိသော၊ တေမာသေ-သုံးလ၌၊ ဝဿ-မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဥပဂန္တဗ္ဗ- ကပ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ ["ဥပဂန္တဗ္ဗ အတ္ထော" နေရာဝယ် "ဥပဂန္တန္တိ အတ္ထော" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ တယော မာသာ တိမာသံ၊ တိမာသံယေ တေမာသံ၊ သုတ္တဉ် ဏ ပစ္စည်း သက်၊ "ဝဿာန" ၏ အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် "တေမာသေ" ကိုလည်း "ကေဝုဇ် သ္မိဝိဘတ်" ဟု မှတ်ပါ။]

ကတိ န ခေါ ဝဿပနာယိကာတိ-ကား၊ ဝဿပနမနာနိ-ဝါသို့ကပ်ခြင်း တို့သည်၊ ကတိ န ခေါ-အဘယ်မျှလောက်တို့ပါနည်း?၊ အပရစ္ဆဂတာယာတိ ဧတ္ထ- ဉ်၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂတာယ- လွန်သွားပြီးသော၊ အဿာ-ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏၊ အပရစ္ဆ-နောက် တစ်ရက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊) အပရစ္ဆဂတာ-တာမည်၏၊ တဿာ-ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊ အပရစ္ဆဂတာယ-လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလ ပြည့်နေ့၏ နောက်တစ်ရက် ရှိလတ်သော်၊ အတိက္ကန္တာယ-လွန်ပြီးလတ်သော်၊

ဝဿပနာယိကာ။ ။ ဥပ ပုဗ္ဗ နိ ဓာတ်၊ ဥပဂမန အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝဿပနမနာနိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဥပနယန-ကပ်ခြင်း၊ ဥပနာယော-ခြင်း၊ ဥပနာယော ဧဝ ဥပနာယိကာ" ဟု သုတ္တဉ် ဣက ပစ္စည်းသက်၊ ဝဿ-ဝါသို့၊ ဥပနာယိကာ-ကပ်ခြင်းတည်း၊ ဝဿပနာယိကာ-ခြင်း၊ ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုဇ်သက်။

အပရစ္ဆဂတာယ။ ။ ဤပုဒ်ကို "အသမာနာနိကဏဝိသယော-တေသောတည်ရာ အနက်ဟူသောဟောရာရှိသော၊ ဗာဟိရတ္ထသမာသောယံ" ဟုဋီကာဖွင့်၏၊ ဘိနာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံဟု ဆိုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်၊ "သတ္တယံ+ ပရိနိဗ္ဗာတယံ+အဿာတိ သတ္တယံပရိနိဗ္ဗာတော" ပုဒ်ကဲ့သို့ "အပရစ္ဆ+ဂတာယ+ အဿာတိ အပရစ္ဆဂတာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုသည်၊ တဿာ အပရစ္ဆဂတာယသည် ပါဠိတော် ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ဝိဘတျန္တ ကို ပြသောပါဌ်တည်း၊ အတိက္ကန္တာယ အပရသ္မိ ဒိဝသေကာ အဓိပ္ပာယ်ပြု တည်း၊ ဂတာကို "အတိက္ကန္တာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ မာသဂတာယ၌လည်း နည်းတူ။

မှတ်ချက်။ ။ "မာသော + ဂတာယ = အဿာ"၌ အဿာကို ဝါဆိုလပြည့် နေ့ပင် စွဲရ၏၊ ပါဠိတော်၌ "မာသဂတာယ အာသဠိယာ" ဟု ရှိသောကြောင့်

ကဏ္ဍ]

ဥဒါနိ

၃

အပရသ္မိံ ဒိဝသေ-နောက် တစ်ရက်၌၊ ဝါ-ဝါဆိုလပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့၌၊
ဣတိ အတ္ထောတိ၊ ဒုတိယနယောပိ-မာသဂတာယဟူသော ဒုတိယနည်း၌လည်း၊
(ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဂတာယ- လွန်သွားပြီးသော၊ အဿာ- ထို
ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏၊ မာသော - တစ်လသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(သာ - ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊) **မာသဂတာ** - တာ မည်၏၊ တဿာ-
ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊ မာသဂတာယ- လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏
တစ်လရှိလတ်သော်၊ အတိက္ကန္တယ- လွန်ပြီးလတ်သော်၊ မာသေ- တစ်လ
သည်၊ ပရိပုဏ္ဏေ - ပြည့်လတ်သော်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊
(ထိုသို့ တစ်ရက်လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏ အပရဇ္ဈဂတာ မည်သည်၏
အဖြစ်၊ တစ်လလွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏ မာသဂတာ မည်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်)၊ အာသာဠိပုဏ္ဏမာယ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့
ဖြစ်သော၊ ပါဠိပဒဒိဝသေ - အထွက်တစ်ရက်နေ့၌၊ (ဝသံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ ၌
စပ်၊) [ဤ စကားဖြင့် ပရိမဝါကပ်ရန် နေ့ကို ပြသည်၊] ဝါ - တစ်နည်း၊
အာသာဠိပုဏ္ဏမာ(မိ)တော - ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှ၊ အပရာယ -အခြားသော၊
ပုဏ္ဏမာယ- ဝါခေါင်လပြည့်နေ့၏၊ အနန္တရေ - သော၊ ပါဠိပဒဒိဝသေယောဝ-
၌ပင်၊ [ဤ စကားဖြင့် ပစ္စိမဝါကပ်ရန် နေ့ကို ပြသည်၊] ဝိဟာရံ - ကို၊
ပဋိဇ္ဇေတိတ္တာ - သုတ်သင်ပြီး၍၊ ပါနီယံ - သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊
ပရိဘောဇနီယံ - သုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာ - တည်စေပြီး၍၊

ထိုသို့ စွဲရသည်၊ ထိုသို့ စွဲရသည့်အတွက် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ကို တစ်လ လွန်သွားပြီး
ဖြစ်လျှင် ဝါခေါင်လပြည့်နေ့ ပြည့်ပြီးရ၏၊ ထို ဝါခေါင်လပြည့်နေ့ ပြည့်ပြီးဖြစ်လျှင်
ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်သို့ ရောက်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌
“အာသာဠိပုဏ္ဏမိတော ဝါ အပရာယံ ပုဏ္ဏမာယ” ၏ နောက်၌ **“အနန္တရေ
ပါဠိပဒဒိဝသေယောဝ”** ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌
ပစ္စိမဝါကပ်ရသည်။

ဝိဟာရံ ပဋိဇ္ဇေတိတ္တာ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာဝယ် ဝါဆိုပုံ အစီအစဉ်ကို ပြရာ၌
“ဝိဟာရံ ပဋိဇ္ဇေတိတ္တာ၊ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ” စသည်ကို ပြထား
သောကြောင့် ရှေးခေတ်က ဆရာသမားတို့သည် ဝါဆိုခါနီး၌ တံမြက်စည်းများကိုလည်း
ပြင်ဆင်ကြ၏၊ သောက်ရေ သုံးရေအိုးများကိုလည်း ပြင်ဆင်ကြ၏၊ ထိုသို့ ပြင်ဆင်ပြီး
နောက် ဝါဆိုမည့် နေ့၌ ဥပုသ်ပြု အစီအစဉ်အတိုင်းပင် တံမြက်လှည်းခြင်း၊ သောက်ရေ
သုံးရေတည်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုပြီးမှ သံဃာအများ ရှိခဲ့သော် စည်းဝေးပြီးလျှင်
ဘုရားရှိခိုး ဝတ်တက်၍ ဝါဆိုလေ့ ရှိကြသည်။

သမ္ပ- သော၊ စေတိယဝဋ္ဋနာဒိသာမိဓိကမ္ပ- စေတိတော်ကို ရှိမိုးခြင်း အစ
ရှိသော အရိအသေ ပြုမှုကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ - ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ဣသ္မိံ ဝိဟာရေ
ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိတိ - ဟူ၍၊ သင်္ကံ ဝါ - တစ်ကြိမ်သော်
လည်းကောင်း၊ ဒုတ္တိက္ခတ္တံ၊ ဝါ- နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊
ဝါစံ- စကားလုံးကို၊ နိဋ္ဌာရေတွာ- မြှက်ဆို၍၊ ဝဿံ- မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊
ဝါ- မိုးခိုခြင်းသို့၊ ဥပဂန္တမ္ပ- ကပ်ရာ၏။

ဝဿာနေဓာမိကာပဋိက္ခေပါဒီကထာ

၁၈၅-၆။ ယော ပတ္တမေယျာတိ ဧတ္ထ-၌၊ အနုပေက္ခမနေန ဝါ-
ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသော သွားခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညတ္ထ-အခြား
ကျောင်းတိုက်၌၊ အရဏံ-အရဏ်ကို၊ ဥဋ္ဌာပနေန ဝါ-တက်စေခြင်းအားဖြင့်
သော်လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ယော အတိတ္ထမေယျာတိ
ဧတ္ထ - ၌၊ ဝိဟာရဂဏနာယ - ကျောင်းတိုက် အရေအတွက်အားဖြင့်၊

တေမာသံ ဝဿံ။ ။ ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး အဆက်မပြတ် နေရမည် ဖြစ်
သောကြောင့် "ဣမံ တေမာသံ"ကို အစွန္တသံယောဂအနက် ပေးရ၏။ ဝဿံကား
ဥပေမိ ၏ ကံတည်း။ "ဝဿံ"အရ မိုးလကို ရသော်လည်း ဌာန၏ အမည်ကို
ဌာနီ နေခြင်း၌ တင်စား၍ တစ်နည်း- "ဝဿဝါသံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါသပုဒ်ကို
ချေ ဟု ကြံ၍ "ဝဿံ-မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဝါ-မိုးခိုခြင်းသို့"ဟု အနက်ပေးရသည်။
"ဝဿံ- ဝါသို့"ဟူသော အနက်ကား အလွယ်တကူ ပေးအပ်သော အနက်တည်း။
[ဝဿံ ဥပဂန္တန္တေနာတိ ဝဿဝါသံ ဥပဂန္တန္တေန၊ -ဒုတိယပါရာမိက၊ သာရတ္ထ။]
"ဥပေမိ" ၌ ဥပ၊ ဣ ဓာတ်၊ ဂတိအနက်ဟော၊ ဥပဂန္တဗ္ဗနှင့် အနက်တူ။

အနုပေက္ခ ယော၊ အာပတ္တိ။ ။ "ကျောင်းသို့ ပြန်လာမည်"ဟု ငဲ့ကွက်ခြင်း
မရှိဘဲ သွားရာ၌ ကျောင်းတိုက် ဥပစာကို လွန်လျှင် အာပတ်သင့်၏။ သွားတုန်းက
"နေ့စဉ် ပြန်မည်"ဟု ရည်ရွယ်၍ ငဲ့ကွက်ခြင်း ရှိသော်လည်း ထိုကျောင်းသို့
ရောက်သောအခါ ညဉ့်အိပ်၍ အရဏ်တက်စေခြင်းကြောင့်လည်း အာပတ်သင့်သည်။-
နိဋ္ဌာရေတွာ

[စာစာ]

ဝဿပနာယိကက္ခန္ဓကအဖွင့်

၅

အာပတ္တိယော- တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ [ဝါဆိုမည့် နေ၌ မိမိနေရာ
ကျောင်းမှ ထွက်လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ခရီးသွားရင်း ကျောင်းတိုက်
တွေ့ရာဝယ် ထို ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာကို လွန်သွားခြင်းသည်လည်းကောင်း
“အတိက္ကမန” မည်သည်သာ။]

ဟိ- ချဲ့၊ တံ ဒီဝသံ- ထို နေ၌၊ (ဝါကပ်ရာ နေ၌) ဝိဟာရသတဿ-
ကျောင်းတိုက်ပေါင်း တစ်ရာ၏၊ ဥပစာရံ-ဥပစာသို့၊ ဩက္ကမိတွာ-သက်
ရောက်ပြီး၍၊ သစေ အတိက္ကမတိ- အကယ်၍ လွန်သွားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊
သတံ- တစ်ရာသော၊ အာပတ္တိယော- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန - ဆက်၊
ဝိဟာရပစာရံ - ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာကို၊ အတိက္ကမိတွာ - လွန်ပြီး၍၊
(မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာကို လွန်ပြီး၍) အညဿ-အခြားသော၊
ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ဥပစာရံ-သို့၊ အနောက္ကမိတွာဝ-မသက်ရောက်
မှု၍သာ၊ သစေ နိဝတ္တတိ- အကယ်၍ ပြန်နစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကာဝ-
တစ်ချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကေနစိ-တစ်စုံ
တစ်ခုသော၊ အန္တရာယေန - အန္တရာယ်ကြောင့်၊ ပုရိမိကံ - ပုရိမဝါသို့၊
အနုပဂတေန- မကပ်ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ ပစ္ဆိမိကာ - မစ္ဆိမဝါသို့၊
ဥပဂန္တဗ္ဗာ- ကပ်ရောက်ထိုက်၏။ [ဤ စကားအရ “ရာဇ၊ စောရ စသော
အန္တရာယ် မရှိလျှင် ပုရိမဝါ မကပ်ဘဲ မနေကောင်း”ဟု မှတ်ပါ။]

ဝဿံ ဥက္ကမိတုကာမောတိ-ကား၊ ဝဿနာမကံ-မိုးဥတု အမည်ရှိသော၊
ပဌမမာသံ-ပထမလကို၊ (ဝါဆိုလကို)၊ ဥက္ကမိတုကာမော-အထက်သို့ ငင်လို
သည်၊ သာဝဏမာသံ - ဝါခေါင်လကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊ ပန - ဖန်၊
အာသဋ္ဌိမာသမေဝ-ဝါဆိုလကိုသာ၊ ကတ္တုကာမော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊
ဒူတံ ပါဟေသိ ဌံ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အာဂမေ နုဏှောတိ-ကား၊ အာဂမေ-

ဝဿံ ဥက္ကမိတုကာမော။ ။ “ဝဿံ”ဟု သာမညဆိုသော်လည်း မိုးဥတု(မိုးလ)
အားလုံးကို မယူရ၊ ထို မိုးလတွင် ပါဝင်သော ဝါဆိုလကို ယူစေလိုသောကြောင့်
“ဝဿနာမကံ ပဌမမာသံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ပထမဝါဆိုလကို “ဥ-အထက်သို့၊
ကမိတုကာမ-ငင်လိုခြင်း”ဟုသည် ဝါခေါင်လကို ဝါခေါင်လဟု မပြုဘဲ “ဝါဆိုလ”ဟု
ထပ်၍ ပြုလိုခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ပြုခြင်းကို “ဝါထပ်ခြင်း”ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်၊
ထိုသို့ ဝါဆိုလ နှစ်ထပ် ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရက်မစုံလများကို ပြန်၍ အစားပေးသော
အားဖြင့် ကောင်းကင်က နေသွား၊ လသွားနှင့် ကိုက်ညီစေလိုသောကြောင့်တည်း။

၆

မဟာဝါဘာသာဋီကာ

[သတ္တမာကရဏီယာ

လာလတ္တံ့သော၊ မာသေ-ဝါခေါင်လ၌၊ (ဝသံ ဥပဂစ္ဆေယျံ ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [“စုဇော”ဟု ဆိုသော်လည်း လဆန်းကို မယူရ၊ မာသကို ယူပါ-ဟုလို၊] အနုစာနာမိ ဣယ၊ အနုဝတ္ထိတုန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ဝသုက္ကမုနေ-ဝါဆိုလကို အထက်သို့ ငင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဝါထပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ကာမိ-တစ်စုံတစ်ခု သော၊ ပရိဟာနိ နာမ-ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမည်သည်၊ [ပရိဟာနိတိ ဂုဏပရိဟာနိ-ဝိမတိ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာစသော ဂုဏ်တို့၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊] နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုဝတ္ထိတုံ-လိုက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ကို၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြု တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညသ္မိမ္မိ-ဝါထပ်ခြင်းကိစ္စမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မိကေ-တရားနှင့်လျော်သော၊ ကမ္မေ-အလုပ်၌၊ အနုဝတ္ထိတမ္မံ- လိုက်ရာ၏၊ အဓမ္မိကေ-တရားနှင့် မလျော်သော၊ (ကမ္မေ)၊ ပန-၌ကား၊ ကဿမိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏ (အလိုသို့)၊ န အနုဝတ္ထိတမ္မံ-မလိုက်ရာ။

၀၀၀၀၀၀၀၀

သတ္တမာကရဏီယာနုစာနကထာ

၁၈၇-စ။ သတ္တမာကရဏီယေသု-သတ္တမာကရဏီယတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) သတ္တမာကရဏီယေန ဂန္ထန္တိ-ကား၊ သတ္တမာဟန္တရေ-ခုနစ် ရက်အတွင်း၌၊ ယံ-အကြင် ကိစ္စကို၊ ကတ္တမ္မံ-ပြုထိုက်၏၊ တံ-ထို ကိစ္စ သည်၊ သတ္တမာကရဏီယံ-ယ မည်၏၊ ကရဏဘူတေန-ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ် သော၊ တေန သတ္တမာကရဏီယေန-ထိုခုနစ်ရက်အတွင်းဝယ် ပြုဖွယ်ကိစ္စဖြင့်၊

သတ္တမာကရဏီယေန။ ။ သတ္တမာဟ- ခုနစ်ရက်၌၊ ဝါ- ခုနစ်ရက်ထဲ၌၊ (ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊) ကရဏီယံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စတည်း၊ သတ္တမာကရဏီယံ- ခုနစ်ရက်၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စ၊ “ခုနစ်ရက်၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စ”ဟူသည် ခုနစ်ရက် အတွင်း၌ ပြီးစေရမည့် ကိစ္စတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တမာဟန္တရေ”ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်၊ ယောနော၌ကား “သတ္တမာဟန္တရကရဏီယံ”ဟု ဆိုလိုလျက် “အန္တရပုဂံကို ဈေထားသည်”ဟု ဆိုသည်။

ကရဏဘူတေန။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ကရဏဘူတေန” ဟု ရှိသောကြောင့် သတ္တမာကရဏီယေနကို “ဖြင့်”ဟု ကရိုဏ်းအနက် ပေးရသည်၊ ကရဏဘူတေန နေရာဝယ် “ကာရဏဘူတေန”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ ထိုကိစ္စ သည် သွားခြင်း၏ အကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ သွားတုန်း၊ သွားဆဲ၌ သွားခြင်းကြိယာ ကို ပြီးစေတတ်သော ကြိယာသာကေတမသတ္တိကရိုဏ်းသဘော မရှိသောကြောင့်တည်း၊ နောက်၌လည်း “ကာရဏေန” သုံးနှုန်းထားပုံကို တွေ့ရလတ္တံ့။

[ကာရဏဘူတေန-သော၊ တေန သတ္တာဟကရဏီယေန-ကြောင့်၊] ဂန္ထ-
 သွားခြင်းငှာ၊ အနဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဟိတော ဂန္ထန္တိ-ကား၊
 သတ္တဟိ-ခုနစ်ဦးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဘိက္ခုအာဒိဟိ-ဤ ရဟန်းအစရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒုတေ- တမန်ကို၊ ပဟိတေယေဝ- စေလွှတ်အပ်သော်သာ၊
 ဝါ- မှသာ၊ ဂန္ထ- သွားခြင်းငှာ၊ အနဇာနာမိ- ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊
 [“ဣမေဟိ ဘိက္ခုအာဒိဟိ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “သတ္တန္တ
 ဘိက္ခုဿ” စသည်တို့ကို ဆဋ္ဌိကတ္တာဟုလည်းကောင်း၊ ပဟိတေ၏ ကံကို
 လည်း “ဒုတေ”ဟု ထည့်ပါဟုလည်းကောင်း သိရသည်၊] သတ္တာဟံ
 သန္နိဝတ္ထော ကာတဗ္ဗောတိ-ကား၊ သတ္တာဟေယေဝ-ခုနစ်ရက်၌သာ၊ ဝါ-
 ခုနစ်ရက်အတွင်း၌သာ၊ သန္နိဝတ္တိတဗ္ဗော-ပြန်နစ်ထိုက်၏၊ အဋ္ဌမော-ရှစ်ခု
 မြောက်သော၊ အရဏော- အရဏ်ကို၊ တတ္ထေဝ-ထို ပင့်ဖိတ်ရာ အရပ်၌သာ၊
 (ရောက်ရာ အရပ်၌သာ)၊ န ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-မတက်စေထိုက်၊ ဣတိ အတ္ထော။

သတ္တာဟံ ဟေ၊ ကာတဗ္ဗော။ ။ “သတ္တာဟံ”အရ “ခုနစ်ရက်ကာလ”ကို
 မယူရ၊ ခုနစ်ရက်တွင် အဆုံးရက်ဖြစ်သော ကာလကို ဧကဒေသျှပဇာရအားဖြင့်
 ယူရသည်၊ [သတ္တာဟပရိယောသာနကာလော ဟိ ဣဓ သတ္တာဟသဒ္ဓေန ဝုတ္တော၊
 တဒပေက္ခာယ စ (ထို သတ္တာဟပရိယောသာနကာလကို ငဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊)
 သန္နိဝတ္ထောတိ ပုလ္လိဏေန ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ၊] ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်၏
 အဆုံးကာလကို၊ သန္နိဝတ္ထော-ပြန်နစ်ရာကာလကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏”ဟု
 ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ ယခုကာလ၌ကား ဝိမတိအဖွင့်ကို မလိုက်ဘဲ “သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်
 အတွင်း၌၊ သန္နိဝတ္ထော-ပြန်နစ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏”ဟု ပေးကြသည်။

အဋ္ဌမော ဟေ၊ န ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ။ သတ္တာဟံ၌ “သဗ္ဗပဒံ သာဝဇာရဏံ”
 နှင့်အညီ အဝဇာရဏ ရသင့်သောကြောင့် “သတ္တာဟေ ယေဝ” ဟု ဧဝ ထည့်၍
 ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ဧဝ ၏ နိတ္တေတဗ္ဗ အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အဋ္ဌမော ဟေ၊
 န ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော” ဟု မိန့်သည်၊ ဤ၌ “အဋ္ဌမအရဏံ”ဟူသည်
 ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၏ အဆုံး၌ တက်လာမည့် အရဏ်တည်း၊ မိမိ ကျောင်းမှ
 ထွက်လာခဲ့ရာနေ့၏ လွန်ပြီးသော အတိတ်အရဏ်ကိုပါ ယူ၍ တွက်သောကြောင့်
 ထို အရဏ်သည် အဋ္ဌမအရဏ် ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် လဆန်းတစ်ရက်နေ့၌ ကျောင်းမှ
 ထွက်ချိန်ဝယ် “အတိတ်အရဏ်ဖြင့် တစ်အရဏ် ရပြီ”ဟု ယူ၍ “ခုနစ်ရက်မြောက်
 (ကျောင်းပြန်ရမည့်)နေ့၌ ခုနစ်အရဏ် ရနေပြီ”ဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ အတိတ်အရဏ်ပါ
 ယူနည်းကို ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ် “ဒသာဟပရမံ”ပုဒ်၌ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြခဲ့သည်။

ဘိက္ခုနီသံဃံ ဥဒ္ဓါသ္မာတိ ဣတော- ဟူသော ဤဝါရမှ၊ ပဌာယ- ဤ၊ ဝစ္စကုဋိ-ဝစ္စကုဋိလည်းကောင်း၊ နန္ဒာယရ-ဇရုံးအိမ်လည်းကောင်း၊ နန္ဒာယရသာလာ-ဇရုံးအိမ်ထားရာ ဇရပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိ-ဤ အဆောက်အဦတို့သည်၊ ပရိဟိနာနိ-ယုတ်လျော့ကုန်ပြီ။ [ဘိက္ခုနီဓနကဉ္စ ဝစ္စကုဋိကိုလည်းကောင်း၊ နန္ဒာယရကိုလည်းကောင်း ပယ်တော်မူ၏၊ နန္ဒာယရကို ပယ်လျှင် နန္ဒာယရသာလာလည်း ဘိက္ခုနီတို့ အတွက် ပယ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။]

၁၈၉။ ဥဒေါသိတာဒီနိ- ဘဏ္ဍာတိုက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒါဒိသု-ဥဒေါသိတသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဝုတ္တာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဘတ္တဧဟံ-ထမင်းချက်ရာအိမ်ကို၊ ရသဝတီတိ-ရသဝတီဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [ရသော+ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ရသဝတီ-အမဲ၊ သားငါး အစရှိသော အရသာရှိရာအိမ်၊] ဝါရေယျံ-လက်ထပ်ခြင်းကို၊ သဉ္ဇရိတ္တသိက္ခာပဒေ-သဉ္ဇရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ပုရာယံ သုတ္တန္တောပလုစ္စတီတိ-ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အယံ သုတ္တန္တော-သည်၊ န ပလုစ္စတိ-မပျက်စီးသေး၊ ယာဝ-လောက်၊ အယံ သုတ္တန္တော-သည်၊ န ဝိနဿတိ-မပျက်စီးသေး၊ ("တာဝ-တို့ မပျက်စီးသေးမီ၊ ပရိယာပုဏိဿန္တိ-သင်ယူကြရပါကုန်လတ္တံ့"၌ စပ်၊) အညတရံ ဝါ ပနဿ ကိစ္စံ ဟောတိ ကရဏီယံ ဝါတိ ဧတေန-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ပရိသင်္ခတံ-ထက်ဝန်းကျင် ပြုပြင် စီမံအပ်ပြီးသော ဝါ-အသင့်ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော၊ ယံကိစ္စံ-အမှတ်မရှိကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော၊ ကရဏီယံ - ပြုဖွယ် ကိစ္စသည်၊ ဝါ - ကို၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ [ကိစ္စံ၊ ကရဏီယံ ဟူသော ဤနှစ်ပုဒ်ဖြင့် ပြုဖွယ်အားလုံးကို သိမ်းယူပြီးဖြစ်သည်-ဟူလို၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော စေလွှတ်ခြင်းတို့၌၊ ဣစ္ဆာမိ ပေ၊ ပဿိတုန္တိ - ဟူသော၊

ပုရာယံ ပေ၊ ပလုစ္စတိ။ ။လုစ ဓာတ်သည် ပျက်စီးခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိနဿတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ "ပုရေ၊ ယာဝ၊ ပုရာတို့၏ ယှဉ်ရာဝယ် အနာဂတ်အနက်၌ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် သက်"ဟု ဆို၏၊ "ပုရာ ပလုစ္စတိ-မပျက်စီးမီ၊ ပရိယာပုဏိဿန္တိ-သင်ယူရပါကုန်လတ္တံ့"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ မထေရ်တစ်ပါးသည် သုတ္တန်တစ်ရပ်ကို သုသာလျှင် ရရှိနေ၏၊ မိမိ ကွယ်လွန်သွားလျှင် ပျောက်မည်စိုးသောကြောင့် မပျောက်မီ သင်လှည့်ကြပါဟု ဖိတ်ခေါ်သော စကားတည်း၊ ယာဝ န ပလုစ္စတိသည် ပုရာ ပလုစ္စတိ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ယာဝ ပါသောကြောင့် "တာဝ"ဟု ထည့်ပေးရသည်၊ ဝိနဿတိကား ပလုစ္စတိ၌လုဓာတ်၏ အနက်ဖွင့်တည်း။

နစာနကထာ]

ဝသုဗျာယ်ကက္ခန္ဓကအဖွင့်

၉

ဣမိနာဝ ကပ္ပိယဝစနေန-ဤ အပ်စပ်သော စကားဖြင့်သာလျှင်၊ (ဒူတေ-
ကို၊) ပေသိတေ-စေလွှတ်အပ်သော်၊ ဂန္တဗ္ဗ-သွားရာ၏၊ (သွားကောင်း၏၊)
တောသံ-ဤ ဣစ္ဆာမိ ဒါနဉ္စ ဒါတုံ စသော စကားတို့၏၊ ဝေဝစနေန ဝါ-
ဝေဝစ ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြင့်သော်လည်း၊ (ဒူတေ ပေသိတေ ဂန္တဗ္ဗံ၊)
[ဤသို့ တံရားသဖြင့် ကိစ္စကြောင့် သွားနိုင်သည်၊ လူမှုကိစ္စကို ရွက်ဆောင်ပေး
ဖို့ရန် ပင့်လျှင် မသွားကောင်း ဟူလို၊ (ဣစ္ဆာမိ ဒါနဉ္စ ဒါတုံ စသော
တုံပစ္စယန္တ သုံးပုဒ်ကို ကြည့်၍ တုံ သုံးတုံဖြင့် ပင့်မှ သွားကောင်း သည်ဟု
ပြောစမှတ် ပြုကြသည်။)]

ပန-ဆက်၊ ပေယျာလက္ခမော-ပေယျာလအစဉ်ကို၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်
လတ္တံ့သော အစဉ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ပါဠိတော်ဝယ် ဥပါသကေန ကို
စ၍ သံဃံ ဥဒ္ဓိဿ အတွက် အပြည့်အစုံ ပြပြီးနောက် “သမ္မဟုလေ ဘိက္ခု
ဥဒ္ဓိဿ”စသည်တို့အတွက် အပြည့်အစုံ မပြ၊ ထိုသို့ မပြခြင်းကို “ပေယျာလ
မြှုပ်ထားသည်”ဟု ဆိုသည်၊] ဥပါသကေန- သည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-
ရည်စူး၍၊ ဝိဟာရာဒယော - ဝိဟာရ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊
ကာရာပိတာ-ပြုစေအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ သမ္မဟုလေ-များစွာ
ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၍လည်းကောင်း၊ ဧကံ-သော၊ ဘိက္ခု-
ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိသံဃံ- ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ - လည်းကောင်း၊
သမ္မဟုလာ-န်သော၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊) ဧကံ-
သော၊ ဘိက္ခုနိ- ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊) သမ္မဟုလာ- န်သော၊
သိက္ခမာနာယော-တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊) ဧကံ-သော၊ သိက္ခမာန-
ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊) သမ္မဟုလေ သာမဏေရေ-တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-
လည်းကောင်း၊) ဧကံ သာမဏေရံ-ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ- လည်းကောင်း၊) သမ္မဟုလာ
သာမဏေရိယော-တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊) ဧကံ သာမဏေရိ-ကို၊
ဥဒ္ဓိဿ-လည်းကောင်း၊ (ဝိဟာရာဒယော-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကာရာပိတာ
ဟောန္တိ၊) အတ္တနော- ၏၊ (မိမိဟူသော ဥပါသကာ၏၊) အတ္ထာယ- အကျိုးငှာ၊
နိဝေသနာဒိ- အိမ် အစရှိသည်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကာရာပိတံ- သည်၊ ဟောတိ၊
ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ဆိုအပ် သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဥပါသိကာယ
သံဃံ ဥဒ္ဓိဿာတိ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သာမဏေရိယာ သံဃံ
ဥဒ္ဓိဿာတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊) သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊
ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏၊ ဝါ-ဆိုပါလေ၊ သတ္တပ္ပကာရေသု-ခုနစ်ပါး အပြားရှိကုန်သော၊

တောသု ကရုဏီယေသု-ဤ ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကြောင့်၊ (ဒုတေ-ကို) ပဟိတေ-
 သော်၊ ဂန္ထဝံ-ရာဇ်။ [ခုနစ်ပါးဟူသည် ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့နှင့်တကွ
 သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတည်း၊ ထို ငါးဦးတို့၏ ပါဠိတော်၌ လာသော ပြုဖွယ်
 ကိစ္စတို့ကြောင့် တမန်စေလွှတ်လျှင် သွားကောင်းပါသည်-ဟုလို၊ ဤ ဝါကျ၌
 ပါဠိပျက်နေဟန် တူသည်၊ ယောဇနာ၌လည်း "သတ္တသု"ဟု ရှိ၏၊ "တောသံ
 သတ္တန္တံ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ကရုဏီယေသု"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

၀၀၀၀၀၀၀

ပဉ္စမအပ္ပဟိတောပီအနုစာနုနကာတာ

၁၉၃။ ပဉ္စမ သတ္တာဟကရုဏီယေနာတိ-ကား၊ ဘိက္ခုအာဒိန-ရဟန်း
 အစရှိကုန်သော၊ တောသံ သဟဓမ္မိကာန-ဤ သီတင်းသုံးဖော်တို့၏အတွက်၊
 ဂိလာနဘတ္တံ- ဂိလာနဖို ဆွမ်းကို၊ ပရိယေသိဿာမိ- ရှာမှီးအံ့၊ (တိ) တိ
 ဝါ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကဘတ္တံ-ဂိလာန
 လုပ်ကျွေးသူဖို ဆွမ်းကို၊ ပရိယေသိဿာမိ- အံ့၊ (ဣတိ) ဝါ- သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဘေသန္တံ - ဆေးကို၊ ပရိယေသိဿာမိ- အံ့၊ (ဣတိ) ဝါ-
 သော်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိဿာမိ- ဂိလာနကို မေးအံ့၊ (ဣတိ) ဝါ- သော်
 လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ-ကိုယ်တိုင် လုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဣတိ) ဝါ-သော်
 လည်းကောင်း၊ ဝေမာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသော၊ ပရတော- နောက်၌၊
 ဝိတ္တာရေတွာ- ရဲ့၍၊ ဒဿိတေန- ပြအပ်သော၊ ကာရဏေန- အကြောင်း
 ကြောင့်၊ (ဒုတေ - ကို) အပ္ပဟိတောပီ - မစေလွှတ်အပ်ပါသော်လည်း၊
 ဂန္ထဝံ - သွားကောင်း၏၊ (ဒုတေ - ကို) ပဟိတေ - စေလွှတ်အပ်သော်၊
 ပဏေ- အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း?၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ဂိလာနော -

ကာရဏေန၊ ပဏေ။ ။ ဤနေရာ၌ "ကာရဏေန"ဟု တွေ့ရ၏၊ နောက်၌
 လည်း "ကာရဏေပီ"ဟု တွေ့ဦးလတ္တံ့၊ ဤ "ကာရဏ" ဟူသည် သတ္တာဟ
 ကရုဏီယ အရ ပြုဖွယ်ကိစ္စပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ "သတ္တာဟကရုဏီယေန
 ကာရဏဘူတေန ဂန္ထံ အနုစာနာမိတိ အတ္ထော"တုန်းက "ကာရဏဘူတေန မှီလျှင်
 ကောင်းသည်"ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ အပ္ပဟိတောပီ၌ ပိသဒ္ဓါသည် မိမိဆိုင်ရာ ဝါကျ၏
 ဂရဟာဇောတက၊ "ပဏေ ပဟိတေ" ဟူသော နောက် ဝါကျလာ သမ္ဘာဝနာ
 သမုပ္ပည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဏေ ပဟိတေ"ဟု သမ္ဘာဝနာအနက်ကို ဖော်သည်။
 [ပဏေ ပဟိတေတိ ဣမိနာ အပ္ပဟိတောပီ ဂန္ထဗ္ဗိ ဧတ္ထ ပိသဒ္ဓဿ သမ္ဘာဝနတ္ထံ
 ဒဿတိ၊ - ယောဇနာ။]

မကျန်းမာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဘိက္ခုဿ-၏၊) အနဘိရတိ- မမွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုက္ကုစ္စံ- ကုက္ကုစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- သည်၊ ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ - မိစ္ဆာအယူသည်၊ ဥပ္ပန္နံ - သည်၊ ဟောတိ၊ ဂရုဓမ္မံ - အလေးပြုအပ်သော သံဃာဒီသေသ်အာပတ်သို့၊ အဇ္ဈာပန္နော - ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရိဝါသာရဟော - ပရိဝါသ်ကို ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ မူလာယ - အရင်းသို့၊ ပဋိကဿနာရဟော- ငင်ခြင်းကို ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ မာနတ္တာရဟော - မာနတ်ကို ထိုက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အတ္တာနာရဟော - အတ္တာန်ကို ထိုက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သံဃော-သည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကတ္ထုကာမော- ပြုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ သံဃေန- သည်၊ ကမ္မံ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ- ဤ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားနိုင်၏၊ (သွားကောင်း၏၊) [ယောဇနာ၌ “သံဃော ကမ္မံ ကတ္ထုကာမော ဟောတိနှင့် ကတံ ဝါ သံဃေန ကမ္မံ ဟောတိ နှစ်ခုကို တပေါင်းတည်း ယူ၍ ဆယ်ပါး ဖြစ်သည်”ဟု ဆို၏၊ ထို နှစ်ပါးကို ပေါင်းလျှင် ဆယ်ပါး မရ၊ ကိုးပါးသာ ရသည်၊ ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ ပရိဝါသာရဟောကား တစ်ပါးတည်းသာ၊ ထို့ကြောင့် ထို နှစ်ပါးကို မပေါင်းသင့်၊ တစ်ပါးစီ ယူသင့်၏။]

ဘိက္ခုနိယာ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ နဝဟိ- န်သော၊ ကာရဏေဟိ- တို့ကြောင့်၊ ဂန္တဗ္ဗံ၊ [ဘိက္ခုအတွက် ဆယ်ပါးတွင် “ ပရိဝါသာရဟော”ကို နုတ်၍ ကျန် ကိုးပါးကို ဆိုသည်၊] သိက္ခမာနာယ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အာဒိတော- အစမှ စ၍၊ စတုဟိ- လေးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သိက္ခာ- သိက္ခာသည်၊ ကုပ္ပိတာ- ပျက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥပသမ္ပန္နိတုကာမာ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်လိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ - သို့၊ ဆဟိ - ကုန်သော၊ (ကာရဏေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ဂန္တဗ္ဗံ၊) သာမဏေရဿာပိ - ၏လည်း၊ အာဒိတော - အစမှ စ၍၊ စတုဟိ- လေးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝဿံ - ဝါကို၊ ပုစ္ဆိတု ကာမော- မေးလိုသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဥပသမ္ပန္နိတုကာမော- သည်၊ ဟောတိ၊

ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ (ကာရဏေဟိ ဂန္ထံ) သာမဏေရိယာ-သာမဏေမဏိ၊
(သန္တိကံ- သို့၊) ဥပသမ္ပဒံ- ဥပသမ္ပဒါကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ သိက္ခာပဒံ-
ကို၊ သမာဒိယိတုကာမာ- ဆောက်တည်လိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့၊
ဣမိနာ- ဤ အကြောင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ ဆဟိ (ကာရဏေဟိ ဂန္ထံ)
ပရတော- နောက်၌၊ (ပါဠိတော် နောက်နား၌) မာတာပိတုနံ- မယ်တော်
ခမည်းတော်တို့၏ အတွက်၊ အနုညာတဋ္ဌာနေပိ- ခွင့်ပြုအပ်ရာ ဌာန၌လည်း၊
ဧသေဝ နယော - တည်း၊ ပန - ဝါဒန္တရ၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ - ၌၊
မာတာပိတုနံ- တို့၏၊ ဉာတကာ ဝါ- ဆွေမျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
အညာတကာ ဝါ - ဆွေမျိုး မဟုတ်သူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ
ဥပဋ္ဌာကာ - အကြင် အလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [“ဥပဋ္ဌာကာ ဝါ”
ဟု စာအုပ်တို့၌ ဝါသဒ္ဓါ ရှိ၏၊ မရှိသင့်၊] တေသံ - ထို မိဘအလုပ်အကျွေး
တို့၏၊ (သန္တိကံ၊ ဒူတေ- ကို၊) အပ္ပဟိတောပိ- မစေလွှတ်အပ်သော်လည်း၊
ဂန္ထံ - သွားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ တံ -
ထို စကားကို၊ အဋ္ဌကထာယံ - ရှေး အဋ္ဌကထာ၌၊ နေဝ ဝုတ္တံ - မဆိုအပ်၊
ပါဠိယာ- ၌၊ န ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မမူအပ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ န ဂဟေတမ္ပံ-
မယူထိုက်။

သာမဏေရိယာ ဟေ၊ ဆဟိ။ ။ သာမဏေမဏိ အကြောင်း ၆ ပါးသည်
ပါဠိတော်၌ “ဂီလာနာ ဟောတိ၊ အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဈာ ဟောတိ၊ ကုဏ္ဍုန္တံ ဥပ္ပန္တံ
ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္တံ ဟောတိ၊ ဝဿံ ပုဏ္ဏိတုကာမာ ဟောတိ၊ သိက္ခံ
သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ”ဟု တိုက်ရိုက်လာ၏၊ ထို ၆ ပါးကိုပင် ပြထားသော
ကြောင့် ဥပသမ္ပဒံ အပနေတွာ အရ ဥပသမ္ပဒိတုကာမော ဟောတိ နေရာဝယ်
“သိက္ခံ သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ”ဟု ထည့်လျှင် ပါဠိတော်အတိုင်း ၆ ပါးပင်
ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဒါတုကာမော” ဟုလည်း မရှိရ၊ “သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ”
ဟုသာ ရှိရမည်၊ “ပဉ္စဟိ”ဟုလည်း မရှိရ၊ “ဆဟိ”ဟုသာ ရှိရမည်။

ပဟိတောယေဝအနုစာနုနကထာ

၁၉၉။ ဘိက္ခုဂတိကောတိ-ကား၊ ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်တစ်ခု တည်း၌၊ ဘိက္ခုဟိ - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- တက္က၊ ဝသနကပုရိသော - နေသော ယောက်ျားတည်း၊ ဥဇ္ဈိယတိတိ-ကား၊ ပလုဇ္ဇတိ- ပြိုပျက်နေ၏၊ [ဥဇ္ဈိယတိ၌ ဥဒိ ဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ “ပလုဇ္ဇနအနက်ဟော” ဟု ကြံသင့်၏၊] ဘဏ္ဍိ ဆေဒါပိတန္တိ - ကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရဘဏ္ဍိ - သစ် အဆောက်အဦ ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဆေဒါပိတံ - ဖြတ်တောက်စေအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဝဟာပေယျန္တိ - ကား၊ (သစေ)၊ အာဟရာပေယျံ - အကယ်၍ ဆောင်ကုန်စေပါမူကား၊ (“ဒဇ္ဈေ-လေးလျှံပါအံ့” ၌ စပ်၊) [အဝ ပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်၊ ကာပေ ပစ္စည်း၊ ဟရ ကို ဟာ ပြု၍ “အဝဟာပေယျံ” ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် “အာဟရာပေယျံ” ဟု ဟရ ဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ အချို့စာ များ၌ အာ+ဝဟာပေယျံ ဟု ဝဟဓာတ်ဖြင့် ရှိလေ၏၊ အာဝဟာပေယျံ ဟု ရှိလျှင် အာဟရာပေယျံ ဟု ဖွင့်ဖွယ် မလို၊ အနက် ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သည်၊] ဒဇ္ဈာဟန္တိ ပဒဿ- ဒဇ္ဈဟံ ဟူသော ပုဒ်၏၊ ဒဇ္ဈေ အဟန္တိ - ဒဇ္ဈေ+အဟံ ဟူ၍၊ (ပဒဇ္ဈေဒေါ-ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊) သံဃကရဏီယေနာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယံကိဉ္စိ- အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိကုန်သော၊ သေနာသနေသု ဝါ - သံဃိကကျောင်းတို့၌သော်လည်း ကောင်း၊ စေတိယဆတ္တဝေဒိကာဒီသု ဝါ - စေတီ၏ ထီးအောက်အကျည် အစရှိသည်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စသည်၊ (အတ္ထိ)၊

ဘိက္ခုဂတိကော။ ။ ဘိက္ခုနံ+ဂတိ ဝိယ+ဂတိ ယဿာတိ ဘိက္ခုဂတိကော၊ စားသောက် နေထိုင်မှု၌ ရဟန်းများ ဖြစ်သလို ဖြစ်ခြင်းရှိသော ကျောင်းသား၊ ဖိုးသူတော်၊ ကပ္ပိယ၊ ဝေယျာဝစ္စကရ အားလုံးတည်း၊ ရှင်ပြုဖို့ရန် နီးကပ်နေသူကိုကား “ပဗ္ဗန္ဓာပေက္ခ” ဟု ခေါ်သည်၊ [ယောနော၌ကား “ဘိက္ခုဝေ ဂတိ ပတိဋ္ဌာ တေဿာတိ ဘိက္ခုဂတိကော” ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ဂတိ ကို “ပတိဋ္ဌာ” ဟု ဖွင့်ခြင်းကို စဉ်းစားပါ။]

စေတိယဆတ္တဝေဒိကာဒီသု။ ။ အဘိဓာန် (၂၂၂)၌ “ဝေဒိကာ ဝေဒိ ကထုတေ” ဟု ရှိ၏၊ ထို ဝေဒိကာ သဒ္ဓါသည် “ဝရံတာ၊ လက်ရမ်း၊ မိန့်ထောင်၊ ပန်းတင်စရာ ပစ္စယံ၊ ထိုင်ခုံ၊ အကျည်” ဟူသော အနက်များကို အရာဌာနအားလျော်စွာ ဟော၏ဟု အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမ ဆရာတော် မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုတွင် စေတီနှင့် စပ်၍-

အန္တမသော-ဖြင့်၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနေပိ-
 ပုဂ္ဂလိကကျောင်း၌သော်လည်း၊ (ကတဗ္ဗံ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ
 သော ကိစ္စသည်၊ သံဃကရဏီယမေဝ-သံဃကရဏီယ မည်သည်သာ၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ထို သံဃကိစ္စကို၊ နိပ္ပာဒနတ္ထံ-ပြီးစေခြင်း အကျိုးငှာ၊
 ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာဒီနိ- သစ် အဆောက်အဦ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟရိတုံ ဝါ-
 ဆောင်ခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဝဗုဒ္ဓိပဘုတိနံ-လက်သမား အစရှိသူတို့
 အား၊ ဘတ္တဝေတနာဒီနိ-ထမင်း ရိက္ခာ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒါပေတုံ ဝါ-
 ပေးစေခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားကောင်း၏။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ သတ္တာဟကရဏီယ
 ဖြင့် သွားရာ၌၊ ပါဠိမုတ္တကရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယော-ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော
 ရတ္တိစ္ဆေဒ အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ-တရားနာခြင်း အကျိုးငှာ၊

“ဧတိယေ ဆတ္တဿ ဗောဓိဉာ ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ ဆတ္တဝေဒိကာ၊ ဧတိယံ
 ပရိက္ခိပိတ္တာ ပဒက္ခိယကရဏဌာနံ အဗ္ဗော ကတ္တာ ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ
 ပုဋ္ဌဝေဒိကာ၊ ဧတိယဿ ကုန္တိ ပရိက္ခိပိတ္တာ တံ သမ္ပန္နမေဝ ကတ္တာ
 ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ ကုန္တိဝေဒိကာ” ဟု မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ် အဋ္ဌကထာ၌
 ဝေဒိကာ သုံးမျိုး ပြထား၏။ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် ဆတ္တဝေဒိကာကို နာမည်တပ်၍
 ကျန် ဝေဒိကာနှစ်မျိုးကို အာဒိဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် “ဧတိယဆတ္တဝေဒိကာဒီသု”ဟု
 မိန့်သည်။ [သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဧတိတော်များ၏ ထီးတော်အောက်ဝယ် လေးထောင့်
 ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အကျည်တစ်မျိုးကို ပြုလုပ်ထားကြသတတ်၊ (ထို အကျည်၏
 ဘေး၌လည်း မကျအောင် ပွတ်တိုင် ဝရံတာ ရှိပေလိမ့်မည်၊) ထို အကျည်စုံကို
 “ဆတ္တဝေဒိကာ”ဟု ခေါ်သည်။]

ပုဂ္ဂလိကသေနာသနေပိ။ ။ဤ သေနာသနကို “ပုဂ္ဂလိကသေနာသန” ဟု
 ဆိုသဖြင့် ရှေ့သေနာသနေသု၌ “သံဃိကသေနာသန”ဟု သိရ၏၊ ထို သေနာသနေသု
 ကို ကတ္တဗ္ဗံ၌ စပ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကတ္တဗ္ဗံ ကို ထည့်၍ စပ်ဖို့ရန် “ပုဂ္ဂလိက
 သေနာသနေပိ”ဟု အာစာရဖြင့် ရှိသင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ “သေနာသနဗ္ဗိ”ဟု ရှိသည်ကို
 စဉ်းစားပါ၊ သေနာသနသည် ပြုဖွယ် ကရဏီယ မဟုတ်၊ သေနာသနနှင့် ဆိုင်သော
 ကိစ္စသာ ပြုဖွယ်ကရဏီယ ဖြစ်သည်။ [ပိကာ: ဂရဟာဇောတက။]

ရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယ။ ။ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္ဓာ ဗတိဒ္ဓါ အရဏုဌာပန
 သင်္ခါတဿ ရတ္တိစ္ဆေဒဿ ဝိနိစ္ဆယော၊ -ဝိမတိ၊ ဤ ဝိမတိနှင့်အညီ သတ္တာဟကိစ္စဖြင့်
 သွားပြီးနောက် ဓနုရက်အတွင်း မပြန်လာဘဲ ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ အရဏ်ကို

အနိမန္တိတေန-မပင်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဂန္ထ-သွားခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ မဟာဝါသ-ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ အသုကဒိဝသံ နာမ-ထိုမည်သောနေ့၌၊ သန္နိပတိတဗ္ဗ-စည်းဝေးရာ၏၊ ဝါ-စည်းဝေးကြစတမ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဌမယေဝ-ရှေးဦးကပင်၊ ဝါ-စောစောကပင်၊ ကတိကာ-ကတိကဝတ် သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ နိမန္တိတောယေဝ နာမ-ပင်ဖိတ်အပ်ပြီးသာလျှင် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဂန္ထ-သွားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ **“မဟာဝါသ”** ဟူသည် မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်မဟုတ်၊ ဆရာတော်ကြီးများစသည်နေရာ အခြားကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခုတည်း၊ ဘဏ္ဍက-သင်္ကန်းစသော ဘဏ္ဍာကို၊ ဧဝံသမာမိ-ဖွတ်လျှော်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂန္ထ-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ သစေ ပဟိဏန္တိ-အကယ်၍ စေခိုင်းကုန်အံ့၊ (သင်္ကန်း စသည် ဖွတ်ဖို့ရန် ခိုင်းကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ၊ ဂန္ထ-ငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ-၏၊ နာတိဒူရေ-မဝေးလွန်းသော အရပ်၌၊ ဝိဟာရော- ကျောင်းသည်၊ (သွားရမည့် ကျောင်း သည်)၊ ဟောတိ - ရှိအံ့၊ တတ္ထ - ထို ကျောင်းသို့၊ ဂန္ထာ - သွား၍၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့၌ပင်၊ အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ (အာဂစ္ဆန္တော-ပြန်လာလတ်သော်၊) သမ္မာပုဏိတုံ-ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်းငှာ၊

တက်စေခြင်းသည်ပင် ရတ္တိစ္ဆေဒ (ညဉ့်၏ ပြတ်ခြင်း)မည်၏၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ ဆေဒေါ-ပြတ်ခြင်းတည်း၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ-ခြင်း၊ ဝါဆိုတုန်းက **“ဣမံ တေမာသံ”**ဟု သုံးလပြည့်အောင် အဆက်မပြတ် နေဖို့ရန် အစွန္တသံယောဂဖြင့် ဝါဆိုခဲခြင်းဖြစ်၏၊ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော သတ္တာဟကရဏီယကိကိစ္စ မရှိလျှင် ထို ကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ဘက်၌ အရဏ် မတက်စေထိုက်၊ ခွင့်ပြုအပ်သောကိစ္စ မရှိဘဲ ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ အရဏ်တက်စေလျှင် အစွန္တသံယောဂ မဖြစ်သောကြောင့် ညဉ့်ပြတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ အရဏ်တက်စေခြင်းကို **“ရတ္တိစ္ဆေဒ”**ဟု ခေါ်သည်။

အနိမန္တိတေန ဂန္ထ န ဝဋ္ဋတိ။ ။အနိမန္တိတတ္တာ သတ္တာဟကိစ္စ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ ဝဿန္တေဒေါ စေဝ, ဒုက္ကဋ္ဌေ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ယထာဝုတ္တဉ္စိ ရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏံ ဝိနာ တိရောဝိဟာရေ (အခြားကျောင်းတိုက်၌) ဝသိတွာ အာဂစ္ဆိဿာမိတိ ဂစ္ဆတောပိ ဝဿန္တေဒံ ဝဒန္တိ၊- သာရတ္ထ။

ဂန္ထ ဝဋ္ဋတိ။ ။ အန္တော ဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ ဣမိနာ နိမိတ္တေန ဂန္ထာ အန္တော သတ္တာဟေ အာဂစ္ဆိဿာမိတိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္ထ ဝဋ္ဋတိ၊ ပုရိမက္ခဏေ အာဘောဂံ ကတွာ ဂမနက္ခဏေ

(အရုဏ် မတက်မီ ပြန်ရောက်ခြင်းငှာ!) န သက္ကောတိ - မစွမ်းနိုင်အံ့၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ- ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယပိ- အကျိုးငှာလည်း၊ ဂန္တု- ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန- အနွယ်၊ အာစရိယံ- ဆရာကို၊ ပဿိဿာမိ- ဖူးမြော်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကြံ၍၊ ဂန္တု- ငှာ၊ လဘတိ- ရ၏၊ [အင်္ဂါလာနံ ဓမ္မာစရိယဉ္စ နိဿယာစရိယဉ္စ၊ ပဂေဝ ဥပသမ္ပဒါစရိယဉ္စပဇ္ဈာယေသု၊ - ဝိမတိ၊] ပန- ဆက်၊ နံ- ထို တပည့်ကို၊ အာစရိယော- ဆရာသည်၊ (အဖူးမြော် ခံသော ဆရာသည်၊) အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မာ ဂစ္ဆ- မပြန်ပါနှင့်တော့၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒတိ- အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ- ၏၊ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဝါ- အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ၏ အမျိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊

ဝိဿရိတွာ ဂတေပိ ဒေါသော နတ္ထိ၊ သကရဏီယော ပက္ကမတိတိ ဂုတ္တတ္တာ၊ သဗ္ဗထာ ပန အာဘောဂံ အကတွာ ဂတဿ ဝဿဝစ္ဆဒေါတိ ဝဒန္တိ၊ ယော ပန သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တာဘာဝေပိ (သတ္တာဟကရဏီယ အကြောင်း မရှိဘဲလည်း) သတ္တာဟဗ္ဗန္တရေ အာဂမိဿာမိတိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တာ သတ္တာဟဗ္ဗန္တရေ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ အာပတ္တိယေဝ၊ ဝဿဝစ္ဆဒေါ နတ္ထိ၊ သတ္တာဟဿ သန္နိဝတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ -ဝိမတိ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ ဋီကာတို့၌ “ဓုနစ်ရုဏ်အတွင်း ပြန်လာမည်ဟု နှလုံးသွင်းမှု ပြုရမည်”ဟု ဆို၏၊ နှုတ်ဖြင့် “အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တိဿာမိ”ဟု ဆိုဖို့ရန် မပြကြ၊ ထို့ကြောင့် “ဓုနစ်ရုဏ်အတွင်း ပြန်လာမည်”ဟု နှလုံးသွင်းမှု ရှိ၍ သွားလျှင် နှုတ်က မမြွက်သော်လည်း အပ်၏ဟုမှတ်ပါ၊ ရှေးပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကား ဘုရားရှေ့သို့သွား၍ “အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တိဿာမိ”ဟု ပဋိညာဉ် နှုတ်မြွက်မှုကို ပြုကြသေး၏။

န သက္ကောတိ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။တဒဟေဝ အာဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ ဝဿဝစ္ဆဒေါ ဝါ အာပတ္တိ ဝါ န ဟောတိတိ အဓိပ္ပာယော၊- ဝိမတိ။ အဇ္ဇေဝ ဂမိဿာမိတိ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တာ ပုန အာဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ၊ ဝဿဝစ္ဆဒေါပိ န ဟောတိ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋ္ဌေ နတ္ထိတိ ဝဒန္တိ၊- သာရတ္ထ။

ဝဒတိ ဝဋ္ဋတိ။ ။ဧဝံ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတံ အန္တောသတ္တာဟေယေဝ ပုန အာဂစ္ဆန္တံ သစေ အာစရိယော ဥပဇ္ဈာယော ဝါ “အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ”တိ ဝဒတိ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သတ္တာဟာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တိတိ အဓိပ္ပာယော၊ ဝဿဝစ္ဆဒေါ ပန ဟောတိ ယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ သတ္တာဟဿ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိတိနာမိတတ္တာ၊- သာရတ္ထ။

ဉာတိကုလံ ဝါ-ဆွေမျိုးဖြစ်သော အမျိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒဿနာယ-
ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ ဂန္တု- ငှာ၊ န လဘတိ- မရ၊ ဣတိ (အယံ)- ကား၊
(ပါဠိမုတ္တကရတ္တိန္ဒေဒဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

အန္တရာယအနာပတ္တိဝဿန္တေဒကထာ

၂၀၁။ ယေန ဂါမော၊ တေန ဂန္တုန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဂါမော-သည်၊ (ပြောင်းသွားသော ရွာသည်၊)
အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဂတော-ရောက်နေသည်၊ (တည်နေသည်၊) သစေ ဟောတိ၊
(ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထ-ထို ရွာ၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊
ဝိဟာရမေဝ-ကျောင်းသို့သာ၊ အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေရာ၏၊
[ပြောင်းရွှေ့သွားသော ရွာက နီးသောကြောင့် ရွာရှိရာသို့ လိုက်၍ မသွားရ-
ဟူလို၊] ဒူရံ - ဝေးသော အရပ်သို့၊ ဂတော - သည်၊ သစေ ဟောတိ၊
(ဧဝံ သတိ)၊ သတ္တာဟဝါရေန- ခုနစ်ရက် တစ်ကြိမ်ဖြင့်၊ အရဏော- ကို၊
ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-တက်စေထိုက်၏၊ (သတ္တာဟဝါရေန-ဖြင့်၊ အရဏံ-ကို၊
ဥဋ္ဌာပေတုံ-ငှာ၊) န သက္ကာ-မတတ်နိုင်သည်၊ စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊
တတြေဝ- ထို ရွာ၌သာ၊ သဘာဂဋ္ဌာနေ- သဘောတူသူတို့၏ နေရာ၌၊
ဝသိတဗ္ဗံ-နေရာ၏။ [ဤသို့ ရွှေ့ပြောင်း၍နေသည့်အတွက် ဝါပျက်သော်လည်း
ဆွမ်း၏ မမျှတမှုကြောင့် သွားကောင်းရကား “အနာပတ္တိ ဝဿန္တေဒဿ”
အရ အာပတ် မသင့်ပါ။]

မနဿာ-တို့သည်၊ ယထာ ပဝတ္တာနိ-အကြင် အကြင် ဖြစ်စေအပ်ပြီးကုန်
သော၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ-သလာကဘတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ သစေ ဒေန္တိ၊

သတ္တာဟဝါရေန။ ။ ဝါကပ်ရာ ကျောင်းတိုက်၏ အပြင်ဘက်၌ သင့်တော်ရာ
အရပ်ဝယ် ၆-ရက်လုံးလုံး နေပြီး၍ ၇-ရက်မြောက်၌ အရဏံမတက်မီ မူလ ဝါကပ်ရာ
ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာသို့ ဝင်၍ အရဏံတက်စေခြင်း၊ ထို့နောက်မှ တစ်ဖန် ၇-
ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်ဟု အဓိဋ္ဌာန်၍သွားခြင်းကို “သတ္တာဟဝါရေန အရဏုဋ္ဌာပန”
ဟု ဆိုသည်။ [သတ္တာဟံ-၇ ရက်၌၊ (၇-ရက်အတွင်း အဆုံးရက်၌)+ဝါရော-
ပြန်ဖို့ရန် အလှည့်အကြိမ်တည်း၊ သတ္တာဟဝါရော-အကြိမ်။]

မှတ်ချက်။ ။ အချို့က “၇-ရက်မြောက်နေ့၌ ပြန်လာ၍ အရဏံတက်အောင်
မစောင့်ဘဲ ပြန်သွားနိုင်၏”ဟု ယူကြသတတ်၊ ထို အယူသည် “သတ္တာဟဝါရေန
အရဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားနှင့် မညီသောကြောင့်
မမှတ်ယူထိုက်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝိမတိ၌ အကျယ်ဆိုထားသည်။

အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ (လှူမြဲကျောင်း၌ ပေးလှူကုန်အံ့) (ဧဝံ သတိ)၊ မယံ-
 ငါတို့သည်၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ-ထို ကျောင်း၌၊ (အသင်တို့ လှူနေကျကျောင်း၌၊)
 န ဝသိမှာ-မနေတော့ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ မယံ-
 တပည့်တော်တို့သည်၊ ဝိဟာရဿ ဝါ-ကျောင်းအားသော်လည်းကောင်း၊
 ပါသာဒဿ ဝါ-ပြဿာဒ်အားသော်လည်းကောင်း၊ န ဒေမ-ပေးလှူကြကုန်
 သည် မဟုတ်ပါ၊ တုမှာကံ-တို့အား၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-
 အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ ဝသိတွာ-နေ၍၊ ဘုဉ္ဇထ-ဘုဉ်းပေး
 ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ ပန-လျှောက်ထားအပ်သော်ကား၊ ယထာသုခံ-
 ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ တေသံယေဝ-
 ထို ရွှေ့ပြောင်းသွားသော ရဟန်းတို့၏ အထံသို့သာ၊ တံ-ထို သလ္လာကာဘတ်
 အစရှိသောဘတ်သည်၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊
 ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ ပါပုဏာပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဘုဉ္ဇထ-ပါကုန်၊
 ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ ပန- သော်ကား၊ ယတ္ထ- အကြင် အရပ်၌၊ ဝသန္တိ-
 နေကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို နေရာအရပ်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ (သလ္လာကာဘတ်
 စသည်ကို မဲချခြင်းစသည် ပြုဖို့ရန် ဆောင်၍၊) ဝဿဂ္ဂေန- ဝါအပိုင်းအခြား
 အားဖြင့်၊ (ဝါစဉ်အားဖြင့်၊) ပါပုဏာပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-၏။

ပဝါရိတကာလေ-ပဝါရဏာ ပြုပြီးရာအခါ၌၊ ဝဿာဝါသိကံ-ဝဿာ
 ဝါသိကသင်္ကန်းကို၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ သတ္တာဟဝါရေန-
 ၇-ရက် တစ်ကြိမ်ဖြင့်၊ အရဏံ-ကို၊ ယဒိ ဥဋ္ဌာပယံသု-အကယ်၍ တက်စေ
 ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူကောင်း၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယူကောင်း
 ပါသော်လည်း၊ ဆိန္နဝဿဟိ-ပြတ်သော ဝါရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ မယံ-
 တို့သည်၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ န ဝသိမှာ-မနေကြကုန်၊ (သုံးလအပြည့်
 မနေကြကုန်၊) မယံ-တို့သည်၊ ဆိန္နဝဿာ-ပြတ်သော ဝါရှိသူတို့တည်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ ယေသံ-အကြင် ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)၊

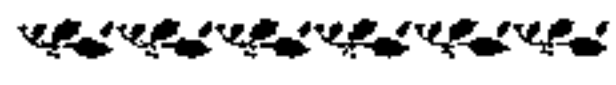
ဝဿာဝါသိကံ ဒေန္တိ။ ။ ကျောင်းဒါယကာတို့သည် မိမိတို့ ကျောင်း၌
 ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့အား ဝါကျွတ်သောအခါ လှူအပ်သောသင်္ကန်းကို ဝဿာ
 ဝါသိကသင်္ကန်းဟု ခေါ်၏၊ ဝသံ အာဝါသော ယေသန္တိ ဝဿာဝါသာ၊ ဝဿာဝါသာနံ
 ဒါတဗ္ဗန္တိ ဝဿာဝါသိကံ-ထို သင်္ကန်းကို ထို ကျောင်း၌ ဝါ မကျိုး မပြတ်ဘဲ
 နေသူတို့သာ ရထိုက်သောကြောင့်၊ **"ယဒိ သတ္တာဟဝါရေန"** စသည်ကို ဆိုသည်။

အမှောက်-တပည့်တော်တို့၏၊ သေနာသနံ-ကျောင်းကို၊ ပါပိတံ-ရောက်စေ
 အပ်ပြီ၊ [ဝါဆိုခါနီး၌ ကျောင်းရှာကြရ၏၊ ထိုသို့ရှာ၍ မိမိတို့ ကျောင်းကို
 သံဃာက နေရာချသဖြင့် ကျောင်းရသူကို “အမှောက် သေနာသနံ ပါပိတံ”ဟု
 ဆိုသည်၊] တေ - ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (ဝါစဉ်အာ-ဖြင့် ဝေသောအခါ
 တပည့်တော်တို့ ကျောင်းကိုရသော ထို ရဟန်းတို့သည်၊) ဂဏ္ဍန္တ-ယူပါကုန်၊
 ဣတိ-သို့၊ ယဒိ ဝဒန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူကောင်း၏၊
 ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဥပနိက္ခိတ္တကံ-အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊
 မာ ဝိနဿိ-မပျက်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဣဓ-ဤ အရပ်သို့၊
 (မိမိတို့ ရွှေ့ပြောင်းရာ အရပ်သို့)၊ အာဟဋ္ဌံ-ဆောင်ယူအပ်သော၊ စိဝရာဒိ-
 သင်္ကန်း အစရှိသော၊ ယံ ဝေဘိဂီယဘဏ္ဍံ-အကြင် ဝေဖန်အပ်သော ဘဏ္ဍာ
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဝေဘိဂီယဘဏ္ဍာကို၊ တံတ္ထေဝ-ထို မူလကျောင်း
 သို့သာ၊ ဂန္တာ-၍၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏။

ဣတော-ဤ လယ်ယာ စသည်မှာ၊ အယျာနံ-အရှင်တို့အား၊ စတ္တာရေ-
 န်သော၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဒေထ-န်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ကပ္ပိယကာရကာနံ-
 ကပ္ပိယကာရကတို့အား၊ ခေတ္တဝတ္ထုအာဒိကေ-လယ်ယာ အစရှိသော ဝတ္ထုကို၊
 (ယခုအခါ၌ “ဝတ္ထုကံ”ဟု ခေါ်ကြသည်၊) ဒန္တေ-ပေးထားအပ်သော်၊
 တတြုပ္ပာဒေပိ-ထို လယ်ယာ အစရှိသော ဝတ္ထုကံဝယ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း၌
 လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ (ထိုကျောင်းသို့ပြန်၍ ဝေဖန်ရမည်-ဟူလို၊)

ဥပနိက္ခိတ္တကံ ।ပေ၊ အာဟဋ္ဌံ။ ။ ကျောင်း၌နေသော ရဟန်းတို့ဖို့ ကျောင်း
 ဒါယကာတို့က သင်္ကန်းစသည်ကို လှူထားတတ်ကြ၏၊ ထို သင်္ကန်းစသော
 အသုံးအဆောင်ဘဏ္ဍာကို “ဥပနိက္ခိတ္တကဘဏ္ဍာ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို သင်္ကန်းစသည်တို့
 ပျက်စီးမည်စိုး၍ မိမိတို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားရာ အရပ်သို့ ဆောင်ယူအပ်သည်ကို “ဣဓ
 အာဟဋ္ဌံ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဘဏ္ဍာတို့တွင် သင်္ကန်းစသည်တို့ကား ဝေဖန်ကောင်း
 သော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ကြေးအိုး၊ ကြေးဖလား စသည်တို့ကား မဝေဖန်ကောင်းသော
 ဘဏ္ဍာတည်း၊ ထို သင်္ကန်း စသော ဝေဖန်ကောင်းသော ဘဏ္ဍာမျိုးကို မူရင်း
 ကျောင်းသို့ ပြန်သွား၍ အပလောကနကံ ပြုပြီးမှ ထို ကျောင်းတွင်းရှိသော
 သံဃာများသာ ဝေဖန်ရမည်။

ဟိ-မှန်၊ သံဃိကံ-သံဃဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝေဘိဂီယဘဏ္ဍာ-ဝေဖန်ကောင်းသော
ဘဏ္ဍာသည်၊ ဝါ-ကို၊ အန္တောဝိဟာရေ-ဝါ-ကျောင်းတိုက် အတွင်း၌သော်
လည်းကောင်း၊ ဗဟိသီမာယ ဝါ-ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပ၌သော်လည်းကောင်း၊
ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဗဟိသီမာယ-၌၊ ဌိတာနံ-တည်သော ရဟန်းတို့အား၊
အပလောကေတွာ-၍၊ ဘာဇေတုံ-ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ [သံဃိက
ပစ္စည်းကို ဝေဖန်ရာ၌ ဤ စကားကို သတိပြုပါ။] ပန-ဆက်၊ ဥဘယတ္ထ-
နှစ်ပါးစုံသော အရပ်၌၊ (အန္တောဝိဟာရ၊ ဗဟိသီမာ၌) ဌိတမ္ပိ-တည်သော
ဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ အန္တောသီမာယ-၌၊ ဌိတာနံ-တည်သော ရဟန်းတို့အား၊
အပလောကေတွာ-၍၊ ဘာဇေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-သည်သာ၊ [ဂိလာနစသည်
ဖြစ်၍ မလာနိုင်သော ကျောင်းတွင်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်အားကား သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်၍
ဝေဖန်ကောင်းသည်-ဟူလို။]

သံဃဘောဒအနာပတ္တိဝဿန္တေဒကတာ

☞ ၂၀၂။ သံဃော ဘိန္နောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊
သံဃေ-သည်၊ ဘိန္န-ကွဲပြီးလတ်သော်၊ (ကွဲပြီးခါမှ)၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊
ကရဏီယံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယော-အကြင်
သံဃာကို၊ (အာသင်္ကီတော၌ စပ်၊) ဘိဇ္ဇိဿတိ-ကွဲတော့လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊
အာသင်္ကီတော-ယုံမှားအပ်၏၊ တ-ထိုသံဃာကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊
ဘိန္နောတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သမ္မဟုလာဟိ၊ပေ၊ဘိန္နောတိ ဧတ္ထ-၌၊

သံဃိကံ ၊ပေ၊ န ဝဇ္ဇတိ။ ။ သံဃာအားလုံးနှင့် ဆိုသော စတုဒ္ဒိသသံဃိက
ဖြစ်သောကြောင့် အပြင်ဘက် ရောက်နေသော တစ်ပါးတလေအား ခွင့်ပန်၍
မပေးကောင်း၊ အာရာမသံဃိကဖြစ်သော ဥစ္စာကိုကား အာရာမတွင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်
အားလုံးက ကျေနပ်လျှင် ဝေဖန်ကောင်းမည် ထင်သည်။

သံဃော ဘိန္နော။ ။ ဘိန္နော၌ ဘိဒဓာတ်+တပစ္စည်းတည်း၊ ထို တပစ္စည်း
သည် အတိတ်အနက်၌ သက်ရှိရှိသောကြောင့် “ဘိန္နော-ကွဲပြီ”ဟု အနက် ထွက်၏၊
သို့သော် ပါဠိတော်၌ “ ပဏ္ဏမိတဗ္ဗံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သံဃာ ကွဲပြီးဖြစ်လျှင်

(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဘိက္ခုနီဟိ - တို့သည်၊ သံဃော - ကို၊ ဘိန္နော - ခွဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော - မမှတ်ထိုက်၊ ဟိ- သာဓကကား၊ န ခေါ ဥပါလိ ဘိက္ခုနီ သံဃံ ဘိန္နတိတိ - ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) - ဤ ပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ ဥပါလိ - ဥပါလိ၊ ဘိက္ခုနီ- သည်၊ သံဃာ - ကို၊ န ဘိန္နတိ - မခွဲနိုင်၊] ပန - အနွယ်၊ ဧတာ - ဤ ဘိက္ခုနီတို့ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ အနုဗလံ - လျော်သောအားကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ယံ သံဃံ - အကြင် သံဃာကို၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ ဘိန္နယျံ- ခွဲကုန်ရာ၏၊ ဣတိ- သို့၊ အာသင်္ဂိတော- ယုံမှားဖွယ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တံ- ထိုသံဃာကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ဧတံ- ဤ သမ္ပဟုလာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ သံဃော ဘိန္နောဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

မိမိက သွား၍ စေတပ်ဖွယ်ကိစ္စ မရှိရကား **“ဘိန္နော-ကွဲပြီးပြီ”** ဟု မုချအတိတ် အနက်ကား မသင့်၊ ကွဲဖို့ရန် ယုံမှားဖွယ် ကောင်းလောက်အောင် အားထုတ်နေအပ်သော အကြောင်းကိုပင် ဖလူပစာရအားဖြင့် **“ဘိန္နော”**ဟု ဆိုထားကြောင်းကို ပြလို၍ **“ယော ပန ဩ၊ အာသင်္ဂိတော”**ဟု မိန့်သည်၊ သူတို့ အားထုတ်နေပုံက ကွဲတော့မည်ဟု ယုံမှားစရာ ဖြစ်နေသည်-ဟူလို၊ ကွဲခြင်းသည် အကျိုး၊ သူတို့ အားထုတ်နေပုံသည် အကြောင်းတည်း၊ [ယောနောဋ္ဌကား ဘိန္နော ဌံ တပစ္စည်း၏ အနာဂတ်အနက်ကို ပြလို၍ **“ယော ပန ဘိန္နိဿတိ”**ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဆိုလေသည်၊] ဤ အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို ကောသမ္ပကက္ခန္ဓကဋ္ဌလည်း တွေ့ရဦးလတ္တံ့။

အနုဗလံ ကတွာ။ ။ ဘိက္ခုတို့သည် ဘိက္ခုနီတို့အား မိမိတို့ဘက်က စွမ်းနိုင် သမျှ အားပေးကြဖို့ရန် ပြောကြကုန်၏၊ ထိုအခါ ဘိက္ခုနီတို့က လူအား၊ နှုတ်အား၊ ဆွေမျိုးအားတို့ဖြင့် အားပေးကြ၏၊ ထို အားကို အမှီရ၍ ဘိက္ခုတို့က သံဃာခွဲခြင်းကို ဘိက္ခုနီတို့ ခွဲသည့်ဟု ဆိုသည်။

ဝဇာဒီသုဝဿူပဂမနကထာ

၂၀၃။ ဝဇာတိ-ကား၊ ဂေါပါလကာနံ-နွားကျောင်းသားတို့၏၊ နိဝါသ
 ဌာနံ-နေရာအရပ်တည်း၊ ယေန ဝဇာတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ ဝဇေန-နွားကျောင်းသား
 ရွာနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဂတဿ-လိုက်သွားသော ရဟန်း၏၊ ဝဿဇ္ဈဒေ-
 ဝါပြတ် ခြင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ၊) ဥပကဋ္ဌာယာတိ-ကား၊
 အာသန္နာယ-နီးကပ်လတ်သော်၊ (သတ္ထေန ဂန္ထကာမော-ဟောတိ ဌ စပ်၊)
 [ဥပကဋ္ဌာနှင့် အာသန္နာသည် အနက်တူ ပရိယာယ်ပုဒ်ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏၊
 ထောမနိဓိ၌ကား “ဥပကဋ္ဌာ”ဟု မရှိ၊ “ဥပကဏ္ဍာ”ဟု ရှိ၏၊ “ကဏ္ဍံ
 သမိပံ-အနီးသို့၊ ဥပဂတာ၊ ဥပဂဏ္ဍာ”ဟု ပြုသည်၊] သတ္ထေ ဝဿံ ဥပဂန္ထန္တိ
 ဧတ္ထ-ဌ၊ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ-ဝါကပ်ရာ နေ၌၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊
 ဥပါသကာ-ဥပါသကာတို့ကို၊ (လှည်းကုန်သည်တို့ကို)၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြောဆို
 ထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ?)၊ (ဥပါသကာ- တို့၊) ကုဋီကာ- ကျောင်းငယ်ကို၊
 လဒ္ဓါ- ရခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ ကရိတွာ-
 ကျောင်းငယ်ကို ပြု၍၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊
 တတ္ထ-ထို ကျောင်းငယ်သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဣဓ-ဤ ကျောင်းငယ်၌၊
 ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းသို့၊ ဥပေမိ-ကပ်ရောက်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊
 တိက္ခတ္တံ-သုံးကြိမ်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရွတ်ဆိုရာ၏၊ နော စေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ မပေး
 ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သာလာသဇေပေန-ဇရပ်အသွင်ဖြင့်၊ ဌိတသကဋ္ဌဿ-
 တည်သော လှည်းအပေါင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဥပဂန္ထဗ္ဗံ-ဝါကပ်ရာ၏၊

ဝဇာ။ ။ “ဝဇ-ဂတိမှီ”ဟု ဓာကျမ်း ရှိ၏၊ တစ်နေရာတည်း၌ အတည်မနေဘဲ
 ရွေ့၍ရွေ့၍ သွားကြသောကြောင့် နွားကျောင်းသားတို့၏ နေရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊
 ထို နွားများ၏ နေရာခြံကိုလည်းကောင်း “ဝဇ”ဟု ခေါ်၏၊ [ဝဇတိတိ ဝဇော၊]
 ဣန္ဒိယ၌ နွားများကို ပိုင်သော ဂေါဝိန (နွားသူဌေး)ကြီးများ၏ လုပ်သားဖြစ်သော
 နွားကျောင်းသားများသည် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာသို့ ရွေ့ကာရွေ့ကာ ရွာကလေး
 တည်နေတတ်ကြသည်၊ ထို ရွာကလေးကို “နွားကျောင်းသားရွာ”ဟု ခေါ်၏၊ ဤ
 ဝဇ ဟူသည်လည်း ထို ရွာကလေးမျိုးပင်တည်း၊ [အချို့ ဝဇဌိကား နွားပိုင်ရှင်
 သူဌေးကြီးများကိုယ်တိုင် ခေါင်းဆောင်၍ ရွေ့ပြောင်း နေထိုင်တတ်ကြ၏၊
 (သုတ္တနိပါတ်၊ ဓနိယ)သုတ်ကို ကြည့်ပါ။]

သတ္ထေ ၊ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ။ဝဇဌိ ဝါကပ်သော ရဟန်းမှာ နွားကျောင်းသားတို့၏
 နေရာ တဲကုပ်ကဲ့သို့ မိမိအတွက် တဲကုပ်လည်း ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်၍ ရနိုင်သောကြောင့်

[သာလာဟူသည် အမိုးအကာပါသော စည်းဝေးရာ တန်ဆောင်းမျိုးတည်း၊ လှည်းများပေါင်း၍ နေသောအခါ ထို တန်ဆောင်းကဲ့သို့ အမိုးအကာ ဖြစ်၍ နေသောကြောင့် ထိုအောက်၌ ဝါကပ်ပါဟု ဆိုသည်။] တမ္ဗိ-ထို လှည်းဇရပ် ကိုလည်း၊ အလဘန္တေန-မရသော ရဟန်းသည်၊ အာလယော-အာလယကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ သတ္ထေ ပန-လှည်းအပေါင်း၌ကား၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂန္တု-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ အာလယော နာမ-မည်သည်၊ ဣဓ-ဤ သတ္တ၌၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသိဿာမိ-နေအံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တံ-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမျှ တည်း၊ [တစ်နည်း၊ ဣဓ-၌၊ ဝဿံ-ပတ်လုံး၊ ဝသိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တံ-မျှသည်၊ အာလယော နာမ-မည်၏။]

သတ္ထေ-လှည်းကုန်သည်အပေါင်းသည်၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နယေဝ-ခရီးသွားစဉ် ပင်၊ ပဝါရဏာဒိဝသော-ပဝါရဏာနေသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထေဝ- ထို လှည်းအပေါင်း၌ပင်၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ- ပဝါရဏာ ပြုရာ၏၊ [တစ်ပါးတည်းဖြစ်လျှင် အဓိဋ္ဌာန်ပဝါရဏာ ပြုရမည်၊] သတ္ထော-သည်၊ အန္တောဝဿေယေဝ-ဝါတွင်း၌ပင်၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပတ္တိတဋ္ဌာနံ-တောင့်တ အပ်သော အရပ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ အထ အတိက္ကမတိ-အကယ်၍ လွန်သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပတ္တိတဋ္ဌာနေ-တောင့်တအပ်သော အရပ်၌၊ ဝသိတွာ- နေရစ်၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏၊

“ကုဋီ”ရဖို့ရန် အထူး မဆိုခဲ့၊ ဤ သတ္တ၌ကား ခရီးသွားရင်း ဝါကပ်ရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် ခေတ္တ နားနေရာဝယ် ကျောင်းကလေးတစ်ခု ရသင့်သည်ဟု ဥပါသကာတို့အား ပြောရသည်၊ ထိုသို့ ပြော၍ ရလျှင် ထို ကျောင်းကလေး အတွင်းသို့ ဝင်၍ “ဣဓ ဝဿံ ဥပေမိ”ဟု သုံးကြိမ် ဆို၍ (တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်လည်း ဆို၍) ဝါကပ်ရသည်၊ ကျောင်းမဟုတ်သောကြောင့် “ဣမသ္မိံ ပိဟာရေ”ဟုကား မဆိုရ၊ သုံးလပတ်လုံး အတည်တကျ နေရမည် မဟုတ်သောကြောင့် “ဣမံ တေမာသံ”ဟုလည်း မဆိုရ။

သတ္ထေ ပန ယေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။ ကျောင်းကုပ်လဲ မရှိ၊ သာလာလည်း မရ သောကြောင့် “ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမိ”ဟု နှုတ်မြွက်၍ ဝါမကပ်ရခြင်းကို “သတ္ထေ ပန ယေ၊ န ဝဋ္ဋတိ”ဟုဆိုသည်၊ “ဤ သတ္တဝယ် မိုးလပတ်လုံး နေအံ့”ဟု စိတ်ဖြင့် အာလယပြုရမည်-ဟုလို့၊ [သတ္ထေ ပန ဝဿံ ဥပဂန္တု န ဝဋ္ဋတိတိ ကုဋီကာဒိနံ အဘာဝေန ဣဓ ဝဿံ ဥပေမိတိ ဝစီဆာဒံ ကတွာ ဥပဂန္တု န ဝဋ္ဋတိ၊ အာလယကရဏမတ္ထေန ဝဋ္ဋတိတိ အဓိပ္ပာယော၊-သာရတ္ထ။]

သတ္တော-သည်၊ အန္တောဝဿယေဝ-၌ပင်၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ (ရဟန်းတောင့်တအပ်သော အရပ်သို့ မရောက်မီ အကြား၌) ဧကသ္မိ-သော၊ ဂါမေ-၌၊ အထာပိ တိဋ္ဌတိ-ဝါ-အကယ်၍မူလည်း တန်ရပ်နေအံ့၊ အထာပိ ဝိပ္ပကိရတိ-ဝါ-အကယ်၍မူလည်း တကွဲတပြား ဖြစ်သွားအံ့၊ [ဝိပ္ပကိရတိတိ ဝိသု သိသု ဂစ္ဆတိ၊-သာရတ္ထ၊] (ဧဝံ သတိ)၊ တသ္မိ-ယေဝ ဂါမေ-ထို ရွာ၌ပင်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-၊ ဝသိတွာ-၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ အပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာ မပြုမူ၍၊ တတော-ထိုအရပ်မှ၊ ပရ-အလွန်၊ (နောက်သို့) ဂန္တု-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ။

နာဝါယံ-လှေ၌၊ ဝသံ-သို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တေနာပိ-ကပ်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ကုဋိယံယေဝ- တဲကုပ်၌သာ၊ ဥပဂန္တဗ္ဗ- ရာ၏၊ [လှေပေါ်ဝယ် ပါသော တဲကုပ်၌သာ ဝါကပ်ရမည်၊] ပရိယေသိတွာ-တဲကုပ်ကို ရှာ၍၊ အလဘန္တေန-မရသော ရဟန်းသည်၊ အာလယော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ [**“ဤ လှေပေါ်၌ ဝါကပ်မည်ဟု စိတ်ဖြစ်စေရမည်”** ဟူလို၊] အန္တောတေမာသံ-ဝါတွင်းသုံးလ အတွင်း၌၊ နာဝါ-သည်၊ သမုဒ္ဒေယေဝ-၌သာ၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထေဝ-ထို လှေ၌သာ၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ နာဝါ-သည်၊ ကူလံ-ကမ်းကို၊ လဘတိ-ရအံ့၊ အယဉ္ဇ-ဤ ရဟန်းသည်လည်း၊ ပရတော-နောက်သို့၊ ဂန္တုကာမော-ဆက်၍ သွားလိုသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂန္တု-ဆက်လက်၍ သွားခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ နာဝါယံ-သည်၊ လဒ္ဓဂါမေယေဝ-ရအပ်သော ရွာ၌သာ၊ (လှေဆိုက်ရာ ရွာ၌သာ၊) ဝသိတွာ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိ-ပဝါရေတဗ္ဗ၊ နာဝါ-သည်၊ အနုတိရမေဝ-ကမ်း အစဉ်အတိုင်း သာ၊ အညတ္ထ-အခြားသော ရွာသို့၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားအံ့၊ ဘိက္ခု စ-သည်လည်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ လဒ္ဓဂါမေယေဝ-ရအပ်သော ရွာ၌သာ၊ (လှေဆိုက်ရာ ရွာ၌သာ၊) ဝသိတုကာမော-နေရစ်လိုသည်၊ (သစေပိ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) နာဝါ-သည်၊ ဂစ္ဆတု-သွားပစေ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ တတ္ထေဝ-ထို ရွာ၌သာ၊ ဝသိတွာ-နေရစ်၍၊ ဘိက္ခုဟိ ပေ၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-ပဝါရဏာပြုရာ၏။

☞ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝဇေ-နွားကျောင်းသားရွာလည်းကောင်း၊ သတ္ထေ-လှည်းကုန်သည်အပေါင်းလည်းကောင်း၊ နာဝါယံ-လှေလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီသု - သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဌာနေသု - အရပ်တို့၌၊ ဝဿဇ္ဈေဒေ -

၂၅

ဝါပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပဝါရေတုဉ္စ-ပဝါရဏာပြုခြင်း
 ဌာလည်း၊ လဘတိ-ရ၏၊ ပန-ဆက်၊ ပုရိမေသု-ရှေ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါဠေဟိ
 ဥဗ္ဗဏ္ဍာဟောန္တိတိအာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ သံဃဘောဒပရိယန္တေသု-သံဃဘောဒ
 အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-ဝတ္ထုတို့၌၊ ကေဝလံ-ပဝါရဏာမဖက် သက်သက်၊
 အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဝါရေတု ပန-ပဝါရဏာပြုခွင့်
 ကိုကား၊ န လဘတိ-မရ။

၂၀၄။ န ဘိက္ခုဝေ ရုက္ခသုသိရေတိ ဧတ္ထ-ဌ်၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော-
၏။) သုဒ္ဓေ-သက်သက်သော၊ (အပေါ်က အမိုးမဖက် သက်သက်သော၊)
ရုက္ခသုသိရေယေဝ-သစ်ခေါင်းဌ်သာ၊ (ဝသံ ဥပဂန္တံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-
အနွယ၊ မဟန္တဿ-ကြီးစွာသော၊ ရုက္ခသုသိရဿ-၏၊ အန္တော-အတွင်းဌ်၊
ပဒရစ္ဆဒနံ- ပျဉ်ချပ်အမိုးရှိသော၊ ကုဋ္ဌိကံ- ကျောင်းကုပ်ကို၊ ကတွာ- ဤ၊
ပဝိသနဒ္ဓါရံ- ဝင်ကြောင်းတံခါးကို၊ (ဝင်ကြောင်း ထွက်ကြောင်းတံခါးကို၊
နိက္ခမနတစ်ပုဒ် ဧကသေသံ ပြုထားသည်။) ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (တပ်၍၊)
ဥပဂန္တံ- ဝါကပ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ရက္ခံ- ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ (အခေါင်း
ရှိသော နေရာ၏ အထက်ဌ် ဖြတ်၍၊) ခါဏုကမတ္ထကေ - သစ်ငုတ်၏
အထက်ဌ်၊ ပဒရစ္ဆဒနံ- သော၊ ကုဋ္ဌိကံ- ကို၊ ကတွာပိ- ဤလည်း၊ (ဥပဂန္တံ)၊
ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ [ရက္ခံ ဆိန္ဒိတွာတိ သုသိရဋ္ဌာနဥပရိဘာဂါ ဆိန္ဒိတွာ၊
ခါဏုမတ္ထကေတိ သုသိရခါဏုမတ္ထကေ၊-ဝိမတိ၊] ရုက္ခဝိဋ္ဌဘိယာတိ ဧတ္တာပိ-
ဌ်လည်း၊ သုဒ္ဓေ-သော၊ (လင့်စင်မဖက် သက်သက်သော၊) ဝိဋ္ဌပမတ္တေ-
သစ်ခွမျဉ်၊ (ဥပဂန္တံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ၊ မဟာဝိဋ္ဌပေ-ကြီးစွာသော
သစ်ခွဌ်၊ အဋ္ဌကံ-လင့်စင်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ တတ္ထ-ထို လင့်စင်ဌ်၊ ပဒရစ္ဆဒနံ
ကုဋ္ဌိကံ ကတွာ၊ ဥပဂန္တံဗွံ-ဝါကပ်ရာ၏။

အသေနာသနီကောနာတိ-ကား၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝါ-မှ၊
ပဉ္စန္ဒ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဆဒနာနံ-အမိုးတို့တွင်၊ (အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်ရွက်၊

နတ္ထိ၊ ယေ၊ လဘတိ။ ။ မူလဝါကပ်ရာ အရပ်၌ အတည် မနေရဘဲ ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ သွားရသောကြောင့် ဝဿန္တေဒဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ပဝါရဏာလည်း ပြုကောင်း၏-ဟူလို၊ သို့သော် ထို ဝဇ စသည်တို့နှင့် အတူ သွားမှသာ ဤ ခွင့်ပြုချက် ရသည်၊ ခွဲ၍ သွားလျှင်ကား အာပတ်လည်း သင့်၏။ ပဝါရဏာ ပြုခွင့်လည်း မရ၊ [တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝဿန္တေဒေ အာပတ္တိတိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တိသေဝ နတ္ထိ အာပတ္တိ၊ တေဟိ ဝိယုဇ္ဇိတွာ ဂမနေ ပန အာပတ္တိ ယေဝ၊ ပဝါရေတုဉ္စ န လဘတိ၊-သာရတ္ထ။]

အကံတော၊ မြက်ဟု ငါးချက်သော အမိုးတို့တွင်၊) အညတရေန-တစ်မျိုးမျိုးသော အမိုးဖြင့်၊ ဆန္ဒ - မိုးအပ်သော၊ ယောဇိတဒွါရဗန္ဓနံ - ယှဉ်စေအပ်သော တံခါးပေါင် ရှိသော၊ သေနာသနံ- ကျောင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [အချို့စာ၌ “ယောဇိတဒွါရဗန္ဓသေနာသနံ”ဟု သမာသ် ရှိ၏၊ “ယှဉ်စပ်အပ်သော တံခါး အဖွဲ့ပါရှိသော ကျောင်းသည်”ဟု ပေး၊] တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ (ကျောင်းမရှိ သော ရဟန်းသည်၊) န ဥပဂန္တဗ္ဗံ-ဝါမကပ်ရာ၊ **န ဘိက္ခဝေ ဆဝကုဋ္ဌိကာယန္တိ-** ကား၊ ဋ္ဌကိတမဇ္ဈာဒိဘောဒါ-ဋ္ဌကိတညောင်စောင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ (ရှည်သော အခြေ၌ အပေါင်တပ်၍ ပြုအပ်သော ညောင်စောင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊) ကုဋ္ဌိ-တဲကုပ်သည်၊ ဆဝကုဋ္ဌိကာ နာမ-မည်၏၊ တတ္ထ- ထို သုသာန်တဲကုပ်၌၊ ဥပဂန္တံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယ်၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ အညံ-ဋ္ဌကိတမဇ္ဈ စသည်မှ တစ်ပါးသော၊ ကုဋ္ဌိကံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ (ဥပဂန္တံ)၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ **န ဘိက္ခဝေ ဆတ္တေတိ** ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ စတုသု-လေးခုကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ ဆတ္တံ-ထီးကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အာဝရဏံ-ပိတ်ဆို့ ကြောင်း အကာကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒွါရံ-တံခါးကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (တပ်၍)၊ ဥပဂန္တံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဒသာ-ဤ ကုဋ္ဌိသည်၊ (တိုင်လေးတိုင်ပေါ်၌ ထီးရွက်ကို ထား၍ အကာ ကာပြီးလျှင် တံခါးတပ်ထားအပ်သော ကုဋ္ဌိသည်၊) ဆတ္တကုဋ္ဌိကာ နာမ-ထီးကျောင်းကုပ် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ **စာဋီယာတိ** ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ကပလ္လေန-အိုးခွက်ဖြင့်၊ ဆတ္တေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကုဋ္ဌိ ကတွာ ဥပဂန္တံ ဝဋ္ဋတိ။

ဋ္ဌကိတံ ၊ပေ၊ ကုဋ္ဌိ။ ။ ဋ္ဌကိတမဇ္ဈော နာမ ဒိဃေ မဇ္ဈပါဒေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋ္ဌနိယော ပဝေသေတွာ ကတော (ဥပမာ-နှစ်တောင်လောက် စသည် ရှည်သော ခြေထောက်ကို အလယ်ခေါင်၌ ထွင်း၍ အပေါင်တပ်ထားသော ညောင်စောင်းတည်း၊) သော ဟေဋ္ဌပရိယဝသေန ပညတ္တောပိ ပုရိမသဒိသောဝ ဟောတိ၊ (ထို ညောင်စောင်း မျိုးသည် အထက်အောက်ဟူ၍ အထူးမရှိ၊ အထက်ဘက်ကိုလည်း အောက်ဘက်၌ ထား၍ ခင်းနိုင်၏၊) တံ သုသာနေ၊ ဒေဝတာဌာနေ စ ထပေန္တိ၊ (ထို ညောင်စောင်း မျိုးကို သုသာန်၌လည်း ထားတတ်ကြ၊ နတ်ကွန်း၌လည်း ထားတတ်ကြ၏၊) ကျောက်တုံး လေးတုံး၏ အပေါ်၌ ကျောက်ဖျာခင်း၍ ပြုအပ်သော ညောင်စောင်း ကိုလည်း “ဋ္ဌကိတမဇ္ဈ”ဟု ခေါ်ကြသေး၏၊ စတုန့်ပါသာဏာနံ ဥပရိပါသာဏဖလကော အတ္တရိတွာ ကတဂေဟမ္ပိ ဋ္ဌကိတမဇ္ဈောတိ ဝုစ္စတိ၊-ဝိမတိ။)

အဓမ္မိကကတိကာဒိကထာ

၂၀၅။ ဧဝရူပါ ကတိကာတိ ဧတ္ထ-ဌှိ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အညာပိ-ဤကတိကမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဤဒိသိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အဓမ္မိကာ-တရားနှင့် မယှဉ်သော၊ ယာ ကတိကာ-အကြင် ကတိကဝတ်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ သာ-ထို ကတိကဝတ်ကို၊ န ကာတဗ္ဗာ-မပြုထိုက်၊ ဣတိ၊ အတ္ထော၊ တဿာ-ထိုအဓမ္မိကကတိကာ၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ မဟာ ဝိဘင်္ဂေ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်းဌှိ၊ ပုတ္တံ-ပြီ၊ [စတုတ္ထပါရာဇိကအဖွင့် “ယော ဣမမှာ အာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကမိဿတိ၊ တံ အရဟတိ ဇာနိဿာမ”ဌှိ ပြအပ်သော အဓမ္မိကကတိကဝတ်တည်း၊ သေနာသသနက္ခန္ဓကဌှိလည်း ပြဦးလတ္တံ့။]

၂၀၇-စ။ ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ-ဌှိ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကောဝလံ-သက်သက်၊ (ဆွမ်းခံဖို့ရန် ဝန်ခံခြင်းစသည်နှင့် မဖက် သက်သက်၊) ဣမံ တေမာသံ-ဤသုံးလပတ်လုံး၊ ဣဓ-ဤကျောင်း တိုက်ဌှိ၊ ဝဿံ-မိုးအခါဌှိ နေခြင်းငှာ၊ ဝါ-မိုးခိုခြင်းငှာ၊ ဝသထ-နေကြပါကုန်၊ (တေမာသံနှင့် အစ္စန္တသံယောဂခြင်း ထပ်မည်စိုး၍ “ဝဿံ”ကို “ငှာ”ဟု ပေးလိုက်သည်၊) ဣတိ- သို့၊ ဧတဿေဝ- ဤ လျှောက်ထားအပ်သော စကားကိုသာ၊ ပဋိဿဝေ - ဝန်ခံချက် ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ၊ န (ဟောတိ)- ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ ဣမံ တေမာသံ- ပတ်လုံး၊ ဘိက္ခံ - ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဥဘောပိ - နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မယံ-တို့သည်၊ ဣဓ-ဤ ကျောင်းဌှိ၊ ဝဿံ- မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသိဿာမ - နေကြကုန်စို့၊ ဣတိ - ဤသို့လည်းကောင်း၊

န ကောဝလံ ခေါ် ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ ။ ရဟန်းတစ်ပါးသည် ကျောင်းတစ်ကျောင်းဌှိ “ပုရိမဝါ ဆိုမည်”ဟု ဝန်ခံထား၏၊ ဝါဆိုခါနီးသော် ထို ကျောင်းသို့ ဝါဆိုဖို့ရန် လာစဉ် လမ်းဌှိ လာဘ်ပေါ်သော ကျောင်းနှစ်ကျောင်းကို တွေ့၍ ဝန်ခံထားရာ ကျောင်းသို့ မသွားဘဲ လာဘ်ပေါ်သော ကျောင်းနှစ်ကျောင်းဌှိ ဝါကပ်လေ၏၊ ထို ရဟန်းအတွက် ပဋိဿဝကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌဟု ဆိုသည်၊ ဤ ပဋိဿဝဒုက္ကဋ္ဌကား “ကျောင်းဌှိ နေမည်”ဟု ဝန်ခံချက် ပျက်မှုသာမက ဆွမ်းစား ပင့်ရာဌှိ “လာမည်”ဟု ဝန်ခံပြီး၍ မသွားသူမှာလည်း ပဋိဿဝဒုက္ကဋ္ဌ သင့်သည်သာ။ [ပဋိဿဝဝိသံဝါဒေ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ဒုက္ကဋ္ဌ၊-ခုဒ္ဒသိက္ခာ။]

ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥဒ္ဓိသာပေဿာမ-ပါဠိကို ရွတ်စေကြကုန်စို့၊
 (ပါဠိကို သင်ယူကြကုန်စို့၊) ဣတိ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒိနာပိ-ဤသို့
 အစရှိသော စကားဖြင့်လည်း၊ တဿ တဿ-ထိုထို လျှောက်ထားမှု၊ တိုင်ပင်မှု
 ကို၊ ပဋိဿဝေ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တဉ္စ-ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်
 သည်လည်း၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (အစစွာ လျှောက်ထားတုန်းက၊ သို့မဟုတ်
 တိုင်ပင်တုန်းက၊) သုဒ္ဓစိတ္တဿ-သန့်ရှင်းသော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏၊ ပစ္စာ-
 နောက်၌၊ (ဝါ-မှ၊) ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ-ချွတ်ယွင်းစေခြင်းဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဗျုတ်ရိုက်၊ ပဌမမ္ပိ-စွာလည်း၊ အသုဒ္ဓစိတ္တဿ-
 မသန့်ရှင်းသော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏၊ (ဝန်ခံသည့်အတိုင်း မလုပ်ဘူးဟု
 မစင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏၊) ပဋိဿဝေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-
 သည်၊ (ဟောတိ)၊ [သမ္ပဇာနမုသာဝါဒပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်၊] ဝိသံဝါဒနေ-
 ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပါစိတ္တိယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 တကွ၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏။

☞ **သော တဒဟောဝ အကရဏီယောတိအာဒိသု-အစရှိသော** ပါဠိရပ်တို့၌၊
 ဝဿံ-သို့၊ အနုပဂန္တာ-မကပ်မူ၍၊ သစေ ပက္ကမတိ--အကယ်၍ ဖဲသွားအံ့၊
 (ဧဝံ သတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (ဝဿံ-သို့၊) ဥပဂန္တာ-ကပ်ပြီး၍၊
 ဝါ-မှ၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ကို၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်ပ၌၊ (သစေ) ဝီတိနာမေတိ-
 အကယ်၍ လွန်စေအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပုရိမိကာ စ-

ပဋိဿဝေ။ ။ ပဋိဿဝနံ-ရှေးရှု နားထောင်ခြင်း၊ ပဋိဿဝေါ-ခြင်း၊ ဤသို့
 သဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်၏၊ **“ဝန်ခံခြင်း”**ဟူသော အနက်ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း၊ [သာဓူတိ
 ပဋိသုဏီတာ ကဲ့သို့တည်း၊] ဝန်ခံရုံဖြင့် အာပတ်မသင့်၊ ဝန်ခံချက်ကို ပျက်ကွက်စေမှ
 အာပတ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ပဋိဿဝ၏ အမည်ကို အကျိုး ပျက်ကွက်မှု၌
 တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပျက်ကွက်မှုကိုလည်း **“ပဋိဿဝ”**ဟု ခေါ်ပါ။

ပုရိမိကာ စ န ပညာယတိ။ ။ဤခန္ဓက အစနား၌ ဝဿပနာယိက နှစ်မျိုးကို
“ပုရိမာ, ပစ္စိမိကာ”ဟု ပြခဲ၏၊ ထို့ကြောင့် **“ပုရိမိကာ စ-ပုရိမဝါကပ်ခြင်းသည်
 လည်း”**ဟု တိုက်ရိုက်အနက် ထွက်၏၊ သို့သော် ထို ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းသည်
 ထို ဝါတွင်း၌ နေထိုင်ဖို့ရန် ကျောင်းကို မှတ်ယူထားရ၏၊ ဝါကျွတ်သောအခါ ထို
 ကျောင်း၌ ရနေကျ လာဘ်ကိုလည်းရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပုရိမိကာဖြင့် ပုရိမဝါနှင့်ဆိုင်သော

JE

ပုရိမဝါ၌ ကျောင်းခံခြင်းသည်လည်း၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ ပဋိဿဝေ
စ-ဝန်ခံချက် ပျက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ခဋ္ဌိအာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
ပန-ဆက်၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂန္တာ-ကပ်ပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ အရုဏံ-အရုဏ်ကို၊
အနုဋ္ဌာပေတွာ-မတက်စေမူ၍၊ (ဝါကပ်ရာ ကျောင်း၌ အရုဏ် မတက်စေမူ၍၊)
တဒဟေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ သတ္တာဟကရဏီယေန-ခုနစ်ရက်အတွင်းဝယ် ပြုဖွယ်
ကိစ္စကြောင့်၊ ပက္ကမန္တဿာပိ-ဖဲသွားသော ရဟန်း၏လည်း၊ အန္တောသတ္တာဟေ-
ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊ နိဝတ္တန္တဿ-ပြန်နစ်လတ်သော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ဒွိဟတီဟံ-နှစ်ရက် သုံးရက်ပတ်လုံး၊
ဝသိတွာ-နေပြီး၍၊ အန္တောသတ္တာဟေ-၌၊ နိဝတ္တန္တဿ-ပြန်နစ်သော ရဟန်း၏၊
ဝါဒေါ-အနာပတ်ဟု ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ကော ပန-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း?။

ဒို့ဟတ်ဟံ ဝသိတွာတိ ဧတ္ထာပိ-ဌ်လည်း၊ နိရပေက္ခနေဝ-ဇွဲကွက်ခြင်း
မရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ [ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်ဟု ကျောင်း၌
ဇွဲကွက်ခြင်း မရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်၍၊] ဥပစာရာတိက္ကမေ-ကျောင်းဥပစာကို
လွန်ရာအခါ၌၊ ဝဿဇေဒါ-ဝါပြတ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [အချို့
စာအုပ်များ၌ ရှေ့ ဝါကျနှင့် ဤ ဝါကျ ရှေ့နောက် ပြန်နေ၏၊] ဣဓ-ဤ
ကျောင်း၌၊ ဝသိဿာမိ-နေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာလယော-အာလယသည်၊

သေနာသနဂ္ဂါဟ (ကျောင်းယူထားခြင်း) တိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အနက် မှတ်ပါ။ [ပုရိမိကာ စ ပညာယတိတိ ပဌမံ သောသနဂ္ဂါဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊- ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ကျောင်းတိုက် နှစ်ခုရှိသော ကျောင်းနှစ်ကျောင်း၌ ဝါကပ်မည် ဟု သံဃိကကျောင်းနေရာကို မှတ်ယူထားသော (ရှေ့၌ ပြခဲ့သော) ရဟန်းသည် ပဌမကျောင်း၌ ဝါကပ်နေစဉ် ဒုတိယကျောင်း၌ နေမည်ဟု ကြံ၍ ထွက်သွားသော အခါ ပဌမကျောင်းတိုက် ဥပစာကို လွန်လျှင် ပဌမသေနာသနဂ္ဂါဟ ပျက်၏။ ထို အချိန်၌ ဒုတိယသေနာသနဂ္ဂါဟ တည်ရှိသေး၏။ တစ်ဖန် ဒုတိယကျောင်းမှ ပဌမကျောင်းသို့ နေမည်ဟု ထွက်လာပြန်လျှင် ဥပစာကို လွန်သောအခါ ဒုတိယ သေနာသနဂ္ဂါဟလည်း ပျက်မည်ဟု မှတ်ပါ။ (ဝိမတိ)၊ [သာရတ္ထ၌ “ဒုတိယ ကျောင်း၌ နေမည်ဟု စိတ်ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပျက်၏”ဟု ဆိုသည်၊] ကျောင်းခံခြင်း ပျက်သည်အားလျော်စွာ ထိုကျောင်းနှစ် ခပ်သော သင်္ကန်းစသော လာဘ်လည်း မရနိုင်တော့။

သစေ အတ္တိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ [အချို့စာ၌ “သစေမီ”ဟု ပိ သဒ္ဒါ ပါသည်၊] ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အသတိယာ-သတိ ကင်းသဖြင့်၊ ဝသံ-သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်မိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂဟိတသေနာသနံ-ယူအပ်ပြီးသော ကျောင်းကို၊ သုဂ္ဂဟိတံ-ကောင်းစွာ ယူအပ်ပြီ၊ ဆိန္နဝသော-ပြတ်သော ဝါရှိသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပဝါရေတု-ပဝါရဏာ ပြုခြင်းငှာ၊ လဘတိ ယေဝ-ရသည်သာ။

သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝါရဏာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ နဝမိတော-ကိုးရက် မြောက် နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အာဂစ္ဆတု ဝါ-ပြန်လာလို မူလည်း ပြန်လာပစေ၊ မာ အာဂစ္ဆတု-ပြန်မလာလိုမူလည်း ပြန်မလာပစေ၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝသုပနာယိကက္ခန္ဓကဝတ္ထနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

သစေ [ပေ၊ လဘတိယေဝ။ ။ ကျောင်းတိုက် တစ်တိုက်ဝယ် “ဝါကပ်မည်” ဟူသော အာလယ(တွယ်တာစိတ်)ဖြင့် နေ့စဉ် ဝါဆိုရမည့်နေ့၌ကား ဝါဆိုဖို့ရန် သတိမရ၍ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝသံ ဥပေမီ”ဟု နှုတ်မြွက်လျက် ဝါမဆိုမိသော ရဟန်းမှာ မှတ်ယူအပ်ပြီးသော ကျောင်းလည်း ကောင်းစွာ ယူပြီး ဖြစ်၏၊ ဝါလည်း မကျိုး၊ ပဝါရဏာလည်း ပြုခွင့်ရသည်၊ [သတိရလျက် ဝါမဆိုသူကား ထိုသို့ ခွင့်မရပါ၊ ထုံးစံအတိုင်း အာပတ်သင့်သည်။]

သတ္တာဟာနာဂတာယ။ ။ စာအုပ်များ၌ “သတ္တာဟံ+အနာဂတာယ+ပဝါရဏာယ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ယောဇနာ၌လည်း “သတ္တာဟန္တိ သတ္တာဟေန အနာဂတာယ”ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော် ဒဿာဟနာဂတံ စသည်၌ ဗာဟိရတ္ထဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်သာ တွေ့ရသောကြောင့် ဤ၌လည်း “သတ္တာဟံ+အနာဂတာယ+ယဿာတိ သတ္တာဟာနာဂတာ”ဟု သမာသ်သာ ရှိသင့်ပါသည်။

နဝမီ သွားခြင်း။ ။ “နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တု ဝဋ္ဋတိ-ကိုးရက်မြောက်နေ့မှ စ၍ သွားကောင်း၏”ဟုရာ၌ အကြောင်းကိစ္စ အထူးမရှိဘဲ သွားချင်ရုံဖြင့် သွားကောင်း သည်ဟု မမှတ်ရ၊ ပါဠိတော်၌ “သကရဏီယော ပတ္တမတိ” ထုံးစံအတိုင်း မိဘ,ဆရာ

२०

ဆက်ဦးအံ့။ ။ နောက်ဆုံး သတ္တာဟာ၌ အထူး ခွင့်ပြုချက် ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဝါဆိုပြီးသောအခါ ပထမရက်၌ ညဉ့်မအိပ်ဘဲ သတ္တာဟာကိစ္စရှိလျှင် သွားကောင်း သော်လည်း နောက်ရက်များ၌ကား အခြား အရပ်သို့ သတ္တာဟာကိစ္စဖြင့် သွားပြီး၍ ပြန်လာသူ၏ ညဉ့်မအိပ်ဘဲ ထပ်၍ သွားခြင်းငှာ မအပ်ဟု မှတ်ပါ။-ဝိမတိ။

၄-ပဝါရဏာက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ပဝါရဏာနှင့်စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

အဖာသုကဝိဟာရကထာ

☞ ၂၀၉။ ပဝါရဏာက္ခန္ဓကေ-၌၊ နေဝ အာလပေယျာမ န သလ္လပေယျာမာတိ
 ဧတ္ထ-၌၊ ပဌမဝစနံ-ပထမပြောဆိုခြင်းသည်၊ (ရှေးဦးစွာ ပြောခြင်းသည်၊)
 အာလာပေါ နာမ - အာလာပ မည်၏၊ ပဋ္ဌိမဝစနံ - နောက်မှ ပြောဆို
 ခြင်းသည်၊ သလ္လာပေါ- သလ္လာပ မည်၏၊ ဟတ္ထဝိလဃ်ကေနာတိ-ကား၊
 ဟတ္ထုက္ခေပကေန-လက်တို့ဖြင့် မြှောက်ယူခြင်းဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာပေယျ ၌ စပ်၊)

အာလာပသလ္လာပ။ ။ အာဒိတော လာပေါ အာလာပေါ၊ ဝစနပဋ္ဌိဝစနဝသေန
 သမံ လာပေါ သလ္လာပေါ၊-သာရတ္ထ၊ “အာလာပေါ”၌ အာသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ကို
 ဟော၏၊ “ပဌမံ+လာပေါ အာလာပေါ”ဟု ပြု၊ “သလ္လာပေါ”၌ သံကို “သမံ”ဟု
 ဖွင့်သည်၊ “သမံ+လာပေါ သလ္လာပေါ”ဟု ပြု၊ ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားနှင့်
 ညီမျှအောင် နောက်ထပ် ပြောဆိုခြင်းကို “သလ္လာပ”ဟု ခေါ်သည်၊ သမံ-ရှေးဦးစွာ
 ပြောဆိုအပ်သော စကားနှင့် အညီအမျှ၊ ဝါ-လိုက်လျောအောင်၊ လာပေါ-ပြန်၍
 ပြောခြင်းတည်း၊ သလ္လာပေါ-ခြင်း။

ဟတ္ထဝိလဃ်ကေန။ ။ လဃိဓာတ်သည် “ခုန်တက်ပျံလွှားခြင်း” ဟူသော
 အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ မြှောက်ကြွခြင်းအနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိလဃ်ကကို
 “ဥက္ခေပက”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိလဃ်နံ ဝိလဃော၊ ဝိလဃော ဧဝ ဝိလဃ်ကော၊
 ဥက္ခိပနံ ဥက္ခေပေါ၊ ဥက္ခေပေါယေဝ ဥက္ခေပကော၊ ဟတ္ထေဟိ+ဝိလဃ်ကော
 ဟတ္ထဝိလဃ်ကော၊ ဟတ္ထေဟိ+ဥက္ခေပကော ဟတ္ထဥက္ခေပကော-လက်တို့ဖြင့် ရေအိုးကို
 မြှောက်ကြွခြင်း၊ အထ ဝါ ဝိလဃ်တိ ဒေသန္တရံ ပါပေတိ ဧတေနာတိ ဝိလဃ်ကော၊
 ဟတ္ထော ဧဝ ဝိလဃ်ကော၊ ဟတ္ထဝိလဃ်ကော၊ တေန ဟတ္ထဝိလဃ်ကော၊ အညမညံ
 သံသိဗ္ဗိတဟတ္ထေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-သာရတ္ထ၊ ဤ ဋီကာနည်းကို ကြည့်၍
 “လက်ချင်း ယှက်သဖြင့်”ဟု အနက်တစ်မျိုး ပေးကြသည်၊ ဆန်အိတ်များ မ သကဲ့သို့
 လက်ချင်းယှက်၍ ချီယူသွားခြင်းတည်း။

အဝက္ကာရပါတီ၊ အဝိသယံ။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် “အဝက္ကာရပါတီ”ဟု ရှိ၏၊
 ထို အဝက္ကာရပါတီဟူသည် ဆွမ်းပို ဆွမ်းကျွန် ထည့်ရာဖြစ်သော ခွက်၊ ဇလုံစသည်
 တည်း၊ [အဝက္ကာရပါတိန္တိ အတိရေက ပိဏ္ဍပါတတ္ထပနကံ ဧကံ ဘာဇနံ၊-ဝိမတိ၊]
 အဝ (အခေ) ကရိယတေတိ အဝက္ကာရေ- အောက်၌ ပြုအပ် (ဇလုံ စသည်၌

ပသုသံဝါသန္တိ-ကား၊ ပသုနံ-သားကောင်တို့၏၊ သံဝါသံ ဝိယ-ပေါင်းသင်း
 နေထိုင်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ (ဝုဠာသမာနာတို့၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ပသဝေါပိ-သားကောင်
 တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ (သန္တာန်၌၊) ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ သုခဒုက္ခ-
 ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို၊ အညမညဿ-အချင်းချင်းအား၊ န အာရောစေန္တိ-
 မပြောနိုင်ကြကုန်၊ ပဋိသန္တာရံ-စကားဖြင့် ဆက်သွယ် စေ့စပ်မှုကို၊ န ကရောန္တိ-
 မပြောနိုင်ကြကုန်၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဧတေပိ-ဤ ရဟန်းတို့သည်လည်း၊
 (ပဋိသန္တာရံ-ကို) န အကံသု-မပြုကြကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-ထို
 ရဟန်းတို့၏၊ သံဝါသော-နေထိုင်ခြင်းကို၊ ပသုသံဝါသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-
 အပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဣန္ဒြေသံဝါသ၊ သပတ္တသံဝါသပုဒ်တို့၌၊
 ဧသ(ဧသော)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း
 အစီအရင်တည်း၊ န ဘိက္ခဝေ မူဂဗ္ဗတံ တိတ္ထိယသမာဒါနန္တိ-ကား၊ ဣမံ
 တေမာသံ-ဤ သုံးလပတ်လုံး၊ န ကထေတဗ္ဗံ-စကားမပြောရာ၊ ဝါ-စကား
 မပြောစတမ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဝတသမာဒါနံ-
 ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ-ထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ ဧသ-ဤ
 စကား မပြောကြစတမ်းဟု ပြုအပ်သော ကတိကဝတ်သည်၊ အဓမ္မကတိကာ-
 တရားနှင့် မလျော်သော ကတိကဝတ်တည်း။

သွန်ချအပ်သော) ဆွမ်းပို ဆွမ်းကျွန်၊ အဝက္ကာရဿ+ပါတိ အဝက္ကာရပါတိ-ဆွမ်းပို
 ဆွမ်းကျွန်၏ ခွက်၊ (ဆွမ်းပို ဆွမ်းကျွန် ထည့်စရာ ခွက်၊) အဝိသယံ ၌ ဝိပုဗ္ဗ
 သဟဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း၊ န ဝိသယုတေတိ အဝိသယံ၊ “ဓိုးမြှောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်
 အပ်(မစွမ်းနိုင်သော) အိုး” ဟူလို၊ [အဝိသယုန္တိ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယျံ-ဝိမတိ။]

ပသုသံဝါသံ။ ။ ပသုနံ-သမင် စသော သားကောင်တို့၏၊ သံဝါသော-
 ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းတည်း၊ ပသုသံဝါသော-ခြင်း၊ ပသုသံဝါသော ဝိယာတိ
 ပသုသံဝါသော-သားကောင်တို့၏ ပေါင်းသင်း ‘နေထိုင်ခြင်းနှင့်တူသော ပေါင်းသင်း
 နေထိုင်ခြင်း၊ ဤ၌ ဝုဠာဝယ် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ အံဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသနအနက်၌
 သက်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ “ဝုဠာ”၌ ဝသဓာတ်၏ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့်
 တည်း၊ “ပသုသံဝါသညေဝ-သားကောင်တို့၏ ပေါင်းသင်းခြင်းနှင့်တူစွာသာလျှင်၊
 ဝုဠာ-နေခဲ့ရကုန်သည်၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါကုန်လျက်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။

မူဂဗ္ဗတံ တိတ္ထိယသမာဒါနံ။ ။ မူဂါနံ-စကား မပြောနိုင်သူ လူအ တို့၏၊
 ဝတံ-အကျင့်တည်း၊ မူဂဗ္ဗတံ-ကျင့်၊ ဝ ကို ဗ ပြု၊ သမာဒိယိတဗ္ဗန္တိ သမာဒါနံ-
 ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်၊ တိတ္ထိယာနံ + သမာဒါနံ တိတ္ထိယသမာဒါနံ ၊

အညမညာနုလောမတာတိ- ကား၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ဝတ္တု-
ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ အနုလောမတာဝေါ-လျော်သည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊
(ဘဝိဿတိ၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဝဒန္တ မံ အာယသ္မန္တောတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တ-
ပြောဆို ဖိတ်မန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ဝတ္တု-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊
သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတရံ-ဝဒန္တ မံ အာယသ္မန္တောဟု
ဖိတ်မန်သူမှတစ်ပါးသော မဖိတ်မန်သူကို၊ (ကိဉ္စိ ဝတ္တု သက္ကာ) န (ဟောတိ)၊
အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ ဝိနယပုရက္ခာရတာတိ-ကား၊ အာပတ္တိဟိ-အာပတ်တို့မှ၊
ဝုဋ္ဌာနဘာဝေါ-ထမြောက်ကြောင်း၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိနယံ-ကို၊
ပုရတော-ရှေ့၌၊ ကတွာ-၍၊ စရဏဘာဝေါ-လှည့်လည်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်
သည်လည်းကောင်း၊ (ဘဝိဿတိ၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဝဒန္တ မံ အာယသ္မန္တောတိ-
ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တော-ပြောဆိုဖိတ်မန်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာပတ္တိဟိ-တို့မှ၊
ဝုဋ္ဌဟိဿတိတိ-ထလတ္တံ့သူဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိနယံ-ဝိနည်းကို၊ ပုရက္ခတွာ-
၍၊ ဝိဟရိဿတိတိ စ-နေလတ္တံ့သူဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ-၏။

၂၁၀။ သုဏာတု မေ ဩ၊ သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ဟူသော၊ အယံ-
ဤ ဥတံသည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ နာမ-သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာမည်သော၊ (အလုံးစုံ
သော ပဝါရဏာတို့ကို သိမ်းယူနိုင်သည် မည်သော၊) ဥတ္တိ-ဥတံတည်း၊
ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-ဤသို့ သံဃော ပဝါရေယျ ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ရွတ်ဆိုအပ်သော်၊

စကား မပြောဘဲ ကျင့်အပ်သော ထို အကျင့်မျိုးသည့် တတ္တိတို့ ဆောက်တည်အပ်သော
အကျင့်တည်း။

ဧဝံ ဝဒန္တော ဩ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ ဤသို့ ဖိတ်မန်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖိတ်မန်
ထားတုန်းကပင် အာပတ်သင့်လျှင် အခြားသူများက ပြောဆို သတိပေးမည် ဖြစ်သော
ကြောင့် ဒေသနာကြားမှု စသည်ကို ပြု၍ အာပတ်မှ ထမည့်သူဟုလည်းကောင်း၊
ဝိနည်းကို ရှေ့၌ ထား၍ နေမည့်သူ၊ ဝိနည်းလေးစားမည့်သူဟုလည်းကောင်း တင်ကြို၍
ပြောဆိုနိုင်သည်။

သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ။ ။ သင်္ဂဏှာတိတိ သင်္ဂါဟိကာ၊ သဗ္ဗသံ-အလုံးစုံသော
တေဝါစိက၊ ဒွေဝါစိက စသော ပဝါရဏာတို့ကို၊ သင်္ဂါဟိကာ-သိမ်းယူနိုင်သော
ဥတံတည်း၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ-ဥတံ၊ သံဃော ပဝါရေယျဟု သာမညဆိုထားသော
ကြောင့် တေဝါစိကပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင် ဩ၊ သမာနဝသိကပဝါရဏာလည်း
ပြုနိုင်လောက်အောင် အလုံးစုံသော ပဝါရဏာတို့ကို သိမ်းယူထားသည်-ဟူလို။

(ပဝါရဏာအားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သော သာမညပါဠိဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော်၊) တေဝါစိကံ-တေဝါစိကပဝါရဏာကိုလည်းကောင်း၊ (သုံးခွန်းသော ဖိတ်မန်ကြောင်း စကားရှိသော ပဝါရဏာကိုလည်းကောင်း၊) ဒွေဝါစိကံ-ဒွေဝါစိကပဝါရဏာကိုလည်းကောင်း၊ (နှစ်ခွန်းသော ဖိတ်မန်ကြောင်း စကားရှိသော ပဝါရဏာ ကိုလည်းကောင်း၊) ဧကဝါစိကဉ္စ-ဧကဝါစိကပဝါရဏာကိုလည်းကောင်း၊ (တစ်ခွန်းသာ ဖိတ်မန်ကြောင်း စကားရှိသော ပဝါရဏာကိုလည်းကောင်း၊) ပဝါရေတုံ-ဖိတ်မန်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [ဤ ပဝါရေတုံကို နောက်၌လည်း လိုက်ပါစေ၊] သမာနဝဿိကံ-သမာနဝဿိကပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ကား၊ တေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ တေဝါစိကမေဝ-တေဝါစိကပဝါရဏာကိုသာ၊ (ပဝါရေတုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အညံ-တေဝါစိကပဝါရဏာမှ တစ်ပါးသော ပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒွေဝါစိကံပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဒွေဝါစိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ တေဝါစိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဝါရေတုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဧကဝါစိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ သမာနဝဿိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဝါရေတုံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ကား၊ ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဧကဝါစိက ဒွေဝါစိကတေဝါစိကာနိ - ဧကဝါစိကပဝါရဏာ၊ ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ၊ တေဝါစိကပဝါရဏာတို့ကို၊ (ပဝါရေတုံ)၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ သမာနဝဿိကမေဝ-သမာနဝဿိကပဝါရဏာကိုသာ၊ (ပဝါရေတုံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ သမာနဝဿိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ။

တေဝါစိကံ ၊ပေ၊ သမာနဝဿိကံ။ ။ ဥတံထံ၌ “တေဝါစိကံ ပဝါရေယျ”ဟု ဆိုထားလျှင် တေဝါစိကအောက် လျော့သော ပဝါရဏာများကို မပြုနိုင်၊ ဥတံထံ၌ “ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျ”ဟု ဆိုထားလျှင် ဒွေဝါစိကပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၊ ထို့ထက် ဂရုကဖြစ်သော တေဝါစိကပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၏၊ လဟုကဖြစ်သော ဧကဝါစိကပဝါရဏာ၊ သမာနဝဿိကပဝါရဏာတို့ကိုကား မပြုနိုင်၊ “ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျ”ဟု ဥတံထားရာ၌ ဧကဝါစိကပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၊ ထို့ထက် ဂရုကဖြစ်သော ဒွေဝါစိက၊ တေဝါစိကပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၏၊ လဟုကဖြစ်သော သမာနဝဿိကပဝါရဏာကိုကား မပြုနိုင်၊ “သမာနဝဿိကံ ပဝါရေယျ”ဟု ဥတံထားလျှင်ကား အားလုံး ပဝါရဏာများကို အလိုရှိရာ ပြုနိုင်သည်။ [တိဿော+ဝါစာ တိဝါစံ၊ တိဝါစံ+အဿာ အတ္ထိတိ တေဝါစိကာ၊ သမာနဝဿယဟိ+ကတာ သမာနဝဿိကာ။]

၂၁၁။ အတ္တန္တိတိ-ကား၊ နိသိန္နာဝ-ထိုင်မြဲ ထိုင်နေကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ န ဥဋ္ဌဟန္တိ-ထိုင်ရာမှ မထကြကုန်၊ (ဆောင့်ကြောင့် မထိုင်ကြကုန်-ဟူလို၊) တဒမန္တရာတိ-ကား၊ တဒန္တရာ-ထို ပဝါရဏာ ပြုပြီးသည်၏ အခြားမဲ့တိုင် အောင်၊ တာဝတကံ-ထို ပဝါရဏာ ပြုပြီးရာကာလ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ-ကာလပတ်လုံး၊ (ဥက္ကဋ္ဌိကံ နိသိဒိတုံ အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

တဒမန္တရာ။ ။ “မ”အက္ခရာသည် ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှာ လာထားသော အက္ခရာ”ဘဟု သိစေလို၍ “တဒန္တရာ”ဟု ဖွင့်သည်။ တဿ+အန္တရံ တဒန္တရံ၊ တဿာ တဒန္တရာ-ထို အခြားမဲ့တိုင်အောင်၊ ယာဝနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် “တဒန္တရာ”ဟု သွာဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။ ယာဝ ၏ နိယမကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် “တာဝတကံ ကာလန္တိ အတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။ မိန့်တော်မူလိုရင်းကား-“ပဝါရဏာ ပြုခါနီး၌ အားလုံး ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ပဝါရဏာ ပြုရမည်”ဟု ပညတ်တော်မူပြီး နောက် မထေရ်ကြီး တစ်ပါး၏ ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်နေရသည့်အတွက် မူးမိုက်၍ လဲသွားမှုကို အကြောင်းပြု၍ မိမိ ပဝါရဏာ ပြုပြီးချိန်တိုင်အောင်သာ ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်ရမည်၊ “ပဝါရဏာ ပြုပြီးသောအခါ အာသန၌ ထိုင်နိုင်သည်”ဟု ခွင့်ပြုတော် မူခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ ပဝါရဏာကိစ္စ၌သာ အသီးသီး ထိုင်၍ သံဃာကို ဖိတ်မန် လျှောက်ထားရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိ ဖိတ်မန် မပြီးမီ ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူရသည်။ ဥပုသ်ကံ စသည်၌ကား မည်သူ့ကိုမျှ လျှောက်ရမည် မဟုတ်သော ကြောင့် မိမိဆိုင်ရာ အာသန၌ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေ၍ ပါတိမောက် ရွတ်သူကလည်း ရွတ်နိုင်၊ နာသူကလည်း နာနိုင်၏ဟုမှတ်ပါ။ အာသနအမျိုးမျိုးကို ဥပေါသထက္ခန္ဓက၌ ပြခဲ့ပြီး “အခြားသော ကိစ္စများ၌လည်း ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဖို့ အထူး ပညတ်ချက် မပါလျှင် ချမ်းသာသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်၍ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုခြင်းစသော အမှုကို ပြုနိုင်၏”ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။

ပဝါရဏာဘောဒကဏ္ဍ

၂၁၂။ စာတုဒ္ဒသိကာ စ ပန္နရသိကာ စာတို့ ဧတ္ထ-၌၊ စာတုဒ္ဒသိကာယ-
 စာတုဒ္ဒသိကာပဝါရဏာနေ၌၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-
 သို့၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ-ပုဗ္ဗကိစ္စကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ [အဇ္ဇ-ယနေ၊ ပဝါရဏာ-
 ပဝါရဏာနေသည်၊ စာတုဒ္ဒသိ-၁၄-ရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော
 ပဝါရဏာနေပါတည်း၊] ပန္နရသိကာယ-ပန္နရသိကာပဝါရဏာနေ၌၊ အဇ္ဇ
 ပဝါရဏာ ပန္နရသိတိ-ဟူ၍၊ (ဧဝံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။)

ပဝါရဏကမ္မေသု-ပဝါရဏာကံတို့၌၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ ဝိဟာရေ-
 ၌၊ ပဉ္စသု-ငါးပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ဝသန္တေသု-နေကုန်လတ်သော်၊
 (တစ်နည်း) ဝသန္တေသု-န်သော၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဘိက္ခုသု-တို့တွင်၊ ဧကဿ-
 တစ်ပါးသော ရဟန်း၏၊ ပဝါရဏံ-ပဝါရဏာကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊
 စတ္တာရော- လေးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂဏဉတ္တိံ- ဂဏဉတ်ကို၊
 ထပေတွာ-ထား၍၊ သစေ ပဝါရေန္တိ-အကယ်၍ ပဝါရဏာ ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံ
 ပဝါရေန္တေသု ဝါ-ဤသို့ ပဝါရဏာ ပြုကုန်သော်လည်းကောင်း၊) စတုသု
 ဝါ-လေးပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တီသု ဝါ-သုံးပါးသော
 ရဟန်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တေသု-န်လတ်သော်၊ (တစ်နည်း)
 ဝသန္တေသု-န်သော၊ စတုသု ဝါ-တို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ တီသု ဝါ-
 တို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဿ-၏၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊
 တယော ဝါ-သုံးပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ပါးတို့သည်သော်
 လည်းကောင်း၊ သံဃဉတ္တိံ-ကို၊ ထပေတွာ၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံ
 ပဝါရေန္တေသု ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) ဧတံ သဗ္ဗံ-ဤ အလုံးစုံသော ကံသည်၊
 အဓမ္မေန-မတရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ-ဝဂ်ဖြစ်သော၊ ပဝါရဏကမ္မံ-ပဝါရဏာကံတည်း။

ပန-ကား၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဇနာ-
 ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ သန္နိပတိတွာ- စုဝေး၍၊
 ဂဏဉတ္တိံ ထပေတွာ၊ သစေ ပဝါရေန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ-န်
 သော်လည်းကောင်း၊) စတ္တာရော ဝါ-လေးပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 တယော ဝါ-န်သော၊ ဒွေ ဝါ-န်သော၊ ဝသန္တာ-နေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊

ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ပေ၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ-နိသော်လည်းကောင်း၊) ဧတံ သဗ္ဗံ-သည်၊ အဓမ္မေန-သဖြင့်၊ သမဂ္ဂံ-သမဂ္ဂဖြစ်သော၊ ပဝါရဏာကမ္မံ-တည်း။

ပဉ္စသု-နိသော၊ ဇနေသု-ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကဿ-၏၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ စတ္တာရော-လေးပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ သံဃဉတ္တိံ ထပေတွာ သစေ ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ)၊ စတူသု ဝါ-လေးပါးသော ရဟန်းတို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ တီသု ဝါ-တို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဿ ပဝါရဏံ အာဟရိတွာ၊ တယော ဝါ-သုံးပါးသော ရဟန်းတို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏဉတ္တိံ ထပေတွာ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ)၊ ဧတံ သဗ္ဗံ-သည်၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ-သော၊ ပဝါရဏကမ္မံ-တည်း။

ပန-ကား၊ သဗ္ဗေပိ-နိသော၊ ပဉ္စ-နိသော၊ ဇနာ-တို့သည်၊ ဧကတော ပေ၊ သစေ ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ)၊ စတ္တာရော ဝါ-တို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ တယော ဝါ-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ)၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ)၊ ဧကကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝသန္တော-နေစဉ်၊ အဓိဋ္ဌာန ပဝါရဏံ-အဓိဋ္ဌာန်ပဝါရဏာကို၊ (သစေ) ကရောတိ၊ (ဧဝံ သတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧတံ သဗ္ဗံ-သည်၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမဂ္ဂံ နာမ-သမဂ္ဂ မည်သော၊ ပဝါရဏကမ္မံ-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [အချုပ်မှာ ဥပုသ်ကံ၌ လေးပါးရှိလျှင် သံဃဉပုသ် ပြုရ၏၊ ပဝါရဏာကံ၌ ငါးပါးရှိမှ တစ်ပါးက လေးပါးကို ဖိတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် သံဃပဝါရဏာ ပြုရသည် ဟု မှတ်ပါ၊ လေးပါးသာ ရှိလျှင် သုံးပါးကို ဖိတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဂဏပဝါရဏာသာ ပြုရသည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မှတ်ပါ။]

ပဝါရဏာဒါနနုစာနကဏ္ဍ

၂၁၃။ ဒိန္နာ ဟောတိ ပဝါရဏာတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း၊) ပဝါရဏာယ-ပဝါရဏာကို၊ ဒိန္နာယ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ပဝါရဏာဟာရကေန-ပဝါရဏာကို ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ဖိတ်ရာ၏၊ (ကိ?)၊ တိဿော ဘန္တေ ၊ပေ၊ ပဋိကရိဿတိတိ-ဟူ၍၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ)၊ [ဘန္တေ-တို့၊ တိဿော-တိဿမည်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဒိဋ္ဌေန ဝါ-မြင်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သုတေန ဝါ-ကြားခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိသင်္ကာယ ဝါ-ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝါရေတိ-ပြောဆိုဖို့ရန် ဖိတ်မန်ပါ၏၊ ဘန္တေ-တို့၊ သံဃော-သည်၊ အနုကမ္ပ-လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဝါ-သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ တံ-ထို တိဿရဟန်းကို၊ ဝဒတု-ပြောဆိုတော်မူပါ၊ ပဿန္တော-အပြစ်ကို မြင်လတ်သော်၊ ပဋိကရိဿတိ-ကုစားပါ လိမ့်မည်၊] (ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ စသည်ကို ပဝါရေတိ၌ စပ်၍ အနက်ပေးပါ၊) ပန-ဆက်၊ ဝုဗ္ဗတရော-သီတင်းကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ အာယသ္မာ ဘန္တေ တိဿောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-၏၊ [ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်က သီတင်းကြီးဖြစ်လျှင် “တိဿော ဘန္တေ ဘိက္ခု” နေရာဝယ် အာယသ္မာ ထည့်၍ “အာယသ္မာ ဘန္တေ တိဿော”ဟု ဆိုပါလေ-ဟူလို၊] ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပဝါရဏာ ဆောင်လာသူက ဖိတ်လတ်သော်၊) တေန-ထို ပဝါရဏာ ဆောင်လာသော ရဟန်းသည်၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ (ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ရဟန်း၏၊) အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ပဝါရိတံ-ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ် တော့၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝဒတု တံ သံဃော။ ။ ဤနေရာ၌ “ဝဒတု တံ ဘန္တေ သံဃော”ဟု ရှိ၏၊ သံဃပဝါရဏာ ဖြစ်သောကြောင့် “သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေတိ”နှင့်အညီ “ဝဒတု တံ သံဃော”ဟု ရှိခြင်းသည် ရှေ့နောက် ညီညွတ်၏။

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ ဤသို့ ဆောင်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်စား ပဝါရဏာပြုလျှင် ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဝါရဏာ ပြုပြီးဖြစ်၏၊ ဆောင်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်က သံဃာ့အထသို့ ရောက်လျှင် အိပ်ပျော်နေခြင်း စသည်ကြောင့် ကိုယ်စား ပဝါရဏာ မပြုမိသော်လည်း ပဝါရဏာ ရောက်ပြီးဖြစ်ရကား

≡ ပဝါရဏံ ဒေန္တေန ဆန္တမ္ပိ ဒါတုန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဆန္တဒါနံ-ဆန္တပေးပုံကို၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဣဓာပိ-ဤ ပဝါရဏာပေးရာ၌လည်း၊ ဆန္တဒါနံ-ဆန္တပေးခြင်းသည်၊ အဝသေသကမ္မတ္တာယ-ပဝါရဏာကံမှ ကြွင်းသောကံ အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ ဒေန္တော-ပေးသော ရဟန်းသည်၊ ဆန္တ-ကို၊ သစေ ဒေတိ-အံ၊ (ဒေဝသတိ)၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်)၊ ပဝါရဏာယ-ကို၊ အာဟဇ္ဇာယ-ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ တေန စ ဘိက္ခုနာ-ထို ဆန္တ၊ ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ သံဃေန စ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဝါရိတမေဝ-ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပဝါရဏမေဝ-ကိုသာ၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ၊ ဆန္တ-ကို၊ (သစေ) န ဒေတိ-အံ၊ (ဒေဝသတိ)၊ တဿ စ-ထို ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ရဟန်း၏လည်း၊ ပဝါရဏာယ-ကို၊ အာရောစိတာယ-လျှောက်အပ်ပြီးသော်၊ သံဃေန စ-သည်လည်း၊ ပဝါရိတေ-သော်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ သုပ္ပဝါရိတံ-ကောင်းစွာ ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုပ္ပဝါရိတ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အည-ပဝါရဏာကံမှ တစ်ပါးသော၊ ကမ္မ-သည်၊ ကုပ္ပတိ-ပျက်၏၊ ဆန္တမေဝ-ကိုသာ၊ သစေ ဒေတိ-အံ၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ (သစေ) န (ဒေတိ၊ ဒေဝ သတိ)၊ သံဃဿ-၏၊ ပဝါရဏာ စ-သည်လည်းကောင်း၊ သေသကမ္မာနိ စ-ကြွင်းသော ကံတို့သည်လည်းကောင်း၊ န ကုပ္ပန္တိ-မပျက် ကုန်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မပျက်ပါသော်လည်း၊ တေန ဘိက္ခုနာ-ထို ဆန္တသာ ပေးလိုက်သော ရဟန်းသည်၊ အပ္ပဝါရိတံ-ပဝါရဏာ မပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ပဝါရဏာဒီဝသေ- ပဝါရဏာ ပြုရာနေ၌၊ [အချို့စာ၌ “ပဝါရဏာဒီဝသေန”ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ဗဟိသီမာယံ-ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်၌၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-အဓိဋ္ဌာန်ပြီး၍၊ (တစ်ပါးတည်း နေသောကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍)၊ အာဂတေနပိ-လာသောရဟန်း သည်လည်း၊ ဆန္တော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ တေန-ထိုသို့ ဆန္တပေးခြင်းကြောင့်၊

ပဝါရဏာကံမှာ သမဂ္ဂကံ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ပေးလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဝါရဏာ ပြုခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးနိုင်သည်သာဟု နောက်၌ မိန့်တော်မူဦးလတ္တံ့၊ [ဧဝံ တေန တဿတ္တာယ ပဝါရိတံ ဟောတိတိ ဧတ္ထ ဒေဝံ တေန အပ္ပဝါရိတောပိ တဿ သံဃပ္ပတ္တိမတ္တေန သံဃပဝါရဏာကမ္မံ သမဂ္ဂကမ္မမေဝ ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဝိမတိ။]

သံဃဿ-၏။ ပဝါရဏာကမ္ပ-သည်။ န ကုပ္ပတိ၊ [ဆန္ဒမပေးလျှင် ထိုပဝါရဏာ ကံကို သဘောတူရာ မရောက်သောကြောင့် မဟာသိမ်အတွင်း၌လည်း ထိုရဟန်း က ရောက်နေရကား ပဝါရဏာကံသည် ဝဂ်ဖြစ်၍ ပျက်လိမ့်မည်-ဟုလို၊]

၂၁၈။ အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာတိ ဧတ္ထ-၌၊ စာတုဒ္ဒသိကာ-စာတုဒ္ဒသိကာ ပဝါရဏာနေသည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပန္နရသိကာ-သည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ ပန္နရသိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အဓိဋ္ဌာတမ္ပ-ရာ၏။

၂၁၉။ တဒဟုပဝါရဏာယ အာပတ္တိန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။ [ဥပေါသထကုန္ဒက၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။]

၀၀၀၀၀၀၀၀

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာ

၂၂၂။ ပုန ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုဗ္ဗကိစ္စ-ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ ဥတ္တိ-ဥတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ [ပုဗ္ဗကိစ္စ ကတွာ ကိုပင် “ဥတ္တိ ထပေတွာ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ နောက်၌ ဥတ်ကိုပင် “ပုဗ္ဗကိစ္စ”ဟု ဆိုလတ္တံ့၊] သံဃတ္ထေရတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပဝါရေတမ္ပ-၏၊ သေသံ-ကြွင်း သော အစီအရင်ကို၊ ဥပေါသထကုန္ဒကဝဏ္ဏနာယံ-ဥပေါသထကုန္ဒကအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတမ္ပ-၏။

၂၂၈။ အာဂန္တုကေဟိ ဣ၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒေဝ ပုဗ္ဗကိစ္စ-ဤ ပုဗ္ဗကိစ္စကိုသာ၊ ကာတမ္ပ-၏၊ ပန္နရသိကဝါရေပိ-ဝါရ၌လည်း၊ ဒေသေဝ နယော-တည်း၊

အာဝါသိကေဟိ ဣ၊ ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ-ဟူသော၊ အဿ-ဤပါဠိရပ်၏၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၊ အယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော-ပါဠိတော်မှ အလွတ် ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ သစေ ဥပဂတာ-အကယ်၍ ကပ်ရောက်ကုန်အံ့၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ ပဉ္စ-န်သော၊ (ဘိက္ခု၊ ဝဿံ၊ သစေ ဥပဂတာ- ကုန်အံ့၊ ဧဝံ သတိ)၊ ပုရိမေဟိ-ရှေ့၌ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ပုရိမဝါ ကပ်သော ရဟန်းငါးပါးတို့သည်) ဥတ္တိ - ဥတ်ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊

ပဝါရိတေ-ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္ဆိမေဟိ-နောက်၌ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ပစ္ဆိမဝါကပ်သော ရဟန်းငါးပါးတို့သည်၊) တေသံ-ထို ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော-ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဥပေါသထဂ္ဂေ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ဥတ္တိယော-ဥတ်တို့ကို၊ နထပေတဗ္ဗာ-မထားထိုက်ကုန်၊ ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ (ဝဿံ-သို့၊) ဥပဂတာ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရော (ဝါ)-လေးပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တယော (ဝါ)-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ (ဟောန္တိ)၊ ဧကော ဝါ-တစ်ပါးသည်သော်လည်းကောင်း၊ (သစေပိ) ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပုရိမိကာယ-၌၊ စတ္တာရော- တို့သည်၊ အထ (ဟောန္တိ)- ကုန်အံ့၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ စတ္တာရော (ဝါ)-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တယော (ဝါ)-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ (ဝါ)-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ (အထ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊) ဧကော ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ (အထ) ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ တယော-တို့သည်၊ အထာပိ (ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊) ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ တယော (ဝါ)-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (အထာပိ ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ဧသေဝ နယော၊ [ပစ္ဆိမဝါသားက တစ်ပါးတည်း ဖြစ်လျှင် သံဃပဝါရဏာ မပြုလောက်သောကြောင့် ဒွေ ဝါ တိုင်အောင်သာ ထားသည်၊] ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ ပုရိမဝါ၊ ပစ္ဆိမဝါ ကပ်ကြရာ၌၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ လက္ခဏံ-မှတ်ကြောင်း၊ လက္ခဏာတည်း၊ (အချုပ် မှတ်ဖွယ်-ဟူလို၊) ပုရိမိကာယ-၌၊ ဥပဂတေဟိ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ (သမသမာ၌ စပ်၊) ဝါ-တို့အောက်၊ (ထောကတရာ၌ စပ်၊) ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ ဥပဂတာ-တို့သည်၊ ထောကတရာ စေ-နည်းကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊

☞

န ယေ၊ ထပေတဗ္ဗာ။ ။ ပစ္ဆိမဝါသား ငါးပါးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဥတ်ထား၍ သံဃဥပုသ် မပြုရသနည်း?၊ ဤသို့ မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် “န ယေ၊ ထပေတဗ္ဗာ”ဟု မိန့်သည်၊ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် တစ်ခုတည်း၌ ဥတ်နှစ်မျိုး မထားထိုက်သောကြောင့် ပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်းတို့သည် ဥတ်ထား၍ သံဃပဝါရဏာ မပြုရ-ဟူလို။

သမသမာ စ-ထပ်တူညီမျှ ဖြစ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ-
နံအံ၊ သံဃပဝါရဏာယ-၏၊ ဂဏံ-ဂိုဏ်းကို၊ (သစေ) ပူရေန္တိ-အကယ်၍
ပြည့်စေကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃပဝါရဏာဝသေန-သံဃပဝါရဏာ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်၏၊ ဣတိ (ဣဒံ)-ဤဆိုအပ်
ပြီးကား၊ (လက္ခဏံ-တည်း။)

ပန-သို့မဟုတ်၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ တယော-တို့သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ)၊
ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ ဧကော-သည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ တေန-ထို
တစ်ပါးသော ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရော-
တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ စတုန္တု-လေးပါးသော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-
တို့၏၊ သံဃဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ပဝါရေတုံ-ငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ၊
ဂဏဥတ္တိယာ ပန-၏ကား၊ သော-ထို ပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊
ဂဏ ပူရကော-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
ဂဏ ဝသေန-ဂိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပုရိမေဟိ-
ရှေ့၌ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ပုရိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊) ပဝါရေတဗ္ဗ-
၏၊ ဣတရေန-ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းမှ တစ်ပါးသော ပစ္ဆိမဝါကပ်သော
ရဟန်းသည်၊ တေသံ-ထို ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊
ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော - ကို၊ ကာတဗ္ဗော - ၏၊ ပုရိမိကာယ - ၌၊ ဒွေ-
တို့သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)၊ ပစ္ဆိမိကာယ - ၌၊ ဒွေ-ဝါ - တို့သည်
သော်လည်း၊ (သစေ ဟောန္တိ)၊ ဧကော ဝါ - သည်သော်လည်း၊ (သစေ
ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ ဒေသေ နယော၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ ဧကော-သည်၊
သစေ (ဟောတိ)၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ ဧကော-သည်၊ (သစေ) ဟောတိ၊
(ဧဝံ သတိ)၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော ပုရိမဝါကပ် ရဟန်းသည်၊ ဧကသ-
တစ်ပါးသော ပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ပဝါရေတဗ္ဗ- ရာ၏၊

သမသမာ။ ။ “ဒုက္ခဒုက္ခံ” ဟူရာ၌ “ဒုက္ခမေဝ ဒုက္ခံ” ဟု ကမ္မဓာရယ်
ပြုရသကဲ့သို့ “သမာယေဝ+သမာ သမသမာ”ဟု ပြုသင့်မည် ထင်၏။ ညီမျှကုန်
သည် ဖြစ်၍ ညီမျှသော ရဟန်းတို့၊ “ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်သော ရဟန်းတို့” ဟုလို၊
ယောဇနာ၌ “သဗေန သမတော ဝါ သမာ သမသမာ”ဟု ပြုလေ၏။ “ညီမျှသော
အားဖြင့် ညီမျှသော ရဟန်းတို့”ဟုလို။

ဧကေန-တစ်ပါးသော ပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်းသည်၊ (ဧကဿ-တစ်ပါးသော ပုရိမဝါသား ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊) ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ကား၊ ပုရိမဝဿူပဂတေဟိ-ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့ထက်၊ ပစ္ဆိမဝဿူပဂတာ-ပစ္ဆိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကေနာပိ-တစ်ပါး အားဖြင့်လည်း၊ အဓိကတရာ-ပိုလွန်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-ရွတ်ပြပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ထောကတရေဟိ-နည်းသော ပုရိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊ တေသံ- ထို ပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ဆက်၊ ကတ္တိကစာတုမာသိနိယာ-ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော မိုးလေးလတို့၏ အဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ဖြစ်သော၊ [ယောဇနာ၌ “**ကတ္တိကာယ စာတုမာသိနိယာ**”ဟု ရှိ၏၊] ပဝါရဏာယ-ပဝါရဏာနေ၌၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဝဿူပဂတေဟိ- ဝါကပ်ကုန်ပြီးသော၊ မဟာပဝါရဏာယ - သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ၌၊ ပဝါရိတေဟိ-ပဝါရဏာပြုပြီးသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့ထက်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊(ဝဿံ-သို့၊) ဥပဂတာ-ကပ်ရောက် သော ရဟန်းတို့သည်၊ အဓိကတရာ ဝါ-ပိုလွန်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သမသမာ ဝါ-ထပ်တူညီမျှ ဖြစ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရဏာဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏၊ တေဟိ- ထိုပစ္ဆိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊ ပဝါရိတေ-ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော ပုရိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ မဟာပဝါရဏာယ-၌၊ ပဝါရိတာ- ပဝါရဏာ ပြုပြီးကုန်သော၊ ဗဟူ-န်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အထ ဟောန္တိ- အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ပစ္ဆိမဝဿူပဂတာ-ပစ္ဆိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ထောကတရာ-နည်းကုန်သည်၊ (အထ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ သတိ၊) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧကော-သည်၊ (အထ ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ၊) ဝါ-လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက္ခေ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌေ-ရွတ်ပြအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ တေသံ- ထိုပုရိမဝါသားရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ တေန-ထိုပစ္ဆိမဝါသားရဟန်းသည်၊

ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ [“တေန” နေရာဝယ် “ထောကတရေန” ဟုရှိလျှင် “ထောက
တရာ ဝါ စကော ဝါ” နှစ်မျိုးလုံးကို သိမ်ကျုံးနိုင်သောကြောင့် ကောင်း၏၊]
ဣတိ အယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ [ဤသို့ ပြန်၍ လှည့်ဖို့ရန်
“ဣတိ” ပါသင့်၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

၂၃၃။ န စ ဘိက္ခုဝေ ခပေ၊ သံဃဿာမဂ္ဂိယာတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ ကောသမ္မက
ဿာမဂ္ဂိသဒိသာဝ-ကောသမ္မကက္ခန္ဓကဌံ လာသော သာမဂ္ဂိနှင့် တူသည်သာ
လျှင်ဖြစ်သော၊ သာမဂ္ဂိ-သာမဂ္ဂိကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ
သာမဂ္ဂိပဝါရဏာဌံ၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ သာမဂ္ဂိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဗ္ဗကိစ္စ-
ကို၊ ကာတဗ္ဗ-ပြုရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ကိသ္မိဉ္စ
ဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အပ္ပမတ္တကေ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်
ရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ (မပြုဘဲ
ထားပြီး၍) သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တေဟိ-ထို ရဟန်း
တို့သည်၊ ပဝါရဏာယမေဝ-ပဝါရဏာနေ့ဌံသာ၊ ပဝါရဏာ-ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-
၏၊ စ-ဆက်၊ သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ-ကို၊ ကရောန္တေဟိ-ပြုကုန်သော ရဟန်း
တို့သည်၊ ပဌမပဝါရဏံ-ပထမပဝါရဏာကို၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ (မပြုဘဲ
ထားပြီး၍) ပါဠိပဒတော-သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
၍၊ ယာဝ-လောက်၊ ကတ္တိကစာတုမာသိနီ-ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော
မိုးလေးလတို့၏ ပြည့်ရာ ဖြစ်သော၊ [“ကတ္တိကာ + စတုမာသိနီ” ဟု
ဝါကျရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ပုဏ္ဏမာ-လပြည့်နေ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတ္ထန္တရေ-
ဤအတွင်း၌၊ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှ စ၍ တန်ဆောင်မုန်း
လပြည့် အတွင်း၌) (သာမဂ္ဂိ ပဝါရဏာ-ကို)၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ တတော-
ထို ရက်မှ၊ ပစ္ဆာ ဝါ-နောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပုရေ ဝါ-ရှေ့၌သော်
လည်းကောင်း၊ သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ-ကို၊ ကာတု-ငှာ၊ န ဝံဋ္ဌတိ-မအပ်။

ဒွေဝါစိကာဒိပဝါရဏာကထာ

၂၃၄။ ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေတုန္တိ ဧတ္ထ-ဌ၊ ဥတ္တိ-ဥတ်ကို၊ ထပေန္တေနာပိ-
 ထားသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ယဒိ သံဃဿ ပေ၊ ဒွေဝါစိကံ
 ပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏၊ ဧကဝါစိကေ-ဧကဝါစိကပဝါရဏာဌ၊
 ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ - ဟူ၍၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ သမာနဝဿိကေပိ -
 သမာနဝဿိကပဝါရဏာဌလည်း၊ သမာနဝဿိကံ ပဝါရေယျာတိ- ဟူ၍၊
 ဝတ္တဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ သမာနဝဿိကပဝါရဏာဌ၊ ဗဟူပိ-များစွာလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ သမာနဝဿာ-တူသောဝါရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတော-
 တပေါင်းတည်း၊ ပဝါရေတုံ-ငှာ၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏။

ပဝါရဏာထပနကထာ

၂၃၆။ ဘာသိတာယ လပိတာယ အပရိယောသိတာယာတိ ဧတ္ထ-ဌ၊
 (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သဗ္ဗသင်္ခါဟိကဉ္စ-သဗ္ဗသင်္ခါဟိကပဝါရဏာ-
 ထပနလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ-ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာထပနလည်းကောင်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ပဝါရဏာထပနံ-ပဝါရဏာကို တန့်ထားခြင်းသည်၊ (မပြုသေး
 စေဘဲ တန့်ရပ်ထားခြင်းသည်) ဒုဝိမံ-နှစ်ပါး အပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို နှစ်ပါး
 တို့တွင်၊ သဗ္ဗသင်္ခါဟိကေ-ဌ၊ သုဏာတု မေ ပေ၊ ပဝါရေ ဣတိ-ဟူ၍၊
 (ယျ အက္ခရာသို့ မရောက်မီ) သုကာရတော-သု အက္ခရာမှ၊ (သုဏာတု
 မေ ဌ သု အက္ခရာမှ) ယာဝ-လောက်၊ ရေကာရော-ရေ အက္ခရာသည်၊
 (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထို ရေ အက္ခရာတိုင်အောင်၊ ဘာသိတာ-ပြောဆိုအပ်ပြီးသည်၊
 လပိတာ-ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-ပုဒ်နှစ်ပုဒ် ပရိယာယံ) ပဝါရဏာ-
 သည်၊ ဝါ- ကို၊ အပရိယောသိတာဝ- မပြီးဆုံးစေအပ်သေးသည်သာလျှင်၊
 ဟောတိ၊ ဧတ္ထန္တရေ-ဤ အတွင်း၌၊ (ရေ အက္ခရာသို့ မရောက်မီ အတွင်း၌)၊
 ဧကပဒေပိ- တစ်ပုဒ်၌လည်း၊ ထပေန္တေန- တန့်ထားသော ရဟန်းသည်၊
 ပဝါရဏာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊
 ယုကာရေ- ယု အက္ခရာသို့၊ ပတ္တေ- ရောက်အပ်သော်၊ ပရိယောသိတာ-

ပြီးဆုံးစေအပ်သည်။ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထို ယျ အက္ခရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ထပေန္တေန-သည်၊ ထပိတာ-တန့်ထားအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ အတ္ထပိတာ-မတန့်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ကား၊ (သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကပဝါရဏာထပနမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာထပနကား၊) ပုဂ္ဂလိကထပနေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ၊ ပေ၊ ပဿန္တော ပဋိတိ-ဟူ၍၊ သံကာရတော-သံ အက္ခရာမှ၊ ယာဝ-လောက်၊ သဗ္ဗပစ္စိမော-အလုံးစုံသော အက္ခရာတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ အယံ ဋီကာရော-ဤ ဋီ အက္ခရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထို ဋီ အက္ခရာတိုင်အောင်၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘာသိတာ-သည်၊ လပိတာ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အပရိယောသိတာဝ- မပြီးဆုံးစေအပ်သေးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧတ္တန္တရေ- ဤ အတွင်း၌၊ (သံဃံ၌ “သံ” မှစ၍ “ပဋိ” တိုင်အောင်သော ဤ ပုဒ်တို့၏ အတွင်း၌၊) ဧကပဒေပိ-တစ်ခုသော ပုဒ်၌လည်း၊ ထပေန္တေန-တန့်ထားသော ရဟန်းသည်၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပန- ဗျတိရိက်၊ ကရိဿာမိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- ဆိုအပ်ပြီးသော်၊ ပရိယောသိတာ- ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ကရိဿာမိတိ-ဟူသော၊ ဧတသ္မိံ ပဒေ-ဤ ပုဒ်သို့၊ ပတ္တေ-ရောက်အပ်သော်၊ ထပိတာ-တန့်ထားအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ အတ္ထပိတာ-မတန့်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဒွေဝါစိကဧကဝါစိကသမာနဝသိကာသုပိ-

တသ္မာ၊ ပေ၊ အတ္ထပိတာ။ ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကပဝါရဏာကို တန့်ထားရာ၌ “ပဝါရေယျ” ဟူသော နောက်ပုဒ်တွင် “ရေ” အက္ခရာတိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏ဟု ဆိုခဲ့၏။ ဤ ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာထပန၌ကား “ပဋိ တိုင်အောင်သာ တန့်ထားနိုင်၏” ဟု ဆိုသည်။ “ကရိဿာတိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏” ဟု မဆို၊ “အဘယ်သို့ ထူးခြားသနည်း?” ဟု စဉ်းစားဖွယ် ရှိ၏။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိက ပဝါရဏာထပန၌ ဥတံကို ရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖြည်းဖြည်းနွေးနွေး ရွတ်ဆိုရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ပဝါရေယျ” ဟု ရွတ်သောအခါ၌လည်း ရေနင့်ယျ အက္ခရာ၏ အကြား၌ ခပ်လေးလေး ရွတ်ဆိုရသည့်အတွက် တန့်ရပ်စေမည်ဆိုလျှင် တန့်ရပ်စေနိုင်စရာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ရေ အက္ခရာတိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာထပန၌ကား ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခပ်မှန်မှန် ရွတ်နေသောကြောင့် ကရိဿာ၌ တန့်ရပ်စေနိုင်လောက်အောင် အချိန် မရ၊ ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က “ကရိဿာမိ” ဟု ခပ်သွက်သွက် ရွတ်သွားလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကရိဿာကို “တန့်ထားရာ အပိုင်းအခြား” ဟု မဆိုဘဲ ပဋိကိုသာ “တန့်ထားရာ အပိုင်းအခြား” ဟု ဆိုသည်။

ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ၊ ဧကဝါစိကပဝါရဏာ၊ သမာနဝဿိကပဝါရဏာတို့၌ လည်း၊ ဒေသ နယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသွာ)-ကြောင့်၊ ဧတာသုပိ-ဤ ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ၊ ဧကဝါစိကပဝါရဏာ၊ သမာနဝဿိက ပဝါရဏာတို့၌လည်း၊ ဋီကာရာဝသာနံယေဝ-ဋီအက္ခရာအဆုံးရှိသော စကားရပ် သည်သာ၊ ထပနခေတ္တံ-တန့်ထားရာ ခေတ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေသ နယော-သည်၊ ဟောတိ၊) ဣတိ-ပဝါရဏာထပန အပြီးတည်း။ [ဣတိ တစ်လုံး အကျေ့ ကြံ။]

၂၃၇။ **အနုယုဒ္ဓိယမာနောတိ-ကား၊** ကိမိ-အဘယ် အပြစ်ကြောင့်၊ န- ထို ပဝါရဏာကို၊ ထပေသိ-တန့်ထားသနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရတော- နောက်၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဟောတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆိယမာနော-စစ်ဆေး မေးမြန်းအပ်သော်၊ (အနုယောဂံ ဒါတုံ န ပဋိဗလောဉ္စ စပ်၊) **ဩမဒ္ဓိတွာတိ- ကား၊** အလံ ဘိက္ခု မာ ဘဏ္ဍနန္တိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ ဧတာနိ ဝစနာနိ- ဤ စကားတို့ကို၊ ဝတွာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ (သံဃေန ပဝါရေတဗ္ဗံ စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ ဝစနောမဒ္ဓနာ(ဝစန+ဩမဒ္ဓနာ)-စကားဖြင့် နှိမ်နင်းခြင်းကို၊ ဣဓ-ဤ ပဝါရဏာထပန အရာ၌၊ ဩမဒ္ဓနာတိ- ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ- အလိုရှိအပ်၏၊ **အနုဒ္ဓသိတံ ပဋိဇာနာတိတိ- ကား၊** မယာ- သည်၊ အယံ- ဤ ရဟန်းကို၊ အမူလကေန- အကြောင်းရင်း မရှိသော၊ ဝါ- အခြေအမြစ် မရှိသော၊ ပါရာဇိကေန-ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓသိတော-စွပ်စွဲနှိပ်စက် ဖျက်ဆီး အပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံအံ့၊ **ယထာဓမ္မန္တိ-ကား၊** သံဃာဒိ သေသေန- ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓသနေ- ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ- သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတရေဟိ-သံဃာဒိသေသံအာပတ်မှ တစ်ပါးသော အခြား အာပတ်တို့ဖြင့်၊ (အနုဒ္ဓသနေ-ကြောင့်၊) ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ၊) [ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့် စွပ်စွဲရာ၌ ကား “သံဃာဒိသေသံ အာရောပေတွာ”ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြပြီး ဖြစ်၏၊] **နာသေတွာတိ-ကား၊** လိင်္ဂနာသနာယ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းအား ဖြင့်၊ နာသေတွာ-ဖျက်ဆီးပြီး၍၊ (သံဃေန ပဝါရေတဗ္ဗံ ၌ စပ်။)

၂၃၈။ အဿ-ထိုရဟန်း၏(အပေါ်၌)၊ သာ-ထိုအာပတ်ကို၊ ယထာဓမ္မ- သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်အားလျော်စွာ၊ ပဋိကတာ-ကုစားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝတွာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ ပဝါရေထ-ပဝါရဏာ ပြုကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-န်၏၊ ပန-ဗျတိရိုက်၊ အသုကာ နာမ အာပတ္တိတိ-ထို မည်သော အာပတ်ဟူ၍၊ ဣဒံ-ဤ စကားကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-

ကထာ]

ပဝါရဏာက္ခန္ဓကအဖွင့်

၄၉

မဆိုထိုက်၊ (ကသွာ န ဝတ္ထဗွံ)၊ ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤမည်သော
အာပတ်ဟု ဤ ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ကလဟဿ-ငြင်းခုံခြင်း၏၊ မုခံ-အကြောင်း
သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (န ဝတ္ထဗွံ)။

ဝတ္ထုထပနာဒိကထာ

၂၃၉။ ဣဒံ ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဂုဇ္ဈိတံ-ကို)၊
ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿမိ-အံ၊) စောရာ-ခိုးသူတို့သည်၊ အရညဝိဟာရေ-တော
ကျောင်း၌၊ ပေါက္ခရဏိတော-ရေကန်မှ၊ မစ္ဆေ-ငါးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ဖမ်းယူ၍၊
ပစိတွာ-ချက်၍၊ ခါဒိတွာ-ခဲစားပြီး၍၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို
ရဟန်းသည်၊ (ပဝါရဏာ တန့်ထားသော ရဟန်းသည်၊) တံ ဝိပ္ပကာရံ-ထို
ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍သော်လည်းကောင်း၊ အာရာမေ-
အာရာမ၌၊ ကိဉ္စိ(ကဉ္စိ)-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဓုတ္တေန-သေသောက်ကြူးသည်၊
ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ဝိပ္ပကာရံ-ကို၊ ဒိသွာ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ
ကမ္မေန-ဤ အလုပ်သည်၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ (ကမ္မေန-သည်၊) ဘဝိတဗ္ဗံ-
ဖြစ်ရာ၏၊ (ဖြစ်စရာရှိ၏၊) ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်ထင်ပြီး၍၊
ဧဝံ-ဤသို့ “ဣဒံ ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလော”ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြ၊
ဝတ္ထု ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ တံ
ပုဂ္ဂလံ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဇာနိဿာမ-သိကြကုန်လိမ့်အံ့၊ တဒါ-၌၊ နံ-ထို
ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ စောဒေဿာမ-စောဒနာကြကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣဒါနိ ပန-ယခုအခါ၌
ကား၊ သံဃော-သည်၊ ပဝါရေတု-ပဝါရဏာ ပြုတော်မူပါ၊ ဣတိ အယံ-
ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝတ္ထု ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျဟူသော ပါဌ်၌၊
အတ္ထော-တည်း၊ ဣဒါနေဝ နံ ဝဒေဟီတိ-ကား၊ ဣမိနာ ဝတ္ထုနာ-ဤ
ဝတ္ထုဖြင့်၊ ကဉ္စိ-သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ သစေ ပရိသင်္ကသိ-အကယ်၍ ယုံမှားအံ့၊
(ဧဝံ သတိ)၊ ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ နံ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အပဒိသာဟိ-ညွှန်ပြပါ
လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သစေ အပဒိသတိ-အကယ်၍ ညွှန်ပြအံ့၊ (ဧဝံ
သတိ)၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ အနုဝိဇ္ဇိတွာ-စစ်ဆေးမေးမြန်း၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏၊
နော စေ အပဒိသတိ-နိုင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊
ဇာနိဿာမ-သိကြကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

အယံ ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထုတိ ဧတ္ထ-ဌံ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မာလဂန္ထဝိလေပနေဟိ-ပန်း၊ နံသာ လိမ်းကျကြောင်းဖြစ်သော နံသာမှုန့် စသည်တို့ဖြင့်၊ စေတိယံ ဝါ-စေတီကိုသော်လည်း၊ ပူဇေသိ-ပူဇော်ခဲ့ပြီ၊ အရိဋ္ဌံ ဝါ-အရိဋ္ဌံ ဆေးရည်ကို သော်လည်း၊ ပိဝိ-သောက်ခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထို ရဟန်းအား၊ တဒနုရူပေါ-ထို အနံ့အားလျော်သော၊ သရီရဂန္ဓော-ကိုယ်အနံ့သည်၊ အဟောသိ-ဌ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ တံ ဂန္ဓံ-ထို အနံ့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သရီရဂန္ဓော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြလျက်၊ ဧဝံ-ဤသို့ **“အယံ ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”** ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ပုဂ္ဂလံ ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သံဃော-သည်၊ ပဝါရေတု-လော၊ **ဣဒါနေဝ န ဝဒေဟိတိ**-ကား၊ တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ယံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ထပေသိ-တန့်ထားပြီ၊ (ပဝါရဏာ မပြုဖို့ရန် တန့်ထားပြီ)၊ တဿ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဣဒါနေဝ-ဌ်ပင်၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဝဒ-ပြောပါလော့၊ အယံ-ဤ အပြစ်သည်၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒေါသော-အပြစ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ သောဓေတွာ-သုတ်သင်၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ပဝါရဏာ ပြုရာပါ၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ အဟံ-သည်၊ န ဇာနာမိ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ) ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-၍၊ ဇာနိဿာမ-နောင်အခါ၌ သိကြကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

ဣဒံ ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ ပညာယတိတိ-ကား၊ ပုရိမနယေနော-ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊ (ပထမ ပြအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်) စောရေဟိ-တို့သည်၊

ဝတ္ထု ပကာသေန္တော အာဟ။ ။ ဝတ္ထု ပကာသေန္တောတိ ပုဂ္ဂလေ ပရိသင်္ကပ္ပတ္တိယာ နိမိတ္တဘူတံ ဝတ္ထုမုတ္တံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပုဂ္ဂိုလ် အပေါ်၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်သော ကိုယ်အနံ့မျှကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်၊ ယံ ပန ဝတ္ထု သန္ဓာယ **“ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”** တိ အာဟ၊ န တု သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ၊ ပါဠိတော်၌လာသော **“ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”** ၌ ဝတ္ထုကား တကယ် လွန်ကျူးရာ၌ ဖြစ်သော ဝတ္ထုတည်း၊ ထို ဝတ္ထုကို ရည်ရွယ်၍ **“ဝတ္ထု ပကာသေန္တော”** ဟု ဆိုသည် မဟုတ်ပါ၊-ဝိမတိ။

မဇ္ဈေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပစိတွာ-၍၊ ပရိဘုတ္တဋ္ဌာနဉ္စ-စားအပ်ရာ အရပ်ကို လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာဒိဟိ-နံသာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဟာနဋ္ဌာနဉ္စ-ရေချိုးရာ အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ-၍၊ ဧတံ-ဤ အမှုသည်၊ ပဗ္ဗဇိတဿ- ရဟန်း၏၊ ကမ္မံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သော၊ သော- ထို ပဝါရဏာ တန်ထားသော ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ **“ဣဒံ ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ ပညာယတိ”** ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ **ဣဒါနေဝ နံ ဝဒေဟိတိ-ကား၊** ဣဒါနေဝ-ယခု ချက်ချင်းပင်၊ တေန ဝတ္ထုနာ-ထို ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပရိသင်္ကိတံ- ယုံမှားအပ်သော၊ ပုဂ္ဂလံ- ကို၊ ဝဒေဟိ- ပြောပါလော၊ ပန- ဆက်၊ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ-ဤ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ ဒိသွာ-၍၊ ဒိဋ္ဌကာလတော-မြင်အပ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ-ဆုံးဖြတ်ပြီး၍သာလျှင်၊ ပဝါရေတမ္ပံ- ၏၊ [ဤ ဝါကျ၌ **“ဒိသွာ ဒိဋ္ဌကာလတော”** ဟု ပါဠိရှိပုံသည် မကောင်း၊ စာတချို့ ကျနေဟန် တူသည်၊ **“ဒိသွာ စောဒေန္တဿ စောဒနာကာလတော ပဋ္ဌာယ”** ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။]

ကလ္လံ ဝစနာယာတိ-ကား၊ စောဒနာယ-စောဒနာခြင်းငှာ၊ ကလ္လံ-သင်၏၊ စောဒေတုံ-စောဒနာခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း?၊ ပဝါရဏတော-ပဝါရဏာပြုရာ အခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ အဝိနိစ္ဆိတတ္တာ-မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ ဒိသွာ-၍၊ စောဒိတတ္တာ စ-စောဒနာအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ **ဥက္ကောဋ္ဌေနကံ ပါစိတ္တိယန္တိ-ကား၊** ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ ဣဒံ ဥဘယံ-ဤ ဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးစုံကို၊ ပဝါရဏာယ- ပဝါရဏာပြုရာ အခါ၏၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ ဒိသွာ- မြင်ပြီး၍၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ-၍သာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပဝါရေန္တိ-ပဝါရဏာပြုကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပန-တစ်ဖန်၊ တံ-ထို ပဝါရဏာကံကို၊ ဥက္ကောဋ္ဌေန္တဿ- လှုပ်ရှားစေသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)။

ပဗ္ဗဇိတဿေတံ ကမ္မံ။ ။ “ဤ အလုပ်သည် ရဟန်း၏ အလုပ် ဖြစ်၏” ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသောကြောင့် **“ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ ပညာယတိ”** ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ပါ ထင်ရှား ကြောင်းကို ဆိုထားသည်၊ ရှေ့ **“ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလော”** ၌ကား **“ဘိက္ခုဿ ဘဝိတမ္ပံ”** ဟု မှတ်ထင်ရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့် **“န ပုဂ္ဂလော”** ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ပါ မထည့်ဘဲ ဆိုခဲ့သည်။

ဘဏ္ဍနကာရကဝတ္ထုကထာ

၂၄၀။ ဒွတ္တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဒသိကော ကာတုန္တိ ဧတ္ထ-ဌါ (ဝိနိစ္စယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စတုတ္ထပဉ္စမာ-စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်ရက်ကုန်သော၊ (ဥပေါသထေ-တို့ကို၊ စာတုဒ္ဒသိကော-စာတုဒ္ဒသိက ဥပုသ်တို့ကို၊ ကာတု-ငှာ၊ အနုဇာနာမိဌံ စပ်၊) တတိယော ပန-တတိယဥပုသ် သည်ကား၊ ပကတိယာပိ- ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ စာတုဒ္ဒသိကောယေဝ - စာတုဒ္ဒသိဥပုသ်သာတည်း၊ ဣတိ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတိယစတုတ္တာ ဝါ- တတိယ၊ စတုတ္ထသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒွေအတွက်)၊ တတိယစတုတ္ထ ပဉ္စမာ ဝါ-တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တယောအတွက်)၊ ဒွတ္တယော-နှစ်ခု၊ သုံးခုသော ဥပုသ်တို့ကို၊ စာတုဒ္ဒသိကာ-စာတုဒ္ဒသိကဥပုသ် တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-န၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ စတုတ္ထ-စတုတ္ထဥပုသ်ကို၊ ကတေ- ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (တော်သလင်းလပြည့်နေ့ ဥပုသ်ပြုပြီးခါမှ) သုဏန္တိ-ကြားကြ ကုန်အံ့၊ (ငါတို့၏ ပဝါရဏာကို တန့်လိမ့်မည်ဟု ကြားကြကုန်အံ့)၊ ပဉ္စမော- ပဉ္စမဥပုသ်ကို၊ (တော်သလင်းလကွယ်ဥပုသ်ကို)၊ စာတုဒ္ဒသိကော-စာတုဒ္ဒသိက ဥပုသ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော- န၏၊ ဧဝမိ- ဤသို့ ပြုပြန်ပါသော်လည်း၊ ဒွေ - နှစ်သော၊ စာတုဒ္ဒသိကာ- စာတုဒ္ဒသိဥပုသ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။

စတုတ္ထပဉ္စမာ။ ။ ဝါဆိုလကွယ်ဥပုသ်မှ စ၍ ရေတွက်လျှင် တော်သလင်း လပြည့်သည် စတုတ္ထဥပုသ်၊ လကွယ်သည် ပဉ္စမဥပုသ်တည်း၊ ထို နှစ်ဥပုသ်သည် ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် ပန္နရသီဥပုသ်များ ဖြစ်၏၊ ထို ပန္နရသီ နှစ်ဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဒသိ ဥပုသ် လုပ်ပါ၊ တတိယဖြစ်သော ဝါခေါင်လကွယ်ဥပုသ်ကား ရိုးရာအတိုင်းပင် စာတုဒ္ဒသိဥပုသ် ဖြစ်၏။

တသ္မာ ယေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ [စာအုပ်တို့၌ “ယေဝါတိ တသ္မာ” ဟု ရှိ၏၊ ဣတိ ရှိလျှင် တသ္မာ မလို၊ တသ္မာ ပါလျှင်လည်း ဣတိ မလို၊] စတုတ္ထ ပဉ္စမဥပုသ် ကို စာတုဒ္ဒသိလုပ်ခြင်း၊ တတိယဥပုသ်က ရိုးရာအတိုင်းပင် စာတုဒ္ဒသိ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တတိယနှင့် စတုတ္ထဥပုသ် နှစ်ရက်ကို ဖြစ်စေ၊ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမဥပုသ် သုံးရက်ကို ဖြစ်စေ စာတုဒ္ဒသိဥပုသ် လုပ်နိုင်ရကား “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒွတ္တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဒသိကော ကာတု”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အထ ယေ၊ ဟောန္တိ။ ။ “အနီးကျောင်းတိုက်က ဘဏ္ဍနကာရက ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည် ပဝါရဏာ ပြုစုန်ဝယ် မိမိတို့ ကျောင်းတိုက်သို့ လာ၍ ပဝါရဏာ ပြုကြလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ ပဝါရဏာကို တန့်ထားလိမ့်မည်”ဟူသော အကြောင်းကို

ဝေ-သို့၊ (စာတုဒ္ဒသီဥပုသ် နှစ်ဥပုသ် သုံးဥပုသ် ဖြစ်အောင်)၊ ကရောန္တာ-
ပြုဟုန်လတ်သော်၊ ဘဏ္ဍနကာရကာန-ရိုက်ရန်ကို ပြုတတ်သော ရဟန်းတို့၏၊
တေရသေ ဝါ-သု ရက်မြောက်နေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ-
သု ရက်မြောက်နေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဣမေ-ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ (ဘဏ္ဍန
ကာရကမှ တစ်ပါးသော ဤ ရဟန်းတို့သည်၊) ပန္နရသီပဝါရဏ-ပန္နရသီ
ပဝါရဏာကို၊ ပဝါရေဿန္တိ-ပဝါရဏာ ပြုနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ စ-ဆက်၊ ဝေ-
ဤသို့၊ (သု-ရက် သို့မဟုတ် သု-ရက်ကို ပန္နရသီဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍၊)
ပဝါရေန္တေဟိ-ပဝါရဏာပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမာယ-ဥပစာရသိမ်၏၊
ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ (ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်၌) သာမဏေရေ-သာမဏေတို့ကို၊
ထပေတွာ-ထား၍၊ (အစောင့်အရှောက် ထား၍) တေ-ထို ဘဏ္ဍနကာရက
ရဟန်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊
(သာမဏေတို့ အထံမှ ကြားရလျှင်) လဟံ လဟံ - လျင်စွာ လျင်စွာ၊
သန္တိပတိတွာ-စုဝေး၍၊ ပဝါရေတမ္ပ-ရာ၏၊ ဧတမတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
ဒဿေတံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ တေ စေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ တထာ ကရောန္တူတိ-
ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

စတုတ္ထဥပုသ် ပြုပြီးမှ ကြားရလျှင် (စတုတ္ထဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဒသီ လုပ်ခွင့် မရသော
ကြောင့်) ပဉ္စမ တော်သလင်းလကွယ် ဥပုသ်ကိုသာ စာတုဒ္ဒသီလုပ်ပါ၊ ဤသို့
လုပ်လျှင်လည်း တတိယဥပုသ်နှင့်တကွ ရေတွက်သော် စာတုဒ္ဒသီဥပုသ် နှစ်ရက်ရသဖြင့်
ပါဠိတော်လာ “ဥတ္တယော”ဝယ် ဒွေ အရတွင် ပါဝင်သည်-ဟူလို။

စစ် ပေ၊ ပဝါရေဿန္တိ။ ။ ပန္နရသီဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဒသီလုပ်ခြင်း၏ အကျိုးကို
ပြလို၍ “စစ်”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤသို့ ပြုလုပ်ခဲ့မှုကြောင့် ဘဏ္ဍနကာရကရဟန်း
တို့၏ တွက်ရိုး တွက်စဉ်အားဖြင့် သု ရက်မြောက်၌ဖြစ်စေ၊ သု ရက်မြောက်၌ဖြစ်စေ
ဤ ကျောင်းတိုက်က ရဟန်းတို့မှာ သု-ရက် ဖြစ်နေသောကြောင့် ပန္နရသီပဝါရဏာ
ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည်၊ [စာတုဒ္ဒသီ သုံးရက် လုပ်ခဲ့ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “တေရသေ”ဟု
လည်းကောင်း၊ နှစ်ရက် လုပ်ခဲ့ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “စာတုဒ္ဒသေ”ဟုလည်းကောင်း
ဆိုသည်၊ “ဣမေ”အရ ဘဏ္ဍနကာရကမဟုတ်သော ဤကျောင်းတိုက်က ရဟန်းတို့ကို
ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဣမေတိ ဘဏ္ဍနကာရကာ”ဟု ယောနော၌တွေ့ရသော ပါဠိ
သည် ဖျက်ဟန်တူသည်၊ “ဣမေတိ ဘဏ္ဍနကာရကဟိ ဣတရေ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

စစ် ပဝါရေန္တေဟိ။ ။ ဤသို့ ပဝါရဏာ ရက် မတူအောင် အံ့ပြောင်း
အလွဲ လုပ်ထားသော်လည်း စိတ်မချရသေးသောကြောင့် ပဝါရဏာ ပြုခါနီးဝယ်
ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်၌ သာမဏေများကို အစောင့်အရှောက် ချထားပါ။

အသံဝိဟိတာတိ-ကား၊ သံဝိဒဟနရဟိတာ-စိစဉ်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်၊ အာဂမနဇာနနတ္ထာယ-မိမိတို့၏ လာခြင်းကို သိစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ အကတ သံဝိဒဟိတာ-မပြုအပ်သော အစီအစဉ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ပြုအပ်သော အစီအစဉ် မရှိကုန်သည်၊ အဝိညာတာဝ-သိစေအပ်သော အစီအစဉ် မရှိကုန်သည်သာ လျှင်၊ (အသိမပေးအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊) ဟုတွာ-၍၊ (အာဂစ္ဆန္တိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ **တောသံ ဝိက္ခိပိတွာတိ-ကား၊** (တုမေ)၊ ကိလန္တာ-ပင်ပန်းလာကြ ကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ မဟုတ္တံ-တစ်မဟုတ်မျှ၊ ဝိဿမထ-အပန်း ဖြေကြပါကုန်၊ ဣတိအာဒိနာ နယေန-ဖြင့်၊ သမ္မောဟံ-ပြင်းစွာတွေ့ထခြင်းကို၊ (ပြင်းစွာ တွေ့ဝေအောင်၊) ကတွာ-၍၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

[ဘဏ္ဍနကာရက ရဟန်းတို့က **“ယနေ ပဝါရဏာ ပြုကြလိမ့်မည်”** ဟု သိ၍လာလျှင် ကြိုတင်၍ သိဖို့ရန် ဖြစ်သည်၊] ထိုသို့ အစောင့်ထား၍ ဘဏ္ဍနကာရကတို့ လာကြ သတဲ့ဟု ကြားရလျှင် မိမိတို့၏ တိုက်သံဃာကို အမြန်စည်းဝေးကာ အလွယ်ဆုံး ပဝါရဏာကို ပြုလိုက်ကြပါဟု ပြလို၍ **“တောဟိ”** စသော ပါဠိတော်ကို မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဥပုသ်ပြုရာ၌ စာတုဒ္ဒသီ၊ ပန္နရသီ အသုံးအနှုန်းသည် အပေါ်က လ အနေအထားကိုကြည့်၍ သုံးနှုန်းရခြင်းမဟုတ်၊ လောကဝေါဟာရကိုလည်း ကြည့်၍ သုံးနှုန်းရခြင်းမဟုတ်၊ ရဟန်းများ၏ ဥပုသ်ပြုရာ ရက်၊လ အစဉ်ကို လိုက်၍ သုံးနှုန်း ရခြင်းဖြစ်သည်ဟုမှတ်ပါ။ [ဘဏ္ဍနကာရကာနံ၊ ပေ၊ ပဝါရေသန္တိတိ ဣမိနာ ယထာ သကံ ဥပေါသထကရဏဒီဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနံ စာတုဒ္ဒသီ ပန္နရသီ ဝေါဟာရော၊ န စန္ဒဂတိသိဒ္ဓိယာ တိထိယာ ဝသေနာတိ ဒဿေတိ၊-ဝိမတိ၊] ရှေ့၌ **“အနုစာမှာမိ ဘိက္ခဝေ ရာဇုနံ အနုဝတ္တိတံ”** ကား ဤနေရာမျိုးကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်မဟုတ်။

သမ္မောဟံ ကတွာ။ ။ ပဝါရဏာကန်ကွက်ဖို့ရန် လာကြသော ဘဏ္ဍနကာရက ရဟန်းတို့ကို ကန်ကွက်ဖို့ကိစ္စ၌ သတိမရစေဘဲ ခေတ္တခဏမျှ မေ့အောင် ပြုခြင်းကို **“သမ္မောဟံ ကတွာ”** ဟု ဆိုသည်၊ ထိုပြုပုံကို ပြလို၍ **“ကိလန္တတ္ထံ၊ ပေ၊ အာဒိနာ နယေန”** ဟု မိန့်သည်၊ **“အရှင်ဘုရားများ ဓရိးပင်ပန်းလာကြပါတယ်၊ ခဏ အပန်း ဖြေကြပါဦးဘုရား”** ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြော၍ ကန်ကွက်ဖို့ ကိစ္စ၌ မေ့နေအောင် ပြုပါ-ဟူလို၊ ဤသို့ သမ္မောဟ ပြုခြင်းကိုပင် ထို ရဟန်းတို့၏ စိတ်ကို ပြန်လွှင့်စေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် **“တောသံ ဝိက္ခိပိတွာ”** ဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် **“ဝိက္ခိပိတွာ”** ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ **“ဝိက္ခိပါပေတွာ”** ဟု ကာရိတ် မဝင်စေရ၊ ဤ ဝိက္ခိ ဘူစိတ် ဟူသည် သမ္မောဟ ဖြစ်နေသော စိတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် **“သမ္မောဟံ ကတွာ”** ဟု ဖွင့်သည်။

နော စေ လဘောထာတိ-ကား၊ ဗဟိသိမံ-ဥပစာရသိမံ၏ ပြင်ဘက်သို့၊
 ကိန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ ဝါ-သွားခွင့်ကို၊ နော စေ လဘောယျ-အကယ်၍ မရကုန်အံ့၊
 ဘဏ္ဍနကာရကာနံ-ခိုက်ရန် ပြုတတ်သော ရဟန်းတို့၏၊ သာမဏေရေဟိ
 စ-နောက်ပါ သာမဏေတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒဟရဘိက္ခု စ-ရဟန်းငယ်တို့
 သည်လည်းကောင်း၊ နိရုတ္တရံ-မပြတ်၊ အနုဗဒ္ဓါဝ-အစဉ်လိုက်အပ်ကုန်သည်သာ
 လျှင်၊ (တကောက်ကောက် လိုက်နေအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊) သစေ ဟောန္တိ-
 ကုန်အံ့၊ (စေ ဟောန္တေသု-သော်၊ **“ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန အာဝါသိကာ
 ဘိက္ခု ဉာပေတဗ္ဗာ”** ဟုပါဠိတော်၌စပ်၊) အာဂမေ ဇုဏှေတိ-ကား၊ ယံ-အကြင်
 လာလတ္တံ့သော လဆန်းပက္ခကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာဂမေ ဇုဏှေပဝါရေယျာမာ
 တိ-ဟူ၍၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေသု-ထားကြကုန်ပြီ၊ ကောမုဒိယာ-ကုမုဒြာကြာ
 ရှိရာဖြစ်သော၊ ဝါ-ကုမုဒြာကြာ ပွင့်တုန်းဖြစ်သော၊ စာတုမာသိနိယာ-မိုးလေးလ
 တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ အာဂမေ-လာလတ္တံ့သော၊ တသ္မိံ ဇုဏှေ-ထို လဆန်း
 ပက္ခ၌၊ (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်၌) အကာမာ-အလိုမရှိဘဲ၊ (ပဝါရဏာ မပြုလို
 ဘဲ)၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ ဟိ-မှန်၊
 တံ-ထို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ ပဝါရေတု-
 ငှာ၊ န လတ္တံတိ-မရအပ်တော့၊ [ပဝါရဏာခေတ် ကုန်သွားပြီ-ဟူလို။]

ပဝါရဏာသင်္ဂဟကဏ္ဍ

၂၄၁။ အညတရော ဖာသုဝိဟာရောတိ-ကား၊ တရုဏသမထော ဝါ-
 နသော သမထသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 (အဓိဂတော ရအပ်သည်၊) တရုဏဝိပဿနာ ဝါ-နသော ဝိပဿနာသည်
 သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (အဓိဂတာ-သည်၊ ဟောတိ၌
 စပ်၊) [ဖာသုဝိဟာရ၏ သရုပ်ကို တရုဏသမထ၊ တရုဏဝိပဿနာဟု ပြသည်၊
“ဖာသု + ဝိဟာရတိ ဧတေနာတိ ဖာသုဝိဟာရော” ဟု ပြ၊ ချမ်းသာစွာ
 နေကြောင်းဖြစ်သော နသော သမထ၊ နသော ဝိပဿနာ-ဟူလို၊ ဤသို့
 ဖာသုဝိဟာရ၏ သရုပ် ဖြစ်သောကြောင့် **“တရုဏဝိပဿနော”** ဟု
 ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ရှိသည်မှာ မကောင်း၊] ပရိဗာဟိရာ ဘဝိဿာမာတိ - ကာ၊

အနိဗ္ဗရတ္တိဌာနဒိဝါဌာနာဒိဘာဝေန-မမြဲသော ညဉ့်နေရာ၊ နေ့နေရာ စသည် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝါဆိုရာ အရပ်မှ တစ်ပါးသော အရပ်သို့ ရောက်သည့်အတွက် နေရာ အတည်တကျ မရခြင်းကြောင့်၊ အာဒိဖြင့် အနိဗ္ဗ စင်္ကမန စသည်ကို ယူ၊] ဘာဝနာနုယောဂံ-အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာကို၊ သမ္မာဒေတု-ပြီးစီးစေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗာဟိရာ-သမထ၊ဝိပဿနာမှ ပြင်ပတို့သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကြရကုန်လိမ့် မည်၊ **သဗ္ဗေယောဝ ကေဠံ သန္တိပတိတဗ္ဗန္တိ** ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ဆန္ဒဒါနံ-ဆန္ဒပေးခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်တော်မူ၏၊ [**“သဗ္ဗေယောဝ”**၌ ဧဝံဖြင့် အားလုံး စုရမည်၊ **“တစ်ပါးတလေမျှ ဆန္ဒ မပေးရ”**ဟု ပယ်မြစ်သည်- ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ဘိန္နဿ-ကွဲနေသော၊ သံဃဿ-၏၊ သမဂ္ဂကရဏကာလေ- ညီညွတ်မှုကို ပြုရာအခါလည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်၊) တိဏဝတ္ထာရကသမထေ- တိဏဝတ္ထာရကသမထလည်းကောင်း၊ (ဤ သမထ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သမထက္ခန္ဓက၌ တွေ့ရလတ္တံ့၊) ဣမသ္မိဉ္စ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ-ဤပဝါရဏာကို ချီးမြှောက်ရာ ဌာနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု-ဤ ဌာနတို့၌၊ ဆန္တံ-ကို၊ ဒါတု-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်။

အယံ ပဝါရဏာသင်္ဂဟော နာမ-ဤ ပဝါရဏာကို ချီးမြှောက်ခြင်းမည် သည်ကို၊(န ဒါတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာနံ-စွန့်လွှတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှိသော ရဟန်းတို့အားလည်းကောင်း၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်း အားမထုတ်သော ရဟန်း တို့အားလည်းကောင်း၊) ထာမဂတသမထဝိပဿနာနံ-အားအစွမ်းသို့ ရောက် သော သမထ၊ ဝိပဿနာ ရှိသော ရဟန်းတို့အားလည်းကောင်း၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်၍ အလွန်သမထ၊ဝိပဿနာ တိုးတက်နေသော၊ တရားပေါက်လုခါနီး ဖြစ်သော ရဟန်းတို့အားလည်းကောင်း၊) သောတာပနာဒီနဉ္စ-သောတာပန် အစရှိသော ရဟန်းတော်တို့အားလည်းကောင်း၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ ပန-အန္တယ၊ တရုဏသမထဝိပဿနာလာဘိနော-နုသော သမထ၊ဝိပဿနာကို ရှေ့ခြင်းရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ ဝါ-အလုံးစုံတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေကုန်၊ ဥပနာ ဝါ-ထက်ဝက်တို့သည်မူလည်း၊(ဟောန္တု)၊ (တရုဏသမထဝိပဿနာ လာဘိ-သော၊) ဧကပုဂ္ဂလော ဝါ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု-စေ၊) ဧကဿပိ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဒါတဗ္ဗော ယေဝ-သည်သာ၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ-ကို၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊

အန္တောဝဿေ- ဝါ၏ အတွင်း၌၊ ပရိဟာရောဝ- အစောင့်အရှောက်ကဲ့သို့၊
ဟောတိ၊ အာဂန္တုကာ-အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ တေသံ-ထို ပဝါရဏာသင်္ဂဟ
ရပြီးသော ရဟန်းတို့၏၊ သေနာသနံ-ယူထားအပ်ပြီးသော ကျောင်းအိပ်ရာ
နေရာကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ န လဘန္တိ-မရကုန်၊ တေဟိပိ-ထို ပဝါရဏာ
သင်္ဂဟ ရထားသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဆိန္ဒဝဿေဟိ-ပြတ်သော ဝါ
ရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်ရာ၊ (နဂိုကလည်း ဝါ မပြတ်ခဲ့ရ၊
သတ္တာဟကရဏီယ မရှိဘဲလည်း မသွားရ၊) ပန-အနွယ်၊ ပဝါရေတွာ-
ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ အန္တရာပိ-တန်ဆောင်မှန်းလပြည့်နေ့၊ မရောက်မီ အကြား၌
လည်း၊ စာရိကံ-ဒေသစာရိကို၊ ပက္ကမိတုံ-မဲသွားခြင်းငှာ၊ လဘန္တိ-နံ၏၊ ဣတိ
(ဣမဿ အတ္တဿ)-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်း
အကျိုးငှာ၊ တေဟိ စေ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)၊
အာဟ-ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း
သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပဝါရဏာက္ခန္ဓကဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပရိဟာရောဝ ဟောတိ။ ။ ပဝါရဏာသင်္ဂဟကို မပြုလျှင် ဝါပ အချိန်၌
ရှောက်နေစရာ ရှိသော်လည်း ပဝါရဏာသင်္ဂဟကို ပြုထားသည့်အတွက် ဝါတွင်း၌
ကဲ့သို့ အားလုံး အစောင့်အရှောက်ရသည်-ဟူလို၊ သတ္တာဟကိစ္စ မရှိဘဲ မသွားရ၊
ဝါတွင်း၌ နေဖို့ရန် ယူထားသော သေနာသနကို ရ၍ ရနေသည်၊ ထို ယူအပ်ပြီးသော
သေနာသနကို အခြား ကျောင်းတိုက်၌ ဝါကျွတ်၍ လာသော ဝါတော်(၆၀)ရပြီးသော
အာဂန္တုက ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့အားသော်မှ ဖယ်၍ပေးဖွယ် မလို၊ ထို ပရိဟာရကို ပြလို၍
အာဂန္တုကာ စသည်ကို မိန့်သည်၊ [အာဂန္တုကာ၊ ဟေ၊ န လဘန္တိတိ သစေပိ သဒ္ဓိဝဿ
ဘိက္ခု၊ အာဂစ္ဆန္တိ၊ တေသံ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တိ၊ -သာရတ္ထ။]

ပဝါရေတွာ ဟေ၊ လဘန္တိ။ ။ “ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍” ဟူရာ၌ သိတင်ကျွတ်
လပြည့်နေ့၌ ပဝါရဏာ ပြုခြင်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ တန်ဆောင်မှန်းလပြည့်
မတိုင်မီ အကြားကာလ တစ်ရက်ရက်၌လည်း တိုက်သံဃာ စည်းရုံး၍ ပဝါရဏာ
ပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “တေဟိ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနီ ကလေ
ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ အည္ဗတဇရာ ဟေ၊ သော ဧဝမဿ ဝစနိယော၊ သာဓာရဏော
ပဝါရေတွာ ဂစ္ဆာဟိတိ” ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ [ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ ကလေ
ပက္ကမိတုကာမာ သံဃံ သန္နိပါတေတွာ ပဝါရေတုံ လဘန္တိ၊ -သာရတ္ထ။]

၅-စမ္မက္ခန္ဓကအဖွင့်

[သားရေနှင့်စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

သောဏကောဠိဝိသဝတ္ထုကထာ

၂၄၂။ စမ္မက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဣဿရိယာဓိပစ္စန္ဓိ-ကား၊ ဣဿရဘာဝေန စ-အစိုးရသူ၏ အဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ အဓိပတိဘာဝေန စ-အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ ရန္တံ-ကား၊ ရာဘာဝ-မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ရညာ-မင်းသည်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ (ကာရေတိ၌ စပ်၊) သောဏော နာမ ကောဠိဝိသောတိ ဧတ္ထ-၌၊ သောဏောတိ- ကား၊ တဿ- ထို သူဌေးသား၏၊ နာမံ- အမည်တည်း၊ ကောဠိဝိသောတိ - ကား၊ (တဿ - ထို သူဌေးသား၏၊)

ဣဿရိယာဓိပစ္စန္ဓိ။ ။[အချို့စာအုပ်၌ “ဣဿရဓိပစ္စန္ဓိ”ဟု ရှိ၏၊ နောက်အဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ဣဿရိယာဓိပစ္စန္ဓိ”ဟု ရှိသင့်၏၊ ယောဇနာ၌လည်း “ဣဿရိယာဓိပစ္စန္ဓိ”ဟုပင် ရှိသည်၊] သက္ကတ၌ အစိုးရခြင်းအနက်ဟော“ဤသ”ဓာတ်နောင် ဝရစ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော “ဤသွရ”ပုဒ်သည် ပါဠိ၌ ဝ အစား သံ လာ၊ ဤ ကို ရဿပြု၍ “ဣဿရ”ဟု ဖြစ်၏၊ “ဣဿရဿ+ဘာဝေါ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးစည်းစိမ်သည်၊ ဣဿရိယံ” မည်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဣဿရဘာဝေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ “အဓိပတိနော-အကြီးအကဲ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဩဇာအာဏာသည်၊ အာဓိပစ္စန္ဓိ”မည်၏၊ ထို့ကြောင့် “အဓိပတိဘာဝေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို နှစ်ပုဒ်ကို ဒွန်သမာသံ တွဲပြီးနောက် သမန္နာဂတံကို ကြည့်၍ အဿတ္တိတဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ၊ သို့မှ ရန္တံနှင့် အရတူမည်၊ [ယောဇနာ၌ကား “သမန္နာဂတံ”ပုဒ် အကျေ့ ကြံ၏။]

ရန္တံ။ ။ရညော နောင် ပထမနည်းအလို ဘာဝအနက်၌၊ ဒုတိယနည်းအလို “ရညော+ကမ္မံ”ဟု ပြု၍ ကမ္မအနက်၌ ဣ ပစ္စည်းဖြင့် “ရန္တံ”ဟု ပြီး၏၊ “ရာဘာဝ-ရှင်ဘုရင်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ”ဟူသည် တိုင်းသူပြည်သား လူအများက ဘုရင်မြှောက်မှု၊ အရိုအသေ ပေးမှု၊ အခွန်ဆက်မှု စသည်တည်း၊ ဤနည်း၌ “ရန္တံ-မင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဘုရင်မြှောက်မှု စသည်ကို၊ ကာရေတိ-တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို ပြုစေ၏”ဟု ပေးပါ၊ နောက်နည်း၌ “ရှင်ဘုရင်၏ ပြုထိုက်သော ကိစ္စ” ဟူသည် အုပ်စိုးမှု၊ တရားစီရင်မှု၊ ဩဝါဒပေးမှု စသော ကိစ္စများတည်း။

ဂေါတ္တံ-အနွယ်တည်း။ ပါဒတလေသု လောမာနီတိ-ကာ။ ရတ္တေသု-နိမြန်း
ကုန်သော၊ ပါဒတလေသု-ခြေဖဝါး အပြင်တို့၌၊ သုခုမာနိ-သိမ်မွေ့ကုန်သော၊
အဉ္စနဝဏ္ဏာနိ-မျက်စဉ်းညိုအဆင်းရှိကုန်သော၊ ကမ္မစိတ္တိကတာနိ-ကံသည်
ဆန်းကြယ်စွာ ပြုအပ်ကုန်သော၊ လောမာနိ-အမွေးတို့သည်၊ ဇာတာနိ-
ပေါက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နံ၏၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထို သောဏသုဋ္ဌေးသား
သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အသီတိသဟဿာနံ-ရှစ်သောင်းကုန်သော၊ ပုရိသာနံ-
တို့၏၊ ဇေဋ္ဌပုရိသော-အကြီးအကဲ ယောက်ျားသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ တေဟိ-
ထို ရှစ်သောင်းသော ယောက်ျားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ-သီတင်းသုံးတော်မူရာ အရပ်၌၊ ပဏ္ဏသာလံ-သစ်ရွက်ကျောင်း
ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ သဿိရိကံ-အသရေရှိသော၊ ဥဏ္ဏပါဝါရဏံ-
သားမွေးအပေါ်ခြံကို၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-၏၊ ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ အက္ကမနဋ္ဌာနေ-
နင်းရာအရပ်၌၊ ပါဒပုဉ္ဇနိကံ-ခြေသုတ်အဝတ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ထပေသိ-
ထားပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တေ မာသံ-ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသော

“ရန္တံ-မင်း၏ အမှုကိစ္စကို၊ ကာရေတိ-ပြု၏” ဟု အနက်ပေးပါ။ ကာရေ ၌ ဧက
ပစ္စည်းလည်း ကာရိတ်မဟုတ်၊ စုရာဒိ ဧက ပစ္စည်းတည်း။ [အဘယာရာမဆရာတော်၏
မောဂ္ဂလ္လာန် ခါဒိ(၁၅)သုတ် နိဿယကို မှီးသည်၊ နောက်နည်း၌ “ရညော+ဣဒံ” ဟု
ဣဒံတဒ္ဓိတ်လည်း ယောဇနာပြု၏။]

ဂေါတ္တံ။ ။ ဤ၌ အနွယ်ကို အကြောင်းပြု၍ “ကောဋ္ဌိဝိသ” မည်၏ဟု ဖွင့်သည်။
အယဒါနံ၌ကာ၊ မွေးဖွားပြီးရာ ဧက၌ အဘသုဋ္ဌေးက ကုဋေနှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာကို
နို့တိုက်ဖို့ရန် နို့ဖိုး လက်ဖွဲ့သောကြောင့် “ကောဋ္ဌိဝိသ” ဟု ဆိုလိုလျက် “ဧက္ကဝါဠံ” မှ
“ဧက္ကဝါဠံ” ဖြစ်သကဲ့သို့ ဋကံ ဋပြု၍ ကောဋ္ဌိဝိသ အမည်ရကြောင်းကို မိန့်ဆိုလေသည်။

ဇာတပုတ္တဿ ဓေ သုတွာ၊ ပီတု ဆန္ဒော အယံ အဟု၊

ဒဒါမဟံ ကုမာရဿ၊ ဝိသကောဋ္ဌိ အနုနကော။

ဥဏ္ဏပါဝါရဏံ။ ။ ဝါဝုမ်းကို နှစ်ဖက်ချော ရှက်ထားသော အပေါ်ခြံလည်း
ရှိသောကြောင့် ထို ကပ္ပာသပါဝါရကို တားမြစ်ခြင်းငှာ “ဥဏ္ဏ” ဟု ဝိသေသန ပြုရ
သည်။ ယခုအခါ သိုးမွေးဖြင့် နှစ်ဖက်ချော ရှက်အပ်သော ခြံထည်မျိုးကို “ဥဏ္ဏပါဝါရ”
ဟု ခေါ်သည်။ [ပုဉ္ဇတိ အနေနာတိ ပုဉ္ဇနံ၊ ပါဒဿ+ပုဉ္ဇနံ ပါဒပုဉ္ဇနံ၊ ပါဒပုဉ္ဇနနာ-
သုတ္တံ၌ ဣက ပစ္စည်း သက်၍ “ပါဒပုဉ္ဇနိကံ” ဟု ခြစ်၏။ ယောဇနာ၌ကာ
“ပါဒပုဉ္ဇနိယံ” မှ ယံ ကို က ပြုဟု ကြံသည်။]

ယောက်ျားတို့သည်ပင်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိသု-ပြုစုလုပ်ကျွေးကြကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တဿ စ-ထို သောဏသူဌေးသား၏လည်းကောင်း၊ တေသဉ္စ အသီတိယာ ဂါမိကသဟဿာနံ-ထို ရှစ်သောင်းသော ရွာသူကြီးတို့၏လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ-ရှေး၌အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှုတည်း။

အသီတိဂါမိကသဟဿာနိတိ-ကား၊ တေသု ဂါမေသု-ထို ရွာတို့၌၊ ဝသန္တာနံ-နေကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးသားတို့၏၊ အသီတိသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းသော ရွာသူကြီးတို့ကို၊ (သန္နိပါတာပေတွာ၌စပ်၊) **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာတိ-ကား၊** ကေနစိ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ကရဏီယေန ဝိယ-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်ကဲ့သို့၊ (ဒုတံ ပါဟေသိ၌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို မိမိသာရမင်း၏၊ တဿ-ထို သောဏသူဌေးသားကို၊ ဒဿနာ-ကြည့်လိုခြင်းသည်၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ကရဏီယံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ရာဇာ-သည်၊ တာနိပိ အသီတိကုလပုတ္တသဟဿာနိ-ထို ရှစ်သောင်းသော အမျိုးသားတို့ကိုလည်း၊ သန္နိပါတာပေန္တော-စည်းဝေးစေလတ်သော်၊ ဧဝံ-ဤသို့ စည်းဝေးရလျှင်၊ အပရိသင်္ကန္တော-မရွံ့မကြောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သောဏော-သောဏသည်၊ အာဂမိဿတိ-လာလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သန္နိပါတာပေသိ ကိရ-စည်းဝေးစေသတတ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော အတ္ထေတိ-ကား၊ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိနိ-လယ်ထွန်ခြင်း၊ ကုန်ရောင်းခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့ကို၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ပေါသေတဗ္ဗာ-မွေးမြူထိုက်ကုန်၏၊

ကေနစိဒေဝ။ ။ အခြားနေရာ၌ “**ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန**”ဟု ‘လာလျှင် ဒေဝ သည် အဝဓာရဏတ္ထတည်း၊ ဤ၌ကား “**ကေနစိ+ဣဝံ**”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “**ဥပမတ္ထ ဣဝသဒ္ဓါ**”ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “**ကရဏီယေန ဝိယ**”ဟု ဖွင့်သည်၊ “သူ၏ ခြေဖဝါးကို ကြည့်လိုသော ကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စ မရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ ထင်အောင် တမန်စေလွှတ်သည်”ဟုလို။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော အတ္ထေ။ ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ပုဒ်၊ သမ္ပရာယိက ပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထကို ပါရာဇိကဏ် သမယပုဒ်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထို ဒိဋ္ဌဓမ္မိက ပုဒ်၏အရ “**ဟိတ**”ကို အရ ကောက်ရကြောင်းကိုလည်း ပြခဲ့၏၊ ဟိတနှင့် အတ္ထလည်း အရတူ၏၊ ထို့ကြောင့် “**ဣဝ လောကဟိတေ အတ္ထေ**”ဟု ဖွင့်သည်၊ [ယောဇနာ၌ကား “**ဣကသဒ္ဓေါ ဟိတတ္ထေ ပဝတ္ထော**”ဟု ဖွင့်လေသည်။]

ဣတိ ဝေမာဒိနာ-သော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဣမ လောကဟိတေ-ဤလောက
၏ စီးပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္ထေ-စီးပွားတို့ကို၊ အနုသာသိတ္တာ-သွန်သင်ပြီး၍၊
(ဥယျောဇေသိ-ပြန်လွှတ်ပြီး၌ စပ်၊) သော နော ဘဂဝါတိ-ကား၊ အမှာကံ-
တို့၏၊ သော ဘဂဝါ - ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ တုမေ - သင်တို့ကို၊
သံဃုရယိကေ - တမလွန်ဘဝ၌ ယှဉ်ကုန်သော၊ အတ္ထေ - စီးပွားတို့ကို၊
အနုသာသိဿတိ-သွန်သင်တော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဘဂဝန္တံ ပဋိဝေဒေမီတိ-ကား၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဇာနာပေမိ-သိစေသေး၏၊
(သိဖို့ရန် လျှောက်ထားသေး၏၊ “တာဝ-ထို လျှောက်ထားရာ ကာလတိုင်
အောင်၊ ဣဓေ-ဤ အရပ်၌ပင်၊ ဟောထ-ဖြစ်ရစ်ကြကုန်”ဟု ပါဠိတော်၌
စပ်၊) ပါဠိကာယ နိမုဇ္ဈိတွာတိ-ကား၊ သောပါနဿ-စောင်းတန်းလှေကား၏၊
ဟေဇ္ဇာ-အောက်ဖြစ်သော၊ (ခြေရင်းဖြစ်သော၊) အမုစန္ဒပါသာဏေ-လ
ထက်ဝက်သဏ္ဌာန်ရှိသော ကျောက်ဖျာ၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ-ငုပ်လျှိုး၍၊ ယဿ ဒါနီ
ဇေ၊ မညတိတိ-ကား၊ တေသံ-ထို ရှစ်သောင်းသော ရွာသူကြီးတို့၏၊ ယဿ
ဟိတကိရိယတ္ထဿ-အကြင် စီးပွားကို ပြုခြင်းဟူသော ကိစ္စ၏၊ ကာလံ-
အချိန်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဇာနာတိ-သိတော်မူ၏၊ (တံ ဟိတကိရိယတ္တံ-
ထို” စီးပွားကို ပြုခြင်းဟူသော ကိစ္စကို၊ ကရောတု-ပြုတော်မူပါ၊ ဤသို့
နိယမဝါကျ ထည့်ပေးပါ၊) ဝိဟာရပစ္စာယာယန္တိ - ကား၊ ဝိဟာရပစ္စန္ဓေ -

အမုစန္ဒပါသာဏေ။ ။ ပါဠိကာ သဒ္ဓါသည် လှေကားဦး၌ ခင်းထားအပ်သော
လထက်ဝက်သဏ္ဌာန်ရှိသော ကျောက်ဖျာကို ဟောသော ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါတည်း၊ အဘိဓာန်
(၂၂၀)၊ နဂိုက အဝိုင်းဖြစ်သော ကျောက်ဖျာ၏ တစ်ဝက်ကို လှေကားထိပ်အရင်း၌
သွင်း၍ လှေကားနံ လုပ်ထားသောကြောင့် တစ်ဝက်သာ ပေါ်နေရကား လ ထက်ဝက်
နှင့် တူနေသည်၊ [သောပါဏမူလေ ဥပမံ အန္တော ပဝေသေတွာ ထပိတေ
အမုပါသာဏေ၊-ဝိမတိ။]

ယဿ ဇေ၊ မညတိ။ ။ ဤ ဝါကျသည် ရှေးခေတ်က တစ်စုံတစ်ခုကိစ္စကို
တိုက်တွန်းရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော ခေါ်ရာဏပါဠိဝါကျတည်း၊ “ယဿ”၏ အနက်ကို
အရာအားလျော်စွာ စွဲ၍ “တံ ကရောဟိ (ကရောတု)”စသည်ဖြင့် နိယမဝါကျ
ထည့်ရသည်၊ ဤနေရာ၌ “သမ္မုရယိကေ အတ္ထေ အနုသာသိဿတိ”ဟူသော
ရှေ့စကားနှင့် လိုက်လျောအောင် ယဿ၏ စွဲနက်ကို “ဟိတကိရိယတ္ထဿ”ဟု
ဖွင့်သည်၊ [ယောဇနာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်လေသေး၏။]

ကျောင်း၏အစွန်ဖြစ်သော၊ ဆာယာယံ-အရိပ်၌၊ (အာသနံ ပညပေတိ၌ စပ်၊) ပုဏ္ဏာယာယံ ၌ ပ သည် ပစ္စန္တ အနက်ဟောတည်း၊) သမဗ္ဗာဟရန္တိတိ-
ကား၊ ပသာဒဝသေန-ကြည်ညိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပုနပ္ပုနံ-အထပ်ထပ်၊
မနသံ-၌၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ (စိတ်ဝင်စားကြကုန်၏၊) ဘိယျောသော
မတ္တာယာတိ-ကား၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော-လွန်စွာ၊
ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ ဝိသိဋ္ဌတရံ-သာ၍ ထူးခြားသော၊ (ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ-
တုန်ခိုးပြောဋီကာကို၊) ဒဿဟိ-ပြလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အန္တရဗာယတိတိ-
ကား၊ အဒဿနံ-မမြင်ရခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

သမဗ္ဗာဟရန္တိ ။ ။ သံ+အနု+အာဟရန္တိ၊ အရှင်သာဂတ၏ တန်ခိုးကို မြင်၍
ကြည်ညိုသောကြောင့် စိတ်ကို (အရှင်သာဂတဆီသို့) “သံ-ကြည်ညိုသောအားဖြင့်
ကောင်းစွာ၊ အနု-အစနိစနိ၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ကြကုန်၏”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏၊
ထို့ကြောင့် “ပသာဒ ခပ၊ မနသိကရောန္တိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊ အရှင်သာဂတ
အပေါ်၌ စိတ်ဝင်စားနေကြသည်-ဟုလို၊ [ယောဇနာ၌ “သမ္ဗုဒ္ဓာဟရန္တိ” ပါဠိကို
လူ၍ (“သံ+မနု+အာဟရန္တိ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပြီးလျှင်) “သံ ပုနပ္ပုနံ+မနု+သာဂတံ
အဘိဗုဒ္ဓံ ဟရန္တိ”ဟု သဒ္ဓတ္ထလည်းကောင်း၊ “ပသာဒဝသေန”ဟူသော ဝိသေသနဖြင့်
ကောဓဝသေနကို တားမြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်လည်းကောင်း ဖွင့်၏။]

ဘိယျောသော မတ္တာယ။ ။ “ဘိယျောသော ခပ၊ ဒဿဟိတိ အတ္ထော”
ဟု အဓိပ္ပာယ်အနက် ဖွင့်၏၊ “တန်ခိုးကို ပြ၍ အရှင်သာဂတကို ကြည်ညိုနေကြ
သော လူတို့အား နောက်ထပ် တိုး၍ တန်ခိုးပြလော” ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသော
ဘုရားရှင်၏ စကားတော်တည်း၊ [ဘိယျောသော မတ္တာယ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို
မောဂ္ဂလ္လာနံ၂-ကဏ္ဍ၊ ၂၅ သုတ် အဖွင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ကစူဠသံဘာသာဋီကာ
သမာသံ သမုဒါန်အခန်းကိုလည်းကောင်း ကြည့်ပါလေ။

သောဏဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ

၂၄၃။ လောဟိတေန ဖုဇ္ဈော ဟောတီတိ-ကာ။ လောဟိတေန-
 သွေးသည်။ မက္ခိတော-လိမ်းကျံအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဂဝါယာတနန္တိ-ကာ။
 ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ ဂါဓေါ-နွားတို့ကို၊ ဟညန္တိ-သတ်အပ်ကုန်၏။
 တာဒိသော-ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်။ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိဏာယ-

လောဟိတေန ဖုဇ္ဈော။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဖုဇ္ဈော”ဟုချည်း ရှိ၏။ “ပျံ့နှံ့”ဟု
 လည်း ပေးကြ၏။ ဖုဇ္ဈ ဓာတ်သည် ဝိကသန၊ ဘေဒန (ပွင့်ခြင်း၊ ဖောက်ခွဲခြင်း)
 အနက်ကိုသာ ဟော၏။ ယောဇနာ၌ ဖုရ ဓာတ်ကြံ၍ “ဖုရတိ ဝိပူရတိ ဗျာပေတီတိ
 ဖုဇ္ဈော”ဟု ပြု၏။ ထိုအလို “လောဟိတေန-သွေးဖြင့်၊ ဖုဇ္ဈော-ပျံ့နှံ့သည်”ဟု ပေး။
 ဖုရ ဓာတ်၏ ဗျာပန အနက်ကိုလည်း မတွေ့ရ။ ထို့ကြောင့် ဖုဇ္ဈော နေရာဝယ်
 “ဖုဇ္ဈော” ဟု မူလပါ၌ ဖြစ်လေရာသလားဟု စဉ်းစားမိ၏။ ထိုသို့ ရှိမှလည်း
 “မက္ခိတော” ဟူသော ကမ္မရုပ်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ် အဖွင့်နှင့် ညီညွတ်မည်၊ ပါရာဇိကဏ်
 တတိယဈာန် အခန်း၌ ထို မူကွဲမျိုး ရှိခဲ့သည်။

ဂဝါယာတနံ။ ။ အာဟညန္တိ ဧတ္တာတိ အာယာတနံ-သတ်ဖြတ်အပ်ရာ အရပ်၊
 ဂုဉ်း+အာယာတနံ ဂဝါယာတနံ-အရှင်သောဏသည် စကြံ သွားလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ကြိုးစားသောအခါ မူလက အလွန်နုနယ်သော ခြေဖဝါးတို့သည် ကွဲကုန်၏။ ခြေဖဝါး
 ဖြင့် မသွားနိုင်သောအခါ လေးဖက်ထောက်၍ စကြံ သွားလျက် တရားအားထုတ်
 ပြန်၏။ ထိုအခါ ဒူးပုဆစ်ရော လက်နှစ်ဖက်ပါ ကွဲကုန်၏။ ထို့ကြောင့် စကြံ
 ‘တစ်လျှောက်လုံး သွေးလူးနေသည်မှာ နွားသတ်ရာ သင်္ချိုင်းကဲ့သို့ အမြင်မကောင်း
 ဖြစ်နေတော့သတိ။ [ဆက္ကအဂ္ဂတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ။]

ဝိဏာယ။ ။ ကုသလတာ။ ။ စာအုပ်တို့၌ ပါ၌အမျိုးမျိုး ရှိ၏။ ဋီကာ၌
 “ဝိဏာယ တန္တိဿဓရေ-ကုသလတာ နာမ ဝိဏာယ ဝါဒနကုသလတာ”ဟု ရှိ၏။
 ဋီကာပါ၌သည် အဋ္ဌကထာ၌ ရောက်နေသောကြောင့် ထို ပါ၌အတိုင်း ရှိစေ၊ တန္တိ
 သဒ္ဒါသည် ဂုဏ(စောင်းကြိုး၊ စောင်းညှို့)အနက်ကို ဟော၏။ ပါဠိတော်၌ “ကုသလော
 တံ။ ။ တန္တိဿဓရေ”ဟု ရှိ၏။ ထို ပါဠိတော်မှ ဝိဏာယ တန္တိဿဓရေ ကုသလော
 ကို ယူ၍ ကုသလအဖြစ် (ကျွမ်းကျင်ပုံ)ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဝိဏာယ
 တန္တိဿဓရေ ကုသလတာ နာမ ဝိဏာယ ဝါဒနကုသလတာ”ဟု ဖွင့်သည်။ [“ဝိဏာ
 ဝါဒနကုသလော”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ယောဇနာ၌လည်း ဖွင့်၏ စဉ်းစားပါ။]

ဓုတိဗျာဓိ။ ။ ဤ အဖွင့်မှ စ၍ နောက်လာမည့် အဖွင့်များသည် ဤ
 အဋ္ဌကထာ၏ မူရင်းမဟုတ်၊ ဋီကာမှ(သို့မဟုတ်) ဤသုတ် ပါဠိတော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော

စောင်း၏။ တန္တိဿရေ-ညှို့၏အသံ၌၊ ကုသလတာ နာမ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ် မည်သည်။ ဝိဏာယ- စောင်းကို၊ ဝါဒနကုသလတာ- တီးခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်တည်း။ **ဝိဏာယ တန္တိဿရေတိ-ကား၊** ဝိဏာယ- ၏။ တန္တိဿာ-ညှို့၏။ သရေ-အသံ၌၊ (ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သည် မဟုတ် လော?ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) **အဇ္ဈာယတာတိ-ကား၊** အတိအာယတာ-အလွန် ဆွဲဆန့်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-အလွန် တင်းကုန်သည်၊ ခရမုစ္ဆိတာ-မာမာခက်ခက် တီးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ **သရဝတီတိ-ကား၊** သရသမ္ပန္နာ-အသံနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊ [ဝန္တပစ္စည်း၏ ပသံသာအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] **ကမ္မညာတိ-ကား၊** ကမ္မက္ခမာ-တီးခြင်းအမှု၌ ခံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တီး၍ ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ [ခမအနက်၌ ဣပစ္စည်း နအက္ခရာ လာ၍ ကမ္မညံ ပြီးသည်ဟု ပြသည်၊ ယောနော၌ ဥ ပစ္စည်းဟုဆို၏၊] **အတိ သိထိလာတိ-ကား၊** မန္တမုစ္ဆိတာ-ပျော့ညံ့စွာတီးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ -နံ၏၊)

ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဒုတိယပဏ္ဏာသက မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာမှ ယူထားသော အဖွင့်များသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “**သုတ္တတ္ထော ပန သုတ္တသံဝဏ္ဏနာတော ယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော**”ဟု ဆိုလိမ့်မည်။

အဇ္ဈာယတာ။ ။ ဝိဏာယ တန္တိဿော အဇ္ဈာယတာ၏ အဖွင့်တည်း။ အာယတ၌ အာပုဗ္ဗ ယမှ ဓာတ်သည် ဒီဃဘာဝ (ရည်လျားသည်၏အဖြစ်၊ ရည်အောင် ဆွဲဆန့် ခြင်း)အနက်ဟောတည်း။ လျော့နေသော စောင်းကြိုးကို တင်းအောင် ပြုလိုက်သော အခါ အနည်းငယ် ရည်လာ၏။ ထို့ကြောင့် “**အဇ္ဈာယတာ**”၌ “**အလွန်တင်းကုန်သည်**” ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဖြစ်၏။ ခရမုစ္ဆိတာကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။

ခရမုစ္ဆိတာ။ ။ မုစ္ဆိတာကို အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ “**အနိမ့် အမြင့် အသံ လွှတ်ခြင်း**”ဟု ဆို၏။ “**သရေသု တေသု ပစ္စကေ၊ တိဿော တိဿော ဟိ မုစ္ဆိနာ**”ဟူသော (၁၃၅) အဘိဓာန် ကြည့်ပါ။ ထို၌ တိဿော တိဿော မုစ္ဆိနာ ဟူသည် အသံ၏ အနိမ့်၊ အမြင့်၊ အလတ် သုံးမျိုး လွှတ်ခြင်းတည်း။ ဤနေရာ၌ “**တန္တိဿော+မုစ္ဆိတာ**”ဟု တန္တိနှင့် အရတူဖြစ်အောင် “**ခရမုစ္ဆိတာ-မာမာခက်ခက် တီးအပ်ကုန်သည်**”ဟု ပေးရသည်။

မန္တမုစ္ဆိတာ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “**မန္တမုစ္ဆိနာ**” ဟု တွေ့ရ၏။ ဋီကာ၏၌ “**မန္တမုစ္ဆိတာ**”ဟု ရှိ၏။ ဋီကာအတိုင်း ရှိမှ ခရမုစ္ဆိတာနှင့် အသွားတူ၍ တန္တိဿော နှင့်လည်း အရတူ ကောက်၍ လွယ်သည်။ စောင်းကြိုးတို့က လျော့နေလျှင် အသံလည်း ပြောညံ့စွာ ဖြစ်နေသောကြောင့် “**မန္တ**”ဟု ဆိုသည်။

ကဏ္ဍ]

ဓမ္မက္ခန္ဓကအဖွင့်

၆၅

သမေ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌိတာတိ-ကား၊ မဇ္ဈိမေ-အလယ်အလတ် ဖြစ်သော၊ သရေ-
အသံ၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ မုစ္ဆိတာ-တီးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ဝီရိယသမထံ အဓိဋ္ဌဟာတိ-ကား၊ ဝီရိယသမ္ပယုတ္တသမထံ-ဝီရိယနှင့်
ယှဉ်သော သမာဓိကို၊ အဓိဋ္ဌာဟိ - ဆောက်တည်လော၊ ဝီရိယံ - ကို၊
သမထေန - သမထနှင့်၊ ယောဇေဟိ - ယှဉ်စေလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊
ဣန္ဒြိယာနု သမတံ ပဋိဝိဇ္ဈာတိ-ကား၊ သဒ္ဓါဒိနံ-သဒ္ဓါ အစရှိကုန်သော၊
ဣန္ဒြိယာနံ-ဣန္ဒြေတို့၏၊ သမတံ- ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ သမဘာဝံ-
ညီမျှကုန်သည် အဖြစ်ကို၊ (“ပဋိဝိဇ္ဈ - ထိုးထွင်း၍ သိလော” ၌ စပ်၊)

သမေ ဂုဏေ။ ။ စောင်းညို့၊ စောင်းကြိုး၏ မတင်းမလျော့ ဖြစ်ခြင်းကို
“သမေ ဂုဏေ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်သောအခါ အသံလည်း မမြင့် မနိမ့်ဘဲ
အလယ်အလတ်သံ ဖြစ်သောကြောင့် “မဇ္ဈိမေ သရေ ထပေတွာ မုစ္ဆိတာ”ဟု
အဓိပ္ပာယ်တွင် ဖွင့်သည်။ [ဤပါဠိတော်ကို ထောက်၍ အလယ်အလတ် ကြိုးစားခြင်းကို
“မလျော့မတင်း၊ စောင်းကြိုးညှင်းသို့”ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြရသည်။]

ဝီရိယသမထံ။ ။ “သမ္ပယုတ္တံ အလယ်ပုဒ် ကျေသည်”ဟု သိစေလို၍ “ဝီရိယ
သမ္ပယုတ္တသမထံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ဋီကာ၌လည်း ဤအတိုင်းပင် ဖွင့်၏။ ပါရာဇိကဏ်
အဋ္ဌကထာ နိဒါန်း အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန်းဖြစ်ခန်း၌ကား “ဝီရိယသမတံ”ဟု
ရှိခဲ့၏။ ထို ပုဒ်၏အနက်ကို ထိုအဖွင့်၌ ပြန်ရှုပါ။ [ဝီရိယ လွန်နေသော အရှင်သောဏ
အား ဝီရိယကို လျော့၍ သမာဓိနှင့် ညီမျှအောင် ဆောက်တည်ဖို့ရန် တိုက်တွန်းသော
အရာ ဖြစ်၍ “ဝီရိယသမတံ”ဟု ရှိခြင်းက ကောင်းစရာ ရှိသည်။] သို့သော် တတ္ထ
အရ သမထကို စွဲသောကြောင့် “ဝီရိယသမထံ အဓိဋ္ဌဟ”သည်ပင် ပါဠိတော်ပါဠိရင်း
ဖြစ်ဟန် တူသည်။

ဣန္ဒြိယာနု သမတံ။ ။ သမာနံ-ညီမျှသော သဒ္ဓါန္တေနှင့် ပညိန္တေ၊ ဝီရိယိန္တေနှင့်
သမာဓိန္တေတို့၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ သမတာ-ဖြစ်၊ ဝါ-ညီမျှခြင်း၊ သဒ္ဓါ မစစ်တော့
ခင်မင်မှုတဏှာ ဖြစ်နေတတ်၏။ မုဒ္ဒပ္ပသန္တ (မကြည်ညိုထိုက်သည်ကို ကြည်ညိုတတ်
သော) မောဟလည်း ဖြစ်တတ်၏။ ပညာလွန်တော့ ပရိယာယ်မာယာ များနေတတ်၏။
(ကိုယ်တိုင် လှူမှ မဟုတ်ပါ၊ သူတစ်ပါးအလှူကို သာဓုခေါ်လျှင်လည်း အလှူဒါန
ဖြစ်နိုင်ပါသည် စသည်တည်း)။ ဝီရိယလွန်တော့ ဥဒ္ဓစ္စ၊ သမာဓိလွန်တော့ ကောသဇ္ဇ
ဖြစ်တတ်၏။ သတိကား ထို အလွန်အလျော့ကိစ္စတိုင်း၌ ပါဝင်နိုင်ရကား “သဗ္ဗတ္ထိကာ”
တရား ဖြစ်သည်။ [သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကိစ္စ၌၊ နိယုတ္တာ-ယှဉ်၏၊ ဣတိ သဗ္ဗတ္ထိကာ၊
(တစ်နည်း)၊ သဗ္ဗေန-အလုံးစုံသော ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဖို့တွင် ပါဝင်သောအားဖြင့်၊
အတ္တယိတဗ္ဗာ-အလိုရှိထိုက်၏၊ ဣတိ-သဗ္ဗတ္ထိကာ၊ - အင်္ဂုတ္တိရိဋ္ဌိကာ ဝိဂ္ဂဟ။]

တတ္ထ-ထို ဣန္ဒြေတို့တွင်၊ သဒ္ဓ-သဒ္ဓိန္ဒြေကို၊ ပညာယ-ပညိန္ဒြေနှင့်လည်းကောင်း၊ ပညဉ္စ-ပညိန္ဒြေကိုလည်း၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓိန္ဒြေနှင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယံ-ဝီရိယိန္ဒြေကို၊ သမာဓိနာ-သမာဓိန္ဒြေနှင့်လည်းကောင်း၊ သမာဓိဉ္စ-သမာဓိန္ဒြေကိုလည်း၊ ဝီရိယေန-ဝီရိယိန္ဒြေနှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇယမာနော-ယုဉ်စေလျက်၊ ဣန္ဒြိယာနံ-သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ သမတံ-ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈ-ထိုးထွင်း၍ သိလော၊ **တတ္ထ ဓ နိမိတ္တံ ဂဏှာဟီတိ-ကား၊** တသ္မိံ သမထေ-ထို သမာဓိသည်၊ သတိ-ဖြစ်လတ်သော်၊ အာဒါသေ-ကြေးမုံ၌၊ (မှန်၌)၊ မုခဗိဓ္ဓေန-မျက်နှာရိပ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ)ဣဝ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ယေန နိမိတ္တေန-အကြင် နိမိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ တံ သမထနိမိတ္တံ-ထို သမထနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံ ဝိပဿနာနိမိတ္တံ-ထို ဝိပဿနာနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံ မဂ္ဂနိမိတ္တံ-ထို မဂ္ဂနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံ ဖလနိမိတ္တဉ္စ-ထို ဖလနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏှာဟိ-ယူလော၊ နိဗ္ဗတ္တေဟိ-ဖြစ်စေလော၊ ဣတိ အတ္ထော။

၂၄၄။ **အညံ ဗျာကရေယျန္တိ-ကား၊** အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာပေယျံ-သိစေရပါမူကား၊ (**"ယံ နုန-ကောင်းလေစွ"**ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [အညိန္ဒြေပုဒ်၌ကဲ့သို့ အည သဒ္ဓါ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊] **ဆဋ္ဌာနာနီတိ-ကား၊** ဆ-၆ ပါး ကုန်သော၊ ကာရဏာနိ-အကြောင်းတို့ကို၊ **အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ-ကား၊** ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးထွင်းကာ သိ၍၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ **နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တောတိအာဒိ-အစရှိသော၊** သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ အရဟတ္တဝသေန-အရဟတ္တဖိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ သောဏေန-အရှင်သောဏသည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊

တတ္ထ ဓ နိမိတ္တံ။ ။တတ္ထသည် လက္ခဏအနက်၌ ထပစ္စည်းတည်းဟု သိစေလို၍ "တသ္မိံ သမထေ သတိ"ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ယောဇနာဆို၏၊ သို့သော် **"တသ္မိံ ယေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ"**သည် သဘောအဓိပ္ပာယ်အဖွင့်သာဟု ထင်၏၊ **"သမထောဝ+နိမိတ္တံ သမထနိမိတ္တံ"**ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ **"နောက်နောက်သမထ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ရှေးရှေးသမထ"**ဟူလို၊ ဝိပဿနာသမထသည် မဂ္ဂသမထ၏လည်းကောင်း၊ နောက်နောက်ဝိပဿနာ၏လည်းကောင်းအကြောင်း၊ မဂ္ဂသမထသည် ဖလသမထ၏ အကြောင်းတည်း၊ ရှေးရှေးဖိုလ်သည် နောက်နောက်ဖလသမာပတ်၏ အကြောင်းတည်း။

အရဟတ္တ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) သဗ္ဗကိလေသေဟိ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ၊ နိက္ခန္တတ္တာ-ထွက်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **နေက္ခမ္ဘိတံ စ-နေက္ခမ္ဘဟူ၍လည်းကောင်း၊** [နိက္ခမိတံ နိက္ခမံ၊ နိက္ခမယေဝ နေက္ခမ္ဘံ၊ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်း၊] တေဟေဝ-ထို ကိလေသာတို့မှပင်၊ ပဝိဝိတ္တတ္တာ-အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ပဝိဝေကောတိ စ-ကဟူ၍လည်းကောင်း၊** [ပကာရေန ဝိဝိစ္ဆိတိ ပဝိဝေကော၊] ဗျာပဇ္ဇာဘာဝတော-ဒေါသဗျာပါဒ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ **အဗျာပမ္ဘိတံ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊** [နတ္ထိ+ဗျာပါဒေါ+ယဿာတိ အဗျာပါဒေါ၊ အဗျာပါဒဿ+ဘာဝေါ အဗျာပမ္ဘံ၊] ဥပါဒါနဿ-ဥပါဒါနံ၏၊ ခယန္တေ-ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၏ အဆုံး၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဥပါဒါနက္ခယောတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊** [ခိယန္တိ ဧတေနာတိ ခယော-ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၊ ဥပါဒါနာနံ+ခယော ဥပါဒါနက္ခယော၊ မဂ်၏ ခယအမည်ကို ဖိုလ်၌ တင်စား၍ ဖိုလ်ကိုလည်း “ဥပါဒါနက္ခယ”ဟု ခေါ်ရသည်၊] တဏှာက္ခယန္တေ-တဏှာ၏ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၏အဆုံး၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ကြောင့်၊ **တဏှာက္ခယောတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊** (ရှေနည်းအတိုင်း ကြံ၊) သမ္မောဟာဘာဝတော-တွေဝေတတ်သော မောဟ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ **အသမ္မောဟောတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊** ဝါ-သမ္မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [နတ္ထိ+သမ္မောဟော+ယဿာတိ အသမ္မောဟော။]

ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကန္တိ-ကား၊ ပဋိဝေဓရဟိတံ-ပဋိဝေဓမှ ကင်းသော ကေဝလံ-သက်သက်၊ ပဋိဝေဓပညာယ-ပဋိဝေဓပညာနှင့်၊ အသမ္ဘိဿံ-မရော နှောသော၊ (ကေဝလံ၏ အသမ္ဘိဿ အနက်ကို ဖွင့်သည်၊) သဒ္ဓါမတ္တက- သဒ္ဓါမျှကို၊ (နိဿာယဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) **ပဋိစယန္တိ-**ကား၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ကရဏေန-ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဝဗ္ဗံ-တိုးပွားစေဖွယ်ကို၊ (အသမနပဿန္တောဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) **ဝိတရာဂတ္တာတိ-**ကား၊ မဂ္ဂပဋိဝေဓေန- အရဟတ္တမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့်၊ ရာဂဿ-ရာဂ၏၊ ဝိဂတတ္တာ ယေဝ-ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ နေက္ခမ္ဘသင်္ခါတံ-နေက္ခမ္ဘဟု ဆိုအပ် သော၊ အရဟတ္တ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇတ္တာ-၍၊ ဌိတော-သည်၊ ဟောဝီ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေနေဝ-နေကြောင်းဖြစ်သော ဖလသမာပတ္တိ ဖြစ်သော၊ ဝိဟရတိ-နေပါ၏၊ တန္တန္တမာနသောယေဝ-ထို ဖလသမာပတ္တိ ပွတ်သောစိတ် ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ - ဖြစ်ပါ၏၊ ဣဒံ အဇ္ဈက-

သေသပဒေသုပိ-ဓယာ ဒေါသဿ ဝိတဒေါသတ္တာ အစရှိသော ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

☞ **လာဘသက္ကာရသိလောကန္တိ**-ကား၊ စတုပစ္စယလာဘဉ္စ-ပစ္စည်းလေးပါး ဟူသော လာဘ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ရအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကိုလည်း ကောင်း၊ တေသံယေဝ-ထိုပစ္စည်းလေးပါးတို့၏ပင်၊ သုကတဘာဝဉ္စ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏဘဏနဉ္စ-ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ချီးမွမ်းခံရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ **နိကာမယမာနောတိ**- ကား၊ ဣစ္ဆမာနော-လိုလားသည်၊ ပတ္တယမာနော-တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ပဝိဝေကာမိမုတ္တာတိ**-ကား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဝိဝေကေ-ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၌၊ အမိမုတ္တာ-စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သည်၊ (အမိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောတိ-ဖြေဆို၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

သီလဗ္ဗတမရာမာသန္တိ-ကား၊ သီလဉ္စ-အလေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝတဉ္စ- အကျင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရာမသိတွာ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်၍၊ ဂဟိတ ဂဟဏမတ္တံ-ယူအပ်သော အယူမျှကို၊ **သာရတော ပဗ္ဗာဂစ္ဆန္တောတိ**-ကား၊ သာရဘာဝေန-အနှစ်သာရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဇာနန္တော-သိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **အဗျာပဗ္ဗာမိမုတ္တာတိ**-ကား၊ အဗျာပဉ္စ-ဗျာပါဒမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဖြစ်သော၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣမိနာဝ နယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

လာဘသက္ကာရသိလောကံ။ ။ လဗ္ဘတိ ပါပုဏီယတီတိ လာဘော၊ စတုနံ ပစ္စယာနမေတံ အဓိဝစနံ၊ သက္ကဉ္စ+ကာတဗ္ဗောတိ သက္ကာရော၊ ပစ္စယာ ဧဝ ဟိ ပဏီတပဏီတာ သုန္ဒရသုန္ဒရာ အဘိသင်္ခရိတွာ ကတွာ သက္ကာရောတိ ဝုစ္ဆတိ၊ ယာ စ ပရေဟိ အတ္တနော ဂါရဝကြိယာ၊ ပုပ္ဖာဒီဟိ ဝါ ပူဇာ၊ သိလောကောတိ ဝဏ္ဏ ဘဏနံ၊-ဆက္ကအင်္ဂုတ္တရဋီကာ၊ [ရရိုးရစဉ် ရအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးသည် လာဘ၊ အထူးတလည် ကောင်းအောင် ပြုစီမံအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးသည် သက္ကာရ၊ (သမ္မာ+ကရိယတေတိ သက္ကာရော၊) တစ်နည်း-သူတစ်ပါးတို့က မိမိကို ရိုသေခြင်း၊ နန်းနဲ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းသည် သက္ကာရ၊ (သမ္မာ+ကရဏံ သက္ကာရော၊) ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း၊ ချီးမွမ်းခံရခြင်းသည် သိလောက မည်၏၊] **"လာဘသက္ကာရကို လိုလား၍ ရဟန္တာ မဟုတ်ပါဘဲ ရဟန္တာ ဖြစ်၏ဟု ဖြေဆိုသည်ဟု အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ထင်စရာရှိ၏"** ဟုလို။

ဘုဏ္ဍာတိ-ကား၊ ဗလဝန္ဓော-အားရှိကုန်သော၊ [ဒိဗ္ဗရူပသဒိသာ-နတ်သမီး
တမျှ လှနေကုန်သော၊-ဋီကာ၊] **နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ**တိ-ကား၊ ဧတဿ
ဓိကာသဝဿ-ဤ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ဟူ၍၊ ဌာတုံ-
တည်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ပါကုန်၊ **အမိဿိကတန္တိ**- ကား၊
အမိဿကတံ-မရောအောင် ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါ-ရောအောင် မပြုအပ်သည်ကို၊
ဟိ-မှန်၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ အာရမဏေန-အာရုံနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မိဿံ-
ရောနှောအောင်၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကုန်၏၊ တေသံ-ထို ကိလေသာတို့၏၊
အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အမိဿိကတံ-ရောနှောအောင် မပြုအပ်သည်၊
(ဟောတိ)၊ ဌိတန္တိ-ကား၊ ပတိဌိတံ-စွဲမြဲတည်တံ့သည်၊ **အာနုပ္ပတ္တန္တိ**-ကား၊
အစလုပ္ပတ္တံ-မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ **ဝယဉ္ဇဿာ**
နုပဿတိတိ-ကား၊ ဧသ(ဧသော)-ဤ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တဿ စိတ္တဿ-
ထို စိတ်၏၊ ဥပ္ပာဒမ္ပိ-ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝယမ္ပိ-ပျက်ခြင်းကိုလည်း
ကောင်း၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ [**“ဝယဉ္ဇဿာနုပဿတိတိ တဿ စေသ**
စိတ္တဿ”ဟု ဋီကာ၌ ရှိ၏၊ ဝယံ **“ဥပ္ပာဒ ဝယဉ္ဇ”**ဟု ဆိုလိုလျက် ဥပ္ပာဒပုဒ်
အကျေ ကြံ၊ တစ်နည်း-ဧကသေသံ ပြု။]

နေက္ခမ္ပံ အမိမုတ္တဿာတိ-ကား၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိ
ဝိဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဌိတဿ-တည်သော၊ သေသပဒေဟိဝိ-ကြွင်းသော အဗျာပဇ္ဇေ
စေတသော စသော ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ အရဟတ္တမေဝ-ကိုပင်၊ ကထိတံ-
ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ ဥပါဒါနက္ခယဿာတိ-ဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ ဥပယောဂတ္ထေ-
ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊
အသမ္မောဟဉ္ဇ စေတသောတိ-ကား၊ စိတ္တဿ-၏၊ အသမ္မောဟံ-သမ္မောဟ၏
ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ အမိမုတ္တဿ စ-စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်
သည်လည်းဖြစ်ထသော၊ ဒိသ္မာ အာယတနုပ္ပာဒန္တိ-ကား၊ အာယတနာနံ-
စက္ခု သောတစသော အာယတနတို့၏၊ ဥပ္ပာဒဉ္ဇ-ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
ဝယဉ္ဇ-ပျက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ-၍၊ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိတိ-
ကား၊ သမ္မာ-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုနာ-သင့်သောအကြောင်း
အားဖြင့်၊ နယေန-နည်းလမ်းအားဖြင့်၊ ဝိပဿနာယ-ဝိပဿနာဖြစ်သော၊
ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ-ဤ အကျင့်ဖြင့်၊ [သမ္မာကို အဆင့်ဆင့် ထပ်ဖွင့်သည်၊]
ဖလသမာပတ္တိဝသေန-ဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုစ္စတိ-

နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၏။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေ-နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌၊ အဓိမုစ္စတိ-
 စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၏။ [ဝိမုစ္စတိကို ဖွင့်သည်။ ပါဠိတော်၌ “ဝိမုစ္စတိ-ကိလေသာ
 တို့မှ လွတ်၏” ဟု မပေးဘဲ “နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၏” ဟု ပေးပါ။]
 သန္တစိတ္တဿာတိ-ကား၊ နိဗ္ဗုတစိတ္တဿ-ငြိမ်းအေးပြီးသော စိတ်ရှိသော၊
 တာဒိနောတိ-ကား၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ-ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၌၊ အနုနယပဋိဇ္ဈေဟိ-
 စိတ်ကို ဆွဲဆောင်တတ်သော လောဘ၊ ထိပါးတတ်သော ဒေါသတို့သည်၊
 အနုပ္ပိတတ္တာ-မသက်ရောက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 အကမ္မိယတ္တာ စ-မတုန်လှုပ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 တာဒိ-တာဒိ မည်၏၊ တာဒိနော-ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ စသော အာရုံတို့ကြောင့်
 တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော၊ တဿ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (“စိတ္တံ-သည်၊ ဌိတံ-
 တည်တံ့၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

□□□□□□□

ဒိဂုဏာဒိဥပါဟနပဋိက္ခေပကထာ

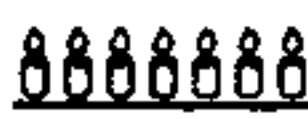
၂၄၅။ အညံ ဗျာကရောန္တိတိ-ကား၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ဗျာကရောန္တိ-ဖြေဆို
 ကြကုန်၏။ အတ္ထော စ ဝုတ္တောတိ-ကား၊ ယေန-အကြင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၊
 အရဟာတိ-ရဟန္တာဟူ၍၊ ဉာယတိ-သိအပ် သိနိုင်၏။ သော အတ္ထော-ထို
 အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏။ အတ္ထော စ အနုပနီတော
 တိ-ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဗျဉ္ဇန
 ဝသေန-သဒ္ဒါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထာ-မိမိကိုယ်ကို၊ န ဥပနီတော-မကပ်ဆောင်
 အပ်၊ [ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို အတ္တုပနာယိက မပြု-ဟူလို၊] သုတ္တတ္ထော ပန-
 သောဏသုတ်၏ အနက်ကိုကား၊ သုတ္တဝဏ္ဏနတောယေဝ-သုတ်၏ အဖွင့်
 ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာမှသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

သုတ္တော ပန ယေ၊ ဂဟေတဗ္ဗော။ ။ပါဠိတော်၌ “အတ္ထော စ ဝုတ္တော၊ အတ္ထော
 စ အနုပနီတော” ဟု တစ်ဆက်တည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “သုတ္တတ္ထော ပန သုတ္တ
 သံဝဏ္ဏနတောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော” ဟူသော ဝါကျသည် ဤနေရာ၌ မရှိသင့်၊
 လောဟိတေန ဖုဋ္ဌော အဖွင့်၏ အဆုံးနား၌ပင် ရှိသင့်ခဲ့၏။ ထို့နောက် အဖွင့်များသည်
 အဋ္ဌကထာအဖွင့် မဟုတ်၊ ဋီကာမှလည်းကောင်း၊ ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် သောဏသုတ်အဖွင့်မှ
 လည်းကောင်း ယူထားအပ်သော အဖွင့်များ ဖြစ်သည်။

အထ ၈ ပနိဓကဓမ္မ ဖောဓပုရိသာတိ-ကား၊ အညေ-ရဟန္တာအစစ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ တုစ္ဆပုရိသာ ပန-မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီးသော ယောက်ျား တို့သည်ကား၊ ဟသမာနာ ဝိယ-ပြောင်လှောင်ကုန်သကဲ့သို့၊ အသန္တမေဝ- ထင်ရှား မရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အည-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဝစနမတ္တေန- အဟံ အရဟံဟူသော စကားမျှဖြင့်၊ သန္တ-ထင်ရှားရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗျာကရောန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

☸ **ကပလာသိကန္တိ-ကား၊** ကပဋ္ဌလံ-တစ်ထပ်တစ်လွှာရှိသော၊ (ဥပါဟနံ အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်၊) **အသီတိသကဋ္ဌဝါဟောတိ** ဧတ္ထ-၌၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ သကဋ္ဌဘာရာ-လှည်းဖြင့် တိုက်ဆောင်အပ်သော ဝန်တို့ကို၊ ဧကော ဝါဟောတိ- တစ်ဝါဟဟူ၍၊ ဝေဒိတဇ္ဇော - ၏၊ [ဤအလို **“အသီတိ သကဋ္ဌဝါဟ”** ဟူသည် လှည်းအစီး (၁၆၀) ဖြင့် တိုက်အပ်သော ဝန်တည်း၊] **သတ္တဟတ္ထိကဉ္စ အနိကန္တိ** ဧတ္ထ-၌၊ ဆ-၆ စီးကုန်သော၊ ဟတ္ထိနိယော-ဆင်မတို့လည်းကောင်း၊ ဧကော-တစ်စီးသော၊ ဟတ္ထိ စ-ဆင်ထီးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤ ဆင် ၇ စီးသည်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ အနိကံ-အနိက မည်၏၊ ဝါ-ဆင်အပေါင်း မည်၏၊ ဤဒိသာနိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ သတ္တ-၇ ခုကုန်သော၊ အနိကာနိ-အနိကတို့သည်၊ သတ္တဟတ္ထိကံ အနိကံ နာမ-သတ္တဟတ္ထိကအနိက မည်၏။

ဒီဝုဏ္ဏာတိ-ကား၊ ဒွိပဋ္ဌလာ-နှစ်ထပ်နှစ်လွှာရှိသော ဖိနပ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ **တိဝုဏ္ဏာတိ-ကား၊** တိပဋ္ဌလာ-သုံးထပ်သုံးလွှာ ရှိသော ဖိနပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ (န ဓာရေတဗ္ဗာဋ္ဌံ စပ်၊) စတုပဋ္ဌလာတော-လေးထပ်လေးလွှာ ရှိသော ဖိနပ်မှ၊ ပဌာယ- ၍၊ **ဝုဏ္ဏဝံထူပါဟနာတိ-** ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [**“ဝုဏ္ဏဝံထူပါဟနာ”**ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဝုဏ္ဏ သဒ္ဒါ ပဋ္ဌလ အနက် ဟောတည်း၊ ဝုဏ္ဏောပဋ္ဌလရာသိသု၊ အာနိသံသေ စ ဗန္ဓနေ၊ -အဘိဓာန် (၇၈၇)။]

သဗ္ဗနီလိကာဒိပဋိကျေပကထာ

၂၄၆။ သဗ္ဗနီလိကာတိ-ကား၊ သဗ္ဗာဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗဝ- အလုံးစုံ အကုန်အစင်သာလျှင်၊ နီလိကာ- ညိုသော အဆင်း ရှိကုန်သော၊ (ဥပါဟနာယော ဓာရေန္တိ ဟိ) သဗ္ဗပီတိကာဒိသုပိ- သဗ္ဗပီတိက အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသနယော - ဤနည်းတည်း၊ စ- ဆက်၊ တတ္ထ - ထို နီလိကာ အစရှိသော ဖိနပ်တို့တွင်၊ နီလိကာ - ညိုသော အဆင်းရှိသော ဖိနပ်သည်၊ ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏာ-နှမ်းကြပ်ပွင့်၏ အဆင်း နှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ပီတိကာ - ရွှေသော အဆင်း ရှိသော ဖိနပ်သည်၊ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ-မဟာလှေကားပန်း၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ လောဟိတိကာ - နီသောအဆင်း ရှိသော ဖိနပ်သည်၊ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏာ - လယ်ခေါင်ရမ်းပွင့်၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ မဉ္ဇိဋ္ဌိကာ - မောင်းသော အဆင်း ရှိသော ဖိနပ်သည်၊ မဉ္ဇိဋ္ဌဝဏ္ဏာ ဧဝ-ထန်းကျင့်နီပဆေးနှင့် တူသော အဆင်း ရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ကဏှာ - မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ဖိနပ်သည်၊

သဗ္ဗနီလိကာ။ ။ နီလံ+ယာသန္တိ နီလိကာ-ညိုသော အဆင်းရှိသော ဖိနပ်တို့၊ “ညိုသော အဆင်း”ဟူရာ၌ ဖိနပ်အပြင်သာ ညိုခြင်း၊ သည်းကြိုး ညိုခြင်း၊ ချပ်ရိုး ကြောင်း ညိုခြင်းအားဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိရာ “အလုံးစုံ အကုန် ညိုခြင်း”ဟု သိစေလို၍ “သဗ္ဗ”ဟု ဝိသေသန ပြုသည်၊ သဗ္ဗဝ+နီလိကာ သဗ္ဗနီလိကာ၊ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ် ရသောကြောင့် “သဗ္ဗာဝ”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိသည်ကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ သဗ္ဗာဝရ ဖိနပ်အကုန်လုံးကို ရလျှင် ဖိနပ် ဆယ်ရုံ ရှိရာ၌ “ဆယ်ရုံလုံး”ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ရ သည်၊ “ဖိနပ်တစ်ရုံလုံး ညိုသည်”ဟု အဓိပ္ပာယ်မရ၊ ယောဇနာ၌ “သဗ္ဗာသု+နီလိကာ” ဟုလည်း တစ်နည်း ပြုသေး၏၊ “အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌ ညိုသော အဆင်းရှိသော ဖိနပ်တို့”ဟုလိုး၊ ဖိနပ် နှစ်ဖက်ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝစ်ဖြင့် ထားသည်၊ ဤ၌ ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ အဘိဓာန်၌ “ဥပါဟနော ဝါ”ဟု ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ရှိသည်။

ဥမာပုပ္ဖ။ ။ ဥမာ တု အတသိ ဘဝေ၊ အဘိဓာန် (၄၅၂)၊ အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ နိဿယသစ်၌ ဥမာကို “ နှမ်းကြပ် (ပိဇ္ဇာ) ” ဟု ပေး၏၊ ရှေး စာအုပ်များ၌ “ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏာ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဥမာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ”ဟုလည်းကောင်း မူအမျိုးမျိုး ရှိ၏၊ “အောင်မဲညိုပွင့်”ဟုလည်း ပေးကြသည်။

အဒ္ဓါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ-စိုသော မျောက်မင်းသွေးခဲသီး၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ မဟာရင်္ဂရတ္တာ-များစွာသော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော ဖိနပ်သည်။ သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏာ-ကင်းခြေများ၏ ကျောက်ကုန်းအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ မဟာနာမရတ္တာ-များစွာသော အမည်ရှိသော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော ဖိနပ်သည်။ သမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာ-ရောစပ်သော အဆင်းရှိသည်။ ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏာ-ပျော့တော့ ဝင်းဝါသော အဆင်းရှိသည်။ ဟောတိ။ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ပဒမပုပ္ဖဝဏ္ဏာတိ-ပဒမ္မာကြာပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဧတာသု-ဤ ဖိနပ်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖိနပ်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝါ-ရလတ်သော်၊ ရဇနံ- ဆိုးရည်ကို၊ စောဠကေန- အဝတ်ကြမ်းဖြင့်၊ ပုဉ္ဇိတွာ-

အဒ္ဓါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ။ ။ “အဒ္ဓ-စိုသော၊ အရိဋ္ဌက-မျောက်မင်းသွေးခဲပင်၏ အသီး”ဟု အနက်ပေး၏။ အရိဋ္ဌော ဖေနိလော ဘဝေ၊ အဘိဓာနံ (၅၅၅)၊ ထိုအသီးသည် စိုသောအခါ အရောင်ထွက်သောကြောင့် “အဒ္ဓ”ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။ [အဒ္ဓါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာတိ အဘိနဝါရိဋ္ဌဖလဝဏ္ဏာ(အသစ်ဖြစ်သော မျောက်မင်းသွေးခဲသီး၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏)၊ ဥဒကေန တိန္တကာကပတ္တဝဏ္ဏာတိပိ(ရေဖြင့် စိုနေသော ကျီးကန်း၏ အတောင်နှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏ဟူ၍လည်း၊)၊ ဝဒန္တိ၊-ဋီကာ။]

မဟာရင်္ဂရတ္တာ။ ။ ရင်္ဂသဒ္ဓါသည် “ဆိုးရည်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ မဟန္တော+ရင်္ဂေါ မဟာရင်္ဂေါ-များစွာသောဆိုးရည်၊ မဟာရင်္ဂန ရတ္တာ မဟာရင်္ဂရတ္တာ-များစွာသော ဆိုးရည်တို့ဖြင့် အထပ်ထပ် ဆိုးအပ်သည့်အတွက်ကြောင့် ကင်းခြေများ ကျောက်ကုန်းကဲ့သို့ နီရင့်၍ ခပ်မောင်းမောင်း အရောင်မျိုး ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် “သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏာ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ ရသေ့အဝတ်များ၏ အရောင်မျိုး ဖြစ်သော အရောင်တည်း။

မဟာနာမရတ္တာ။ ။ မဟန္တာနိ+နာမာနိ ယဿာတိ မဟာနာမော (ရင်္ဂေါ)၊ ဆိုရည် အမျိုးမျိုး၏ အရည်ကို ရောစပ်ထားသည့်အတွက် အရောင်အမျိုးမျိုး ထွက်နေသောကြောင့် နာမည် အမျိုးမျိုး ခေါ်နိုင်သော ဆိုးရည်ကို “မဟာနာမရင်္ဂ”ဟု ခေါ်၏။ မဟာနာမေနရတ္တာ မဟာနာမရတ္တာ-အရောင်အမျိုးမျိုး ထွက်နေသော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော ဖိနပ်၊ ထို့ကြောင့် “သမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ “အရောင် နှစ်မျိုး သုံးမျိုး ရောစပ်နေသော အဆင်း” ဟုလို့။

စောဠကေန၊ ဝေ၊ ဝဠတိ။ ။ ဖိနပ်အပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ သည်းကြိုး၌ သော်လည်းကောင်း၊ ချပ်ကြိုး၌သော်လည်းကောင်း ဤ မအပ်သော အရောင်တစ်မျိုးမျိုး

သုတ်၍၊ ဝဏ္ဏံ-အဆင်းကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်၍၊ ဓာရေတု-ဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-
၏၊ အပ္ပမတ္တကေပိ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော အရောင်
သည်၊ ဘိန္ဒေ-ပျက်လတ်သော်၊ (ဓာရေတု-ငှာ၊) ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ။

နီလကဝဒ္ဓိကာတိ-ကား၊ ယာသံ-အကြင် ဖိနပ်တို့၏၊ ဝဒ္ဓါယေဝ-
သည်းကြိုးတို့သည်သာ၊ နီလာ-ညိုကုန်၏၊ ဝါ-ညိုသောအဆင်း ရှိကုန်၏၊
(တာ-ထို ဖိနပ်တို့သည်၊ နီလကဝဒ္ဓိကာ-ကာတို့မည်ကုန်၏၊) [ယသဒ္ဓါ
ပါသောကြောင့် တသဒ္ဓါဖြင့် နီယမဝါကျ အပို ထည့်ရသည်၊] သဗ္ဗတ္ထ-
ပီတကဝဒ္ဓိကာ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ဒေသ နယော-တည်း၊
ဧတာပိ-ဤ သည်းကြိုးတို့ကိုလည်း၊ ဝဏ္ဏဘေဒံ-အဆင်းကို ဖျက်ခြင်းကို၊
ကတွာ- ၍၊ ဓာရေတဗ္ဗာ- ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ **ဓလ္လကဗဒ္ဓါတိ- ကား၊**
ပဏိပိဓာနတ္ထံ- ဖနောင့်ကို ပိတ်ဖုံးခြင်း အကျိုးငှာ၊ တလေ- ဖိနပ်အပြင်၌၊
ဓလ္လကံ-ဖနောင့်ဖုံးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ဖိနပ်တို့ကို၊
(ဓာရေန္တိ၌ စပ်၊) ယောနကဥပါဟနာ- ယောနကလူမျိုးတို့၏ ဖိနပ်ကို၊
ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယာ-ယင်းဖိနပ်သည်၊ ယာဝ ဇယံတော-ခြေ
သလုံးတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗပါဒံ-အလုံးစုံသော ခြေကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ-ဖုံးအုပ်နိုင်၏၊

ရှိလျှင် မသုံးစွဲကောင်း၊ သုံးစွဲလျှင် **“ယော ဓာရေယျ အာပတ္တိ ဒုတ္တဋ္ဌဿ”** ဖြစ်၏၊
“ဓောဋ္ဌကေန ပုဋ္ဌိတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အဝတ်ဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ ရကောင်းသော
အရောင်များကိုသာ ပွတ်တိုက်ဖို့ရန် တာဝန်ရှိ၏၊ သားရေအနံ့ပျောက်အောင်
အညိုရောင်၊ အနီရောင် စသည်ဖြင့် ဆိုးထားလျှင်ကား သားရေသဘော
ဖြစ်သွားသောကြောင့် အဝတ်ဖြင့် ပွတ်တိုက်သော်လည်း မပျက်၊ ထိုသို့ မပျက်နိုင်သော
အရောင်မျိုး ရှိလျှင်ကား အပ်၏ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ဆရာတို့ကား အဝတ်ဖြင့် ပွတ်ဖျက်၍
မရလျှင် အရောင်ဖျက်သော သဘောအားဖြင့် အနည်းငယ်သော နေရာ၌ မင်
စသည်ဖြင့် ခြစ်၍ ဖျက်ကြသေး၏။

ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ။ ။ ပုဋ္ဌော ဝိယ ဗဒ္ဓေါ ယာသန္တိ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ၊ ယာသံ-အကြင် ဖိနပ်တို့၏၊
ပုဋ္ဌော ဝိယ-အထုပ်ကဲ့သို့၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲ့အပ်သော အဖုသည်၊ အတ္တိ၊ ဣတိ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ၊
ဆန်အိပ်ကြီးများ ထောင်ထားသကဲ့သို့ ခြေထောက် တစ်ခုလုံးကို ဖုံးထားနိုင်သော
ဖိနပ်-ဟူလို၊ စစ်သားများ မြင်းစီးသည့်အခါ ခြေသလုံးထိအောင် ဖုံးထားနိုင်သော
ဘွတ်ဖိနပ်ရှည်တည်း၊ စာအုပ်တို့၌ ဧကဝစ်ချည်း တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ **“ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ
ဥပါဟနာယော ဓာရေန္တိ”** ဟု ဗဟုဝစ် ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် **“ပုဋ္ဌန္တိ”** ဟု ရှိလျှင်
ကောင်းမည်။

ပါလိဂုဏ္ဏိမာတိ-ကား၊ ပလိဂုဏ္ဏိတွာ-ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်၍၊ ကတာ-
ပြုအပ်သော ဖိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ၌ စပ်၊) ယာ-ယင်း ဖိနပ်သည်၊ ဥပရိ
ပါဒမတ္တမေဝ-ခြေ၏ အထက်မျှကိုသာ၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ-ဖုံးအုပ်နိုင်၏၊ ဇယ်-
ခြေသလုံးကို၊ န (ပဋိစ္ဆာဒေတိ)-မဖုံးအုပ်နိုင်။

တူလပုဏ္ဏိကာတိ- ကား၊ တူလပိစုနာ- လဲ ဝါဂွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ-
ပြည့်စေ၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ဖိနပ်တို့ကို၊(ဓာရေန္တိ၌စပ်၊) တိတ္ထိရပုဏ္ဏိကာတိ-
ကား၊ တိတ္ထိရပတ္တသဒိသာ-ခါ၏ အတောင်နှင့် တူကုန်သော၊ ဝိစိတြဗဒ္ဓါ-
ဆန်းကြယ်သော သည်းကြိုးရှိသော ဖိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ မေဏ္ဍဝိသာဏ
ဝိဇ္ဇိကာတိ-ကား၊ ကဏ္ဏိကဋ္ဌာနေ-သည်းကြိုးနှစ်ခု ပေါင်းစုရာ ခြေညှပ်အရပ်၌၊
မေဏ္ဍကသိင်္ဂသဏ္ဌာနေ-သိုး၏ဦးချိုနှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိကုန်သော၊ ဗဒ္ဓေ-
သည်းကြိုးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-ပူးတွဲ၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော
ဖိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ [ဝဒ္ဓိကာ၌ ဝဒ္ဓသဒ္ဓါလည်း ဗဒ္ဓသဒ္ဓါနှင့် ပရိယာယ်တူပင်
တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝဒ္ဓကို “ဗဒ္ဓ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ခြေညှပ်ရာ အရပ်၌ သည်းကြိုး
နှစ်ခု ပူးတွဲ၍ သိုး၏ ချိုနှင့်တူအောင် ပုံသဏ္ဌာန် လုပ်ထားသည်-ဟူလို၊]
‘အဇဝိသာဏဝိဇ္ဇိကာဒိသုပိ-အဇဝိသာဏဝိဇ္ဇိကာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ
နယော-တည်း၊ ဝိဇ္ဇိကာဋိကာပိ-ကင်းပုဇွန်၏ လက်မနှင့်တူသော သည်းကြိုးရှိ
သော ဖိနပ်တို့ကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုခြေညှပ်အရပ်၌ပင်၊ ဝိဇ္ဇိကနိဂ္ဂသဏ္ဌာနေ-
ကင်းပုဇွန်၏အမြီးပုံသဏ္ဌာန်ရှိကုန်သော၊ ဝဒ္ဓေ-သည်းကြိုးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ-
၍၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်၏၊ မောရပိဉ္ဇပရိသိမ္ဗိတာတိ-ကား၊ တလေသု ဝါ-
ဖိနပ်အပြင်တို့၌သော်လည်း ကောင်း၊ ဝဒ္ဓေသု ဝါ-သည်းကြိုး တို့၌သော်လည်း
ကောင်း၊ သုတ္တကသဒိသေဟိ-ချည်ငယ်နှင့်တူကုန်သော၊ မောရပိဉ္ဇေဟိ-
ဥဒေါင်းမြီးတို့ဖြင့်၊ ပရိသိမ္ဗိတာ-ထက်ဝန်းကျင် ချုပ်အပ်သော ဖိနပ်တို့ကို၊
(ဓာရေန္တိ)၊ စိတြာတိ-ကား၊ ဝိစိတြာ-ဆန်းကြယ်သော ဖိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)။

တောသု-ဤ ဖိနပ်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖိနပ်
ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ တာနိ ခလ္လကာဒိနိ-ထို ဖနောင့်ဖုံး အစရှိသည်တို့ကို၊

ပါလိဂုဏ္ဏိမာ။ ။ ပရိ(သမန္တတော) ဂုဏ္ဏနံ ပလိဂုဏ္ဏော၊ ပလိဂုဏ္ဏေန+ကတာ
ပါလိဂုဏ္ဏိမာ-ခြေထောက်၏ ပတ်ဝန်းကျင် ဖမိုးအရပ်၌ အဖုံးဖြင့် ပြုအပ်သောဖိနပ်၊
ယခုအခါ “ခြေနင်း ရှူးဖိနပ်”ဟု ခေါ်ကြသည်။

၇၆ မဟာဝါဘာသာဋီကာ [သစ္စနီလိကာဒိပဋိကျေပ

အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ဝဠုတုံ-သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊
သစေ ဟောန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဝဠုတဗ္ဗာ-သုံးစွဲထိုက်ကုန်၏၊ ပန-
ဆက်၊ တေသု-ထို ဖနောင့်ဖုံး စသည်တို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လတ်သော်၊
ဝါ-ရှိကုန်လျက်၊ ဝဠုန္တဿ-သုံးစွဲသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊
ပရိယန္တေသု-ဖိနပ်အစွန်တို့၌၊ စီဝရေ-သင်္ကန်း၌၊ အနုဝါတံ ဝိယ-အလျား
အနားပတ်ကဲ့သို့၊ သီဟစမ္ပ-ခြင်္သေ့ရေကို၊ ယောဇေတွာ-၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော
ဖိနပ်တို့သည်၊ သီဟစမ္ပပရိက္ခဏာ နာမ-ခြင်္သေ့ရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြုအပ်၊
ကွပ်အပ်သော ဖိနပ်တို့ မည်၏၊ လုဝကစမ္ပပရိက္ခဏာတိ-ကား၊ ပက္ခိဗိဠာလ
စမ္ပပရိက္ခဏာ-ရှူးပျံ၏ အရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြုအပ်၊ ကွပ်အပ်ကုန်သော၊
(ဥပါဟနာယော ဓာရေန္တိ)၊ [ပက္ခိ-အတောင်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဗိဠာလမုခ-
ကြောင်မျက်နှာနှင့် တူသော ငှက်တစ်မျိုး၊ ရှူးခနဲ ပျံသွားတတ်သောကြောင့်
ထို ငှက်မျိုးကို “ရှူးပျံ”ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊] ဧတာသုပိ-ဤ ဖိနပ်တို့တွင်
လည်း၊ ယာ ကာစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ဖိနပ်တို့ကို၊ လဘိတွာ-
ရ၍၊ ဝါ-ရလတ်သော်၊ တံ စမ္ပ-ထို အရေကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊
ဓာရေတဗ္ဗာ-ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။

၂၄၇။ ဩမုက္ကန္တိ-ကား၊ ပဋိမုဋ္ဌိတွာ-စွပ်ပြီး၍၊ အပနီတံ-ဖယ်အပ်သော၊
(ဂုဏဂုံဏူပါဟနံ အနုဇာနာမိ ဌံ စပ်)၊ နုဝါတိ-ကား၊ အပရိဘုတ္တာ-မသုံးစွဲ
အပ်ကုန်သေးသော၊ (ဂုဏဂုံဏူပါဟနာ န ဓာရေတဗ္ဗာ ဌံ စပ်။)

ဩမုက္ကန္တိ။ ။ အဝ ရှေးရှိသော မုစ ဓာတ်၊ က ပစ္စည်းတည်း၊ အဝ သည်
အဓောဘာဂ အနက်ဟော၊ စွပ်၍ ချွတ်ထားအပ်သော ဖိနပ်၊ “လူ ဒါယကာတို့
စီးပြီးသား ဖိနပ်ဟောင်း” ဟုလို၊ ယောဇော၌ “အဝ သည် ဝိယောဂတ္ထ အနက်
ဟော” ဟု ဆို၏၊ “စွပ်ခြင်းမှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သော ဖိနပ်” ဟု ဆိုလိုဟန်
တူသည်။

XXXXXXXXXX

အဗ္ဗာရာဓေ ဥဝါဟနပဋိက္ခေပကထာ

၂၄၈။ အဘိဓိဝနိကဿာတိ-ကား၊ ယေန သိပ္ပေန-အကြင် အတတ်ဖြင့်၊ အဘိဓိဝနိ-အသက်မွေးကြကုန်၏၊ ဇီဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေန္တိ-မြဲကြကုန်၏၊ [ဇိဝနံ ဝုတ္တံ ဇီဝိကာ၊ အဘိဓာန် (၄၄၅)၊] တဿ-ထို အတတ်၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ သဂါရဝါ ပေ၊ ဝိဟရိဿန္တိ နာမဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဓ ခေါ တံ ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ တန္တိ-တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ သောဘောယျာထ-တင့်တယ်ကုန်ရာအံလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယံ တုဗ္ဗေတိ-ကား၊ ယေ တုဗ္ဗေ-အကြင် သင်တို့သည်၊ (အဂါရဝါ ပေ၊ ဝိဟရေယျာထဌ် စပ်၊) [ယံ ကိ ဝစနဝိပလ္လာသ ဟု ကြံပါ၊] အထ ဝါ-ကား၊ တုဗ္ဗေ-တို့သည်၊ ယဒိ (ဝိဟရေယျာထ)-အကယ်၍ နေကြကုန်အံ၊ ဣတိ-ဤ အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ယဒိ သဒ္ဒဿ-ယဒိ သဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထေ-အနက်၌၊ ယံ နိပါတော-ယံ ဟူသော နိပါတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [စာအုပ်တို့၌ “အယံ နိပါတော”ဟု ရှိ၏၊ “ယံ နိပါတောတိ ယံ ဣတိ နိပါတော” ဟု ယောဇနာ ရှိသည်၊ “ယံ” နိပါတ်သည် ယဒိ အနက်ဟော-ဟူလို၊ “ယံ ဝိဟရေယျာထ-အကယ်၍ နေကြကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သောဘောထ ခေါ-တင့်တယ်ကုန်ရာအံလော”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ တံ ကား အနက်မရ နိပါတ်မျှသာ။]

အာစရိယေသုတိအာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော - ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယလည်းကောင်း၊ (ရှင်ဖြစ်ရာ အံခါ၌ သရဏဂုံ ပေးသော ဆရာလည်းကောင်း၊) ဥပသမ္ပဒါစရိယော - ဥပသမ္ပဒါစရိယလည်းကောင်း၊ (ပံ့ပွင်းခံရာ အခါ၌ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုသော

အဘိဓိဝနိကဿ။ ။ အဘိ ရှေးရှိသော ဇီဝ ဓာတ်၊ ယု ပစ္စည်းဖြင့် “အဘိ ဇီဝနံ”ဟု ရှေးဦးစွာ ဖြစ်စေပြီးမှ သုတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်း သက်၍ “အဘိဓိဝနိက”ဟု ပြီးစေ၊ အဘိဓိဝနိ ဧတေနာတိ အဘိဓိဝနံ-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတတ်၊ အဘိဓိဝနံယေဝ အဘိဓိဝနိကံ၊ ဋီကာ၌ “အဘိဓိဝနိ ဧတေနာတိ အဘိဓိဝနိကံ”ဟု တစ်ခါတည်း ပြုသွား၏၊ ထို၌ အနိယ ပစ္စည်းမှ ဤ ကိ ဣ ရဿ၊ ယ ကိ က ပြုထားသည်ဟု ကြံပါ၊ ဥပမာ နိယျာနိယ မှ နိယျာနိက ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဆရာလည်းကောင်း၊) နိဿယာစရိယော-နိဿရည်းဆရာလည်းကောင်း၊-(မိမိ
အပ်သော ဆရာလည်းကောင်း၊) ဥဒ္ဓေသာစရိယော-ဥဒ္ဓေသာစရိယလည်း
ကောင်း၊ (ပါဠိရွတ်ပြခြင်း၌ ဆရာလည်းကောင်း၊ ဝါ-စာသင်ပေးသောဆရာ
လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရောပိ-လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ-
ဤ ဆရာတို့သည်၊ ဣမေ-ဤ သာသနာတော်၌၊ အာစရိယာ ဧဝ-အာစရိယတို့
ချည်းသာတည်း၊ (ဧဝဖြင့် အာစရိယမတ္တာကို ကန့်၊) အဝဿိကဿ-ဝါမရှိ
သေးသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-ဝါမရသေးသော ရဟန်း၏၊ ဆဗ္ဗသော-ခြောက်ပါး
ရှိသော ရဟန်းသည်၊ အာစရိယမတ္တာ - အာစရိယမတ္တာတည်း၊ ဝါ-
ဆရာလောက် ကြီးသူတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုဝါမရှိသေးသော ရဟန်းသည်၊
စတုဝဿကာလေ-လေးဝါရှိရာ အခါ၌၊ တံ-ထို ရဟန်းကို၊ နိဿာယ-
မိ၍၊ ဝစ္ဆတိ-နေလတ္တံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကဝဿဿ-တစ်ဝါရှိသော
ရဟန်း၏၊ သတ္တဝေသော-ခုနစ်ဝါရှိသော ရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ-
မတ္တာတည်း၊) ဒုဝဿဿ-နှစ်ဝါရှိသော ရဟန်း၏၊ အဋ္ဌဝေသော-ရှစ်ဝါရှိသော
ရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ-တည်း၊) တိဝဿဿ-သုံးဝါရှိသော ရဟန်း၏၊
နဝဝေသော- ကိုးဝါရှိသော ရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ- တည်း၊)
စတုဝဿဿ-လေးဝါရှိသော ရဟန်း၏၊ ဒသဝေသော-ဆယ်ဝါရှိသော
ရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ-တည်း၊) ဣမေပိ-ဤ ရဟန်းအားလုံးတို့သည်
လည်း၊ အာစရိယမတ္တာဧဝ-အာစရိယမတ္တာတို့ချည်းသာတည်း၊ ဝါ-ဆရာလောက်
ကြီးသူတို့ချည်းသာတည်း။

ပန-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သန္တိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ-သန္တိဋ္ဌ, သမ္ဘတ္တ
ဖြစ်ကုန်သော၊ သဟာယဘိက္ခု-သီတင်းသုံးဖော်ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်
လည်းကောင်း၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ ယေ ကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသု
အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်၊ ဒဿဟိ ဝဿဟိ-ဆယ်ဝါတို့ဖြင့်၊ မဟန္တတရာ-
မိမိထက် သာ၍ ကြီးကုန်၏၊ တေ ဝါ- ထို ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊

အာစရိယမတ္တာ။ ။ အာစရိယဿ+မတ္တံ (ပမာဏံ) ယေသန္တိ အာစရိယမတ္တာ-
ဆရာ၏ အတိုင်းအရှည်ရှိသူ၊ ဝါ-ဆရာလောက်ကြီးသူတို့၊ ဝါမရသေးသော ရဟန်းထက်
ခြောက်ပါးကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် (ဝါမရသေးသော) ရဟန်းက လေးဝါရှိသောအခါ
ဆယ်ဝါ ရနေသောကြောင့် လေးဝါရ ရဟန်း၏ နိဿရည်းဆရာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်
ဝါမရသေးသူထက် ခြောက်ပါး ကြီးသူကို အာစရိယမတ္တာ (ဆရာလောက်ရှိသူ) ဟု
ခေါ်ရ၏၊ ထို့အတူ တစ်ဝါရသူထက် ခုနစ်ဝါကြီးသူ၏ အာစရိယမတ္တာဖြစ်ပုံ
စသည်ကိုလည်း သိပါ။

တော သဗ္ဗေပိ-ထို အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ဥပဇ္ဈာယ်၏ သဟာယ ဘိက္ခု၊ မိမိထက် ဆယ်ဝါကြီးသော ဘိက္ခုတို့သည်လည်း၊) ဥပဇ္ဈာယမတ္တာ နာမ-တို့ မည်၏၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်လောက် ကြီးသူတို့ မည်၏၊ ဧတ္တကေသု- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ (အစရိယ၊ အာစရိယမတ္တ၊ ဥပဇ္ဈာယ၊ ဥပဇ္ဈာယမတ္တဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊) အနုပါဟနေသု-ဖိနပ် မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ စက်မန္တေသု-စင်္ကြံသွားကုန်လတ်သော်၊ သဥပါဟနဿ- ဖိနပ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ စက်မတော-စင်္ကြံသွားသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ခဋီ အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)။

၂၄၉။ (ယေန-အကြင် အနာကြောင့်၊) ပါဒတော-ခြေမှ၊ နီလသဒိသံ- ငုတ်နှင့်တူသော၊ မံသံ-အသားသည်၊ နိက္ခန္တံ-ထွက်နေသည်၊ ဟောတိ၊ (သော- ထို အနာသည်၊) ပါဒနီလာဗာဓော နာမ-မ မည်၏။

၂၅၁။ တိဏပါဒုကာတိ-ကား၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခု သော၊ တိဏေန-မြက်ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-ပြုအပ်သော ခြေနင်းတို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ ဌံစပ်၊) ဟိန္တာလပါဒုကာတိ-ကား၊ ခဇ္ဈရိပတ္တေဟိ-သင်ပေါင်းရွက်တို့ဖြင့်၊ ဝါ- စွန်ဝလွန်ရွက်တို့ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ ဟိန္တာလပတ္တေဟိပိ- နေန်းရွက်တို့ဖြင့်လည်း၊ (ကတပါဒုကာ-သည်၊) န ဝဋ္ဋတိဇယဝ-မအပ်သည်သာ၊ ကမလပါဒုကာတိ-ကား၊ ကမလတိဏံ နာမ-တောင်ကြာမြက် မည်သည်၊ အတ္တိ-၏၊ တေန-ထို မြက်ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ ဥသီရ ပါဒုကာတိပိ-ပန်းရင်းမြက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ခြေနင်းတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏၊ ကမ္မလပါဒုကာတိ-ကား၊ ဥဏ္ဍာဟိ-သားမွေးတို့ဖြင့်၊ ကတ ပါဒုကာ-တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ ဥဏ္ဍာဟိ ကတပါဒုကာတိ ဥဏ္ဍာလောမမယ ကမ္မလေဟိ၊ ဥဏ္ဍာလောမေဟိဇဝ ဝါ ကတပါဒုကာ-ဋီကာ၊ ပထမနည်းအလို သားမွေးဖြင့်ပြီးသော သက္ကလပ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ခြေနင်း၊ ဒုတိယနည်းအလို

ပါဒနီလာဗာဓော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ပါဒတော နီလသဒိသံ” စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ထား၏။ ထို အဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် အနာကို မရ၊ ထွက်သော အသား ကိုသာ ရသည်။ ထို့ကြောင့် “ယေန” ဟုလည်းကောင်း၊ “သော” ဟုလည်းကောင်း ထည့်၍ အဗာဓ ရအောင် အနက်ပေးရသည်။ “ပါဒတော+နိက္ခန္တံ+နီလံ+ယေနာတိ ပါဒနီလာ၊ ပါဒနီလာ ဇ+သော+အာဗာဓော ဓာတိ ပါဒနီလာဗာဓော” ဟုပြု၊ ယောနာဒ္ဒကား “ပါဒတော နိက္ခန္တန နီလသဒိသေန မံသေန ပဝတ္တော အာဗာဓော ပါဒနီလာဗာဓော” ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုသည်။

သားမွေးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ခြေနင်း၊] **အသင်္ကမနိယာတိ-ကား၊** ဘူမိယံ-
မြေ၌၊ ဝါ-တည်ရာ ကြမ်းပြင် စသည်၌၊ သုပ္ပဋ္ဌိတာ-ကောင်းစွာတည်ကုန်သော၊
နိစ္စလာ-မလွှပ်ရှားနိုင်ကုန်သော၊ အသံဟာရိယာ-အရပ်တစ်ပါးသို့ မဆောင်အပ်
မဆောင်နိုင်ကုန်သော၊ ဝါ- မပြောင်းရွှေ့နိုင်ကုန်သော၊ (ပါဒကော- တို့ကို၊
အနုဇာနာမိ၌ စပ်)။

၂၅၂။ **အင်္ဂဇာတံ ဆုပန္နိတိ-ကား၊** အင်္ဂဇာတေနေဝ-အင်္ဂါဇာတ်ဖြင့်ပင်၊
အင်္ဂဇာတံ-နွားမတို့၏ အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ ဆုပန္နိ-တို့ကြကုန်၏၊ **ဩဂါဟေတွာ**
မာရေန္တိတိ-ကား၊ အန္တောဥဒကေ-ရေ၏အတွင်း၌၊ ဒဠ်-မြဲမြံစွာ၊ ဂါဟေတွာ-
သက်ဝင်စေ၍၊ ဝါ-နှစ်၍၊ မာရေန္တိ-သတ်ကြကုန်၏။

၀၀၀၀၀၀

ယာနာဒိပဋိကျေပကထာ

၂၅၃။ **ဣတ္ထိယုတ္တေနာတိ-ကား၊** ခေနယုတ္တေန-နွားမဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်
သော၊ [ဣတ္ထိသဒ္ဓါသည် လူမိန်းမသာမက အမဟူသမျှကို ဟောနိုင်၏၊
ထို့ကြောင့် “**ခေနယုတ္တေန**” ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ “**ရဋ္ဌိသဒ္ဓါ**” ဟု
ဆို၏၊ သဒိသုပစာဟုလည်း ဆိုလိုဟန် တူသည်၊] **ပုရိသန္တရေနာတိ- ကား၊**

အသင်္ကာမနိယာ။ ။ သံ ပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်သည် အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့
ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ “**သင်္ကာမန္တိ-အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကုန်၏**” ဟု
ကတ္တရုပ် ရှိရာ၌ “**သင်္ကာမန္တိ-အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားစေကုန်၏**” ဟု ကာရိတ်
ဝင်စေရသကဲ့သို့ ကမ္မရုပ်၌လည်း “**သင်္ကာမိယန္တေ-အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့စေ**
အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ သင်္ကာမနိယာ” ဟု ကာရိတ် ဝင်ပါစေ၊ န+သင်္ကာမနိယာ
အသင်္ကာမနိယာ၊ ထို့ကြောင့် “**အသံဟာရိယာ**” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်လေသည်။

ဩဂါဟေတွာ။ ။ ဩဂါဟေတွာ၌ “**အဝ ပုဗ္ဗ ဂါဟူ=ဝိဇ္ဇာလနေ-ဓမ္မနောက်**
ခြင်း” ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ အဝ ၏ အောက်ချခြင်း အနက်ကို “**အန္တောဥဒကေ**”
ဟု ဖွင့်သည်၊ ဂါဟူဓာတ်ကို “**ဂါဟေတွာ**” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဂါဟူဓာတ်ဖြစ်၍
“**ဂါဟေတွာ**” ဟု ရှိစေရမည်၊ နှစ်သတ်ရမည့် အရာဖြစ်၍ “**ဒဠ်**” ဟု အပိုထည့်သည်၊
“**ဩဂါဟေတွာ-ရေသို့ သက်ဝင်စေ၍၊ ဝါ-နှစ်၍၊ မာရေန္တိ-သတ်ကြကုန်၏**” ဟု
ပါဠိတော်၌ ပေး၊ [ယောဇနာ၌ကား တစ်မျိုး ဖွင့်လေ၏။]

စုရိသသ္မာရထိနာ-ယောက္ခားဟူသော ယာဉ်ထိန်းရှိသော၊ (ယာနေန ယာယန္တိဉ္စ စပ်၊) [ပုရိသော ဧဝ+အန္တရော အညော ဧတ္တာတိ ပုရိသန္တရော-မိန်းမမှတစ်ပါး သော ယောက္ခားဟူသော မောင်းသူရှိသော ယာဉ်ရထား၊] ပုရိသယုတ္တေနာတိ- ကား၊ ဂေါဏယုတ္တေန-နွားထီးဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဣတ္ထန္တရေနာတိ- ကား၊ ဣတ္ထိသာရထိနာ-မိန်းမဟူသော ယာဉ်ထိန်းရှိသော၊ (ယာနေန ယာယန္တိဉ္စ စပ်၊) ဂင်္ဂါမဟိယာယာတိ-ကား၊ ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာယ(သေယျထာပိ)-ဂင်္ဂါမြစ် ပူဇော်ပွဲကို ကစားရာအခါကဲ့သို့တည်း။

ပုရိသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဌကန္တိ ဧတ္ထ-ဉ္စ၊ ပုရိသယုတ္တံ-နွားထီး၊ မြင်းထီးသည် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်သည်၊ ဣတ္ထိသာရထိ ဝါ-မိန်းမဟူသော မောင်းသူ ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ပုရိသသာရထိ ဝါ-ယောက္ခားဟူသော မောင်းသူရှိသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ဝဋ္ဌတိ-အပ်၏၊ ပန-ကား၊ ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ- လက်ဖြင့် လည်စေအပ်သော ယာဉ်သည်၊ ဝါ-လက်ဆွဲယာဉ်သည်၊ ဣတ္ထိယော ဝါ-မိန်းမတို့သည်မူလည်း၊ ဝဋ္ဌန္တု-လည်ပစ်ကုန်၊ ပုရိသာ ဝါ-တို့သည်မူလည်း၊

ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာယ။ ။ဂင်္ဂါယ-ဂင်္ဂါမြစ်ကို၊ မဟော-ပူဇော်ပွဲတည်း၊ ဂင်္ဂါမဟော- ပွဲ၊ ဂင်္ဂါမဟော-ဂင်္ဂါမြစ်ကို ပူဇော်ပွဲ၌၊ ကိဋ္ဌိကာ-မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်းတည်း၊ ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာ-ခြင်း၊ ထို ပူဇော်ပွဲကို သွားသောအခါ ယခု မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရားပွဲ သွားသကဲ့သို့ လှည်း အမျိုးမျိုး မောင်းသူ အမျိုးမျိုးဖြင့် သွားကြသည်၊ ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာယာတိ ဂင်္ဂါမဟော ကိဋ္ဌိကာယ၊ တတ္ထ ဟိ ဣတ္ထိပုရိသာ ယာနေဟိ ဥဒကကိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ၊-ဝိမတိ၊ [ယောနောဉ္စကား “ဂင်္ဂါ စ+မဟိ စ ဂင်္ဂါမဟိ၊ တတ္ထ ကိဋ္ဌိကာ ဂင်္ဂါမဟိကိဋ္ဌိကာ-ဂင်္ဂါမြစ်၊ မဟိမြစ်၌ ကစားခြင်း”ဟု ဖွင့်လေ၏။]

ပုရိသယုတ္တံ၊ ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ။ ။ ပုရိသေန-နွားထီး၊ မြင်းထီး စသော အထီး သတ္တဝါသည်၊ ယုတ္တံ-ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်တည်း၊ ပုရိသယုတ္တံ-ယာဉ်၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ဝဋ္ဌိယတော-လည်စေအပ်၏၊ ဣတိ ဟတ္ထဝဋ္ဌံ၊ ဟတ္ထဝဋ္ဌယေဝ ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ၊ ယာဉ်ကို သွားအောင် လက်ဖြင့် ပြုစီမံ၍ ပေးရသော လက်ဆွဲယာဉ်ဖြစ်သော ရှေးအခါက လန်ချား၊ ယခုအခါ ဆိုက်ကား စသည်တည်း၊ ရှေးက “ဝိနည်းမိရိ ဆရာတော်အမျိုး မီးရထား၊ မော်တော်ကားတို့ကို ဟတ္ထဝဋ္ဌကယာဉ်ဟု ယူဆ၍ မစီးကြ”ဟု ကြားရဖူး၏၊ သို့သော် စက်ဖြင့် သွားနေသော မော်တော်ကား၊ မီးရတား တို့မှာ လူက တာဝန်ဆောင်ရသည် မဟုတ်သောကြောင့် ဤ ဟတ္ထဝဋ္ဌကယာဉ် ဟု မသွင်းသင့်ပါ၊ လူက အားစိုက်၍ ဆွဲငင် နင်းယူရသော လန်ချာ၊ ဆိုက်ကား တို့ကိုသာ ယူသင့်ပါသည်။

(ဝဋ္ဋေန္တု-ကုန်၊) ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ [ဂိလာနဖြစ်သူအား အပ်သည်-ဟုလို၊] **ယာနုတ္တိတေနာတိ-ကား၊** ယာနံ-ယာဉ်ကို၊ အဘိရဟန္တဿ-တက်စီးသော ရဟန်း၏၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ စလတိ-လှုပ်၏၊ တပ္ပစ္စယာ-ထို ကိုယ်၏ လှုပ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဗာဠတရံ အဖာသု ဟောတိ၌ စပ်၊) **သိဝိကန္တိ-ကား၊** ပိဋကသိဝိကံ-ပျဉ်ချပ် စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ထမ်းစင်ကိုလည်းကောင်း၊ [ဖလကာဒိနာ ကတံ ပိဋကယာနံ-ဝိမတိ၊ ပျဉ်ချပ် စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ယာဉ်၊ **"ယာဉ်"**ဆိုသော်လည်း ထမ်းသွားရသော ယာဉ်တည်း၊] **ပါဠင်္ဂိန္တိ-ကား၊** ဝံသေ-ဝါး၌၊ လဂ္ဂေတွာ-ဆွဲချိတ်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ပဋ္ဌပေါတလိကံ-အဝတ်သံလျင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အနဇာနာမိ၌ စပ်၊) [အဝတ် လေးစကို နှစ်စစီ ချည်ပြီးလျှင် ထမ်းပိုး လျှို့၍ ထမ်းရသော ထမ်းစင်မျိုးတည်း၊ ဤ အလုံးစုံသော ယာဉ်များသည် ဖိနပ်စီး၍ မသွားနိုင်သော အားနည်းသော နာကျင်သော ဂိလာနအား ခွင့်ပြုအပ်သော ယာဉ်များတည်း၊ သဗ္ဗမ္ပိ ယာနံ ဥပါဟနေနပိ ဂန္တူ အသမတ္တဿ ဂိလာနဿ အနညာတံ၊- ဝိမတိ။]

၂၅၄။ **ဥစ္စာသယနမဟာသယနာနီတိ** ဧတ္ထ-၌၊ **ဥစ္စာသယနန္တိ-ကား၊** ပမာဏာတိက္ကန္တံ-မဉ္ဇသိက္ခာပုဒ်လာ ပမာဏထက် လွန်သော အခြေရှိသော၊ မဉ္ဇ-ညောင်စောင်းကိုလည်းကောင်း၊ [မဉ္ဇကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊ ထိုင်စရာ အိပ်စရာ အားလုံးကို ယူပါ၊] **မဟာသယနန္တိ-ကား၊** အကပ္ပိယတ္ထရဏံ-မအပ်သော အခင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဓာရေန္တိ၌စပ်၊) အာသန္တိအာဒိသု-အာသန္တိ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) **အာသန္တိတိ-ကား၊** ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ-မဉ္ဇသိက္ခာပုဒ်လာ ပမာဏထက် လွန်သော အခြေရှိသော နေရာတည်း၊ **ပလ္လင်္ဂောတိ - ကား၊** ပါဒေသု - ခြေတို့၌၊

ယာနုတ္တိတေနာ။ ။ ဥဋ္ဌါတ၌ ဥ ပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်သည် ဂတိ အနက်ဟောတည်း၊ ဥဋ္ဌါတနံ-အထက်သို့ မြှောက်ခြင်း၊ ဥဋ္ဌါတော-ခြင်း၊ ယာနဿ+ဥဋ္ဌါတော ယာနုတ္တိတော-ယာဉ်က ကိုယ်ကို အထက်သို့မြှောက်ခြင်း၊ အထက်သို့ မြှောက်ပြီးနောက် အောက်ပြန်ကျသော အခါ ယာဉ်စီးသူမှာ တော်တော်နာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂိလာန ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရောဂါ တိုးရသည်၊ ဤကဲ့သို့ ယာဉ်က ကိုယ်ကို မြှောက်၍ ပြန်ချခြင်းကို **"လှည်းဆောင့်ခြင်း"**ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဝါဠုရမ္ပါနိ-ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျားစသော သားရဲရုပ်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ကတော-ပြုအပ်သော ပလ္လင်တည်း။ **ဂေါနကောတိ-ကား၊** ဒီဃလောမကော-ရည်သောအမွေးရှိသော၊ မဟာကောဇဝေါ-ကော်ဇောကြီးတည်း။ တဿ-ထို ကော်ဇောကြီး၏၊ လောမာနိ-အမွေးတို့သည်၊ စတုရဂုံလာဓိကာနိ-လက် လေးသစ်ထက် လွန်သော ပမာဏ ရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)ကိရ-ဖြစ်ကုန် သတတ်၊ **စိတ္တကောတိ-ကား၊** ဝါနစိတြော-ရက်ခြင်းအားဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော-သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်းတည်း။ **ပဋိကာတိ-ကား၊** ဥဏ္ဏာမယော- သော၊ သေတတ္ထရဏော- ဖြူသော အခင်းတည်း။ **ပဋ္ဌလိကာတိ-ကား၊** ဃနပုပ္ဖကော-တစ်ခဲနက် ပန်းပြောက်ရှိသော၊ ဥဏ္ဏာမယ လောဟိတတ္ထရဏော-သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော နီသော အခင်းတည်း။ ယော-ယင်း အခင်းကို၊ အာမလကပတ္တောတိပိ-သျှိုသျှားရွက် ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အခင်းဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ **တူလိကာတိ-ကား၊** ပကတိတူလိကာယေဝ-ပကတိ လဲရှိသော အခင်းပင်တည်း။

ဒီဃလောမကော။ ။ ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝေါတိ စတုရဂုံလာဓိက လောမာ-လက်လေးသစ်ထက် ပိုလွန်သော အမွေးရှိသော၊ ကာဠကောဇဝေါ-ကော်ဇော နက်ကြီးတည်း။-ဋီကာ၊ ဤအလို **"မဟာကောဇဝေါ-သားမွေးဖြင့် ရက်အပ်သော ကော်ဇောနက်ကြီး"**ဟု ပေးရလိမ့်မည်။ လက်လေးသစ်အောက် တိုသော အမွေးရှိသော ကော်ဇောကား ဥဒ္ဒလောမိ ဧကန္တလောမိတို့၌ ပါဝင်လိမ့်မည်။

စိတ္တကော။ ။ စိတ္တံ- ဆန်းကြယ်အောင် + ကရိယတေ- ပြုအပ်၏၊ ဣတိ စိတ္တကော-သိုးမွေးကို ချည်လုပ်၍ အရောင် အမျိုးမျိုး ဆိုးပြီးလျှင် (နံရံကို အကွက် ဖောက်သကဲ့သို့) အကွက်ဖော်၍ အဆန်းတကျယ် ရက်အပ်သော အခင်းကို **"စိတ္တက"** ဟု ခေါ်၏။ [ဝါနစိတြော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏောတိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဥဏ္ဏာမယသုတ္တေဟိ ဘိတ္တိစ္ဆေဒါဒိဝသေန ဝါယိတွာ ကတစိတ္တတ္ထရဏော၊-ဝိမတိ။]

ပဋိကာ၊ ပဋ္ဌလိကာ။ ။ ပဋိကာ သဒ္ဒါသည် **"သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော ဖြူသော အခင်း"**ဟူသော အနက်ဟော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိဏတည်း။ ပဋ္ဌလိကာသဒ္ဒါ ကား **"ပန်းပြောက်တွေ တစ်ခဲနက် ပြည့်နေသော အခင်း"**ဟူသော အနက်ဟောတည်း။

တူလိကာ။ ။ ပကတိတူလိကာတိ ရက္ခတူလ (လက်ပံပင် စသည်မှ ဖြစ်သော သစ်ပင်လဲ)، လတာတူလ (ခွယ်ပင်မှ ဖြစ်သောလဲ)، ပေါဋ္ဌကိတူလ (ဖောင်းခါးမြက်၊

ဝိကတိကာတိ-ကား၊ သီဟဗျူဒါဒိရူပစိတြော-ခြင်္သေ့၊ ကျားအစရှိသော အရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော-သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်းတည်း။ **ဥဒ္ဒလောမီ**တိ-ကား၊ ဧကတော-တစ်ဖက်၌၊ ဥဂ္ဂတလောမံ-ထွက်သော အမွေးရှိသော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ - တည်း။ **ဥဒ္ဒလောမီ**တိပိ-ဥဒ္ဒလောမီဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ **ဧကန္တလောမီ**တိ-ကား၊ ဥဘတော-နှစ်ဖက်၌၊ ဥဂ္ဂတလောမံ-သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ-တည်း။ **ကဋ္ဌိဿန္တိ**- ကား၊ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ- ရတနာချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ ကောသေယျကဋ္ဌိဿမယံ - ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ရအပ်သော၊

ရှင်မွေ့လွန်းမြက်မှ ဖြစ်သော လဲ) သင်္ခါတာနံ တိဏ္ဍံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ၊-သာရတ္ထ၊ ဤသို့ လဲ၊ ဝါဂွမ်း သွတ်သွင်းထားအပ်သော အခင်းသည် တူလိကာ မည်၏၊ ဈေး၌ ရောင်းရိုးဖြစ်သော မွေ့ရာများသည် ရှင်မွေ့လွန်းလဲ သွတ်သွင်းထားသည်သာ များ၏၊ [တူလာ ယတ္ထ အတ္ထိတိ တူလိကာ။]

ဝိကတိကာ။ ။ ဝိ(ဝိစိတ္တံ)-ဆန်းကြယ်စွာ+ကတံ-ပြုလုပ်ခြင်းတည်း။ ဝိကတံ-ခြင်း၊ ဝိကတေန-ခြင်္သေ့ရုပ်၊ ကျားရုပ်စသော အရုပ်များ ပေါ်ထင်စေလျက် ဆန်းကြယ်/စွာ ရက်လုပ်ခြင်းဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်သော သားမွေးအခင်းတည်း။ ဝိကတိကာ-ခင်း၊

ဥဒ္ဒလောမီ။ ။ ဥဒိတပုဒ်မှ ဣ ကို အ၊ တ ကို ချေ၊ ဒ် တစ်လုံး လာ၍ “ဥဒ္ဒ” ပြီးသည်ဟု သီလက္ခန်ဋီကာသစ် ဆို၏၊ လောမံ ယဿာတိ လောမိ၊ ဥဒိတံ-တစ်ဖက်၌ ထင်ရှားစွာ+လောမိ-အမွေးရှိသော အခင်းတည်း။ ဥဒ္ဒလောမီ-ခင်း၊ ပါဌ် တစ်မျိုး ရှိရာဝယ် “ဥဒ္ဒံ-အထက်၌၊ ဝါ-အပေါ်၌”ဟု ပေး။

ဧကန္တလောမီ။ ။ ဧကန္တံ-စင်စစ်ဧကန်၊ ဝါ-နှစ်ဖက်လုံး+လောမိ=ဧကန္တလောမိ၊ ဤသို့ ဤ အဋ္ဌကထာအလို ဝိဂ္ဂဟ ပြုရသည်။ သီလက္ခန် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ကား ဤ အခင်း နှစ်မျိုး၌ ဤ အဖွင့်မှ ပြောင်းပြန် ဖွင့်ထား၏၊ ထို အလို “ဥဒိတံ-နှစ်ဖက်၌ ထင်ရှားစွာ၊ ဧကန္တံ-တစ်ဖက်သော အဖို့၌”ဟု အနက် ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်း မှာ “တစ်ဖက်ချော၊ နှစ်ဖက်ချော အခင်းများ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ကောသေယျကဋ္ဌိဿမယံ။ ။ ကောသိယသုတ္တာနံ အန္တရာ သုဝဏ္ဏမယသုတ္တာနံ ပဝေသေတွာ ဝိတံ-ပိုးချည်တို့၏ အကြား၌ ရွှေချည်တို့ကို သွင်း၍ (ပိုးချည်တိုင်၊ ရွှေချည်ဖောက်၍) ရက်အပ်သောအခင်း၊ သုဝဏ္ဏသုတ္တံ ကိရံ ကဋ္ဌိဿံ=ကဿန္တိ စ ဝုစ္ဆတိ-ရွှေချည်ကို ကဋ္ဌိဿဟုလည်းကောင်း၊ ကဿဋ္ဌဟုလည်းကောင်း ခေါ်အပ် သတတ်၊-ဝိမတိ၊ [ကောသိယေန+ပကတံ ကောသေယျ၊ ကဋ္ဌိဿေန+ပကတံ ကဋ္ဌိဿမယံ၊ ကောသေယျံ စ+တံ+ကဋ္ဌိဿမယံ စာတိ ကောသေယျကဋ္ဌိဿမယံ၊ ပစ္စတ္ထရဏံ။]

ပစ္စတ္တရဏံ - အခင်းတည်း၊ ကောသေယျန္တိ - ကား၊ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ - ရတနာချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ ကောသိယသုတ္တမယံ-ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော၊ ပစ္စတ္တရဏံ-တည်း၊ ပန-အနွယ်၊ သုဒ္ဓကောသေယျ-ရတနာချည်မဖက်သက်သက်သော ပိုးချည်အခင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ကုတ္တကန္တိ - ကား၊ သောဠသန္တံ- တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ နာဠကိတ္တိနံ-ကချေသည် မိန်းမတို့၏၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ နစ္စနယောဂ္ဂံ-ကခြင်း၌ ရောက်ပတ်သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္တရဏံ-တည်း၊ ဟတ္ထတ္တရအဿတ္တရာ-ဟတ္ထတ္တရ အခင်း၊ အဿတ္တရ အခင်းတို့သည်၊ ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌိသု-ဆင်ကျောက်ကုန်း၊ မြင်းကျောက်ကုန်းတို့၌၊ အတ္တရဏကအတ္တရဏာ ဇေ-ခင်းအပ်သော အခင်းတို့သာတည်း၊ ရထတ္တရေပိ-ရထတ္တရအခင်း၌လည်း၊ ဇေဝ နယော-တည်း၊ အဓိနပ္ပဝေဏီတိ-ကား၊ အဓိနစမ္ပေဟိ-သစ်နက်ရေတို့ဖြင့်၊ (ကတာ၌ စပ်၊) မဉ္ဇုပ္ပမာဏေန-ညောင်စောင်းပမာဏဖြင့်၊ သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော၊ ပဝေဏီ-အထပ်ထပ်ဖြစ်သော အခင်းတည်း၊ ကဒလီမိဂပဝရပစ္စတ္တရဏန္တိ-ကား၊ ကဒလီမိဂစမ္ပ နာမ-ဝံပိုင်၏အရေ မည်သည်၊

ကုတ္တကံ။ ။ "ကရောတိ ဧတ္ထ နန္ဒတိ ကုတ္တကံ" ဟု သီလက္ခန္ဓိကာသစ် ပြု၏၊ ကရ ဓာတ်၊ တ ပစ္စည်း၊ က ကို ကု ပြု၊ ရ ချေ၊ တ တစ်လုံးလာ၊ သုတ္တံ၌ က ပစ္စည်း၊ တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက် က လောက်အောင် ကြီးမားသော သားမွေး (တစ်ဖက်ချော၊ နှစ်ဖက်ချော) ကော်စောကြီးတည်း။

ဟတ္ထတ္တရ ယေ၊ ရထတ္တရ။ ။ အတ္တရိယတေ-ခင်းအပ်၏၊ ဣတိ အတ္တရော၊ ဟတ္ထိမိ-ဆင်၌၊ ဝါ-ဆင်ကျောက်ကုန်း၌၊ အတ္တရော-အခင်းတည်း၊ ဟတ္ထတ္တရော-ခင်း၊ အဿတ္တရ၊ ရထတ္တရတို့၌လည်း နည်းတူ၊ [သီ-ဋီသစ်၌ "ဟတ္ထိနော+ပိဋ္ဌိယံ အတ္တရံ ဟတ္ထတ္တရံ" ဟု ပြု၍ နပုလ္လိင် ချလေ၏။]

အဓိနပ္ပဝေဏီ။ ။ [စမ္ပံ တု အဓိနံပျထ၊-အဘိဓာန်(၄၄၂)။] သစ်နက်ရေကို အဓိနဟု ခေါ်၏၊ ထို သားရေသည် အလွန် သိမ်မွေ့သဖြင့် နှစ်ထပ်၊ သုံးထပ် ထပ်၍ ချုပ်ရသောကြောင့် ပဝေဏီ (အထပ်ထပ်) ဟု ဆိုသည်၊ အဓိနစမ္ပေဟိ+ကတာ+ပဝေဏီ အဓိနပ္ပဝေဏီ၊ [အဓိနစမ္ပာနံ အတိသုဓမ္မတ္တာ ဒုပဋ္ဌတိပဋ္ဌာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တိ၊-ဝိမတိ။]

ကဒလီ ယေ၊ ဣရဏံ။ ။ "ကဒလီမိဂ-ဝံပိုင်" ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သီ-ဋီသစ်၌ "မဉ္ဇုရကာရမီဂေါ-ကြောင်နှင့်သဏ္ဌာန်တူသော သားကောင်" ဟု အနက်ဖွင့်၏၊

အတ္တိ-၏၊ တေန-ထို အရေဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ပဝရပစ္စတ္တရဏံ-
မြတ်သော အခင်းတည်း၊ ဥတ္တမပစ္စတ္တရဏံ-ကောင်းမြတ်သော အခင်းတည်း၊
ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တံ-ထို အခင်းကို၊ သေတဝတ္ထဿ-ဖြူသောအဝတ်၏၊
ဥပရိ-အပေါ်၌၊ ကဒလီမိဂစမ္ပ-ကဒလီမည်သော သားကောင်၏ အရေကို၊
ပတ္တရိတွာ-ဖြန့်၍၊ သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်၍၊ ကရောန္တိ ကိရ-ပြုကြကုန်သတတ်။

သဥတ္တရစ္ဆဒန္တိ-ကား၊ ဥတ္တရစ္ဆဒနေ-အပေါ်၌ မိုးကြောင်းဖြစ်သော အမိုး
နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဥပရိဗန္ဓေန-အပေါ်၌ ဖွဲ့အပ်သော၊ ရတ္တဝိတာနေ-
ဆိုးအပ်သော အရောင်ရှိသော မျက်နှာကြက်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဣတိ အတ္ထော၊
သေတဝိတာနမ္ပိ-အဖြူထည် ဗိတာန် မျက်နှာကြက်သည်လည်း၊ (န ဝဋ္ဋတိ၌
စပ်၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ အကပ္ပိယပစ္စတ္တရဏေ-မအပ်သော အခင်းသည်၊
သတိ-ရှိလတ်သော်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ပန-အနွယ်၊ (ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အကပ္ပိယ
ပစ္စတ္တရဏေ-သည်၊) အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ **ဥဘတော**
လောဟိတကုပဓာနန္တိ-ကား၊ သီသုပဓာနဉ္စ-ခေါင်းအုံးလည်းကောင်း၊ ပါဗ္ဗ
ပဓာနဉ္စ-ခြေအုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ မဉ္ဇူဿ-ညောင်စောင်း၏၊ ဥဘတော
လောဟိတကုပဓာနံ-နှစ်ဖက်၌ နိဿာအုံးရှိသောအခင်းထည်း၊ ဧတံ-ဤအခင်း
သည်၊ န ကပ္ပတိ-မအပ်၊ ပန-ဆက်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊
ယံ ဥပဓာနံ-အကြင်အုံးသည်၊ ဥဘောသု-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-
နံပါးတို့၌၊ ရတ္တံ ဝါ-နီသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝါ-ပဒုမ္မာကြာအဆင်း
ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ စိတြံ ဝါ-ဆန်းကြယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊

ဤအလို ကြောင်ပံပိုက်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ထိုသားကောင်၏အရေကား အကြီးကြီး
မရနိုင်၊ အပေါ်လွှမ်း အခင်းသာ ရနိုင်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “တံ ကိရ”သည်ဖြင့်
ချုပ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်၊ အဝတ်ဖြူပေါ်၌ ထို သားကောင်၏ အရေကို ဖြန့်၍
(ယခုခေတ် နေရာထိုင် ချုပ်သကဲ့သို့) ချုပ်ကြသည်-ဟူလို။

ရတ္တဝိတာနေန။ ။ ရတ္တဝိတာနေနာတိ သဗ္ဗရတ္တေန ဝိတာနေန၊ ယံ ပန
နာနာဝဏ္ဏံ ဝါနဓိတ္တံ ဝါ လေပစိတ္တံ ဝါ၊ တံ ဝဋ္ဋတိ၊ (အမျိုးမျိုး အဆင်းရှိ၍ ချုပ်ပုံ
ဆန်းကြယ်သော၊ သို့မဟုတ် ဆေးဖြင့် သုတ်လိမ်းပုံ ဆန်းကြယ်သော ဗိတာန်
မျက်နှာကြက်ကား အပ်၏၊)- ဝိမတိ။

ဟောတိ-ဖြစ်၏။ (တံ ဥပဓာနံ-သည်။) ပမာဏယုတ္တံ-ခေါင်းအုံးပမာဏနှင့် ယှဉ်သည်။ သဓဇေ (ဟောတိ)။ (ဧဝံ သတိ)။ ဝဋ္ဋတိ-၏။ ပန-ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း။ မဟာဥပဓာနံ-ကြီးစွာသော ခေါင်းအုံးကို။ (ဘဂဝတာ)။ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။ [စူဠဝါ သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌံ ပယ်တော်မူ အပ်ပြီ။ ပမာဏကိုလည်း ထို၏ အဋ္ဌကထာ၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

သဗ္ဗဓမ္မပဋိက္ခေပါဒိကထာ

၂၅၅။ ဒိပိစ္ဆာပေါတိ-ကား။ ဒိပိပေါတကော (သေယျထာပိ)-သစ်ပေါက်စ ကုလေးကဲ့သို့တည်း။ ဩဂုပ္ပိယန္တိတိ-ကား။ ဘိတ္တိဒဏ္ဍကာဒိသု-နံရံ ထုတ်တန်း အစရှိသည်တို့၌။ ဓေဋ္ဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍။ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့ချည်ကြကုန်၏။ (ဖွဲ့ချည်၍ တန်းလုပ်ထားကြကုန်၏။) [ဩဂုပ္ပိယန္တိ၌ အဝပုဗ္ဗ ဂုမိဓာတ်၊ ဗန္ဓနအနက်ဟော။]

၂၅၆။ အဘိနိသီဒိတုန္တိ - ကား။ အဘိနိဿာယ- မှီ၍။ နိသီဒိတု- ထိုင်ခြင်းငှာ။ အပဿယံ-မှီရာကို။ (တံကဲမှီ ပျဉ်ချပ်ကဲ့သို့ မှီစရာကို။) ကတွာ- ၍။ နိသီဒိတု-ထိုင်ခြင်းငှာ။ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။ ဂီလာနေန သိက္ခုနာ သဥပါဟနေနာတိ ဧတ္ထ-၌။ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်။ အနုပါဟနော-ဖိနပ် မရှိသည်။ (ဟုတွာ)။ ဂါမံ-သို့။ ပဝိသီတု-ငှာ။ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်။ (သော-သည်။) ဂီလာနော နာမ-န မည်၏။

ပမာဏယုတ္တံ။ ။ သဓဇေ ပမာဏယုတ္တန္တိအာဒိ အညပ္ပမာဏာတိက္ကန္တဿ ဝိမ္မောဟနဿ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ [ပမာဏလွန်သော ခေါင်းအုံးကို ပယ်ထားကြောင်း ပြလို၍ "ပမာဏယုတ္တံ"ဟု ဆိုသည်။ ပမာဏယုတ္တ မဟုတ်သော ခေါင်းအုံးကံ ဥစ္စာသယန မဟာသယနတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။] နံ ပန ဥစ္စာသယနမဟာသယနဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ တထာ အဝုတ္တတ္တာ၊ တံ ပန ဥပဓာနံ ဥပေါသထိကာနံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ။ (မှန်၏။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနသည်သာ ထို ဥပုသ်စောင့်သောအခါ ထို လူဝတ်ကြောင်တို့အား မအပ်။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနတွင် မပါဝင်သော ခေါင်းအုံးကား အပ်သည်-ဟုလို)။- ဝိမတိ။

၂၅၇။ ကုရုဃရေတိ-ကား၊ ဧဝံ နာမကေ-ဤသို့ ကုရုဃရ အမည်ရှိသော၊ နဂရေ-မြို့၌၊ (ဝိဟရတိဌစပ်၊) ဧတေန-ဤ ကုရုဃရေ နဂရေဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထို အရှင်မဟာကစ္ဆည်း၏၊ ဂေါစရဂါမော-ဂေါစရဂါမ်ကို၊ (ဆွမ်းခံရွာကို၊) (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ပပတကေ ပဗ္ဗတေတိ-ကား၊ ပပတနာမကေ-ပပတ အမည်ရှိသော၊ ပဗ္ဗတေ-တောင်၌၊ (ဝိဟရတိဌစပ်၊) ဧတေန-ဤ ပပတကေ ပဗ္ဗတေဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထို အရှင်မဟာကစ္ဆည်း၏၊ နိဝါသနဌာနံ-အမြဲနေရာ အရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သောဏောတိ-ကား၊ တဿ- ထို ဥပါသကာ၏၊ နာမံ- အမည်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ ကောဋီအဂ္ဂနကံ-တစ်ကုဋေ ထိုက်တန်သော၊ ကဏ္ဍပိဋန္တနကံ-နားတန်ဆာကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်၏၊ တဿ-ကြောင့်၊ ကုဋီကဏ္ဍောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ကောဋီကဏ္ဍော-တစ်ကုဋေ ထိုက်တန်သော နားတန်ဆာရှိသော၊ (သောဏော-သောဏ မည်သော၊ ဥပါသကော-တည်း၊) ဣတိ အတ္ထော။

ပါသာဒိကန္တိ-ကား၊ ပသာဒဇေနကံ-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ပသာဒနိယန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်၊ တဿေဝ-ထို ပါသာဒိက သဒ္ဒါ၏ပင်၊ အတ္ထဝစနံ - အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

ပါသာဒိကံ ပသာဒနိယံ။ ။ ပသာဒံ+ဇေနတိတိ ပါသာဒိကော၊ ဣကပစ္စည်း၊ ဇေနတိ အနက်၌သက်၊ ဣအနုဗ္ဗန်ကြောင့် ပဉ္စ ဝုဒ္ဓိ ရောက်၍ “ပါသာဒိကော”ဟု ဖြစ်ရသည်။ ပသာဒနိယံကို “ပသီဒိတဗ္ဗယုတ္တံ၊ ပသာဒကံ ဝါ”ဟု ဋီကာ၌ နှစ်နည်း ဖွင့်၏။ ထိုတွင် ပသီဒိတဗ္ဗယုတ္တံဖြင့် “ပပုဗ္ဗ သဒဓာတ်၊ အနိယပစ္စည်း၊ ယုတ္တအနက်၌ သက်သည်”ဟု ပြ၏။ “ပသာဒိယတေတိ ပသာဒနိယော”ဟု ပြ၊ “ပသာဒနိယံ-ကြည်ညိုသင့် ကြည်ညိုထိုက်သော”ဟု ပေး၊ “ပသာဒကံ ဝါ”ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် “အနိယပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်” ဟု ပြ၏။ ကာရိတ်လည်း ကျေ၊ “ပသာဒေတိတိ ပသာဒနိယော”ဟု ပြ၊ “ပသာဒနိယံ-ကြည်ညိုစေတတ်သော”ဟု ပေး၊ ထို နှစ်နက်လုံးပင် ပါသာဒိကံနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ ဖြစ်၍ “တဿေဝ အတ္ထဝစနံ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ စာအုပ်များ၌ “အတ္ထဝေဝစနံ”ဟု တွေ့ရ၏။ အတ္ထနှင့် တွဲရာ၌ “ဝေဝစနံ”ဟု သုံးရိုး မရှိပါ။ အနက်မှာ ဝေဝုဗ္ဗပရိယာယ် မရှိနိုင်၊ ထို အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါ၌သာ ဝေဝုဗ္ဗပရိယာယ် စကားလှယ်ဟူ၍ ရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပင် ယောဇနာ၌လည်း “အတ္ထော ဝုစ္စတိ အနောတိ အတ္ထဝစနံ”ဟု အတ္ထဝစနံပုဒ် ကိုသာ ဖွင့်ထားပါသည်။

ထော]

ဗုဒ္ဓကဏ္ဍကအဖွင့်

၈၉

ဥတ္တမဒမထသမထန္တိ-ကား၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ ဒမထဉ္စ-ဆုံးမကြောင်းပညာသို့
 လည်းကောင်း၊ သမထဉ္စ-ငြိမ်သက်စေထသော၊ သမာဓိသို့လည်းကောင်း၊
 ပညဉ္စ-ပညာသို့လည်းကောင်း၊ သမာဓိဉ္စ-သမာဓိသို့လည်းကောင်း၊ (အနုပ္ပတ္တံ၌
 စပ်၊) ကာယုပသမဉ္စ-ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ စိတ္တုပသမဉ္စ-
 စိတ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ (အနုပ္ပတ္တံ၌ စပ်၊) ဣတိပိ အတ္ထော-
 ဤ အနက်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဒန္တန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊
 ဝိသုကာယိကဝိပ္ပန္နိတာနံ-ထိုးဆွခြင်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်
 ခြင်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥပစ္စန္ဒတ္တာ-ဖြတ်တောက်အပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဒန္တံ-ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးသော၊ ခိဏကိလေသံ-ကုန်ခန်းပြီးသော၊
 ကိလေသာရှိတော်မူသော၊ (ကိလေသာ ကုန်ခန်းတော်မူပြီးသော၊) ဣတိ
 အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ ဂုတ္တန္တိ-ကား၊ သံဝရဂုတ္တိယာ-စောင့်စည်းခြင်း
 ဟူသော လုံခြုံခြင်းအားဖြင့်၊ ဂုတ္တံ-လုံခြုံတော်မူသော။

ဥတ္တမဒမထ သမထံ။ ။ဒမထကို "ပညာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဒမီယတော စတောနာတိ
 ဒမီယော၊ စတောန-ဤ ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ဒမီယတော-ဆုံးမအပ်၏၊ ဣတိ ဒမထော"ဟု
 ပြ၊ သမထကို "သမဓိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒမထနှင့်သမထကို ဒွန်တွဲ၊ ဥတ္တမနှင့်
 ကမ္မဓာရာယ် တွဲ၊ ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကို "ဒမထ"ဟုလည်းကောင်း၊ စိတ်၏
 ငြိမ်သက်ခြင်းကို "သမထ"ဟုလည်းကောင်း တစ်နည်းပြလို၍ ကာယုပသမဉ္စ
 စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ကာယုပသမဟူသည် ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ နှုတ်ကိုလည်း
 ကောင်း ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမထားသောကြောင့် ငြိမ်သက်ခြင်းတည်း၊ [ဥတ္တမဒမထ
 သမထံ-မြတ်သော ဆုံးမကြောင်း ဉာဏ်ပညာ၊ ငြိမ်သက်စေတတ်သော သမာဓိသို့၊
 (တစ်နည်း) ဥတ္တမဒမထ သမထံ-မြတ်သော ကိုယ်၏ ယဉ်ကျေးခြင်း၊ စိတ်၏
 ငြိမ်သက်ခြင်းသို့၊ အနုပ္ပတ္တံ-သော"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။]

ဝိသုကာယိကဝိပ္ပန္နိတာနံ။ ။ဝိသုက သဒ္ဓါသည် ဝိသုကဒဿန ၌ကဲ့သို့
 ထိုးဆွကြောင်းဖြစ်သော ငြောင့်တံကျင်ကို ယော၏၊ ကိုယ် နှုတ်တို့၏ မငြိမ်မသက်
 လှုပ်လှက်ခြင်းသည် သူတစ်ပါး အမြင်မတော်သောကြောင့် သူတစ်ပါးကို ထိုးဆွသကဲ့သို့
 ဖြစ်၏၊ ဝိသုစနံ ဝိသုကော၊ ဝိသုကေန အယန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ဝိသုကာယိကာ-
 ထိုးဆွခြင်းဖြင့် ဖြစ်တတ်ကုန်သော လက်ဆော့ ခြေဆော့ခြင်း၊ ရယ်မောခြင်း
 စသည်တို့ကိုယူ၊ ထိုဝိသုကာယိကတို့သည် ကိုယ်နှုတ်တို့၏ မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်ခြင်း
 ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပ္ပန္နိတလည်း မည်၏။

သန္တိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ ယတိန္ဒြိယံ-စောင့်စည်းအပ်သော မနိန္ဒြေရှိတော်မူသော၊ နာဂန္တိ-ကား၊ အာဂုဏ်ရဟိတံ-မကောင်းမှုမှ ကင်းတော်မူသော၊ (“တံ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒက္ခိဿသီ”၌ စပ်။)

တိဏ္ဍံ ဓမ္မ ဝဿာနံ အစ္စယေနာတိ-ကား၊ မမ-တပည့်တော်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝသတော-ရှင်ဖြစ်ရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တိဏ္ဍံ ဝဿာနံ-သုံးနှစ်တို့၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ ဥပသမ္ပုဗ္ဗံ အလတ္တန္တိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ ဥပသမ္ပုဗ္ဗံ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ အလဘိ-ရဲခဲ့ပါပြီ၊ (ဣဝိဘတ်ကို ဣပ္ပ၊) ကဏ္ဍုတ္တရာတိ-ကား၊ ကဏ္ဍမတ္တိကုတ္တရာ-အထက်၌တက်သော နက်သောမြေရှိပါ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝမိတကဏ္ဍမတ္တိကာ-တိုးပွားသော နက်သောမြေရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဂေါကဏ္ဍကဟတာတိ-ကား၊ ဂုဏ်-နွားတို့၏၊ ခုရေဟိ-ခွာတို့ဖြင့်၊ အက္ကန္တဘူမိတော-နင်းအပ်သော မြေမှ၊ သမုဋ္ဌိတေဟိ-ကြွတက်ကုန်သော၊ ဂေါကဏ္ဍကေဟိ-နွားခြေရာခွက် ဆူးတို့ဖြင့်၊ ဥပဟတာ-ဖျက်ဆီးအပ်ပါ၏၊ တေ ဂေါကဏ္ဍကေ-ထို နွားခြေရာခွက် ဆူးတို့ကို၊ ဧကပဋ္ဌလိကာ-တစ်ထပ်တစ်လွှာသာ ရှိကုန်သော၊ ဥပါဟနာ-ဖိနပ်တို့သည်၊ ရက္ခိတံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ ကိရ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သတတ်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ ခရာ-ကြမ်းတမ်းသည်၊ ဟောတိ၊ [ဘူမိကို ငဲ့၍ “ခရာ ဟောတိ”ဟု ရှိစေ၊]

ယတိန္ဒြိယံ။ ။“သန္တိန္ဒြိယန္တိ ယတိန္ဒြိယံ”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ယတိန္ဒြိယံကိုပင် ဋီကာတို့၌ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “သန္တိန္ဒြိယံ”ဟုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “သန္တိန္ဒြိယန္တိ ယတိန္ဒြိယံ”ဟုလည်းကောင်း ရှိခြင်းသည် ကောင်း၏၊ အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ယတိန္ဒြိယန္တိ ဝိရိယိန္ဒြိယံ”ဟု ရှိခြင်းကား အဖွင့်နှင့် မညီ။

နာဂံ။ ။“နတ္ထိ+အာဂု ယဿာတိ နာဂေါ”ဟု ပြုပါ၊ “နာဂန္တိ ဆန္ဒာဒိဝသေန အာဂမနတော၊ ပဟိနာနံ ရာဂါဒိ ကိလေသာနံ အပုနာဂမနတော အပဇ္ဇာဂမနတော ကဿစိပိ အာဂုဿ သဗ္ဗဒါပိ အကရဏတော၊ ပုနတ္ထဝဿ အဂမနတောတိ ဣဓေဟိ ကာရဏေဟိ နာဂံ”ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်း ဖွင့်လေ၏၊ ထိုတွင် ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂမနတောဖြင့် “န ဂစ္ဆတိ၊ ဆန္ဒာဂတိ သေည်သို့ မလိုက်၊ ဣတိ နာဂေါ”ဟု ပြု၊ ပဟိနာနံ ၊ပေ၊ အပဇ္ဇာဂမနတောဖြင့် “န ဂစ္ဆာဓေတိတိ နာဂေါ”ဟု ပြု၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို တစ်ဖန် မလာစေတတ်သော ရဟန္တာ၊ ကဿစိပိ ၊ပေ၊ အကရဏတောဖြင့် “နတ္ထိ+အာဂု ယဿာတိ နာဂေါ”ဟု ရှေ့အတိုင်း ပြု၊ တစ်စုံတစ်ခုသော မကောင်းမှု မရှိသော ရဟန္တာ၊ ပုနတ္ထဝဿ အဂမနတောဖြင့် “ပုနတ္ထဝံ+န ဂစ္ဆတိတိ နာဂေါ”ဟု ပြု၊ န ၏ အ ကို အာ ဒီဃပြု။

ဓရု-ပြန်-မြက်လည်းကောင်း၊ မောရု-မြာမြက်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈာရု-သင်
 မြက်လည်းကောင်း၊ ဓန္တု-ပိတ်မြက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတဿောပိ-
 လေးမျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ-ဤမြက်တို့သည်၊ တိဏဇာတိယော-
 မြက်မျိုးတို့တည်း၊ ဧတေဟိ-ဤမြက်တို့ဖြင့်၊ ကဋ္ဌသာရဏေ စ-ဗျာ သင်ဖြူးတို့
 ကိုလည်းကောင်း၊ တဋ္ဌိကာယော စ-သပေါဗျာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကရောန္တိ-
 ပြုကြကုန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤမြက်မျိုးတို့တွင်၊ ဓရုတိ-ကား၊ ရေကတိဏံ-ပြန်-မြက်
 တည်း၊ တံ-ထို ပြန်-မြက်သည်၊ သြဋ္ဌာရိကံ-ကြမ်းတမ်း၏၊ မောရုတိဏံ-
 မြာမြက်သည်၊ တမ္ဗသီသံ-နီသော အဖျားရှိ၏၊ မုဒုကံ-နှုံးညံ့၏၊ သုခသမ္ဗဿံ-
 ကောင်းသော အတွေ့ရှိ၏၊ တေန-ထိုမြက်သည်၊ ကတတဋ္ဌိကာ-ပြုအပ်သော
 သပေါဗျာသည်၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ ဝုဋ္ဌိတမတ္တော-ထကာမျှ ဖြစ်လတ်သော်၊
 ဗုဒ္ဓ-ဖန်၊ ဥဒ္ဓမ္မာတာ-အထက်သို့ တက်ကြွသည်၊ (ဟောင်းကြွ သည်၊) ဟုတွာ-
 ၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ မဇ္ဈာရုနာ-သင်မြက်ဖြင့်၊ သာဋ္ဌကေပိ-အဝတ်တို့ကို
 သော်မှလည်း၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ [ပိသဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနာ၊ အဝတ်တောင် ရက်လို့
 ရသည်၊ သင်ဖြူးရက်ဖို့ကား ပြောဖွယ် မလို၊] ဧန္တုဿ-ပိတ်မြက်၏၊ မဏိ
 သဒိသော-ပတ္တမြားအဆင်းနှင့်တူသော၊ ဝဇ္ဇော-အဆင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

သေနာသနံ ပညပေသီတိ-ကား၊ ဘိသိ ဝါ-ဘုံလျှို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ကဋ္ဌသာရကံ ဝါ-ဗျာ သင်ဖြူးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပညပေသိ-ခင်းပြီ၊
 မြတ်စွာဘုရား၏ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌ အရှင်သောဏဖို့ ညောင်စောင်း
 ခင်းပေးဖို့ရန် မလျော်သောကြောင့် သေနာသနံကို “ဘိသိ ဝါ ကဋ္ဌသာရကံ
 ဝါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို နှစ်မျိုးတွင်လည်း တစ်မျိုးမျိုးကိုသာ ခင်းမည် ဖြစ်သော
 ကြောင့် ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ပြသည်၊] စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊
 ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ သောဏဿ-အား၊ အာရောစေတိ-ပြော၏၊ (ကိံ?)၊
 အာရုသော-ငါ့ရှင်၊ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊
 ဓကာဝါသေ-တစ်ခုတည်းသော ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌၊ ဝသိတုကာမော-
 သီတင်းသုံးတော်မူလို၏၊ ဂန္ဓကုဋိယံယေဝ-ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌ပင်၊ တေ-
 သင့်ဖို့၊ အာသနံ- နေရာကို၊ ပညတ္ထံ- ခင်းထားအပ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊
 (အာရောစေတိ)။

၂၅၈။ အယံ ဓူဿ ကာလောတိ-ကား၊ အယံ-ဤ အခါသည်ကား၊
 (တဿ-ထို နှုတ်မှာစကား၏၊) ကာလော-လျှောက်ထားဖို့ရန် အချိန်အခါသည်၊
 ဘဝေယျ - ဖြစ်လောက်ရာ၏၊ [အဿကို “ဘဝေယျ” ဟု ဖွင့်သည်၊

ပါဠိတော်ဝယ် ယံ ပရိဒဿိ၌ ယံ ဟူသော အနိယမအတွက် “တဿ”ဟု
နိယမ အပိုထည့်ပါ။] ပရိဒဿိတိ-ကား၊ ပရိဒဿေသိ-ညွှန်ပြပြီ၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ-
ဤမည် ဤမည်သော အကြောင်းကိုလည်း၊ ဝဒေယျာသိ-လျှောက်လေလော၊
ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းအရာကို၊ မေ-ငါ၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-
သည်၊ ဇာနာပေသိ-သိစေပြီ၊ အယံ-ဤအခါသည်ကား၊ တဿ-ထို အကြောင်း
အရာ၏၊ ကာလော-လျှောက်ဖို့ရန် အချိန်အခါသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊
ဟန္တ-ချက်ချင်း၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တံ သာသနံ-ထို နှုတ်မှာစကားကို၊
အာရောစေမိ-လျှောက်အံ့၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အယံ ခုဿ
ကာလောဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာယော-အရှင်သောထ၏ အလိုတည်း။

၂၅၈။ ဝိနယဓရပဉ္စမေနာတိ-ကား၊ အနုဿာဝနာစရိယပဉ္စမေန-
ကမ္မဝါစာဆရာဟူသော ငါးပါးမြှောက်ရှိသော၊ (ဂဏေန၌ စပ်၊) အနုဇာနာမိ
ဓပ၊ ဂုဏဝံထူပါဟနန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ မနုဿစမ္ပ-လူ၏ အရေကို၊ ထပေတွာ-
ထား၍၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ စမ္ပေန-အရေဖြင့်၊
ဥပါဟနာ-ဖိနပ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [လူ့အရေမှတစ်ပါး နွားရေ၊ ကျားရေ
စသည်တို့တွင် မည်သည့် အရေမဆို ဖိနပ်ချုပ်ဖို့ရန် အပ်သည်-ဟူလို၊]
ဥပါဟနကောသကသတ္ထကောသကကုဉ္စိကကောသကေသုပိ - ဖိနပ်အိမ်၊
ဓားအိမ်၊ သံကောက်အိမ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း။

ပန-ကား၊ ဓမ္မာနိ အတ္တရဏာနီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား
တစ်ပါးပါးသော၊ ဧဋ္ဌကစမ္ပ စ-သိုးရေကိုလည်းကောင်း၊ အဇေဓမ္မဉ္စ-ဆိတ်ရေကို
လည်းကောင်း၊ အတ္တရိတွာ-ခင်း၍၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝါ-လျောင်းခြင်းငှာလည်းကောင်း၊
နိသီဒိတုံ ဝါ-ထိုင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ မိဂစမ္ပေ-သားကောင်မျိုး
တို့၏ အရေ၌၊ ဧကီမိဂေါ-ဧကီမည်သော သားကောင်လည်းကောင်း၊ ဝါတ
မိဂေါ-သမင်ပျံလည်းကောင်း၊ ပသဒမိဂေါ-ချေ(ဂျီ)သမင်လည်းကောင်း၊ ကုရင်္ဂ
မိဂေါ-ဆတ်သမင်လည်းကောင်း၊ မိဂမာတုကော-ပြောင်သမင်လည်းကောင်း၊
ရောဟိတမိဂေါ - စိုင်သမင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဧတေသံယေဝ-
ဤ သမင်မျိုးတို့၏သာ၊ စမ္မာနိ- တို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တိ- ကုန်၏၊ ပန- ဗျတိရိက်
ကား၊ အညေသံ - ဆိုအပ်ပြီးသော သားကောင်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊
မက္ကဋ္ဌော - မျောက်လည်းကောင်း၊ ကာဠသီဟော စ - မျောက်ညို
လည်းကောင်း၊ သရဘော - သမင်ဆီးဆောက်လည်းကောင်း၊ ကဒလိမိဂေါ-
ကဒလိမည်သော သားကောင်လည်းကောင်း၊ ဝါ - ဝံပိုင်လည်းကောင်း၊

(ကြောင်ဝံပိုက်ဟုလည်း ဆိုကြ၏။) ယေနကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝါဠမိဂါ စ-ရဲစွမ်းသော သားကောင်တို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) တေသံ-ထို သားကောင်တို့၏၊ စမ္ပ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်။

တတ္ထ-ထိုသားကောင်တို့တွင်၊ ဝါဠမိဂါတိ-ကား၊ သိဟဗျဉ္ဇအစ္ဆတရစ္ဆာ-ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ ဝံ၊ အောင်းတို့တည်း၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ဂေါမဟိံသ စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဧတေသံယေဝ-ဤ ဝါဠမိဂတို့၏သာ၊ (စမ္ပ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယေသံ-အကြင် သားကောင်တို့၏၊ စမ္ပ-သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တေ-ထို သားကောင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဂေါမဟိံသသသ ဗိဇ္ဇာရာဒယောပိ-နွား၊ ကျွဲ၊ ယုန်၊ ကြောင် အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သားကောင်တို့ကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊ (အနဇာနာမိံ ပေ၊ ဧဠကစမ္ပံ အဇစမ္ပံ မိဂစမ္ပံ ဟူသော ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊) ဝါဠမိဂါတွေဝ-ဝါဠမိဂတို့ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေသံ-ဤ သားကောင်တို့၏၊ စမ္ပ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ။

န တာဝ ပေ၊ ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ အာဟရိတွာ ဝါ-ဆောင်၍သော်လည်း၊ န ဒိန္နံ-မပေးအပ်သေး၊ (သင်္ကန်း လက်ခံထားသော

စမ္ပံ န ဝဋ္ဋတိ။ “ဤ မက္ခန္ဓာ စသော သားကောင်တို့၏ အရေသည် မအပ်” ဟူရာ၌ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ခုတင်၊ ကုလားထိုင် စသည်တို့၌ ခင်း၍ အိပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း၌ မအပ်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ကြမ်းပြင်စသည်ပေါ်၌ ခင်း၍ ကျောင်းအသုံးအဆောင် အဖြစ်ဖြင့်ကား သုံးစွဲကောင်းပါသေး၏၊ [စမ္ပံ န ဝဋ္ဋတိတိ နိသီဒနတ္ထရဏံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘူမတ္ထရဏာဒိဝသေန သေနာသနပရိဘောဂေါ ဝဋ္ဋတေဝါ-ဝိမတိ၊] ဤ စကားကို ထောက်၍ ယခုအခါ သားရေနယ်များကို ဆိတ်ရေ၊ သိုးရေ အပ်သော နွားကောင်ရေ ဟုတ်-မဟုတ် စစ်၍ အပ်သော သားရေကိုသာလည်းကောင်း၊ အပ်သော နေရာ၌သာလည်းကောင်း သုံးသင့်ကြသည်။

န တာဝ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ “ဤ စကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိတော် ကြည့်မှ နားလည်နိုင်မည်၊ ကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ဘက်သို့ ရောက်နေကြသော ရဟန်းတို့အား လူတို့က ကျောင်းတိုက်၌ ရှိနေသော ရဟန်းများထံ အပ်နှံ၍ သင်္ကန်း လှူကြ၏၊

ပုဂ္ဂိုလ်က ဆောင်ယူ၍ မပေးအပ်သေး။) ဘန္တေ၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့ဖို့၊ စီဝရံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပါပြီ၊ (ရပါပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ ပဟိတိတွာ ဝါ-စေလွှတ်၍ သော်လည်း၊ နာရောစိတံ-မလျှောက်အပ်သေး၊ (သင်္ကန်း လက်ခံထားသော ပုဂ္ဂိုလ်က တမန်လွှတ်၍ မလျှောက်အပ်သေး။) တာဝ-ထိုမျှလောက် ကာလ ပတ်လုံး၊ ဂဏနံ-ရအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်ရောက် သေး၊ အနဓိဋ္ဌိတံ-အဓိဋ္ဌာန်မတင်အပ်သည်၊ သစေ (ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ အဓိဋ္ဌိတဉ္စ-အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော သင်္ကန်းသည်လည်း၊ ဂဏနံ- အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်ရောက်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-အနွယ်၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အာနေတွာ ဝါ- ဆောင်၍သော်လည်း၊ ဒိန္နံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ဘန္တေ တုမှာကံ၊ စီဝရံ-သည်၊) ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်း၊ သုတံ-ကြားအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒဿာဟမေဝ-ဆယ်ရက်ပတ်လုံးသာ၊ ပရိဟာရံ-အစောင့်အရှောက် ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စမ္ပက္ခန္တကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မိမိအတွက် မူလကျောင်းတိုက်၌ သင်္ကန်းရကြောင်း မသိသေးသော ရဟန်းတို့မှာ ဆယ်ရက်လွန်သော် အဘယ်သို့ ပြုဖွယ်ရှိသနည်းဟု ယုံမှားဖွယ် ရှိသောကြောင့် ဤ စကားကို မိန့်တော်မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား မိမိမှာ သင်္ကန်း ရရှိကြောင်းကို မသိသေးသမျှ အဓိဋ္ဌာန် (ဝိကပ္ပနာ) မပြုဘဲ ထား၍ အပြစ် မရှိ၊ လူကြံ့ဖြင့် ပို့လိုက်၍ (အကြောင်းကြား၍) သိလျှင်ကား ထို သိသည့်နေ့မှ စ၍ ဆယ်ရက်သာ အစောင့်အရှောက်ရသည်-ဟူလို။

၆-ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကအဖွင့်

[ဆေးနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏အပေါင်း။]

ပဉ္စဘောသဇ္ဇာဒိကထာ

၂၆၀။ ဘောသဇ္ဇကုန္ဒက-၌၊ သာရဒီကေန အာဗာဓေနာတိ-ကား၊ သရဒ ကာလေ-သရဒဥတုအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နေန-ဖြစ်သော၊ ပိတ္တာဗာဓေန-သည်းခြေနာ သည်၊ (ဖုဋ္ဌာနံ၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တသ္မိံ ကာလေ-ထို သရဒဥတုအခါ၌၊ ဝဿောဒကေနပိ-မိုးရေဖြင့်လည်း၊ တေမေန္တိ-စိုထိုင်းနေကုန်၏၊ ကဒ္ဒမမ္ပိ- ရွံ့ညွန်ကိုလည်း၊ မဒ္ဒန္တိ- နင်းရကုန်၏၊ အန္တရန္တရာ- အကြား အကြား၌၊ အာတပေါပိ-နေပူသည်လည်း၊ ခရော-ကြမ်းတမ်းသည်၊ ဟောတိ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ ပိတ္တံ-သည်းခြေသည်၊ ကောဠုပ္ပန္နရ ဂတံ-အူအတွင်းသို့ ရောက်နေသည်၊ ဟောတိ၊ အာဟာရတ္ထံ ဖရေယျာတိ- ကား၊ အာဟာရတ္ထံ-အာဟာရကိစ္စကို၊ သာဓေယျ-ပြီးစေနိုင်ရာ၏။

၂၆၁။ နုတ္တာဓန္တိတိ-ကား၊ န ဇီရန္တိ-မကြေကျက်ကုန်၊ ဝါ-အစာမကြေကုန်၊ ဝါတရောဂံ-လေရောဂါကို၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတံ-ငြိမ်းစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်း နိုင်ကုန်၊ သေနေဟိတာနီတိ-ကား၊ သိနိဒ္ဓါနိ-စေးကပ်သော ဘောဇဉ်တို့သည်။

ပိတ္တံ ကောဠုပ္ပန္နရဂတံ။ ။တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့နေသော သည်းခြေသည် အဗဒ္ဒသည်းခြေ မည်၏၊ ထို အဗဒ္ဒသည်းခြေသည် မိုး၏ စိုစွတ်ခြင်း၊ ရွံ့ညွန်ကို နင်းရ ခြင်း၊ နေပူ၏ ပြင်းထန်ခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့မနေဘဲ အူအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခြင်းကို “ကောဠုပ္ပန္နရ ဂတံ”ဟု ဆိုသည်။ ကောဠုဿ + အပ္ပန္နရံ ကောဠုပ္ပန္နရံ၊ ကောဠုပ္ပန္နရေ + ဂတံ ကောဠုပ္ပန္နရဂတံ။

သိနိဒ္ဓါနိ။ ။သိနိဟဓာတ်+တပစ္စည်းဖြင့် “သိနိဒ္ဓါနိ”ဟု ပြီး၏၊ သံဝဇ္ဇေတဗ္ဗ ၌လည်း စုရာဒိ သိနိဟဓာတ်ဖြင့် “သေနေဟိတာနီ”ဟု ရှိသင့်၏၊ သိနိဟိဓာတ်သည် (သ္မဟ) စိုစွတ်စေးကပ်ခြင်း၊ အဆီအစေးများခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ “သေနေဟ ယတိ ဇောနာတိ သေနေဟော၊ သေနေဟော+ယေသံ အတ္ထိတိ သေနေဟိတာနီ” ဟု ပြု၊ သဉ္ဇာတ+အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း သက်၊ “အဆီအစေးများသော ထောပတ်သော အစာတို့သည် သာဓ်ပင် အစာ မကြေနိုင်ကြ” ဟုလို။

ဝါ-အဆီအစေးများသောဘောဇဉ်တို့သည်၊ (“ပဏေဝ-ရှေးဦးမဆွ အစကပင်၊ နန္ဒာဒေန္တိ-မနှစ်သက်စေနိုင်ကုန်၊ ဝါ-အစာမကြေကုန်” ဟု ပါဠိတော်၌စမ်း) ဘတ္တာတ္ထာဒကေနာတိ-ကား၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းကိုး အရောစကေန-မနှစ်သက်စေ တတ်သော ဆေးကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ကိသာ ဟောန္တိ စသည်၌ စပ်။)

၂၆၂။ အစ္စဝသန္တိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ နိသဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာယံ- နိသဂ္ဂိယသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ ဝတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတန္တိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မဇ္ဈိကေ-မွန်းတည့်အခါသည်၊ အဝိတိဝတ္တေ-မလွန်သေးမီ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပစိတွာ-ချက်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝေတွာ စ-စစ်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ (“တောလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတံ” ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [တွာပစ္စယန္တပုဒ်တို့ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ပဋိဂ္ဂဟိတံ စသည်တို့ကို ကြိယာဝိသေသန ထင်ရှားအောင် “ဟုတွာ”တည်၍ အနက်ပေးပါ၊] တောလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတန္တိ-ကား၊ သတ္တာဟကာလိက တောလပရိဘောဂေန-သတ္တာဟကာလိကဆီကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံ-

နန္ဒာဒေန္တိ။ ။ စုရာဒိ၊ ဆဒိဓာတ်သည် ရစိ (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ ကာရိတ်လည်း ဝင်စေရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း?-“ဘောဇနာနိ”ဟု ကတ္တား ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “နန္ဒာဒေန္တိတိ ရစိ န ဥပ္ပာဒေန္တိ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ န ဇီရန္တိကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ “မူလ စားထားသော အစာများက အစာမကြေသောကြောင့် လေရောဂါကိုလည်း မငြိမ်းစေနိုင်ကြကုန်”ဟုလို။

ဘတ္တံ အရောစကေန။ ။ ဘတ္တာတ္ထာဒကေနကို “ဘတ္တ+အတ္ထာဒကေန”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အတ္ထာဒကဉ္စ “ဆာဒေတိ-နှစ်သက်စေ၏၊ ဣတိ ဆာဒကံ၊ န+ဆာဒကံ အတ္ထာဒကံ၊ ဘတ္တံ+အတ္ထာဒကံ ဘတ္တာတ္ထာဒကံ (ပဉ္စသောသဇ္ဇ-ထောပတ်စသော ငါးမျိုးသော ဆေး။)” ဤသို့ ပြုပါ၊ ဆဒိ-ရစိမှီဟု ဓာတ်နက် ရှိသောကြောင့် အရောစကေနဟု ဖွင့်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “ဘတ္တာတ္ထကေန”ဟု ရှိ၏၊ “ထမင်း၌+ဆန္ဒမရှိကြောင်းဖြစ်သော ဆေး”ဟု ပေးပါ၊] ရောစေတိတိ ရောစကံ၊ န+ရောစကံ အရောစကံ၊ စာအုပ်များ၌ “အရောစိကေန”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် ဘောဟော ဖြစ်ဖို့ရန် မကောင်းသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိလိင်အရာ၌သာ အ ကို ဣပြုသောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုပါဌ်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ယောဇနာ၌လည်း ဘတ္တာရောစကေနဟု ရှိသည်။

သုံးဆောင်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်၊) [သတ္တာဟကာလိကဆီကို သုံးဆောင် နိုင်သကဲ့သို့ အကပ်ခံပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သုံးဆောင်နိုင်သည်-ဟူလို။]

၂၆၃။ မူလဘောသန္ဓာဒိဝိနိစ္ဆယောပိ- မူလဘောသန္ဓေ အစရှိသည်တို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း၊ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာယံ - ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ (ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊) ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤ ဘောသန္ဓေကုဋက၌၊ ယံ ယံ-အကြင် အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သေး၊ တံ တဒေဝ- ထိုထို ရှေး၌ 'မဆိုအပ်သေးသော စကားရပ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ ဝဏ္ဏန္တိ-ကား၊ သေတဝစံ-ဖြူသောအဆင်းရှိသော လင်းလေကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆိတ်ဖူးကိုလည်းကောင်း၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်၊) နိသဒံ နိသဒပေါတကန္တိ- ကား၊ ပိသနသိလံ စ- ကြိတ်ရာ ကျောက်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဆေးကြိတ် ကျောက်ပြင်ကိုလည်းကောင်း၊) ပိသနပေါတံ စ- ကြိတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကျောက်ငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဆေးကြိတ်ကျောက်တုံးငယ်ကိုလည်းကောင်း၊) [အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ပိသနသိလံ စ ပိသနပေါတံ စ" ဟု ဒုတိယန္တ ရှိစေ၊] ဖဟ္လန္တိ-ကား၊ လတာဇာတိ-နွယ်မျိုးတည်း၊ [မွေးတောက် နွယ်-ဟူလို၊] နတ္ထမာလန္တိ-ကား၊ ကရဉ္စ-သင်းဝင်ကို၊ [အဘိဓာန်၌ ပုလ္လင် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယန္တ ကြံသည်၊] ဟိဝံ ဟိဝံဇတု ဟိဝံသိပါဠိကာ- ရှိန်းခို၊ ရှိန်းခိုချိပ်၊ ရှိန်းခိုလွှာတို့သည်၊ ဟိဝံဇာတိယောယေဝ-ရှိန်းခိုမျိုးတို့ ချည်းသာတည်း၊ [ရှေးက "ဟိန်းခို" ဟု ခေါ်ကြ၏၊] တက တကပတ္တိ တကပတ္တိယော-ချိပ်၊ ချိပ်စေး၊ ချိပ်လွှာတို့သည်၊ လာခါဇာတိယော(ဇေ)- ချိပ်မျိုးတို့ချည်းသာတည်း။

သာမုဒ္ဒန္တိ-ကား၊ (ယံ-အကြင် ဆားသည်၊) သမုဒ္ဒတိရေ-သမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်း၌၊ ဝါလုကာ ဝိယ- သဲသည်ကဲ့သို့၊ သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာ တည်၏၊

သာမုဒ္ဒံ။ ။သာမုဒ္ဒန္တိ ဧတ္ထ သမုဒ္ဒေ သန္တိဋ္ဌတိတိ သာမုဒ္ဒန္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ သမုဒ္ဒတိရေတိအာဒိ၊ တိရေတိ ဣမိနာ သမုဒ္ဒေတိ ဧတ္ထ သတ္တမိဝိဘက္ကိယာ သမိပတ္တေ ပဝတ္တဘာဝံ ဒဿတိ၊-ယောဇနာ။

(တံ-ထို သမုဒ္ဒရာကမ်း၌ တည်သော ဆားကို၊ အနုဇာနာမိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) **ကာဠုလောဏန္တိ**-ကား၊ ပကတိလောဏံ-မပြုမပြင် ပင်ကိုဆားကို၊ (မချက်ရသေးသည်ဖြစ်၍ နက်နေသော ပင်ကိုဆားကို၊ အနုဇာနာမိ၊) **သိန္ဓဝန္တိ**-ကား၊ (ယံ-အကြင် ဆားသည်၊) သေတဝဏ္ဏံ-ဖြူသောအဆင်း ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဗ္ဗတေ-သိန္ဓုတောင်၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထ၏၊ ဝါ-ပေါက်၏၊ (တံ-ထို သိန္ဓုတောင်၌ ပေါက်သောဆားကို၊ အနုဇာနာမိ၊) [**“သိန္ဓုမိ+ဥဋ္ဌိတံ သိန္ဓဝံ”** ဟု ပြု၊] **ဥဋ္ဌိဒန္တိ**-ကား၊ (ယံ-အကြင် ဆားသည်၊) ဘူမိတော-မြေမှ၊ အင်္ကုရံ-အညွန့်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ပေါ်ထွက်လာ၏၊ (တံ-ထို မြေမှ ပေါ်ထွက်သော ဆားကို၊ အနုဇာနာမိ၊) [ဆပ်ပြာပေါက်သကဲ့သို့ မြေပေါ်၌ ပေါ်ထွက်သော ဆား-ဟူလို၊] **ဗိလန္တိ**-ကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ-သစ် အဆောက်အဦတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပစိတံ-ချက်အပ်သော ဆားကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ တံ-ထို ဆားသည်၊ ရတ္တဝဏ္ဏံ-နီသောအဆင်း ရှိ၏။

၂၆၄-၆။ **ကာယော ဝါ ဒုဂ္ဂန္ဓောတိ**-ကား၊ ကဿစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဿာဒိနံ- မြင်း အစရှိသည်တို့၏၊ ကာယဂန္ဓော ဝိယ- ကိုယ်အနံ့ကဲ့သို့၊ ကာယဂန္ဓော-ကိုယ်အနံ့သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တဿာပိ-(မကောင်းသော ကိုယ်နံ့ရှိသော) ထို ရဟန်းအားလည်း၊ သိရိသကောသုမ္ဘာဒိစုဏ္ဏာနိ ဝါ- ကုက္ကုဇခေါက်၊ ဝတ်ပန်း အစရှိသည်တို့၏ အမှုန့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏာနိ ဝါ-နံ့သာမှုန့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော အမှုန့်တို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တိ-အပ်ကုန်၏၊ **ဆကာဏန္တိ**-ကား၊ ဂေါမယံ-နွားချေးကို၊ **ရဇနနိပတ္တန္တိ**-ကား၊ ရဇနကသဋ်-ဆိုးရည်ခေါက် အဖတ်ကို၊ (အနုဇာနာမိ၌စပ်၊)

ဥဋ္ဌိဒံ။ ။ ဘူမိတော-မြေမှ၊ ဥဋ္ဌိဒတိ-ဖောက်ထွက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဋ္ဌိဒံ၊ ဥပုဗ္ဗ+ဘိဒ၊ အ ပစ္စည်း၊ ယောဇနာ၌ကား ဤသို့ မကြဲဘဲ **“ဥဋ္ဌိရံ”**ဟု ပါဠိမှန်ပြု၍ **“ဥဋ္ဌိတော(ဘူမိတော) ဤရတိ ဥဂ္ဂန္ဓတိတိ ဥဋ္ဌိရန္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ဘူမိတော အင်္ကုရံ ဥဋ္ဌဟတိတိ၊ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာနယေန ဩဇာတတိယက္ခရာယေဝ ယုဇ္ဈတိ၊ ပေါတ္ထကေသု ပန စတုတ္ထက္ခရာယေဝ ဒိဿတိ”**ဟု ဆိုလေသည်။

ဗိလံ။ ။ ဗိလန္တိ ကောဋ္ဌာသော၊ တဿာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ ဗိလေဟိ သဒ္ဓိံ ပစိတံ ဗိလန္တိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ သဒ္ဓိံ ပစိတန္တိ၊ အဘိဓာနေ ပန ဗိလာလန္တိ ပါဠော အတ္ထိ၊-ယောဇနာ၊ [အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန် နိဿယ၌ **“ဗိဠကံ=ဗိဠံ”**ဟု ရှိ၏၊ (၄၆၁) အဘိဓာန်။]

ပါကတိကစုဏ္ဏမိ-ပကတိဖြစ်သော အမှုန့်ကိုလည်း၊ (မချက်အပ်သော ဖန်ရည် ခေါက်၏ အမှုန့်ကိုလည်း၊) ကောဋေတွာ-ထောင်း၍၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ တေမေတွာ-ဆွတ်၍၊ နာယိတုံ-ရေချိုးခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဧတမိ-ဤ ပါကတိစုဏ္ဏသည်လည်း၊ ရဇနနိပက္ကသဇေပမေဝ - ကျိုချက်အပ်ပြီးသော ဆိုးရည်ခေါက်၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

☸ အာမကမံသဉ္စ ခါဒိ။ ဟေ၊ ပိဝိတိ-ကား၊ တံ-ထိုအသားစိမ်း၊ အသွေးစိမ်းကို၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ န ခါဒိ-ခဲစားသည် မဟုတ်၊ န ပိဝိ-သောက်သည် မဟုတ်၊ အမနုဿော-သရဲသဘက်သည်၊ ခါဒိတွာ စ-ခဲစားပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပိဝိတွာ စ-သောက်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပက္ကန္တော-ဖဲသွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ “တဿ သော အမနုဿိကာဗာဓော ပဋိပ္ပဿန္တိ”တိ-တဿ ဟေ၊ ပဋိပ္ပဿန္တိ ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အဉ္စနန္တိ ဧတံ-အဉ္စနံဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝစနံ- အလုံးစုံသော မျက်စဉ်းကို သိမ်းယူကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ကာဠေဉ္စနန္တိ-ကား၊ ကော-တစ်မျိုးသော၊ အဉ္စနဇာတိ-မျက်စဉ်းမျိုးတည်း၊ နာနာသမ္ဘာရေဟိ- အမျိုးမျိုးသော အဆောက်အဦတို့ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းသည်၊ ရာသဉ္စနံ-ရာသဉ္စနမည်၏၊ သောတဉ္စနန္တိ-ကား၊ နဒိသောတာဒိသု-မြစ်ရေအယဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ-ဖြစ်သော၊ အဉ္စနံ-မျက်စဉ်းတည်း၊ ဂေရုကော နာမ- ဂေရုက မည်သည်၊ သုဝဏ္ဏဂေရုကော-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်း ရှိသော ရွှေသင်္ဘောတည်း၊ (ဋီကာ၌ “ရွှေအဆင်းရှိသော ဒုတ္တိအဝါတည်း”ဟု ဆို၏၊)

ပါကတိကစုဏ္ဏံ။ ။ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ-မချက်အပ်သေးသော ဆိုးရည်ခေါက် ၏ အမှုန့်တည်း၊ တေန-ထိုသို့ ပါကတိကစုဏ္ဏကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ထပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ-နံသာမှုန့်ကို ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗ ဝဋ္ဋတိ-အလုံးစုံသော အမှုန့်သည် အပ်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ-သာရတ္ထ။

အဉ္စနံ။ ။ အဉ္စေတိ စက္ခု ဧတေနာတိ အဉ္စနံ-မျက်စိကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဖြစ်သော မျက်စဉ်း၊ မြန်မာလူမျိုးတို့က မျက်စဉ်းကို မျက်စိထဲ၌ အရည်လုပ်၍သာ ခတ်ကြသော်လည်း ကုလားလူမျိုးတို့ကား မျက်စိအေးအောင် မျက်လုံးပတ်ပတ်လည်၌ သုတ်လိမ်း၍လည်း ထားကြသည်။

ကပလ္လန္တိ-ကား၊ ဒီပသိခတော-ဆီမီးအလျှံမှ၊ ဂဟိတမသိ-ယူအပ်သော
 မင်တည်း၊ **အဉ္ဇနုပဝိသနေဟိတိ**-ကား၊ အဉ္ဇနေန-မျက်စဉ်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တထွ၊
 ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ပိသိတဗ္ဗေဟိ-ကြိတ်ထိုက်သော ဆေးတို့ဖြင့်၊
 (“**အတ္ထော ဟောတိ**” ဌှပ်၊) ဟိ-မှန်၏၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အဉ္ဇနုပ
 ဝိသနံ-မျက်စဉ်းနှင့်တကွ ကြိတ်ထိုက်သော ဆေးသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သည်
 ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ-အပ်သည်သာ၊ **စန္ဒနန္တိ**-ကား၊ လောဟိတစန္ဒနာ
 ဒိကံ-စန္ဒကူးနီ အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော စန္ဒကူး
 သည်၊ **တဂရာဒိနိ**-တောင်လေပ်ပန်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှား
 ကုန်၏၊ အညာနိပိ-စန္ဒန၊ တဂရစသည်တို့မှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 နိလုပ္ပလာဒိနိ-ကြာညိုပန်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ-န်သည်သာ။

အဋ္ဌိမယန္တိ-ကား၊ မနုဿဋ္ဌိ-လူရိုးကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသ
 အဋ္ဌိမယံ-ကြွင်းသော အရိုးဖြင့် ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်ကို၊ **ဒန္တမယန္တိ**-
 ကား၊ ဟတ္ထိဒန္တာဒိသဗ္ဗဒန္တမယံ-ဆင်စွယ် အစရှိသော အလုံးစုံသော အစွယ်ဖြင့်
 ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်ကို၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်၊) **ဝိသာဏမယေဝိ**-
 သားချို့ဖြင့် ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်၌လည်း၊ အကပ္ပိယံ နာမ-မအပ်သော
 မျက်စဉ်းကျည်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [အဉ္ဇနိပုဒ်ကို ငဲ့၍ အကပ္ပိယာ နာမရှိလျှင်
 ကောင်း၏၊] နဠမယာဒယော-နဠမအစရှိသော မျက်စဉ်းကျည်တို့သည်၊ ဧကန္တ
 ကပ္ပိယာယေဝ-ဧကန်အပ်ကုန်သည်သာ၊ **သလာကဋ္ဌာနီယန္တိ**-ကား၊ ယတ္ထ-
 အကြင် အရပ်၌၊ သလာကံ-မျက်စဉ်းတံကို၊ ဩဒဟန္တိ-သွင်းထားကြကုန်၏၊
 တံ-မျက်စဉ်းတံ ထားရာ ထိုအရပ်ကို၊ (သာမညကံ)၊ သုသိရဒဏ္ဍကံ ဝါ-
 အခေါင်းရှိသော တုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထဝိကံ ဝါ-အိတ်ငယ်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ (ဝိသေသကံ)၊ အနုဇာနာမိ- ၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ [တိဋ္ဌတိ
 ဧတ္တာတိ ဌာနီယံ- ဌာ ဓာတ်၊ အနီယ ပစ္စည်း၊ သလာကာယ + ဌာနီယံ
 သလာကဋ္ဌာနီယံ၊] **အံသဗဒ္ဓကောတိ** - ကား၊ အဉ္ဇနိတ္ထဝိကာယ -
 မျက်စဉ်းကျည်အိတ်၏၊ အံသဗဒ္ဓကော - ပရုံးလွယ်သည်၊ (ပရုံး၌
 ဖွဲ့ချည်ကြောင်းဖြစ်သော လွယ်အိတ်ကြိုးသည်၊ န ဟောတိ-၌ စပ်၊) **ယမက**
နတ္ထုကရဏီန္တိ-ကား၊ သမသောတာဟိ-ညီမျှသော နာနပ်ရည် ရှိကုန်သော၊

ယမကနတ္ထုကရဏီ။ ။ ကရိယတိ တောယာတိ ကရဏီ၊ နတ္ထုယာ+ကရဏီ
 နတ္ထုကရဏီ၊ (နာနပ်မှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော နာနပ်တံ၊) ယကမာ+နတ္ထုကရဏီ
 ယမကနတ္ထုကရဏီ - နာနပ်တံ တစ်ခု၌ နာနပ်ဖို့ရန် ပြန်တံနှစ်ခု အစုံပါသော၊

(အညီအမျှ နာနပ်ရည် ဝင်ကုန်သော၊) ဒွိဟိ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ပနာဠိကာဟိ-
ပြန်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ နတ္ထုကရဏိ-နာနပ်တံကို၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌံ
စပ်။)

၂၆၇။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တေလပါကန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ
တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဘောသန္တ-ဆေးကို၊ ပက္ခိတ္တံ-ထည့်အပ်ပြီး၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို
အလုံးစုံသော ဆေးသည်၊ ဝါ-ကို၊ အနညာတမေဝ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသည်သာ၊
ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇာနိတိ-ကား၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲ
သာလျှင်၊ ခိတ္တမဇ္ဇာနိ-ခတ်အပ်သော သေရည်အရက် ရှိကုန်သော၊ ဗဟု-
များစွာ၊ မဇ္ဇံ-သေရည်အရက်ကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ ယောဇိတာနိ-ယှဉ်စေ
အပ်ကုန်သော၊ (“တေလာနိ ပဇ္ဇန္တိ”၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။

အင်္ဂါတောတိ-ကား၊ ဟတ္ထပါဒေ-လက်ခြေ၌၊ ဝါတော-လေသည်၊
(ဟောတိ၌ စပ်။) [“အင်္ဂမဏေသု ဝါတော”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] သမ္ဘာရ
သေဒန္တိ-ကား၊ နာနာဝိပေဏ္ဍဘင်္ဂသေဒံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော ချိုးအပ်
သော သစ်ရွက်တို့ဖြင့် နှူးနှပ်မှုကို၊ ဝါ-ချွေးထုတ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌံ စပ်။)

ထို ပြန်တံ၌လည်း နာနပ်ရည် အညီအမျှဝင်သော နာနပ်တံတည်း၊ ဒွိဟိ ပနာဠိကာဟိ
တို့ကား ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏတည်း၊ [မူမံ ပါတုံနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဘောဇနဝဂ်
ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ၊]

ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ ဆီကို ချက်ရာ၌ ဆေးအမျိုးမျိုး ထည့်တတ်ကြ၏၊
ချက်အပ်သော ဆီကို ခွင့်ပြုလျှင် ထို ဆေးအမျိုးမျိုးကိုလည်း ခွင့်ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်တော့
သည်-ဟုလို၊ ပက္ခိတ္တံ နေရာဝယ် “ပက္ခိပုန္တံ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ မကောင်းပါ၊ ယောဇနာ၌
တံ သဗ္ဗံ တေလပါကန္တိ သမ္ပန္နော ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို “ယသ္မိ တေလပါကော
ယံကိဉ္စိ ဘောသန္တံ ပက္ခိတ္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ တေလပါကံ အနညာတမေဝ ဟောတိ”ဟု
ရှေးနိဿယ အနက်ပေးသည်၊ မိမိကား သဗ္ဗံအရ ယံကိဉ္စိ ဘောသန္တံကို ပြန်၍
စွဲသင့်သည်ဟု ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ယံကိဉ္စိနှင့်ညီအောင် တံ ထည့်၍ အနက်
ပေးလိုက်သည်၊ အချို့စာများ၌ “အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇာနိတိ”ဟု ရှိ၏၊ ပက္ခိတ္တံ ဟု
ထင်ရှားပြီးကို ခိတ္တံ ဟု မထင်မရှား မဖွင့်သင့်သောကြောင့် မူလပါ၌ ဟုတ်ဟန်မတူ။

သမ္ဘာရသေဒံ။ ။ ယခုကာလ၌ ဝါးခြမ်းကို ချွေးပေါင်းလုပ်ဖို့ရန် လူတစ်ရပ်
လောက်နီးနီး မြင့်အောင် ရက်၍ ဖျာသင်ဖြူးတို့ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အဝတ်တို့ဖြင့် ဖြစ်စေ
ကာလျက် ချွေးပေါင်း လုပ်ထားကြ၏၊ တမာရွက် မယ်လေရွက် စသော အမျိုးမျိုးသော

မဟာသေဒန္တိ-ကာ:၊ မဟန္တ-ကြီးကျယ်သော၊ (သမ္ဘာရသေဒထက်ပင် ကြီးကျယ်သော၊) သေဒ- နှူးနှပ်မှုကို၊ ဝါ- ချွေးထုတ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိ၌ စမ်၊) ပုရိသပ္ပမာဏံ- ယောက်ျားတစ်ရပ် ပမာဏရှိသော၊ (တစ်နည်း)၊ ပေါရိသ ပမာဏံ-ယောက်ျားတစ်ရပ် ပမာဏရှိသော၊ အာဝဋ္ဌ-တွင်းကို၊ အင်္ဂါရာန- မီးကျိုးတို့ဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ပံသုဝါလိကာဒိဟိ-မြေမှုန့် သဲ အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်ဖုံး၍၊ တတ္ထ-ထို မြေမှုန့် သဲ အစရှိသည်တို့၏ အပေါ်၌၊ နာနာဝိဇာနိ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဝါတဟရဏ ပဏ္ဏာနိ-လေကို ဖယ်ရှားနိုင်သော သစ်ရွက်တို့ကို၊ (တမာရွက်စသော အရွက် တို့ကို၊) သန္တရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ တေလမက္ခိတေန-ဆီတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းအပ် သော၊ ဂတ္တေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ (ဣတ္ထမ္ဘူလက္ခဏ)၊ တတ္ထ-ထို သစ်ရွက်အခင်း ပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ သမ္ပရိဝတ္တန္တေန-တပြောင်းပြန်ပြန် ပြန်လျက်၊ (ဝဲဘက်စောင်းလိုက် ယာဘက်စောင်းလိုက် ပက်လက်လှန်လိုက် မှောက်လျက် နေလိုက် ပြုလျက်၊) သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ သေဒေတုံ-နှူးနှပ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- ချွေးထုတ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဘဂေါဒကန္တိ-ကာ:၊ နာနာပဏ္ဏဘင်္ဂကုထိတံ-အမျိုးမျိုးသော ချိုးအပ်သော သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ပွက်ပွက်ဆူသော၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) တေဟိ ပဏ္ဏေဟိ စ-ထို သစ်ရွက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (တေန) ဥဒကေန စ-ထို ရေပူဖြင့်လည်းကောင်း၊ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ-လောင်း၍ လောင်း၍၊ သေဒေ တဗ္ဗော-နှူးနှပ်ထိုက်၏၊ [မာတောင့်တောင့် မဖြစ်အောင် ခန္ဓာကိုယ် နှူးနှပ်မှုကို

အရွက်များကို ထည့်၍ ရေနွေးကျိုပြီးလျှင် ထို ရေနွေးအိုးကို ချွေးပေါင်းတွင်းသို့ သွင်း၍ ခါးဝတ်မျှလောက်ကိုသာ ဝတ်ပြီးလျှင် ချွေးပေါင်းတွင်းသို့ ဝင်၍ ထိုင်ခုံ တစ်ခုခုဖြင့် ထိုင်နေလျှင် မကြာခင် တစ်ကိုယ်လုံး၌ ချွေးထွက်၍ လာသည်၊ ထို ချွေးတွေကိုလည်း ချွေးပေါင်း အတွင်းမှာပင် သုတ်၍ သုတ်၍ ပစ်ရသည်၊ ဤကဲ့သို့ ခန္ဓာကို နှူးနှပ်မှုကို သမ္ဘာရသေဒဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤကဲ့သို့ နှူးနှပ်ပေးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၌ လျှောက်နေသော လေများ ငြိမ်သွားရကား ခန္ဓာကိုယ် မတောင့်တင်းတော့ဘဲ ပျော့ပျောင်း၍ လာနိုင်သည်။

ပုရိသပ္ပမာဏံ။ ။“ပုရိသော ပမာဏံ ယဿာတိ ပေါရိသံ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုလျှင် ပေါရိသံ ပုဒ်ရင်းက ပမာဏအနက်ကို ဟောပြီး ဖြစ်၏၊ ဤ၌ ပမာဏပုဒ် တိုက်ရိုက် ပါသောကြောင့် “ပုရိသပ္ပမာဏံ”ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ တစ်နည်း-ပုရိသဿ+ ဣဒံ ပေါရိသံ-ယောက်ျား၏ ဥစ္စာဖြစ်သော တစ်ရပ်၊ လက်ခုပ်တစ်ဖောင်၊ ပေါရိသံ+ ပမာဏံ ယဿာတိ ပေါရိသပမာဏော (အာဝါဇော)၊ ဤသို့သော်လည်း ကြံ။

“သေဇာတဗ္ဗော” ဟု ဆိုသည်။ “ရေချိုးသလို ချိုးခြင်းမဟုတ်၊ ချွေးထွက်လာ
အောင် အနည်းငယ်လောင်း၍ နှူးနှပ်ရမည်” ဟုလို၊] ဥဒကကောဋ္ဌကန္တိ-
ကား၊ ဥဒကကောဋ္ဌ-ရေချိုးအံ့၌၊ စာဋိ ဝါ-အိုးစရည်းကိုသော်လည်းကောင်း၊
ဒေါဏီ ဝါ-ရေစားကျင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ရေလောင်းကိုသော်လည်း
ကောင်း၊) ဥက္ကောဒကဿ-ရေနွေးဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ တတ္ထ-ထို
ရေချိုးအံ့၌၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ သေဒကမ္မကရဏံ-နှူးနှပ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ ဝါ-
ချွေးထုတ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ အနုဇာနာမိ - ဖန်၊ ဣတိ အတ္ထော - နှက်၊
[ရေနွေးငွေ့တွေ ရှိသောကြောင့် ထို ရေချိုးအံ့၌ ဝင်နေလျှင် ချွေးထွက်နိုင်
သည်။]

≡ ပဗ္ဗဝါတော ဟောတိတိ-ကား၊ ပဗ္ဗ ပဗ္ဗ-အဆစ်တိုင်း အဆစ်တိုင်း၌၊
ဝါတော-လေသည်၊ ဝိဇ္ဈတိ-ထိုး၏၊ လောဟိတံ မောစေတုန္တိ -ကား၊
သတ္တကေန-ဓားငယ်ဖြင့်၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ မောစေတု-လွတ်စေခြင်းငှာ၊
(အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) [လေထိုးသော နေရာ၌ ဓားကလေးဖြင့် ပေါက်၍
သွေးထွက်သောအခါ လေပါ ထွက်သွားသည်၊] ပဗ္ဗ အဘိသင်္ခရိတုန္တိ -ကား၊
ယေန-အကြင် ဆေးဖြင့်၊ ဖလိတပါဒါ-ကွဲသော ခြေတို့သည်၊ ပါကတိကာ-
ပင်ကိုသဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - န်၏၊ နာဠိကေရာဒိသု- အုန်းသီ၊
အစရှိသည်တို့၌၊ နာနာဘောသဇ္ဇာနိ-အမျိုးမျိုးသော ဆေးတို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ-
ထည့်၍၊ တံ ပဗ္ဗ-ထို ခြေ၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ဆေးကို၊ အဘိသင်္ခရိတု-
ပြုစီမံခြင်းငှာ၊ ပါဒါနံ-ခြေတို့၏၊ ဝါ-တို့အား၊ သပ္ပာယဘောသဇ္ဇ-လျှောက်ပတ်
သော ဆေးကို၊ ပစိတု-ချက်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-
နှက်၊ တိလကတ္တေန အတ္ထောတိ-ကား၊ ပိဋေဟိ-ကြိတ်ချေအပ်ကုန်သော၊
ဝါ-အမှုန့် ပြုအပ်ကုန်သော၊ တိလေဟိ-နှမ်းတို့ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊
(ဟောတိ၌ စပ်၊) [ကက္ကသဒ္ဓါ အမှုန့်အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ကက္ကကို
ပိဋ ဟု ဖွင့်သည်၊ ပိသိယိသုတိ ပိဋာ - ကြိတ်ချေအပ်သော အမှုန့်တို့၊]

ပဗ္ဗ။ ။ ပါဒါနံ ဟိတံ ပဗ္ဗ ဟု ပြု၊ ပဗ္ဗ အရ ခြေနယ်ဆီ ရိုးရိုးကို မယူစေဘဲ
ဆေးတို့ဖြင့် ဖော်စပ်ထားသော ခြေနယ်ဆီကို ယူစေလိုသောကြောင့် ပါဒါနံ သပ္ပာယ
ဘောသဇ္ဇံ ဟု မိန့်သည်၊ ရိုးရိုး ခြေနယ်ဆီကား ပါဒဘဉ္စနသိက္ခာပုဒ်၌ ပါသွားပြီ။

ကဗဠိကန္တိ - ကား၊ ဝဏမုခေ-အနာဝဋ္ဌ၊ သတ္တပိဏ္ဍ-မုန့်မုန့်စိုင်းကို၊ ပက္ခိပိတုံ-ထည့်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌ စပ်၊) သာသပကုဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ သာသပပိဋ္ဌေန-မုန့်ညင်းမုန့်ဖြင့်၊ (**“ဟောသိတုံ-ဖြူးခြင်းငှာ”** ၌ စပ်၊) **ဝဗုဓ်သန္တိ** - ကား၊ အဓိကမံသံ-အပိုဖြစ်သော အသားသည်၊ အာဏိ ဝိယ-စို့ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ပေါ်ထွက်နေ၏၊ **လောဏသက္ခရိကာယ ဆိန္နိတန္တိ** - ကား၊ ခါရေန-ဆားငန်ရေဖြင့်၊ ဆိန္နိတုံ-ဖြတ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌ စပ်)။

ဝိကာတိကန္တိ - ကား၊ တေလရန္တနပိလောတိကံ-ဆီကို ပိတ်ဆို့ကြောင်းဖြစ်သော အဝတ်ပိုင်းကို၊ [လျှောကျသောဆီကို ပိတ်ဆို့ကြောင်းဖြစ်သော အဝတ်၊ **“ဝိကာသံ ရန္တတိတိ ဝိကာသိကံ”** ဟု ယောဇနာ ပြု၏၊ ဝိကာသံ-ပွင့်လင်းသော အားဖြင့် စီးကျလာသော ဆီကို၊ ရန္တတိ-ပိတ်ဆို့တားမြစ်တတ်၏၊ အဝတ်ဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသောအခါ ဆီသည် ဘေးသို့ စီး၍ မကျတော့၊] **သဗ္ဗံ ဝဏပဋိကမ္မန္တိ** - ကား၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝဏပရိကမ္မံ နာမ-ဝဏပရိကမ် မည်သည်၊ (အနာဋ္ဌ အဖန်ဖန် ပြုထိုက်သော အမှု မည်သည်၊) အတ္ထိ - ရှိ၏၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော ဝဏပရိကမ်ကို၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ကဗဠိကံ။ ။ကဗဠသဒ္ဓါသည် စပါးမျိုး ခုနစ်ပါးမှ ဖြစ်သော ထမင်းလုတ် ထမင်းဆုပ် ထမင်းခဲ အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တပိဏ္ဍ (စပါးမျိုး ခုနစ်ပါးမှ ဖြစ်သော မုန့်မုန့်၏ အစိုင်အခဲကို) ဟု ဖွင့်သည်၊ ကဗဠဿ-ထမင်းဆုပ် မုန့်မုန့် အဆုပ်ကို+ပက္ခိပိတုံ-အနာဝဋ္ဌ ထည့်ခြင်း (အုံထားခြင်း)တည်း၊ ကဗဠိကံ-ခြင်း၊ [ယောဇနာဋ္ဌ **“ကဗဠေန ပက္ခိပိတံ ကဗဠိကံ”** ဟု ပြု၏၊] ဝိမတိဋ္ဌ ဤ သတ္တပိဏ္ဍ ကိုပင် **“ဥပနာဟာသဗ္ဗံ-ကြပ်စည်းကြောင်း ဆေး”** ဟု ဖွင့်သည်။

လောဏသက္ခရိကာယ။ ။ ဆားပွင့်ကို **“လောဏသက္ခရ”** ဟု ခေါ်၏၊ ဆားချက်ပြီးသောအခါ ထို ဆားပွင့်မှ ဆားငန်ရည် ထွက်၏၊ ထို ဆားငန်ရည်ဖြင့် အနာပေါ် တက်နေသော အသားကို ဖြတ်ဖို့ရန် ခွင့်ပြုဟန် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် **“ခါရေန ဆိန္နိတုံ”** ရှိသော ပါဠိသာ အမှန် ဖြစ်သင့်၏၊ **“ခုရေန ဆိန္နိတုံ”** ဟု ရှိသည်ကား မူလပါဠိ ဟုတ်ဟန်မတူ၊ [ခါရေနာတိ လောဏသက္ခရိကမယေန ခါရေန၊- ယောဇနာ။]

၂၆၈။ သာမံ ဂဟေတွာတိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤ မဟာဝိကဋ္ဌဆေးကို၊ ကောဗလံ-ဒဋ္ဌဝိသနဋ္ဌမဖက် သက်သက်၊ သပ္ပဒဋ္ဌဿေဝ-မြွေကိုက်အပ်သူသည် သာ၊ (ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ-သုံးဆောင်ထိုက်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ အညသ္မိမ္မိ-မြွေဆိပ်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဒဋ္ဌဝိဿေ-ကိုက်ခြင်းကြောင့် အဆိပ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လတ်သော်၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ-သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ [သာမံ ဂဟေတွာတိ ဧတ္ထ သပ္ပဒဋ္ဌဿ အတ္ထာယ အညေန ဘိက္ခုနာ ဂဟိတမ္မိ သာမံ ဂဟိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗ-သာရတ္ထ၊] ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အညေသု-သပ္ပဒဋ္ဌမှ အခြားကုန်သော၊ ကာရဏေသု- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- အကပ် ခံအပ်သော မဟာဝိကဋ္ဌဆေးသည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ကတော ပန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ (ဝုဏ္ဏော-ကျင်ကြီးသည်၊) ဘူမိပ္ပတ္တော-မြေသို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဝါ-တည်ရာခွက်ထဲသို့ ရောက်ပြီးသည်၊ သစေ (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-အကပ်ခံထိုက်၏၊ အပ္ပတ္တံ ပန-မြေသို့ မရောက်သေးသော ကျင်ကြီးကိုကား၊ ဝါ-တည်ရာခွက်ထဲသို့ မရောက်သေးသော ကျင်ကြီးကိုကား၊ ဂဟေတုံ-ကိုယ်တိုင်ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

၂၆၉။ ယရဒိန္နကာဗာဓောတိ-ကား၊ ဝသီကရဏပါနကသမုဋ္ဌိတရောဂေါ- မိမိအလိုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော ဆေးဖျော်ရည် စသည်ကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါသည်၊ (ဟောတိ ဌ စပ်၊) သီတာလောဠိန္ဒ-ကား၊ နဂ်လေန-ထွန်ဖြင့်၊

ယရဒိန္နကာဗာဓော။ ။ ယရ အရ အိမ်ကို ရသော်လည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် "အိမ်ရှင်မ"တိုင်အောင် ယူ၊ အိမ်ရှင်မက မိမိအလို ပါအောင် ပေးအပ်သော ပိယဆေးရည်ကို "ယရဒိန္န"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဆေးကြောင့်ဖြစ်သော ရူးနှမ်းနှမ်းဖြစ်ခြင်း စသော ရောဂါကို "ယရဒိန္နကာဗာဓော"ဟု ခေါ်သည်၊ ယရေန+ဒိန္နော ယရဒိန္နော-အိမ်သည် (အိမ်ရှင်မသည်) ပေးအပ်သော ပိယဆေးရည်၊ ယရဒိန္နေန+သမုဋ္ဌိတော+ယရဒိန္နကော၊ ယရဒိန္နကော စ+သော+အာဗာဓော ဓာတိ ယရဒိန္နကာဗာဓော၊ ကရောတိ+အနောတိ ကရဏံ၊ ဝသံ+ကရဏံ+ဝသီကရဏံ-မိမိအလိုပါအောင် ပြုကြောင်းဖြစ်သော ဆေးရည်၊ ပိဝိယတေတိ+ပါနံ၊ (ဆေးခတ်ထားသော ဖျော်ရည် လှော်ဖက်ရှည် စသည်၊) ပါနယေဝ ပါနကံ၊ ဝသီကရဏံ စ+တံ+ပါနကံ ဓာတိ ဝသီကရဏပါနကံ၊ တေန+သမုဋ္ဌိတော ဝသီကရဏပါနကသမုဋ္ဌိတော-ရောဂါနှင့် ကမ္မဓာရည်း တွဲ။

သီတာလောဠိ။ ။ သီတာသဒ္ဓါသည် လယ်ထွန်ရာ၌ ထွန်ကြောင်း၊ ထယ်ကြောင်း ကို ဟော၏၊ သီတာ တု ဖာလပဒ္ဓတိ၊ [အဘိဓာန် ၄၄၉]၊ အလောဠနံ အာမေ...

ဝါ-ထယ်ဖြင့်၊ ကသန္တဿ-ထွန်သူ၏၊ ဖာလေ-ထွန်သွား၌၊ ဝါ-ထယ်သွား၌၊ လက္ခမတ္တိကံ-ကပ်ငြိသော မြေညက်ကို၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ အာလောဠေတွာ-မွေနှောင့်၍၊ ပါယေတုံ-သောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-တိုက်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ **ဒုဋ္ဌဂဟဏီကောတိ-ကား၊** ဝိပနုဂဟဏီကော-ပျက်စီးသော အစာအိမ်ရှိသည်၊ ကိစ္ဆေန-ပင်ပန်းသဖြင့်၊ ဥစ္စာရော-ကျင်ကြီးသည်၊ နိက္ခမတိ-ထွက်ရ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဒုဿတိတိ ဒုဋ္ဌာ၊ သြဒနာဒိ ဂဏဟာတိတိ ဂဟဏီ-ဝမ်းဗိုက် အစာအိမ်၊ ဒုဋ္ဌာ+ဂဟဏီ ယဿာတိ ဒုဋ္ဌဂဟဏီကော၊] **အာမိသခါရန္တိ-ကား၊** သုက္ခောဒနံ-ခြောက်သော ထမင်းကို၊ ဈာပေတွာ-မီးရှို့၍၊ တာယ ဆာရိကာယ-ထို ထမင်းခြောက်ပြာမှ၊ ပဉ္စရိတံ-ယိုထွက်လာသော၊ ခါရောဒကံ-ပြာငန်ရည်ကို၊ (ပါယေတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) **မုတ္တဟရိတကန္တိ-ကား၊** ဂေါမုတ္တပရိဘာဝိတံ-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်သော၊ ဟရိတကံ-သျှိုသျှားသီးကို၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) [မုတ္တေန+ပရိဘာဝိတံ+ဟရိတကံ မုတ္တဟရိတကံ-ဤ ဆေးကိုပင် ရဟန်းသစ် သြဝါဒခန်း၌ “ပူတိမုတ္တဘောသဇ္ဇ”ဟု ဆိုသည်။]

အဘိသန္တကာယောတိ - ကား၊ ဥဿန္တဒေါသကာယော - များသော အပြစ်ရှိသော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်၊) **အစ္ဆကဉ္စိယန္တိ-ကား၊** တဏှုလောဒကမဇ္ဈော-ဆန်ဆေးရည် အကြည်တည်း၊ **အကဋ္ဌယုသန္တိ-ကား၊**

သီတာယ အာလောဠော သီတာလောဠော-ထွန်ချေးခဲဖြင့် မွေခြင်း၊ သီတာလောဠော ယဿာတိ သီတာလောဠိ-ထွန်ချေးခဲဖြင့် မွေခြင်းရှိသော ရေ။

တာယ ပေ၊ ပဉ္စရိတံ။ ။ ပရိဿာဝနေ တစ္ဆာရိကံ ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ အဘိသိဉ္စိတေ တတော ဆာရိကတော ဟေဋ္ဌာ ပဉ္စရိတံ ခါရောဒကံ-ပဝါ ရေစစ်ထဲ၌ ထို ထမင်းခြောက်ပြာကို ထည့်၍ ရေကို လောင်းထည့်အပ်သည်ရှိသော် ထို ထမင်းခြောက်ပြာမှ အောက်သို့ ယိုကျလာသော ပြာငန်ရည်၊-ဝိမတိ။

တဏှုလောဒကမဇ္ဈော။ ။ “တဏှုလောဒကမဇ္ဈော-ဆန်ဆေးရည်အကြည် ဖျာတည်း”ဟု မူကွဲရှိသော်လည်း မကောင်း၊ အစ္ဆကို မဏှာဟုလည်းကောင်း၊ ကဉ္စိယကို တဏှုလောဒကဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ “တဏှုလကသဇ္ဇောတိ တဏှုလဓောဝနောဒကကသဇ္ဇော-ဆန်ဆေးရည်အဖတ်”ဟု ရှိ၏။

အကဋ္ဌယုသံ။ ။ ယုသ သဒ္ဓါသည် “ပဲပြုတ်ရည်” အနက်ကို ဟော၏၊ ကောင်းစွာ မစစ်အပ်သေးသောကြောင့် သိနိဒ္ဒမဖြစ်ရကား အကဋ္ဌ(မပြုပြင်အပ်)ကိုပင်

အသိနိဒ္ဒေါ-မညက်ညောသော၊ မုဂ္ဂပစိတပါနိယော-ပဲနောက်ပြုတ်ရည်တည်း၊
 ကဏ္ဍကဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ဓောတသိနိဒ္ဒေါ-ဆေးအပ် (စစ်အပ်)သည်ဖြစ်၍ ညက်ညော
 သော၊ သောဝ-ထို ပဲနောက်ပြုတ်ရည်ပင်တည်း၊ ပဋိစ္ဆာဒနိယေနာတိ-ကား၊
 မံသရသေန-အသားရည်ဖြင့်၊ (အတ္တော ဟောတိ၌ စပ်၊) [လူမမြင်အောင်
 အသားရည်ကိုပင် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖုံး၍ ထားအပ်သောကြောင့် ပဋိစ္ဆာဒနိယ
 ဟု ခေါ်ဟန် တူသည်၊ ယောဇနာ၌ကား-မံသရသေနာတိ ဣမိနာ မံသရသော
 မံသေန ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗန္တိ ပဋိစ္ဆာဒနိယန္တိ ဝုစ္စတိတိ ဒဿေတိ-အသားဖြင့်
 ဖုံးအပ်သောကြောင့် အသားရည်ကို ပဋိစ္ဆာဒနိယ ခေါ်သည်ဟု ဆို၏။]

၂၇၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂

ဝုတ္တဒိအနုစာနုနကထာ

၂၇၂။ သံစေ ဘိက္ခုဝေ ပက္ကာပိ မုဂ္ဂါ ဇာယန္တိတိ-ကား၊ ပဲက္ကာ-ကျက်ပြီး
 ကုန်သော၊ မုဂ္ဂါ-ပဲနောက်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ သစေပိ ဇာယန္တိ-အကယ်၍မူ
 လည်း ပေါက်စေကုန်ဦးလော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်
 အားလျော်စွာ၊ ပရိဘု၌တဗ္ဗာ-သုံးဆောင်ကောင်းကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ ပက္ကတ္တာ-
 ကျက်ကုန်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-ထို ပဲနောက်တို့သည်၊ ကပ္ပိယာ
 ဧဝ-အပ်ကုန်သည်သာ။

၂၇၄။ အဗ္ဗောဝုတ္တန္တိ-ကား၊ အကပ္ပိယကုဋ္ဌိယံ-အကပ္ပိယကျောင်း၌၊ ဝုတ္တံ-
 တည်နေစေအပ်ပြီ၊ သာမံ ပက္ကန္တိ ဧတ္ထ-ဤပါ၌၌၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံ
 သော၊ အာမိသံ-အာမိသကို၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ပစိတုံ-ချက်ခြင်းငှာ၊ န
 ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ အဿ-ထိုရဟန်းအား၊ (န ဝဋ္ဋတိ၌စပ်၊) ဥဏယာဂုယာ-ပူသော
 ယာဂ၌၊ သုလသိပဏ္ဏာနိ ဝါ-ရုံးရွက်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သိဂီဝေရံ ဝါ-
 ချင်း (ဂျင်း)ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လောဏံ ဝါ-ဆားကိုသော်လည်းကောင်း၊

အသိနိဒ္ဒဟု ဖွင့်သည်၊ နောက် ကဏ္ဍကဋ္ဌန္တိကား “မုဏ္ဍေ ပစိတွာ အစာလေတွာဝ
 (မလုပ်စေဘဲသာ) ပရိဿာဝိတေန (အပေါ်ယံ စစ်ယူအပ်သော) မဂ္ဂသူဗေနာတိ
 ဂဏ္ဍိဝဇ္ဇံသု ဝုတ္တံ”ဟု သာရတ္ထ ဆို၏၊ ထိုအလို လှုပ်ရှားမှု မပြုအပ်သည်ကို
 အကဋ္ဌ, အပေါ်ယံ စစ်မှု ပြုအပ်သည်ကို ကဋ္ဌ ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။

သစေ ပက္ခိပန္နိ-အကယ်၍မူလည်း ထည့်ကြကုန်အံ့၊ (လူ သာမဏေတို့က ထည့်ကြကုန်အံ့၊) တမ္ဗိ-ထို ပူသော ယာဂကိုလည်း၊ စာလေတုံ-လှုပ်စေခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ (လှုပ်ပေးသည့်အတွက် အရွက်စသည် ကျက်လွယ်သွားသောကြောင့် မအပ်၊) ပန-အနွယ်ကား၊ ယာဂုံ-ကို၊ နိဗ္ဗာပေမိ-ငြိမ်းစေ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ စာလေတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (အရွက်စသည်ကို ကျက်စေလို သော ဆန္ဒ မရှိဘဲ ယာဂအေးအောင် လှုပ်ပေးရာ၌ အရွက်စသည် ကျက်သွား သော်လည်း အပ်ပါ၏-ဟူလို၊) ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ-မနပ်သေးသော ထမင်းကို၊ လဘိတွာပိ-ရ၍လည်း၊ ပိဒဟိတုံ-သပိတ်ကို ပိတ်ခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ မနဿာ-တို့သည်၊ ပိဒဟိတွာဝ-သပိတ်ကို ပိတ်ပြီး၍သာ၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးလှူကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဘတ္တံ-သည်၊ မာ နိဗ္ဗာယတု-မအေးပါစေလင့်၊ ဣဟိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပိဒဟိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ (“မနပ်သေးသည်ကို နပ်အောင်”ဟု သဘောမထားဘဲ “မအေးအောင်”ဟု သဘောထားလျက် သပိတ်ကို ပိတ်လျှင် အပ်ပါ၏။)

ပန-ဆက်၊ ခီရတက္ကာဒိသု-နို့ရည်၊ ရက်တက်ရည် အစရှိသည်တို့သည်၊ သကိံ-တစ်ကြိမ်၊ ကုထိတေသု-ပွက်ပွက်ဆူပြီးကုန်လတ်သော်၊ အဂ္ဂိံ-မီးကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ (ကသွာ-ကြောင့်နည်း?)၊ ပန ပါကဿ-နောက်ထပ် ချက်ခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ အနညာတတ္တာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ [တစ်ကြိမ် ကျက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် နောက်ထပ် မီးထည့် သော်လည်း သာမံပါက မဖြစ်၊ ပုနပါကသာ ဖြစ်၏၊ ပုနပါကကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူပြီး ဖြစ်သည်။]

ဥတ္တပိဏ္ဍကာပိ ခါဒန္တိတိ-ကား၊ ဗိဠာလမူသိကဂေါဓာမဂုံသာ-ကြောင်၊ ကြွက်၊ ဖွတ်၊ မြွေပါတို့သည်၊ ခါဒန္တိ- ကုန်၏၊ [“ဗိဠာလာဒီနံ သတ္တာနံ

ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ။ ။ဥဒ္ဒံ + တဏှုလံ ယတ္တာတိ ဥတ္တဏ္ဍုလံ-အထက်၌ တက်သော ဆန်ရှိသော ထမင်း (သဒ္ဒတ္တ)၊ မနပ်သောထမင်း (ဝေါဟာရတ္တ)၊ ဤသို့ ကြံသင့်၏၊ ယောနောဉ္စ-“ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တန္တိ ပတ္တတဏ္ဍုလတော ဝိယောဂေါတိ ဥတ္တဏ္ဍုလော၊ ဥကာရော ဟိ ဝိယောဂတ္ထဝါကော၊ အပတ္တတဏ္ဍုလောတိ အတ္တော၊ ဥတ္တဏ္ဍုလမယံ ဘတ္တန္တိ ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ”ဟု ကြံလေသည်။

ကဏ္ဍ]

ဘောသဒ္ဓကုန္ဒကအဖွင့်

၁၁၉

သမ္မုပယော ရုဋ္ဌိဝသေန ဥက္ကပိဏ္ဍကောတိ ဝုစ္စတိတိ အာဟာ ဗိဇ္ဇာလမုသိကဏါဓာ မကုသောတိ”-ယောဇနာ၊] ဒမကာတိ-ကား၊ ဝိယာသာဒါ-စားကြွင်းစားတို့ သည်၊ (ပဝါရေန္တိ၌ စပ်)။

၂၇၆။ တတော နိဟဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ နိမန္တိတာ- ပဋိဖိတ်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-စားကြကုန်၏၊ တတော-ထို ပဋိဖိတ်ရာ အရပ်မှ၊ နိဟဋ္ဌ-ထုတ်ဆောင်အပ်သော ခဲဖွယ်ကို၊ (“ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ”၌ စပ်)။

၂၇၈။ ဝနဋ္ဌံ ပေါက္ခရဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ဝနေ စေဝ-၌လည်းကောင်း၊ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ စ-ပဒုမ္မာကြာချ၌လည်းကောင်း၊ ဇာတံ-ပေါက်သော ခဲဖွယ်ကို၊ (“ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ”၌ စပ်)၊ အဗီဇန္တိ-ကား၊ ယဿ-အကြင် သစ်သီး၏၊ ဗီဇံ- အစေ့သည်၊ အကုရံ-အညွန့်အညှောက်ကို၊ န ဇနေတိ-မဖြစ်စေ၊ တံ တရုဏဖလံ-ထို နသော အသီးကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တဗီဇန္တိ-ကား၊ ဗီဇံ- အစေ့ကို၊ နိဗ္ဗဋ္ဌေတွာ-ထုတ်၍၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗကံ-သုံးဆောင် ထိုက်သော၊ အမ္မပနသာဒိ-သရက်၊ ပိန္နံ အစရှိသော အသီးကို၊ (ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အမ္မပနသာဒိဟု ဒုတိယန္တရီစေ။)

၂၇၉။ ဒုရောပယော ဝဏောတိ-ကား၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ရဟတိ- အသားနု တက်ရ၏၊ ဒုက္ခေန-ဖြင့်၊ ပါကတိကော-ပင်ကိုသဘောရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒုပ္ပရိဟာရံ သတ္တန္တိ-ကား၊ သမ္မာဓေ- ကျဉ်းမြောင်းသော အရပ်၌၊ ဒုက္ခေန- ဖြင့်၊ သတ္တံ- ဓားကို၊ ပရိဟရေယျ-

ဒမကာ။ ။ ဝိယာသာဒဘာဝေန နိဟတမာနတ္တာ ကာယဝါစံ ဒမေတိတိ ဒမကာ၊ ဝိယာသာဒေါတိ အာဟာ ဝိယာသာဒါတိ၊- ယောဇနာ၊ တောင်းရမ်း စားသောက်ရသည့်အတွက် ကိုယ်နေ နှုတ်ပြောအားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းကြောင့် ယဉ်ကျေးပြီးသော သူတောင်းစားများကို “ဒမက”ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိရူပေါ- စားကြွင်းဖြစ်၍ ဖောက်ပြန်သော+ယာသော-အစာတည်း၊ ဝိယာသာဒေါ-စာ၊ ဝိယာသံ+ အဒတိ ဘက္ခတိတိ ဝိယာသာဒေါ။

ဒုရောပယော။ ။ ဒုက္ခေန ရောပိယတေ-အသားနု တက်စေအပ်၏၊ ဣတိ ဒုရောပယော၊ [ဒ ပုဗ္ဗ ရဟ ဓာတ်၊ ကာရိတ် ဣာပယ၊ ခ ပစ္စည်း၊ ခ-အနုဗန်ကို ချေ၊ ဟ ချေ၊ ရ ကို ဝုမိ ပြု၊ “ဒုက္ခေန ရဟတိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ကတ္တုရုပ်ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ ယောဇနာ၌မူ “ဒုက္ခေန+ရဟတိ”ဟု ကတ္တုသုသာန်ပင် ပြု၏။]

ဆောင်ထိုက်၏။ သတ္တကမ္မံ ဝါ ဝတ္ထိကမ္မံ ဝါတိ-ကား။ ယထာ ပရိစ္ဆိန္နေ-
 အကြင်အကြင် ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော၊ ဩကာသေ-အရပ်၌၊ (လက်နှစ်သစ်
 ပတ်ဝန်းကျင် အရပ်၌) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သတ္တေန
 ဝါ- ဓားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သူစိယာ ဝါ- အပ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 ကဏ္ဍကေန ဝါ- ဆူးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သတ္ထိကာယ ဝါ- လှံငယ်ဖြင့်
 သော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏသက္ခလိကာယ ဝါ- ကျောက်စရစ်ဖြင့်သော်
 လည်းကောင်း၊ နဓေန ဝါ-လက်သည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒနံ ဝါ-
 ဖြတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဖာလနံ ဝါ-ခွဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဈနံ ဝါ-
 ဖောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လေခနံ ဝါ-ခြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ န
 ကာတဗ္ဗံ- မပြုထိုက်၊ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဧတံ- ဤ ဖြတ်ခြင်း
 အစရှိသော အမှုသည်၊ သတ္တကမ္မမေဝ- သတ္တကမ္မသည်သာ၊ ဝါ- ဓားဖြင့်
 ပြုအပ်သော အမှုသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယေန
 ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ စမ္ပေန ဝါ-သားရေဖြင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဝတ္တေန ဝါ-အဝတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထိပိဠနံ-စည်ဖောင်းကို
 ဖိနှိပ်ခြင်းကို၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ဟိ-မှန်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-
 ဤ အမှုသည်၊ (သားရေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အဝတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ စည်ဖောင်းကို ဖိနှိပ်
 ခြင်းသည်၊) ဝတ္ထိကမ္မမေဝ-ဝတ္ထိကမ္မမည်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊
 ဧတ္ထ-ဤ သတ္တကမ္မ၊ ဝတ္ထိကမ္မတို့တွင်၊ သမ္မာဓေသ သာမန္တာ ဒွတိလာတိ
 ဣဒံ-ဟူသော ဤ စကားကို၊ သတ္တကမ္မယေဝ-ဓားခွဲမှုကိုသာ၊ သန္ဓာယ-
 ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဝတ္ထိကမ္မံ ပန-စည်ဖောင်းကို ဖိနှိပ်မှုကိုကား၊
 သမ္မာဓေယေဝ-ကျဉ်းမြောင်းသော အရပ်၌သာ၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ။

သတ္တကမ္မံ။ ။ သတ္တေန+ကာတဗ္ဗံ+ကမ္မံ သတ္တကမ္မံ-ဓားဖြင့် ပြုထိုက်သောအမှု
 (ဓားခွဲမှု)၊ သတ္တကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ဆိုထား၏။ ထို သတ္တဖြင့် သူစိ၊
 ကဏ္ဍက၊ သတ္ထိကာ၊ ပါသာဏသက္ခလိကာ၊ နဓ တို့ကိုပါ ဥပလက္ခိတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့်
 ယူပါဟု သိစေလို၍ “သတ္တေန ဝါ ၊ပေ၊ သတ္တကမ္မမေဝ ဟောတိ”ဟု မိန့်သည်။
 သတ္တေနကို ဆိန္ဒနံ ဝါ ဖာလနံ ဝါတို့နှင့်တွဲ၊ သူစိယာ ကဏ္ဍကသတ္ထိကာယတို့ကို
 ဝိဇ္ဈနံ ဝါနှင့်တွဲ၊ ပါသာဏသက္ခလိကာယ၊ န ဓေနတို့ကို လေခနံ ဝါနှင့် တွဲပါ။

ဝတ္ထိကမ္မံ။ ။ ဝသတိ ဧတ္တာတိ ဝတ္ထိ-ဆီ စသော ဆေးရည်၏တည်နေရာ
 စည်ဖောင်းပါသော ပြွန်တံ၊ ထို စည်ဖောင်းကလေးကို ဖိနှိပ်ပေးသောအခါ ဆီစသော
 ဆေးရည်သည် အနာရှိရာသို့ ဝင်သွား၏။ ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထိပိဠနံ ကာတဗ္ဗံ”ဟု ဆိုသည်။

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ကျဉ်းမြောင်းသော အရပ်၌၊ ခါရ်-ဆားငန်ရည်ကို၊ အာဒါတုံ-ယူခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ယေန ကေနစိ-သော၊ ရန္တုကေန-ကြိုးငယ်ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတုံဝါ-ဖွဲ့စည်းခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ တေန-ထိုဆားငန်ရည်ယူခြင်း၊ ကြိုးငယ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်းကြောင့်၊ ယဒိ ဆိဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ပြတ်သွားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သုတ္တိန္ဒ-ကောင်းစွာဖြတ်အပ်သည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ ပြတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဏ္ဍဝုမ္မိရောဂေပိ-မှတ်ကြီးသော ရောဂါ၌လည်း၊ သတ္တကမ္မ-ဓားခွဲမှုသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဏ္ဍ-အုကို၊ ဖာလေတွာ-ခွဲ၍၊ ဗိဇာနိ-ငှားစေတို့ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ အရောဂံ-သည်ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ န ကတ္တမ္မ-ခွဲမှုကို မပြုထိုက်၊ ပန-အနွယ်၊ အဂ္ဂိတာပနဘောသန္ဓာလိမ္မနေသု-မီးဖြင့် ပူစေခြင်း၊ ဆေးလိမ်းကျံခြင်းတို့၌၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [အဂ္ဂိတာပန ဟူသည် မီးကင်ပေးခြင်း၊ ကျက်ပူတိုက်ခြင်းတည်း၊] ဝစ္စမဂ္ဂေ-ကျင်ကြီးလမ်း၌၊ ဘောသန္ဓေမက္ခိတံ ဝါ-သုတ်ရိမ်းအပ်သော ဆေးသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆေးသုတ်လိမ်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ (နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ မက္ခိတံ ဟု ရှိစေ၊) အာဒါနဝဋ္ဋိ ဝါ-ယူအပ်သော အဝတ်ကျစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အဝတ်လိပ်ကို ယူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယာယ (ဝေဠုနာဠိကာယ)-အကြင် ဝါးကျည်တောက်ဖြင့်၊ ခါရကမ္မ-ဝါ-ဆားငန်ရည်သွင်းမှုကိုလည်း၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏၊ တေလံ ဝါ-

“ဝတ္ထိနာ+ကာတမ္မ+ကမ္မ ဝတ္ထိကမ္မ”ဟု ပြု၊ [ဝတ္ထိပိဋနန္တိ ယထာ ဝတ္ထိဂတတေလာဒိ အန္တောသရီရေ အာရောဟန္တိ(တက်ရောက်ဝင်သွားကုန်၏၊) ဧဝံ ဟတ္ထေန ဝတ္ထိမဒ္ဒနံ (စည်ဖောင်းကို နှိပ်ပေးမှု)၊-ဝိမတိ၊ သားရေအဝတ် စွပ်ထားအပ်သော လက်ဖြင့် ဖိပေးခြင်းကို **“ဓမ္မေန ဝါ”** စသည်ဖြင့် ဆိုဟန်တူသည်။]

တတ္ထ ပန ယေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ရှေ့၌ **“လောဏသက္ခရိကာယ ဆိန္နိတုံပိ ခါရေန ဆိန္နိတုံ”**ဟု ရှိခဲ့၏၊ ထို ဆားငန်ရည်ကို ယူခြင်းဟူသည် ပေါ်ထွက်နေသော အနာငုတ်ပေါ်၌ ဆားငန်ရည် ထည့်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ထည့်ခြင်းဖြင့် အနာငုတ် ပြတ်သွားနိုင်၏၊ ကြိုးစည်းထားလျှင်လည်း အနာငုတ် ပြတ်သွားနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် **“ခါရ် အာဒါတုံ”** စသည်ကို မိန့်သည်။

ဝစ္စမဂ္ဂေ ယေ၊ ပဝေသေန္တိ။ ။ နိဿယ၌ ပေးထားအပ်သော အနက်သည် ရှေးမအူဆရာတော် နိဿယကို မှီး၍ ပေးအပ်သော အနက်တည်း၊ **“အာဒါနဝဋ္ဋိ”**ဟူသည် ဆေးသုတ်ပြီးလျှင် ဝစ္စမဂ်တွင်းသို့ သွင်းအပ်သော အဝတ်လိပ်တည်း၊ **“ဝေဠုနာဠိကာ”** ကား ဝစ္စမဂ်တွင်းသို့ ဆားငန်ရည် သွင်းဖို့ရန် သို့မဟုတ် ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော ဆီကို သွင်းဖို့ရန် ဝါးကျည်တောက်တည်း။

ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော ဆီကိုမူလည်း၊ ပဝေသေန္တိ-ကုန်၏။ သာ ဝေဠုနာဋီကာ ဝါ-ထို ဝါးကျည်တောက်သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

၂၈၀။ ပဝတ္တမံသန္တိ-ကား၊ မတဿ-သေပြီးသော သားကောင်၏။ မံသံ-ကို၊ (ဇာနာဟိဋ္ဌံ စပ်၊) မာဃာတောတိ-ကား၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော သတ္တဝါကို၊ (နွားစသည်ဖြစ်စေ၊ ငါးစသည်ဖြစ်စေ၊) ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပေတုံ-ခွင်းခြင်းငှာ၊ န လဟ္တာ-မရအပ်၊ မံသန္တေဒနသတ္တကံ-အသားကို လှီးဖြတ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဓားငယ်ကို၊ ပေါတ္တနိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ကိမ္မိမာဃာတိ-ကား၊ ကိမ္မိ-အဘယ်ဝတ္ထုသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဣမာယ-ဤ သုပ္ပိယသည်၊ (“အဒေယျံ ဘဝိဿတိ”၌ စပ်၊) [“အညံ-မိမိအသားမှတစ်ပါး သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကိမ္မိ-အဘယ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အဒေယျံ-မပေးအပ် မပေးနိုင်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့နည်း?”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

ပဝတ္တမံသံ ဇာနာဟိ။ ။ပါဠိတော်၌ “အမောင်...သွားပါဈေ၊ ပဝတ္တမံသကို သိပါလော”ဟု ရှိ၏။ ထို၌ “ပဝတ္တမံသ”ဟူသည် သတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အလိုလို ဖြစ်စေ သေပြီးသော သားကောင်၏ အသားတည်း၊ [ပဝတ္တံ- ဝယ်သူ မလာမီ ဖြစ်ပြီးသော၊ မံသံ-တည်း၊ ပဝတ္တမံသံ-သား၊] ထို အသားကို ဈေးသို့သွား၍ အဝယ်ခိုင်း ခြင်းကို “ဇာနာဟိ”ဟု ဆိုသည်၊ [ပကတိယာ ပဝတ္တံ (ရိုးရာ ထုံးစံအတိုင်း ဖြစ်ပြီး သော) ကပ္ပိယမံသံ(မိမိ အသတ်မခိုင်းခြင်းကြောင့်) အပ်သော အသား၊ မူလံ ဂဟေတွာ (အဖိုးကို ယူ၍) အန္တရာပဏေ ပရိယေသာဟိတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ၊] ရှေးက “ပဝတ္တမံသံ-အလိုလိုဖြစ်သော အသား”ဟု ပေးကြ၏၊ အလိုလို ဖြစ်သော အသားကို ဈေး၌ မရနိုင်ပါ။

မာဃာတော။ ။ တံ ဒိဝသံ နေရာ၌ ယံ ဒိဝသံ ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ယံ ဒိဝသံ-အကြင်နေ့၌၊ ပေ၊ န လဟ္တာ-မရအပ်၊ သော ဒိဝသော-ထို နေ့သည်၊ မာဃာတောတိ-မာဃာတ မည်၏ဟု ပေး၊ မာဃာတောတိ “မာ ဃာတေထ ပါဏိနော”တိ ဧဝံ မာဃာတယောသိတဒိဝသော၊-သာရတ္ထ၊ ယနေ့၌ သတ္တဝါတို့ကို မသတ်ကြရ၊ ဤသို့ မသတ်ခြင်းကို ကြွေးကြော်ရာ နေ့ကို “မာဃာတ”ဟု ခေါ်သည်၊ မာဃာတေထဂ္ဂံ ကြည့်၍ မာဃာတသည် ဝိဂြိုဟ်မလုပ်ရသော ရုဋ္ဌိပုဒ် ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ဝိဂြိုဟ်လုပ်လိုလျှင် “ဟညိသု ဧတ္တာတိ ဃာတော၊ န+ဃာတော မာဃာတော” (မသတ်အပ်ရာနေ့) ဟု ပြုပါ။

န ဘဂဝါ ဥဿဟတိတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-ရား၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်ပါ။ (“သုပ္ပိယာ”ဟု ကတ္တာ: ထည့်ပါ။) ယတြ ဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဘဝိဿတိ)နာမ-ဖြစ်တုံသေး၏၊ ပဋိဝေက္ခိတိ-ကား၊ ဝိမံသိ-စူးစမ်းလိုက်၏လော?၊ ပဋိပုစ္ဆိ-ပြန်၍ မေးလိုက်၏လော?၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာတိ-ကား၊ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွာ-မမေးမြန်းမှု၍၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ အသုကမံသန္တိ-ထိုမည်သောအသားဟူ၍၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဋိပုစ္ဆနကိစ္စ-မေးဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အဇာနန္တေန ပန-မသိသော ရဟန်းသည်ကား၊ ပုစ္ဆိတွာဝ-မေးပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-မေးပြီးမှသာလျှင်၊ ခါဒိတဗ္ဗ-ခဲစားထိုက်၏။

ဟတ္ထိမံသာဒိပဋိက္ခေပကထာ

၂၈၁။ သုနခမံသန္တိ ဧတ္ထ-ဌ၊ အရညကောကာ နာမ-ဝံပုလ္လေတို့မည်သည်၊ သုနခသဒိသာ-အိမ်ခွေးနှင့်တူကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တေသံ-ထို ဝံပုလ္လေတို့၏၊ မံသံ-သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် ဝံပုလ္လေသည်၊ ဂါမသုနခိယာ-ရွာ၌ဖြစ်သော ခွေးမ၏၊ ကောကေန-ဝံပုလ္လေနှင့်၊ (သံယောဂါ ဝါ-ပေါင်းဖော်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ကောကသုနခိယာ-ဝံပုလ္လေမ၏၊ ဂါမသုနခေန-ရွာခွေးနှင့်၊ သံယောဂါ ဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ တဿ-ထို အစပ်ဖြစ်သော ခွေး၏၊ မံသံ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ (ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်၊ န ဝဋ္ဋတိ-နည်း?)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သော-ထို အစပ်ဖြစ်သော ခွေးသည်၊ ဥဘယံ-ဝံပုလ္လေ ခွေးနှစ်ဖက်သို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်၏၊ (တသ္မာ- ကြောင့်၊ န ဝဋ္ဋတိ- မအပ်၊) အဟိမံသန္တိ- ကား၊

ကောကာ နာမ။ ။ အဘိဓာန် (၆၁၅) နိဿယ၌ “ကောက, ဝက-ဝံပုလ္လေ” ဟုရှိ၏၊ သစ်ကျွတ်ဟုလည်း ရှေးကပေးကြ၏၊ သဒ္ဒနိတိဓာတုမာလာ၌ “ကောကောတိ အရညသုနခေါ”ဟု ဆို၏၊ ရှေး နိဿယ၌ ကောက ကို တောခွေး (ခွေးအ)ဟု အနက်ပေး၏၊ တောခွေးကို ခွေးနှင့်တူ၏ဟု မဆိုသင့်၊ ခွေးအစပ်ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “အရညသုနခ” ဟူသည်လည်း “ဝံပုလ္လေ”ပင် ဖြစ်ရာ၏။

ကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အပါဒကဿ-အခြေမရှိသော၊
ဒီဃဇာတိကဿ-ရှည်သော ဇာတ်ရှိသော မြွေနဂါး၏၊ မံသံ-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ
သီဟမံသာဒီနိ-တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာနေဝ-န်သည်သာ။

စ-ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤ အသားကြီးဆယ်မျိုးတို့တွင်၊ မနုဿမံသံ-
ကို၊ သဇာတိတာယ-တူသော ဇာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဇာတ်တူသား၏
အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဋိက္ခိတ္တံ- ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟတ္ထိအဿမံသံ- ကို၊
ရာဇင်္ဂတာယ-မင်း၏ အင်္ဂါ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ)၊ သုနခမံသဉ္စ-ကို
လည်းကောင်း၊ အဟိမံသဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိကူလတာယ-ရွံ့ရှာဖွယ်
ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရွံ့စရာကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (ပဋိက္ခိတ္တံ)၊
သီဟမံသာဒီနိ-ခြင်္သေ့၏အသား အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးသော အသား
တို့ကို၊ အတ္တနော-၏၊ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယ-ဘေးရန် မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော
အကျိုးငှာ၊ (ပဋိက္ခိတ္တံနိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ မနုဿာဒီနိ-လူအစရှိ
ကုန်သော၊ ဣမေသံ ဒသန္တံ-ဤ ဆယ်မျိုးတို့၏၊ မံသဉ္စ-အသားသည်လည်း
ကောင်း၊ အဋ္ဌိပိ-အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ လောဟိတမ္ဗိ-သွေးသည်လည်း
ကောင်း၊ စမ္မမ္ဗိ-အရေသည်လည်းကောင်း၊ လောမမ္ဗိ-အမွေးသည်လည်းကောင်း၊
သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုကို၊
ဥတွာ ဝါ-သိပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ အဥတွာ ဝါ-မသိမူ၍သော်လည်း
ကောင်း၊ ခါဒန္တဿ- ခဲစားသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ- သည်သာ၊
(ဟောတိ)၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ တဒါ-သိရာ ထိုအခါ၌၊
ဒေသေတဗ္ဗာ-ဒေသနာ ပြောထိုက်၏၊ အပုစ္ဆိတွာ-မမေးမူ၍၊ ခါဒိဿာမိ-
အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂဏှတော-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-
ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပုစ္ဆိတွာ- ၍၊ ခါဒိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- သို့၊
ဂဏှတော-၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊
ကတံ-ပြုအပ်သော အသားကို၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ (သီတင်းသုံးဖော် တစ်ပါးပါးကို
ရည်စူး၍ သတ်အပ်သော အသားဟု သိ၍၊) ခါဒန္တဿေဝ-၏သာလျှင်၊
အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဝါ-မှ၊ ဇာနန္တော-သိသော
ရဟန်းကို၊ အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗော-မပြုစေထိုက်၊ ဝါ-မဆုံးဖြတ်
ထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယာဝုမဓုဂေါဠကဒိကဏ္ဍာ

၂၈၂။ **ကေတ္တကောတိ-ကား၊** ကေကော-တစ်ယောက်တည်းသည်။ (အမှီ၌ စပ်၊) မေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒုတိယော-နှစ်ယောက်မြောက်သည်။ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပဟူတံ ယာဝုဉ္စ မဓုဂေါဠကဉ္စ ပဋိယာဒါပေတွာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ-ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿမိ)-အံ၊ သော-ထို ပုဏ္ဏားသည်။ သတသဟဿံ-တစ်သိန်းကို၊ ဝယံ-အကုန်အကျကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဋိယာဒါပေသိ-စီရင်စေပြီ၊ (တစ်သိန်းတန် ဖြစ်သောကြောင့် “ပဟူတံ” ဟု ဆိုသည်-ဟူလို။) အနုမောဒနာဂါထာပရိယောသာနေ-အနုမောဒနာဂါထာတို့၏ အဆုံးနား ၌၊ “ပတ္တယတံ ဣစ္ဆတ” နှိ ပဒါနံ-ပုဒ်တို့၏၊ “အလမေဝ ဒါတု” နှိ ဣမိနာ-ဤပုဒ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အလမတ္ထသမ္ပဒါနံ ဖြစ်၍ “ပတ္တယတံ-နိဿာ၊ ဣစ္ဆတံ-တို့အား” ဟု ပေး၊] ပန-ကား၊ ပတ္တယတာ ဣစ္ဆတာတိ ပါဌော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သောယေဝ-ထို ပါဌ်ကိုသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏။

၂၈၃။ **ဘောဇ္ဇယာဂူန္တိ-ကား၊** ယာ-အကြင် ယာဂုသည်၊ ပဝါရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပဝါရိတ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ (တံ ဘောဇ္ဇယာဂုံ-ပဝါရိတ်သင့်စေနိုင်လောက်သော ထိုဘောဇ္ဇယာဂုကို၊ “ပဋိယာဒေန္တိ-စီရင်ကြ ကုန်၏” ၌ စပ်၊) ယဒဂ္ဂေနာတိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ကာလကို၊ အာဒိံ ကတွာ-

ကေတ္တကော။ ။ ကေတ္တကောကို ကေကောဟု ဖွင့်သောကြောင့် တက ပစ္စည်းသည် အနက် သီးခြားမရှိ၊ ကေကော၌ က ပစ္စည်းလည်း အနက် သီးခြားမရှိ၊ သွတ္တပင်၊ ယောဇနာ၌ကား က ပစ္စည်းကို အသဟာယ အနက်ဟု ဖွင့်၏၊ ကေ ပုဒ်ရင်းက အသဟာယ အနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ထို အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ [ကော တိသု သင်္ချာ တုလျာ-တုလျာသဟာယမိဿနေ၊- နာမ်ဂိုဏ်း။]

ယဒဂ္ဂေန။ ။ “အဗ္ဗတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ” ၌ အဂ္ဂသဒ္ဓါသည် အာဒိအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌ အဂ္ဂသဒ္ဓါလည်း အာဒိအနက်ကို ဟော၏၊ “ယဒဂ္ဂေန-အကြင် အအေးဖြင့်” ဟု ကြိယာဝိသေသနအနက်ကို နာဝိဘတ်က ဟောသောကြောင့် “ယံ အာဒိံ ကတွာ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဓတ္ထမှာ “အကြင် အစဖြင့်” ဟု ပေး၊ အဗ္ဗတဂ္ဂေ အဖွင့်ကို ပါရာဓိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍအဖွင့်၌ ကြည့်ပါ၊ [အာဒိံ ကတွာတိ ဣမိနာ ယဒဂ္ဂေနာတိ ဧတ္ထ အဂ္ဂသဒ္ဓေါ အာဒျတ္ထော၊ ကြိယာဝိသေသနတ္ထေ ကရဏဝစနန္တိ ဒဿတိ၊- ယောဇနာ။]

၁၁၆

မဟာဝါဘာသာနိကာ

[ယာဂုမရုဂေါဋ္ဌကာဒိ

အစပြု၍၊ သဂ္ဂါ တော အာရဒ္ဓါတိ-ကား၊ သဂ္ဂနိဗ္ဗတ္တကပုည-နတ်ပြည်၌
 ဖြစ်စေနိုင်သော ကောင်းမှုကို၊ ဥပစိတ်-ဆည်းပူးအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-
 နက်၊ . ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပရမ္မရဘောဇနေန-
 ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်
 ထိုက်၏၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရမ္မရဘောဇနေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-နည်း?)၊
 ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘောဇ္ဇယာဂုယာ-စားဖွယ်ဖြစ်သော ယာဂုကြောင့်၊
 ပဝါရဏာ-ပဝါရိတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပရမ္မရဘောဇနေန-
 ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏။)

၂၈၄။ နာဟံ တံ ကစ္စာနာတိ-ကား၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တသ္မိံ
 အဝသိဋ္ဌဂုဋ္ဌေ-ထို ကြွင်းကျန်သော တင်လဲခဲ၌၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ သုခုမောဇံ-
 သိမ်မွေ့သော နတ်ဩဇာကို၊ ပက္ခိပိသု-ထည့်ကြကုန်ပြီ၊ (ဘုရား ဘုဉ်းပေး
 လိမ့်မည်ဟု ထင်၍ နတ်ဩဇာ ထည့်ကြကုန်၏၊) သာ-ထို နတ်ဩဇာသည်၊
 အညေသံ- အခြားသူတို့၏၊ (ကာယေ- ၌)၊ ပရိဏာမံ- ကြေကျက်ခြင်းသို့၊
 န ဂစ္ဆတိ- မရောက်နိုင်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ “နာဟံ တံ
 ကစ္စာန” စသည်ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီး၊ ဂီလာနဿ ဂုဋ္ဌန္တိ-ကား၊ တထာရူပေန-

သဂ္ဂါ တော အာရဒ္ဓါ။ ။ “တယာ ဒေဝလောကာ အာရာမိတာ-နတ်ပြည်တို့ကို
 ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ”ဟု ဝိမတိ ဖွင့်၏၊ အာရဒ္ဓါ၌ အာ ပုဗ္ဗ ရာဇ ဓာတ်၊ ကာရိတ်
 ကျေ၊ တ ပစ္စည်း၊ အကျိုးနတ်ပြည်၏ သဂ္ဂ အမည်ကို အကြောင်းကောင်းမှု၌
 တင်စားထားသည်ဟု သိစေလို၍ “သဂ္ဂနိဗ္ဗတ္တကပုည ဥပစိတ်”ဟု ဖွင့်သည်။

ဘောဇ္ဇ ဟေ၊ ဟောတိတိ။ ။ ဘောဇ္ဇေငါးပါးတွင် တစ်ပါးပါး၏ အမည်ဖြင့်
 ဖိတ်မန်အပ်သူသည် ထို ဘောဇ္ဇေကို အလျဉ်းမစားဘဲ အခြား ဘောဇ္ဇေကို အလျင်
 စားမှ ပရမ္မရဘောဇနအာပတ် သင့်၏၊ ဤ၌ ဘောဇ္ဇယာဂုကို အလျင်စားမှုကြောင့်
 ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဆို၏၊ ဘောဇ္ဇယာဂုသည် ပဝါရိတ်
 သင့်စေနိုင်သော ဘောဇ္ဇေငါးပါးတွင် ပါဝင်ပါသလော?ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်
 “ဘောဇ္ဇ ဟေ၊ ဟောတိ”ဟု မိန့်သည်၊ ဘောဇ္ဇယာဂုဟူသည် လက်ဖြင့်ယူ၍
 ထမင်းကဲ့သို့ စားနိုင်သော ယာဂုအဖြစ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထမင်းနှင့် အလားတူပင်
 ပဝါရိတ် သင့်စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်-
 ဟူလို၊ [ယသ္မာ ပဉ္စန္ဒ ဘောဇနာနံ အညတရံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဂုတ္တာ ပဝါရဏာ
 ဘောဇ္ဇယာဂုံ ပဋိက္ခိပန္တဿပိ ဟောတိယေဝ၊ တသ္မာ ဘောဇ္ဇယာဂုပိ သြဒနဂတိ
 ကာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော၊- သာရတ္ထ။]

ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (ထန်းလျက်၊ ကြံသကာ စားခြင်းကြောင့် ပျောက်ကင်း နိုင်လောက်သော သဘောရှိသော၊) ဗျာဓိနာ-အနာဖြင့်၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာ သူအား၊ ပစ္စာဘတ္တံ-နေလွဲအခါ၌၊ ဂုဠ-တင်လဲကို၊ (ထန်းလျက်၊ ကြံသကာကို၊) အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

‘ **ဂိလာနဿ ဂုဠ။** ။ အဘိဓာန် (၄၆၂) ဂါထာ၌ ကြံသကာအခဲကို “ဂုဠ”ဟု ဆို၏။ ထန်းလျက်ကိုလည်း ဂုဠဟု ခေါ်ကြသည်။ သကြား၊ သကာများကို ဂုဠ၌ သွင်းပါ။ ထို ဂုဠ (အခဲကို အမှန်ကို) စားရမှ ရောဂါ ပျောက်ကင်းမည့်သူကို “ဂိလာန” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “တထာရူပေန ဗျာဓိနာ ဂိလာနဿ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဂိလာနအားသာ ကြံသကာ၊ ထန်းလျက်၊ သကာ၊ သကြားကို နေလွဲအခါ၌ စားခွင့်ပြုတော်မူသည်။

ဂုဠောဒက။ ။ ပါဠိတော်၌ “အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံ”ဟု ခွင့်ပြုတော်မူ သောကြောင့် ဂိလာန မဟုတ်ဘဲ မွတ်သိပ် ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့်ကား ဂုဠကို ရေဖြင့် ရောစပ်ထားသော ထန်းလျက်ရည်၊ ကြံသကာရည်၊ သကြားရည်ကိုသာ ခွင့်ပြုတော်မူ သည်။ [ထို အရည်များသည် သတ္တာဟကာလိက ဖြစ်သောကြောင့် ထုံးစံအတိုင်း ဆိုလျှင် ဂိလာနဖြစ်မှ သောက်ကောင်း၏။ သို့သော် သီးခြား ခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ပါန (ပျော်ရည်) ကဲ့သို့ မွတ်သိပ် ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့် သောက်ကောင်းတော့သည်။]

မွတ်ဗျက်။ ။ များသောအားဖြင့် လမနစ်ရည် (ဘိလပ်ရည်) များလည်း မူရင်းမှာ သကြားရည်ပင်တည်း။ အနံ့ အမျိုးမျိုး အရောင် အမျိုးမျိုး ဖြစ်အောင် ဆေးများဖြင့် ရောစပ်ထား၏။ ထို ဆေးများအတွက် အဗ္ဗောဟာရိကဟု ဆိုသင့်၏။ ယခုခေတ်၌ ဝိနည်းဗိုရ်ဆရာတော်များသည် စတုမဇူကို အရွယ်ကြီး၍ ဖြစ်စေ၊ ရောဂါရှိ၍ဖြစ်စေ အားနည်းသော ရောဂါရှိမှ ဆေးအဖြစ်ဖြင့် ဘုဉ်းပေးတော်မူကြ၏။ စတုမဇူ၌ ဆီ၊ ပျား၊ သကာ၊ ထောပတ် လေးမျိုးလုံးပင် သတ္တာဟကာလိကချည်း ဖြစ်၍ ဆာရုံမျှဖြင့် နေလွဲအခါ၌ မစားကောင်းချေ။ အချို့က (စတိသဘော) ရေဖြင့် ရော၍ အဆာပြေ ဘုဉ်းပေးကြ၏။ ရေရောရုံမျှဖြင့် သတ္တာဟကာလိက မပျက်၊ ဂုဠောဒကလည်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

ပါဠိလိဂါမဝတ္ထုကထာ

၂၈၅။ သဗ္ဗသန္တရိန္ဒ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ခင်းအပ်
သော်၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံ၊ (အကုန်အစင်၊) သန္တတ-ခင်းအပ်သည် မည်သည်၊
ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သန္တရိတွာ၌ စပ်)။

သုနိဝေဿကာရာတိ-ကား၊ သုနိဓော စ-သုနိဓလည်း မည်သော၊ ဝဿ
ကာရော စ- ဝဿကာရလည်း မည်သော၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ-
ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ (မာပေန္တိ၌ စပ်၊) မဂမေဟာမတ္တာတိ-ကား၊ မဂဓရညော-
မဂဓမင်း၏၊ မဟာမစ္စာ-အမတ်ကြီး ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဗြာဟ္မဏာ၌ စပ်၊)
ဝဇ္ဇိနံ ပဋိဗာဟာယာတိ-ကား၊ ဝဇ္ဇိရာဇေယျာနံ-ဝဇ္ဇိမင်းမျိုးတို့၏၊ အာယမဓ
ပစ္စိန္တနတ္ထံ-ဝင်လာသော အခွန်အတုတ်၏ အဝကို ဖြတ်ထားခြင်းအကျိုးငှာ၊
(မာပေန္တိ၌ စပ်၊) ဝတ္ထုနီတိ-ကား၊ ဃရဝတ္ထုနိ-အိမ်ရာတို့ကို၊ (ပရိဂ္ဂဏန္တိယော
၌ စပ်၊) စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေဿနာနိ မာပေတုန္တိ-ကား၊ တာ ဒေဝတာ-ထို
နတ်တို့သည်၊ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာပါဌကနံ-ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော
ဆရာတို့၏၊ [အိမ်ရာ၏ အကျိုး၊ အပြစ်ကို သိတတ်သောအတတ်ကို ရွတ်ဖတ်
တတ်ကုန်သော ဆရာတို့၏ အိမ်ရာမြေကြံအတတ်ကို တတ်သော ဆရာတို့၏၊]
သရိရေ-ကိုယ်၌၊ အဓိမုစ္စိတွာ-ပူးဝင်၍၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း၊)

သဗ္ဗသန္တရိ။ ။ “ယထာ ပေ၊ ဧဝံ”ဟု ကြိယာဝိသေသန ဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍
“သဗ္ဗသန္တရိ”၌ ကြိယာဝိသေသန (ဘာဝနပုံ)ဟု မှတ်ပါ၊ သန္တရိယတေတိ သန္တရိ၊
သဗ္ဗ-အလုံးစုံ+သန္တရိ- ခင်းအပ်သော အာဝသထာဂါရတည်း၊ သဗ္ဗသန္တရိ၊
ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာသက်၍ “သဗ္ဗသန္တရိ-အလုံးစုံ ခင်းအပ်သည်
မည်လောက်အောင်”ဟု ပေး၊ [သန္တတတိ သန္တရိ၊ သဗ္ဗ+သန္တရိ သဗ္ဗသန္တရိ၊ တံ
သဗ္ဗသန္တရိ၊ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ဝါယံ-ဟူသော ဋီကာ ဒုတိယဖွင့်အတိုင်းတည်း၊
“သဗ္ဗသန္တရိ-အလုံးစုံ ခင်းခြင်းရှိသော၊ အာဝသထာဂါရံ-ကို”ဟု ဋီကာ၌ ပထမနည်း
ရှိသေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤ သဗ္ဗသန္တရိ စသော ပုဒ်များသည် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
စသော သုတ္တန်စကားများတည်း၊ သုတ္တန်စကားများ၏ အဖွင့်ကို သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့မှ
ယူပါဟု ရှေး၌ ဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗသန္တရိစသော ပုဒ်များ၏ အဖွင့်ကို ရှေး
အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ ပါဟန်မတူ၊ နောက်ဆရာတို့ ဋီကာမှ ယူထားကြဟန်တူသည်။

အိတ္တနိ

ဘောသဗ္ဗက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၁၉

စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ နာမေန္တိ ကိရ-ညွတ်စေကြကုန်သတတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 (နာမေန္တိ)၊ အမှာကံ-တို့အား၊ ယထာရူပံ-ထိုက်တန်သည်အားလျော်စွာ၊
 သက္ကာရံ-ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ကရိဿန္တိ-ပြုကြကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံခြင်း
 ကြောင့်၊ (နာမေန္တိ)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တာဝတိံသေဟီတိ-ကား၊
 လောကေ-၌၊ ဒေဝရာဇာနံ-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကံ-ကိုလည်းကောင်း၊
 ဝိသုကမ္မဉ္စ-ဝိသုကြိုနတ်သားကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ (စွဲ၍)၊
 တာဝတိံသာ-တာဝတိံသာနတ်တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိပါပေကုန်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓေါ-ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဗုဂ္ဂတော ကိရ-ပျံ့နှံ့၍ တက်
 သတတ်၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ တာဝတိံသေဟီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-
 မိန့်တော်မူပြီ၊ တာဝတိံသေဟီ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မန္တေတွာ ဝိယ-တိုင်ပင်၍
 ကဲ့သို့၊ မာပေန္တိ-ဖန်ဆင်းကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ယာဝတာ အရိယာယတနန္တိ -ကား၊ ယတ္တကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော၊ အရိယမနုဿာနံ-အရိယဒေသ၌ နေကြကုန်သောလူတို့၏၊ ဩသရဏ
 ဌာနံ နာမ-သက်ရောက်ရာ အရပ်မည်သည်၊ အတ္ထိ၊ ယာဝတာ ဝဏီပ္ပထောတိ-
 ကား၊ ယတ္တကံ-သော၊ (ကယဝိက္ကယဌာနံ နာမ၌ စပ်၊) ဝါဏီဇာနံ-ကုန်သည်
 တို့၏၊ အာတတဘဏ္ဍဿ-ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ ရာသီဝသေနေဝ-
 အစုအပုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ကယဝိက္ကယဌာနံ နာမ-ဝယ်ရာရောင်းရာ

အရိယာယတနံ။ ။ အရိယ အရပ်၌ နေသူတို့ကို "အရိယက"ဟု ခေါ်၏၊
 အာယတန သဒ္ဓါသည် "ပေါင်းစုသက်ရောက်ရာ အရပ်"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊
 [အရိယကမနုဿာနန္တိ အရိယဒေသဝါသိမနုဿာနံ၊-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာ၊]
 အချို့စာအုပ်များ၌ "အရိယံ အာယတနံ"ဟုလည်းကောင်း၊ "အရိယာနံ အာယတနံ"
 ဟုလည်းကောင်း မူကွဲရှိ၏၊ "အရိယာယတနံ" ဟု ရှိမှ ထို ဋီကာနှင့် ညီမည်၊
 "အရိယာနံ+အာယတနံ အရိယာယတနံ"ဟု ပြု။

ဝဏီပ္ပထော။ ။ ပထသဒ္ဓါသည် "လမ်း"ဟူသော အနက်ကို ဟောရင်းတည်း၊
 ထိုလမ်းကဲ့သို့ ဖြစ်ရာအရပ်ကိုလည်း ဟော၏၊ "ဝါဏီဇာနံ အာတတဘဏ္ဍဿ"ဖြင့်
 ဝဏီပုဒ်၏ အနက်ကို ပြ၏၊ "ကယဝိက္ကယဌာနံ"ဖြင့် ပထပုဒ်၏ အနက်ကို ပြ၏၊
 ဝဏီဇွာယ-ရောင်းဝယ်အပ်သော ကုန်ပစ္စည်း၏+ပထော-ရောင်းဝယ်သောအားဖြင့်
 ဖြစ်ရာအရပ်တည်း၊ ဝဏီပ္ပထော-ရပ်၊ ["ဝဏီဇ္ဈပထော"ဟု ဆိုလိုလျက် ဇွကိုချေ၊
 ပကို ဆွေသော်ပြု၊ ဝဏီဇွာယ+ပထော ပဝတ္ထိဌာနံတိ ပုရိမဝိကပ္ပေ အတ္ထော၊-
 သုတ်ဋီကာ။]

ဌာနမည်သည်၊ အတ္ထိ၊ [ရာသိဝသေနေဝဖြင့် အစုလိုက် အပြုံလိုက် လက်ကား
 ရောင်းခြင်း ဝယ်ခြင်းကို ပြ၏၊ အနည်းငယ် လက်လီ ရောင်းဝယ်ခြင်းမျိုးကား
 အခြား မြို့ကလေးများ၌လည်း ရနိုင်ပါ၏၊] [ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝါဏီဇာနိ-
 ကုန်သည်တို့၏၊ ဝသနဌာန-နေရာအရပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊] **ဣဒံ အဂ္ဂနဂရန္တိ-**
 ကား၊ ဣဒံ-ဤ ပါဠိပုတ်မြို့သည်၊ တေသံ အရိယာယတနဝဏီပွထာနိ-
 ထိုအရိယလူမျိုးတို့၏ သက်ရောက်ရာအရပ်၊ ကုန်တို့၏အစုအားဖြင့် ရောင်း
 ဝယ် ရာ အရပ်တို့၏၊ ဝါ-ကုန်သည်တို့၏ နေရာအရပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့တွင်၊
 အဂ္ဂနဂရံ-အမြတ်ဆုံးမြို့သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ [ပါဠိလိဂါမဝတ္ထုမှ ပေါက်ပွား
 လာသော မြို့ဖြစ်သောကြောင့် “**ပါဠိပုတ်မြို့**” ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။]

ပုဋ္ဌဘောဒနန္တိ-ကား၊ ပုဋ္ဌဘောဒနဌာန-ကုန်ထုပ်ကို ဖျက်ရာအရပ်သည်၊
 မောစနဌာန-ဖြေရာအရပ်သည်၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ဣတိ-ဤ အနက်သည်၊
 ဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ [ပုဋ္ဌ-ဘဏ္ဍာအထုပ်တို့ကို+ဘိန္တိ မောစန္တိ ဧတ္တာတိ
 ပုဋ္ဌဘောဒနံ၊] **အဂ္ဂိတော** ဝါတိအာဒိသု-အဂ္ဂိတော ဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 ဝါသဒ္ဓေါ-သည်၊ သမုစ္စယတ္ထော-သမုစ္စည်းအနက်ရှိ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ-
 ချဲ့ဦးအံ့၊ တတြ-ထို ပါဠိပုတ်မြို့၌၊ ဧကဿ-တစ်ခုသော၊ ကောဋ္ဌာသဿ-
 အစု၏၊ အဂ္ဂိတော-မီးကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကဿ-သော၊ (ကောဋ္ဌာသဿ-
 ၏၊) ဥဒကတော-ရေကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကဿ၊ (ကောဋ္ဌာသဿ-၏၊)
 အဗ္ဘန္တရတော-အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ အညမညဘောဒါ-အချင်းချင်း ခွဲခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ဝါ - အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့။

ဝါဏီဇာနိ ဝသနဌာနံ ဝါ။ ။ ဤပါဠိလည်း ဋီကာ၌ ရှိ၏၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာန
 သုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ရှိ၏၊ ဝဏီဇာနိ-ကုန်သည်တို့၏၊ ပထော-ဖြစ်ရာနေရာ
 အရပ်တည်း၊ ဝဏီပွထော-ရပ်၊ ဧကို ချေ၊ [ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပန ဝဏီဇာနိ ပထော
 ပဝတ္တိဌာနန္တိ အာဟ၊ သုတ်ဋီကာ။]

သမုစ္စယတ္ထော။ ။ ဝါသဒ္ဓါ၏ တစ်မျိုးမျိုးသာ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဝိကပ်အနက်၊
 တစ်မျိုး နှစ်မျိုးဖြစ်စေ၊ သုံးမျိုးဖြစ်စေ မသေချာခြင်းဟူသော အနိယမအနက်တို့
 မရနိုင်၊ သုံးမျိုးလုံးဖြစ်ခြင်းဟူသော သမုစ္စည်းအနက်သာ ရနိုင်၏၊ ထိုသို့ ရနိုင်ပုံကို
 “**တတြ ဟိ**” စသည်ဖြင့် ပြသည်။

ဥဗ္ဗုဒ္ဓိ-ကား၊ ပါရမနတ္ထာယ-တစ်ဖက်ကမ်းသို့ သွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဏိယော-မယ်နတို့ကို၊ (စိုသံတို့ကို) အာဏောဋေတွာ-ရိုက်နှက်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော အသားဖောင်ကို၊ (ပရိယေသန္တိ၌ စပ်၊) **ကုလ္လန္တိ**- ကား၊ ဝလ္လိအာဒိဟိ-နွယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် ကြိမ် စသည်ကို ယူ၊) ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့တုပ်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော ဝါးဖောင်ကို၊ (ဗန္ဓန္တိ၌ စပ်။)

အတ္ထဝန္တိ ဧတံ-ဟူသော ဤအမည်သည်၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ယောဇနမတ္တံ-တစ်ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်တိုင်အောင်၊ ဂမ္ဘီရဿ စ-နက်သည် လည်းဖြစ်သော၊ ပုထုလဿ စ-ပြန့်ကျယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကဋ္ဌာနဿ-ရေ၏တည်ရာအရပ်၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ [အဇ္ဈော ဧတ္တာတိ အဏ္ဏဝါ၊ ဝန္တုပစ္စည်း၏ ပဟူတ(ရေအများရှိခြင်း)အနက်ကို ပြလို၍ “သဗ္ဗန္တိမေန ၊ပေ၊

ဥဗ္ဗုပ။ ။သက္ကတ၌ “ဥချုနိ(ဇလေ)-ရေထဲ၌+ပါတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥချုပေါ(ဥချုပေါ)”ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ ခု ကို ဋ ပြုထားသည်၊ “ဥဗ္ဗုဗ္ဗော”ဟု လည်း ပါဠိတစ်မျိုးရှိ၏၊ “အာဏိယော အာဏောဋေတွာ ကတံ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ လည်းကောင်း၊ “ဥဗ္ဗုဒ္ဓိ ပါရမနတ္ထာယ လဟုကေ ဒါရဒဇ္ဈော ဂဟေတွာ ကဝါဠုဖလကေ ဝိယ အညမညသမ္ပန္နေ ကာတံ အာဏိယော ကောဋေတွာ (စိုသံတို့ကို ရိုက်နှက်၍) နာဝါသဇေပေန ကတံ (လှေအသွင်ဖြင့် ပြုအပ်)”ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်၌ “ဗျဉ်ဈုပ် မဟုတ်ဘဲ ပေါ့သော တုတ်ချောင်းတို့ကို လှေသဏ္ဌာန် ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်အပ်”ဟု ဆိုသောကြောင့် ယခုခေတ်၌ သစ်သားဖောင်နှင့် မတူသော စက်ဖောင်တစ်မျိုး ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ အလဂဒ္ဒုပ္ပမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား “ပတ္တရိတွာ ဗဒ္ဓါ ပန ပဒရဓာဋိအာဒယော ဥဗ္ဗုပေါ”ဟု ဆို၏၊ ထို အဆိုအတိုင်း ယူလျှင် သစ်သား၊ သို့မဟုတ် စဉ်းအိုး စသည်တို့ကို ဖွဲ့စပ်ထားသော သစ်သားဖောင်၊ စဉ်းအိုးဖောင် စသည်ပင်တည်း။

ကုလ္လ ။ဥဗ္ဗုပနှင့် ကုလ္လကို အဘိဓာန် (၆၆၅)၌ ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ (“ကုလဿ-ကမ်းနား စသည်၌ တည်သော အိမ်၏+ဟိတော-အစီးအပွားတည်း၊ ကုလ္လော”ဟု ပြု၊ “ဝလ္လိအာဒိဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတံ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ “ဝေဠုနဋ္ဌာဒိကာ သဃရိတွာ ဝလ္လိအာဒိဟိ ကလာပဝသေန ဗန္ဓိတွာ ကတံ”ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အိမ်သုံးအဖြစ်ဖြင့် အလွယ်တကူ ပြုလုပ်၍ ရကောင်းသော ဝါးစည်း ကျူစည်း စသည်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားအပ်သော ဝါးဖောင် ကျူဖောင် စသည်တို့ကို “ကုလ္လ”ဟု ခေါ်ပါ။

အဓိဝဇ္ဇနံ”ဟု မိန့်သည်။] ဣဓ-ဤ ဂါထာ၌၊ နဒီ-မြစ်ကို၊ သရန္တီ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-အပ်၏။ ဣဒံ-သည်၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ?)၊ ယေ-
[၈] အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဂမ္ဘီရံ-နက်သော၊ ဝိတ္ထတံ-ပြန့်ကျယ်သော၊ (အဏ္ဏဝံ၏ အဖွင့်၊) တဏှာသရံ-တဏှာတည်းဟူသော ငြိကို၊ တရန္တီ-
ကူးမြောက်ကုန်၏။ တေ-တို့သည်၊ အရိယမဂ္ဂသင်္ခါတံ-အရိယာမဂ်ဟု ဆိုအပ်
သော၊ သေတုံ-တံတားကို၊ ကတွာန-ပြု၍၊ ပလ္လလာနိ-ရွံ့ညွှန်တို့ကို၊ ဝိသဇ္ဇ-
စွန့်လွှတ်၍၊ ဥဒကဘရိတာနိ-ရေဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊ နိန္ဒဋ္ဌာနာနိ-ချိုင့်ဝှမ်း
သော အရပ်တို့ကို၊ အနာမသိတွာဝ-မသုံးသပ်မှု၍သာလျှင်၊ (တရန္တီ)၊ အယံ
ပန ပရိဇ္ဇေနော-ဤ လူအပေါင်းသည်ကား၊ အပ္ပမတ္တကံ-နည်းသော အတိုင်း
အရှည်ရှိသော၊ ဣဒံ ဥဒကံ-ဤ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကို၊ ဥတ္တရိတုကာမော-ကူးမြောက်
လိုသည်၊ (ဟုတွာဝိ-ဖြစ်၍လည်း၊) ကုလ္လံ-ဝါးဖောင်ကို၊ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့တုပ်နေရ၏။
ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ-ဗုဒ္ဓ၏ သာဝကလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ မေဓာဝိနော-ပညာရှိ ဖြစ်ကုန်သော၊ နော ပန-လူတို့သည်ကား၊
ကုလ္လေန-နှင့်၊ ဝိနာ ဧဝ-ကင်း၍သာလျှင်၊ တိဏ္ဍာ-ကူးမြောက်တော်မူကုန်ပြီ၊
ဣတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

၂၈၇။ အနုနုဗောဓာတိ-ကား၊ အဗုဇ္ဈနေန-မသိခြင်းကြောင့်၊ (အထွတ်
အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လျော်စွာမသိခြင်းကြောင့်-ဟုလို။)

သရန္တီ ဣဓ နဒီ။ ။ အခြားနေရာ၌ ရေကန် အင်းအိုင်တို့ကို “သရ”ဟု ဆိုရ
သော်လည်း ဂင်္ဂါမြစ်ကို ဥပမာပြသော အရာဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ကို ယူပါဟု သိစေလို၍
“သရန္တီ ယေ၊ အဓိပ္ပေတာ”ဟု မိန့်သည်။ “သရတိ သန္တတိတိ သရော”ဟု ပြု။

အနုနုဗောဓာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “အဗုဇ္ဈနေန”ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် အလွယ်ဖွင့်ခြင်း
သာတည်း။ ထို အဖွင့်ဖြင့် အနု၏ အနက်ကို မသိရ၊ သွာ ဝိဘတ်၏
ကာရဏအနက်ကိုသာ သိရသည်။ “အနုဗောဓော စေတ္တ ပုဗ္ဗဘာဂီယဉာဏံ၊ ပဋိဝေဓော
မဂ္ဂဉာဏေန အဘိသမယော”ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်သောကြောင့် မဂ်၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော
ဝိပဿနာဉာဏ်ကို “အနုဗောဓ-လျော်စွာသိ”ဟုလည်းကောင်း၊ မဂ်ဉာဏ်ကို
“ပဋိဝေဓ-ထိုးထွင်းသိ”ဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ။ [“လျော်စွာသိ”ဟူသည် နောက်၌
လာမည့် မဂ်ဉာဏ်အား လျော်သော (မဂ်ဉာဏ်သိလတ္တံ့နှင့် အလျော်ဖြစ်သော)
အသိတည်း။ ယခုခေတ်၌ သစ္စာလေးပါးကို သုတမယ၊ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းမျိုး
မဟုတ်၊ မဂ္ဂဝိထိနား၌ ကပ်၍နေသော အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းတည်း။]

သန္ဓာဝိတန္တိ-ကား၊ ဘဝတော-ဘဝတစ်ခုမှ၊ ဘဝ-ဘဝတစ်ခုသို့၊ ဂမနဝသေန-သွားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သန္ဓာဝိတံ-အဆက်မပြတ်၊ ပြေးသွားအပ်ခဲ့လှလေပြီ၊ **သံသရိတန္တိ**-ကား၊ ပုနပျုန်-အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ (တပြောင်းပြန်ပြန်)၊ ဂမနဝသေန-ဖြင့်၊ သံသရိတံ-ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ။

မမဇ္ဈေဝ တုမှာကဉ္စာတိ-ကား၊ မယာ စ-ငါဘုရားသည်လည်းကောင်း၊ တုမှေဟိ စ-သင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္ဓာဝိတံ၊ သံသရိတံတို့၌ စပ်၊ သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ၌ ကံဟော တပစ္စည်းအတွက် ဆဋ္ဌိကတ္တားအနက်ကို ဖွင့်သည်။) အထ ဝါ-ကား၊ **သန္ဓာဝိတံ သံသရိတန္တိ**-ကား၊ မမဇ္ဈေဝ-၏ လည်းကောင်း၊ တုမှာကဉ္စ-တို့၏လည်းကောင်း၊ သန္ဓာဝနံ-အဆက်မပြတ် ပြေးသွားခဲ့ရခြင်းသည်၊ သံသရဏံ-တပြောင်းပြန်ပြန်၊ ကျင်လည်ခဲ့ရခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤ သန္ဓာဝိတံ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဇ္ဈော-မှတ်ထိုက်၏၊ [တပစ္စည်းကို ဘောဟောကြံ၍ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်၏ ရိုးရာ သာမိအနက်ကို ဖွင့်သည်။] **သံသိတန္တိ**-ကား၊ သံသရိတံ-ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ၊ [သံပုဗ္ဗ+သိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ သံသရနှင့် အနက်တူဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သံသရိတံ”ဟု ဖွင့်သည်။] **ဘဝနေတ္တိ သမ္ပဟတာတိ**-ကား၊ ဘဝတော-ဘဝတစ်ခုမှ၊ ဘဝဂမနာ-ဘဝတစ်ခုသို့ သွားကြောင်းဖြစ်သော၊ သန္ဓာဝနာ-ပြေးသွားကြောင်းဖြစ်သော၊ တဏှာရဇ္ဈ-တဏှာတည်းဟူသော ကြိုးကို၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဟတာ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဆိန္နာ-ဖြတ်အပ်ပြီ၊ အပ္ပဝတ္တိကတာ-တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိအောင် ပြုအပ်ပြီ။

သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ။ ။ သံ+ဓာဝ ဓာတ်သည် “ပြေးသွားခြင်း”အနက်ကို ဟော၏၊ သံ+သရ ဓာတ်သည် “ဆက်စပ်၍+သွားခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း”အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဘဝတစ်ခုမှ ဘဝတစ်ခုသို့ သွားနေရခြင်းကို “သန္ဓာဝန”ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ သွားနေရာဝယ် တစ်ကြိမ်တစ်ခါစီ မဟုတ်၊ ဘဝများစွာ၌ ထပ်ကာ ထပ်ကာ သွားနေရခြင်းကို “သံသရဏ”ဟုလည်းကောင်း ခွဲ၍ မှတ်ရသည်။

ဘဝနေတ္တိ သမ္ပဟတာ။ ။ “ဘဝတော ဘဝဂမနာ သန္ဓာဝနာ တဏှာရဇ္ဈ”ကို ကြည့်၍ “နေတိ ဧတာယာတိ နေတ္တိ၊ ဘဝဿ - ဘဝတစ်ပါးသို့ + နေတ္တိ-ဆောင် ကြောင်းဖြစ်သော တဏှာကြီးတည်း၊ ဘဝနေတ္တိ-ကြီး”ဟု ပြု၊ သံ+ဥ+ဟန ဓာတ်သည် ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ “သုဋ္ဌုဟတာ ဆိန္နာ”ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်သည်၊ “အပ္ပဝတ္တိကတာ”ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။

၂၈၉။ နီလာတိ- ကား၊ ဣဒံ- နီလာဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်။ သဗ္ဗသင်္ခါဟကံ-အလုံးစုံ အညှိရောင်ကို သိမ်းယူကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။ နီလဝဏ္ဏာတိ အာဒိ-အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ တဿေဝ-ထို နီလ၏ပင်၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ တတ္ထံ-ထိုနီလာ၊ နီလဝဏ္ဏစသော စကားရပ်၌၊ တေသံ-ထို လိစ္ဆဝီမင်းတို့၏၊ ပကတိဝဏ္ဏော-ပင်ကိုအဆင်းသည်။ နီလော-ညှိသည်။ န-မဟုတ်၊ နီလဝိလေပနာနံ-ညှိသောနံသာပျောင်းတို့၏၊ ဝိစိတ္တတာဝသေန-ဆန်ကြယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ-ဤ နီလာနီလဝဏ္ဏစသော စကားရပ်ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပဋိဝဋ္ဌေသီတိ-ကား၊ ပဟရိ-တိုက်ခတ်ပြီ၊ [ဋီကာ၌ “ပဟရိ”ဟု ရှိ၏၊ ရထားလှည်းသံချင်း တိုက်သောအခါ အနည်းငယ် ပြန်လှည့် သွားခြင်းကြောင့် “ပဋိဝဋ္ဌေသီ-ပြန်လည်စေပြီ”ဟု မိန့်သည်။ “ပဟရိ”ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်။]

သာဟာရံ ဒဗ္ဗေယျာထာတိ-ကား၊ သဇနပဒံ-ဇနပုဒ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဝေသာလီ-ဝေသာလီတစ်မြို့လုံးကို၊ (သစေပိ) ဒဒေယျာထ-အကယ်၍မူလည်း ပေးစေကုန်ဦးတော့၊ [အာဟရန္တိ ဣမသ္မာ ဗလိန္တိ အာဟာရော-အခွန်အတုပ်ကို ဆောင်ယူခဲ့ရာ ဇနပုဒ်၊ အာဟာရေန+သဟိတာ သာဟာရာ၊ (ဝေသာလီ)၊] အင်္ဂလီ ဟောဋ္ဌေသန္တိ-ကား၊ အင်္ဂလီ-လက်ချောင်းကို၊ စာလေတုံ-လှုပ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ခါကြကုန်ပြီ၊ [ဖုဋ္ဌဓာတ်သည် ဝိဓုနန(ခါတွက်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ ထို အနက်ကို ဖွင့်သည်။] အမ္မကာယာတိ-ကား၊ ဣတ္ထိကာယ-မိန်းမသားသည်၊ (ဇိတာ၌ စပ်၊) ဩလောကေထာတိ- ကား၊ ပဿထ-ကြည့်လိုက်ကြကုန်၊ အပလောကေထာတိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊

သဗ္ဗသင်္ခါဟကံ။ ။ နောက်၌ပြမည့် ဝဏ္ဏ-ဝတ္ထ-အလင်္ကာရ အားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သောကြောင့် နီလာကို “သဗ္ဗသင်္ခါဟကံ” ဟု ဆို၏။ “နီလာ” ဟု သာမညသဒ္ဒါကို ဆိုသောကြောင့် အညှိရောင်ရှိသော အဆင်း၊ အဝတ်၊ တန်ဆာ အားလုံးကို သိမ်းယူနိုင်သည် -ဟူလို။

အမ္မကာယ။ ။ အမ္မာသဒ္ဒါသည် အမ္မာသဒ္ဒါကဲ့သို့ “အမီ”အနက်ကို ဟော၏။ အမိနှင့် တူသောကြောင့် သဒ္ဒိသုပစာရအားဖြင့် မိန်းမဟူသမျှကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ “အမ္မာ ဧဝ+အမ္မကာ”ဟု ပြု၊ က ပစ္စည်းအနက် မရှိ၊ [အမ္မကာယာတိ အမ္မာယ၊ ဥပစာရဝစနဓဉာတ်၊ မာတုဂါမေနာတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ၊] ယောဇနာ၌ကား ယောက်ျား အောက် ငယ်သောကြောင့် က သဒ္ဒါကို ခုဒ္ဒကအနက်ဟောဟု ကြံလေသည်။

ပဿထ-ကုန်၊ ဥပသံပရထာတိ-ကား၊ ဥပနေထ-ကပ်၍ ဆောင်ကြကုန်၊
 ဣမံ လိစ္ဆဝိပရိသံ-ဤ လိစ္ဆဝိမင်း ပရိသတ်ကို၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ စိတ္တေန-
 စိတ်အားဖြင့်၊ တာဝတိံသပရိသံ- တာဝတိံသာနတ်ပရိသတ်သို့၊ ဟရထ-
 ဆောင် လိုက်ကြကုန်၊ တာဝတိံသေဟိ-တာဝတိံသာနတ်တို့နှင့်၊ (ဋီကာ၌
 “တာဝတိံသေဟိ”ဟု ရှိ၏၊) သမကံ-တူမျှသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဿထ-
 ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

သီဟသေနာပတိဝတ္ထုအာဒိကဏ္ဍ

၂၄၀။ **ဓမ္မဏာ - ၈၊ အနုဗ္ဗိ ဗျာဓိဗျောဓိတိ-ကား၊** ဘဂဝတာ-သည်၊
 ဝုတ္တကာရဏဿ-ဟောတော်မူအပ်သော အကြောင်းအား၊ အနုကာရဏံ-
 လျော်သော အကြောင်းကို၊ ကဏ္ဍေန္တိ -ပြောဆိုကြပါကုန်၏လော?၊ [ဓမ္မသဒ္ဓါ
 သည် ကာရဏအနက်ဟော၊ အကြောင်းဟူသည်လည်း ထို ပြောဆိုအပ်သော
 သဒ္ဓါ၏အနက်စာည်း၊] **သဟဗ္ဗိဏော ဝါဒါနုဝါဒေါတိ-ကား၊** ပရေဟိ-
 သူတစ်ပါးတို့သည်၊ (ဋီကာ၌ “ပရေဟိ”ဟု ရှိသည်၊) ဝုတ္တကာရဏေန-
 ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ သကာရဏော-အကြောင်းနှင့်တကွ
 ဖြစ်သည်၊ ဟုတ္ထာ-၍၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဝါဒေါ ဝါ-ရှေးဦးစွာ
 ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်လည်းကောင်း၊ အနုဝါဒေါ ဝါ-အဖန်ဖန်ပြောဆိုအပ်
 သော ဝါဒသည်လည်းကောင်း၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အပ္ပမတ္တကောပိ-
 နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝါဒသည်လည်း၊ ဝိညုဟိ-ပညာရှိတို့သည်၊
 ဂရဟိတဗ္ဗံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသို့၊ န အာဂစ္ဆတိ ကိ-
 မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော?၊ [“ဝါဒေါ ဝါ အနုဝါဒေါ ဝါ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ
 ဝိညုဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ”ဟု ဋီကာအတိုင်း ရှိစေ၊] ဣဒံ-ဤ အနက်သည်၊
 ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ-အဘယ် အနက်သည်၊ ဝုတ္တံ၊ ဟောတိ-
 နည်း?၊) သဗ္ဗကာရေနာပိ-အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ တုမှာကံ-
 အရှင်ဘုရား၏၊ ဝါဒေ-ဝါဒ၌၊ ဂါရယုကာရဏံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအကြောင်းသည်၊

ဩလောကဏထ ဟေ၊ အတ္ထော၊ ။ ဤသို့ လိစ္ဆဝိပရိသတ်ကို တာဝတိံသာ
 နတ်ပရိသတ်နှင့်အတူ စိတ်ထား၍ သေသေချာချာ ကြည့်ကြဖို့ရန် မိန့်တော်မူခြင်းမှာ
 သံဝေဂရဖို့ရန် မိန့်တော်မူခြင်းတည်း၊ မှန်၏၊ နောက် မကြာသော ကာလ၌
 ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်သော တာဝတိံသာနတ်ပရိသတ်ကဲ့သို့ ရှုဖွယ်ကောင်းလှသော
 လိစ္ဆဝိမင်းပရိသတ်သည် အဇာတသတ်နှင့် စစ်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ ပျက်စီးကြရရှာလိမ့်
 မည်၊ ထိုအခါ သံဝေဂ ဖြစ်ဖို့ရန် ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသည်၊ [ဣဒဉ္စ ဘိက္ခုနံ
 သံဝေဂဓနနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟတ္ထံ၊-ဝိမတိ။]

နတ္ထိ ကိ-မရှိပါ၏လော?၊ ဣတိ-သည်၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ **အနုတ္တကာတု**
ကာမာတိ-ကား၊ အဘိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ န အာစိက္ခိတုကာမာ-မပြောလိုပါ
ကုန်၊ (မစွပ်စွဲလိုပါကုန်-ဟူလို။)

၂၉၃။ **အနုဝိစ္စကာရန္တိ-ကား၊** အနုဝိဒိတွာ-လျော်စွာသိ၍၊ စိန္တေတွာ-
စဉ်းစား၍၊ တုလယိတွာ-နှိုင်းချိန်၍၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊
ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဣတိ-ဤ အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊
ဉာတမနုဿာနန္တိ-ကား၊ လောကေ-၌၊ ပါကဇ္ဇာနံ-နံသော၊ (တုမှာဒိသာနံ၌
စပ်၊) [ဉာတကို “**ပါကဇ္ဇ**” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဉာယိသု-အများ သိအပ်ကုန်ပြီ၊
(အများသိအောင် ထင်ရှားကုန်ပြီ၊) ဣတိ ဉာတာ၊] **သာဓု ဟောတိတိ-**
ကား၊ သုန္ဒရံ-ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ **ပဇ္ဇာကံ ဟရိဟရေယျန္တိ-ကား၊**
ပဇ္ဇာကံ-အောင်လံကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်၍၊ နဂရေ-၌၊ ယောသန္တာ-
ကြွေးကြော်ကုန်လျက်၊ အာဟိဇ္ဇေယျံ-လှည့်လည်ကုန်ရာ၏၊ ကသွာ-ကြောင့်၊
(အာဟိဇ္ဇေယျံ-နည်း?)၊ ဧဝံ-ဤသို့ လှည့်လည်လတ်သော်၊ နော အမှာကံ-
ငါတို့၏၊ မဟန္တဘာဝေါ-ကြီးကျယ်သူတို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊
ဣတိ-ဤသို့ ကြံခြင်းကြောင့်။ (အာဟိဇ္ဇေယျံ)၊ [ဤသို့ အများသိအောင်
ကြွေးကြော်ထားလျှင် နောင်အခါ စိတ်ပျက်၍ မကိုးကွယ်လိုသော စိတ်
ဖြစ်စေကာမူ နောက်ဆုတ်ဖို့ ခဲယဉ်းစရာ ရှိသည်ဟုလည်း ရည်ရွယ်ကြသည်၊]
ဩပါနဘူတန္တိ-ကား၊ ပဋိယတ္တဥဒပါနော ဝိယ-အသင့် စီမံအပ်သော
ရေတွင်းကဲ့သို့၊ ဌိတံ- တည်ပြီ၊ [ကုလံကို ငဲ့၍ “**ဌိတံ**” ဟု ထားသည်၊]

အနုဝိစ္စကာရံ။ ။ အနုဝိစ္စကို “**အနုဝိဒိတွာ**” ဟုလည်းကောင်း၊ ကာရံကို “**ကာတဗ္ဗံ**”
ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ အဋ္ဌကနိပါတ် ပဌမပုံ၊ မဟာဝဂ္ဂ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌
လည်း အလားတူ ဖွင့်၏၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်နိကာ၌ အနုဝိစ္စကို “**အဝေစ္စ**” ဟု ဖွင့်၏၊
ဓမ္မပဒကောဝေဂ်(၂၂၉)ဂါထာအဖွင့်၌လည်း အနုဝိစ္စကို “**ဇာနိတွာ**” ဟု ဖွင့်၏၊
ထို့ကြောင့် အနုဝိစ္စ၌ အနု ပုဗ္ဗ+ဝိစဓာတ် မဟုတ်၊ အနု+အဝ+ဣဓာတ်၊ တွာပစ္စည်း
သာ၊ “**အနုဝိစ္စ-ဉာတ်ဖြင့် သက်ဝင်၍**” ဟု ပေးပါ၊ စိန္တေတွာ၊ တုလယိတွာတို့ကား
အဓိပ္ပာယ်တ္ထ၊ “**ဉာတ်ဖြင့် စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍**” ဟုလို၊ “**ကာရံ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊**
ကရောဟိ-လော၊ အနုဝိစ္စ-၍၊ ကာရော-ပြုခြင်းသည်၊ သာဓု ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌
ပေးပါ၊ အချို့စာအုပ်များ၌ “**အနုဝိစ္စ**” ဟု ကွဲနှစ်လုံးနှင့်ရှိ၏၊ အခြားပါဠိများနှင့် မညီ။

ဩပါနဘူတံ။ ။ ဩသရိတွာ-လူအများ သက်ရောက်၍+ပိဝန္တိ ဧတ္တာတိ
ဩပါနော၊ ဩပါနနှင့် ဥဒပါနသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ပိဝန္တိ ဧတ္တာတိ ပါနော၊

ကုလန္တိ-ကား၊ နိဝေသန-အိမ်သည်၊ (သြဝါနဘူတံ /၌ စပ်၊) ဒါတဗ္ဗ
မညေယျာသီတိ- ဣမေသံ-ဤ နိဂဏ္ဌတို့အား၊ ဒေယျဓမ္မ-ပေးလှူထိုက်သော
သဘောရှိသော ပစ္စည်းကို၊ ဝါ-လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ မာ ဥပစ္ဆိန္နိတ္ထ-မဖြတ်လိုက်
ကုန်လင့်၊ [ပါဠိတော်၌ “မညေယျာသီ” ဟု ကေဝုဇ်ရှိသောကြောင့် သြဝါဘတ်ကို
ဣ ပြု၍ “မာ ဥပစ္ဆိန္နိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ဟိ-မှန်၊ သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာ
ကုန်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးလှူထိုက်သည် သာ၊ ဣတိ-
သို့၊ သြဝဒတိ-ဆုံးမတော်မူ၏၊ သြကာရံတိ-ကား၊ အဝကာရံ-ယုတ်ညံ့သော
အခြင်းအရာကို၊ လာမကဘာဝံ-ယုတ်ညံ့သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ပကာသေသိ၌
စပ်၊) သာမုက္ကံသိကာတိ-ကား၊ အတ္တနာယေဝ-ကိုယ်တော်တိုင် သာ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-
ထုတ်၍၊ ဂဟိတာ-ဆောင်ယူတော်မူအပ်သော၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊
ဝါ-တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ-တူသော ဆောင်ခြင်းမရှိသော၊ ဝါ-မဆက်ဆံသော၊
(ယာ ဓမ္မဒေသနာ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဥဒ္ဓိဿ ကတန္တိ-ကား၊
ဥဒ္ဓိသိတွာ-မိမိကို ရည်စူး၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ (မံသံ၌ စပ်။)

၂၉၄။ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ-ကား၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီး
သော၊ (မံသံ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အထ ဝါ-ကား၊ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ ဧတံ-

ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ဝါ-ကို၊ ပါနော-သောက်ရာ ရေတွင်းတည်း၊ ဥဒပါနော၊
ဥဒက ကို ဥဒ ပြု။

သာမုက္ကံသိကာ။ ။ သာမံကို “အတ္တနော” ဟုလည်းကောင်း၊ ဥ ကို “ဥဒ္ဓရိတွာ”
ဟုလည်းကောင်း၊ ကံသ၌ ကသိဓာတ်ကို “ဂဟ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ သာမံ+
ဥက္ကံသော သာမုက္ကံသော၊ သာမုက္ကံသေန-ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ယူခြင်းဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တာ-
ဖြစ်စေအပ်သည်တည်း၊ သာမုက္ကံသိကာ-သည်၊ “ဂဟိတာ” ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊
“ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ယူအပ်သော ဓမ္မဒေသနာ” ဟုလို၊ [ဤ သာမုက္ကံသိကာပုဒ်နှင့်
သြကာရံပုဒ်ကို ပါဠိတော်၌ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။]

ပဋိစ္စကမ္မံ။ ။ ပဋိစ္စ၏ ကံကို “အတ္တာနံ” ဟု ထည့်၍ ကမ္မံ၌လည်း အတိတ်ဟော
ကမ္မသာဓနဟု သိစေလို၍ “အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ကတံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ကရိယိတ္တာတိ
ကမ္မံ” ဟု ပြု၊ ဤအလို “ပဋိစ္စ-မိမိကိုစွဲ၍၊ (မိမိကို အကြောင်းပြု၍၊) ကမ္မံ-ပြုအပ်
သော၊ မံသံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ-၏” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

အထ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ ပဋိစ္စ-(သတ်ခြင်းအမှုသို့) ရှေးရှုရောက်၍၊ (ရည်စူး၍၊)
ဝါ-အရိပ်နိမိတ်ပြု၍၊ ကမ္မံ-ပြုအပ်သော ပါဏာတိပါတကံတည်း၊ ပဋိစ္စကမ္မံ-ကံ၊

ဟူသော ဤ အမည်သည်၊ နိမိတ္တကမ္မဿ - အရိပ်နိမိတ်ဖြင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ ဧတ္ထ- ဤ အသား၌၊ ပဋိစ္စကမ္မံ-ထို မိမိကို ရည်ရွယ်၍ ပြုအပ်သောပါဏာတိပါတကံသည်၊ ဝါ- အရိပ်နိမိတ်ဖြင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံသည်၊ အတ္တိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မံသမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ မံသံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏၊ သောပိ-သည်လည်း၊ တဿ ကမ္မဿ-ထို ပါဏာတိပါတကံ၏၊ ဒါယာဒေါ-အမွေခံသည်၊ ဟောတိ၊ ဝကေဿ ဝိယ-သတ်သူ၏ကဲ့သို့၊ တဿာပိ-ထို စားသူ၏လည်း၊ ပါဏဃာတကမ္မံ-သတ္တဝါကို သတ်ကြောင်းကံသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-(နိဂဏ္ဌာတို့၏)အလိုတည်း၊ **ဇိရိဒန္တိတိ-**ကား၊ (န) ဇိရန္တိ-မဆွေးမြေ့နိုင်ကုန်၊ အပ္ပာစိက္ခန္တာ-စွပ်စွဲကုန်လတ်သော်၊ န ဇိရန္တိ-ကုန်၊ အပ္ပက္ခာနဿ-စွပ်စွဲခြင်း၏၊ အန္တံ-အဆုံးသို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ-မရောက်နိုင်ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ **တိကောဋိပရိသုဒ္ဓကထာ-**တိကောဋိပရိသုဒ္ဓကထာကို၊ သံဃဘောဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ-သံဃဘောဒသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

“ဤသို့ ပြုအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ”ဟူသည် အရိပ်နိမိတ် ပြုခြင်းဖြင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံတည်း၊ ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း၊ အပြုခိုင်းခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် **“နိမိတ္တကမ္မဿာတံ အဓိဝစနံ”**ဟုလည်းကောင်း၊ ဋီကာ၌ **“နိမိတ္တကမ္မဿာတိ နိမိတ္တာဘာဝေန လဒ္ဓပ္ပကမ္မဿ”**ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့နောက်မှ အသားကို အရကောက်ဖို့ရာ **“ပဋိစ္စကမ္မံ ဧတ္ထ အတ္တိတိ ပဋိစ္စကမ္မံ”**ဟု အဿတ္တိ ဆင့်ရသည်၊ ဥပမာ-“ဗုဒ္ဓံ (ဉာဏ်) ယဿ အတ္တိတိ ဗုဒ္ဓေါ”ကဲ့သို့တည်း၊ ဤအလို **“ပဋိစ္စကမ္မံ-သတ်ဖို့ရန် အရိပ်နိမိတ် ပြုခြင်းအမှု ရှိသော၊ မံသံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ”**ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

ဇိရိဒန္တိ။ ။ ဧရ ဓာတ်၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဇိရိဒ ဓာတ်တစ်မျိုးဟု ကြံ၍ **“ဇိရန္တိ”**ဟု ဖွင့်သည်၊ **“စွပ်စွဲ၍ မဆွေးမြေ့”**ဟူသည် **“စွပ်စွဲ၍ မကုန်နိုင်ခြင်း”**ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြလို၍ **“အပ္ပက္ခာနဿ အန္တံ န ဂစ္ဆန္တိ”**ဟု ဖွင့်သည်၊ [အထ ဝါ **“လစ္စနတ္ထေ ဣဒံ ဇိရိဒန္တိ ပဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”**ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာမှ ယူ၍ ဋီကာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ ဤအလိုလည်း **“ဇိရိဒ”**ဓာတ် တစ်မျိုးပင်တည်း။]

ကပ္ပိယသုတ်အနုစာနကဏ္ဍ

၂၉၅။ သကဋ္ဌပရိဝဋ္ဌိ-ကား၊ သကဋ္ဌပရိ-လည်းတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခေပံ ဝိယ-
 ထက်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သည်ကိုကဲ့သို့၊ ကတွာ-၍၊ အစ္ဆန္တိ-နေကြကုန်၏၊
 (လည်းဝိုင်းကြီး လုပ်၍ နေကြကုန်၏၊) ပစ္ဆန္တိမန္တိ စတံ-ဟူသော ဤသဒ္ဒါ
 သည်၊ အဘိလာပမတ္တံ-ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဒါမျှသာတည်း၊ ပန-
 စင်စစ်ကား၊ ယံ သံဃော အာကဇ်တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ- မိန့်တော်မူအပ်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓုရဝိဟာရောပိ-ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်းကြီးသည်
 လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သံဗ္ဗနိတုံ-သမုတ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ကမ္မဝါစ-ကို၊
 အဝတွာ-မဆိုမူ၍၊ အပလောကနေနာပိ-ပန်ပြောခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ (သမ္ဗနိတုံ)၊
 ဝဋ္ဋတိယေဝ- အပ်သည်သာ၊ ကာကောရဝသဒ္ဓန္တိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ -

သကဋ္ဌပရိဝဋ္ဌိ။ ။ ပရိဝဋ္ဌတိတိ ပရိဝဋ္ဌော-ထက်ဝန်းကျင် လည်တတ်သော
 အဝိုင်း၊ “သကဋ္ဌပရိ+ပရိဝဋ္ဌော သကဋ္ဌပရိဝဋ္ဌော”ဟု ပြုစေလို၍ “သကဋ္ဌပရိ
 ပရိက္ခေပံ ဝိယ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [ယောနောဝယ်”ဗဟာရာမကောဋ္ဌကောတိ ဧတ္ထ သမိပတ္ထေ
 ဘုပ္ပဝဓေန္တိ အာဟ ဗဟာရာမကောဋ္ဌကသမိပေတိ၊ အာရာမ ကောဋ္ဌကဿ ဗဟိ
 သမိပေတိ အတ္ထော”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤပါဌ်ကို ထောက်၍ ထို လက်ထက်က
 သကဋ္ဌပရိဝဋ္ဌိ၏ ရှေ့၌ “ဗဟာရာမကောဋ္ဌကောတိ ဗဟာရာမ ကောဋ္ဌကသမိပေ”ဟု
 အဋ္ဌကထာပါဌ် ရှိသေးဟန် တူသည်။]

အဘိလာပမတ္တံ။ ။ အဘိလပ္ပတိတိ အဘိလာပေါ၊ “ပစ္ဆန္တိမံ”ဟု ပါဠိတော်၌
 ရွတ်ဆိုအပ်သော စကားသည် ဒေသနာ၏ ဦးခေါင်းသဖွယ်ဖြစ်သော ဒေသနာသီသ
 မျှသာ ဖြစ်သည်၊ နည်းအားဖြင့် နိဒဿနနည်းတည်း၊ တကယ်သမုတ်သောအခါ
 “ယံ သံဃော အာကဇ်တိ”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်းကြီး
 ကိုလည်း ကပ္ပိယကုဋိ အဖြစ်ဖြင့် သမုတ်ကောင်းပါ၏၊ ပါဠိတော်၌လာသော ဥတ္တိ
 ဒုတိယကမ္မဝါစာကို မဆိုဘဲ အပလောကနက်ဖြင့်လည်း သမုတ်ကောင်းပါ၏၊
 သိမ်တွင်း၌ သံဃာစည်းစေးပြီးလျှင် “မည်သည့်ကျောင်းကို ကပ္ပိယကုဋိဟု သမုတ်ပါ၏၊
 သံဃာသည် နှစ်သက်ပါ၏လော?”ဟု သုံးကြိမ် ပြောဆိုခြင်းကို အပလောကနက်ဟု
 ခေါ်သည်၊ အကျယ်ကို ပရိဝါကမ္မက္ခန္ဓကအဖွင့်၌ ရှုပါ။

ကာကောရဝသဒ္ဓန္တိ။ ။ အဝ၏ ကာရိယဖြစ်သော ဩသည် မဟန္တအနက်ကို
 ဟော၏၊ “ဗဟုဗ္ဗာ+ရဝေါ ဩရဝေါ၊ ဩရဝေါယေဝ+သဒ္ဓေါ ဩရဝသဒ္ဓေါ၊ ကာကာနံ+
 ဩရဝသဒ္ဓေါ ကာကောရဝသဒ္ဓေါ”ဟု ပြု၊ [ဩရဝသဒ္ဓန္တိ မဟာသဒ္ဓါ-ဋီကာ၊
 ပါမိတ်ဘာသာဋီကာ ဘောဓနဝဂ် ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်၌လည်း တစ်နည်း ပြခဲ့၏။]

ထိုထိုအရပ်၌၊ ပဝိဋ္ဌာနံ-ဝင်ပြီးကုန်သော၊ အာမိသခါဒနတ္ထာယ-အာမိသကို
 ခဲစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ အနုပ္ပဂေယေဝ-စောစောကပင်၊ သန္နိပတိတာနံ-စုရုံးနေ
 ကုန်သော၊ ကာကာနံ-ကျီးတို့၏၊ ဩရဝသဒ္ဓံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊
 (အသောသိဉ္ဇစပ်၊) ယသောဇော နာမ-ယသောဇ မည်သော ထေရ်သည်၊
 ကပိလသုတ္တပရိယောသာနေ- ကပိလသုတ်၏ အဆုံး၌၊ (သုတ္တနိပါတ်ဝယ်
 သင်္ဂါယနာတင်အပ်သော ကပိလသုတ်၏အဆုံး၌၊) ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရဟန်းအဖြစ်သို့
 ရောက်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ သတာနံ-ငါးရာသော ယောက်ျားတို့၏၊ အဂ္ဂပုရိသော-
 အမြတ်ဆုံး ယောက်ျားတည်း၊ ဝါ-ပဓာနဖြစ်သော ယောက်ျားတည်း။

ဥဿာဝနန္တိကာန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာဝ-ဂေါနိသာဒိကာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တာ-
 ဟောတော်မူအပ်သော၊) ဥဿာဝနန္တိကာ-ဥဿာဝနန္တိကာကုဋ်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊
 ကတ္တဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ထမ္ဘာနံ-တိုင်တို့၏၊ ဥပရိ ဝါ-အထက်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဘိတ္တိပါဒေ-နံရံခြေတို့ကို၊ နိဓနိတွာ ဝါ-တူးစိုက်၍သော်လည်းကောင်း၊
 ယော ဝိဟာရော-ကို၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ တဿ-ထို ကျောင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-
 အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ထမ္ဘပဋိစ္ဆကာ-တိုင်ကို ခံတတ်ကုန်သော၊ ပါသာဏာ-

ဥဿာဝနန္တိကာ။ ။ ဥသည် ဥက္ခိပန(မြောက်ခြင်း) အနက်ဟော၊ မြောက်ရုံ
 သာမက မြောက်၍ မြေ၊ သို့မဟုတ် အုတ်မြစ် စသည်၌ တည်စေခြင်းတိုင်အောင်
 ယူ၊ သာဝနဿ-"ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ"ဟူသော စကားကို ကြားစေခြင်း
 (ကြားအောင် ရွတ်ဆိုခြင်း)၏ + အန္တော-အဆုံး၊ သာဝနန္တော-ဆုံး၊ တိုင်စသည်ကို
 မြောက်၍ တည်စေခြင်းနှင့် ညီမျှသော ရွတ်ဆိုခြင်း၏ အဆုံးရှိသော ကုဋ်ကို
 "ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋ်"ဟု ခေါ်သည်၊ ကုဋ်ဟူသည်လည်း နေထိုင်ရာကျောင်းပင်တည်း၊
 "ဥက္ခိပိတွာ ပတိဋ္ဌာနဉ္စ သာဝနန္တော စ ဥဿာဝနန္တော၊ ဥဿာဝနန္တော ဧတိဿာ
 အတ္ထိတိ ဥဿာဝနန္တိကာ"ဟု အဿတ္ထိ ဆင့်။

ယော၊ ယေ၊ ဂတိကာဝ။ ။ "ထမ္ဘာနံ ဥပရိဝိဟာရော ကရိယတိ"ဖြင့် တိုင်စိုက်၍
 ဆောက်အပ်သော ကျောင်းကို ပြ၏၊ "ဘိတ္တိပါဒေ နိဓနိတွာ ဝိဟာရော ကရိယတိ"ဖြင့်
 တိုင်မစိုက်ဘဲ အုတ်နံရံ ကျောက်နံရံတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော အုတ်တိုက်ကျောင်း စသည်ကို
 ပြ၏၊ ထို ကျောင်းနှစ်မျိုးကို ဆောက်လုပ်ရာဝယ် တိုင်စိုက်၍ ဆောက်လျှင် တိုင်ကို
 ကျွဲမကျအောင် အောက်က ခံထားသော ကျောက်ခဲတို့သည် (ယခုခေတ်၌ ကျင်တွယ်
 စိုက်ထားသော အုတ်မြစ်၊ ကျောက်မြစ်တို့သည်) မြေကြီးနှင့် အလားတူ၏၊

ကျောက်တို့သည်၊ ဘူမိဂတိကာ ဧဝ-မြေ၏ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ ဝါ-မြေနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ပဌမထမ္ဘ-ပထမတိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဌမဘိတ္တိပါဒံ ဝါ-ပထမနံရံခြေကိုသော်လည်းကောင်း၊ [အုတ်မြစ်အပေါ်၌ နံရံတက်သောအခါ ပထမဆုံး ချရသော အုတ်ကို "ပဌမဘိတ္တိပါဒံ" ဟု ဆိုသည်၊] ပတိဋ္ဌာပေန္တေဟိ-တည်စေကုန်လတ်သော်၊ (ချကုန်လတ်သော်၊) ဝါ-ချကုန်သော၊ ဗဟူဟိ-များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ပရိဝါရေတွာ-ကောင်းစွာ ဝိုင်းအံ့၍၊ ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ၊ ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမာတိ-ဟူ၍၊ ဝါစံ-စကားလုံးကို၊ (နှုတ်ကို)၊ နိစ္ဆာရေန္တေဟိ-မြွက်ဆိုကုန်လျက်၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ (လက်သမား စသူတို့သည်၊) ဥက္ကိပိတွာ-မြှောက်၍၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တေသု-တည်စေကုန်လတ်သော်၊ အာမသိတွာ ဝါ-သုံးသပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ (ရဟန်းများက တိုင်စသည်ကို လက်ဖြင့် ထိ၍သော်လည်းကောင်း၊) သယံ-ကိုယ်တိုင် (ရဟန်းများကိုယ်တိုင်၊) ဥက္ကိပိတွာ ဝါ-မြှောက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ထမ္ဘော ဝါ-တိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိပါဒေါ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-တည်စေထိုက်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရန္တိမဟာပစ္စရိသု-တို့၌၊ ကပ္ပိယကုဋိကပ္ပိယကုဋိတိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ပတိဋ္ဌာပေတမ္ဘံ-တည်စေရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ပြီ၊

ထို အုတ်တိုင်ကို ချစဉ်၌ "ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ" ဟု ဆိုဖွယ် မလိုသေးပါ၊ "ဘူမိယာ+ဂတိ ဘူမိဂတိ၊ ဘူမိဂတိ ဝိယ ဂတိယေသန္တိ ဘူမိဂတိကာ-မြေနှင့်အလားတူစွာ အောက်အခြေခံများသာ ဖြစ်ကြသည်"-ဟုလို။

ဗဟူဟိ ဟေ၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ။ လူများအတွက် "မနုဿေသု" ဟု သီးခြားဆိုထားသောကြောင့် "ဗဟူဟိ" အရ ရဟန်းများစွာကို ရ၏ဟု သိရ၏၊ နောက်၌ "သယံ" အရလည်း "ရဟန်းများကိုယ်တိုင်" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ" ဟူသော စကားကို လူ၊ သာမဏေများက ဆိုရမည် မဟုတ်၊ ရဟန်းများဆိုရမည်၊ တိုင်ကို မြေ စသည်ပေါ်ဝယ် ချခြင်းနှင့် ရဟန်းများ၏ ဆိုခြင်းအဆုံးသည် ညီမျှလျက် (ပြိုင်တူကျလျက်) ရှိရမည်၊ တိုင်ကိုလည်းကောင်း၊ နံရံ၏ အခြေခံအုတ် စသည်ကိုလည်းကောင်း မြှောက်ရာ၌ကား ရဟန်းများလည်း မြှောက်နိုင်၊ လက်သမား စသော လူများလည်း မြှောက်နိုင်၏၊ လူများက တိုင်ကို မြှောက်ရာ၌ ရဟန်းများက ထို တိုင်ကို လက်ဖြင့် ထိထား၍ ရွတ်ဆိုရသည်။

["ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ"ဟု ဆိုမှ အထမြောက်သည် မဟုတ်၊ "ကပ္ပိယကုဋိ ကပ္ပိယကုဋိ"ဟု ဆိုလျှင်လည်း အထမြောက်သည်-ဟူလို၊] အန္တကဋကထာယံ-
 ဌံ၊ သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋိ အဓိဋ္ဌာမိတိ-ဟူ၍၊ ("သံဃာ၏ ကပ္ပိယကုဋိကို
 အဓိဋ္ဌာန်ပါ၏"ဟူ၍) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထို စကားကို၊ အဝတ္တာပိ-
 မဆိုမူ၍လည်း၊ အဋ္ဌကထာသု-ရေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ (မဟာအဋ္ဌကထာ၊ ကုရုန္တိ
 အဋ္ဌကထာ၊ မဟာပစ္စရိအဋ္ဌကထာတို့၌) ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 ဖြင့်၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊
 ဧတ္ထ-ဤ ဥဿာဝနန္တိကာကုဋိ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သာဓာရဏ
 လက္ခဏံ-ဆက်ဆံသော လက္ခဏာတည်း၊ ထမ္ဘပတိဋ္ဌာနဉ္စ-တိုင်ကို မြေ၌
 တည်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝစနပရိယောသာနဉ္စ-စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ (ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ-ဟူသော စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊) သမကာလံ-ညီမျှသော ကာလရှိသည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်
 လတ်သော်၊ ဝါ-ဖြစ်မှ၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဣတိ-ဤကား သာဓာရဏလက္ခဏာ
 တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဝစနေ-စကားသည်၊ ("ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ"စသော စကား
 သည်) အနိဋ္ဌိတေ-မပြီးဆုံးသေးမီ၊ ထမ္ဘော-တိုင်သည်၊ သစေ ပတိဋ္ဌာတိ-
 အကယ်၍ မြေ၌တည်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) တသ္မိ-ထို
 တိုင်သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ-မြေ၌ မတည်သေးမီ၊ ဝစနံ-စကားသည်၊ (သစေ)
 နိဋ္ဌာတိ-အကယ်၍ ပြီးဆုံးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယကုဋိ-
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတာ-မပြုအပ်သည်၊ (ပြုအပ်ရာ မရောက်သည်) ဟောတိ-
 ၏၊ တေနော-ထို့ကြောင့်ပင်၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဗဟူဟိ ပေ၊ ဘဝိဿတိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဗဟူဟိ-များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ပရိဝါရေတွာ-
 ကောင်းစွာ ဝိုင်းအံ့၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ (များစွာသော ရဟန်းတို့

သာဓာရဏလက္ခဏံ။ ။ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ "ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ"ဟု
 ဆိုရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ ကုရုန္တိ မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာတို့၌ "ကပ္ပိကုဋိ ကပ္ပိယကုဋိ"
 ဟု ဆိုရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ အန္တကဋကထာ၌ "သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋိ အဓိဋ္ဌာမိ"
 ဟု ဆိုရမည်ဟုလည်းကောင်း ဝါဒကွဲနေသော်လည်း ထို အဋ္ဌကထာအားလုံး၏
 အဆိုနှင့် ဆက်ဆံသော လိုရင်းလက္ခဏာမှာ "တိုင်(အုတ် စသည်)တို့၏ မြေပေါ်
 ခုံပေါ်၌ တည်ခြင်းနှင့် ကပ္ပိယကုဋိစသော စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းတို့၏ သမကာလ
 ဖြစ်ခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်သည်"-ဟူလို၊ "ဝဋ္ဋတိတိ"ဟု ဣတိ ပါလျှင် ကောင်း၏၊
 မပါလျှင် ထည့်ပါ။

ဝိုင်း၍ ဆိုရကိစ္စကား၊) ဧတ္ထ-ဤ များစွာသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကဿာပိ-
တစ်ပါးသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဝစနိဋ္ဌာနဉ္စ-စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်လည်း
ကောင်း၊ ထမ္ဘပတိဋ္ဌာနဉ္စ-တိုင်၏ မြေ၌ တည်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
ဧကောတ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ တံစနည်း၊ (ကသွာ-ကြောင့်၊)
ဗဟူဟိ သမ္ဘရိဝါရေတွာ၊ ဝတ္တဗ္ဗ-ရာသနည်း?၊ ဟိ(ယသွာ-ကြောင့်၊) အဝဿံ
၊ပေ၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) ဗဟူဟိ ၊ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗ၊ ဤသို့
သော်လည်း ပေးပါ။]

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌကသိလာမတ္တိကာကုဋိကာသု-အုတ်နံရံ၊ ကျောက်နံရံ၊
မြေနံရံ ရှိကုန်သော၊ ကုဋိသု-တို့၌၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ စယံ-အကျည်ကို၊
(မြေကို) ဗန္ဓိတွာ ဝါ-ဖွဲ့၍သော်လည်းကောင်း၊ အဗန္ဓိတွာ ဝါ-မဖွဲ့မူ၍သော်
လည်းကောင်း၊ ကရောန္တု-ပြုပစေကုန်၊ ယတော-အကြင်အုတ်မှ၊ (ကျောက်၊
မြေညက်ခဲမှ) ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိတ္တိ-ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတုကာမာ-ထစေခြင်းငှာ အလို
ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ထောင်လိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံတို့၏
ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ တံ ဣဋ္ဌကံ ဝါ-ထို အုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (တံ)
သီလံ ဝါ-ထို ကျောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (တံ) မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ဝါ-ထို
မြေညက်ခဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ
လျှင်၊ (ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမဟု ဆိုခြင်း၊ အုတ်စသည်ကို မြေ၌ တည်စေခြင်း၏
သမကာလ ဖြစ်အောင်သာလျှင်၊) ကပ္ပိယကုဋိ-ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊
ဟိ-မှန်၊ ဣဋ္ဌကာဒယော-အုတ် အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် ကျောက်၊

ဣဋ္ဌက ၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ တိုင်စိုက်၍ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကုဋိကို ပြပြီး၍
အုတ်တိုက်စသည်ကို ထပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် “ဣဋ္ဌကသိလာ”စသည်ကို မိန့်သည်၊
အုတ်တိုက်၊ ကျောက်တိုက်၊ မြေတိုက်များ၌ မြေနေရာက မာကျောလျှင် အုတ်မြစ်
စသည် မချဘဲ၊ ပျော့နေလျှင် အုတ်မြစ် ထည့်ချ၍ ဆောက်လုပ်တတ်ကြ၏၊ ထို
“ဟေဋ္ဌာဓယ”ဟု ခေါ်အပ်သော အောက်ခံအုတ်မြစ် စသည်ကို ချရာ၌ “ကပ္ပိယကုဋိ
ကရောမ” စသည်ဖြင့် ဆိုဖွယ်မလိုသေး၊ ထို အုတ်ခုံ စသည်တို့၏ အပေါ်၌ နံရံ
တက်လိုသောအခါ ပထမ၌ကား အုတ်၊ ကျောက်၊ မြေစိုင်ခဲကို အောက်၌ ချခြင်းနှင့်
“ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ” စသော စကား၏ ဆုံးခြင်းသည် ပြိုင်တူဖြစ်စေရမည်။

ဣဋ္ဌကာဒယော ၊ပေ၊ ဝဠု။ ။ အုတ် စသည်တို့ကို အောက်၌ အုတ်မြစ်
စီသောအခါ ပထမအုတ် စသည်ကို ချရာ၌ “ကပ္ပိယကုဋိ ကရောမ” ဟု ဆိုခြင်းငှာ

မြေညက်ခဲတို့ကို ယူ၊) ဘိတ္တိယာ-၏၊ ပဌမိဋ္ဌကာဒီနံ-ပထမအုတ် အစရှိသည် တို့၏၊ ဟောဋ္ဌာ-၌၊ န ဝဋ္ဌန္တိ-မအပ်ကုန်၊ (“ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ” ဟု ဆိုခြင်းငှာ မအပ်ကုန်၊) ထမ္ဘာ ပန-တိုင်တို့သည်ကား၊ ဥပရိ-အပေါ်သို့၊ (မြေ၏အပေါ်သို့၊) ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ-တက်လာကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝဋ္ဌန္တိ-ကုန်၏၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ထမ္ဘေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သောကျောင်း၌၊ စတူသု-လေးဖက် ကုန်သော၊ ကောဏေသု-အထောင့်တို့၌၊ စတ္တာရော-လေးလုံးကုန်သော၊ ထမ္ဘာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌကာဒီကုဋေ-အုတ်စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော နံရံရှိသော ကျောင်း၌ စတူသု-ကုန်သော၊ ကောဏေသု-တို့၌၊ ဒွတ္တိသော-နှစ်ချပ် သုံးချပ်ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌကာ-အုတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ-အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်ကုန်၏၊ (“ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ” ဟု ဆို၍ ချထိုက်ကုန်၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ တထာ-ထို ဆိုအပ်သည့် အတိုင်း၊ အကတာယပိ-မပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဒေါသော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ-မှန်၊ အဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ (ရှေးအဋ္ဌကထာ သုံးစောင်တို့၌၊) ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်သော စကားသည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း။

ဂေါနိသာဒီကာ-ဂေါနိသာဒီကာကုဋ်သည်၊ အာရာမဂေါနိသာဒီကာ-အာရာမဂေါနိသာဒီကာကုဋ်လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရဂေါနိသာဒီကာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဇာ-ရှိ၏၊ တာသု-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ယတ္ထ-အကြင် ကုဋ်၌၊ အာရာမော-အာရာမသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပရိက္ခိတ္တော-ကာရံအပ်သည်၊ နေဝ (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ သေနာသနာနိ-ကျောင်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပရိက္ခိတ္တာနိ-နိသည်၊ န ဟောန္တိ-ကုန်၊ အယံ-ဤ ကုဋ်သည်၊ အာရာမဂေါနိသာဒီကာ-မည်၏၊ (အာရာမအားဖြင့် ဂေါနိသာဒီကာကုဋ် မည်၏၊) ယတ္ထ-အကြင် ကုဋ်၌၊ သေနာသနာနိ-တို့ကို၊ သဗ္ဗာနိ ဝါ-အလုံးစုံသော ကျောင်းတို့ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဧကစ္စာနိ ဝါ-အချို့သော ကျောင်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊

မအပ်ပါဘဲ တွင်းတူး၍ တိုင်တို့ကို စိုက်သောအခါ မြေကြီးအတွင်း ရောက်နေပါလျက် “ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ” ဟု အဘယံကြောင့် ဆိုခြင်းငှာ အပ်ပါသနည်း?၊ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣဋ္ဌကာဒီယော ယေ၊ ဝဋ္ဌန္တိ” ဟု မိန့်သည်၊ အုတ်မြစ်တို့သည် မြေကြီးအတွင်း၌သာ တည်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တိုင်တို့က မြေပေါ်သို့ တက်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း အုတ်မြစ်ချစဉ်က ဆိုခြင်းငှာ မအပ်၊ တိုင်ချသော အခါ၌သာ ဆိုခြင်းငှာ အပ်သည်-ဟူလို။

ပရိက္ခိတ္တနိ-ကုန်၏။ အာရာမော-ကို၊ အပရိက္ခိတ္တော-မကာရံအပ်၊ အယံ-
သည်၊ ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာ နာမ-မည်၏။ (ကျောင်းအားဖြင့် ဂေါနိသာဒိကာ
ကုဋ် မည်၏။) ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဥဘယတြာပိ-နှစ်ပါးစုံသော ကုဋ်၌လည်း၊
(အာရာမဂေါနိသာဒိကာ၊ ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာကုဋ်၌လည်း။) အာရာမဿ-
၏။ အပရိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ-မကာရံအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ပမာဏံ-
တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အာရာမော-သည်၊ ဥပနုပရိက္ခိတ္တော-ထက်ဝက်ကာရံ
အပ်သည်၊ (တစ်ဝက်လောက်သာ အကာအရံ ရှိ၍ ကျန်တစ်ဝက်က အကာအရံ
မရှိသည်၊ သမာနော)ပိ-ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟုတရံ-များစွာ (ထက်ဝက်
ထက် ပိုလွန်၍) ပရိက္ခိတ္တော-သည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်းကောင်း၊
ပရိက္ခိတ္တောယေဝ နာမ-ပရိက္ခိတ္တ မည်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရန္တိမဟာ
ပစ္စရိယာဒီသု ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ-ဤ ပရိက္ခိတ္တအာရာမံ၌၊ ကပ္ပိယကုဋ်-သည်၊ ဝါ-
ကို၊ လဒ္ဓါ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။

ဂဟပတိန္ဒြိ-ကား၊ (ပါဠိတော်၌ “ဂဟပတိ”ဟု ဒုတိယန္တ ရှိသည်၊)
မနုဿာ - တို့သည်၊ အာဝါသံ - နေရာ ကျောင်းကို၊ ကတွာ - ပြုပြီး၍၊

ဂေါနိသာဒိကာ။ ။ နိ+သဒဓာတ်သည် နေခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ဣပစ္စည်း၊
နိသီဒနံ နိသာဒေါ၊ ဂုဏ်+နိသာဒေါ ဂေါနိသာဒေါ-နွားတို့၏ နေခြင်း၊ ဂေါနိသာဒေါ
ယတ္တာတိ ဂေါနိသာဒိကာ (အာရာမံ၌ အကာ များစွာ မရှိသောကြောင့်) နွားတို့၏
ဝင်ရောက် နေနိုင်ရာဖြစ်သော ကုဋ်၊ ဤ ဂေါနိသာဒိကာကုဋ်၌ အာရာမံ၏ များစွာသော
အရပ်ဝယ် အကာမရှိခြင်းသာ လိုရင်းတည်း၊ အသီးသီးသော ကျောင်းများ၏ အကာ
ရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းမှာ လိုရင်း မဟုတ်၊ အာရာမံက အကာ များစွာ မရှိလျှင် ကျောင်းများ၌
အကာ ရှိစေကာမူ “ဂေါနိသာဒိကာကုဋ်”ပင်တည်း။

ဧတ္ထ ယေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ အာရာမံက အကာအရံ ရှိနေသောကြောင့် ဂေါနိသာဒိကာ
ကုဋ် မရနိုင်ရကား ဥဿာဝနန္တိကာ စသော အခြား သုံးမျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးရအောင်
လုပ်ထားသင့်၏။ ထိုသို့ လုပ်ထားမှ ထို ကျောင်း၌ အန္တောဝုတ္တ အန္တောပက္က
အမှုကို ပြုလုပ်လျှင် အပ်မည်-ဟူလို။

ဂဟပတိ။ ။ အိမ်ရှင်(အိမ်ပိုင်ရှိသူ) လူဝတ်ကြောင့်ကို “ဂဟဿ-အိမ်၏+ပတိ-
အရှင်တည်း”ဟူသော ဝိဂ္ဂဟအရ “ဂဟပတိ”ဟုခေါ်၏။ ထိုဂဟပတိသည် “ကပ္ပိယကုဋ်
ယေ၊ ပရိက္ခိတ္တံ”ဟုသော်လည်း၊ “ကပ္ပိယကုဋ် ကာတုံ ယေ”ဟုသော်လည်းကောင်း၊

၁၃၆

မဟာဝါဘာသာဋီကာ

[ကပ္ပိယဘူမိအနုစာနုန

ကပ္ပိယကုဋိ ဒေမ၊ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ-ဟူ၍၊ (ကပ္ပိကုဋိကို လှူပါကုန်၏၊ သုံးစွဲ
 တော်မူကြပါကုန်-ဟူ၍၊) ဝဒန္တိ-လျှောက်ကြကုန်၏၊ သော-ဤ ကုဋိသည်၊
 ဂဟပတိ နာမ-ဂဟပတိကုဋိ မည်၏၊ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတုံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊
 (ကပ္ပိယကုဋိ ပြုဖို့ရာ လှူပါကုန်၏-ဟူ၍၊) ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်း၊
 ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊
 ဘိက္ခု- ကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ သေသသဟဓမ္မိကာနံ -ကြွင်းသော
 သီတင်းသုံးဖော်တို့၏လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာနံ-
 နတ်လူတို့၏လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ ပဋိဂ္ဂဟော စ-အကပ်ခံခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ သန္နိမိ စ-သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်သော ပစ္စည်းသည်လည်း
 ကောင်း၊ အန္တောဝုတ္တဉ္စ-အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ တည်နေစေအပ် (သိုမှီးအပ်
 သော) ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊ တေသံ - ထို ကြွင်းသော
 သီတင်းသုံးဖော်၊ အလုံးစုံသော နတ်လူတို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ ဘိက္ခုဿ-
 အား၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တေသံ- ထို ကြွင်းသော
 သီတင်းသုံးဖော်၊ အလုံးစုံသော နတ်လူတို့၏၊ ဂေဟာနိ ဝါ-အိမ်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ တေဟိ-ထိုကြွင်းသော သီတင်းသုံးဖော်၊ အလုံးစုံသော နတ်လူတို့
 သည်၊ ဒိန္နာ-လှူအပ်သော၊ ကပ္ပိယကုဋိ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟပတိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊(ထပ်၍လည်း၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊

လျှောက်၍ လှူအပ်သော ကျောင်းဖြစ်စေ၊ ထို ဂဟပတိ၏ အိမ်ဖြစ်စေ ကာရဏပစာရ
 အားဖြင့် ဂဟပတိအမည် ရနိုင်၏၊ [ယခုအခါ ကျောင်းရေစက်ချရာ၌ “ဣမံ ဝိဟာရံ
 အာဂတာနာဂတာဿ ဓာတုဒ္ဓါသဿ သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတုံ ဒေမ”ဟု ထည့်၍
 ဆိုလျှင်လည်း ကပ္ပိယကုဋိ ဖြစ်တော့၏။]

ယသ္မာ ဟေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ဘိက္ခုကို ချန်ထား၍ သီတင်းသုံးဖော် လေးဦးတို့၏
 လည်းကောင်း၊ နတ်လူအားလုံးတို့၏လည်းကောင်း လက်မှ အကပ်ခံလျှင် အကပ်
 မြောက်၏၊ ထို သူတို့၏ သိုမှီး သိမ်းဆည်းထားအပ်သော သန္နိမိပစ္စည်းသည် ရဟန်း
 တို့အား အပ်၏၊ ထို သူတို့၏ အန္တောဝုတ္တ (အကပ္ပိယကုဋိ အတွင်း၌ ထားအပ်သော
 ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်)သည် အပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့၏ အိမ်၊ ဘိက္ခုနိ သာမဏေတို့၏
 ကျောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ထို သူတို့ လှူအပ်သော ကပ္ပိယကုဋိသည်လည်းကောင်း
 သဘာဝအားဖြင့် ဂဟပတိကုဋိဖြစ်သည်ဟု အန္တကဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

(ကိ?)၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဝိဟာရ-ကျောင်းကို၊ (ရဟန်းများ နေဖို့ရန် ကျောင်းကို) ထပေတွာ-၍၊ ဘိက္ခုနုပဿယော ဝါ-ဘိက္ခုနီတို့၏ကျောင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာရာမိကာနံ-အာရာမစောင့်တို့၏၊ (ဂေဟံ)ဝါ-အိမ်သည် လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယာနံ-တိတ္ထိတို့၏၊ (သေယျာ)ဝါ-ကျောင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဒေဝတာနံ ဝါ-နတ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ နာဂါနံ ဝါ-နဂါးတို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာနံ အပိ-ဗြဟ္မာတို့၏သော်လည်း၊ ဝိမာနံ-ဗိမာန် သည်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယကုဋ္ဌိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထို စကားကို၊ သုဝုတ္တံ-ကောင်းစွာ ဆိုအပ်ပြီ၊ (အကျယ်ချဲ့၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် “သုဝုတ္တံ” ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) ဟိ-မှန်၊ သံဃသန္တကမေဝ-သံဃဥစ္စာသာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ဂေဟံ ဝါ-နေရာ ကျောင်းသည်လည်းကောင်း၊) ဘိက္ခုသန္တကံ- ရဟန်း၏ ပုဂ္ဂလိက ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဂေဟံ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဂဟပတိ ကုဋ္ဌိကာ-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ [သံဃာပိုင်၊ ရဟန်းပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် “ဂဟပတိကုဋ္ဌိ” မဖြစ်နိုင်တော့-ဟူလို။]

သမ္ဗုတိကာ နာမ-သမ္ဗုတိကုဋ္ဌိ မည်သည်၊ ကမ္မဝါစံ-ကို၊ သာဝေတွာ- ကြားသိစေ၍၊ (ရွတ်ဆို၍)၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ကုဋ္ဌိတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုသု-လေးပါးကုန်သော၊ ဣမာသု ကပ္ပိယဘူမိသု-ဤ အပ်သော တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ ဝုတ္တံ - တည်နေစေအပ်သော၊ (သို့မှီး သိမ်းဆည်းအပ်သော၊)

သံဃဿ ဝိဟာရံ ထပေတွာ။ ။ ဥပသမ္ပန္နာနံ ဝါသတ္ထာယ ကတဂေဟံ ထပေတွာတိ အတ္ထော၊ (“ရဟန်းများ နေဖို့ရန် ကျောင်းကို ချန်ထား၍”ဟူလို၊) ဤ၌ “သေနာသန”ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ကျောင်းတို့ကိုပင် “ဝိဟာရ”ဟု ဆိုသည်၊ ဂေဟန္တိ နိဝါသဂေဟံ၊ တဒညံ ပန ဥပေါသထာဂါရာဒိ သဗ္ဗံ အနိဝါသဂေဟံ (နေစရာ မဟုတ်သော အဆောက်အအုံသည်) စတုကပ္ပိယဘူမိဝိမုတ္တာ ပဉ္စမိ ကပ္ပိယဘူမိ၊ ပေါ၊-ယေန ကေနစိ ဆန္နေ ပရိစ္ဆိန္နေ စ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဘိက္ခုသံဃဿ နိဝါသဂေဟေ အန္တေစုတ္တာဒိဒေါသော၊ န အညတ္ထ၊- ဝိမတိ။

သမ္ဗုတိကာ။ ။ ကမ္မဝါစာပြင့် “ကပ္ပိယဘူမိ”ဟု သမုတ်အပ်သော ကုဋ္ဌိသည် “သမ္ဗုတိကုဋ္ဌိ” မည်၏၊ [“သမ္ဗုတိကာ”ဟု ရှိရာ၌ က ပစ္စည်း အနက် သီးခြား မရှိ၊ “သမ္ဗုတိ စေ + သမ္ဗုတိကာ”ဟု ပြု။

ယံ အာမိသံ-အကြင် အာမိသသည်။ (ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်သည်။ အတ္ထိ၊) တံ သံဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော အာမိသသည်။ အန္တောဝုတ္တသင်္ချ-အန္တောဝုတ္တဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ [အန္တောဝုတ္တ ဖြစ်စေကာမူ အန္တောဝုတ္တ မခေါ်ရ-ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနိဗ္ဗာ-ဘိက္ခုနီတို့၏လည်းကောင်း၊ အန္တောဝုတ္တအန္တောပက္ကမောစနတ္တံ-အန္တောဝုတ္တ၊ အန္တောပက္က အပြစ်မှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကပ္ပိယကုဋိယော-ကပ္ပိယကုဋိတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ အနညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အကပ္ပိယ ဘူမိယံ-အကပ္ပိယဖြစ်သော တည်ရာအရပ်၌၊ (ဥဿာဝနန္တိကာ စသည် မဟုတ် သော အရပ်၌)၊ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ-သဟသေယျ ဖြစ်လောက်သော၊ ဂေဟေ-နေရာကျောင်း၌၊ ဝုတ္တံ-တည်နေစေအပ်သော၊ သံဃိကံ ဝါ-သံဃာ၏ ဥစ္စာမူလည်းဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏ ဥစ္စာမူလည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုဿ ဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီယာ ဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ယံ သန္တကံ-အကြင် ဥစ္စာကို၊ ဧကရတ္တမ္ပိ-တစ်ညဉ့်မျှလည်း၊ ထပိတံ-ထား အပ်ပြီ၊ (သိမ်းဆည်းထားအပ်ပြီ၊) တံ-ထို ဥစ္စာသည်၊ အန္တောဝုတ္တံ-သည်၊ (အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊) တုတ္တံ-ထို အကပ္ပိယကုဋိ၌၊ ပက္ကန္တ-ချက်အပ်သော အာမိသသည်လည်း၊ အန္တောပက္က နာမ-အန္တောပက္က မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧတံ-ဤ အန္တောဝုတ္တ၊ အန္တောပက္က အာမိသသည်၊ န ကပ္ပတိ-မအပ်၊ (စားသောက်လျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သည်-ဟူလို၊) ပန-အနွယ်၊ သတ္တာဟကာလိကံ-သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုသည် လည်းကောင်း၊ ယာဝ ဇီဝိကဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ (အကပ္ပိယကုဋိ အတွင်း၌ သိုမှီး သိမ်းဆည်းကောင်း၏-ဟူလို။)

အန္တောဝုတ္တံ စသည်။ ။ အန္တော (ကပ္ပိယကုဋိ လေးမျိုးတွင် မပါဝင်သော ကြောင့် အကပ္ပိယကုဋိဟု ဆိုအပ်သော) ကျောင်းအတွင်း၌ + ဝုတ္တံ-တစ်ညဉ့်လွန် အောင် တည်နေစေအပ်၊ ထားအပ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တည်း၊ အန္တောဝုတ္တံ-ဇဉ်၊ အန္တော-၌၊ ပက္ကံ-လူ၊ သာမဏေတို့ ချက်အပ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တည်း၊ အန္တောပက္ကံ-ဇဉ်၊ သာမံ-ရဟန်း ကိုယ်တိုင် + ပက္ကံ (ပါကံ)- (ကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ အခြားနေရာ၌ ဖြစ်စေ) ချက်အပ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တည်း၊ သာမံပက္ကံ (သာမံပါကံ)-ရဟန်းကိုယ်တိုင် ချက်အပ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်။

ဘတြ - ထို သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကတို့သာ အပ်ရာ၌၊ [ယာမ
ကာလိကအတွက်မှာ အရုဏ် မတက်မီ သောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်
အန္တောဝုတ္တ မဖြစ်၊ ချက်အပ်သောပစ္စည်း မဟုတ်သောကြောင့် အန္တောပက္က
လည်း မဖြစ်၊] အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သာမဏေရော-သည်၊
ဘိက္ခုဿ-အား၊ (ဒေတိ၌ စပ်၊) ဝါ-၏၊ တဏှုလာဒိကံ-ဆန်အစရှိသော၊
အာမိသံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတွာ-
ထားပြီး၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ပစိတွာ-၍၊ ဒေတိ-အံ၊ အန္တောဝုတ္တံ-
အန္တောဝုတ္တသည်၊ န ဟောတိ၊ [ကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ ထားအပ်သောကြောင့်
အန္တောဝုတ္တ မဖြစ်-ဟူလို၊] တတ္ထ-ထို အန္တောဝုတ္တ မဖြစ်သော အာမိသံ၌၊
(ပက္ခိပိတွာ ဒေတိ၌ စပ်၊) အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိတ္တသပ္ပိအာဒိသု-ထားအပ်
သော ထောပတ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ (သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကဝတ္ထု
တို့တွင်၊) ယံကိဉ္စ-အမှတ်မထား တွစ်ပါးပါးကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ဒေတိ-
အံ၊ (စဝံသတိ)၊ မုခသန္နိမိ နာမ-မုခသန္နိမိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊
မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ အန္တောဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုသို့
ဆိုရာ၌၊ နာမမတ္တမေဝ-နာမည်မျှသည်သာ၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား
ပြုကြောင်း အထူးတည်း၊ [မုခသန္နိမိ ဟူသော နာမည်နှင့် အန္တောဝုတ္တ
ဟူသော နာမည်သာ ထူးသည်၊ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်မှာ အတူပင်-ဟူလို။]

မုခသန္နိမိ။ ။ မုခေန-အမြွက်အားဖြင့် (ပရိယာယ်အားဖြင့်)+သန္နိမိ-သိုမှီး
သိမ်းဆည်းအပ်သည်တည်း၊ မုခသန္နိမိ-တည်း၊ ဆွမ်းစသော အာမိသကသန္နိမိ မဖြစ်
သော်လည်း ထောပတ်စသော သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကတို့က အကပ္ပိယကုဋိ၌
ထားအပ်သောကြောင့် ထို ထောပတ်စသည်နှင့် ရောသွားသောအခါ ထို ဆွမ်းစသည်
လည်း သန္နိမိပစ္စည်းနှင့် ရောသောကြောင့် သန္နိမိ ဖြစ်သွား၏၊ ဤသို့ ပရိယာယ်
အားဖြင့် သန္နိမိ ဖြစ်သွားခြင်းကို **"မုခသန္နိမိ-အမြွက်အားဖြင့် သန္နိမိ"** ဖြစ်သည်ဟု
ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မုခသန္နိမိ ဖြစ်သောကြောင့် စားသောက်သူမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်
သည်-ဟူလို၊ ဒုတိယသင်္ဂါယနာအခန်း၌ သီဂီလောဏကပ္ပလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ပင်
တည်း၊ [မုခသန္နိမိတိ ဣမိနာ အန္တောဝုတ္တဒုက္ကဋ်မေဝ ဒီပိတံ၊-ဋီကာ၊] ဝိဒေတိ၌ကား
**"မုပေဝေသန နိမိတ္တံ-ခံတွင်းသို့ သွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ အာပတ္တိ
ကရောတိ"**ဟု ဆို၏၊ ရောရုံမျှဖြင့် အာပတ်မသင့်သေး၊ ခံတွင်းသို့ သွင်း၍ စာမျို
လိုက်မှ အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို၊ ထို အလို **"မုခေ (မုပေဝေသန)-ခံတွင်းသို့
သွင်းခြင်းကြောင့်+သန္နိမိ-သန္နိမိတည်း၊ မုခသန္နိမိ"**ဟု ပြ။

ဘိက္ခု-သည်။ အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ ထပိတသပ္ပိဉ္စ-ထားအပ်သော
 ထောပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကပဏ္ဏဉ္စ-ယာဝဇီဝိကဖြစ်သော အရွက်ကို
 လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ပစိတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္စတိ-အံ၊
 သတ္တာဟံ-ပတ်လုံး၊ နိရာမိသံ-အာမိသ မရှိသည်၊ (သမာနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ အာမိသ
 သံသဉ္စ-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် ရောအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သစေ
 ပရိဘုဉ္စတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အန္တောဝုတ္တဉ္စေဝ-အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ တည်နေ
 စေအပ်သည် မည်သည်လည်းကောင်း၊ သာမံပတ္တဉ္စ-ကိုယ်တိုင်ချက်အပ်သည်
 မည်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဧတေနပါယေန-ဤနည်းအားဖြင့်၊
 သဗ္ဗသံသဂ္ဂါ-အလုံးစုံသော ရောနှောမှုတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ [ယာဝ
 ကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိက ရောပုံစသည် အားလုံးကို သိပါ-ဟူလို၊] ဣတိ-
 ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ (ဤသို့ နောက်ပြန်၍ လှည့်ဖို့ရန် ဣတိ ရှိသင့်၏၊
 မရှိလျှင် ထည့်ပါ။)

ပန-အံ၊ (ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ၊) ဣမာ
 ကပ္ပိယကုဋိယော-တို့သည်၊ ကဒါ-အဘယ် အခါ၌၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ-စွန့်အပ်
 ပြီးသော တည်ရာဝတ္ထု ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်သနည်း?၊ (အဘယ်အခါ၌
 ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်၏ တည်ရာဝတ္ထုကို စွန့်ကုန်သနည်း?) တာဝ-ဓါနိသာဒိကာ
 ကုဋိ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော၊ ဥဿာဝနန္တိကာ-
 သည်၊ ယာ-အကြင် ဥဿာဝနန္တိကာကုဋိကို၊ ထမ္ဘာနံ-တို့၏၊ ဥပရိ ဝါ-
 အထက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိပါဒေ-နံရံခြေတို့ကို၊ နိဇဏိတွာ ဝါ-
 တူးမြှုပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီ၊ သာ-ထို ဥဿာဝနန္တိကာကုဋိ
 သည်၊ [ရှေ့ ဥဿာဝနန္တိကာသည် သာမည၊ ဤကား ဝိသေသ၊] သဗ္ဗေသု-
 ကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိပါဒေသု စ-တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ အပနီတေသု-ဖယ်အပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ-စွန့်အပ်
 ပြီးသော တည်ရာဝတ္ထု ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ထမ္ဘေ ဝါ-တို့ကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိပါဒေ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ ပရိဝတ္တေန္တိ-
 အကယ်၍ လဲလှယ်ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယော ယော-အကြင် အကြင် တိုင်
 သည်၊ ဝါ-အကြင် အကြင် နံရံခြေသည်၊ ဌိတော-တည်နေ၏၊ တတ္ထ တတ္ထ-
 ထိုထိုတိုင်၌၊ ဝါ-ထိုထို နံရံခြေ၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ (ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်
 တည်၏၊) သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော တိုင်၊ နံရံခြေတို့ကို၊ ပရိဝတ္တိတေသုပိ-
 လဲလှယ်အပ်ပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ အဇဟိတဝတ္ထုကာဝ-မစွန့်အပ်သော
 တည်ရာဝတ္ထု ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣဋ္ဌကာဒိဟိ-အုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊

ကတား-ပြုအပ်သော ဥဿာဝနန္တိကာကုဋ်သည်၊ စယသု-အကျည်၏၊ ဥပရိ-
 အထက်၌၊ ဘိတ္တိအတ္ထာယ-နိရုဏ်အကျိုးငှာ၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ဣဋ္ဌကံ
 ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သီလံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာပိဏ္ဏံ
 ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ ဝိနာသိတကာလေ-
 ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးရာ အခါ၌၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊
 ဇယဟိ ဣဋ္ဌကာဒိဟိ-အကြင် အုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌိတာ-ဆောက်
 တည်အပ်ပြီ၊ ("ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ"ဟု ဆို၍ ကပ္ပိယကုဋ် အဖြစ်ကို
 ဆောက်တည်အပ်ပြီ၊) တေသု-ထို အုတ် အစရှိသည်ကို၊ အပနိတေသုပိ-
 ဖယ်အပ်ပြီးကုန်သော်လည်း၊ တဒညာသု-ထို အခြားသော အုတ် အစရှိသည်တို့
 သည်၊ ပတိဋ္ဌိတာသု-တည်ကုန်လတ်သော်၊ အဇဟိတဝတ္ထုကာဝ ဟောတိ။

ဂေါနိသာဒိကာ- သည်၊ ပါကာရာဒိဟိ- တံတိုင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊
 ပရိက္ခေပေ-အကာအရံကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောတိ၊
 ပန-တစ်ဖန်၊ တသ္မိ အာရာမေ-ထို အာရာမ၌၊ (ဂေါနိသာဒိကာကုဋ် ဖြစ်ဖူးရာ
 ကျောင်းတိုက်၌၊) ကပ္ပိယကုဋ်-သည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓါ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊
 [ဂေါနိသာဒိကာကုဋ် ပျက်သွားသောကြောင့် နောက်ထပ် ကပ္ပိယကုဋ်တစ်မျိုးမျိုး
 ရအောင် ပြုထိုက်သည်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ပနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ပါကာရာ
 ဒယော-တံတိုင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို အရပ်၌၊ ခဏ္ဍာ-
 ပြတ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ [တတ္ထ တတ္ထ ခဏ္ဍာ ဟောန္တိတိ
 ဥပမတော အဓိကခဏ္ဍာ ဟောန္တိ၊ တစ်ဝက်ထက်ကျော်အောင် ပြတ်ကုန်အံ့-
 ဟူလို၊ ဝိမတိ၊] တတော တတော-ထိုထို ပြတ်ရာအရပ်မှ၊ ဂါဝေါ-တို့သည်၊
 (သုစေ)ပဝိသန္တိ-အကယ်၍ ဝင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပန- ဖန်၊ ကပ္ပိယကုဋ်
 ဟောတိ၊ [တစ်ဖန် ပြန်၍ ဂေါနိသာဒိကာကုဋ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပန-
 ကား၊ ဣတရာ-တစ်ပါးကုန်သော၊ (ဥဿာဝနန္တိကာ၊ ဂေါနိသာ ဒိကာကုဋ်တို့မှ
 တစ်ပါးကုန်သော၊) ဒွေ-နှစ်လုံးသော ကုဋ်တို့သည်၊ (ဂဟပတိ ကုဋ်၊
 သမ္ပတိကုဋ်တို့သည်၊) ဂေါပါနသီမတ္တံ- အခြင်ရနယ်မျှကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊
 သဗ္ဗသ္မိ- အလုံးစုံသော၊ ဆဒနေ- အမိုးကို၊ ဝိနဋ္ဌေ- ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော်၊

သဗ္ဗသ္မိ ဟေ၊ ဣတိ။ ။ သဗ္ဗသ္မိ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေတိ တိဏပဏ္ဍာဒိ
 ဝသေ ပရိတ္တာယကေ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေ- မိုးကို စောင့်ရှောက်နိုင်သော အမိုးအားလုံးကို

ဧဟိတဝတ္ထိကာ ဟောန္တိ၊ ဂေါပါနသိနံ-တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဧကမ္မိ-တစ်ခုလည်း ဖြစ်သော၊ ပက္ခပါသကမဏ္ဍလံ-ခေါင်ချုပ် အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ သဓေ အတ္ထိ- အကယ်၍ ရှိသေးအံ့၊ (ကျန်သေးအံ့၊ ဧဝံ သတိ၊) ရက္ခတိ-စောင့်သေး၏၊ (ကပ္ပိယကုဋိ အဖြစ်မှ မစွန့်အောင် စောင့်သေး၏။)

ပန-ဆက်၊ တစ်နည်း-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ယတြ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌၊ စတဿောပိ-လေးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ ကပ္ပိယဘူမိယော-ဤကပ္ပိယဘူမိတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သနည်း?၊ အနုပသမ္ပန္နဿ- လူ့သာမဏေအား၊ ဒတွာ-၍၊ တဿ-ထို လူ့သာမဏေ၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ရာ၏၊ တတြ-ထိုသို့ လူ့သာမဏေ၏ ဥစ္စာပြု၍ သုံးဆောင်ရာ၌၊ ဣဒံ- ကား၊ ဝတ္ထု- ဝတ္ထုတည်း၊ ဝိနယဓရ ပါမောက္ခော-ဝိနည်းမိုရ်တို့၏ ပါမောက္ခဖြစ်သော၊ ကရဝိကတိဿတ္ထေရော- ကရဝိကတိဿထေရ်သည်၊ မဟာသီဝတ္ထေရဿ-မဟာသီဝထေရ်၏၊ သန္တကံ- အထံသို့၊ အဂမာသိ ကိရ-ကြွတော်မူသတတ်၊ သော-ထို ကရဝိကတိဿ ထေရ်သည်၊ ဒီပါလောကေန-ဆီမီးရောင်ဖြင့်၊ သပ္ပိကုမ္ဘံ-ထောပတ်အိုးကို၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဧတံ-အဲဟို အိုးသည်၊ ကိ- ဘာအိုးပါနည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။

ဖျက်ပြီးလတ်သော် ကပ္ပိယကုဋိ ပျက်တော့၏၊ အခြင်ရနယ်လောက်သာ ကျန်ရံဖြင့် ကပ္ပိယကုဋိ အဖြစ်ကို မစောင့်ရှောက်နိုင်တော့၊ အခြင်ရနယ်တို့၏ အထက်၌ “ပက္ခပါသကမဏ္ဍလံ”ဟု ခေါ်သော ဝမ်းဘဲတောင် ခေါင်အုပ်-ခေါင်ချုပ် အဝန်းအဝိုင်း ကျန်နေသေးလျှင် ထို အဝန်းအဝိုင်းက မိုးမစွပ်အောင် အနည်းငယ် တားနိုင်သောကြောင့် ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်မှ မစွန့်အောင် စောင့်နိုင်သေး၏၊ [“အဝန်းအဝိုင်း”ဟုရာ၌ ခေါင်အုပ်၏ ဝဲယာနှစ်ဖက်တွင် တစ်ဖက်တစ်ဖက်၌ အခြင်ရနယ် သုံးခု၏ အထက်က မပျက်သော အမိုးကို “ပက္ခပါသကမဏ္ဍလံ”ဟု ဆိုသတတ်၊ ပက္ခပါသကမဏ္ဍလန္တိ ဧကသ္မိ ပဿေ တိဏ္ဍံ ဂေါပါနသိနံ ဥပရိ ဌိတတိဏပဏ္ဍာဒိစ္ဆဒနံ ဝုစ္စတိ၊-ဝိမတိ၊] ထိုမျှလောက် အမိုးရှိနေသေးလျှင် အောက်က တင်ပျဉ်ခွေ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိုး မစွပ်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်လောက်သည်-ဟူလို။

ပဏ္ဍကေန နိသိန္နဿ၊ ဇာဏုကော နာဘိဝဿတိ၊
အလံ ဖာသု ဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္ထဿ ဘိက္ခုနော။
တိသနိပါတ်၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဂါထာ။

ထေရော- မဟာသီဝထေရ်သည်။ အာရုဿော- ငါ့ရှင်၊ လူခဒိဝသေ-
 ခေါင်းပါးရာနေ၌၊ သပ္ပိနာ-ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ-စားခြင်းအကျိုးငှာ၊
 ဂါမတော-မှ၊ သပ္ပိကုဗ္ဗော-ကို၊ အာဘတော-ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ န-ထို မဟာသီဝထေရ်ကို၊
 တိဿတ္ထေရော-သည်၊ ဘန္တေ ... န ဝဋ္ဋတိ- မအပ်ပါ၊ ဣတိ အာဟ-
 လျှောက်ပြီ၊ [ထောပတ်က သတ္တဟကာလိက ဖြစ်သော်လည်း ဆွမ်းဖြင့်ရော၍
 စားသောက်သောအခါ ယာဝကာလိကဘက်၌ ပါသွားသောကြောင့် မုခသန္နိဓိ
 ဖြစ်၍ မအပ်ပါ-ဟု လျှောက်သည်။] ထေရော-မဟာသီဝထေရ်သည်၊ ပုန
 ဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ပမုခေ-အဦးစမှန်၌၊ နိက္ခိပါပေသိ-ထားစေပြီ၊
 တိဿတ္ထေရော- သည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဧကဒိဝသေ- တစ်ရက်သောနေ့၌၊
 အာဂတော-လာသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံ-ထိုထောပတ်အိုးကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တထေဝ-
 ထို့အတူသာလျှင်၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဘန္တေ၊ သဟသေယျပူဟောနကဋ္ဌာနေ-
 သဟသေယျ ဖြစ်လောက်သော အရပ်၌၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-
 မအပ်ပါ၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ [အဦးစမှန် ဖြစ်သော်လည်း အပေါ်က အမိုးရှိ၍
 ဆောင်မဘက်က အကာရှိနေ၏ ထို့ကြောင့် စမှန်ထိပ် တစ်ဖက်ဖက်က အကာ
 ရှိနေလျှင် သဗ္ဗစ္ဆန္တုပဗုရိစ္ဆန္တု ဖြစ်နိုင်ရကား သဟသေယျလောက်သည်။]

ထေရော-မဟာသီဝထေရ်သည်၊ ပုနဒိဝသေ၊ ဗဟိ-သို့၊ နိဟရာပေတွာ-
 ထုတ်ဆောင်စေ၍၊ နိက္ခိပါပေသိ-ထားစေပြီ၊ တံ-ထိုထောပတ်အိုးကို၊ စောရာ-
 သူခိုးတို့သည်၊ ဟရိသု-ဆောင်ယူကုန်ပြီ၊ သော-ထို မဟာသီဝထေရ်သည်၊
 ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧကဒိဝသေ-၌၊ အာဂတံ-လာသော၊ တိဿတ္ထေရ်-ကို၊ အာဟ-
 ပြီ၊ (ကိံ) အာရုဿော၊ တယာ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-
 ပြောဆိုအပ်သော၊ သော ကုဗ္ဗော-ထို ထောပတ်အိုးကို၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခိတ္တော-
 ထားအပ်သည်(ဟုတွာ)၊ စောရေဟိ-တို့သည်၊ အာဟတော-ခိုးဆောင်အပ်ပြီ၊
 ဣတိ (အာဟ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ န-ထို မဟာသီဝထေရ်ကို၊ တိဿ
 ဘန္တေရော အာဟ၊ (ကိံ) ဘန္တေ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်
 သည်၊ အဿ နန-ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဟိ-မှန်၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-အား၊

အနုပသမ္ပန္နဿ ။ပေ၊ အဿ။ ။အနုပသမ္ပန္နဿ ဒါတဗ္ဗော အဿာတိအာဒိနာ
 ကပ္ပိယကုပ္ပိယံ ဝုတ္တမိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒိန္နေ ကပ္ပိယံ ဟောတိ၊ သာပေက္ခဒါနဓမ္မတ္ထ
 ဝဋ္ဋတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ(အကပ်ခံအပ်သော ဝတ္ထုကဲ့သို့) န ဟောတိတိ ဒဿတိ၊-ဝိမတိ၊

ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ တဿ-ထို လူ၊ သာမဏေ၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်ပါ၏၊ ဣတိ(အာဟ)၊ ဣတိ (ဣဒံ)-ကား၊ (ဝတ္ထု-တည်း၊) [ဤ ဝတ္ထု၌ “န န ဘန္တေ” စသော စကားရပ်သည် သင်္ကဿ ပြလိုရင်း ဖြစ်သည်။]

၂၉၆-၉။ မေဏှကဝတ္ထု-မေဏှကသူဌေး၏ ဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ အပိ စ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ မေဏှကဝတ္ထု၌၊ အနုစာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ဂေါရဿတိ-ဟူသော ပါဠိ၌၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) ပဉ္စ-နိသော၊ ဂေါရဿ-နွား၏အရသာတို့ကို၊ (နွားမှဖြစ်သော အရသာတို့ကို၊) ဝိသု-သီးခြား၊ ပရိဘောဂေန-သုံးဆောင် စားသောက်ဖွယ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံပိ - သုံးဆောင်ခြင်းငှာလည်း၊ အနုစာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဆွမ်းစားရင်း ရောစားမှ အပ်သည်မဟုတ်၊ သီးခြားလည်း စားကောင်းသည်-ဟုလို၊] ပါယေယျံ ပရိယေသိတုန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကေစိ-အချို့လူတို့သည်၊ (ဒါယံကာ၊ ဒါယိကာမတို့သည်၊) သယမေဝ-မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဥတွာ-သိ၍(အလိုက်သိ၍၊) သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ ဣစ္စေတံ-ဤသို့ လှူခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နော စေ ဒေန္တိ-အကယ်၍မလှူကုန်အံ့၊ (ဒုဝံသတိ)၊ ဉာတိပရိဝါရိတဋ္ဌာနတော ဝါ-ဆွေမျိုးတော်သူ၊ မိတ်မန်သူတို့၏ အထံမှသော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခာစာရ ဝတ္ထေန ဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရှာမှီးထိုက်၏၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အလဘန္တေန-မရသော ရဟန်းသည်၊ အညာတိကအပဝါရိတဋ္ဌာနတော-ဆွေမျိုးမတော်သူ၊ မမိတ်မန်သူတို့၏ထံမှ၊ ယာစိတွာပိ-တောင်း၍လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊

အကပ်ခံအပ်ပြီး ဝတ္ထုကို လူ၊ သာမရဏအား စွန့်သောအခါ အနုပေက္ခဝိသုဒ္ဓန အဖြစ်ဖြင့် စွန့်မှ နောက်တစ်နေ့၌ စားကောင်း၏ဟု အယူရှိသောကြောင့် ထို အကပ်ခံခြင်းနှင့် မတူကြောင်း သာပေက္ခဝိသုဒ္ဓနလည်း ဤနေရာ၌ အပ်ကြောင်းကို ဆိုသည်။ သာရတ္ထိ၌ကား-“နောက်တစ်နေ့ စားရန် ဖြစ်သော်လည်း (ငဲ့ကွက်မှုရှိသော စွန့်ခြင်းအားဖြင့်) အကပ်ခံခြင်းကို စွန့်လိုက်လျှင် အပ်၏”ဟု ယူ၏။

ဘိက္ခာစာရဝတ္ထေန ဝါ။ ။ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ၌ ထိုထို အိမ်ပေါက်ဝယ် ရပ်၍ ဆွမ်းကို ရှာမှီးရသကဲ့သို့ လမ်းစာရိက္ခာ ရှာရာ၌လည်း ဉာတိ၊ ပဝါရိတတို့ အထံမှ

ဧကဒိဝသေန-တစ်နေ့ဖြင့်၊ ဂမနိယေ-သွားထိုက်သော၊ မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊
 ကောဘတ္တတ္ထာယ-တစ်ထပ်စာ ဆွမ်းအကျိုးငှာ၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရှာမှီးထိုက်၏၊
 ဒီယေ-ရှည်သော၊ အဒ္ဓါနေ-ခရီး၌၊ ယတ္တကေန-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော ရိက္ခာဖြင့်၊ ကန္တသရံ-ခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရတိ-လွန်မြောက်နိုင်၏၊ တတ္တကံ-
 ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရိက္ခာကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-၏။

~~~~~

ကောဏိယဇဉ်လဝတ္ထုကထာ

၃၀၀။ ကာဇေဟိ ဂါဟာပေတွာတိ-ကား၊ ပဉ္စဟိ ကာသေတေဟိ-ငါးရာ
 သော ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်၊ သုသင်္ခတဿ-ကောင်းစွာ စီမံအပ်သော၊ ဗဒရပါနဿ-
 စီးဖျော်ရည်၏၊ ကုဋသဟဿံ-အိုးပေါင်း တစ်ထောင်ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-
 ယူစေပြီး၍၊ (ဥပသကံမိ၌ စပ်၊) **ဧတသ္မိံ၊ ပေ၊ ကတွာတိ-ကား၊** ဘိက္ခဝေ-
 ဘိက္ခုတို့၊ သာဓု-သာဓု၊ ပါနံ-ဖျော်ရည်ကို၊ အပိဝန္တာ-မသောက်ကြကုန်သော၊
 (ပင်ကိုက မသောက်ဘဲ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူမှ သောက်ကြသည်ကို
 ဆိုလိုသည်၊) တုမေ-တို့သည်၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-၏၊ သာဝကာ-
 တို့သည်၊ ပစ္စယဗာဟုလ္လိကာ-ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှာ

☰

မရလျှင်၊ သို့မဟုတ် မပြောလိုလျှင် ဆွမ်းရပ်သကဲ့သို့ ထိုထို အိမ်၌ ရပ်၍ “ဘာ
 အလိုရှိပါတုန်း?”ဟု လျှောက်သောအခါ ခရီးသွားစရာရှိ၍ “ဆန် အလိုရှိသည်၊
 ဆီ အလိုရှိသည်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြောဆို၍ ရှာမှီးခြင်းကို “ဘိက္ခာစာရဝတ္ထေန
 ဝါ ပရိယေသိတဗ္ဗံ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို “ဆီ” စသည်ကိုလည်း နက်ဖြန် ချက်စားဖို့ရာ
 ဖြစ်လျှင် ရဟန်းကိုယ်တိုင် မကိုင်ယူကောင်း၊ အိမ်ထဲသို့ ဝင်ထိုင်၍ အိမ်ရှင်က
 မမေးဘဲ ဆန်လိုချင်သည်၊ ဆီလိုချင်သည်ဟုလည်း မပြောကောင်း၊ ဆွမ်းရပ်သလိုသာ
 ရပ်ကောင်းသည်၊ မေးမှလည်း ပြောကောင်းသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ ဆွမ်းရပ်သလို
 ရပ်၍ မရနိုင်လျှင် တိုက်ရိုက်ပင် တောင်းဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ သို့သော် တစ်နေ့
 ခရီးဖြစ်လျှင် တစ်နေ့စာသာ တောင်းရမည်၊ [ဆီ၊ ဆန် စသော ရိက္ခာသာမက
 မီးရထားလက်မှတ်၊ သင်္ဘောလက်မှတ်ကိုလည်း ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်၍ အလှူခံ
 ကောင်း၏၊ ငွေကိုသာ တားမြစ်တော်မူသည်။]

ကျင့်ကြကုန်၏။ ဣတိ ဝါဒ-ဤသို့ ပြောဆိုကြောင်း စကားကို၊ ဝါ-ပြောဆို စွပ်စွဲခြင်းကို၊ န ဥပ္ပာဒယိတ္ထ-မဖြစ်စေလိုက်ကြကုန်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ မယိ-ငါဘုရား၌၊ (ငါဘုရားအပေါ်၌) ဂါရဝံ-လေးစားခြင်းကို၊ အကတ္ထ-ပြုလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ မမ စ-ငါဘုရား၏လည်း၊ တုမေသု-သင်တို့၌၊ (သင်တို့အပေါ်၌) ဂါရဝံ-ကို၊ ဇနယိတ္ထ-ဖြစ်စေလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-လျှင်၊ ဝေါ-သင်တို့၏ (အပေါ်၌)၊ အဟံ-သည်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန-ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ (ပစ္စည်းလေးပါးကို မမက်မောခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်) သုဠ-လွန်စွာ၊ ပသန္နော-ကြည်ညိုတော်မူ၏၊ (ကျေနပ်တော်မူ၏)၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မိ-တရားရှိသော၊ ကထံ-စကားကို၊ ကတွာ-၍၊ **အနုဇာနာမိ**၊ **ပေ၊ ပါနာနိ**တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထို အနုဇာနာမိ၊ **ပေ၊ ပါနာနိ** အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **အပ္ပပါနန္တိ**-ကား၊ အာမေဟိ ဝါ-အစိမ်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပက္ခေဟိ ဝါ-အမှည့်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဓ္မေဟိ-သရက်သီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ-ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်တည်း၊ [**“အဓ္မေဟိ+ကတံ+ပါနံ အပ္ပပါနံ”**ဟု ပြု၊] တတ္ထ-ထို အစိမ်းအမှည့်တို့တွင်၊ အာမေဟိ-စိမ်းသော သရက်သီးတို့ဖြင့်၊ ကရောဇ္ဈေန-ပြုသော ရဟန်းသည်၊ အပ္ပတရုဏာနိ-သရက်သီးနုတို့ကို၊ ဘိန္တိတွာ-ခွဲ၍၊ (ဖျစ်ချေ၍) ဥဒကေ-ရေ၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ အာတပေ-နေပူ၌၊ အာဒိစ္စပါကေန- နေဖြင့် ချက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပစိတွာ- ချက်ပြီး၍၊

ကရောဇ္ဈေန၊ **ပေ၊ ပရိသာဝေတွာ။** ။ **“ကရောဇ္ဈေန”**အရ ပြုသော ရဟန်းရ၏၊ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပြုသောကြောင့် မီးဖြင့် မချက်ကောင်း၊ မီးဖြင့် ချက်လျှင် သာမံပါကဒုက္ကဋ် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် **“အာဒိစ္စပါကေန ပစိတွာ”**ဟု ဆိုသည်၊ [အာဒိစ္စေန-နေဖြင့်+ပါကော-ချက်ခြင်းတည်း၊ အာဒိစ္စပါကော-ခြင်း၊ ပစိတွာ၌ ကြိယာဝိသေသနစပ်၊ အစိမ်းဖြစ်သောကြောင့် နေဖြင့် ချက်မှ သရက်သီး အရသာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားနိုင်ရကား၊ **“အာဒိစ္စပါကေန”**ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ အမှည့်ဖြစ်လျှင်ကား ရေဖြင့် နယ်ရုံသာ၊] အဖတ်ပါနေလျှင် ဖျော်ရည် မဟုတ်သောကြောင့် **“ပရိသာဝေတွာ”**ဟု ဆိုဟန် တူသည်၊ နံနက်သောက်ဖို့ ဖြစ်လျှင် မစစ်ဘဲလည်း အပ်ပါ၏၊ ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် ရော၍လည်း သောက်ကောင်းပါ၏။

ပရိသာဝေတွာ-စစ်ပြီး၍၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ-ထိုနေ့၌ အကပ်ခံအပ်ပြီး ကုန်သော၊ မုဓသက္ကရကပ္ပရာဒီဟိ-ပျားရည်၊ သကြား၊ ပရပ် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယဉ်စေ၍၊ (ရောစပ်၍) ကာတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော သရက်သီးဖျော်ရည်သည်၊ ပုရောဓတ္တမေဝ- နံနက်အခါ၌သာ၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ပန-ကား၊ အနုပသမ္ပန္နေဟိ-လူ၊ သာမဏေ တို့သည့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော သရက်သီးဖျော်ရည်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ပုရောဓတ္တံ-၌၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ ပုရောဓတ္တံ-၌၊ သာမိသပရိဘောဂေနာပိ-အာမိသနှင့် တကွဖြစ်သော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အဖို့၌၊ (နေလွဲအခါ၌) နိရာမိသပရိဘောဂေန-အာမိသနှင့် မရောသော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်၊ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ-အရုဏ်တက်သည်တိုင်အောင်၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ သဗ္ဗ ပါနေသု-အလုံးစုံသော ဖျော်ရည်တို့၌၊ (ဗျူပါန စသော ကြွင်းသော ဖျော်ရည် တို့၌) ဧသ(ဧသော)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ တေသု-ထို ကြွင်းသောဖျော်ရည်တို့တွင်၊ ဗျူပါနန္တိ-ကား၊ ဗျူပလေဟိ- သပြေသီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ- ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်တည်း။

တဒဟု ဟေ၊ ကပ္ပတိ။ ။ ရှေးနေ့တို့၌ အကပ်ခံထားသော မုဓသက္ကရ စသည်တို့နှင့် မရောကောင်း၊ ရောလျှင် ယနေ့မှ အကပ်ခံအပ်သော သရက်သီးလည်း မုဓသန္တိမိ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ”ဟု ဝိသေသန ပြုသည်၊ ဤ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်ဖြင့် ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်သည် မွန်းမတည့်မီ နံနက်၌သာ အပ်၏၊ “ပုရောဓတ္တမေဝ” ၌ “ဧဝံ”ဖြင့် မွန်းလွဲသည်မှ စ၍ ပစ္စာဘတ္တံ၌ မအပ်ဟု ကန့်၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ သရက်သီးကို အကပ်ခံထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [နံနက်၌ အကပ်ခံအပ်သော ယာဝကာလိက (သရက်သီး စသော) ဝတ္ထုသည် ပစ္စာဘတ္တံ၌ မစားသောက်ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် “ညနေ၌ ရဟန်း ကိုယ်တိုင် သရက်သီး၊ လိမ္မော်သီး၊ မန်ကျည်းသီး စသည်ကို အကပ်ခံ၍ ဖျော်ရည် မလုပ်ကောင်း”ဟု သတိပြုပါ။]

အနုပသမ္ပန္နေဟိ ဟေ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ။ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်ဖြင့် လူ၊ သာမဏေ တို့ ပြုအပ်သော ဖျော်ရည် ဖြစ်လျှင်ကား နံနက်၌ အကပ်ခံပြီးလျှင် ထို နံနက်၌ ဆွမ်း၊ မုန့်စသော အာမိသတို့နှင့် ရော၍လည်း စားကောင်း၊ ယခုအခါ ထောပတ်ဆွမ်း ကပ်ရာ၌ ရှုလဘတ်ရည်များကို သောဇ္ဈာသက္ကံသို့တည်း၊ ပစ္စာဘတ္တံ၌ကား ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် မရောစေဘဲ ယာမကာလိက ထုံးစံအတိုင်း သောက်ကောင်း၏။

စောစပါနန္တိ - ကား၊ အဋ္ဌိကေဟိ-အစေ ရှိကုန်သော၊ ကဒလိဖလေဟိ-တောငှက်ပျောသီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ-တည်း၊ **မောစပါနန္တိ** - ကား၊ အနဋ္ဌိကေဟိ-အစေ မရှိကုန်သော၊ ကဒလိဖလေဟိ-အိမ်ငှက်ပျောသီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ-တည်း၊ **မဓုပါနန္တိ** - ကား၊ မဓုကာနံ-သစ်မည်စည်သီးတို့၏၊ (မယ်ဇယ်သီးတို့၏၊) ဇာတိရသေန-ဖြစ်မြဲတိုင်းသော အရည်ဖြင့်၊ (ရေမပါသော ပင်ကို အသီးရည်ဖြင့်၊) ကတပါနံ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထို သစ်မည်စည်သီး ဖျော်ရည်သည်၊ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ-ရေဖြင့်ရောစပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လတ်သော်၊ ဝါ-မှ၊) ဝဋ္ဋတိ၊ သုဒ္ဓံ-ရေနှင့်မဖက် သက်သက်သော သစ်မည်စည်သီးဖျော်ရည် သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ **မုဒ္ဒိကပါနန္တိ** - ကား၊ မုဒ္ဒိကာ-မုဒရက်သီးတို့ကို၊ (သပျစ်သီးတို့ကို၊) ဥဒကေ-၌၊ မုဒ္ဒိတွာ-နယ်၍၊ အဓ္မပါနံ ဝိယ-သရက်သီးဖျော်ရည်ကဲ့သို့၊ ကတပါနံ-တည်း၊ **သာလူကပါနန္တိ** - ကား၊ ရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပလာဒိနံ-ကြာနီ ကြာညို အစရှိသည်တို့၏၊ သာလူကေ-ကြာစွယ်တို့ကို၊ မုဒ္ဒိတွာ-၍၊ ကတပါနံ-တည်း၊ **ဖာရသကပါနန္တိ** - ကား၊ ဖာရသကဖလေဟိ-ဖက်သက်သီးတို့ဖြင့်၊ အဓ္မပါနံ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကတပါနံ-ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်တည်း၊ [ဤ ဖက်သက် သီးကို **“မြရာသီး”** ဟူသော အမည်ဖြင့် ရခိုင်ပြည်၌ တွေ့ရသတတ်၊ မြန်မာပြည်၌လည်း အနည်းငယ် ရှိ၏၊ ထို အသီးမှာ မြန်မာပြည် အထက်ပိုင်း၌ တောင်ဗွဲသီးလောက် ရှိ၏၊] အဋ္ဌ-ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိ ပါနာနိ-ဤ ဖျော်ရည်တို့သည်၊ သိတာနိပိ-အေးသော ဖျော်ရည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ရေအေးဖြင့် ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်လည်းကောင်း၊) အာဒိစ္စပါကာနိပိ-နေဖြင့် ချက်အပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋန္တိ - န်၏၊ အဂ္ဂိပါကာနိ-မီးဖြင့် ချက်အပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်၊ န ဝဋ္ဋန္တိ - န်။

မဓုကပါနံ။ ။ သစ်မည်စည်သီးကို (မယ်ဇယ်သီးကို) ဖျော်ရည်လုပ်ရာဝယ် ရေ၌ မနယ်ဘဲလည်း အရည်ထွက်နိုင်သောကြောင့် **“ဇာတိရသေန”** ဟု ဆိုသည်၊ [ယောဇနာ၌ကား မဓုသက္ကရ စသည်တို့ဖြင့် မရောဘဲ ပြုအပ်သည်ကို **“ဇာတိရသ”** ဟု ဆို၏၊] **“ရေ ရောမှ အပ်သည်”** ဟူသော စကားကား ပစ္စာဘတ္တံ၌ ယာမကာလိက အဖြစ်ဖြင့် သောက်ဖို့ရန်ဆိုသော စကားတည်း၊ နံနက်ပိုင်း ဖြစ်မှ အသီးကိုပင် စားကောင်းရကား ရေ မရောဘဲ မသောက်ကောင်းစရာ မရှိပါ။

မဓုမုဒ္ဒိကသာလူက၊ စောစမောစဗ္ဗစမ္ပုကံ၊
ဖာရသံ နာသဂ္ဂိသန္တတ္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ ယာမကာလိကံ။-ခုဒ္ဒသိက္ခာ။

ညောင်ဖလရသန္တိ-ကား၊ သတ္တန္တ-ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ညောင်-စပါးတို့၏၊ ဖလရသံ-အသီး၏ အရည်ကို၊ (ဆန်ဆေးရည်၊ ထမင်းရည်ကို၊ ထပေတွာ၌ စပ်၊) **ဘာကရသန္တိ**-ကား၊ ပက္ခဘာကရသံ-ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်၏ အရည်ကို၊ (ထပေတွာ၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ (ပက္ခဘာကရသံကို ချက်ထားခြင်းသည် မှန်၏၊ ထို အရည်ကား ညဉ့်အခါ၌ မသောက်ကောင်း၊) ယာဝကာလိက ပတ္တာနံ-ယာဝကာလိကအရွက်တို့၏၊ (ဟင်းချက်၍ စားကောင်းသော အရွက်တို့၏၊) ပုရောတ္တယေဝ-နံနက်အခါ၌သာ၊ ရသော-အရည်သည်၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ယာဝဇီဝိကာနံ - ယာဝဇီဝိက ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပက္ခာနံ ၌ စပ်၊) ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ၍၊ ထပိတသပ္ပိအာဒိဟိ-ထားအပ်သော ထောပတ် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပက္ခာနံ-ချက်အပ်သော အရွက်တို့၏၊ (ရသော)၊

ညောင်ဖလရသံ။ ။ "တတ္ထာလစောဝနရသန္တိ (ဆန်ဆေးရည်ကိုလည်း) ညောင်ရသော ယေဝါတိ ဝဒန္တိ" ဟု ဋီကာရှိသောကြောင့် ဆန်ဆေးရည်ကို "ညောင်ဖလရသံ" ဟု ခေါ်ရာ၌ ဝဒန္တိဝါဒသာတည်း။ မူလနာမည်ရင်းမှာ ဆန်ကို ချက်ထားသော ထမင်းရည် ၏ နာမည်သာ ဖြစ်သင့်၏။ ယောဇနာ၌ကား ဆန်ဆေးရည်ကိုပင် မူလနာမည် အဖြစ်ဖြင့် ယူလေသည်။ [ထို ဆန်ဆေးရည်လည်း ညနေ မအပ်သောကြောင့် "ညောင်ဖလရသံ" ပင်တည်း။]

ယာဝကာလိကပတ္တာနံ။ ။ မန်ကျည်းရွက်အနု စသည်ကို "ယာဝကာလိက ပတ္တာနံ" ဟု ဆိုသည်။ ထို အရွက်နုများကို ဟင်းရည်ချက်သလို မီးဖြင့် ချက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ပုရောတ္တယေဝ ကပ္ပတိ" ဟု ဆိုသည်။ မီးဖြင့် မချက်ဘဲ သာမဏေ စသည်တို့က ရေဖြင့် နယ်၍ ထို အရည်ကိုကပ်လျှင် သရက်သီးဖျော်ရည် စသည်နှင့် သဘောတူသောကြောင့် ပတ္တာတတ္ထ၌လည်း အပ်ပါ၏။ ဤ အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် "ကုရုနိယံ ပန" စသည်ဖြင့် နောက်၌ ပြလိမ့်ဦးလတ္တံ့။

ယာဝဇီဝိကာနံ။ ။ **ပေ၊ ကပ္ပတိ**။ ။ မန်ကျည်းရွက် အကြမ်း၊ ကင်မွန်းရွက် အကြမ်း၊ ပြည်ပန်းညိုရွက် အကြမ်းစသော ဟင်းချက်၍ စားရိုး မဟုတ်သော အရွက်ကြမ်းများကို အကပ်ခံထားသော ထောပတ်စသည်နှင့် ရော၍ ကိုယ်တိုင် ချက်ကောင်း၏။ သာမံပါက မဖြစ်။ "ထို ရော၍ ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်အကြမ်း၏ အရည်သည် ခုနစ်ရက် အပ်၏" ဟုရာ၌ ထောပတ်စသော သတ္တဟကာလိကဝတ္ထုက ထို ရောရာနေ၌ အကပ်ခံထားသော ဝတ္ထုဖြစ်မှ ခုနစ်ရက် အပ်သည်။ အကပ်ခံပြီး၍ တစ်ရက်၊ နှစ်ရက် စသည်ကြာမှ ရောလျှင် လွန်ခဲ့သော ရက်ကို နုတ်၍ ထောပတ် စသည်၏ ကျန်သမျှ ရက်အတိုင်းသာ အပ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ထောပတ် စသော သတ္တဟကာလိက မပါဘဲ ရေသက်သက်ဖြင့် ချက်လျှင် ယာဝဇီဝိက အရွက်ရည် ဖြစ်သောကြောင့် တစ်သက်လုံး အပ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။

သတ္တာဟံ-ပတ်လုံး၊ ကပ္ပတိ၊ ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓဉဒကေန-သက်သက်သော
 ရေဖြင့်၊ (ထောပတ်စသော သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထု မပါသောရေဖြင့်၊) သစေ
 ပစတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ယာဝဇီဝမ္ပိ-အသက်ထက်ဆုံးလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-
 ဗျတိရိက်၊ ခီရာဒိဟိ-နိရည် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊
 အညေဟိ-တစ်ပါးသော ဝတ္ထုတို့နှင့်၊ (ခီရ စသည်တို့မှ တစ်ပါးသော ယာဝ
 ကာလိကဝတ္ထုတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊) ပက္ကမ္ပိ-ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်ရည်သည်လည်း၊
 ဒုကရသသချံမေဝ-ဒုကရသဟု သော အရေအတွက်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-
 ရောက်၏၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ယာဝကာလိကပတ္တာနမ္ပိ-ယာဝ
 ကာလိက အရွက်တို့၏လည်း၊ သိတောဒကေန-ရေအေးဖြင့်၊ မဒ္ဓိတွာ-၍၊
 ကတရသော ဝါ-ပြုအပ်သော အရည်သည်လည်းကောင်း၊ အာဒိစ္စပါကော
 ဝါ-နေဖြင့် ချက်အပ်သော အရည်သည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ထပေတွာ မဇုကပုပ္ဖရသန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ မဇုကပုပ္ဖရသော-သစ်မည်စည်ပွင့်၏
 အရည်သည်၊ အဂ္ဂိပါကော ဝါ-မီးဖြင့် ချက်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-
 ဖြစ်စေ၊ အာဒိစ္စပါကော ဝါ-နေဖြင့် ချက်အပ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊
 ပစ္ဆာဘတ္တံ-နေလွဲအခါ၌၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပုရောဘတ္တမ္ပိ-နံနက်အခါ၌လည်း၊ ယံ
 ပါနံ-အကြင် ဖျော်ရည်ကို၊ (သစ်မည်စည်ပွင့် အရည်ကို)၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊
 မဇ္ဇံ-သေရည်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ သော-ထို အရည်သည်၊
 အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ [သေရည်လုပ်မည် ဖြစ်သောကြောင့်
 အစမှ စ၍ မအပ်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ မဇုကပုပ္ဖံ-သစ်မည်စည်ပွင့်သည်၊
 (ဝဋ္ဋတိ၌ စပ်၊) ဝါ-ကို၊ (န ကရောန္တိ၌ စပ်၊) အလ္လံ ဝါ-စိုသော အပွင့်သည်
 လည်းကောင်း၊ သုက္ကံ ဝါ-ခြောက်သော အပွင့်သည်လည်းကောင်း၊ ဘန္တိတံ ဝါ-

ခီရာဒိဟိ ဟေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။ “ခီရာဒိဟိ” ၌ အာဒိဖြင့် သတ္တာဟကာလိက
 မဟုတ်သော ဒဓိတက္က ဟူသော ယာဝကာလိက ဂေါရသတို့ကို ယူ၊ ထို ခီရ စသော
 ဝတ္ထုက ယာဝကာလိက ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္ဆာဘတ္တံ၌ သောက်ဖို့ရန် ဟင်းရွက်ရည်ကို
 ကြိုချက်ရာ၌ ထို ခီရ စသည်နှင့် ရော၍ မချက်ကောင်း၊ ခီရ စသည်မှ တစ်ပါးသော
 ယာဝကာလိကဝတ္ထုကများကို “အညေဟိ”အရ ယူပါ၊ ထို ဝတ္ထုများနှင့် ရော၍
 ကြိုချက်လျှင်လည်း “ထပေတွာ ဒုကရသံ”ဟု ပါဠိတော်၌ ပယ်အပ်သော
 (ဟင်းရွက်ရည်) ဟုပင် ခေါ်ရသည်၊ [ဤ ဝါကျ၌ စာနေ မကောင်းလှ။]

လှော်အပ်သော အပွင့်သည်လည်းကောင်း၊ တေန-ထို သစ်မည်စည်ပွင့်ဖြင့်၊
ကတဖာဏီတံ ဝါ-ပြုအပ်သော တင်လဲသည်လည်းကောင်း၊ [သစ်မည်စည်
ပွင့်ကို အရည်ညစ်၍ ထို အရည်ကို နေလှန်းသောအခါ တင်လဲရည်ကဲ့သို့
ဖြစ်သွား၏၊] ယတော-အကြင် အခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ မဇ္ဇ-ကို၊ န ကရောန္တိ-
ကုန်၊ (တတော ပဌာယ)၊ တံ သဗ္ဗ-ထို အလုံးစုံသည်၊ ပုရောတ္တံ ဝဋ္ဋတိ၊
ဥစ္ဆရသော-ကြံရည်သည်၊ နိက္ကသဇ္ဇော-အဖတ် မရှိသည်၊ (သမာနော)၊
ပစ္စာဘတ္တံ- ဌ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ညနေ သောက်ကောင်းသော အနေအားဖြင့်
အရည်အချင်း တူသောကြောင့် ယာမကာလိက အရည်တို့ကို ပြရာ၌ ရော၍
မိန့်တော်မူသည်၊ အဖတ် မပါသော ကြံရည်ကား သတ္တာဟကာလိကသာ
တည်း၊-ဝိမတိ၊] ဣတိ-လျှင်၊ ပါနာနိ-ဖျော်ရည်တို့ကို၊ အနုဇာနန္တေန-
ခွင့်ပြုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စတ္တာရော-လေးမျိုးကုန်သော၊ (အသီး၊
အရွက်၊ အပွင့်၊ ကြံရည်အားဖြင့် လေးမျိုးကုန်သော၊) ဣမေဝိ ရသာ-ဤ
ရသာရည်တို့ကိုလည်း၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့
မှတ်အပ်၏၊ [ဤခွင့်ပြုချက်အရ မန်ကျည်းဖျော်ရည် စသည်တို့ကို ပါန၌
သွင်းယူနိုင်သည်၊] အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
အဂ္ဂိဟုတံ-မီးပူဇော်ခြင်းသည်၊ သေဋ္ဌံ-အမြတ်ဆုံး တည်း၊ အဂ္ဂိဟုတံ-သည်၊
မုခံ-ပဓာနတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဂ္ဂိဟုတ္တံ ဟေ၊ ဟောတိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာတိအာဒိသု
အဂ္ဂိဟုတံ သေဋ္ဌံ၊ အဂ္ဂိဟုတံ မုခံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို ပါဠိသည်
မကောင်းပါ၊ နောက်ဆရာတို့ ထည့်ပါဠိသာ ဖြစ်စရာ ရှိ၏၊ “အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ”ဟူသော
သမာသ်ပုဒ်ကို “အဂ္ဂိဟုတံ သေဋ္ဌံ”ဟု ဖွင့်သဖြင့် သဒ္ဒါနည်း ပျက်၏၊ “သေဋ္ဌံ”ဟု
ရှေ့၌ ထင်ရှားသော အဓိပ္ပာယ်တော်ကို ဖွင့်ပြီးမှ “မုခံ”ဟု နောက်ထပ် ပုဒ်ရင်းအတိုင်း
ဆိုပြန်၏၊ ထို့ပြင် “အာဒိသု”ဟု စတည်ထားပါလျက် ထို အာဒိဖြင့် ယူရမည့်
ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုလည်း မပြ၊ ထို့ကြောင့် နောက်ဆရာတို့ ထည့်ပါဠိသာ ဖြစ်စရာ
ရှိသည်၊ ဋီကာ၌ “အဂ္ဂိဟုတ္တံ သေဋ္ဌာ အဂ္ဂိဗဟနပ္ပဓာနာတိ အတ္ထော”စသည်ဖြင့်
ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဋီကာ ဖွင့်ပုံသာ ထုံးစံ ကျပါသည်၊ ဝိမတိ၌လည်း အဋ္ဌကထာအဖွင့်
မရှိ၍ သု.ကိုယ်တိုင် ဖွင့်လိုသောကြောင့် “ပါဠိယံ အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါတိ
အဂ္ဂိဗဟနပ္ပဋ္ဌကာ”စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

ရောမလ္လောဒိဝတ္ထုကထာ

၃၀၁-၂။ ရောဇေဝတ္ထု-ရောဇေဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ တတ္ထ-ထို ရောဇေဝတ္ထု၌၊ သင်္ကရံ အင်္ဂသုတိ-ကား၊ ကတိကံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အင်္ဂသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဥပ္ပာရံ ခေါ် တော ဣဒန္တိ-ကား၊ တေ-သင်၏၊ ဣဒံ-ဤ မြတ်စွာဘုရားကို ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်းသည်၊ သုန္ဒရံ ခေါ်-ကောင်းသည် သာ၊ နာဟံ ဘဗ္ဗေ အာနန္တ ဗဟုကတောတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၌ စပ်၊) အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ဗုဒ္ဓါဒိဂတပသာဒဗဟုမာနေန-ဘုရား အစရှိသည် တို့၌ ဖြစ်သော ကြည်ညိုခြင်း၊ များစွာမြတ်နိုးခြင်းကြောင့်၊ ဣမ-ဤ ကြိုဆိုရာ အရပ်သို့၊ န အာဂတော-လိုက်လာသည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ သဗ္ဗဉ္စ ချာကန္တိ-ကား၊ သပ္ပိအာဒိဟိ-ထားပတ် အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ပက္ကံ ဝါ-ချက်အပ်ပြီးသည်မှလည်းဖြစ်သော၊ အပက္ကံ ဝါ-မချက်အပ် သေးသည်မှလည်းဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ချာကံ-ဟင်းရွက် ကိုလည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌခါဒနီယန္တိ-ကား၊ ပိဋ္ဌမယံ-မှန်မှန်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ခါဒနီယံ-ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) ကိရ-ချဲ့၊ ရောဇော-ရောဇသည်၊ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ-ဤ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ (ချာက၊ ပိဋ္ဌခါဒနီယ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊) သတသဟဿံ-တစ်သိန်းကို၊ ဝယံ-အကုန်အကျကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဋိယာဒါပေသိ-စီမံစေပြီ။

၃၀၃။ မဉ္ဇူကာတိ-ကား၊ မဓုရဝစနာ-ချိုသောစကားသံ ရှိကြကုန်၏။

သင်္ကရံ၊ ကတိကံ။ ။ “သင်္ကမ္မ-အညီအညွတ် ပေါင်းစုံ၍+ကရိယတေ-ပြုအပ် ၏၊ ဣတိ သင်္ကရော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကတိကဝတ်ကို “သင်္ကရံ”ဟု ခေါ်နိုင်သော ကြောင့် “ကတိကံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကရဏံ ကတံ၊ ကတေန+နိဗ္ဗတ္တာ ကတိကာ၊ (ရှေးက ရှိပြီးသော ကျင့်ဝတ်မဟုတ်ဘဲ ယခုမှ) ပြုခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ကျင့်ဝတ်။

ဗဟုကတော။ ။ ကရိယတေတိ ကတံ-ပြုအပ်သော မြတ်နိုးခြင်း၊ ဗဟု+ကတံ ယေနာတိ ဗဟုကတော-များစွာ ပြုအပ်သော မြတ်နိုးခြင်းရှိသူ၊ “နာဟံ ၊ပေ၊ ဒဿေတိ”ကား ထို ပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ် အနက်ပြုသာ။

မဉ္ဇူကာ။ ။ မဉ္ဇူ သဒ္ဓါသည် သုန္ဒရ (အကောင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ “မဉ္ဇူ စတေသံ အတ္တိတိ မဉ္ဇူကာ-ကောင်းသော စကားသံ ရှိသူတို့”ဟု အနက်ဖြစ် သောကြောင့် “မဓုရဝစနာ”ဟု ဖွင့်သည်။

ပဋိဘာနေယျကာတိ- ကား၊ သကေ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ သိပ္ပေ- ဆတ္တာသည်အတတ်၌၊ ပဋိဘာနသမ္ပန္နာ-ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ဒက္ခာတိ-ကား၊ ဆေကာ-ကျွမ်းကျင်ကြကုန်၏၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ အနလသာ-မပျင်းရိကြကုန်၊ ပရိယောဒါတသိပ္ပာတိ-ကား၊ နိဒ္ဒေါသ သိပ္ပာ-အပြစ်မရှိသောအတတ် ရှိကြကုန်၏၊ [“ပရိသြဒါတသိပ္ပ-ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်သော အတတ်ရှိသူ” ဟူသည်၊ “နိဒ္ဒေါသသိပ္ပ-အပြစ် မရှိသော အတတ် ရှိသူပင်တည်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] နာဠိယာဝါပကောနာတိ-ကား၊ နာဠိယာ စ-ကွမ်းစားခွက်ငယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (စလယ်တောင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊) အာဝါပကေန စ-အိမ်ငယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အာဟိဏ္ဏထ၌ စပ်၊) [နာဠိ+ အာဝါပကေန၌ ယ အကွရာလာ၍လည်းကောင်း၊ ဒွန်သမာသ်တွဲ၍လည်း ကောင်း “နာဠိယာဝါပကော” ဟု ဖြစ်၏၊] ယတ္ထ-အကြင်အိမ်၌၊ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ- ရအပ် ရအပ်သော ဝတ္ထုကို၊ အာဝပန္နိ-ထည့်ကြကုန်၏၊ (သော-ထို အိမ်သည်၊) အာဝါပကော နာမ - အာဝါပက မည်၏၊ ပက္ခိပန္နိ - ထည့်ကြကုန်၏၊ (အာဝပန္နိ၏ အဖွင့်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [အာ + ဝပန္နိ ဧတ္တာတိ အာဝါပကော။]

န စ ဘိက္ခုဝေ၊ ယေ၊ ဓုရဘဏ္ဍာန္တိ ဧတ္ထ - ဌ၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊
(ကိုယ်ပိုင် ယူ၍၊) ပရိဟရိတုမေဝ - သွားလေရာရာ ဆောင်ယူခြင်းငှာသာ၊
န ဝဋ္ဋတိ၊ အညဿ- အခြားသူ၏၊ သန္တကေန- ဥစ္စာဖြစ်သော သင်ဓုန်း
ဘဏ္ဍာဖြင့်၊ ကေသေ - ဆံတို့ကို၊ ဆေဒေတုံ - ဖြတ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊
ဝေတနံ-အခကို၊ ဟဂေတွာ - ယူ၍၊ သစေ ဆိန္ဒတိ - အကယ်၍ဖြတ်အံ့၊
(ဧဝံ သတိ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ယော - အကြင်သူသည်၊ အနဟာပိပုဗ္ဗော -
ရှေး၌ ဆတ္တာသည် မဖြစ်ခဲ့၊ (ဆတ္တာသည် ဖြစ်ဖူးသူ မဟုတ်၊) တဿ-
ထို သူအား၊ ပရိဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ တံ ဝါ - ထို သင်ဓုန်းကိုလည်းကောင်း၊

ပဋိဘာနေယျကာ။ ။ “ပဋိဘာတိ—ရှေးစွာ ထင်လာတတ်၏။ ဣတိ ပဋိဘာနံ”
ဟု ပြု၍ ဆိုင်ရာ ကိစ္စ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ထင်လာ မြင်လာသော ဉာဏ်ကို
ကောက်ပါ။ ပဋိဘာနေန+သမ္ပန္နံ ပဋိဘာနေယျကာ၊ (ယုတ္တအနက်၊ သမ္ပန္နအနက်၌
ဧကယျက ပစ္စည်း။)

အညံ ဝါ-အခြားသော သင်စုန်းကိုလည်းကောင်း၊ (သူတစ်ပါးပိုင် သင်စုန်းကို လည်းကောင်း။) ဂဟေတွာ ကေသေ ဆေဒေတုမ္မိ ဝဋ္ဋတိ။

၃၀၄။ ဘာဂံ ဒတွာတိ-ကား၊ ဒသမဘာဂံ-ဆယ်ခုမြောက် တစ်ဖို့ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ (ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာနိဋ္ဌံ စပ်၊) ဣဒံ-ဤ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ပေးခြင်းသည်၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗုဒီပင်၌၊ ပေါရာဏက စာရိတ္တံ-ရှေး၌ဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ (ထုံးစံသည်၊) ဟောတိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒသ-ဆယ်ခုကုန် သော၊ ကောဠာသေ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ကောဠာသော-ကို၊ ဘူမိသာမိကာနံ-မြေရှင်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏။

စတုမဟာပဒေသကထာ

၃၀၅။ ယံ ဘိက္ခဝေ ।ပေ၊ † ကပ္ပတီတိ-ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ဣမေ မဟာပဒေသေ-ဤ မဟာပဒေသတို့ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခုနံ-ဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ နယဂ္ဂဟဏတ္တာယ-နည်းယူခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို လေးမျိုးသော မဟာပဒေသတို့၌၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ-ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်တို့သည်၊ သုတ္တံ-ဤ ပါဠိတော်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပရိမဒ္ဒန္တာ- ဉာဏ်ဖြင့် နှိပ်နယ်ကုန်လတ်သော်၊ (စူးစမ်း

မဟာပဒေသ။ ။ ဘုရားရှင်သည် အပ်၏ဟုလည်း ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်သော၊ မအပ်ဟူ၍လည်း ပယ်မြစ်တော်မမူအပ်သော ဝတ္ထုများကို ဝိနည်းဓိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်များက အပ်၊ မအပ် ဆုံးဖြတ်ရာဝယ် အထောက်သာကေ အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ညွှန်ပြရာဝယ် တစ်နေရာသာမက နေရာတိုင်း၌ ညွှန်ပြရ လောက်အောင် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် အလွန်ကျယ်ဝန်းသောကြောင့်လည်းကောင်း “ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ † ကပ္ပတီတိ ပဋိက္ခိတ္တံ”စသော ပါဠိတော်စကားရပ်ကို (တစ်နည်း ထိုစကားတော်အရ ဝိနည်းဓိုရ်တို့ ယူဆအပ်သောနည်းကို) “မဟာပဒေသ”ဟု ခေါ်သည်။ [“အပဒိသီယဇ္ဈတိ အပဒေသာ၊ မဟန္တာ+အပဒေသာ မဟာပဒေသာ”ဟု ပြု၊ ယောနောဋ္ဌ်ကား အပ အတွက် အပဿယ အနက်ကို ယူ၍ “အပဿယံ ကတွာ ဒိသီယန္တိ စတ္တာတိ အပဒေသာ (ဩကာသာ)၊ အပဿယံ ကတွာ ဒိသီယန္တိ စတေနာတိ အပဒေသာ(ကာရဏာ)”ဟု ပြုလေသည်။]

ဆင်ခြင်ကုန်လတ်သော်-ဟူလို၊) ဣဒံ-ဤအချက်ကို၊ အဒ္ဓသံသု-တွေ့မြင်ကြ
 ကုန်ပြီ၊ (ဣံ အဒ္ဓသံသု)၊ ထပေတွာ ခညဖလရသန္တိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
 (ပဋိကိတ္တာနိဋ္ဌံ စပ်၊) သတ္တ-ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ခညရသာနိ-စပါးရည်တို့ကို၊
 ဝါ-တို့သည်၊ ပစ္စာဘတ္တံ-၌၊ န ကပ္ပန္တိ-မအပ်ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိကိတ္တာနိ-
 ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တိုက်ရိုက် ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊) တာလ
 ပေ၊ ဧဠာလုကာနိ-ထန်းသီး၊ အုန်းသီး၊ အိမ်ပိနွဲသီး၊ တောင်ပိနွဲသီး၊ ဘူးသီး၊
 ဖရုံသီး၊ သခွားငပြုတ်သီး၊ သခွားငကြောင်သီး၊ သခွားငဆစ်သီးဟူကုန်သော၊
 နဝ-ကိုးလုံးကုန်သော၊ မဟာဖလသန္တိ-အသီးကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (“ထန်း
 အုန်းနှစ်တွဲ၊ ပိနွဲနှစ်ခု၊ ဘူးဖရုံ၊ မှတ်ကုန် သုံးသခွား”ဟူသော အသီးကြီး
 ကိုးလုံးတို့သည်လည်းကောင်း၊) သဗ္ဗံ-သော၊ အပရဏ္ဏံ စ-ပဲမျိုးသည်လည်း
 ကောင်း၊ ခညဂတိကမေဝ-စပါး၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်
 သာ၊ (စပါးနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊) တံ-ထို အသီးကြီးကိုးလုံးနှင့်
 ပဲမျိုးအားလုံးကို၊ ကိဉ္ဇာပိ န ပဋိကိတ္တာ-အကယ်၍ကား (တိုက်ရိုက်) ပယ်မြစ်
 တော်မူအပ်ပါပေ၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် တိုက်ရိုက် ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပါ
 သော်လည်း၊ အကပ္ပိယံ-မအပ်သော အရာကို၊ အနုလောမေတိ-လျော်စွာပြု၏၊
 [“အနုလောမ”ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဇာတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်း
 သက်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္စာဘတ္တံ န ကပ္ပတိ။

☞ အဋ္ဌ-ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပါနာနိ-ဖျော်ရည်တို့ကို၊ အနုညာတာနိ-ခွင့်ပြု
 တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အဝသေသာနိ-ရှစ်မျိုးသော ဖျော်ရည်မှ ကြွင်းကုန်သော၊
 စေတ္တံ ပေ၊ ခုဒ္ဒကဖလပါနာနိ-ကြိမ်သီး၊ မန်ကျည်းသီး၊ ရှောက်သီး၊ သီးသီး၊
 ကြို့သီးအစရှိသော ငယ်သောအသီး၏ အရည်တို့သည်၊ အဋ္ဌပါနဂတိကာနဝ-
 ရှစ်မျိုးသော ဖျော်ရည်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်သာ၊
 (ရှစ်မျိုးသော ဖျော်ရည်နှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊) [“မာတုလုဂ်”၏ အဆုံး
 အပြတ်ကို အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ(၅၇၇)ဂါထာ၌ ရှုပါ၊]
 တာနိ-ထို အနုလောမဖျော်ရည်တို့သည်၊ (အနုလောမေန္တိဋ္ဌံ စပ်၊) ဝါ-တို့ကို၊
 ကိဉ္ဇာပိ န အနုညာတာနိ-အကယ်၍ကား တိုက်ရိုက် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပါ
 ပေကုန်၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-
 အပ်သော အရာကို၊ အနုလောမန္တိ-လျော်စွာ ပြုကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 ကပ္ပန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ သာနုလောမံ-အနုလောမအသီးရည်နှင့် တကွဖြစ်သော၊
 ခညဖလရသံ-စပါးသီး၏ အရည်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညံ-သော၊ အကပ္ပိယံ-

မအပ်သော၊ ဖလပါနံ နာမ-အသီးဖျော်ရည် မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံ
သော အသီးဖျော်ရည်သည်၊ ယာမကာလိကံယေဝ-ယာမကာလိကချည်းသာ
တည်း၊ ဣတိ ကုရန္တိယံ ဝုတ္တံ။

ဘဂဝတာ- သည်၊ ဆ- ခြောက်ထည်ကုန်သော၊ စိဝရာနိ- တို့ကို၊
အနညာတာနိ- ကုန်ပြီ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ- တို့သည်၊ တေသံ- ထို
ခြောက်မျိုးသော သင်္ကန်းတို့အား၊ အနုလောမာနိ-လျော်ကုန်သော၊ (အပရာနိ
ဆ၌ စပ်၊) ဒုကူလံ-ဘွဲ့ဖြူအဝတ်လည်းကောင်း၊ ပတ္တုဏ္ဏံ-ပတ္တုဏ္ဏအရပ်၌
ဖြစ်သော အဝတ်လည်းကောင်း၊ စိနပဋ္ဌ-စိန့်တိုင်း၌ ဖြစ်သောအဝတ်လည်း
ကောင်း၊ သောမာရပဋ္ဌ- သောမာရအရပ်၌ ဖြစ်သောအဝတ်လည်းကောင်း၊
ဣဒ္ဓိမယိကံ-ရှေးကံ၏ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်သောအဝတ်လည်းကောင်း၊ [**“ဗဟိ
ဘိက္ခု”** ခေါ်တော်မူသောအခါ ရှေးကံ၏ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော
သင်္ကန်းတည်း၊] ဒေဝဒတ္တိယံ-နတ်သည် ပေးလှူအပ်သော အဝတ်လည်း
ကောင်း၊ [**အရှင်အနုရုဒ္ဓါ**၏ ဇနီးဟောင်းဖြစ်သော **ဇာလိနီ**နတ်သမီးသည်
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ပံသုကူသင်္ကန်းကို ရှာခိုက်၌ အမှိုက်ပုံဝယ် ပံသုကူပစ်၍ လှူအပ်
သော သင်္ကန်းမျိုးတည်း၊] ဣတိ-သို့၊ အပရာနိ-တစ်ပါးကုန်သော၊ ဆ-
ခြောက်ထည်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊ အနညာတာနိ၊ တတ္ထ-ထိုအနုလောမသင်္ကန်း
ခြောက်ထည်တို့တွင်၊ ပတ္တုဏ္ဏန္တိ-ကား၊ ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ-ပတ္တုဏ္ဏအရပ်၌၊
ပါဏကေဟိ-ပိုးငယ်တို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတဝတ္ထံ-ကောင်းစွာဖြစ်သော အဝတ်
တည်း၊ ဒွေ-နှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပဇ္ဇာ-အဝတ်တို့ကို၊ ဒေသနာမေနေဝ-စိနဒေသ၊
သောမာရဒေသ၏ နာမည်ဖြင့်သာ၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တိဏီ-
သုံးမျိုးကုန်သော၊ တာနိ-ထို သင်္ကန်းတို့သည်၊ (ပတ္တုဏ္ဏ၊စိနပဋ္ဌ၊သောမာရပဋ္ဌ

ပတ္တုဏ္ဏံ။ ။သက္ကတ၌ “ပတြောဂ်ဏ”ဟု ရှိ၏၊ “ပတြကြိယာ+ဥတ္တာ အဿ
အတ္တိတိ ပတ္တုဏ္ဏံ”ဟု ပြု၍ “ပဋ္ဌဝတ္ထ (အပြားအချပ် ပြုအပ်သော သားမွေးအဝတ်)
ကေသေယျ (ပိုးချည်အဝတ်)”ဟုသော အနက်ကို ဟော၏ဟု ဆို၏၊
ပတ္တုဏ်တိုင်းဟူသော အနက်မပါ၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ “ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ”စသည်ဖြင့်
ဆိုသောကြောင့် ထိုအတိုင်း အနက်ပေးရတော့သည်။

ဓမ္မ ပဇ္ဇာ ။ပ၊ ဝုတ္တာ။ ။ စိနပဋ္ဌ၊ သောမာရပဋ္ဌတို့ကို “ဓမ္မ ပဇ္ဇာ”ဟု
ဆိုသည်၊ စိနဒေသ (စိန့်တိုင်း-တရုတ်ပြည်ဒေသ), သောမာရဒေသ (သောမာရတိုင်း
ဒေသ)၊ စိနေ + ဇာတံ + ပဋ္ဌ စိနပဋ္ဌ၊ သောမာရေ + ဇာတံ + ပဋ္ဌ သောမာရပဋ္ဌ၊

သင်္ကန်းတို့သည်၊) ကောသေယျဿ-ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအား၊
 အနုလောမာနိ-လျော်ကုန်၏၊ ဒုက္ခလံ-သည်၊ သာဏဿ-ပိုက်ဆံလျော်ဖြင့်
 ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအား၊ (အနုလောမံ)၊ ဣတရာနိ-အခြားကုန်သော၊
 ဒွေ-နှစ်ထည်သော သင်္ကန်းတို့သည်၊ (ဣဒ္ဓိမယိက၊ ဒေဝဒတ္တိယ သင်္ကန်း
 တို့သို့)၊ ကပ္ပာသိကဿ ဝါ-ဝါချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအားသော်
 လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ ဝါ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်း ခြောက်ထည်တို့အား
 သော်လည်းကောင်း၊ (အနုလောမာနိ)။

ဘဂဝတာ-သည်၊ ဧကာဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်လုံးကုန်သော၊ ပတ္တေ-သပိတ်
 တို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီး၍၊ (စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ကုန္ဒကဉ္စ
 ပယ်မြစ်တော်မူပြီး၍၊) လောဟပတ္တော စေတ-သံသပိတ်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာ
 ပတ္တော စ-မြေသပိတ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒွေ-နှစ်လုံးကုန်သော၊
 ပတ္တာ-တို့ကို၊ အနုညာတာ-ကုန်ပြီ၊ [စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ခန္ဓကဉ္စ
 ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အယောပတ္တော ဘူမိပတ္တော၊ ဇာတိယာ ကပ္ပိယာ
 ဒုဝေ၊] လောဟထာလကံ-သံခွက်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာထာလကံ-
 မြေခွက်လည်းကောင်း၊ တမ္မလောဟထာလကံ-ကြေးနီခွက်လည်းကောင်း၊
 ဣတိ- ဤ ခွက်တို့သည်၊ တေသံယေဝ- ထို သပိတ် နှစ်မျိုးတို့အားပင်၊
 အနုလောမာနိ-လျော်သော ခွက်တို့တည်း၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ လောဟတုမ္ဗော-
 သံဘူးလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌတုမ္ဗော-သစ်သားဘူးလည်းကောင်း၊ ဖလတုမ္ဗော-
 သစ်သီးဘူးလည်းကောင်း၊ [ဖလတုမ္ဗောတိ လာဗုအာဒိ-ဘူးသီးဘူး စသည်၊]
 ဣတိ-သို့၊ တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ တုမ္ဗာ-ဘူးခွက်တို့ကို၊ အနုညာတာ၊
 [ဤ ခန္ဓက၊ မူလာဒိဘောသဗ္ဗကထာဉ္စ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊] ကုဏ္ဍိကာ-

[ဒွေ ပဋ္ဌာ ဒေသနာမေန ဝုတ္တာတိ တေသံ သရူပဒဿနပရမေတံ၊ ဤ စကားသည်
 ထို အဝတ်နှစ်မျိုး၏ သရုပ်သကောင်ကို ပြခြင်းသာလျှင် အလွန် အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော ဆိုလိုရင်းစကားတည်း၊ နာညနိဝတ္တနပရံ-တစ်ပါးသော အဝတ်ကို
 တားမြစ်ခြင်းရှိသော စကားမဟုတ်၊ (ကသွာ) ပတ္တုဏ္ဍပဋ္ဌဿာပိ ဒေသနာမေန
 ဝုတ္တတ္တာ၊ ဘာကြောင့်နည်း?- ပတ္တုဏ္ဍပဋ္ဌကိုလည်း ဒေသနာမည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော
 ကြောင့်တည်း၊ -သာရတ္ထ၊ ပဋနံ ပဋ္ဌသည် အဝတ်ဟော ပရိယာယ်တည်း။]

ရေကရားလည်းကောင်း၊ (ရေတကောင်းလည်းကောင်း၊) ကဉ္စနကော-အင်းတွဲ
 လည်းကောင်း၊ (အင်တုံလည်းကောင်း၊) ဥဒကတုဗ္ဗော-ရေဘူးလည်းကောင်း၊
 [ဥဒကတုဗ္ဗောတိ ဥဒကုက္ခိပနကကုဋ္ဌကော - ရေခပ်အိုးကလေး၊ ရေငင်
 ပုံးကလေး၊] ဣတိ-ဤ ရေကရား စသည်တို့သည်၊ တေသံယေဝ-ထို ဘူးခွက်
 တို့အားပင်၊ အနုလောမာနိ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ပါနီယသင်္ခါနီယသရာ
 ဝကာနိ-သောက်ရေခရသင်း၊ သောက်ရေခွက်ငယ်တို့သည်၊ (ရေသောက်ဖို့ရန်
 ခရသင်း၊ ရေသောက်ဖို့ ခွက်ငယ်တို့သည်၊) ဧတေသံ-ဤ လောဟတုမ္ဗ
 စသည်တို့အား၊ အနုလောမာနိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ပဋိကာ - ခါးပန်းပြားလည်းကောင်း၊ (ခါးပတ်ပြားလည်းကောင်း၊)
 သူကရန္တံ -ဝက်အူပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော ခါးပန်းလုံးလည်းကောင်း၊ (ခါးပတ်လုံး
 လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်ချောင်းကုန်သော၊ ကာယဗန္ဓနာနိ-ကိုယ်ကို
 ဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သော ခါးပန်းကြိုးတို့ကို၊ (ခါးပတ်ကြိုးတို့ကို၊) အနုညာတာနိ-
 [စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဉ္စ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊] ဒုဿပဋ္ဌေန-
 အဝတ်ပြားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇုကေန စ-ကြိုးငယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကတ
 ကာယဗန္ဓနာနိ-ပြုအပ်သော ခါးပန်းကြိုးတို့သည်၊ တေသံ-ထို ပဋိကာ၊ သူကရန္တံ
 ခါးပန်းကြိုးတို့အား၊ အနုလောမာနိ။

သေတစ္ဆတ္တံ-ထီးဖြူလည်းကောင်း၊ ကိလပ္ပစ္ဆတ္တံ-နီးဖြင့် ပြုအပ်သော
 ဖျာထီးလည်းကောင်း၊ [ကိလပ္ပစ္ဆတ္တံ ဝေဠုဝိလိဝေဟိ ဝါယိတွာ ကတဆတ္တံ-
 ယခုအခါ ဖျာရက်သကဲ့သို့ ဝါးနီးတို့ဖြင့် ရက်၍ ပြုအပ်သော ထီးတည်း၊]
 ပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ - သစ်ရွက်ထီးလည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊ တိဏိ ဆတ္တာနိ
 အနုညာတာနိ၊ [ပါစိတ္တိယပါဠိ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၌ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊]
 ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ-တစ်ခုသော အရွက်ရှိသော ထီးသည်၊ (ယပ်တောင်ကို ဆိုလို
 သည်၊) တေသံယေဝ-ထို သေတစ္ဆတ္တံ စသည်တို့အားပင်၊ အနုလောမံ-၏၊
 (ဣတိ-သို့၊ အဒ္ဓသံသု-မြင်ကြကုန်ပြီ၊ ဤသို့ ပြန်လှည့်ပါ၊) ဣတိ ဣမိနာ
 နယေန-ဤ နည်းအားဖြင့်၊ ပါဠိဉ္စ-ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထဉ္စ-
 အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ အနုပေက္ခိတွာ-အဖန်ဖန် ရှု၍၊ အညာနိပိ-
 အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယာနံ-အပ်သော ဝတ္ထု၊ မအပ်သော
 ဝတ္ထုတို့အား၊ အနုလောမာနိ-လျော်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

တဒဟု ခေါ် ကပ္ပတိတိအာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သမ္ဘိန္ဒရသံ-ရောစပ်အပ်သော အရသာရှိသော ဝတ္ထုကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-ချေ၊ ဆလ္လိမ္မိ-အခွံကိုလည်း၊ အနပနေတွာ-မဖယ်မူ၍၊ (မခွာမူ၍) သကလေနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ နာဠိကေရ ဖလေန-အုန်းသီးနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပါနကံ-ဖျော်ရည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ နာဠိကေရ-အုန်းသီးကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ (ဖယ်လိုက်သည်ရှိသော်) တံ- ထို ဖျော်ရည်သည်၊ ဝိကာလေပိ-နေလွဲအခါ၌လည်း၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ဥပရိ-ပါယသ၏အပေါ်၌၊ သပ္ပိပိဏ္ဍ-ထောပတ်ခဲကို၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ သီတလပါယသံ-အေးသော နို့ဃနာကို၊ ဒေန္တိ-လှူတတ်ကြကုန်၏၊ [ပူလျှင် ထောပတ် အရည်ပျော်၍ သမ္ဘိန္ဒရသံ ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် **“သီတလပါယသ”**ဟု ဆိုသည်၊] ယံ သပ္ပိ-သည်၊ ပါယသေန-နို့ဃနာနှင့်၊ အသံသဉ္စ-မရောနှော၊ (အထက်ပိုင်းက သပ္ပိသည် အောက်ပိုင်းက ပါယသနှင့် မရောနှော၊) တံ-ထို မရောသော ထောပတ်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ (ပါယသမှ ဖယ်၍) သတ္တာဟံ ပရိဘုဉ္ဇိတံ ဝဋ္ဌတိ၊ [ပါယသနှင့် ထိနေသော အောက်ပိုင်း ထောပတ်ကား ခုနစ်ရက် မအပ်၊ ပါယသ၏ သဘောအတိုင်း နံနက်၌သာ အပ်သည်၊] ထဒ္ဓမဓုဖာဏိတာ ဒီသုပိ-ထန်နေသော ပျား၊ တင်လဲ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝ နယော၊ [ပြစ်ခဲနေသော မဓုဖာဏိတကို **“ထဒ္ဓ” “ဗဒ္ဓ”**ဟု ဆိုသည်။]

သမ္ဘိန္ဒရသံ။ ။ ပါဠိတော်၌ **“ယာဝကာလိကေန ဘိက္ခဝေ ယာမကာလိကံ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလေ န ကပ္ပတိ”** စသည်ဖြင့် ယာဝကာလိကကို မူတည်၍ ယာမသတ္တာဟ ယာဝဇီဝိကတို့နှင့် ရောပုံ၊ ယာမကာလိက ကို မူတည်၍ သတ္တာဟ ယာဝဇီဝိကတို့နှင့် ရောပုံ၊ သတ္တာဟကာလိက နှင့် ယာဝဇီဝိက ရောပုံတို့ကို ပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ပြရာ၌ ယာဝကာလိက စသည်နှင့် ယာမကာလိက စသည်တို့၏ အရသာချင်း ရောသွားမှုဟူသော **“သမ္ဘိန္ဒရသံ”** ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူသည်၊ ဥပမာ - ယာဝကာလိက ထောပတ်ဆွမ်းနှင့် ယာမကာလိက ရှလပတ်ရည်ကို ရောခြင်းမျိုးတည်း၊ **“ရော”** ဟူရာ၌လည်း ခွက်ထဲ၌ ရောသည် ဖြစ်စေ၊ ပါးစပ်ထဲ၌ ရောသည် ဖြစ်စေ အရောပင်တည်း၊ [သမ္ဘိန္ဒရသန္တိ သံမိဿိတရသံ၊-ဋီကာ။]

သစေ ဟိ ခေါ် ကပ္ပတိ။ ။ အတို ကာလိကနှင့် အရှည်ကာလိက ရောရာ၌ အရသာချင်း ရောလျှင် အတိုကာလိကနောက်သို့ အရှည်ကာလိကသည် လိုက်ရသော် လည်း အရသာချင်း မရောလျှင် လိုက်ဖို့ မလိုဟု ပြလိုသောကြောင့် **“သစေ ဟိ”**

တက္ကောလဇာတိဖလာဒိဟိ-ကရဝေးရွက်၊ ဇာတိပ္ပိလ်သီး အစရှိသည်
တို့ဖြင့်၊ အလင်္ကာရိတွာ-တန်ဆာဆင်၍၊ ပိဏ္ဍပါတ်-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူတတ်
ကြကုန်၏၊ တာနိ-ထို တက္ကောလ၊ ဇာတိဖလ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-
ထုတ်၍၊ (ဆွမ်းမှ ထုတ်၍၊) ဇောဝိတွာ-ရေဆေးပြီး၍၊ (ပိဏ္ဍပါတ်၏ အရသာ
နှင့် မရောအောင် ရေဆေးပြီး၍၊) ယာဝဇီဝံ-အသက်၏ အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊
(အသက်ထက်ဆုံး၊) ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာနိ-သုံးဆောင်ကောင်းကုန်၏၊ ယာဂုယံ-
ယာဂု၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ဒိန္နသိဂီဝေရာဒိသုပိ-ပေးလှူအပ်သော ချင်း
အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ တေလာဒိသု-ဆီ အစရှိသည်တို့၌၊ ပက္ခိပိတွာ-
၍၊ ဒိန္နလဋ္ဌိမရကာဒိသုပိ-ပေးလှူအပ်သော နွယ်ချို အစရှိသည်တို့၌လည်း
ကောင်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ယံ ယံ-အကြင် အကြင်ဝတ္ထု
သည်၊ အသမ္ဘိန္နရသံ-မရောသော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တံ တံ-ထိုထို
ဝတ္ထုသည်၊ (ဟောတိ ဝဋ္ဋတိတို့၌ စပ်၊) ဝါ-ကို၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊
ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ ယထာ-အကြင်
အခြင်းအရာအားဖြင့် ဆေးလတ်သော်၊ သုဒ္ဓံ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ၊
တထာ-ထို သန့်ရှင်း စင်ကြယ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
ဇောဝိတွာ ဝါ-ဆေး၍သော်လည်းကောင်း၊ တစ္ဆေတွာ ဝါ-ရွှေ့၍သော်လည်း
ကောင်း၊ (ရောနေသောဘက်ကို သစ်ရွေသလို ဖယ်ခွာ၍သော်လည်းကောင်း၊)
တဿ တဿ-ထိုထို ဝတ္ထု၏၊ (ယာမကာလိက၊ သတ္တာဟကာလိက၊ ယာဝ
ဇီဝိကဝတ္ထု၏၊) ကာလဝသေန-ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဗျတိရိက်၊ သမ္ဘိန္နရသံ-ရောနှောသော အရသာရှိလောက်အောင်၊
သံသဋ္ဌံ-ရောစပ်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ တဿ တဿ
ကာလဝသေန ပရိဘုဒ္ဓိတုံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယာဝကာလိကံ-ယာဝကာလိက
ဝတ္ထုသည်၊ အတ္တနာ- မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- တကွ၊ သမ္ဘိန္နရသာနိ- ရောစပ်သော

စသည်ကို မိန့်သည်၊ အုန်းသီး ယာမကာလိက ဖျော်ရည်ခွက်ကို လင်ပန်းပေါ်ဝယ်
တင်၍ ကပ်လှူရာ၌ အတူတကွ အကပ်ခံစေကာမူ အုန်းသီး၏ အရသာနှင့်
ဖျော်ရည်၏ အရသာ မရောသောကြောင့် ဖျော်ရည်သည် ယာမကာလိက ထုံးစံအတိုင်း
နေလွှဲအခါ၌ အပ်၏၊ အုန်းသီး၏ ယာဝကာလိက သဘောသို့ လိုက်လျောဖွယ်
မလို-ဟူလို။

ကဏ္ဍ]

ဆာသန္တကုဋကအဖွင့်

၁၆၁

အရသာရှိကုန်သော၊ တိဏိပိ-သုံးမျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာမကာလိကာဒီနိ-
ယာမကာလိက အစရှိသောဝတ္ထုတို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် သတ္တာဟကာလိက၊ ယာဝ
ဇီဝိကတို့ကို ယူ၊) အတ္တနော-မိမိဟူသော ယာဝကာလိက၏၊ သဘာဝံ-
သဘောသို့၊ ဥပနေတိ-ကပ်ဆောင်၏၊ [ယာဝကာလိသဘောအတိုင်း နံနက်ပိုင်း
၌သာ အပ်တော့သည်- ဟူလို၊] ယာမကာလိကံ- သည်၊ (အတ္တနာ သဒ္ဓိ
သဒ္ဓိန္နရသာနိ၊) ဒွေပိ-ကုန်သော၊ သတ္တာဟကာလိကာဒီနိ-အစရှိသော ဝတ္ထု
တို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် ယာဝဇီဝိကကို ယူ၊) အတ္တနော-မိမိဟူသော ယာမကာလိက
၏၊ သဘာဝံ ဥပနေတိ၊ သတ္တာဟကာလိကမ္ပိ - သည်လည်း၊ အတ္တနာ
သဒ္ဓိ၊ သံသဋ္ဌံ - ရောစပ်အပ်သော၊ ယာဝဇီဝိကံ - ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုကို၊
အတ္တနော- မိမိဟူသော သတ္တာဟကာလိက၏၊ သဘာဝညေဝ- သို့သာ၊
ဥပနေတိ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန-ထိုနေ၌ အကပ်ခံအပ်သော၊
တေန-ထို သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ-ထိုနေ၌
အကပ်ခံအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ-ရှေးရှေး၌ အကပ်ခံအပ်
သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ယာဝဇီဝိကံ-ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုသည်၊ သတ္တာဟံ-ပတ်လုံး၊
ကပ္ပတိ၊ ဒွိဟပဋိဂ္ဂဟိတေန-အကပ်ခံအပ်ပြီး၍ နှစ်ရက်ရှိသော၊ (တေန-ထို
သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ
ဝါ ယာဝဇီဝိကံ) ဆာဟံ (ကပ္ပတိ)၊ တိဟပဋိဂ္ဂဟိတေန-အကပ်ခံအပ်ပြီးဖြစ်၍
သုံးရက်ရှိသော၊ (တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ
ယာဝဇီဝိကံ) ပဉ္စာဟံ ကပ္ပတိ၊ [“စတုဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ
တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ စတုဟံ ကပ္ပတိ၊
ပဉ္စာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ
ဝါ ယာဝဇီဝိကံ တိဟံ ကပ္ပတိ၊ ဆာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ
တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ ဒွိဟံ ကပ္ပတိ” ဤသို့
ပေယျာလ ဖော်ပါ၊] သတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန-အကပ်ခံအပ်ပြီးဖြစ်၍ ခုနစ်ရက်
ရှိသော၊ (တေန-ထို သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ
ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ-သည်၊) တဒေဝ-ထို အကပ်ခံရာနေ၌သာ၊

ကပ္ပတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တသ္မာယေဝ-ကြောင့်ပင်၊ (တစ်ရက်သာ
မက၊ ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် အပ်သောကြောင့်ပင်၊) သတ္တာဟကာလိကေန
၊ပေ၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟန္တိ-ဟူ၍၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မူဘဲ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ
ကပ္ပတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ ကာလိကချင်း ရောရာ၌၊ ကာလယာမသတ္တာဟာ
တိက္ကမေသု-မွန်းမတည့်မီကာလ၊ ညဉ့်ယံ၊ ခုနစ်ရက်ကို လွန်ရာအခါတို့၌၊
ဝိကာလ ၊ပေ၊ သိက္ခာပဒါနံ-ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၊ သန္နိမိသိက္ခာပုဒ်၊
ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
[မွန်းတည့်ကာလကို လွန်လျှင် ဝိကာလဘောဇနပါစိတ်၊ ညဉ့်ယံကို လွန်လျှင်
သန္နိမိပါစိတ်၊ ခုနစ်ရက် လွန်လျှင်ကား ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်ဟု
မှတ်ပါ၊] စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ စတုသု-န်သော၊ ဣမေသု ကာလိကေသု-
ဤ ကာလိကတို့တွင်၊ ယာဝကာလိကံ-ယာဝကာလိကဝတ္ထုလည်းကောင်း၊
ယာမကာလိကံ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣဒမေဝ ဒွယံ- ဤ နှစ်ပါး
အပေါင်းသည်သာ၊ (စေဖြင့် သတ္တာဟကာလိက၊ ယာဝဇီဝိကတို့ကို ကန့်၊)

တသ္မာယေဝ ဟိ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ သတ္တာဟကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိက
ရောရာ၌ကား တစ်ရက်သာမက သတ္တာဟကာလိက၏ အကပ်ခံပြီးရာ ရက်အလိုက်
တစ်ရက်မှ စ၍ ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် အပ်သောကြောင့် (ရှေး ကာလိကများနှင့်
ရောရာ၌ “တဒဟု” သဒ္ဒါ ထည့်သကဲ့သို့) “တဒဟု” သဒ္ဒါ မထည့်ဘဲ ပါဠိတော်၌
“ပဋိဂ္ဂဟိတံ”ဟုသာ မိန့်တော်မူသည်။

ဣဒမေဝ ဒွယံ ဟောတိ။ ။ ယာဝကာလိကနှင့်ယာမကာလိက ဝတ္ထုနှစ်ပါး
သာ အန္တောဝုတ္တ (အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ သိမ်းထားမှု) ကြောင့်လည်းကောင်း၊
ထို အန္တောဝုတ္တကာလိက နှစ်ပါးနှင့် အန္တောဝုတ္တ မဟုတ်သော ကာလိက လေးပါး
တွင် တစ်ပါးပါးကို ရော၍ စားသော် (ထို ကာလိကက ယနေ့မှ အကပ်ခံသဖြင့်
သန္နိမိ မဟုတ်သော်လည်း) သန္နိမိကိုလည်းကောင်း ပြုသည်၊ ထိုသို့ ပြုသောကြောင့်
ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်- ဟူလို၊ [အန္တောဝုတ္တံ + ကရောတိတိ အန္တောဝုတ္တကံ၊
သန္နိမိကာရံ (ပြုအပ်သော သိုမှီး သိမ်းဆည်းခြင်းကို) + ကရောတိတိ သန္နိမိကာရကံ။]

ကဏ္ဍ]

ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကအပွင့်

၁၆၃

အန္တောဝုတ္တကဉ္စေ-အန္တောဝုတ္တကို ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊ (အကပ္ပိယ
ကုဋိတွင်း၌ တည်နေစေခြင်းကြောင့် သံဃ်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို
ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊) သန္နိဓိကာရကဉ္စ-သန္နိဓိကာရကကို ပြုတတ်
သည်လည်းကောင်း၊ (သတ္တာဟကာလိက စသည်နှင့် ရောစားခြင်းကြောင့်
သက်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊)
ဟောတိ၊ သတ္တာဟကာလိကဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကဉ္စ-သည်လည်း
ကောင်း၊ အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတုမ္ပိ-ထားခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သန္နိဓိမ္ပိ-
သန္နိဓိကိုလည်း၊ (ထို ဝတ္ထုနှစ်ပါး ရောခြင်းကြောင့် သန္နိဓိကိုလည်း၊) န
ဇေနတိ-မဖြစ်စေနိုင်၊ [တစ်ည၌ လွန်ရုံဖြင့် သန္နိဓိသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်မရှိ-
ဟူလို၊ ခုနစ်ရက်လွန်အောင် ရောလျှင်ကား ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်
ရှိသည်၊] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊
(ဘောသဇ္ဇကုန္ဒက၌ လာသော သိက္ခာပုဒ် အားလုံးကို ဆိုသည်၊) သေသံ-
ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-တည်း။

ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၇-ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ကထိနနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်းကို ပြရာအခန်း။]

ကထိနာနုစာနကထာ

☞ ၃၀၆။ ကထိနက္ခန္ဓကေ-၌၊ ပါဝေယျကာတိ-ကား၊ ပါဝေယျရဋ္ဌ ဝါသိနော-ပါဝေယျတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌ စပ်၊) [ပါဝေယျ+ဝသန္တိတိ ပါဝေယျ၊ (ဏပစ္စည်း)၊ က လာ၍ ပါဝေယျကာ၊ မလ္လာမင်းတို့၏ နေရာ ပါဝါပြည်ဟု ထင်မည်စိုး၍ “ပါဝေယျံ နာမ”ဟု မိန့်သည်၊] ပါဝေယျ နာမ-ပါဝေယျ မည်သည်ကား၊ ကောသလေသု-ကောသလာဟု ဗဟုဝစ် အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌၊ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ-အနောက်အရပ်အဖို့၌၊ ရဋ္ဌ-တိုင်းတစ်တိုင်းတည်း၊ တတ္ထ-ထို ပါဝေယျတိုင်း၌၊ ဝါသိနော-နေလေ့ရှိ ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတံ-ဤ ပါဝေယျကာ ဟူသော အမည်သည်၊ ကောသလရညော-ကောသလမင်း၏၊ ဧကပိတုကာ ဘာတူနံ-တစ်ယောက်တည်းသော ခမည်းတော်ရှိသော ညီတော် နောင်တော် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဖတူမိကွဲ ဖြစ်ကုန်သော၊) ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယထေရာနံ-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယထေရ် တို့၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ [ဧကော+ပိတာ ယေသန္တိ ဧကပိတုကာ၊ ဧကပိတုကာ စ+တေ+ဘာတရော စာတိ ဧကပိတုကာဘာတရော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေ (ကောင်းသော အစု၌)+ဘဝါ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ၊] တေသု-ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင် ညီ သုံးကျိပ်တို့တွင်၊ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော-အလုံးစုံတို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂါမိ-အနာဂါမိတည်း၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော-အလုံးစုံတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ သောတာပနော-သောတာပန်တည်း၊ [ဂုဏ်အားဖြင့် “ဇေဋ္ဌက၊ ပစ္ဆိမက” ဟု ဆိုသည်၊ အသက် ကြီးငယ်အားဖြင့် ဆိုသည်မဟုတ်၊] ဧကောပိ-တစ်ပါး လည်း ဖြစ်သော၊ အရဟာ ဝါ-ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇနော ဝါ-ပုထုဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-မရှိ။

အာရညိကာတိ-ကား၊ ဓုတင်္ဂသမာဒါနဝသေန-ဓုတင်ကို ဆောက်တည် ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာရညိကာ-တော၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ အရညဝါသ မတ္တေန- တော၌ နေခြင်းမျှဖြင့်၊ န (အာရညိကာ)- အာရညိက မဟုတ် ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌ စပ်၊) တေသံ- ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီ သုံးကျိပ်တို့၏၊

ကထာ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၆၅

ပိဏ္ဏပါတိကာဒိဘာဝေပိ-ပိဏ္ဏပါတိက အစရှိသည်၏ အဖြစ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ [အရညဖြင့် အရညဝါသတိုင်အောင် ဌာနပစာရအားဖြင့် ယူ၍ “**အရညံ တောသန္တိ အာရညာ**” (ဏပစ္စည်း) က လာ၍ အာရညကာ၊ ဣက ပစ္စည်းဖြင့် “**အာရညိကာ**”လည်း သင့်၏၊] စ-ဆက်၊ သီသဝသေန-ခေါင်းတပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဓာနအစွမ်းဖြင့်၊) ဧတံ-ဤ အာရညိကစသော ဓုတင်လေးပါးကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပန-စင်စစ်သော်ကား၊ ဣမေ-ဤ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီသုံးကျိပ်တို့သည်၊ တေရသာပိ-တစ်ဆယ့်သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓုတင်္ဂါနိ-ဓုတင်တို့ကို၊ သံမာဒါယေဝ-ကောင်းစွာ ယူ၍သာ၊ (ဆောက်တည်၍သာ၊) ဝတ္တန္တိ-ကျင့်ကြကုန်၏။

ဥဒကသင်္ဂဟေတိ-ကား၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ သင်္ဂဟိတေ-သိမ်းယူအပ်သော၊ ဃဋ္ဌိတေ-ဆက်ဆပ်အပ်သော၊ သံသဋ္ဌေ-ရောနှောအပ်သော၊ ထလေ စ-ကုန်းအရပ်၌လည်းကောင်း၊ နိန္နန္တ စ-ချိုင့်ဝှမ်းသော အရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဧကောဒကီဘူတေ-တစ်ခုတည်းသော ရေရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (ရေတစ်ပြင်တည်း ဖြစ်၍နေသော၊ စိက္ခလ္လေ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ **ဥဒကစိက္ခလ္လေတိ-ကား၊** အက္ကန္တအက္ကန္တဌာနေ-နင်းအပ် နင်းအပ်သော အရပ်၌၊ ဥဒကစိက္ခလ္လော-ရေဖြင့် ရောသော ညွှန်သည်၊ (ညွှန်ရေသည်၊) ဥဋ္ဌာယိတွာ-ထ၍၊ ယာဝ အာနိသဒါ-တင်ပါးတိုင်အောင်၊ ပဟရတိ-ပုတ်ခတ်၏၊ ဤဒိသေ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ဤကဲ့သို့ ရေနှင့်ရော၍နေသော၊) စိက္ခလ္လေ-ရွံ့ညွှန်၌၊ ဣတိ အတ္ထော၊ **ဩကပုဏ္ဏေဟိတိ-ကား၊** ဥဒကပုဏ္ဏေဟိ-ရေဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊

သီသဝသေန။ ။ [ပဓာနကို သီသဟု ဆိုသည်၊] ပါဠိတော်၌ ဓုတင်လေးမျိုးကိုသာ ခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ ထို အရှင်တို့ကား ဓုတင်တစ်ဆယ့်သုံးပါးလုံး ဆောင်ကြပါသည်-ဟူလို၊ [သီသဝသေနာတိ ပဓာနင်္ဂဝသေန (ပဓာနဖြစ်သော ဓုတင် အစိတ်အပိုင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊)-ဋီကာ။]

ဥဒကသင်္ဂဟေ။ ။ “**သင်္ဂဟိတေ**”ဖြင့် သင်္ဂဟ၌ ဂဟ ဓာတ် + အ ပစ္စည်း၏ ကံ အနက်ကို ပြ၏၊ သင်္ဂယုတေတိ သင်္ဂဟော၊ ဥဒကေန+သင်္ဂဟော-ကုန်းအရပ် ချိုင့်အရပ် အားလုံးကို ရေက သိမ်းကျုံး ယူထားအပ်သော အရပ်ဖြစ်၍ ရေပြင်ကြီး ဖြစ်နေသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “**ထလေ စ လေ၊ ဘူတေ**”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

(စီဝရေဟိ၌ စပ်၊ ဩကနှင့် ဥဒကသည် ပရိယာယ်တည်း၊) တေသံ-ထို
 ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီသုံးကျိပ်တို့၏၊ စီဝရာနိ-တို့သည်၊ ဃနာနိ ကိရ-ပိတ်ပိတ်
 သဲသဲ၊ တစ်ခဲနက် ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ တေသု-ထို သင်္ကန်းတို့၌၊ ပတိတံ-
 ကျသော၊ ဥဒကံ-သည်၊ န ပဋ္ဌရတိ-မယိုထွက်၊ ဃနတ္တာ-ပိတ်ပိတ်သဲသဲ၊
 တစ်ခဲနက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓံ ဝိယ-ထမင်းထုပ်ကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌတိ-
 တည်နေ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဩကပုဏ္ဏေဟိ စီဝရေဟိတိ-ဟူ၍၊
 (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ဩဃပုဏ္ဏေဟိတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠာ-ပါဠိတော်
 ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (“**ရေအယဉ်ဖြင့် ပြည့်ကုန်သော**”ဟု ပေး။)

အဝိဝဒမာနာ ဝဿံ ဝသိမှာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (နာဝေါစုံ၌ စပ်၊) အာဂန္တုက
 ဌာနေ-အာဂန္တုကတို့၏ နေရာအရပ်၌၊ (အာဂန္တုက အဖြစ်ဖြင့် ဝါကပ်ခဲ့ရာ
 ဖြစ်သော သာကေတအရပ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) သေနာသနဗာသုတာယ-
 ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ၏ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝေန စ-မရှိခြင်း
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘဂဝတော-ကို၊ ဒဿနာလာဘေန-ဖူးမြင်ခွင့်ကို
 မရခြင်းကြောင့်၊ (ဖူးမြင်ခွင့်ကို မရသည့်အတွက်၊) ဥက္ကဏ္ဍိတတာယ စ-
 ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တေ ဘိက္ခု-ထို ရဟန်းတို့
 သည်၊ ဗာသု-ချမ်းသာစွာ၊ န ဝသိသု-မနေခဲ့ကြရကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 အဝိဝဒမာနာ ဗာသုကံ ဝဿံ ဝသိမှာတိ-ဟူ၍၊ နာဝေါစုံ-မလျှောက်ကြကုန်၊
 [**“ဗာသုကံ”**ကို ထည့်၍ မလျှောက်ကြ-ဟူလို၊] **ဓမ္မိ ကထံ ကတွာတိ-ကား၊**
 ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ အနမတဂ္ဂိယကထံ-အနမတဂ္ဂိယ
 ကထာကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ သဗ္ဗေပိ-
 အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ကထာပရိယောသာနေ-အနမတဂ္ဂိယ
 ကထာ၏ အဆုံး၌၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပဏိတွာ-ရောက်၍၊
 နိသိန္နဌာနတောယေဝ- ထိုင်နေရာအရပ်မှပင်၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊

အနမတဂ္ဂိယကထံ။ ။ [သံယုတ်၊ အနမတဂ္ဂိယသုတ်၊] အနမတဂ္ဂေ+ပဝတ္တံ
 အနမတဂ္ဂိယံ (အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ၊) အနမတဂ္ဂိယဿ+
 ကထာ အနမတဂ္ဂိယကထာ၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့သော၊ အကြောင်းအရာကို
 ဟောတော်မူကြောင်းစကား၊ ထို စကားဟူသည် အနမတဂ္ဂိယသုတ်တော်ပင်တည်း။

ကထာ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၆၇

ဥပ္ပတိတ္တာ-ပျံတက်၍၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထို အနမတဂ္ဂိယကထာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ (ရဟန်းများ ပြန်ကြွပြီးရာ ကာလမှနောက်၌၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ကထိနတ္ထာရော-ကထိနခင်းခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပညတ္တော-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၊ သစေ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧတေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဧကံ-တစ်ထည်သော၊ စီဝရံ-ကို၊ (သင်္ကန်းကြီးကို၊) ထံပေတွာ-ထားခဲ့၍၊ သန္တရုတ္တရေန-သင်းပိုင်နှင့်တကွဖြစ်သော ဧကသိဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တာ-လာကုန်လတ်သော်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤမျှလောက်၊) ကိလန္တာ-ပင်ပန်းကြရကုန်သည်၊ န အဿု-မဖြစ်ကုန်ရာ၊ စ-ဆက်၊ ဒေသ (ဒေသော) ကထိနတ္ထာရော နာမ-ဤကထိနခင်းခြင်း မည်သည်ကို၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ-အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံတော်မူပြီး၍၊ ကထိနတ္ထာရံ-ကထိနခင်းခြင်းကို၊ အနုဇာနိတု ကာမော- ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-

ကထိနံ။ ။ကထနသဒ္ဓါသည် ထိရအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိက ပုဒ်တည်း။ ထိရ အနက်ကို ဟောသော ရဋ္ဌိပုဒ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ **“ထိရ-နိင်မြ်”** ဟူသည်လည်း နောက်၌ လာမည့် ကထိန၏ အာနိသင် (အကျိုး) ငါးပါးကို ကထိနခင်းရာ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ထားနိုင်လောက်အောင် ခိုင်ခံ့ခြင်းတည်း။ [ကထိနန္တိ ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော၊] ဝိနယာ လင်္ကာရ၌ ဓာတ်အမျိုးမျိုး ကြံ၍ ဝိဂြိုဟ်ပြုလေသေး၏။

အတ္ထာရော။ ။သက္ကတ၌ **“အာဋ္ဌာရ”** ဟု ရှိ၏။ အာပုဗ္ဗ+ထရဓာတ်သည် ပါဠိ၌ အာပုဗ္ဗ+ထရဓာတ် ဖြစ်၏။ အတ္ထာဒန (ဖုံးအုပ်-ဖုံးလွှမ်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဖြန့်ခင်းခြင်းဟူသည် ထို ခင်းရာဌာနကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် **“အတ္ထာရ-ခင်းခြင်း”** ဟု အနက်ပေးကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကထိနဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တစ်မျိုးကို မိမိတို့၏ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ (ကျောင်းတိုက်ကို ဖုံးလွှမ်းသောအားဖြင့်)ထားခြင်းကို **“ခင်းခြင်း”** ဟု မှတ်ပါ။ ထိုသို့ ဖုံးလွှမ်းထားသည့်အတွက် ကထိန၏ အရှိန်အဝါ အာနိသင် ငါးပါးသည် အခြားသို့ လွန်၍ မသွားတော့ဘဲ ဤ ကျောင်းတိုက်မှာပင် တည်နေရတော့သည်။ ကထိနဿ-ကို+အတ္ထာရော ကထိနတ္ထာရော၊ [ကထိန၏ အရကောက်နှင့် ခင်းပုံ အစီအစဉ်မှာ နောက်၌လာမည့် စကားများနှင့် ပရိဝါ၌ ထင်ရှားပါလိမ့်လတ္တံ့။]

မိန့်တော်မူပြီ၊ စ ပန-ထပ်၍ဆက်၊ အာမန္တေတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ **အနုစာနာမိ**
ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ။

☞ တတ္ထ-ထို အနုစာနာမိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **အတ္ထတ**
ကထိနာန ခေါတိ(ဧတ္ထ)-၌၊ ဝေါကာရော-ဝေါသဒ္ဓါသည်၊ နိပါတမတ္တံ-
အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ အတ္ထတကထိနာန-ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်
ရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ (ကပ္ပိဿန္တိ-အပ်ကုန်လတ္တံ့၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊
ဟိ-လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ (ဝေါကို နိပါတ်မျှဟု ကြံရခြင်း၏ အကျိုးကို
ဆိုဦးအံ့၊) ဧဝံ-ဤသို့ ဝေါသဒ္ဓါ၏ နိပါတ်မျှ၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လတ်
သော်၊ ပရတော-နောက်၌၊ (နောက်နား၌၊) သော နေသံ ဘဝိဿတိတိ-
ဟူသော စကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ အထ ဝါ-ကား၊ **ခေါတိ** ဧတံ-
ဝေါဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ သာမိဝစနမေဝ-သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါပင်
တည်း၊ (“**ခေါ-သင်တို့၏**”ဟုသာ ပေးပါ-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ **သော နေသန္တိ**
ဧတ္ထ-၌၊ သော စိဝရပ္ပာဒေါ-ထို သင်္ကန်း၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ ဝါ-ထို
ဖြစ်ပေါ်လာသော သင်္ကန်းသည်၊ ယေ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္ထတ
ကထိနာ-ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန် ရှိကြကုန်၏၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊
(သင်တို့နှင့်တကွသော ရဟန်းအားလုံးတို့၏၊) ဝါ-တို့ဖို့၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊
ဣတိ အတ္ထော။

ခေါတိ၊ ပေ၊ ဧဝံ။ ။ဝေါသဒ္ဓါကို အနက်မရှိသော နိပါတ်ပုဒ်သာဟု ယူ၍
ထိုသို့ ယူရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် “**ဧဝံ**” စသည်ကို မိန့်သည်၊
နောက်၌ “**သော တုမှာကံ**”ဟုလည်းကောင်း၊ “**သော ခေါ**”ဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်
မမူဘဲ “**သော နေသံ**”ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ဝေါသဒ္ဓါကို နိပါတ်မျှသာဟု ယူမှ ထို
စကား၏ သင့်မြတ်ခြင်း (ရှေ့နောက် လိုက်လျောခြင်း)အကျိုးကို ရမည်၊ ဤနေရာ၌
“**ခေါ-သင်တို့၏**”ဟု ဆိုပြီးလျက် နောက်၌ “**သော+နေသံ**”ဟု ဝေါ၏အစား “**နေသံ**”
ဟု ဆိုလျှင် ရှေ့နောက် စကားအသုံး ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်လိမ့်မည်-ဟူလို။

အထ ဝါ၊ ပေ၊ **နေသံ**။ ။ဤနည်း၌ကား ဝေါသဒ္ဓါသည် သာမိအနက်ရှိသော
နာမ်ပုဒ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “**အတ္ထတကထိနာန**”ကိုလည်း ဝေါနှင့် အနက်တူ
သာမိဝိဘတ်ပင်တည်းဟု မှတ်ပါ၊ ကပ္ပိဿန္တိကို ဝဲ၍ “**အား**”ဟု သမ္ပဒါန်အနက်
ပေးခြင်းသည် ဤ အဖွင့်နှင့် မညီ၊ ဤသို့ ဝေါသဒ္ဓါက အနက်ရှိလျှင် သော
နေသံ၌ နေသံအတွက် အဘယ်သို့ အနက် မှတ်ရမည်နည်း? - ဟု မေးဖွယ် ရှိ၍

တတ္ထ-ထို ကထိန်အာနိသင် ငါးပါးတို့တွင်၊ **အနာမန္တစာရောတိ-ကား၊** ယာဝ-လောက်၊ ကထိန-ကထိန်ကို၊ န ဥဒ္ဓရိယတိ-မနုတ်အပ်သေး၊ တာဝ-ထို ကထိန် မနုတ်အပ်သေးသမျှ၊ အနာမန္တော-ခွင့်မပန်မူ၍၊ (ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းကို မပန်ပြောဘဲ၊) စရဏံ-အိမ်တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းသည်၊ ကပ္ပိဿတိ-အပ်လတ္တံ့၊ စာရိတ္တသိက္ခာပဒေန-စာရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ **အသမာဒါနစာရောတိ-ကား၊** တိစီဝရံ-သုံးထည်သော သင်္ကန်းကို၊ အသမာဒါယ-မယူမူ၍၊ (မယူဘဲ၊) စရဏံ-လှည့်လည်ခြင်းသည်၊ (ကပ္ပဿတိ)၊ စီဝရဝိပွဝါသော-အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်သော သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်အခါ၌ ကင်း၍ နေခြင်းသည်၊ ကပ္ပိဿတိ၊

“သော နေသန္တိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ **“နေသံ”**အရ ယခု မျက်မှောက်၌ ရောက်နေသော **“သင်္က”**ဟူသော ရဟန်းများနှင့်တကွ ကထိန်အာနိသင် ရသော နောက်နောက် ရဟန်းအားလုံးကို ယူရမည်၊ ထိုသို့ ယူလျှင် ရှေ့က **“ဝေါ”**နှင့် မဆန့်ကျင်ပါ-ဟူလို၊ [ယေ အတ္ထတကထိနာတိ န ကေဝလံ တုမ္မာကမေဝ၊ ယေ အညေပိ (သင်တို့မှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော) အတ္ထတကထိနာ၊ တေသမ္ပိ ဘဝိဿတိတိ အတ္ထော၊- ဋီကာ။]

“အနာမန္တစာရော။ ။“အနာမန္တော”ဟု ဆိုလိုလျက် တွာပစ္စည်း ချေထားသည်၊ အနာမန္တော-ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းကို ခွင့်မပန်ဘဲ+စာရော-အိမ်တို့၌ လှည့်လည် သွားလာခြင်းတည်း၊ အနာမန္တစာရော-ခြင်း၊ အစေလကဝဂ် (၆) စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်၌ ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းကို ခွင့်မပန်ဘဲ ပုရောဘတ္တ၌ ဖြစ်စေ၊ ပစ္ဆာဘတ္တ၌ ဖြစ်စေ အိမ်တို့၌ မလှည့်လည်ရဟု ပညတ်တော်မူ၏၊ ထို ပညတ်တော်အရ အာပတ် မသင့်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အကျိုးအာနိသင် တစ်မျိုးတည်း။

အသမာဒါနစာရော။ ။အသမာဒါနေန-အဓိဋ္ဌာန် တင်ထားအပ်သော သင်္ကန်းကို မယူခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ- မယူဘဲ၊ စာရော- လှည့်လည်သွားလာခြင်းတည်း၊ အသမာဒါနစာရော-ခြင်း၊ [ယောနေသန္တိ တွာပစ္စည်းကို အာနုပြု၍ **“အသမာဒါန-မယူမူ၍”**ဟု ပေးစေလို၏၊ စဉ်းစားပါ၊] ဒုတိယကထိနစီဝရဝိပွဝါသသိက္ခာပုဒ်အရ အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သော သင်္ကန်းကို သွားလေရာသို့ ယူ၍ အရဏ်တက်ချိန်၌ မိမိနှင့် မကင်းအောင် နေရရိုးတည်း၊ ကင်း၍ နေလျှင် နိဿဂ္ဂိပါစိတ် သင့်၏၊ ထိုသို့ မယူဘဲ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သွားနိုင်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင် တစ်မျိုးတည်း။

ဣတိ အတ္ထော၊ ဂဏဘောဇနန္တိ-ကား၊ ဂဏဘောဇနမ္ပိ-ဂဏဘောဇေကို စားခြင်းသည်လည်း၊ ကပ္ပိဿတိ၊ ယာဝဒတ္ထစိဝရန္တိ-ကား၊ ယာဝဒတ္ထကေန-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ စိဝရေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝတ္ထကံ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ အနဓိဋ္ဌိတံ-အဓိဋ္ဌာန် သော်လည်း မတင်အပ်သည်၊ အဝိကပ္ပိတံ-ဝိကပ္ပနာသော်လည်း မပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လျက်၊) ကပ္ပိဿတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယော စ တတ္ထ စိဝရပ္ပာဒေါတိ-ကား၊ တတ္ထ ကထိနတ္ထတသိမာယံ-ထို ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ဥပစာရသိမ်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၌၊) မတကစိဝရံ ဝါ-သေသူ၏ အဝတ်သင်္ကန်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သံဃံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊

ဂဏဘောဇနံ။ ။ မအပ်သောနည်းဖြင့် “ထမင်းစားကြွပါ”ဟု ပင့်လျှင် ရဟန်း လေးပါး အတူခံယူ၍ မစားကောင်း၊ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏၊ ထိုသို့ စားခြင်းကြောင့် အာပတ် မသင့်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင် တစ်မျိုးတည်း၊ ပြုမရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အရလည်း အာပတ်မသင့်ပါ၊ ထို သိက္ခာပုဒ်၏ အနာပတ္တိဝါရကို ကြည့်ပါ၊ ဂဏဘောဇနနှင့် သဘောသွား အနည်းငယ် တူ၍ အာနိသင်ထဲ၌ မထည့်ဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် ထိုသိက္ခာပုဒ်က ကထိန်ပညတ်ပြီးမှ ပညတ်အပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ။]

ယာဝဒတ္ထစိဝရံ။ ။ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္ထော-သင်္ကန်းဖြင့် အလိုရှိ၏၊ တာဝ-ထိုအလိုရှိသလောက်သည်၊ ယာဝဒတ္ထံ-မည်၏၊ ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိသလောက် သော+စိဝရံ-တည်း၊ ယာဝဒတ္ထစိဝရံ-ကထိန်အာနိသင် မရလျှင် အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ ဆယ်ရက်လွန်အောင် မထားရ၊ ကထိန်အာနိသင် ရလျှင်ကား အဓိဋ္ဌာန်မတင် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ သင်္ကန်း(အဝတ်)များကို အလိုရှိသလောက် ထားနိုင်၏၊ ထိုသို့ ထားသည့်အတွက် ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ် မသင့်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင် တစ်မျိုးတည်း။

ယော စ ယေ၊ ဘဝိဿတိ။ ။ ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၌ သံဃိကသင်္ကန်း (အဝတ်အထည်) ဟူသမျှသည် ကထိန်အာနိသင် ရထားသော ထို ကျောင်းတိုက်ရှိ ရဟန်းများ ဝေ၍ ယူနိုင်၏၊ ထိုသို့ ယူနိုင်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင် တစ်မျိုး တည်း၊ [ကထိန်အာနိသင် မရသူနှင့် အခြားကျောင်းတိုက်မှ လာသော အာဂန္တုကများသည် ကထိန်လအတွင်း၌ သံဃိကသင်္ကန်း (အဝတ်အထည်)များကို ဝေငှ၍ မယူပါနိုင်၊ ဤ အဓိပ္ပာယ်များ ကခါဘာသာဋီကာ နိသဂ္ဂိယစိဝရဝဂ် (၃၁၅ စသည်)၌ ပါသည်။]

ကဏ္ဍ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၇၁

ဒိန္နံ ဝါ- လှူအပ်သော သံဃိက အဝတ်သင်္ကန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ သံဃိကေန- သံဃာဥစ္စာဖြစ်သော၊ တတြုပ္ပာဒေန- ထို ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၌ဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ (ထို ကျောင်းတိုက်၌ လှူထားအပ်သော လယ် ဥယျာဉ် စသည်တို့၌ ဖြစ်သော ဆန် ဆီ အုန်းသီး စသော ဝတ္ထုဖြင့်)၊ အာဘတံ ဝါ-ဆောင်ယူအပ်သော အဝတ်သင်္ကန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ယံ သံဃိကစိဝရံ-အကြင် သံဃိက အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ တံ-ထို သံဃိက အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ တေသံ-ထို ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဝေဉ္စ ခပ၊ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (စောဒနာ သောနောနယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကထိနတ္ထာရံ-ကထိန်ခင်းခြင်းကို၊ (ကထိန်ခင်းခွင့်ကို)၊ ကေ- အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လဘန္တိ-ရကုန်သနည်း?၊ ကေ-တို့သည်၊ န လဘန္တိ- မရကုန်သနည်း?၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-မရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊) ဂဏဝသေန-အရေအတွက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္ဆိမကောဋိယာ-နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ နော-ရဟန်းတို့သည်၊ (ကထိနတ္ထာရံ) လဘန္တိ၊ ဥဒ္ဓ-အထက်၌၊ သတသဟဿမ္ပိ-တစ်သိန်းလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု ကထိနတ္ထာရံ လဘန္တိ၊) ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးတို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (ဘိက္ခု ကထိနတ္ထာရံ) န လဘန္တိ၊ ဝုတ္ထဝဿဝသေန - မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပုရိမိကာယ- ပုရိမဝါ၌၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပဂန္တာ-ကပ်ပြီး၍၊ ပဌမပဝါရဏာယ-ပထမ ပဝါရဏာနေ၌၊ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌၊ ပဝါရိတာ - ပဝါရဏာ ပြုပြီးသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ကထိနတ္ထာရံ) လဘန္တိ၊ ဆိန္နဝဿာ ဝါ-

ပစ္ဆိမ ခပ၊ သတသဟဿမ္ပိ။ ။ သိမ်အတွင်း၌ လေးပါးသံဃာက တစ်ပါး အား ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် သင်္ကန်းပေးရမည် ဖြစ်သောကြောင့် အနည်းဆုံး ငါးပါးရှိမှ ကထိန် ခင်းနိုင်၏၊ ငါးပါး၏ အထက်၌ကား တစ်သိန်းသော သံဃာများလည်း ခင်းနိုင်သည်။

ကျိုးပြတ်သော ဝါရှိသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ (ဝဿံ)၊ ဥပဂတာ ဝါ-ကပ်နေသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ကထိနတ္ထာရံ) န လဘန္တိ၊ အညသ္မိ-ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်မှ တစ်ပါးသော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝုတ္တဝဿာပိ-မိုးလပတ်လုံး နေခဲ့သော အဂန္တုကရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ကထိနတ္ထာရံ) န လဘန္တိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ထိုသို့ပင် ကထိန်ခင်းခွင့် မရပါသော်လည်း၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ (ဝဿံ)၊ ဥပဂတာန-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့၏၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ဆိန္ဒဝဿရဟန်း၊ ပုရိမဝဿုပဂတာရဟန်း၊ အညဝိဟာရဝုတ္တဝဿရဟန်းတို့သည်၊) ဂဏပူရကာ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အာနိသံသံ-ကထိန်အဝတ်ဟူသော အာနိသင်ကို၊ န လဘန္တိ၊ အာနိသံသော-သည်၊ ဣတရေသံဃေဝ-တစ်ပါးသော ရဟန်းတို့၏သာ၊ (ဆိန္ဒဝဿ စသော ရဟန်းတို့မှ တစ်ပါးသော ပုရိမဝဿဝုတ္တ ရဟန်းတို့၏သာ၊) ဟောတိ၊ ပုရိမိကာယ-၌၊(ဝဿံ)၊ ဥပဂတာ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရော ဝါ-လေးပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တယော ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧကော ဝါ-တစ်ပါးသည်သော်လည်းကောင်း၊

ဆိန္ဒဝဿာ ဝါ။ ။ ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရိတာတိ ဣဒံ ဝဿန္တေဒံ အကတွာ ဝဿံဝုတ္တဘာဝသန္တဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ အန္တရာယေန အပ္ပဝါရိတာနမ္ပိ ဝုတ္တဝဿာနံ ကထိနတ္ထာရသမ္ဘဝတော၊ တေနေဝ **“အပ္ပဝါရိတာ ဝါ”**တိ အဝတွာ **“ဆိန္ဒဝဿာ ဝါ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ ဝါ န လဘန္တိ”**တိ ဣတ္ထကမေဝ ဝုတ္တံ၊ - ဋီကာ။

အာနိသံသံ ယေ၊ ဟောတိ။ ။ **“အနိသံသံ”**အရ ကထိန်အာနိသင် ငါးပါးကို မဆိုလို၊ ကထိန်ခင်းမည့် သင်္ကန်း၏ အခြေအရံဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏၊ ထို အဝတ်တို့သည် ကထိန်သင်္ကန်း၏ အခြေအရံ အဖြစ်ဖြင့် လှူအပ်သော ကြောင့် ကထိန်၏ အာနိသင်များပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ **“အညာနိ စ ဗဟူနိ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဓေတီ”**ဟုလည်းကောင်း၊ **“ယော အာနိသံသံ ဗဟူ ဓေတီ”**ဟုလည်းကောင်း ဆိုလတ္တံ့၊ ထို အဝတ်များသည် သံဃိက ဖြစ်နေသောကြောင့် ဆိန္ဒဝဿစသော ရဟန်းများ မရနိုင်၊ အကယ်၍ အဝတ်သင်္ကန်းမှတစ်ပါး စားဖွယ် သောက်ဖွယ်နှင့်တကွ တိုလီမိုလီ ပစ္စည်းများကို လှူသေးအံ့၊ ထို ပစ္စည်းများကိုကား ဆိန္ဒဝဿ စသော ရဟန်းတို့ ဝေစုအဖြစ်ဖြင့် ရနိုင်ပါသေးသည်။

ကထာ]

ပဝါရုဏာက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၇၃

သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဣတရေ-လေးပါး စသည်မှ တစ်ပါး
သော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂဏပူရဏေ-ငါးပါးဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သူတို့ကို၊
ကတွာ၊ ကထိန-ကို၊ အတ္ထရိတဗ္ဗ-ခင်းရာ၏၊ [သိမ်အတွင်း၌ သင်္ကန်း ပေးသော
အခါ ငါးပါးပြည့်အောင် ပင့်၍ ခင်းပါ-ဟူလို။]

အထ-သို့မဟုတ်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (ဝသံ)
ဥပဂတာ-ကုန်သည်၊ (သစေ ဟောန္တိ)၊ ဧကော-သော၊ ပရိပုဏ္ဏဝသော-
ပြည့်သော အသက်နှစ်ဆယ်ရှိသော၊ သာမဏေရော (ဝသံ ဥပဂတာ သစေ
ဟောတိ)၊ သော-ထို ပုရိမဝါကပ်ခဲ့သော သာမဏေသည်၊ ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊
စေ ဥပသဗ္ဗဗ္ဗတိ-အကယ်၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်အံ၊
(ဧဝံ သတိ)၊ သော-ထို ရဟန်းသစ်သည်၊ ဂဏပူရဏော စေဝ-ငါးပါးဂိုဏ်း
ကို ပြည့်စေနိုင်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ အာနိသံသဉ္စ-ကထိနအဝတ်ဟူသော
အာနိသင်ကိုလည်း၊ လဘတိ-၏၊ တယော-န်သော၊ ဘိက္ခု-တို့လည်းကောင်း၊
ဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ သာမဏေရော-အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်သော သာမဏေတို့လည်း
ကောင်း၊ ဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့လည်းကောင်း၊ တယော-ကုန်သော၊
သာမဏေရာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-လည်းကောင်း၊
စတ္တာရော-ကုန်သော၊ သာမဏေရာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝသံ
ဥပဂတာ သစေ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ ဧတ္တာပိ-ဤသို့ ဝါကပ်ကြရာ၌လည်း၊
ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပုရိမိကာယ (ဝသံ)၊ ဥပဂတာ- ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊
ကထိနတ္ထာရ ကုသလာ-ကထိနခင်းခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သူတို့သည်၊ သစေ န
ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အတ္ထာရကုသလာ-ကထိနခင်းခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်
ကုန်သော၊ ခန္ဓကဘာဏကတ္ထေရာ-ခန္ဓကဘာဏကထေရ်တို့ကို၊ ပရိယေသိတွာ-
ရှာမှီး၍၊ အာနေတဗ္ဗာ-ပင့်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ [ဤ ကထိနက္ခန္ဓကနှင့် ခန္ဓက
တို့ကို ရွတ်ဖတ်ဆောင်ယူတတ်သော ထေရ်တို့သာ ကထိနခင်းတတ်သော
ကြောင့် ထို ထေရ်တို့ကို ရှာ၍ ပင့်ပါ-ဟူလို၊] (တေ-ထို ခန္ဓကဘာဏကထေရ်
တို့သည်)၊ ကမ္မဝါစ-ကို၊ သာဝေတွာ-ကြားသိစေပြီး၍၊ (ဖတ်၍)၊ ကထိန-
ကို၊ အတ္ထရာပေတွာ-ခင်းစေပြီး၍၊ ဒါနဉ္စ-လှူဖွယ် အစားအသောက်ကိုလည်း၊
ဘုဂ္ဂိတွာ-စားသောက်ပြီး၍၊ ဂမိဿန္တိ-ပြန်ကြွကုန်လတ္တံ့၊ အာနိသံသော ပန-

အဝတ်သင်္ကန်းဟူသော အာနိသင်သည်ကား၊ ဣတရေသံယေဝ-အခြားသော ရဟန်းတို့၏သာ၊ (ခန္ဓကာဘာဏကထေရ်တို့မှ တစ်ပါးသော ကထိန်ရှင် ရဟန်းတို့၏သာ၊) ဟောတိ၊ [ဤတွင် “ကထိနတ္ထာရံ ကော လဘန္တိ၊ ကော န လဘန္တိ”ဟူသော ပုစ္ဆာနှင့် စပ်၍ အကျယ်ပြီးပြီ။]

☞ ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်သနည်း?၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကထိနံ၊) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဒေဝေန ဝါ-နတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ မနုဿေန ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးကုန်သော၊ သဟဓမ္မိကာနံ-သီတင်းသုံးဖော်တို့တွင်၊ အညတရေန ဝါ-တစ်ပါးပါးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နံ (သမာနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ကထိနဒါယကဿ-ကထိန်ဒါယကာ၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ သော-ထို ကထိန်ဒါယကာသည်၊ တံ-ထို ကျင့်ဝတ်ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ပုစ္ဆတိ-အံ၊ (ကိံ?) ဘန္တေ၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ (အဘယ်နည်းဖြင့်၊) ကထိနံ-ကထိန်သင်္ကန်းကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-လှူထိုက်ပါသနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (သစေ ပုစ္ဆတိ၊ ဧဝံ သတိ၊) တဿ-ထို မေးသော ကထိန်ဒါယကာအား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏၊ (ကိံ?)၊ တိတ္ထံ-သုံးထည်ကုန်သော၊ စီဝရာနံ-တို့တွင်၊ အညတရပ္ပဟောနကံ-တစ်ထည်ထည်ကို လောက်သော၊ သူရိယုဂ္ဂမနသမယေ-နေထွက်ရာအခါ၌၊ ဝတ္တံ-အဝတ်ကို၊ ကထိနစီဝရံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (ကထိန်လျာအဝတ်ကို လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊) ဝတွာ-လျှောက်၍၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ တဿ-ထိုကထိန်လျာအဝတ်၏၊ ပရိကမ္မတ္ထံ-အဖန်ဖန် ပြုဖွယ်ကိစ္စ အကျိုးငှာ၊ ဧတ္တကာ နာမ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်မည်သော၊ သူစိယော-အပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-သော၊ သုတ္တံ-ချည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-သော၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်ကိုလည်းကောင်း၊

သူရိယုဂ္ဂမန ယေ၊ ဒေမ။ ။ သံဃာရှေ့မှောက် လာရောက်၍ “ကထိနစီဝရံ ဒေမ”ဟု လှူသောကြောင့် ထိုမျှလောက် ဆိုရုံဖြင့် သံဃိကဖြစ်၍ ကထိန်ခင်းကောင်းတော့၏၊ သို့သော် ရှေးခေတ်က သင်္ကန်း မချုပ်ရသေး၍ ထိုနေ့၌ သင်္ကန်းပြီးအောင် ချုပ်ပြီး၊ ဆိုးပြီးလျှင် ကထိန်ခင်းရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “သူရိယုဂ္ဂမနသမယေ”ဟု ဆိုသည်၊ ယခုအခါ၌ကား ချုပ်ပြီး၊ ဆိုးပြီးသင်္ကန်းကို လှူသောကြောင့် မည်သည့် အချိန်၌မဆို လှူနိုင်ပါသည်။

ကထာ]

ပဝါရ်ထာက္ခန္ဓကအစွင့်

၁၇၅

ပရိကမ္မ- အဖန်ဖန် ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ (သင်္ကန်းချုပ်ခြင်း စသောကိစ္စကို)၊
ကရောဇ္ဇာန-ပြုကုန်သော၊ ဧတ္တကာန-ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊
ဘိက္ခုန-တို့ဖို့၊ ယာဂုဘတ္တဉ္စ-ယာဂုဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒါတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ-
သင့်၏၊ ဣတိ (အာစိကိတမ္ပ)။

ကထိနတ္ထာရကေနာပိ-ကထိန်ခင်းမည့် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဓမ္မေန-
တရားနှင့်၊ သမေန-ညီညွတ်သဖြင့်၊ ဥပ္ပန္န-သော၊ ကထိန-ကို၊ အတ္ထရန္တေန-
ခင်းလှိလတ်သော်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတမ္ပ-သိထိုက်၏၊ [အပိသဒ္ဓါဖြင့်
ကထိနဒါယကာကို ပေါင်း၊ ကထိနဒါယကာကသာ ကျင့်ဝတ်ကို သိရမည်
မဟုတ်သေး၊ ကထိနတ္ထာရကရဟန်းကလည်း ကျင့်ဝတ်ကို သိရမည်-ဟူလို၊]
ဟိ-ဗျေ၊ တန္တဝါယဂေဟတော-ရက်ကန်းသည်တို့၏ အိမ်မှ၊ အာဘတသန္တာနေ
နေဝ-ဆောင်ယူအပ်သော အစဉ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ခလိမက္ခိတသာဋ္ဌကော-ကစီရည်
တို့ဖြင့် လိမ်းကုံးအပ်သော အဝတ်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ [အစာ မချေရသေးဘဲ
ကစီရည် ထမင်းရည် ကော်ရည်ရှိသော အဝတ်မျိုးသည် ကထိန်ခင်းခြင်းငှာ
မအပ်-ဟူလို၊ ခလိမက္ခိတသာဋ္ဌကောတိ အဟတဝတ္ထံ (အစာ မချေရသေးသော
အဝတ်ကို)၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊- ဋီကာ၊] မလိနသာဋ္ဌကောပိ-အညစ်အကြေးရှိ
သော အဝတ်သည်လည်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ [မလံ+ယဿ+အတ္ထိတိ မလိနော၊
ဣန(ဣနစ်)ပစ္စည်း၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကထိနတ္ထာရသာဋ္ဌကံ-ကထိန်ခင်း
ကြောင်း အဝတ်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝါ-သော်၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ဇောဝိတွာ-
ဖွတ်လျှော်ပြီး၍၊ (ကစီရည်နှင့် အညစ်အကြေး ကင်းအောင် ဖွတ်လျှော်ပြီး၍၊)
သုစိအာဒိနိ-အပ် အစရှိကုန်သော၊ စိဝရကမ္မူပကရဏာနိ-သင်္ကန်းချုပ်ခြင်း
ဆိုးခြင်း၏ အဆောက်အဦတို့ကို၊ သဇ္ဇေတွာ-ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ ဗဟူဟိ-ကုန်သော၊
ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ တဒဟောဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ (အဝတ်ရရာ နေ့၌ပင်၊)
သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်ပြီး၍၊ နိဋ္ဌိတသုစိကမ္ပ-ပြီးပြီးသော အပ် အမှုရှိသော အဝတ်ကို၊
ရစိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊ ကပ္ပဗိန္န-ကပ္ပဗိန္နကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ကထိန-ကို၊
အတ္ထရိတမ္ပ- ခင်းရာ၏၊ [ကထိန်အဝတ်ကို အလှူခံပြီးမှောက် တစ်ရက်
လွန်သွားလျှင် ကထိန် မခင်းကောင်းသောကြောင့် “တဒဟောဝ ပေ၊
အတ္ထရိတမ္ပ”ဟု ဆိုသည်။]

တသ္ဿိ-ထို ကထိန်ကို၊ အနတ္ထတေယေဝ-မခင်းအပ်သေးမီသာလျှင်၊
အည- သော၊ ကထိနသာဋ္ဌကံ- ကထိန်လျှာ အဝတ်ကို၊ သုစေ အာဟရတိ-

အကယ်၍ ဆောင်ယူလာအံ့၊ စ-ဆောင်ယူလာရုံသာ မကသေး၊ အညာနီ-
ကထိန်လျာ အဝတ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဗဟုနီ-ကုန်သော၊ ကထိနာနီသံသ
ဝတ္ထာနီ-ကထိန်၏ အာနိသင်ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ့၊
(ဧဝံ သတိ)၊ ယော-အကြင် ဒါယကာသည်၊ အာနိသံသံ-အာနိသင်အဝတ်ကို၊
ဗဟု-စွာ၊ ဒေတိ-၏၊ တဿ-ထို ဒါယကာ၏၊ သန္တကေနော-ဥစ္စာဖြစ်သော
သင်္ကန်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထရိတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ဣတရော-အခြားသော ဒါယကာကို၊
(အာနိသင်အဝတ်ကို များစွာ လှူနိုင်သော ဒါယကာမှတစ်ပါး မလှူနိုင်သော
ဒါယကာကို) ယထာ တထာ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ ဩဝဒိတွာ-ဆုံးမ၍၊ သညာပေတဗ္ဗော-နားလည်စေထိုက်၏၊ [အသင်
ဒါယကာ၏ ဥစ္စထက် ထို ဒါယကာ၏ ဥစ္စာက သံဃာအား ကျေးဇူးများပါ
သည်၊ သံဃာအား ကျေးဇူးများခြင်းကို အသင် ဒါယကာလည်း လိုလားထိုက်
ပါသည်၊ ဤသို့ လိုလားသော အသင့်မှာ များစွာ ကောင်းမှုတိုးပါသည်၊
ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဩဝါဒပေးခြင်းကို “ယထာ တထာ ဩဝဒိတွာ” ဟု
ဆိုသည်၊- ယောဇနာ။]

ပန-ကား၊ ကထိန်-ကို၊ ကေန-အဘယ် ရဟန်းသည်၊ အတ္ထရိတဗ္ဗ-
ခင်းနိုင်ပါသနည်း?၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ယဿ-အကြင် ရဟန်း
အား၊ သံယော-သည်၊ ကထိနစီဝရ်-ကို၊ ဒေတိ-၏၊ (ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့်
ပေး၏၊ တေန-သံဃာကပေး၍ သင်္ကန်းရသော ထိုရဟန်းသည်၊ ကထိန်
အတ္ထရိတဗ္ဗ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) သံယေန ပန-သည်ကား၊ ကဿ-
အား၊ ဒါတဗ္ဗ-ပေးထိုက်သနည်း?၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ယော-
အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဇိတ္ထစီဝရော-ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊
(တဿ ဒါတဗ္ဗ ဣတိ-တည်း၊) ဗဟု-များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဇိတ္ထ
စီဝရ-ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ သတိ) ဝုဗ္ဗဿ-သီတင်းကြီး ရဟန်း
အား၊ ဒါတဗ္ဗ-ပေးရာ၏၊ ဝုဗ္ဗေသုပိ-သီတင်းကြီး ရဟန်းတို့တွင်လည်း၊ ယော-
အကြင် ရဟန်းသည်၊ မဟာပရိသော-များသော ပရိသတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊
တဒဟောဝ-ထို အဝတ်ရရာနေ့၌ပင်၊ စီဝရ်-ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္ထရိတံ၊
သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ ဒါတဗ္ဗ၊ ဝုဗ္ဗော-သည်၊ သစေ န သက္ကောတိ-
အံ့၊ (ပရိသတ် အခြွေအရံ မရှိ၍ မစွမ်းနိုင်အံ့၊) နဝကတရော-သီတင်းငယ်
ရဟန်းသည်၊ (သစေ) သက္ကောတိ-အံ့၊ (ပရိသတ် အခြွေအရံရှိ၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊)

ကထာ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၇၇

(ဧဝံ သတိ)၊ တဿ-ထိုသီတင်းငယ်အား၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ အပိ စ-သို့သော်လည်း၊
(သီတင်းငယ်အား ပေးရာပါသော်လည်း၊ သံယေန-သည်၊ မဟာထေရဿ-
အား၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့် ထောက်ပံ့ခြင်းကို၊ ကာတု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊
တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘန္တေ၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ မယံ-
တို့သည်၊ ကတွာ-၍၊ (သင်္ကန်းဖြစ်အောင် ပြု၍၊) ဒဿာမ-ပေးပါကုန်အံ့၊
ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏။

တိသု-ကုန်သော၊ စိဝရေသု-တို့တွင်၊ ယံ-အကြင် သင်္ကန်းသည်၊ ဇိဏ္ဏံ-
ဟောင်းနွမ်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒတ္ထာယ-ထို ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်း
အကျိုးငှာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ (နဂိုကပင်၊)
ဒုပဋ္ဌစိဝရဿ-နှစ်ထပ် နှစ်လွှာသင်္ကန်းရှိသော ရဟန်းအား၊ ဒုပဋ္ဌတ္ထာယေဝ-
နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ အကျိုးငှာပင်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ [ရှေးက သင်းပိုင် စသည်တို့ ပါးသည့်
အတွက် နှစ်ထပ် ထပ်၍ ချုပ်လေ့ရှိကြသည်၊] အဿ-ထို ရဟန်း၏၊
ဧကပဋ္ဌစိဝရံ--တစ်ထပ် တစ်လွှာရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ ဃနံ-ပိတ်ပိတ်သဲသဲ၊
တစ်ခဲနက်သည်၊ သဓေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်အံ့၊ ကထိနသာဓူကော
စ-ကထိန်လျှာ အဝတ်သည်လည်း၊ ပေလဝေါ-ကဲ့သည်၊ ဝါ-ပါးသည်၊ (သဓေ
ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ၊) သာရပ္ပတ္တာယ-လျှောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
အကျိုးငှာ၊ ဒုပဋ္ဌပ္ပဟောနကမေဝ-နှစ်ထပ် နှစ်လွှာလောက်သော အဝတ်ကိုသာ၊
ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ အလဘန္တော-မရလတ်သော်၊ (နှစ်ထပ်
နှစ်လွှာ သင်္ကန်းကို မရလတ်သော်၊) ဧကပဋ္ဌံ-တစ်ထပ် တစ်လွှာရှိသော
သင်္ကန်းကို၊ ပါရပါမိ-ရန်းပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿပိ-ပြောသော ရဟန်းအား
လည်း၊ (ကထိန်ခံမည့် ရဟန်းကို ဆိုလိုသည်၊) ဒုပဋ္ဌံ-နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော
သင်္ကန်းကို၊ ဒါတု ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊
လောဘမကတိကော-လောဘသဘောရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿ-အား၊
န ဒါတဗ္ဗံ၊ တေနာပိ-ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ (ဒုပဋ္ဌပ္ပဟောနကအဝတ်ကို
ရသော ရဟန်းသည်လည်း၊) ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊
ဝိသိဗ္ဗိတွာ-ဖြေ၍၊ (နှစ်ထပ် နှစ်လွှာကို ဖြေ၍၊) ဒွေ-နှစ်ထည်ကုန်သော၊
စိဝရာနိ-တို့ကို၊ ကရိဿာမိ- ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-ထိုက်၊
(ဒုပဋ္ဌသင်္ကန်းကို မယူထိုက်၊) ပန- ဆက်၊ ယဿ- အကြင် ရဟန်းအား၊

ဒိယတိ-ပေးအပ်၏။ တဿ-ထို ပေးရာရဟန်းအား။ ယေန ဝိဓိနာ-အကြင်
 အစီအစဉ်ဖြင့်။ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏။ တံ-ထို အစီအစဉ်ကို။ ဒဿေတံ-ငှာ၊
 ဧဝံ။ ယေ။ အတ္တရိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍။ အာရတိတွာ-အားထုတ်တော်မူပြီး၍။ သုဏ္ဍာတု
 မေ ဘဗ္ဗေတိအာဒိကာ-အစရှိသော၊ ဒါနကမ္မဝါစာ-ဒါနကမ္မဝါစာကို၊ တာဝ-
 ရှေးဦးစွာ၊ (ကထိန်ခင်းပုံ အစီအစဉ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ-ပြီ၊
 [ဒါနကမ္မဝါစာတိ ကထိနဒုဿဒါနကမ္မဝါစာ - ကထိန်လျာအဝတ်ကို
 ပေးကြောင်း ကမ္မဝါစာ၊ -ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊) ကထိန-
 ကထိန်လျာအဝတ်ကို၊ ဒိန္န-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ တံ ကထိနဒုဿံ-ထိုကထိန်လျာ
 အဝတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတပရိကမ္မမေဝ-ပြီးပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်သာလျှင်၊ သစေ
 ဟောတိ-အံ၊ (ချုပ်မှု ဆိုးမှု ပရိကမ်ကို ပြုပြီးဖြစ်အံ၊) ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်လတ်
 သော်၊ ဧတံ-ဤသို့ အပြီးအစီး ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ [ဤစကား
 နှင့်အညီ ယခုအခါ ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီး သင်္ကန်းကို ရသောကြောင့် ကောင်းပါပေ
 သည်၊] နိဋ္ဌိတပရိကမ္မံ-သည်၊ နော စေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ ထေရေ-ထေရ်တည်း၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (အဟံ)၊
 ဗဟုဿုတော-များသော သုတရှိသူတည်း၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
 (ဝင်္တာ)၊ ဧကေနာပိ-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အကာတံ-မပြုခြင်းငှာ၊
 (သင်္ကန်းကို ကူညီ၍ မပြုလုပ်ခြင်းငှာ) န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ [အကာတံ န
 လဗ္ဘတိတိ ဣမိနာ အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ၊-
 ဋီကာ၊] သဗ္ဗေဟေဝ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်သာ၊ (ထေရ၊ နဝ၊ မဇ္ဈိမ၊
 ဗဟုဿုတ၊ အပ္ပဿုတရဟန်း အားလုံးတို့သည်သာ၊) သန္တိပတိတွာ-စုဝေး၍၊
 ဓာဝနသိပ္ပနရနောနိ-ဖွပ်လျှော်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း၊ ဆိုးခြင်းတို့ကို၊ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာနိ-
 ပြီးစေထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ ကထိနဝတ္ထံ နာမ-ဤ ကထိန်ကျင့်ဝတ်
 မည်သည်ကို၊ ဗုဒ္ဓပ္ပသတ္ထံ-ဘုရားရှင်တို့ ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ အတိတေ-
 လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ပဒုမုတ္တရော-ပဒုမုတ္တိရ် မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါပိ-
 သည်သော်လည်း၊ ကထိနဝတ္ထံ-ကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ တဿ-ထို
 ပဒုမုတ္တိရ်ဘုရားရှင်၏၊ အဂ္ဂသာဝကော-အဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ သုဇာတတ္ထေရော
 နာမ-သုဇာတထေရ် မည်သည်၊ ကထိနံ-ကထိန်သင်္ကန်းကို၊ ဂဏှိ ကိရ-
 ယူသတတ်၊ တံ-ထို ကထိန်သင်္ကန်းကို၊ သတ္တာ-ပဒုမုတ္တိရ် မြတ်စွာဘုရားသည်၊

ကထာ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၇၉

အဋ္ဌသဋ္ဌိယာ ဘိက္ခု သတသဟဿေဟိ-ခြောက်သန်းရှစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ။

ပန- ဆက်၊ ကတပရိယောသိတံ- ပြုအပ်ပြီး ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော၊ **[“ကတာကတဝေါဟာရ”**၌ မပြီးသေးသော်လည်း ပြီးခါနီးကို **“ကတ”**ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် ဤ၌ ပြီးပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ပြလို၍ **“ပရိယောသိတံ”**ဟု ထည့်သည်။] ကထိနံ-ကထိနံသင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အတ္ထာရကေန-ခင်းလိုသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သစေ၊ ပေ၊ ဘိန္နိတဗ္ဗာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ ပရိဝါရေ-ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တဝိဓာနေန-ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ၊ [သံဃာဋ္ဌိယာ-သင်္ကန်းကြီးဖြင့်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတုကာမော-ခင်းလိုသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပေါရာဏိကာ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ (အဟောင်းဖြစ်သော)၊ သံဃာဋ္ဌိ-ကို၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ-ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုထိုက်၏၊ နဝါ-အသစ်ဖြစ်သော၊ သံဃာဋ္ဌိ-သင်္ကန်းကြီးကို၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ-

အတ္ထာရကေန ဘိက္ခုနာ။ ။ ဤ ကတ္တာပုဒ်ကို **“သစေ သံဃာဋ္ဌိယာ၊ ပေ၊ ဘိန္နိတဗ္ဗာ”**တိုင်အောင်သော ပရိဝါပါဠိတော် အတွင်း ကြိယာတို့၌ မစပ်ဘဲ **“ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ”**ဝယ် **“အတ္ထရိတဗ္ဗံ”** ကြိယာ၌လည်းကောင်း၊ **“အတ္ထရိတွာ”**၌ စဉ်းငယ်ဆိုက်၍ **“တေန ကထိနက္ခန္ဓာရကေန ဘိက္ခုနာ၊ ပေ၊ အနုမောဒါမ”**တိုင်အောင်သော ပရိဝါပါဠိတော်ကို ကျော်၍ **“အနုမောဒါလတဗ္ဗံ”**၌လည်းကောင်း စပ်ပါ၊ ပါဠိတော် အတွင်း၌ ရှိသော ကြိယာများအတွက် ကတ္တာကား **“တေန ကထိနက္ခန္ဓာရကေန၊ ဘိက္ခုနာ”**ဟုလည်းကောင်း၊ **“တေဟိ အနုမောဒကေဟိ ဘိက္ခုဟိ”**ဟုလည်းကောင်း ပါဠိတော်၌ပင် တိုက်ရိုက်လာသည်၊ ဤသို့ ပါဠိတော် စကားနှင့် အဋ္ဌကထာစကားကို မခွဲခြားလျှင် စာစပ် မှားတတ်သည်။

ပေါရာဏိကာ၊ ပေ၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ ။ **“သင်္ကန်းကြီး အဟောင်းကို ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုရမည်”**ဟုရာ၌ နဂိုက အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်ထားသော ရဟန်းကို ရည်ရွယ်သည်၊ နဂိုကပင် အဓိဋ္ဌာန် မတင်ဘဲ ဝိကပ္ပနာပြု၍ဖြစ်စေ၊ ပရိက္ခာရစောဠအဓိဋ္ဌာန် တင်၍ ဖြစ်စေ ထားလျှင် ထို သင်္ကန်းကြီးကို ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုဖွယ် မလို၊ မှန်၏၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သင်္ကန်းကြီး မရှိသော်လည်း အသစ် သင်္ကန်းကြီးဖြင့် ကထိနံခင်းနိုင်သေး၏၊ ထိုသို့ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်သို့လျှင် ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုနိုင်ပါတော့အံ့နည်း?၊ အချို့ကား **“ပေါရာဏိကာ သံဃာဋ္ဌိ ပစ္စုဒ္ဓတိတဗ္ဗာ”**ဟု ဆိုသောကြောင့် ကထိနံခင်းခါနီးမှ ပစ္စုဒ္ဓါရ် ပြုဖို့ရန် ရှိပြီး သင်္ကန်းကြီးကို စတိသဘောအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်တင်ကြသေးသတတ်၊ ထိုကဲ့သို့ အဓိဋ္ဌာန်တင်ဖွယ် မလိုပါ။

အဓိဋ္ဌာန်တင်ထိုက်၏။ ဣမာယ သံဃာဋီယာ ကထိနံ အတ္ထရာမိတိ-ဣမာယ
။ပေ၊ မိဘူ၍၊ (ဤ သင်္ကန်းဖြင့် ကထိနံခင်းပါ၏ဟူ၍၊) ဝါစာ-နှုတ်ကို၊
(စကားလုံးကို၊) ဘိန္နိတဗ္ဗာ-ခွဲခြားထိုက်၏။ ဝါ-မြွက်ဆိုထိုက်၏။

စ ပန-ထပ်၍ဆက်၊ အတ္ထရိတွာ-ခင်းပြီး၍၊ တေန ကထိနတ္ထာရကေန
ဘိက္ခုနာ ၊ပေ၊ အနုမောဒါမာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝမာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊
ပရိပရိဝါရေ-၌၊ ဝုတ္တဝိဓာနေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ (ရှေး၌ ဝုတ္တဝိဓာနေနေဟု ပါပြီး
ဖြစ်၍ “ဝုတ္တဝိဓာနေနေဝ”ဟု ဆိုသည်၊) အနုမောဒါပေတဗ္ဗ-အနုမောဒနာ
ပြုစေထိုက်၏။ ဣတရေဟိ စ-ကထိနံခံသော ရဟန်းမှ တစ်ပါးသော ရဟန်း
တို့သည်လည်း၊ အနုမောဒိတဗ္ဗ-အနုမောဒနာ ပြုရာ၏။

[ပါဠိတော်အနက်ကား= ကထိနတ္ထာရကေန-ကထိနံခင်းသော၊ တေန
ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သံဃ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဧကံသံ-တစ်ခုသော
လက်ဝဲအဖို့၌၊ (လက်ဝဲတစ်ဖက် ပန်းထက်၌၊) ဥတ္တရာသင်္ဂ-အပေါ်ခြုံကေသီကို၊
ကရိတွာ-၍၊ အဉ္ဇလိ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ-ချီမြှောက်၍၊ ဧဝံ-သို့၊
ဝစနိယော-ပြောဆိုထိုက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ (ကိ?)၊ ဘန္တေ-တို့၊ သံဃဿ-
သံဃာသည်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထတံ-ခင်းအပ်ပါပြီ၊ ကထိနတ္ထာရော-ကထိနံ
ခင်းခြင်းသည်၊ ဓမ္မိကော-ဝိနည်းတရား၌ ယှဉ်ပါ၏၊ ဝါ-ဝိနည်းတရားနှင့်
လျော်ပါ၏၊ (တုမေ့)၊ အနုမောဒထ-ဝမ်းမြောက်တော်မူပါကုန်၊ (အနုမောဒနာ
ပြုတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ ဝစနိယော အဿ၊) [ဤစကားကို အနုမောဒနာပြုဖို့ရန်
တိုက်တွန်းအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ပါးဖြစ်လျှင် “အနုမောဒါဟိ”ဟု ဆိုပါ၊]
အနုမောဒကေဟိ-အနုမောဒနာပြုကုန်သော၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ဧကံသံ
ဥတ္တရာသင်္ဂ ၊ပေ၊ ဝစနိယော အဿ၊ (ကိ?) အာဝုသော၊ သံဃဿ-သည်၊

ဣမာယ ၊ပေ၊ ဘိန္နိတဗ္ဗာ။ ။ “ဣမာယ သံဃာဋီယာ-ဤ သင်္ကန်းကြီးဖြင့်၊
ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရာမိ-ခင်းပါ၏”ဟု ပေး၊ ဧကသိဖြင့် ခင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်
ပြီးသော ဧကသိအဟောင်းရှိက ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြု၍ မရှိလျှင် မပြုဘဲ “ဣမိနာ ဥတ္တရာသင်္ဂ
ကထိနံ အတ္ထရာမိ”ဟုလည်းကောင်း၊ သင်းပိုင်ဖြင့် ခင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်ပြီး
သော သင်းပိုင် အဟောင်းရှိက ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြု၍၊ မရှိလျှင် မပြုဘဲ “ဣမိနာ အန္တရ
ဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရာမိ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုရမည်ဟု သိပါ။

ကဏ္ဍ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၈၁

ကထိန-ကို၊ အတ္ထုတံ-ခင်းအပ်ပါပြီ၊ ကထိနတ္ထာရာ-သည်၊ ဓမ္မိကော-၏၊ (မယံ)၊ အနုမောဒါမ-ဝမ်းမြောက်ပါကုန်၏၊ (အနုမောဒနာ ပြုပါကုန်၏၊) ဣတိ ဝစနိယော အဿ၊ [ကထိနခံသော ပုဂ္ဂိုလ်က သီတင်းကြီးဆုံးဖြစ်လျှင် “ဘဇ္ဈ” ဟု ဆို၍ အနုမောဒနာ ပြုသော ရဟန်းက တစ်ပါးတည်းဖြစ်လျှင် “အနုမောဒါမိ” ဟု ဆိုပါ။]

ဧဝံ-ဤသို့ အနုမောဒနာ ပြုလတ်သော်၊ သဗ္ဗေသံ-တို့သည်၊ (ကထိန ခံသောရဟန်း၊ အနုမောဒနာပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊) ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထုတံ-ခင်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ-၌၊ ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ၊ပေ၊ အနုမောဒကဿ စာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [အတ္ထာရကဿ စ-ကထိနခင်းတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်းကောင်း၊ အနုမောဒကဿ စ-အနုမောဒနာ ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံ-ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့သည်၊ ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထုတံ ဟောတိ၊] ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ပရိဝါဉ္စ ဆိုအပ်ပြီ၊ ကိ?၊) သံဃော-သည်၊ ကထိန-ကို၊ န အတ္ထရတိ-မခင်းနိုင်၊ (ကိုယ်တိုင် မခင်းနိုင်၊) ဂဏော-ဂိုဏ်းသည်၊ ကထိန န အတ္ထရတိ-(ကိုယ်တိုင် မခင်းနိုင်၊) ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးသည်သာ၊ ကထိန အတ္ထရတိ-(ကိုယ်တိုင် ခင်းနိုင်၏၊) သံဃဿ-၏၊ အနုမောဒနာ-အနုမောဒနာ ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဂဏဿ-၏၊ အနုမောဒနာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏၊ အတ္ထာရာ-

န သံဃော န ဂဏော။ ။ သံဃာက(ဂဏသာရှိသော ကျောင်းတိုက်၌လည်း သံဃာပြည့်အောင် ပင့်၍ ထို သံဃာက) ကထိနလျာအဝတ်ကို ရဟန်းတစ်ပါးအား ပေးရ၏၊ ထို ရဟန်းသည်သာ “ဣမာယ သံဃာဋီယာ ကထိနံ အတ္ထရာမိ” ဟု ဆို၍ ခင်းရ၏၊ ထို့ကြောင့် “န သံဃော (သံဃာပြည့်သော ကျောင်း၌လည်း) သံဃာသည် ကထိနံ မခင်းနိုင်၊ သင်္ကန်းပေးရုံသာ ပေးနိုင်သည်-ဟူလို၊ န ဂဏော-နှစ်ပါး၊ သုံးပါး၊ လေးပါးတိုင်အောင် ဂိုဏ်းသာရှိသော ကျောင်း၌လည်း ဂိုဏ်းသည် ကထိနံ မခင်းနိုင်၊ ပုဂ္ဂလော ကထိနံ အတ္ထရတိ-သံဃာကပေး၍ သင်္ကန်းရသော ထို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးသည်သာ ခင်းနိုင်၏” ဟု ဆိုသည်။

သံဃဿ အနုမောဒနာ။ ။ ဤသို့ သံဃာကိုယ်တိုင်၊ ဂိုဏ်းကိုယ်တိုင် မခင်း နိုင်ပါသော်လည်း “အတ္ထုတံ ဘဇ္ဈ (အာဝုသော) ၊ပေ၊ အနုမောဒါမိ” စသည်ဖြင့်

ခင်းခြင်းကြောင့်၊ သံဃဿ-သည်၊ ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္တတံ-ခင်းအပ်
ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဂဏဿ-သည်၊ ကထိန အတ္တတံ ဟောတိ၊
ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးသည်၊ ကထိန အတ္တတံ ဟောတိ၊ ဣတိ (၃တ္ထံ)။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊) ကထိနေ-
ကို၊ အတ္တတေ-ခင်းအပ်ပြီးသော်၊ ကထိနစီဝရေန-ကထိနသင်္ကန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-
တူ၊ အာဘတံ-ဆောင်အပ်သော၊ အာနိသံသံ-အာနိသင်ဖြစ်သော အဝတ်ကို၊
ဒါယကာ-ကထိနဒါယကာတို့သည်၊ (ဒေန္တိ၌ စပ်၊) ယေန-အကြင်
ရဟန်းသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကထိန-ကို၊ ဂဟိတံ-ခံယူအပ်ပြီ၊ တဿေဝ-
ထို ရဟန်းအားသာ၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေ
ဒေန္တိ၊ ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃဃော-ရဟန်းသံဃာသည်၊
အနိဿရော-အစိုးမရ၊ (ကထိနအာနိသင် အဝတ်ကို အစိုးမရ၊) အထ-
သို့မဟုတ်၊ အဝိစာရေတွာဝ-မစိစစ်မှု၍သာ၊ (**“ယေန အမှာကံ ကထိနံ ဂဟိတံ၊
တဿေဝ ဒေမ”** ဟု မလျှောက်ဘဲသာ၊) ဒတွာ၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ့၊
(ဧဝံ သတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃော-သည်၊ ဣဿရော-အစိုးရ၏၊ (အာနိသင်အဝတ်
ကို အစိုးရ၏၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သံဃာက အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)

အနုမောဒနာ ပြုလျှင်ကား သံဃာလည်း ကထိနခင်းပြီး ဖြစ်၏၊ ဂိုဏ်းသာရှိသော
ကျောင်း၌ အနုမောဒနာပြုလျှင် ဂိုဏ်းလည်း ကထိနခင်းပြီးဖြစ်၏၊ နှစ်ပါးရှိသော
ကျောင်း၌ တစ်ပါးက ကထိနခံ၍ တစ်ပါးက အနုမောဒနာပြုလျှင် ထို တစ်ပါးလည်း
ကထိနခင်းပြီး ဖြစ်တော့သည်။

အနိဿရော ဣဿရော။ ။ ကထိနခင်းရာ၌ ကထိနသင်္ကန်းတစ်ထည်အပြင်
အာနိသင်ဟု ခေါ်ရသော အပိုအဝတ်များ ပါလာတတ်သေး၏၊ **“ထို အာနိသင်
အဝတ်များကို ကထိနခံသော ရဟန်းအား လှူပါ၏”**ဟု ဒါယကာတို့က လျှောက်လျှင်
ထို ကထိနခံသော ရဟန်းသာ ပိုင်၏၊ အထူး မလျှောက်လျှင် ထို ကျောင်းတိုက်၌
ပုရိမဝါကျွတ်သော ရဟန်းသံဃာက ပိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုအခါကား အာနိသံသဟူရာ၌ အဝတ်သင်္ကန်းသာမက
“ဥတံမကြီးအတွက်”ဟု ရည်မှန်းထားသော ဥတံရံပစ္စည်းတွေ (မျက်နှာသုတ်ပုဝါ၊
စောင်မှစ၍) အမျိုးမျိုး ပါရှိတတ်၏၊ **“ထို အားလုံးကိုလည်း ကထိနခံသော ဂိုဏ်းတော်
အား လှူပါ၏”**ဟု အထူး မလျှောက်ကြသည်သာ များ၏၊ သို့သော် **“ဥတံသင်္ကန်း
ရသော ဂိုဏ်းတော်”**ဟူသည် **“ဤ ကျောင်းတိုက် ဆရာတော်(ဘုန်းတော်ကြီး)ပင်**

ကထိနတ္ထာရကဿ-ကထိန်ခင်းသော ရဟန်း၏။ သေသစီဝရာနိပိ-ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့သည်လည်း။ (ကထိန်သင်္ကန်းမှ ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့သည်လည်း။) ဒုဗ္ဗလာနိ-အားမရှိကုန်သည်။ (ဆွေးမြေ့ ဟောင်းနွမ်းကုန်သည်။) သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့။ (ဝေသတိ)။ သံဃေန-သည်။ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍။ (သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်၍။) တေသမ္ပိ-ထို ဆွေးမြေ့ ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းတို့၏လည်း။ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ။ ဝတ္ထာနိ-အာနိသင်အဝတ်တို့ကို။ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးထိုက် ကုန်၏။ ကမ္မဝါစာ ပန-ကမ္မဝါစာသည်ကား။ ဧကာယေဝ-ပထမတစ်ကြိမ် သည်သာ။ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

အဝသေသေ-ကြွင်းကုန်သော။ ကထိနာနိသံသေ-ကထိန်အာနိသင် ဖြစ် ကုန်သော။ ဗလဝဝတ္ထာနိ-အားရှိသော အဝတ်တို့ကို။ (များစွာသော အဝတ်တို့ ကို။) ဝဿာဝါသိကဋ္ဌိတိကာယ-ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏ တည်စဉ်အားဖြင့်။ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။ ဋ္ဌိတိကာယ-တည်နေကြောင်း အစဉ်၏။ (ထေရ်စဉ် ဝါစဉ်၏။) အဘာဝေ-မရှိခြင်းသည်။ (သတိ-သော်။) ထေရာသနတော- ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ။ ပဋ္ဌာယ- စ၍။ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဂရဘဏ္ဍ- ဂရဘဏ်ကို။

ဖြစ်၏”ဟု ဒါယကာတို့က နားလည်နေကြသောကြောင့် (သံဃိကစစ်စစ် ဖြစ်- မဖြစ်၊ ကထိန် မြောက်၊ မမြောက်ကို မစဉ်းစားတော့ဘဲ) ထို ဆရာတော် (ထို ဘုန်းတော်ကြီး)သည်သာ ဥတ်မကြီးကို ပိုင်သည်ဟု ယူဆကြတော့သည်။ အကယ်၍သာ ထို ဥတ်မကြီးကိုလည်း သံဃိက ရေစက်ချလျှင် သံဃာသာ ဆိုင်ပါသည်။ ဝေဓ ဝေရာဋ္ဌ်လည်း အဝတ် မဟုတ်သော ဂရဘဏ်လည်း မဟုတ်သော ပစ္စည်းများကို တိုက်တွင်း တိုက်ပက ရောက်ရှိနေသော မျက်မှောက် သံဃာအားလုံး ဝေဓရပါသည်။

တသ္မာ ဇေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။အထူး မလျှောက်လျှင် သံဃာက အစိုးရခြင်း (ပိုင်ဆိုင် ခြင်း)ကို “တသ္မာ”ဟု ညွှန်သည်။ သံဃာပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် ကထိန်ခံသော ရဟန်းမှာ ကထိန်သင်္ကန်းအပြင် အခြားသင်္ကန်းများ ဟောင်းနွမ်းနေ၍ ပေးသင့်လျှင် သံဃာက အပလောကန (သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်မှု)ကံကို ပြု၍ပေးပါ။ ကထိန်လျှာအဝတ်ကို ပေးစဉ်က ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေးရသကဲ့သို့ နောက်တပ် ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေးဖွယ် မလိုပါ။

ဝဿာဝါသိကဋ္ဌိတိကာယ။ ။(ဝဿာဝါသ-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်း။ (ဝါတွင်း၌ ဝါမပျက်အောင် နေခဲ့ခြင်း) +ဣက-ရှိသူများ။ ဝဿာဝါသိက-ဝါတွင်း၌ ဝါမပျက် အောင် နေခဲ့ခြင်း ရှိသူများ။ တိဋ္ဌတိ ဧတာယာတိ ဋ္ဌိတိ-ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်။

န ဘာဇေဟဗွံ-မဝေဖန်ထိုက်၊ [သံဃိက အဖြစ်ဖြင့် ထားပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ဧကသီမာယ-တစ်ခုတည်းသော ဥပစာရသိမ်၌၊ ဗဟု-ကုန်သော၊ ဝိဟာရာ-ကျောင်းတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ သန္နိပါတေတွာ-စည်းဝေးစေပြီး၍၊ ဧကတ္ထ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ကထိန-ကို၊ အတ္ထရိတဗွံ-ခင်းရာ၏၊ ဝိသု ဝိသု-အသီးအသီး၊ (ကျောင်းတိုင်း ကျောင်းတိုင်း၊) အတ္ထရိတံ န ဝဋ္ဋတိ။

၃၀၈။ ဣဒါနိ-၌၊ ယထာ စ-အကြင် အစီအစဉ်ဖြင့်လည်း၊ ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္တတံ ဟောတိ၊ ယထာ စ-ဖြင့်လည်း(ကထိန)၊ အနတ္တတံ-မခင်းအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တံ ဝိဇ္ဇိ-ထို အစီအစဉ်ကို၊ ဝိတ္တာရတော-ဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဧဝံ စ ဩ၊ အတ္တတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အကရဏီယဉ္ဇေဝ-မပြုသင့် မပြုထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဟာဘူမိကဉ္စ-ကြီးကျယ်သော ဖြစ်ရာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနတ္တတလက္ခဏံ-အနတ္တတ၏

ဌိတိယေဝ ဌိတိကာ၊ ဝဿာဝါသိကာနံ+ဌိတိကာ ဝဿာဝါသိကဌိတိကာ၊ ဝေစုဝေသောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်ကို “ဝဿာဝါသိက ဌိတိကာ”ဟု ခေါ်သည်၊ ထို အစဉ်ကိုပင် “ထေရ်စဉ်ဝါစဉ်”ဟု ခေါ်ကြသည်၊] သံဃာအများရှိသော ကျောင်းတိုက်၌ ရသမျှ သံဃိကအဝတ်ကို ထေရ်စဉ် ဝါစဉ်ဖြင့် ဝေစုပေးလေ့ရှိသဖြင့် ဝေစုပေးလေ့ရှိလျှင် ရှေးဝေစုစဉ်က မလောက်၍ ဆိုင်းငံ့ထား ရသော အစဉ်မှစ၍ သံဃိကသင်္ကန်းကို ဝေပါ၊ ထိုသို့ ရှေးက ဝေစဉ် မရှိလျှင်ကား ထေရ်ကြီး၏နေရာမှ စ၍ ဝေပါ။

သစေ ပန ဩ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။ကထိနသင်္ကန်း ပေးစဉ်က သိမ်တွင်း၌ ပေးပြီး နောက် ခင်းသောအခါ ကျောင်းတိုက်သံဃာ အားလုံး စုပေါင်း၍ သိမ်တွင်း၌ဖြစ်စေ၊ သိမ်ပြင်၌ဖြစ်စေ ကျောင်းတိုက်တွင်းဝယ် သင့်တော်ရာအရပ်၌ ခင်းနိုင်ပါသည်၊ ကျောင်းတိုက် တစ်ခုတည်း၌ (အချင်းချင်း မတည့်သောကြောင့်)နှစ်ကထိန သုံးကထိနကား မခံကောင်း၊ မခင်းကောင်း။

အကရဏီယံ၊ မဟာဘူမိကံ။ ။မူလဝါကျတုန်းက “ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခုဝေ အတ္တတံ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် အတ္တတကို ရှေးဦးစွာ ပြသော်လည်း အကျယ်ပြရာ၌ အနတ္တတကို ရှေးဦးစွာ ပြရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “အကရဏီယဉ္ဇေဝ မဟာ ဘူမိကဉ္စ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ထို ဝိသေသနကို “ဟောတုမ္ပန္နဝိသေသန”ဟု မှတ်ပါ။

လက္ခဏာကို၊ တာဝ-အနတ္တတ၏လက္ခဏာမှ-ရှေးဦးစွာ၊ ဒဿန္တော-ပြတော်
 မူလိုသည်။ (ဟုတွာ)။ **န ဥဇ္ဈိတမတ္တေနာတိ**အာဒိကေ-အစရှိကုန်သော၊
 စတုဝိသတိ-နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော၊ အာကာရေ-အခြင်းအရာတို့ကို၊ (ဘဂဝါ)၊
 ဒဿသိ-ပြတော်မူပြီ၊ တတော-ထိုနှစ်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာမှ၊
 ပရ-နောက်၌၊ အတ္တတလက္ခဏံ-အတ္တတ၏သဘောလက္ခဏာကို၊ ဒဿန္တော-
 သည်၊ (ဟုတွာ)။ **အဟာတေန အတ္တတန္တိ**အာဒိကေ-အစရှိကုန်သော၊ သတ္တရသ-
 တစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ အာကာရေ-တို့ကို၊ (ဘဂဝါ)၊ ဒဿသိ-ပြီ၊
 ဟိ-မှန်၊ ပရိဝါရေပိ-၌လည်း၊ စတုဝိသတိယာ၊ ပေ၊ ကထိနန္တိ-ဟူ၍၊ ဣဒမေဝ
 လက္ခဏံ-ဤလက္ခဏာကိုပင်၊ (ဤအနတ္တတ၏ သဘောလက္ခဏာ၊ အတ္တတ၏
 သဘောလက္ခဏာကိုပင်၊ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [စတုဝိသတိယာ-နှစ်ဆယ့်လေးပါး
 သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကထိနံ အနတ္တတံ ဟောတိ၊ သတ္တရသဟိ-
 ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ ကထိနံ အတ္တတံ ဟောတိ။]

တတ္ထ- ထို နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ ဥဇ္ဈိတ
 မတ္တေနာတိ-ကား၊ ဒီဃတော စ-အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အလျား
 ဘက်မှလည်းကောင်း၊) ပုထုလတော စ - အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊

အကရဏီယ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟာဘူမိဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း
 ရှေးဦးစွာ ပြသည်-ဟူလို၊ **"အကရဏီယ"**ဟူသည် ကထိနံခင်းမှုကို မပြုထိုက်သော
"ဥဇ္ဈိတ"စသော လက္ခဏာပင်တည်း၊ [မဟာဘူမိကန္တိ မဟာဝိသယံ၊ စတုဝိသတိ
 အာကာရဝန္တတာယ မဟာဝိတ္ထာရိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဋီကာ။]

ဥဇ္ဈိတမတ္တေန။ ။ **"ပမာဏဂ္ဂဟဏမတ္တေန"**ဟု ကြည့်၍ **"ဥဇ္ဈိနံ ဥဇ္ဈိတံ"**
 လက်သည်း စသည်တို့ဖြင့် အဝတ်၏ အထက်၌+ခြစ်ခြင်း၊ ထို ခြစ်ခြင်းသည်
 သင်္ကန်း၏ ဖြတ်ဖို့ရာ ပမာဏကို မှတ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် **"ပမာဏဂ္ဂဟဏ"**
 မည်၏၊ ယခုခေတ်ကဲ့သို့ ခဲတံ စသည် မရှိသောကြောင့် သင်္ကန်း၏ အလျားအနံ
 ပမာဏကို မှတ်သောအခါ လက်သည်း စသည်ဖြင့် သင်္ကန်းပေါ်၌ အရာထင်အောင်
 ခြစ်၍ မှတ်ရသည်၊ ယခုအခါ ခဲတံစသည်ဖြင့် ခြစ်၍ မှတ်ခြင်းလည်း ပါဝင်နိုင်၏။

ဆက်ဦးအံ - ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် **"လိမိတ"**ကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊
 နဖူး စသည်တို့၌ အဝတ်ကို (နှစ်လွှာထပ်၍) ပွတ်တိုက်လျှင်လည်း အခေါက်ရာ
 ထင်သောကြောင့် ထို အရာသည်ပင် သင်္ကန်း၏ အလျားအနံ ပမာဏ ဖြစ်နိုင်၏၊

(အနံဘက်မှလည်းကောင်း၊) ပမာဏဂ္ဂဟဏမတ္တေန-အတိုင်းအရှည်ကို ယူခြင်း မျှဖြင့်၊ (ယူရုံမျှဖြင့်၊ န ကထိနံ အတ္တတံ ဟောတိ၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တစ်နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ (ဖြတ်ဖို့ရန် ပမာဏကို၊) ဂဏန္တော-ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တဿ တဿ ပဒေသဿ-ထိုထို အရပ်ကို၊ (ဖြတ်ဖို့ရန်ဖြစ်သော ထိုထို အရပ်ကို၊) သဉ္ဇာနနတ္ထံ-မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှာ၊ နခါဒီဟိ ဝါ-လက်သည်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်မူလည်း၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဒဿေန္တော-ပြလျက်၊ ဥလ္လိခတိ-အဝတ်၏ အပေါ်၌ ခြစ်၏၊ နလာဠာဒီသု ဝါ-နဖူး အစရှိသည်တို့၌မူလည်း၊ ဃံသတိ-ပွတ်တိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ ပမာဏဂ္ဂဟဏံ-ထို ပမာဏကို ယူခြင်းကို၊ ဥလ္လိခိတမတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ **ဓာဝနမတ္တေနာတိ-ကား၊** ကထိနဒုဿဓာဝနမတ္တေန-ကထိနလျာ အဝတ်ကို ဖွပ်လျှော်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ၌ စပ်၊) **စီဝရိစာရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊** ပဉ္စကံ-ငါးခန်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သတ္တကံ-ခုနစ်ခန်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ နဝကံ-ကိုးခန်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧကာဒသကံ-တစ်ဆယ့်တစ်ခန်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိစာရိတ မတ္တေန-စီရင်အပ်ကာမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ **ဆေဒနမတ္တေနာတိ-ကား၊** ယထာ ဝိစာရိတဿ-အကြင် အကြင် စီရင်အပ်ပြီးသော၊ (“ပဉ္စကံ ဝါ ဟောတု” စသည်ဖြင့် စီရင်အပ်ပြီးသော၊) ဝတ္ထဿ-သင်္ကန်းလျာအဝတ်ကို၊ ဆေဒန မတ္တေန-ဖြတ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (ဖြတ်ရုံမျှဖြင့်၊ န ဟောတိ။)

ထို့ကြောင့် “နလာဠာဒီသု ဝါ ဃံသတိ”ဟု မိန့်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဒူး၌လည်း ပွတ်တိုက်နိုင်၊ ပေါင်၌လည်း ပွတ်တိုက်နိုင်သောကြောင့် ထို အရပ်များကို ယူပါ၊ မတ္တသဒ္ဒါကား ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီး အဖြစ်သို့ မရောက်သေး၍ အနည်းငယ်မျှသော ကိစ္စဖြစ်သည်ဟု ပြသော အပ္ပတ္တဝါစကတည်း၊ ဥလ္လိခိတံ+မတ္တံ ဥလ္လိခိတမတ္တံ၊ ဆိုလိုရင်းကား “သံဃာက ပေး၍ သင်္ကန်းလျာအဝတ် ရသောအခါ သင်္ကန်းချုပ်ဖို့ရန် အလျား အနံ ပမာဏကို ရှေးဦးစွာ မှတ်ရ၏၊ ထိုသို့ မှတ်ရုံဖြင့်လည်း ကထိနစင်း အပ်သည် မမည်သေးပါ” ဟူလို။

ပဉ္စကံ ဝါ။ ။ ပဉ္စ+ပရိမာဏာနိ ယဿာတိ ပဉ္စကံ-ငါးခန်း အတိုင်းအရှည် ရှိသော သင်္ကန်း၊ ပရိမာဏအနက်၌ ကပစ္စည်း၊ ဤ၌ ဧကာဒသက (ဆယ့်တစ်ခန်း) သင်္ကန်းကို အဆုံးသတ်ထားသော်လည်း အဝုတ္တဝိကပ္ပနဝါသဒ္ဒါကြောင့် ထိုဆ-ခန်းထက်

ဗန္ဓနမတ္တေနာတိ-ကား၊ မောဃသုတ္တကာရောပနမတ္တေန-အချည်းနှီးသော ချည်းငယ်ကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ **သြဝတ္တိယကရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊** မောဃသုတ္တကာနုသာရေန-အချည်းနှီး တည်ထားအပ်သော ချည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဒီဃသိဗ္ဗိတမတ္တေန-အလျား ချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ **ကဏ္ဍာသကရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊** မုဒ္ဒိယပတ္တဗန္ဓနမတ္တေန-တလုပ်မြောင်း ဖြစ်သော အလွှာကို ဖွဲ့စပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊(န ဟောတိ)၊ **ဒဠိကမ္မကရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊** ဒွေ-နှစ်လွှာကုန်သော၊ စိမိလိကာယော-အဝတ်လွှာတို့ကို၊ ဧကတော-

များသော အခန်းရှိသော သင်္ကန်းများကိုလည်း ယူနိုင်၏။ သို့သော် ထို အခန်းများ သော သင်္ကန်းတို့မှာ အလုပ်တာဝန် များသလောက် အသုံးပြုရာ၌ အကျိုးမများပါ။ ရှေးက ပံသုကူသင်္ကန်းများ၌သာ တိုတိုထွာထွာ အဝတ်တွေကို စပ်၍ ချုပ်ရသော ကြောင့် အခန်းပမာဏ မထားဘဲ အလွန်များရသည်။ ထို့ပြင် ရိုးရိုးသင်္ကန်း ချုပ်ရာ၌ ပထမ **"ခေါင်"**ဟု ခေါ်ရသော အဝတ်လွှာ၏ ဝဲဘက် ယာဘက်၌ အစုံရုံ၍ ချုပ်ရ သောကြောင့် အခန်းများ၌ စုံဂဏန်း မရှိဘဲ မဂဏန်းချည်းသာ ရှိရပါသည်။

ဗန္ဓနမတ္တေန။ ။ ဖြတ်အပ်ပြီးသော အဝတ်နှစ်စကို ဖွဲ့စပ်ခြင်းကို **"ဗန္ဓန"**ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ဖွဲ့စပ်သောအခါ ထို အဝတ် နှစ်စကို အပ်ချည်ဖြင့် သီရ၏။ ထို သီကြိုးကို **"မောဃသုတ္တက"**ဟု ခေါ်၏။ သြဝတ္တိယချုပ်ခြင်း၏ ရှေးဦးစွာ အပို ချုပ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဗန္ဓနကို **"မောဃသုတ္တကာရောပန"**ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ [ဤ မောဃသုတ္တကကိုပင် သီထားအပ် (တည်ထားအပ်)သောကြောင့် **"သီအပ် သီခြင်း၊ တည်းအပ် တည်းခြင်း"**ဟု ခေါ်ကြသည်။]

သြဝတ္တိယကရဏ။ ။ နောက်၌ **"ဝဇေတွာ ကရဏံ သြဝဠိကံ"**ဟု ဖွင့်လိမ့် မည်။ ထို့ကြောင့် **"သြ"**ကို အနက်မရှိ ကြံပါ။ မောဃသုတ္တက တင်တုန်းက အပြီးသတ် ချုပ်ခြင်း မဟုတ်၊ ယခုမှ အပြီးသတ် လုံး၍ ချုပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မောဃ သုတ္တကသို့ လိုက်၍ အလျားချုပ်ခြင်းကို **"သြဝတ္တိယ"**ခေါ်သည်ဟု ကြံပါ။ သြဝတ္တနံ သြဝတ္တော-တည်းထားအပ်ပြီးသော အစ နှစ်ခုကို လုံး၍ ချုပ်ခြင်း၊ သြဝတ္တော ယဿ အတ္တိတိ သြဝတ္တိယံ-လုံး၍ ချုပ်ခြင်းရှိသော ချုပ်မှု၊ သြဝတ္တိယဿ+ကရဏံ သြဝတ္တိယကရဏံ။

ကဏ္ဍာသ၊ မုဒ္ဒိယ။ ။ ရှေးက **"တလုပ်မြောင်း ဖွဲ့ခြင်း"**ဟု ပေးကြ၏။ အဝတ် နှစ်စ၏ အလယ်က မြောင်းကို **"တလုပ်"**ဟု ခေါ်ခြင်း၊ ပါဠိလို **"ကဏ္ဍာသ၊ မုဒ္ဒိယ"**ဟု ခေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ကျွမ်းကျင်သူတို့အား မေးမြန်းကြပါလေ။

တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ၍- သိဗ္ဗိတမတ္တေန-ချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ အထ ဝါ-
 ကား၊ ပဌမစိမိလိကာ-ပထမအဝတ်လွှာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဃဇ္ဇေတွာ-ဆက်စပ်၍၊
 ထပိတာ-ထားအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ကထိနသာဓူကံ-ကထိန်လျာအဝတ်ကို၊
 တဿာ-ထိုပထမအဝတ်လွှာ၏၊ ကုစ္ဆိစိမိလိကံ-ဝမ်းဘက်၌ဖြစ်သော အဝတ်လွှာ
 ကို၊ (အနံ အနားပတ်ကို၊) ကတွာ-၍၊ သိဗ္ဗိတမတ္တေန-ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊
 ဣတိပိ အတ္ထော-ဤ အနက်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊
 ပကတိစိဝရဿ-ပကတိသင်္ကန်းအား၊ (ကထိန်လျာ မဟုတ်သော နဂိုရှိရင်းစွဲ
 အဝတ်အား၊) ဥပဿယဒါနေန-အပေါ်၌ ထပ်၍ ပေးခြင်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊
 ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရန္တိယံ-၌၊ ပကတိပတ္တဗန္ဓစိဝရံ-ပင်ကိုအားဖြင့်
 ဖွဲ့စပ်အပ်ပြီးသော အထပ်အလွှာရှိသော သင်္ကန်းကို၊ ဒုပဋ္ဌ-နှစ်ထပ်ရှိသည်ကို၊
 ကာတု-ငှာ၊ ကုစ္ဆိစိမိလိကံ-ဝမ်းဘက်၌ဖြစ်သော အလွှာကို၊ (အနံ အနားပတ်
 ကို၊) အလ္လိယာပနမတ္တေန-ငြိကပ်စေခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

အနုဝါတကရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊ ပိဋ္ဌိအနုဝါတာရောပနမတ္တေန-
 ကျောဘက်၌ဖြစ်သော အလျားအနားပတ်ကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊
ပရိဘဏ္ဍကရဏမတ္တေနာတိ - ကား၊ ကုစ္ဆိအနုဝါတာရောပနမတ္တေန -
 ဝမ်းဘက်၌ဖြစ်သော အလျား အနားပတ်ကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)။

အထ ဝါ။ ။ပဌမစိမိလိကာတိ ကထိနဝတ္ထတော အညာ အတ္တနော ပကတိ
 စိမိလိကာ-မိမိ၏ နဂိုရှိပြီးအဝတ်၊ ကုစ္ဆိ၊ ယေ၊ မတ္တေနာတိ ထိရဇိဏ္ဌာနံ စိမိလိကာနံ
 (နိုင်မြဲသော အဝတ်သစ်နှင့် ဟောင်းနွမ်းသော မူလရှိပြီး အဝတ်တို့ကို) စကတော
 ကတွာ သိဗ္ဗနဿေတံ အဓိဝစနံ။

မဟာပစ္စရိယံ, ကုရန္တိယံ။ ။ “ပကတိစိဝရဿ ဥပဿယဒါနေန”နှင့်
 “ပကတိပတ္တဗန္ဓစိဝရံ ယေ၊ အလ္လိယာပနမတ္တေန”ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားနှစ်ရပ်
 သည် စကားအသုံးသာ ကွဲ၍ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူ၏၊ ထိုသို့ တူကြောင်းကို
 ပြလို၍ “မဟာပစ္စရိယံ”စသော စကားကို ဆိုရသတတ်၊ [မဟာပစ္စရိယံ ကုရန္တိယံ
 စ ဝုတ္တဝစနနိဒဿနံ ဗျဉ္ဇနေဝေ ဘောဒေါ အတ္ထေ (ဘောဒေါ) နတ္ထိတိ ဒဿနတ္ထံ
 ကတန္တိ ဝဒန္တိ၊-၌ကာ။]

အနုဝါတ, ပရိဘဏ္ဍ။ ။ ဝါဇာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ကို ဟော၏၊ အနု-
 နောက်ထပ်+ဝါတ-ဖွဲ့စပ်အပ်သော အလွှာ၊ ဝါ-အနားပတ်၊ အနားပတ် နှစ်မျိုးတွင်

ဩဝဇ္ဇေယျကရဏမတ္တေနာတိ-ကား၊ အာဂန္တုကပတ္တာရောပနမတ္တေန-
 အာဂန္တုကအလွှာကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ **“ဩ အဝ-အောက်၌+
 ဝဇ္ဇေယျ-တိုးပွားစေအပ်သော အနားပတ်”** ဟူသည် နဂို တလုပ်မြောင်းပေါ်ဝယ်
 နောက်ထပ် အာဂန္တုကအလွှာ တင်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ တင်ခြင်းကို **“သလင်း
 ထောင်ခြင်း”** ဟု ဆိုကြသည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ ကထိနစီဝရတော-ကထိန်လျာ
 သင်္ကန်းမှ၊ ပတ္တ-အဝတ်လွှာကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အညသ္မိ-အခြားသော၊
 (ကထိန်လျာသင်္ကန်းမှ အခြားသော၊) အကထိနစီဝရေ-ကထိန်လျာမဟုတ်သော
 သင်္ကန်း၌၊ ပတ္တာရောပနမတ္တေန-အာဂန္တုကအလွှာကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န
 ဟောတိ)၊ **ကမ္မလမဒ္ဓနမတ္တေနာတိ-ကား၊** ဧကဝါရံယေဝ-တစ်ကြိမ်သာလျှင်၊
 ရဇနေ- ဆိုးရည်၌၊ ပက္ခိတ္တေန- ထည့်အပ်သော၊ (ထည့်၍ ဆိုးအပ်သော၊)
 ဒန္တဝဏ္ဏေန-ဆင်စွယ်ရောင်ရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဏ္ဍုပလာသ
 ဝဏ္ဏေန-ဖက်ရွက်ရောင်အဆင်းရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊
 သင်္ကံ ဝါ-တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ ဝါ-နှစ်ကြိမ်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ရတ္တံ-ဆိုးအပ်သည်၊ (သမာနမ္ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊) သာရပ္ပံ-လျောက်ပတ်
 သည်၊ (ရဟန်းများ ဝတ်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သည်၊) သစေ ဟောတိ-
 အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

နိမိတ္တကတေနာတိ-ကား၊ ဣမိနာ ဒုဿေန-ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ကထိန-
 ကို၊ အတ္ထရိဿာမိ-ခင်းအံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တကတေန-ပြုအပ်သော
 အရိပ်နိမိတ်ရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှ
 လောက်သော စကားကိုသာ၊ ပရိဝါရေ-၌၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊
 အဋ္ဌကထာသု-ရေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ အယံ သာဠကော-ဤ အဝတ်သည်၊
 သုန္ဒရော-ကောင်း၏၊ ဣမိနာ-ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ကထိန-ကို၊ အတ္ထရိတုံ-ငှာ၊

အလျား အနားပတ်သည် အနုဝါတ မည်၏၊ သီဟိုဠ်များ ရန်းသကဲ့သို့ သင်္ကန်း
 ရန်းသောအခါ ထိုအလျား အနားပတ်သည် ကျောဘက် (လက်မောင်း၏ နောက်ဘက်)
 ၌ အများအားဖြင့် ရောက်နေသောကြောင့် ပိဋိအနုဝါတလည်း မည်၏၊ ဘေးအနားက
 အနားပတ်သည် အမြဲအရံ ဖြစ်သောကြောင့် ပရိဘဏ္ဍာ မည်၏၊ သီဟိုဠ်များ ရန်းသကဲ့သို့
 ရန်းသောအခါ ဝမ်းဘက်၌ ရောက်နေသောကြောင့် ကုစ္ဆိအနုဝါတလည်း မည်၏၊
 [ပိဋိ ပေ၊ မတ္တေနာတိ ဒီဃတော အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန၊ ကုစ္ဆိ ပေ၊
 မတ္တေနာတိ ပုထုလတော (အနံအားဖြင့်) အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန၊-ဋီကာ။]

သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့။ နိမိတ္တကမ္မ-အရိပ်နိမိတ်ပြုမှုကို၊
 (သင်္ကန်းလှူအောင် အရိပ်နိမိတ် ပြုမှုကို၊) ကတွာ-၍၊ လဒ္ဓေန-ရအပ်သော
 အဝတ်ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပရိကထာကတောနာတိ-ကား၊ ကထိန
 နာမ-ကထိန မည်သည်ကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ ကထိနဒါယကော-
 ကထိနဒါယကာသည်၊ ဗဟုံ-စွာ၊ ပုညံ-ကို၊ ပသဝတိ-တိုးပွား စေ၏။ ဣတိ
 ဧဝံ-သို့၊ ပရိကထာယ-ပရိယာယ်စကားဖြင့်၊ ဥပ္ပာဒိတေန-ဖြစ်စေအပ်သော
 သင်္ကန်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ [ကထိန ကထာ၊ ပရိယာယ+ ကထာ ပရိကထာ၊]
 ကထိန နာမ-ကထိနသင်္ကန်း မည်သည်၊ အတိဥက္ကဋ္ဌ-အလွန်မြတ်သောသင်္ကန်း
 သည်၊ (ဘဝိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ မာတရမ္ပိ-အမိကိုသော်မှလည်း၊ ဝိညာပေတုံ-သိစေခြင်း
 ငှာ၊ (တောင်းခြင်းငှာ၊) န ဝဋ္ဋတိ၊ အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩတိဏ္ဏ
 သဒိသမေဝ-သက်ဆင်းကျရောက်လာသော သင်္ကန်းနှင့် တူသည်သာ၊ (ဘဝိတုံ)
 ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ကုက္ကုကတောနာတိ - ကား၊
 တာဝကာလိကေန-တာဝကာလိကဖြစ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ထို ကထိနခင်းရာ
 ကာလမျှ သုံးစွဲဖို့ရန် ငှားရမ်းအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ န ဟောတိ၊)
 [“တာဝကာလံ + ဂဟိတံ တာဝကာလိကံ” ဟုပြု။]

သန္နိမိကတောနာတိတ္ထေ-၌၊ (လတ္တမာနော-ရထိုက်သော၊) သန္နိမိ စ-
 သန္နိမိသည်၊ ကရဏသန္နိမိ စ-ကရဏသန္နိမိလည်းကောင်း၊ နိစယသန္နိမိ
 စ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒုဝိဇော-၏၊ တတ္ထ-ထို နှစ်ပါးတို့တွင်၊
 တဒဟေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ (ထို သင်္ကန်းလှူရာနေ့၌ပင်၊) အကတွာ-ချုပ်ဆိုးသမှု
 မပြုဘဲ၊ ထပေတွာ- သိမ်းထား၍၊ ကရဏံ- ချုပ်ဆိုးမှုကို ပြုခြင်းသည်၊
 ကရဏသန္နိမိ- မည်၏၊ (ပြုခြင်းအားဖြင့် သိုမှီးခြင်း မည်၏၊) သံဃော-
 သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ကထိနဒုဿ-ကထိနလျာအဝတ်ကို၊ လဘိတွာ-ရပြီး၍၊
 ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ (နက်ဖြန်ခါမှ၊) ဒေတိ- ပေး၏၊ (ကထိနခံမည်
 ရဟန်းအား ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေး၏၊) အယံ-ဤ နောက်နေ့မှ ပေးခြင်းသည်။

ကထိန နာမ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ကထိနသင်္ကန်းဟူသည်မှာ အလွန်သန့်ရှင်း
 မြင့်မြတ်သော သင်္ကန်းဖြစ်ရမည်၊ မယ်တော်ကိုမျှ မတောင်းကောင်း၊ ကောင်းကင်မှ
 အလိုအလျောက် ကျလာသော မိုးပေါ်ကျ အဝတ်ကဲ့သို့ မည်သူ့ကိုမျှ အရိပ်နိမိတ်
 ပရိယာယ်စကား ပြောကြား၍ ရအပ်သော သင်္ကန်းမျိုး မဖြစ်စေရ၊ ထို့ကြောင့် “န
 နိမိတ္တကတေန” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

နိစယသန္နိဓိ-မည်၏။ (ကထိန်အဝတ်ကို မပေးသေးဘဲ သိမ်းထားသောအားဖြင့် သန္နိဓိ မည်၏။) [**“သန္နိဓိကတေန-ပြုအပ်သော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အဝတ်ဖြင့်”** ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] နိဿဂ္ဂိယေနာတိ-ကား၊ ရတ္တိ နိဿဂ္ဂိယေန-ညဉ့်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ညဉ့်ကို လွန်သွားသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ န ဟောတိ။) ပရိဝါရေပိ-၌လည်း၊ နိဿဂ္ဂိယံ နာမ၊ ပေ၊ ဥဋ္ဌဟတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [(ယသ္မိ-အကြင် သင်္ကန်းကို၊) ကရိယမာနေ-ချုပ်ဆိုးသမှု ပြုအပ်စဉ်၊ အရဏံ-အရဏ်သည်၊ ဥဋ္ဌဟတိ-တက်သွား၏၊ (တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊) နိဿဂ္ဂိယံ နာမ-ယ မည်၏။]

အကပ္ပကတေနာတိ-ကား၊ အနာဒိန္နကပ္ပဗိန္နုနာ-မယူအပ်သော ကပ္ပဗိန္နုရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ။) [ပါဠိတော်၌ **“အကပ္ပကတေန-မပြုအပ်သော ကပ္ပဗိန္နုရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်”** ဟု ပေး၊] အညတြ သဃာဋိယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထောဇေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သဃာဋိ ဥတ္တရာသင်္ဂအန္တရဝါသကေ-သင်္ကန်းကြီး၊ အပေါ်ခြုံ ဧကသီ၊ သင်းပိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ အညေန - သင်္ကန်း သုံးထည်မှ တစ်ပါးသော၊ ပစ္စတ္တရဏာဒိနာ-အိပ်ရာခင်း အစရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် မုခပုဉ္ဇန စသော ကျန်သင်္ကန်း ငါးထည်ကို ယူပါ။) အတ္တတံ-ခင်းအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ အနတ္တတံ-ခင်းအပ်သည် မမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (အတ္ထော)၊ အညတြ ပဉ္စကေန ဝါ အတိရေကပဉ္စကေန ဝါတိ-ကား၊ ပဉ္စ ခဏ္ဍာနိ ဝါ-ငါးခန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိရေကနိ - ငါးခန်းထက် ပိုလွန်ကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိ ဝါ-အခန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကတွာ-၍၊ မဟာမဏ္ဍလ အမုမဏ္ဍလာနိ-ကြီးစွာသော အဝန်းအဝိုင်း၊ တစ်ဝက်ဖြစ်သော အဝန်းအဝိုင်းတို့ကို၊ (အိမ်ဝန်းကြီး၊ အိမ်ဝန်းငယ်တို့ကို၊) ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ ကတေနေဝ-

ရတ္တိနိဿဂ္ဂိယေန။ ချုပ်ဆိုးနေစဉ် မပြီးဘဲ အရဏ်တက်အောင် တစ်ညဉ့်ကို လွန်သွားသော သင်္ကန်းကို **“ရတ္တိနိဿဂ္ဂိယေန”** ဟု ဆိုသည်။ ထို လွန်သွားသော သင်္ကန်းသည် နိဿဂ္ဂိယပါစိတ်အာပတ်၌ လာသော နိဿဂ္ဂိယသင်္ကန်းမျိုးကဲ့သို့ စွန့်အပ်သော သင်္ကန်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် **“ရတ္တိနိဿဂ္ဂိယေနာတိ ရတ္တိအတိတ္ထဓမ္မေန (ညဉ့်ကို လွန်သွားသော သင်္ကန်း ဖြင့်)”** ဟု ခိုကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

ပြုအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်သာ၊ (ကထိနံ အတ္ထရိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-
 ဤသို့ ပြုအပ်သော်၊ (စိဝရံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊) သမဏ္ဍလီကတံ-အိမ်ဝန်းကြီး၊
 အိမ်ဝန်းငယ်နှင့်တကွ ပြုအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို သင်္ကန်းကို၊
 ထပေတွာ-ထား၍၊ အညေန-အခြားသော၊ အစ္ဆိန္ဒကေန ဝါ-လုံးလုံး မဖြတ်အပ်
 သော သင်္ကန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုတ္တိစတုခဏ္ဍေန ဝါ-နှစ်ခန်း၊ သုံးခန်း၊
 လေးခန်း ရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ကထိနံ အတ္ထရိတုံ)၊ န ဝဋ္ဋတိ၊
အညတြ ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာရာတိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏၊
 အတ္တာရံ-ခင်းခြင်းကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေန-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏ ခင်းခြင်းမှ
 တစ်ပါးသော၊ သံဃဿ ဝါ-သံဃာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏဿ ဝါ-
 ၏သော်လည်း ကောင်း၊ အတ္တာရေန-ခင်းခြင်းအားဖြင့်၊ (ကထိနံ) အတ္ထတံ
 န ဟောတိ၊ [ကထိနံခင်းရာ၌ သံဃာက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးအား ကထိနံခင်းဖို့ရန်
 သင်္ကန်းပေး၍ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးကသာ ခင်းရသည်၊ သံဃာ စသည်တို့ကား
 အနုမောဒနာပြုရုံသာ ပြုနိုင်သည်၊] **နိဿိမဋ္ဌော အနုမောဒတိတိ-ကား၊**
 ဗဟိဥပစာရသီမာယ-ဥပစာရသီမံ၏ပြင်ဘက်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၏
 ပြင်ဘက်၌) ဌိတော-တည်သော ရဟန်းသည်၊ (စေ) အနုမောဒတိ-အကယ်၍
 အနုမောဒနာ ပြုအံ့၊ [ပါဌိတော်၌ပါသော “စေ”ကို ယူ၍ ပေးသည်၊ န+သီမာ
 နိဿိမာ - ဥပစာရသီမံ မဟုတ်သော ကျောင်းတိုက်၏ အပြင်ဘက်အရပ်၊
 နိဿိမာယံ+ ဌိတော-နိဿိမဋ္ဌော။]

☞ ၃၀၉။ အဟတေနာတိ-ကား၊ အပရိဘုတ္တေန-မသုံးစွဲအပ်သော သင်္ကန်း
 ဖြင့်၊ (“ကထိနံ အတ္ထတံ ဟောတိ”၌ စပ်၊) အဟတကပ္ပေနာတိ-ကား၊
 အဟတသဒိသေန-မထုရိုက်(မဖွပ်လျှော်အပ်)သေးသော အသစ်နှင့်တူသော၊

အစ္ဆိန္ဒကေန။ ။ ဤ စကားကို ထောက်၍ ကထိနံသင်္ကန်းသည် ဖြတ်၍ ချုပ်အပ်
 သော သင်္ကန်း ဖြစ်ရမည်၊ မဖြတ်ဘဲ ချုပ်အပ်သောသင်္ကန်း မဖြစ်ရ၊ ဒုတ္တိစတုက္ကဏ္ဍ
 သင်္ကန်းလည်း မဟုတ်ရ၊ အနည်းဆုံး ငါးခန်းရှိသော သင်္ကန်းဖြစ်ရမည်ဟု မှတ်ပါ၊
 ကထိနံသင်္ကန်း မဟုတ်လျှင်ကား အစ္ဆိန္ဒက (ဖြတ်အပ်သော သင်္ကန်းမဟုတ်သော်လည်း
 ဝိကပ္ပနာပြု၍ ပရိက္ခာရစောဠ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဝတ်ကောင်း၏၊) သို့သော် တိစိဝရိတ်
 အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ကား မဆောင်ကောင်းပါ။

အဟတေန။ ။ အနတ္တတလက္ခဏာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အတ္တတလက္ခဏာကို ဖွင့်ပြ
 လိုသောကြောင့် “အဟတေနာတိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဟညိတ္ထ-ထုရိုက် ဖွပ်လျှော်
 သောအားဖြင့် ညှင်းဆဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဟတ်၊ န + ဟတ် အဟတံ- တစ်ကြိမ်
 တစ်ခါမျှ မဝတ်ရသေးသောကြောင့် မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော အဝတ်သစ်၊ ထို့ကြောင့်

ကထား]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၉၃

ဧကဝါရံ ဝါ-တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ ဝါ-နှစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဓောတေန-ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ဖြင့်၊ (ဟောတိ။)

ပိလောတိကာယာတိ-ကား၊ ဟတဝတ္ထကသာဠကေန-ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ဟောင်း ပုဆိုးဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ ပံသုက္ကလေနာတိ - ကား၊ တေဝိသတိယာ- နှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော၊ ခေတ္တေသု- ခေတ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္န ပံသုက္ကလေန-ဖြစ်သော ပံသုက္ကသင်္ကန်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ [“တေဝိသတိ”၏ သရုပ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ရှုပါ၊] ပံသုက္ကလိကဘိက္ခုနာ-ပံသုက္ကဓုတင်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ စောဠကဘိက္ခ-အဝတ်ဆွမ်းကို၊ (အဝတ်ရှာ လှည့်လည်းခြင်းကို) အာဟိဏ္ဏိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ လဒ္ဓစောဠကေဟိ-ရအပ်သော အဝတ်တို့ဖြင့်၊ ကတစီဝရေန-ပြုအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ကုရန္တိမဟာပစ္စရိသု-တို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

“အပရိဘုတ္တေန”ဟု အဓိပ္ပာယ်တ္ထ ဖွင့်သည်၊ [အဝတ်၌ ပါရိုးဖြစ်သော ကစည်ရည် စသော အစာကို မချေရသေးသောကြောင့် ဤ အသစ်စက်စက် အဝတ်ကို “အစာ မချေအပ်သေးသော အဝတ်”ဟုလည်းကောင်း၊ သင်္ကန်း ဆိုးပြီးသောအခါ တောင့်နေအောင် ခေါက်ထားအပ်သော သင်္ကန်းပေါ်၌ ဂျပ်ပြားကြီးဖြင့် ဖိထားရာမှ ချွတ်ယူအပ်ခါစ ဖြစ်သောကြောင့် “အသစ်ဂျပ်ချွတ်”ဟုလည်းကောင်း ခေါ်စမှတ် ပြုကြရသည်။]

ဒွိက္ခတ္တံ ဝါ ဓောတေန။ ။ ကပ္ပသဒ္ဓါ၏ ကာလယုဂ စသော အနက်တို့တွင် သဒိသအနက်ဟု သိစေလို၍ “အဟတသဒိသေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝတ်၍ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်သာ ဖွတ်လျှော်ရသေးသောကြောင့် အသစ်စက်စက်နှင့် မထူးခြားသေး၊ အသစ်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သော အဝတ်-ဟူလို၊ [ဤ၌ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် ဖွပ်လျှော်အပ်သော အဝတ်ကို “အဟတကပ္ပ”ဟု ဆိုသဖြင့် လုံးလုံး မဖွပ်ရသေးသော အဝတ်ကို “အဟတ” ခေါ်ကြောင်း သိသာသည်။]

ပိလောတိကာယ။ ။ အသစ်၊ အသစ်နှင့်အလားတူ အဝတ်နှစ်မျိုးကို ပြပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အဝတ်နှစ်မျိုး အဝတ်ဟောင်းကို “ပိလောတိက”ဟု ခေါ်သည်ဟု ပြလို၍ “ဟတဝတ္ထကသာဠကေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဟတ-အစာ ချေအပ်ပြီးဖြစ်၍ ဟောင်းနွမ်းသော+ဝတ္ထ-အဝတ်၊ သာဠက-ဝတ်ပြီး ပုဆိုးနှင့် ကုလားမများဝတ်သော ထံဘီ၊ ထို အဝတ်သည် ဟောင်းနွမ်းသော်လည်း အဟတ၊ အဟတကပ္ပတို့လောက် မသစ်၊ မလတ်ဆတ်ရုံသာ၊ စုတ်ပြတ် ဟောင်းနွမ်းသော အဝတ်ကား မဟုတ်ထိုက်ပါ။

ပါပဏိကောနာတိ ပဒဿ-ဟူသော ပုဒ်၏။ အာပဏဒွါရေ-ဈေးတံခါး အနီး၌၊ (ဈေးပေါက်၌) ပတိတပိလောတိကံ - ကျရစ်သော အဝတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ကထိနတ္ထာယ-ကထိန်အကျိုးငှာ၊ ဒေတိ-အံ့၊ တေနာပိ-ထို အဝတ်ဖြင့်လည်း၊ (ကထိနံ အတ္ထရိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တဝိပလ္လာသေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ **[“အနိမိတ္တကတေန”** စသော ပုဒ် အပေါင်း၏ အနက်ကို၊ **“နိမိတ္တကတေန”** စသည်၌ ဖွင့်အပ်ပြီးသော အနက်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ (ဤအတ္ထတ၏ လက္ခဏာကို ပြရာ၌) သဟ ကထိနဿ ၊ပေ၊ ဇာယန္တိတိ အာဒိ- အစရှိသော၊ ဗဟု- များစွာသော စကားကို၊ အဋ္ဌကထာသု- ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော စကားသည်၊ ပရိဝါရေ- ပရိဝါ၌၊ ပါဠိအာရဋ္ဌမေဝ-ပါဠိတော်သို့ တက်ရောက်ပြီးသည်သာ၊ (ပါဠိတော် ၌ သင်္ဂါယနာ တင်အပ်ပြီးသည်သာ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုပရိဝါပါဠိတော် ၌၊ အာဂတနယေနေဝ- လာသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣ-ဤ ကထိနက္ခန္ဓက၌၊ အဝုစ္စမာနေန-တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော၊ တေန-ထို ပရိဝါစကားကြောင့်၊ ကထိနတ္ထာရကဿ- ကထိန်ခင်းသော ရဟန်း၏၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော သိဖွယ်အကျိုးသည်၊ န ပရိဟာယတိ-မဆုတ်ယုတ်၊ (တသ္မာ တတ္ထ အာဂတ နယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ **“ဟတဝတ္ထသာဋ္ဌကောတိ အတိမိတ္တသာဋ္ဌကော”**ဟု ရှိရာဝယ် **“နာတိမိတ္တသာဋ္ဌကော”**ဟု ရှိသင့်ပါသည်။ ကထိန် သင်္ကန်းသည် ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းရှိသူအား ပေးရမည့် အဝတ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကထိန်သင်္ကန်းကိုက ဟောင်း နွမ်းနေလျှင် အဘယ်မှာ ပေးထိုက်ပါတော့အံ့နည်း?။

ပါပဏိကေန။ ။ အာပဏဖြင့် အာပဏဒွါရကို သမိပ္ပုပစာရအားဖြင့် ယူစေလို၍ **“အာပဏဒွါရေ”**ဟုလည်းကောင်း၊ ပ ၏ ပတိတ အနက်ကို ယူစေလို၍ **“ပတိတ ပိလောတိကံ”**ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ **“အာပဏေ+ပတိတံ ပါပဏံ၊ ပါပဏံယေဝ+ ပါပဏိကံ”**ဟု ပြု၊ [ယောဇနာ၌ကား **“ပသာရိတော+အာပဏော ပါပဏော၊ တသ္မိံ+ ပတိတံ ပါပဏိကံ”**ဟု ပြုလေသည်။]

၃၁၀။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ကထိနတ္ထာရုံ-ကထိန်ခင်းပုံကို၊ ဒဿေတွာ-
 ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဥဗ္ဘာရုံ-ကထိန် ရုပ်သိမ်းပုံကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊
ကထဉ္စ၊ **ဃေ၊ ကထိနန္တိအာဒိ-**အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊
 တတ္ထ-ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **မာတိကာတိ-**ကား၊
 မာတရော-အမိနှင့်တူသော အကျဉ်းခေါင်းစဉ်တို့သည်၊ ဇနေတ္ထိယော-သား
 သမီးကို ဖြစ်စေတတ်သော အမိရင်းနှင့်တူသော အကျဉ်းခေါင်းစဉ်တို့သည်၊
 (ဣမာ အဋ္ဌဉ္စစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ကထိနတ္ထာရုံ-ကထိန် ရုပ်သိမ်းမှု
 ကို၊ ဧတာ အဋ္ဌ-ဤ ရှစ်ပါးသော မာတိကာတို့သည်၊ ဇနေတ္ထိယော-ဖြစ်စေ
 တတ်ကုန်၏၊ တာသု-ထို မာတိကာတို့တွင်၊ အဿာ-ထို မာတိကာ၏၊
 ပက္ကမနံ-ဖဲသွားခြင်းဟူသော၊ (ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပသို့ ဖဲသွားခြင်းဟူသော)၊
 အန္တော-အဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို မာတိကာသည်၊)
ပက္ကမနန္တိကာ-ကာ မည်၏၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ သေသာပိ-ကြွင်းသော မာတိကာ
 တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ [**နိဋ္ဌာနံ+အန္တော အဿာတိ နိဋ္ဌာနန္တိကာ**]
 စသည်ဖြင့် သိပါ- ဟူလို။]

ဥဗ္ဘာရုံ။ ။ ဥ-အထက်သို့ + ဘရ-ဆောင်ခြင်း၊ ကထိန်ခင်းသောအခါ
 ကျောင်းတိုက်၌ **“ကထိန်”**ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တစ်မျိုးကို ဖြန့်ခင်းထား
 သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို ဖြန့်ခင်းထားခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းမှုကို **“ဥဗ္ဘာရုံ”**ဟု ခေါ်၏၊
 ထို့ကြောင့် **“ကထိနတ္ထာရုံ(ကထိနဒ္ဓါရုံ)-ကထိန် ရုပ်သိမ်းခြင်း”**ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊
 ရှေးဆရာတို့ကား **“ကထိနတ္ထာရုံ(ကထိနဒ္ဓါရုံ)-ကထိန်နစ်(နတ်)ခြင်း”**ဟု သုံးစွဲကြ၏။

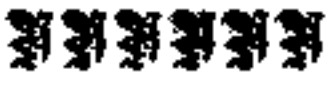
မာတိကာ။ ။ **“မာတရော ဝိယာတိ မာတိကာ”**ဟု ပြု၊ မာတုနောင် ဣဝ
 အနက်၌ ကပစ္စည်း သက်၊ ဥ ကို ဣ ပြု၊ ထို့ကြောင့် **“မာတရော ဃေ၊ အတ္ထော”**
 ဟု ဖွင့်သည်၊ [မာတာ ဝိယာတိ မာတိကာ၊ ဣဝတ္ထေ ကပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တေန
 သိဒ္ဓမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ မာတိကာတိ မာတရောတိအာဒိ၊-ဝိမတိ၊] **“ဇနေတ္ထိယော”**
 ၌ ဇနဓာတ်+ကာရိတ် ဇော+တိ ပစ္စည်း၊ ဇနေန္တိတိ ဇနေတ္ထိယော ဟု ပြု။

ပက္ကမနန္တိကာ။ ။ **“ပက္ကမန”**ဟူသည် ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာ
 ဖြစ်သော သိမ် (အပိုင်းအခြား)မှ ဖဲသွားခြင်းတည်း၊ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၊
“ပက္ကမနန္တိ”ဟု သမာသံ ပြီးပြီးမှ သွတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်း သက်၊ [သမာသန္တ ကပစ္စည်း
 မသက်သင့်၊ **“ပက္ကမနန္တိကာ”**ဟု ပုလ္လိင်လည်း (ကထိနတ္ထာရောကို ငဲ့၍)ရှိနိုင်သည်။]

ဆက်ဦးအံ့— ကထိန် အာနိသင် ငါးပါးကို မပျက်ပြယ်အောင် တားဆီးနိုင်သော ပညတ်တစ်မျိုးကို **“ပလိဗောဓ”** ဟု ခေါ်၏။ ပလိဗုန္ဓတိ-တားမြစ်တတ်၏။ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ ထို ပလိဗောဓသည် စိဝရပလိဗောဓ၊ အာဝါသပလိဗောဓဟု နှစ်မျိုး ရှိ၏။ ကထိန်မှ အခြွေအရံ အာနိသင် အဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သော အဝတ်သည် သင်္ကန်း ချုပ်၍ မပြီးသေးသမျှ ထို အာနိသင်တို့ကို တားဆီးနိုင်သောကြောင့် **“စိဝရပလိဗောဓ”** မည်၏။ ချုပ်၍ ပြီးသောအခါ ဖြစ်စေ၊ ပျောက်ပျက်သွားသောအခါ ဖြစ်စေ၊ လာလတ္တံ့ သော အခြားနည်းဖြင့် ကိစ္စ ပြီးသောအခါ ဖြစ်စေ စိဝရပလိဗောဓ ပျက်၏။ သို့သော် ဤ ကျောင်းတိုက်၌ နေမြဲ နေသေးလျှင်ကား အာဝါသပလိဗောဓက တားဆီး ထားသောကြောင့် အာနိသင် ငါးပါး ရသေး၏။ ဤ ကျောင်းတိုက်၌ **“မနေတော့အံ့”** ဟု ကြံ၍ ရွှေ့ပြောင်း ဖဲသွားသောအခါ ထို အာဝါသပလိဗောဓလည်း ပြတ်၏။ ကထိန် အာနိသင်လည်း တပေါင်းလပြည့် မရောက်စေကာမူ ပျက်ပြယ်လေတော့ ၏။

ပက္ကမနံ ဩ၊ နိကာ။ ။ **“ပက္ကမနံ+အန္တော အဿာ”** ဟူသော ဤဝိဂြိုဟ်အရ မာတိကာကို အရကောက်ရ၏။ သို့သော် **“ဖဲသွားခြင်း အဆုံးရှိသော မာတိကာ”** ဟု မရှိ၊ ဖဲသွားခြင်း အဆုံးရှိသော ကထိန်နုတ်ခြင်းသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မာတိကာကို အရကောက်ရာ၌ ကထိန်နုတ်ခြင်း၏ ပက္ကမနန္တိက အမည်ကို မာတိကာ၌ တင်စား သော အဘောဒေါပစာရ စကားဟု ဝိမတိ ဆိုသည်။ [**“အဘောဒေါပစာရ”** ဟူသည် အကျိုးဖြစ်သော ကထိန်နုတ်ခြင်း၏ အကျယ်ကို အကြောင်းမာတိကာ အကျဉ်း၌ တင်စားသော ဖလူပစာတည်း။ ထိုပက္ကမနန္တိက ကထိန်နုတ်ပုံကိုပြသော **“ပက္ကမနန္တိကာ”** ဟူသော ပါဠိကိုကား ကာရဏူပစာရ (အကြောင်း အနက်၏ အမည်ကို အကျိုးသဒ္ဒါ၌ တင်စားသော)အားဖြင့် **“ပက္ကမနန္တိကာ”** ဟု ခေါ်ရသည်။]

ဝိမတိ။ ။ ပက္ကမနန္တိကော ကထိနုတ္တရော ဧဝံ ဟိ သယံ အတ္တနော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ (မိမိဟူသော ကထိန်နုတ်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် ဖဲသွားခြင်း အဆုံး၌ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်) ဧဝမဘောဒေါပစာရေန မာတိကာတိ ဝုတ္တော၊ ဥတ္တာရဿေဝ ပက္ကမနန္တေ သမုပ္ပတ္တိတော၊ တဗ္ဗိနိမုတ္တာယ စ မာတိကာယ အဘာဝါ တပ္ပကာသိကာပိ စေတ္ထ ပါဠိ မာတိကာတိ ဝတ္တံ၊ ယုဇ္ဇတိ၊ သာပိ ဟိ ပက္ကမနန္တိကုတ္တာရပ္ပကာသနေန ပက္ကမနန္တိကာတိ ဝုတ္တော၊ ဧသေဝ နယော သေသုတ္တာရေသုပိ။

အာဒါယသတ္တကကထာ

၃၁၁။ န ပစ္စေဿန္တိ-ကား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ န အာဂမိဿ-မပြန်တော့အံ့၊
 [ပစ္စေဿန္တိ “ပတိ+ဣ ဂတိမှီ” ဟူသော ဓာတ်+သံဝိဘတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်
 “ပုန န အာဂမိဿ” ဟု ဓာတ်နက် ဖွင့်သည်၊] ပန-ဆက်၊ ပက္ကမနန္တိကေ-
 ပက္ကမနန္တိက မည်သော၊ (ဖဲသွားခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊) ဧတသ္မိ-
 ကထိနဒ္ဓါရေ-ဤ ကထိနရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊ ပဌမ-စွာ၊ စိဝရပလိဗောဓော-
 စိဝရပလိဗောဓေသည်၊ ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်၏၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ အာဝါသ
 ပလိဗောဓော-သည်၊ (ဆိဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပက္ကမတော-ဖဲသွားသော
 ရဟန်း၏၊ စိဝရပလိဗောဓော-သည်၊ အန္တောသီမာယမေဝ-ဥပစာရသိမ်၏
 အတွင်း၌ပင်၊ (ကျောင်းတိုက် အတွင်းတုန်းကပင်၊) ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်ခဲ့၏၊
 (“ကတစိဝရံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သင်္ကန်းချုပ်၍ ပြီးတုန်းက စိဝရပလိဗောဓ
 ပြတ်ခဲ့ပြီ၊) အာဝါသလိဗောဓော-သည်၊ သီမာတိက္ကမေ-ဥပစာရသိမ်ကို
 လွန်ရာအခါ၌၊ (ဆိဇ္ဇတိ-၏) စ-သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ-၌၊ ပက္ကမနန္တိကာ
 လေ၊ ဆိဇ္ဇတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤ ဂါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ပိ-
 တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ၊ [ပက္ကမနန္တိကာ-က မည်သော၊ (ဖဲသွားခြင်းဟူသော
 အဆုံးရှိသော၊) ကထိနဒ္ဓါရေ-ကထိနရုပ်သိမ်းခြင်းကို၊ အာဒိစ္စပန္နနာ-နေမင်း၏
 ဆွေတော်မျိုးတော် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား သည်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဧတဉ္စ-
 ဤ ပက္ကမနန္တိကကထိနဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တေ-သင့်အား၊ အဟံ-ငါသည်၊
 ဝိဿန္တိဿ-အံ့၊ စိဝရပလိဗောဓော-သည်၊ ပဌမ-စွာ၊ ဆိဇ္ဇတိ-၏၊ ပစ္ဆာ-
 မှ၊ အာဝါသပလိဗောဓော-သည်၊ ဆိဇ္ဇတိ-၏။]

စိဝရံ အာဒါယာတိ-ကား၊ အကတစိဝရံ-ချုပ်ဆိုးသမှု မပြုအပ်သေးသော
 သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ (ပက္ကမတိဉ္စစပ်၊) ဗဟိသီမာဂတဿာတိ-ကား၊

အာဒိစ္စပန္နနာ။ ။ အာဒိစ္စဿ+ဗန္ဓု အာဒိစ္စပန္နု-မြတ်စွာဘုရား၏ သာကီဝင်
 အနွယ်ကို “အာဒိစ္စဂေါတ္ထ” ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် “အာဒိစ္စပန္နနာ” ဟု ဆိုသည်၊
 တစ်နည်း၊ “အာဒိစ္စော+ဗန္ဓု ယဿာတိ အာဒိစ္စပန္နု” ဟု ပြု၊ “တာဟံ” ကို “တေ+
 အဟံ” ဟု ယောဇနာ ပုဒ်ဖြတ်သည်၊ “တေဉ္စ တာဟံ ပုဋ္ဌိဿ” ၌ကား ပုစ္ဆ ဓာတ်သည်
 ခွိကမ္ပကဓာတ်ဖြစ်၍ “တံ+အဟံ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်။

အည- မူလကျောင်းတိုက်မှ အခြားသော၊ သာမန္တဝိဟာရ- အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂတဿ-ရောက်သော၊ (တဿ ဘိက္ခုနော၌ စပ်၊) **စဝ် ဟောတိတိ-ကား၊** တသို့ ဝိဟာရေ-ထို အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ သေနာသနဗာသုကံ ဝါ-ကျောင်းအိပ်ရာ၏ ချမ်းသာခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ သဟာယသမ္ပတ္တိံ ဝါ-အဖော်သဟဲ၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ-တွေ့ရ၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ စဝ်-ဤ အကြံသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ နိဋ္ဌာနန္တိကေ-နိဋ္ဌာနန္တိက မည်သော၊ (သင်္ကန်း ပြီးဆုံးခြင်းဟူသော အဆုံးရှိ သော၊) ဧတသို့ ကထိနုဒ္ဓါရေ-၌၊ အာဝါသပလိဗောဓော-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဆိဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို အာဝါသပလိဗောဓေသည်၊ န ပစ္စေဿံ-မပြန် တော့အံ့၊ (ပြန်မသွားတော့အံ့၊) ဣတိ-သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝ- ဖြစ်ကာမျှသော်သာလျှင်၊ ဆိဇ္ဇတိ၊ စ-သာဓကကား၊ **နိဋ္ဌာနန္တိကာ၊ ယေ ဆိဇ္ဇတိတိ-ဟူသော၊** ဧတံ-ဤ ဂါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ပိ ဝုတ္တံ၊ [နိဋ္ဌာနန္တိကေ-က မည်သော၊ (သင်္ကန်း ပြီးဆုံးခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊) ကထိနုဒ္ဓါရေ-ကို၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ-သည်၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဧတဉ္စ-ဤ နိဋ္ဌာနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တေ-အား၊ အဟံ-သည်၊ ဝိသဇ္ဇိဿံ-အံ့၊ အာဝါသ ပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စိဝရေ-သည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးစီးလတ်သော်၊ စိဝရ ပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။]

ဧတေန နယေန - ဤနည်းအားဖြင့်၊ သေသမာတိကာဝိဘဇနေပိ- ကြွင်းသော မာတိကာတို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ခြင်း၌လည်း၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ သန္နိဋ္ဌာနန္တိကေ-သန္နိဋ္ဌာနန္တိကကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိ သော ကထိနုဒ္ဓါရပ်သိမ်းခြင်း၌၊) ဒွေပိ-နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗလိဗောဓာ- တို့သည်၊ “**နေဝိမံ စိဝရံ ကာရေဿံ၊ န ပစ္စေဿံ**”န္တိ-ဟူ၍၊ (“**သင်္ကန်းကို လည်း ချုပ်ဆိုသမှု မပြုစေတော့အံ့၊ ပြန်၍လည်း မသွားတော့အံ့**”ဟူ၍၊) စိတ္တေ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝ-သော်သာ၊ ဧကတော- တစ်ပြိုင်နက်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ-ပြတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊ ဟိ- သာဓကကား၊ **သန္နိဋ္ဌာနန္တိကာ၊ ယေ ဆိဇ္ဇန္တိတိ-ဟူသော၊** ဧတံ-ကို၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [သန္နိဋ္ဌာနန္တိကေ-ကမည်သော၊(ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိ သော၊) ကထိနုဒ္ဓါရေ-ကို၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဧတဉ္စ-ဤသန္နိဋ္ဌာနန္တိက

ကထာ]

ကထိနက္ခန္ဓကအဖွင့်

၁၉၉

ကထိနဒွါရကိုလည်း၊ တေ အဟံ၊ ဝိသဇ္ဇိသံ-အံ၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ပလိဗောဓာ-
တို့သည်၊ အပုဗ္ဗ-ရှေ့လည်း မကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်း မကျ၊ ဆိဇ္ဇန္တိ-
ပြတ်ကုန်၏။]

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗကထိနဒွါရေသု-အလုံးစုံသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း
တို့၌၊ ပလိဗောဓပစ္စေဒေါ-ပလိဗောဓတို့၏ ပြတ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
သိထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထို ပလိဗောဓပစ္စေဒသည်၊ (သက္ကာ၌ စပ်၊)
ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန စ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ပရိဝါရေ-၌၊ အာဂတဘာဝေန စ-တိုက်ရိုက်လာသည်၏
အဖြစ်အာ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇာနိတုံ-သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊
တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိတ္တာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ (မယာ)၊ န ဝုတ္တာ-မဆိုအပ်၊
ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ပလိဗောဓ ပြတ်ရာ၌၊
တစ်နည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ကထိန် ရုပ်သိမ်းရာ၌၊ သင်္ခေပေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊
[ယောဇနာ၌ “**ဧတ္တာတိ ဣမသ္မိံ ကထိနက္ခန္ဓာရေ**”ဟု စွဲသည်၊] နာသနန္တိကေ-
နာသနန္တိကကထိနဒွါရ၌၊ (သင်္ကန်း ပျောက်ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော
ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) အာဝါသပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စီဝရေ-သည်၊
နဋ္ဌေ-ပျောက်ပျက်လတ်သော်၊ (ပျောက်ပျက်ခါမှ၊) စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊
ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စီဝရေ-သည်၊ နဋ္ဌေ-လတ်သော်၊ စီဝရပလိဗောဓော၊ ဆိဇ္ဇတိ၊
တသ္မာ-ကြောင့်၊ နာသနန္တိကောတိ-ဟူ၍၊ (ပျောက်ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံး
ရှိသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်းဟူ၍၊) ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ သမနန္တိကေ-သမနန္တိက
ကထိနဒွါရ၌၊ (ကြားခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊)
စီဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ သာဝနေန-
နှင့်၊ (“**မိမိနေဓဲရာ ကျောင်းတိုက်ဝယ် ကထိန်ရုပ်သိမ်းပြီတဲ့**”ဟု ကြားခြင်း
နှင့်၊) သဟ-တကွ၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။

အာသာဝဇ္ဇေဒိကေ-အာသာဝဇ္ဇေဒိကကထိနဒွါရ၌၊ (သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော
အာသာ ပြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) အာဝါသ
ပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စီဝရာသာယ-သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော အာသာသည်၊
ဥပဇ္ဈိန္ဒာယ-ပြတ်စဲလတ်သော်၊ စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-
ဤအာသာဝဇ္ဇေဒိကကထိနဒွါရကို၊ (ဝုတ္တာ န ဝုတ္တာတို့၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊

(အနေကပ္ပဘောဒေါ ဟောတိ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အနာသာယ၊ ပေ၊ န ပစ္စေဿန္တိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဣတရေဟိ-တစ်ပါးကုန်သော၊ (အာသာဝစ္ဆေဒိကကထိနုဒ္ဓါရမ္ပ တစ်ပါးကုန်သော၊) ဥဒ္ဓါရေဟိ-ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဝေါမိဿဒေသနော-ရောနှောကြောင်း ဒေသနာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနေကပ္ပဘောဒေါ-တစ်ပါးမက များသောအပြား ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [အနာသာယ-မတောင့်တအပ်ရာအရပ်၌၊ လဘတိ-ရ၏၊ အာသာယ-တောင့်တအပ်ရာ အရပ်၌၊ န လဘတိ၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ဧဝံ-ဤ အကြံသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ?)၊ ဣဇေဝ-ဤ အရပ်၌ပင်၊ ဣမံ စိဝရံ-ကို၊ ကာရေဿ-ချုပ်ဆိုသမှု ပြုစေအံ့၊ န ပစ္စေဿ-မပြန်တော့အံ့၊ (ဣတိ-ဤ အကြံသည်၊ ဟောတိ၊) အာသာယ၊ အနာသာယတို့၌ ဌာနီ အာသာ၏ အမည်ကို ဌာနအရပ်ပေါ်၌ တင်စားသော ဥပစာစကားဟု ကြံပါ၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရတော-နောက်၌၊ (အနာသာဒေါဌသက အခန်း၌၊) ဝိသု-သီးခြား၊ ဝိတ္ထာရေတွာ-ချဲ့၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ (ဝိတ္ထာရေတွာ၊ ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တော၊ [ဣဓ န ဝုတ္တောတိ ပါဠိယံ မာတိကာပဒဘာဇနေ သာနန္တိကာနန္တရံ န ဝုတ္တော-ပါဠိတော်၌ မာတိကာကို အကျယ် ဝေဖန်ရာဝယ် သဝနန္တိက၏ အခြားမဲ့၌ အာသာဝစ္ဆေဒိကကို ဟောတော်မမူအပ်။]

ဣဓ ပန - ဤနေရာ၌ကား၊ (မာတိကာ၏ ပဒဘာဇနီ၌ကား၊) သဝနန္တိကဿ - သဝနန္တိကကထိနုဒ္ဓါရ၏၊ အနန္တရံ - အခြားမဲ့၌၊ သိမာတိက္ကန္တိကော-သိမာတိက္ကန္တိကကထိနုဒ္ဓါရကို၊ (တပေါင်းလပြည့်ဟူသော အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်းရှိသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်းကို၊) ဝုတ္တော၊ တတ္ထ-တို့ သိမာတိက္ကန္တိကကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ စိဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ တဿ-

သိမာတိက္ကန္တိကော။ ။သိမာတိက္ကန္တိကော နာမ စိဝရကာလသိမာတိက္ကန္တိကောတိ ကေနစိ ဝုတ္တံ-တပေါင်းလပြည့်ဟူသော သင်္ကန်းကာလ အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်းရှိသော ကထိန်နုတ်ခြင်းကို သိမာတိက္ကန္တိကဟု အချို့ဆရာသည် ဆိုအပ်ပြီ၊ ဗဟိသိမာယံ စိဝရကာလသမယဿ အတိက္ကန္တတ္တာ (ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပ၌ သင်္ကန်းကာလကို လွန်အပ်သောကြောင့်၊) သိမာတိက္ကန္တိကောတိ အယံ အမှောက် ခန္တိ-သာရတ္ထ၊ ဤ သာရတ္ထအလို “သိမာတိက္ကန္တိကော-ဥပစာရသိမ်ပြင်ပ၌ သင်္ကန်းကာလကို လွန်ခြင်း ရှိသော ကထိန်နုတ်ခြင်း”ဟု ဆိုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဤပါဒကို ဝိမတိက ပယ်၍ ကေစိဝါဒကိုပင် ထပ်မံ အတည်ပြုသည်။

ထို ရဟန်း၏၊ ဗဟိသီမာယံ-ဥပစာရသိမ် ပြင်ပ၌၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိန္ဒတိ၊ သဟုဗ္ဘာရေ-သဟုဗ္ဘာရကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (ရဟန်းများနှင့်အတူ ကထိန် ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) ဒွေ-ကုန်သော၊ ပလိဗောဓာ-တို့သည်၊ အပုဗ္ဗ-ရှေ့လည်း မကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်း မကျ၊ ဆိန္ဒန္တိ၊ ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သင်္ခေပေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊) [**“အယံ ပဓေတ္တ သင်္ခေပေါ”**ကို ပြန်၍ လှည့်သည်။]

☞ **၃၁၆-၃၂၅။** ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ အာဒါယဝါရေ- အာဒါယဝါရ၌၊ သတ္တ ကထိနုဒ္ဓါရေ-ခုနစ်မျိုးသော ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့ကို၊ (အာသာဝဇ္ဈေဒိက ကထိနုဒ္ဓါရမှ တစ်ပါးသော ခုနစ်မျိုးသော ကထိနုဒ္ဓါရတို့ကို၊) ဒဿေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သမာဒါယဝါရေပိ-သမာဒါယဝါရ၌လည်း ကောင်း၊ ဝိပ္ပကတစိဝရဿ-ဝိပ္ပကတသင်္ကန်း၏၊ (အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော သင်္ကန်း၊ ပြုတုန်း ပြုဆဲဖြစ်သော သင်္ကန်း၏၊) အာဒါယ သမာဒါယဝါရေသုပိ-အာဒါယဝါရ၊ သမာဒါယဝါရတို့၌လည်းကောင်း၊ ယထာသမ္ဘဝံ- ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ၊ တေယေဝ- ထို ခုနစ်မျိုးသော ကထိနုဒ္ဓါရတို့ကိုပင်၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တတော- ထို ဝါရတို့မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အန္တောသီမာယံ-ဥပစာရသိမ်အတွင်း၌၊ ပစ္စေဿံ၊ န ပစ္စေဿန္တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဝိမိ-ဤ အစီအရင်ကို၊ အနာမသိတွာဝ- မသုံးသပ်မူ၍သာ၊ န ပစ္စေဿန္တိ-ဟူသော၊ ဣမမေဝ-ဤ အစီအရင်ကိုသာ၊

သဟုဗ္ဘာရေ။ ။ ပါဠိတော်၌ “**ဿာ ကတစိဝရော ပစ္စေဿံ ပစ္စေဿန္တိ သမ္ဘတာတိ ကထိနုဒ္ဓါရံ-ပြုအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းရှိသော ထို ရဟန်းသည် ပြန်မည် ပြန်မည်ဟု ကြံစည်၍ ပြန်သောအခါ ကထိန်နုတ်ခြင်းကို မှီ၏**” ဤသို့ ဆိုသော ကြောင့် စိဝရပလိဗောဓက အရင်ပြတ်နှင့်၏ဟု ဆိုရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “**ဗွေ ပလိဗောဓာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိန္ဒန္တိ**”နှင့် ဆန့်ကျင်သည် မဟုတ်လောဟု စောဒနာဖွယ် ရှိ၏၊ ဝိမတိ ဖြေပုံကား အကတစိဝရ ပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း ထိုကဲ့သို့ ပြန်မည်ဟု အဓိဋ္ဌာန် ရှိသင့်၏၊ ပြန်သွား၍ ကျောင်းတိုက်၌ ရှိရင်းစွဲ သံဃာများနှင့်အတူ နတ်သောအခါ ပလိဗောဓ နှစ်မျိုးလုံး ပြတ်သည့် ပက္ခကို ရည်ရွယ်၍ “**ဗွေ ပလိဗောဓာ ၊ပေါ၊ ဆိန္ဒန္တိ**”ဟု ဆိုကြောင်း ပါဠိတော်၌ “**ကတစိဝရော**”ဟူသော စကားသည် ဥပလက္ခဏမျှသာ ဖြစ်၍ အကတစိဝရကိုလည်း ယူနိုင်ကြောင်းကို မိန့်သည်။

အာမသိတွာ-သုံးသပ်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ အနဓိဋ္ဌိတေနာတိအာဒိနာ-
 အစရှိသော၊ နယေန စ-နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယေ ယေ-အကြင် အကြင်
 ဝါရတို့သည်၊ ယုဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်သင့်ကုန်၏၊ တေ တေ-ထိုထို ဝါရတို့ကို၊
 (ဘဂဝတာ)၊ ဒဿိတာ-ကုန်ပြီ၊ [**“အနဓိဋ္ဌိတေန- ပြန်မည် မပြန်မည်ဟု
 ဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိသဖြင့်”**ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊] တတော-ထို ဝါရတို့မှ၊
 ပရံ-၌၊ စိဝရာသာယ ပက္ကမတိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊
 [စိဝရာသာယ-သင်္ကန်းအာသာရှိရာ အရပ်သို့၊ ပက္ကမတိ-ဖဲသွား၏ဟု
 ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊] ဣတရေဟိ-အခြားသော ကထိန် ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့နှင့်၊
 (အာသာဝဇ္ဇေဒိက ကထိနုဒ္ဓါရမှ တစ်ပါးသော ကထိနုဒ္ဓါရတို့နှင့်၊) သဒ္ဓိ-
 ကွ၊ ဝေါမိဿက နယေန-ရောနှောကြောင်း နည်းအားဖြင့်၊ အနေကက္ခတ္တံ-
 အကြိမ်များစွာ၊ အာသာဝဇ္ဇေဒိကံ-အာသာဝဇ္ဇေဒိကကထိနုဒ္ဓါရကို၊ ဒဿေတွာ၊
 ပုန-ဖန်၊ ဒီသံဂမိယဝသေန စ-အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားမည့် ရဟန်း၏ အစွမ်း
 အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖာသုဝိဟာရိကဝသေန စ-ချမ်းချမ်းသာသာ နေလိုသော
 ရဟန်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဋ္ဌာနန္တိကေသု-နိဋ္ဌာနန္တိကကထိနုဒ္ဓါရ
 တို့၌၊ ယုဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်သင့်ကုန်သော၊ ကထိနုဒ္ဓါရ-တို့ကို၊ (ဘဂဝတာ)
 ဒဿိတာ။

ဧဝံ-လျှင်၊ ပဘောဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ ကထိနုဒ္ဓါရံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-
 ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ တေန တေန ကထိနုဒ္ဓါရေန-ထိုထို ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊
 ယေ ပလိဗောဓာ-အကြင် ပလိဗောဓတို့သည်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ-ပြတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-
 သို့၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို ပလိဗောဓတို့၏၊ ပဋိပက္ခေ-
 ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို၊ (ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အာဝါသ အပလိဗောဓ၊
 စိဝရ အပလိဗောဓတို့ကို၊) ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒွေမေ
 ပေ၊ ပလိဗောဓာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊
 တတ္ထ-ထို ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ စတ္တေနာတိ-ကား၊
 ယေန စိတ္တေန-အကြင် စိတ်ဖြင့်၊ သော အာဝါသော-ထို မူလကျောင်းတိုက်
 သည်၊ ဝါ - ကို၊ စတ္တော - စွန့်လွှတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ (စိတ္တံ)-

ထို စိတ်သည်။ စတ္တံ နာမ-စတ္တံ မည်၏။ တေန စတ္တေန-ထို
စွန့်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ (ပက္ခမတိဉ္စ စပိ၊) ဝန္တမုတ္တေသုပိ-ဝန္တမုတ္တတို့၌လည်း၊
ဓေသဝ နယော-ပင်တည်း။ [**“ယေန စိတ္တေန သော အာဝါသော ဝန္တော
ဟောတိ၊ တံ ဝန္တံ နာမ၊ တေန ဝန္တေန”** (ထို ထွေးအံကြောင်း စိတ်ဖြင့်၊)
ယေန စိတ္တေန သော အာဝါသော မုတ္တော ဟောတိ၊ တံ မုတ္တံ နာမ၊ တေန
မုတ္တေန (ထို လွှတ်ကြောင်း စိတ်ဖြင့်)ဟု နည်းတူသိပါ-ဟူလို၊] သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-
ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [ပါဠိတော်ကို အစဉ်အတိုင်း
သေချာစွာ ကြည့်လျှင် ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်များကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်
ပါသည်။]

ကထိနက္ခန္ဓကဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ယေန ဟေ၊ စတ္တံ နာမ။ ။ **“ယေန စိတ္တေန”**ကို ကြည့်၍ **“ဓမ္မိယတိ
ယေနာတိ စတ္တံ”**ဟု ကရဏသာဓ် ပြုပြီးလျှင် စိတ်ကို အရကောက်ပါ၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌
“စိတ္တံ နာမ”ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ **“ဓမ္မိယတိ ယေနာတိ ဝန္တံ- ထွေးအန်
အပ်ကြောင်း စိတ်၊ မုစ္ဆတိ ယေနာတိ မုတ္တံ-လွှတ်အပ်ကြောင်း စိတ်”**ဟု ပြုစေလို၍
“ဝန္တမုတ္တေသုပိ ဓေသဝ နယော”ဟု မိန့်သည်။

၈-စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

[သင်္ကန်းနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်းကို ပြရာအခန်း။]

စိဝိကဝတ္ထုကထာ

≡ ၃၂၆။ စိဝရက္ခန္ဓကေ-၌၊ ပဒက္ခိကာတိ-ကား၊ ဆေကာ-ကျွမ်းကျင်သည်၊ ကုသလာ-လိမ္မာသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိသဇ္ဈာတိ-ကား၊ အဘိဂတာ-ရှေ့ရှု ရောက်အပ် ရောက်နိုင်၏၊ (သွားလာအပ်၊ သွားလာနိုင်၏၊) ကေဟိ- အဘယ်သူတို့သည်၊ အဘိဂတာ-ရှေ့ရှု ရောက်အပ် ရောက်နိုင်သနည်း?၊ ဣတိ- ဤကား၊ အမေးတည်း၊ အတ္ထိကေဟိ အတ္ထိကေဟိ-အလိုရှိကုန်၊ အလိုရှိကုန် သော၊ မနုဿေဟိ-တို့သည်၊ (အဘိဂတာ၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဖြေတည်း၊) ပန-ဆက်၊ ကရဏတ္ထေ-ကရိုဏ်းအနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္ထိကာနံ အတ္ထိကာနံ မနုဿာနန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပညာသာယ စ ရတ္တိံ ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ ပညာသကဟာပဏေ-ငါးဆယ် သော အသပြာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ရတ္တိံ-ညဉ့်၌၊ (တစ်ည၌အတွက်၊)

ပဒက္ခိကာ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။အဗ္ဗပါလီဟူသည် ဤခန္ဓက၌လည်းကောင်း၊ ရှေး ဘေသဇ္ဇကုန္ဒက၌လည်းကောင်း လာသည့်အတိုင်း ထင်ရှားသော အဗ္ဗပါလီပင်တည်း၊ ဤမျှလောက် ထင်ရှားသော အဗ္ဗပါလီသည် နဂိုကပင် သရက်ပင်ပေါ်၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေ နေခဲ့သော သတို့သမီးဖြစ်သည်၊ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန်လှပသူ ဖြစ်၍ မင်းသားတိုင်းက အလိုရှိနေကြသောကြောင့် တရားရုံး၌ သူရထိုက်၊ ငါရထိုက် ငြင်းခုံကြရာ ထိုရန် မအေးမည်စိုး၍ တရားသူကြီးတို့က အများနှင့် ဆက်ဆံအောင် ပြည့်တန်ဆာမ ရာထူးဖြင့် မြှောက်စားလိုက်ကြလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ပြည်ကြီး၏ အဆင်တန်ဆာ (ပြည့်တန်ဆာမ) အဖြစ်ဖြင့် နေစဉ် မိမိသာရမင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က နောက်ပါ သုံးလေးယောက်နှင့်အတူ ရပ်ဖျောက်၍ အဗ္ဗပါလီထံ ရောက်ဖူး၏၊ ထို အကြိမ်၌ပင် ကိုယ်ဝန်ရကြောင်းကို သိ၍ ပြောသောအခါ မိမိသာရကလည်း သူ့ကိုယ်သူ မိမိသာရမင်း ဖြစ်ကြောင်း တိုးတိုးတိတ်တိတ် နှုတ်ပိတ် လက်ဆောင် ပေးခဲ့၏၊ ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ မွေးဖွားသောအခါ “ဝိမလကောဏ္ဍည”အမည်ရှိ သော သတို့သားကို ရ၏၊ ထို သတို့သား ကြီးရင့်သောအခါ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်၊ အဗ္ဗပါလီမယ်တော်လည်း နောင်အခါ သူ့ဥယျာဉ်ဝယ် ကျောင်းတိုက်တည်၍ ဘုရားရှင်အား လှူဒါန်းပြီးနောက် ကျောင်းအမ ဖြစ်ပြီးမှ ဘိက္ခုနီ ပြု၍ ရဟန္တာမ ဖြစ်လေသည်။ [အဗ္ဗပါလီထေရ်ဂါထာ။]

ကထာ]

စီဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၀၅

ဂစ္ဆတိ-သွားနိုင်၏။ နေဂမောတိ-ကား၊ ကုဋ္ဌမ္ဗိယဂဏော-သူကြွယ်အပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သူကြွယ်အပေါင်းတွင် ပါဝင်သူတည်း။

၃၂၇။ သာလဝတိ၊ ယေ၊ ဝုဠာပေသီတိ-ကား၊ နာဂရာ-မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ (မြို့သူမြို့သားတို့က)၊ ဒွေသတသဟဿာနိ-နှစ်သိန်းတို့လည်းကောင်း၊ ရာဇာ-သည်၊ (မင်းက)၊ သတသဟဿံ-တစ်သိန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ သတသဟဿာနိ-သုံးသိန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညံ-သုံးသိန်းမှ တစ်ပါးသော၊ အာရာမုယျာနဝါဟနာဒိပရိစ္ဆေဒံ စ-ခြံ၊ ဥယျာဉ်၊ ယာဉ်အစရှိသော အပိုင်းအခြားကိုလည်းကောင်း၊ ဒတွာ-၍၊ ဝုဠာပေသံ-ထစေကြကုန်ပြီ၊ (ထူထောင်ကြကုန်ပြီ)၊ ဂဏိကဋ္ဌာနေ-အပေါင်းဆိုင်သော မိန်းမအရာ၌၊ (ပြည့်တန်ဆာမအရာ၌)၊ ထပေသံ-ထားကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဂဏဿ+သန္တကာ ဂဏိကာ-လူအပေါင်း၏ ဥစ္စာ၊ (အပေါင်းဆိုင် ပြည့်တန်ဆာမ)၊ ပဋိသတေန စ ရတ္တိံ ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ ရတ္တိံ-ညဉ့်၌၊ ပဋိသတေန-အသီးအသီးတစ်ရာဖြင့်၊ (တစ်ရာစီဖြင့်)၊ ဂစ္ဆတိ-သွားရ၏၊ ဂိလာနံ ပဋိဝေဒေယျန္တိ-ကား၊ ဂိလာနဘာဝံ-ဂိလာန၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာပေယျံ-သိစေရပါမူကား၊ (ယံ နှုန-ကောင်းလေစွာ)၊ ကတ္တရာသုပ္ပေတိ-ကား၊ ဇိဏ္ဏသုပ္ပေ-ဟောင်းနွမ်းသောစကော၌၊ (စကောစုတ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ ဆဋ္ဌေဟိ၌ စပ်။)

၃၂၈။ ကာ ဓေ ဒေဝ မာတာ၊ ကော ပီတာတိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ-မေးသနည်း?၊ တံ-ထို စီဝကကို၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ရာဇဒါရကာ-မင်းသားတို့သည်၊ ကိဠန္တာ- ကစားကုန်စဉ်၊ ကလဟေ- ငြင်းခုံခြင်းသည်၊

နေဂမော။ ။ “ရာဂေဟကော နေဂမော”ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိ၏။ ရာဂေဟကော ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေကြောင်းကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် နေဂမော အရ “နိဂုံး၌ နေသူ”ဟု မဖြစ်နိုင်တော့၊ မြို့သူဌေးလောက် ပစ္စည်း မပေါ်ဘဲ တောသူဌေးလောက်သာ ပစ္စည်း ပေါသောကြောင့် “နေဂမော”ကို “ကုဋ္ဌမ္ဗိယဂဏော”ဟု ဖွင့်သည်။ ကုဋ္ဌမ္ဗိယဿ+အတ္တိတိ ကုဋ္ဌမ္ဗိယော၊ ဂဏော ကား ထို သူဌေးသည် နိဂုံး (နေပုဒ်-နယ်) သူဌေး အမျိုးအစား ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်ဟု ကြံပါ၊ ယောဇနာ၌ “နိဂဓေ+ဓသတိတိ နေဂမော”ဟု ပြုလေသည်။ ရာဂေဟကော ကို ထောက်၍ စဉ်းစားသင့်၏။ “နိဂဓေ+ဓာတာ (ဘဝေါ) နေဂမော”ဟုသာ ပြုသင့်သည်။

ကာ ဓေ ယေ၊ ပုစ္ဆိ။ ။ ဤသို့ မေးသောအခါ အဘယမင်းသည် တကယ်ပင် မသိ၍လော၊ သို့မဟုတ် မပြောလို၍လေလော မသိရ၊ “အဟမ္ဘိ ခေါ တော ဘဏော စီဝက မာတာနံ န ဓာနာမိ၊ အပိ ဓာဟံ တော ပီတာ၊ မယာသိ ဝေါသာပိတော”ဟု

ဥဋ္ဌိတေ-ဖြစ်ပါလတ်သော်၊ နိမ္မာတိကော-အမေမရှိတဲ့ အကောင်၊ (အမိမဲ့သား၊) နိပွတိကော-အဖေမရှိတဲ့ အကောင်၊ (အဖမဲ့သား၊) ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ ကိရ-ပြောဆိုကြကုန်သတတ်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ အညေသံ-မိမိမှတစ်ပါး အခြား ကုန်သော၊ ဒါရကာနံ-ကလေးတို့၏(အထံသို့)၊ ဆဏာဒီသု-ပွဲလမ်းသဘင် အစရှိသော အခါတို့၌၊ စုဠမာတာမဟာမာတာဒယော-မိထွေး၊ မိကြီး အစရှိ သူတို့သည်၊ (ဒေါ်လေး၊ ဒေါ်ကြီး အစရှိသူတို့သည်၊) ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော လက်ဆောင်ကို၊ ပေသေန္တိ ယထာ-ပို့ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တဿ-ကို ဇီဝက၏ (အထံသို့)၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံ တစ်ခုသော လက်ဆောင်ကို၊ န ပေသေတိ-မပို့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထို **ဇီဝက**သည်၊ တံ သဗ္ဗ-ထို အလုံးစုံကို၊ စိန္တေတွာ-စဉ်းစား၍၊ အဟံ-သည်၊ နိမ္မာတိကောယေဝ-တကယ်ပင် အမိမရှိသူသည်၊ (အမိ)န ခေါ်-ဖြစ်လေရော သလော?၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဇာနနတ္ထံ-သိခြင်း အကျိုးငှာ၊ ကာ ဒေဝ မာတာ၊ ကော ပိတာတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။

ယန္တုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျန္တိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ ဝေဇ္ဇသိပ္ပံ-ဆေ ဆရာ၏ အတတ်ကို၊ ယန္တုန သိက္ခေယျံ-သင်ရပါမူကား၊ ကောင်းလေစွ၊

ပြောဆိုလေသည်၊ ဤ၌ **အဘယမင်းသားသည် “ဗွေးစားသော အဖေ”**ဟု ဆိုသော် လည်း **ဇီဝက**သူငယ်၏ ကိုယ်ဝန်သည် **အဘယမင်းသားနှင့်**ရသော ကိုယ်ဝန်ပင်တည်း။

ဆက်ဦးအံ့- **အဘယမင်းသား** ဆိုသူသည်လည်း **ဥဇ္ဇနိပြည် ပဒုမဝတီမည်သော** ပြည်တန်ဆာမ၏ သားပင်တည်း၊ **ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာသည်** နပျိုစဉ်အခါတုန်းက **ပဒုမဝတီ**၏ အကြောင်းကို ကြားရ၍ တွေ့ချင်လှသောကြောင့် ပုရောဟိတ်ကို ပြောပြရာ ပုရောဟိတ်က သူ၏ မန္တာန်အစွမ်းဖြင့် **ကုမ္ဘီရနတ်**ကို ပူးဝင်စေ၍ ထို **ကုမ္ဘီရနတ်**၏ အစွမ်းဖြင့် **ဗိမ္ဗိသာရမင်း**ပျိုကလေးကို **ပဒုမဝတီ** အထံသို့ ဆောင်ပို့ရသတတ်၊ ထို ညဉ့်၌ပင် **အဘယမင်းသား** ကိုယ်ဝန်ကို ရ၏၊ ကိုယ်ဝန်ရကြောင်းကို **ပဒုမဝတီ**သည် **ဗိမ္ဗိသာရမင်းအား** ပြောပြရာ **ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်** သူ၏ အမှတ်အသားပါသော လက်စွပ် ကို ပေး၍ သားတော်ဖွားလျှင် သူ့အထံသို့ ပို့ရန် မှာကြားခဲ့လေသည်၊ **အဇာတသတ်** ၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့် ခမည်းတော် **ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာ** နတ်ရွာစံသောအခါ ထို **အဘယမင်းသားသည်** သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။ [အဘယ ထေရဂါထာ။]

ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ တဿ-ထို ဇီဝက၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိ?)၊ ဣမာနိ ဟတ္ထိအဿသိပ္ပာဒိနိ-ဤ ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ် အစရှိသော အတတ်တို့သည်၊ ပရူပဃာတပဋိ သံယုတ္တာနိ-သူတစ်ပါးတို့ကို ညည်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်၏၊ ဝေဇ္ဇသိပ္ပံ-ဆေးဆရာ၏ အတတ်သည်၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ-ရှေးအဖို့၌ မေတ္တာရှိသည်၊ (သတ္တဝါများကို အနာရောဂါ ကင်းကွာ၍ ကျန်းမာချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာ ရှေ့သွားရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဟိတပဋိသံယုတ္တံ-စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်၏၊ ဣတိ-ဤ အကြံသည်၊ (အဟောသိ ကိရ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝေဇ္ဇသိပ္ပမေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ယန္တုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေယုန္တိ-ဟူ၍၊ စိန္တေသိ။

အပိ စ-သည်သာမကသေး၊ [နောက်၌ “**စောဒိယမာနောပိ**”ဝယ် သမ္ပိဏ္ဏန ပိ ကို ကြည့်၍ အပိ စကို အနက်ပေးသည်၊ ယောဇနာ၌ “**အပိ စ ကေဇ္ဈန**”ဟု စွဲ၏၊] အယံ-ဤ **ဇီဝက**သည်၊ [**“ပတ္ထနံ အကာသိ”**၌ စပ်၊] ဣတော-ဤ ကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသုတသဟဿဿ-ကမ္ဘာတစ်သိန်း၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ပဒုမုတ္တရဿ-**ပဒုမုတ္တိရံ** မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဥပဋ္ဌာကံ-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ (ဝေဇ္ဇံ၌ စပ်၊) အယံ-ဤ ယောက်ျား သည်၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော- ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေးတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတုပရိသန္တရေ- ပရိသတ်လေးပါး၏ အလယ်၌၊ ပတ္တတဂုဏံ- ပျံ့နှံ့သော ဂုဏ်ရှိသော၊ ဝေဇ္ဇံ-ဆေးဆရာကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဌာနန္တရံ-အရာထူးသို့၊ ပါပုဏေယျံ-ရောက်ရပါမူကား၊ အဟော ဝတ-ဪ... ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ-ဘုရား အမှူးရှိသော၊ သံဃဿ-သံဃာတော် အား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ဝပ်ချပြီး၍၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟမ္မိ-တပည့်တော်သည်လည်း၊ တုမှာကံ- ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ အသုကဝေဇ္ဇော ဝိယ-ထိုမည်သော ဆေးဆရာကဲ့သို့၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော- ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါလို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထနံ-ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ-ပြုပြီး၊ တာယ ပုရိမပတ္ထနာယ-ထို ရှေး၌ ဖြစ်သော ဆုတောင်းမှုသည်၊ စောဒိယမာနော-တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သည်၊

(ဟုတွာ)ဝိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဒေသ(ဒေသော)-ဤ
စိဝကသည်၊ ဝေဇ္ဇသိပ္ပာမေဝ-ဆေးဆရာ၏ အတတ်ကိုသာ၊ သန္နာယ-၍၊
 ယန္တုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျန္တိ-ဟူ၍၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ။

၃၂၉။ **ဒိသာပါမောက္ခော**တိ-ကား၊ သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်
 မျက်နှာတို့၌၊ ဝိဒိတော-အများသိအပ်သော၊ ပါကဠော-ထင်ရှားသော၊ ဝါ-
 တစ်နည်း၊ ပဓာနော-ပြဋ္ဌာန်းသော၊ (ဝေဇ္ဇော ပဋိဝသတိ၌ စပ်၊) ဣတိ
 အတ္ထော၊ [**“ဒိသာသု+ပါမောက္ခော ဒိသာပါမောက္ခော”**ဟု ပြု၊ ပါမောက္ခောကို
“ဝိဒိတော ပါကဠော”ဟုလည်းကောင်း၊ **“ပဓာနော”**ဟုလည်းကောင်း နှစ်နည်း
 ဖွင့်သည်၊] စ-ဆက်၊ တသ္မိံ သမယေ-စိဝက၏ အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊
 တက္ကသီလတော- တက္ကသိုလ်မှ၊ ဝါဏီဇာ- ကုန်သည်တို့သည်၊ အဘယ
 ရာဇကုမာရုံ-**အဘယ**မင်းသားကို၊ ဒဿနာယ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ အာဂမံသု-
 လာကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထို ကုန်သည်တို့ကို၊ ဇီဝကော-သည်၊ တုမေ-တို့သည်၊
 ကုတော-အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတာ-လာခဲ့ကြကုန်သနည်း?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-
 မေးပြီ၊ (မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊) တက္ကသီလတော-တက္ကသိုလ်မှ၊ (အာဂတာ-
 လာခဲ့ကြကုန်ပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ တတ္ထ-ထို တက္ကသိုလ်၌၊
 ဝေဇ္ဇသိပ္ပာမရိယော-ဆေးဆရာ၏ အတတ်ကို သင်ပေးသော ဆရာသည်၊
 အတ္ထိ-ရှိပါသလော?၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ကုမာရ-မင်းသား၊ အာမ-အိမ်၊
 တက္ကသီလာယံ-၌၊ ဒိသာပါမောက္ခော-အရပ်မျက်နှာတို့၌ ထင်ရှားကျော်စော
 သော၊ ဝါ-အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပဓာနဖြစ်သော၊ ဝေဇ္ဇော-ဆေးဆရာသည်၊
 ပဋိဝသတိ-နေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤစကားကို၊
 ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြံပါ၊) သုတွာ-ကြားရ၍၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊
 ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ ဂစ္ဆထ-ပြန်သွားကြကုန်၏၊ (တဒါ-၌၊) မယံ-
 ကျွန်တော်အား၊ အာရောစေယျာထ-ပြောကြပါကုန်၊ ဣတိ အာဟာ-ပြီ၊ တေ-
 ထို ကုန်သည်တို့သည်၊ တထာ-ထို ပြောအပ်သည့်အတိုင်း၊ အကံသု-ပြုကြ
 ကုန်ပြီ၊ သော-ထို **စိဝက**သည်၊ ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြော
 ဘဲ၊ တေနဟိ-ထို ကုန်သည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ တက္ကသီလံ-တက္ကသိုလ်သို့၊
 အဂမာသိ-လိုက်သွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အဘယံ ရာဇကုမာရုံ အနာပုစ္ဆာတိ
 အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

ဣစ္ဆာမဟံ၊ ယေ၊ သိက္ခိတုန္တိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဂုဏတ္ထံ-လျှို့ဝှက်သော အနက်ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ) - ထုတ်၍ ပြဦးအံ့၊ တံ - ထို စီဝကကို၊ ဥပသင်္ကမန္တံ - ချဉ်းကပ်လာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သော ဝေဇ္ဇော- ထို ဆေးဆရာသည်၊ တာတ-အမောင်၊ တံ-သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း?၊ ဣတိ ပုစ္ဆိ၊ သော-ထို စီဝကသည်၊ (အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊) ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇဿ- ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇာ၏၊ နတ္တာ- မြေးဖြစ်သော၊ အဘယရာဇကုမာရဿ-အဘယမင်းသား၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ အမိ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တာတ-အမောင်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-သည်၊ ဣဓ-ဤ အရပ်သို့၊ အာဂတော-လာသည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း?၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ တတော-ထိုသို့ မေးခြင်းကြောင့်၊ သော-ထို စီဝကသည်၊ (အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊) တုမှာကံ-အရှင်ဆရာတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သိပ္ပံ- အတတ်ကို၊ သိက္ခိတံ-သင်ခြင်းငှာ၊ (အာဂတော-သည်၊ အမိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ အာစရိယ-ဆရာ၊ အဟံ-သည်၊ သိပ္ပံ-အတတ်ကို၊ (ဆေး ဆရာ၏ အတတ်ကို၊) သိက္ခိတံ၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။

မဟုဉ္စ ဂဏ္ဍာတိတိ-ကား၊ အညေ-စီဝကမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဓတ္တိယ ကုမာရာဒယော-မင်းဇာတ်ရှိသော သတို့သား အစရှိသူတို့သည်၊ (မင်းသား စသူတို့သည်၊) အာစရိယဿ-အား၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ အကတွာ-မပြုလုပ်မူ၍၊ သိက္ခန္တိယေဝ ယထာ-သင်ရုံသာ သင်ကြရကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သော-ထို စီဝကသည်၊ န (သိက္ခိတိ)-သင်ရုံသာ သင်ရသည် မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ သော- စီဝကသည်၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ဓနံ-ကို၊ အဒတွာ-မပေးနိုင်၍၊ (မပေးနိုင်ခြင်း ကြောင့်၊) ဓမ္မန္တေဝါသိကောဝ-ဓမ္မအန္တေဝါသိကသည်သာ၊ ဟုတွာ-၍၊ ဧကံ ကာလံ-တစ်ချိန်၌၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကြီး၏၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်ရ၏၊ [အတတ်သင်ပေးသော ဆရာကြီးကိုပင် “ဥပဇ္ဈာယဿ” ဟု ဆိုထားသည်၊] ဧကံ ကာလံ-၌၊ (သိပ္ပံ)၊ သိက္ခိတိ-သင်ရ၏၊ ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဘိနိဟာရသမ္ပန္နော-ဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ (ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကအဖြစ်သို့ ရှေ့ရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံ သော၊) ကုလပုတ္တော- အမျိုးသားသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ မေဓာဝိတာယ-

လျှင်မြန်သော ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုဉာဏ်-များစွာလည်း၊ ဂဏှာတိ-
သင်ယူနိုင်၏။ လဟုဉာဏ်-လျှင်စွာလည်း၊ ဂဏှာတိ-၏၊ သုဋ္ဌ၊ စ-ကောင်းစွာ
လည်း၊ ဥပဓာရေတိ- စူးစမ်း ဆင်ခြင်နိုင်၏။ အဿ- ထို အမျိုးသား၏၊
(အမျိုးသားဖြစ်သော **စီဝက**၏၊) ဝါ-သည်၊ ဂဟိတဉာဏ်-သင်ယူအပ်ပြီးသော
အတတ်သည်လည်း၊ န သမ္ပဿတိ-မပျောက်ပျက်၊ ဝါ-မမေ့။

သတ္တ ၈။ **ပေ၊ ပညာယတိတိ** ဧတ္ထ-၌၊ (ဂုဇ္ဈတ္တ-ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ
ဒဿမိ)-အံ၊ အယံ ဧဝကော-သည်၊ (ဥဂ္ဂဟေသိ၌ စပ်၊) ယတ္တကံ-အကြင်မျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိသော အတတ်ကို၊ အာစရိယော-ဆရာကြီးသည်၊ ဇာနာတိ-
သိ၏၊ ယံ-အကြင် အတတ်ကို၊ (ဆရာတတ်သလောက် အတတ်ကို၊) အညေ-
စီဝကမှ တစ်ပါးသော တပည့်တို့သည်၊ သောဠသဟိ ဝဿဟိ-တစ်ဆယ့်
ခြောက်နှစ်တို့ဖြင့်၊ (တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ကြာအောင်၊) ဥဂ္ဂဏန္တိ-သင်ယူကြရ
ကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော အတတ်ကို၊ (တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်
ကြာအောင် သင်ယူရသော အတတ်ကို၊) သတ္တဟိ မာဿဟိ-ခုနစ်လတို့ဖြင့်၊
(သတ္တဟိ ဝဿဟိ-ခုနစ်နှစ်တို့ဖြင့်၊) ဥဂ္ဂဟေသိ-သင်ယူပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်
ခုနစ်လတို့ဖြင့် သင်ယူနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဒေဝရညော-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊
သက္ကဿ-သိကြား၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ?)၊
အယံ-ဤ **စီဝက**သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေး
ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂဝိဿာသကော- အမြတ်ဆုံးဖြစ်၍ အကျွမ်းဝင်သူသည်၊
ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟန္တ-ယခု၊ နံ-ထို **စီဝက**ကို၊ ဘေသဇ္ဇယောဇနံ-
ဆေးကို ယှဉ်စပ်စေနည်းကို၊ (ဆေးဖော်စပ်နည်းကို၊) သိက္ခာပေမိ-သင်စေအံ့၊

သတ္တဟိ မာဿဟိ။ ။ အချို့စာအုပ်၌ “**သတ္တတိ ဝဿဟိ**”ဟု ရှိ၏၊ ရှေး
စာအုပ်များ၌ကား “**သတ္တဟိ မာဿဟိ**”ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်၌ “**သတ္တ ၈ မေ
ဝဿာနိ**”ကို ထောက်လျှင် “**သတ္တတိ ဝဿဟိ**”ဟု ရှိသောပါဠိက မှန်သကဲ့သို့
ထင်ရ၏၊ သို့သော် ခုနစ်နှစ် သင်ရခြင်းမှာ သိကြားမင်း သင်ပေးအပ်သော အတတ်
များကြောင့်သာ ကြာခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဆရာကြီး၏ သင်ရိုးအတတ်ကိုကား ခုနစ်နှစ်
ကြာအောင် သင်ဖွယ် မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် **စီဝက**၏ ဉာဏ်စွမ်း၊ ပါရမီစွမ်းကို
ထောက်လျှင် “**သတ္တဟိ မာဿဟိ**”ဟူသော ပါဠိသာ အမှန် ဖြစ်စရာ ရှိသည်၊
[“**ယတ္တကံ သိပ္ပံ အာစရိယော ဇာနာတိ၊ တတ္တကံ အယံ ဧဝကော ဇာနာတိ**”ဟု
နိယမဝါကျ ထည့်၍ ယောဇနာ ဖွင့်၏၊ ယတ္တကံ၊ ယံတို့၏ နိယမသည် “**တံ
သဗ္ဗံ**”ဟု ရှိသောကြောင့် ထည့်ဖွယ် မလိုဟု ထင်သည်။]

ဣတိ-ဤ အကြံသည်၊ (အဟောသိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ အာစရိယဿ-
၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ အဇ္ဈာဝသိဝံသာ-ကပ်ဝင်၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာ
အားဖြင့် သင်ပေးအပ်သော်၊ ကမ္မဝိပါကံ-ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ရောဂါကို၊
ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသရောဂံ-ကြွင်းသော ရောဂါကို၊ ဧကေနေဝ-
တစ်ကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘေသဇ္ဇယောဂေန-ဆေးကို ယှဉ်စပ်ခြင်းဖြင့်၊
တိကိစ္ဆိတုံ-ကုစားခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တထာ-ထို စွမ်းနိုင်
လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ-ထို **စီဝက**ကို၊ ဘေသဇ္ဇယောဂေန-
ဆေးကို ယှဉ်စပ်စေနည်းကို၊ သိက္ခာပေသိ-သင်စေပြီ၊ (သင်ပေးပြီ။)

ပန-ထိုသို့ပင် သိကြား ကူ၍ သင်ပေးအပ်ပါသော်လည်း၊ သော-ထို
စီဝကသည်၊ အာစရိယဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ သိက္ခာမိ-သင်နေ၏၊ ဣတိ-
သို့၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒါနိ-၌၊ စီဝကော-သည်၊
တိကိစ္ဆိတုံ-ဆေးကုခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော-စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့
နလုံးသွင်း၍၊ သက္ကေန-သည်၊ ဝိသဋ္ဌမတ္ထေ-လွတ်အပ်ကာမျှ ဖြစ်လတ်သော်၊
ဧဝံ-သို့၊ (“**အဟံ ခေါ ဗဟုဉ္စ ဂဏှာမိ**” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်လာသည့်
အတိုင်း၊) စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ အာစရိယံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အာစရိယော-
သည်၊ ဣမိနာ-ဤ **စီဝက**သည်၊ မမ-ငါ၏၊ အာနုဘာဝေန-အစွမ်းဖြင့်၊ န
ဥဂ္ဂဟိတံ-သင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဒေဝတာနုဘာဝေန-နတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊
ဥဂ္ဂဟိတံ-သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတ္တာဝ-သိ၍သာလျှင်၊ (သိခြင်းကြောင့်
သာလျှင်၊) တေနဟိ ဘဏေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြောပြီ၊
သမန္တာ ယောဂေန အာဟိဏ္ဍန္တာတိ-ကား၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊
ဧကေနေန-တစ်ပေါက်တစ်ပေါက်သော၊ ဒွါရေန-တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-
ထွက်၍၊ စတ္တာရော ဒိဝသေ-လေးရက်တို့ပတ်လုံး၊ အာဟိဏ္ဍန္တာ-လှည့်လည်
လတ်သော်၊ (န အဒ္ဒဿ၌ စပ်၊)

ကမ္မဝိပါကံ။ ။ ကံ၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးဖြစ်သော ရောဂါဟူ၍ မရှိနိုင်၊ ကံကို
အရင်းခံ၍ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါကိုပင် ကာရဏူပစာရ
အားဖြင့် “**ကမ္မဝိပါကံ**”ဟု ဆိုထားသည်၊ [ကမ္မဝိပါကန္တိ ကမ္မပစ္စယဥတုစိတ္တာဟာရ
သမုဋ္ဌိတံ အပ္ပဋ္ဌိဗာဟိယရောဂံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ကမ္မဿေ အဘာဝါ၊ - ဝိမတိ။]

ပရိတ္တံ ပါထေယျံ ပါဒါသီတိ-ကား၊ အပ္ပမတ္တကံ-နည်းသော အတိုင်း အရှည်ရှိသော ရိက္ခာကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ [**“ပါထေယျမဒါသိ”** ဟုလည်း ရှိ၏၊] ကဿာ-ကြောင့်၊ (အပ္ပမတ္တကံ၊ အဒါသိ-နည်း?)၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တစ်နည်း၊ ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ တဿ-ထို ဆရာကြီး၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ?)၊ အယံ-ဤ **နိဝက**သည်၊ မဟာကုလဿ-ကြီးကျယ်သော အမျိုး၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဂတမတ္တော-ရောက်ကာမျှသည်၊ (သမာနော) ယေဝ-ဖြစ်သော်သာ၊ ပိတိပိတာမဟာနံ-ခမည်းတော်၊ ဘိုးတော်တို့၏၊ သန္တိကာ-အထံမှ၊ မဟာသက္ကာရံ-မျိုးစွာသော သက္ကာရကို၊ (ဗျားစွာသော ဆုလာဘ်ကို၊) လဘိဿတိ-ရလတ္တံ့၊ တတော-ထိုသို့ ရခြင်းကြောင့်၊ မယံ ဝါ-ငါ၏သော် လည်းကောင်း၊ သိပ္ပဿ ဝါ-အတတ်၏သော်လည်းကောင်း၊ ဂုဏံ-ဂုဏ် ကျေးဇူးကို၊ န ဇာနိဿတိ-မသိလတ္တံ့၊ ပန-အနွယ်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား ၌၊ ခိဏပါထေယျာ-ကုန်သော ရိက္ခာရှိသည်၊ (သမာနော-သော်၊) သိပ္ပံ-ကို၊ ပယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ မယံ စ-၏လည်း ကောင်း၊ သိပ္ပဿ စ- လည်းကောင်း၊ ဂုဏံ- ကို၊ ဇာနိဿတိ- သိလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပရိတ္တံ-အနည်းငယ်သော ရိက္ခာကို၊ ဒါပေသိ-ပေးစေပြီ။

အ၊ အ၊ အ၊ အ၊ အ၊ အ

သေဋ္ဌိဘရိယာဒိဝတ္ထုကထာ

၃၃၀။ ပသတေနာတိ-ကား၊ ဧကဟတ္ထပုဋ္ဌေန-လက်တစ်ခုပဲ အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ (သပ္ပိနာဋ္ဌံ စပ်၊) ပိစုနာတိ-ကား၊ ကပ္ပာသပဋ္ဌလေန- ဝါဂွမ်းလွှာဖြင့်၊ (ဂဏှာတိဋ္ဌံ စပ်၊) ယတြ ဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယာ- အကြင် သူဌေးကတော်သည်၊ (ဂါဟာပေဿတိ)နာမ-ယူစေတုံသေး၏၊ (ယူစေတယ်ဟု ရှိရသေး၏၊) အယံ ဃရဏီ-ဤ အိမ်ရှင် သူဌေးကတော်သည်၊ ယာဝ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ (**“လုခါဝတ-ခေါင်းပါးလေစွ၊ ဝါ-နှမြောလေစွ”** ဟု ပါဠိတော် ထည့်စပ်၊) ကိမ္ဘိမာယန္တိ-ကား၊ အယံ (ဃရဏီ)-ဤ အိမ်ရှင် သူဌေးကတော်သည်၊ မေ-ငါ့အား၊ (ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒေယျဓမ္မံ- ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းကို၊) ကိမ္ဘိ (ဒဿတိ)-အဘယ်မှာ ပေးတော့လတ္တံ့နည်း?၊ တစ်နည်း၊ အယံ (ဃရဏီ) - သည်၊ မေ - အား၊

(ကိဉ္စိ-သော၊ ဒေယျဓမ္မံ-ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော၊) ကိဉ္စိ-အဘယ်ကို လည်း၊ (ဒဿတိ-ပေးတော့လတ္တံ့နည်းဟု ပါဠိတော် ထည့်စပ်၊) ဥပစာနာမ တဿ သံယမဿာတိ-ကား၊ ကတဿ စ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆေးကုမှုအား လည်းကောင်း၊ ရောဂုပသမဿ စ-ရောဂါ ငြိမ်းအေးခြင်းအားလည်းကောင်း၊ ဥပကာရံ-လျော်စွာပြုတတ်သော ကျေးဇူးကို၊ ဇာနာမ-သိပါကုန်၏၊ ဣတိ (အယံ)-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-သူဌေးကတော်၏ အလိုတည်း၊ [သဒ္ဓတ္ထမဟုတ် အဓိပ္ပာယတ္ထ-ဟူလို။]

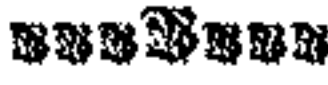
၃၃၁။ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ တုယံ ဟောတူတိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဂုဏ္ဏတ္ထံ-ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)-အံ၊ ရာဇာ-သည်၊ (စိန္တေတွာ အာဟဉ္စ စပ်၊) ဣမံ- ဤ အလုံစုံသော တန်ဆာကို၊ သစေ ဂဏှိဿတိ-အကယ်၍ ယူအံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပမာဏယုတ္တေ-အတိုင်းအရှည်အား သင့်လျော်သော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ နံ-ထို စိဝကကို၊ ထပေဿာမိ-ထားအံ၊ [ယူလျှင် သင့်တော်ရုံအရာ၌ ထားမည်- ဟူလို၊] သစေ န ဂဏှိဿတိ-အကယ်၍ မယူအံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ နံ-ထို စိဝကကို၊ အဗ္ဘန္တရိကံ-အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ ဝိဿာသကံ-အကျွမ်းဝင်သူကို၊ (အခြားနေရာ၌ “ဝိဿာသိကံ-အကျွမ်းဝင်ခြင်း ရှိသူကို”ဟုလည်း ရှိ၏၊) ကရိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (“သဗ္ဗာလင်္ကာရံ တုယံ ဟောတူ”ဟူ၍၊) အာဟ-မိန့်ပြီ၊ အဘယကုမာရဿပိ-အဘယမင်းသား ၏လည်းကောင်း၊ နာဠကာနမ္ပိ-ကချေသည် မောင်းမတို့၏လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ?)၊ န ဂဏှေယျ-မယူပါမူကား၊ အဟော ဝတ-ဪ...ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ (စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ) [မယူလျှင် အတွင်းလူ

ဥပ ခေ၊ သံယမဿ။ ။ သာရတ္ထ၌ “သံယမဿာတိ အာနိသံသဿ၊ ဥပယောဂတ္ထေ ဧတံ သာမိဝစနံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို-“မယံ အဂါရိကာ နာမ- တို့မည်သည်၊ ဧတဿ သံယမဿ-ဤ အကျိုးကို၊ (ထောပတ်ကို တို့ယူစေခြင်း အကျိုးကို) ဥပစာနာမ-သိပါကုန်၏”ဟု ပေးပါ၊ သို့သော် သံယမသဒ္ဓါ၏ အာနိသံသ အနက်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ဝိမတိ၌ သာရတ္ထအဖွင့်ကို သဘောမကျ၍ “ပါဠိယံ သံယမဿာတိ သင်္ဂဏနဿ အဝိသဇ္ဇနဿ”ဟု ဖွင့်၏၊ သံယမဿ-ထောပတ်ကို စွန့်မပစ်ဘဲ သိမ်းယူထားခြင်း၏၊ ဖလံ-အကျိုးကို၊ “ဥပစာနာမ”ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ ဤ အဖွင့်သည် သံယမသဒ္ဓါ၏ စောင့်စည်းခြင်း အနက်နှင့် လျော်၏ဟု ထင်သည်၊ ဝိသဇ္ဇနဿ၏နောက်၌ “ရောဂဿ”ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်ဟန် တူသည်။

ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “မယုလျှင် ကောင်းလေစွ”ဟု အကြံ ဖြစ်ကြသည်။
သောပိ-ထိုစီဝကသည်လည်း၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ (အဘယမင်းသားနှင့်
မောင်းမတို့၏၊) စိတ္တံ-ကို၊ ဥတွာ ဝိယ-သိသကဲ့သို့၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ဣဒံ-
ဤ အလုံးစုံသော တန်ဆာသည်၊ မေ-ကျွန်တော်၏၊ အယျိကာနံ-
အဘွားတော်တို့၏၊ အာဘရဏံ-တန်ဆာပါတည်း၊ ဣဒံ-ဤ အလုံးစုံသော
တန်ဆာကို၊ မယံ- ကျွန်တော်အား၊ ဂဏှိတုံ- ယူခြင်းငှာ၊ န ပတိရူပံ-
မလျှောက်ပတ်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-သံတော်ဦးတင်၍၊ အလံ ဒေဝါတိအာဒိ-
အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-သံတော်ဦးတင်ပြီ။

အဓိကာရံ မေ ဒေဝေါ သရတုတိ-ကား၊ မေ-ကျွန်တော်၏၊ ဝါ-
သည်၊ ကတဿ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆေးကုမှုအား၊ ဥပကာရံ-လျော်စွာ ပြုတတ်
သော ကျေးဇူးကို၊ ဒေဝေါ-မင်းမြတ်သည်၊ သရတု-အမှတ်ရတော်မူပါ၊ ဣတိ
အတ္ထော၊ ရာဇာ-သည်၊ ပသန္နော-ကြည်ညိုသည်၊ (ကျေနပ်သည်၊ ဟုတွာ၊)
သဗ္ဗကာရသမ္ပန္နံ - အလုံးစုံ အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ (အိမ်၏
အသုံးအဆောင် အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံသော၊) ဂေဟဉ္စ-အိမ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊
အမ္မဝနုယျာနဉ္စ- သရက်ဥယျာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုသံဝစ္ဆရံ- နှစ်စဉ်၊
(နှစ်တိုင်း၊) သတသဟဿ ဥဋ္ဌာနကံ-တစ်သိန်းသော အခွန်ကို ထွက်စေနိုင်
သော၊ ဂါမဉ္စ-ရွာဆုကိုလည်းကောင်း၊ မဟာသက္ကာရဉ္စ-များစွာသော ကောင်းစွာ
ပြုအပ်သော ဆုလာဘ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ တေနဟိ ဘဏေတိ
အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြောပြီ။

ရာဇဂဟသေဋ္ဌိဝတ္ထုကထာ

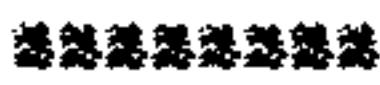
၃၃၂။ သက္ခိဿသိ ပန တံ ဂဟပတိတိ-ဟူ၍၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ အာဟ-
ပြောသနည်း?၊ ကိရ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တစ်နည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဣရိယာပထ
သမ္ပရိဝတ္တနေန-ဣရိယာပုထ်ကို ပြောင်းလွှဲခြင်းကြောင့်၊ မတ္ထလုဂံ-ဦးကျောက်
သည်၊ န သဏ္ဌာတိ-ကောင်းစွာ မတည်နိုင်၊ အဿ စ-ထို သူဌေး၏လည်း၊
ဝါ-သည်လည်း၊ တိဟိ သတ္တာဟေဟိ-သုံးသတ္တာဟတို့ဖြင့်၊ နိစ္စလဿ-
လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍၊ နိပန္နဿ- အိပ်လတ်သော်၊ မတ္ထလုဂံ- သည်၊

သဏ္ဌဟိဿတိ-ကောင်းစွာတည်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတွာ-၍၊ သတ္တသတ္တ
မာဿ-ခုနစ်လ ခုနစ်လတို့ကို၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ သတ္တသတ္တဒိဝဿပိ-
ခုနစ်ရက် ခုနစ်ရက်တို့ပတ်လုံးလည်း၊ အပ္ပေဝ နာမ နိပဇ္ဇေယျ-အိပ်နိုင်တန်ရာ
၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံခြင်းကြောင့်၊ န-ထို သူဌေးကို၊ ဧဝံ-ဤသို့ “သက္ခိဿသိ
ပန တွံ ဂဟပတိ” ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြ၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ ပရတော-
နောက်၌၊ အပိ စ ပဋိကစ္ဆေဝ မယာ ဉာတောတိ-ဟူ၍၊ (ဇီဝကေန) ဝုတ္တံ။

သိသန္တဝိ ဦးပွားရေတွာတိ-ကား၊ သိသစမ္ပ-ဦးခေါင်းရေကို၊ အပနေတွာ-
ဖယ်၍၊ သိဗ္ဗိနိ ဝိနာပေတွာတိ-ကား၊ သိဗ္ဗိနိ-ချုပ်စပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊
(ဒဿသိ၌ စပ်၊) ဦးခေါင်းအခွံ နှစ်ခု ဆက်စပ်နေသော အရပ်ကို “ချုပ်စပ်-
ဦးခေါင်းအစပ်-ဦးဆက်” ဟု ခေါ်ကြသည်၊] နာဟံ အာစရိယ သက္ကာမိတိ-
ကား၊ တဿ-ထို သူဌေး၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ မဟာဒုာဟော-ကြီးစွာသော
ပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နိ ကိရ-ဖြတ်သတတ်၊ [ဣရိယာပုထ် မပြောင်းလွဲဘဲ
အကြာကြီး အိပ်နေရသည့်အတွက် ကိုယ် အလွန်ပူလောင်နေသည်မှာ ထုံးစံပင်
ဖြစ်၏၊] တသွာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ “နာဟံ အာစရိယ သက္ကာမိ” ဟူ၍၊
အာဟ-ပြော၊ တိဟိ သက္ကာဟေတိတိ-ကား၊ တိဟိ-သုံးဖက်ကုန်သော၊ ပဿဟိ-
ဆေးတို့ဖြင့်၊ ဧကေနကေန-တစ်ခု တစ်ခုသော၊ သတ္တာဟေန-သတ္တာဟအားဖြင့်၊
[ဤနည်းအားဖြင့် သုံးသတ္တာဟ ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

၃၃၃။ ဧနံ ဥဿာရေတွာတိ-ကား၊ ဧနံ-လူအပေါင်းကို၊ နိဟရာပေတွာ-
ဖယ်ရှားစေ၍၊ (ဒဿသိ၌ စပ်။)

ပစ္စောတရာစဝတ္ထုကထာ

၃၃၄။ ဧဝုန္တံ ဓမ္မ သပ္ပိတိ- ကား၊ အယံ ရာဇာ- ဤ မင်းသည်၊
ဝိစ္စိကဿ-ကင်းမြီးကောက်၏အတွက်၊ (ကင်းမြီးကောက်ကြောင့်၊) ဇာတော
ကိရ-မွေးဖွားသတတ်၊ ဝိစ္စိကဝိသပဋိယာတာယ စ-ကင်းမြီးကော် အဆိပ်ကို
ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာလည်း၊ သပ္ပိ- ထောပတ်သည်၊ ဝိစ္စိကာနံ- တို့၏၊

ဝါ-တို့သည်၊ ပဋိကုလ-ရုံရှာဖွယ်ကောင်းသော၊ ဘောသန္တ-ဆေးသည်၊ ဟောတိ-
 ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ “**ဧကန္တံ မေ သပ္ပိ**” ဟူ၍၊ အာဟ-
 ပြောပြ၊ **ဥဗ္ဗေကံ ဒဿတီတိ-** ကား၊ ဥဂ္ဂါရံ- ကြို့ထိုးခြင်းကို၊ ဒဿတိ-
 ပေးလတ္တံ့၊ **ပညာသ ယောနိကာ ဟောတီတိ-**ပညာသ ယောနောနိ-ယူနော
 ငါးဆယ်တို့တိုင်တိုင်၊ ဂန္တု-နေ့ချင်းပေါက် သွားခြင်းငှာ၊ သမတ္တာ-စွမ်းနိုင်
 သည်၊ ဟောတိ၊ ကေဝလံ-နာဠာဂီရိ စသည်မဖက် သက်သက်၊ အဿ
 ရညော-ထို မင်း၏၊ ဟတ္ထိနိယေဝ-ဆင်မယဉ်သာသည်သာ၊ န-သွားနိုင်သည်
 မဟုတ်သေး၊ နာဠာဂီရိ-မည်သော၊ ဟတ္ထိ-ဆင်သည်၊ ယောနိသတံ-ယူနော
 တစ်ရာတိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆတိ- နေ့ချင်းပေါက် သွားနိုင်၏၊ စေလကဏ္ဍော စ-
စေလကဏ္ဍမြင်းတော်လည်းကောင်း၊ မုဉ္ဇကေသော စ-**မုဉ္ဇကေသ**မြင်းတော်
 လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်စီးကုန်သော၊ အဿာ-မြင်းတော်တို့သည်၊
 ဝိသယောနိသတံ-ယူနော တစ်ရာနှစ်ဆယ်တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆန္တိ-နေ့ချင်းပေါက်
 သွားနိုင်ကုန်၏၊ ကာကော-ကာက မည်သော၊ ဒါသော-ကျွန်သည်၊ သပ္ပိ
 ယောနောနိ- ယူနော ခြောက်ဆယ်တို့တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆတိ- နေ့ချင်းပေါက်
 သွားနိုင်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်သော၊ ကုလပုတ္တဿ-အမျိုးသား၏၊
 ဝါ-သည်၊ (နိသိန္နဿ၌ စပ်၊) ဗုဒ္ဓေ-ဘုရားရှင်သည်၊ အနုပ္ပန္နေ-ပွင့်တော်
 မမူသေးမီ၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ ဘုဉ္ဇိတုံ-စားခြင်းငှာ၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်
 နေစဉ်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ဒွါရေ- တံခါး၌၊ ဌတွာ- ရပ်၍၊
 အဂမာသိ-ကြွသွားပြီး၊ တဿ-ထို အမျိုးသားအား၊ ဧကော-သော၊ ပုရိသော-
 သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အာဂန္တာ-ကြွလာပြီး၍၊ ဂတော-ပြန်သွားပါပြီ၊
 ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ-ပြောပြ၊ သော-ထို အမျိုးသားသည်၊ သုတွာ-
 ကြားရ၍၊ ဂစ္ဆ-သွားလော့၊ ဝေဂေန-လျင်မြန်စွာ၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ အာဟရ-
 ဆောင်ယူချေလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ အာဟရာပေတွာ-ဆောင်ယူစေ၍၊
 အတ္တနော-မိမိဖို့၊ သန္တိတံ-ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ သမ္ပံ-
 အလုံးစုံ၊ (အကုန်အစင်၊) ဒတွာ-လှူ၍၊ ပေသေသိ-ပို့စေပြီ၊ ဣတရော-
 အခြားသော ယောက်ျားသည်၊ တံ-ထို သပိတ်ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဘန္တေ၊ အဟံ-
 တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏အတွက်၊ ကတေန-ဖြူအပ်သော၊

ဣမိနာ ကာယဝေယျာဝတိကေန-ဤ ကိုယ်ဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ယတ္ထ တတ္ထ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဘဝ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-
 ဖြစ်ရသည်။ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ဝါဟနသမ္ပန္နော-ယာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသူ
 သည်၊ ဟောမိ-ဖြစ်ရပါလိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထနံ-ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ-
 ပြုပြီ၊ သော အယံ-ထို ဝေယျာဝစ္စပြုသော ဤသူသည်၊ ဧတရဟိ-ယခုအခါ၌၊
 ပဇ္ဇောတော နာမ-ပဇ္ဇောတ မည်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ တာယ
 ပတ္ထနာယ-ထို ဆုတောင်းမှုကြောင့်၊ အယံ ဝါဟနသမ္ပတ္တိ-ဤ ယာဉ်၏
 ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏။)

သပ္ပိ ပါယေတွာတိ-ကား၊ သပ္ပိ-ကို၊ ပါယေတွာ စ-တိုက်ပြီး၍လည်း
 ကောင်း၊ ပရိစာရိကာနံ-အလုပ်အကျွေးတို့အား၊ အာဟာရာစာရေ-အာဟာရကို
 ပြုကျင့်ခြင်း၌၊ ဝိဓိ-အစီအရင်ကို၊ အာစိက္ခိတွာ စ-ပြောပြပြီး၍လည်းကောင်း၊
 (“နိပ္ပတိ-ထွက်ပြေးပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) နဓေန ဘောသန္တံ ဩလုမ္မေတွာတိ-
 ကား၊ နဓေန-လက်သည်းဖြင့်၊ (“နဓေ-လက်သည်း၌” ဟုလည်း ရှိ၏၊)
 ဘောသန္တံ-ဆေးကို၊ ဩဒဟိတွာ-ထား၍၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ (ခါဒတိ၌ စပ်၊)
 ဣတိ အတ္ထော၊ နိစ္ဆာရေသီတိ-ကား၊ ဝိရေစေသိ-ဝမ်းလျှောစေပြီ၊
 [ဝိပုဗ္ဗ+စရဓာတ်၊ ကာရိတ် ဣပစ္စည်း၊ ဝိရေစန အနက်ဟော။]

ကာယဝေယျာဝတိကေန။ ။ “ဗျာကရဏံ+အဓိတော ဝေယျာကရဏိကော”
 ဟူရာ၌ ဗျာကရဏမှ ဝေယျာကရဏ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဗျာဝဋ္ဌမှ ဝေယျာဝဋ္ဌ ဖြစ်၏၊
 ဗျာဝဋ္ဌ၌ ဝိ+အာ++ဝရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ “ဗျာဝဋ္ဌဿ+ဘာဝေါ (ကမ္မံ)” ဟု ပြုလျှင်
 ဣပစ္စည်း သက်၍ “ဝေယျာဝဋ္ဌံ” ဟု ပြီးသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဣပစ္စည်း၊ တ၏
 အ ကို ဣပြု၍ “ဝေယျာဝတိယံ” ဟု ပြီးနိုင်ရကား “ဝေယျာဝတိယ” ဟု ရှိပြီး
 ယ ကို ကပြု၍ “ဝေယျာဝတိက” ဟု ဖြစ်သည်၊ ကာယေန+ဝေယျာဝတိကံ
 ကာယဝေယျာဝတိကံ-ကိုယ်ဖြင့်+ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏အဖြစ် (ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏
 အလုပ်။)

နဓေန ဝေ၊ ပက္ခိပိတွာ။ ။ ဩလုမ္မေတွာ၌ အဝ ပုဗ္ဗ+လုပဓာတ်+ရဓာဒိ
 တည်း၊ “ဝိလုပ္ပန-(လုယက်ခြင်း)အနက်ဟော” ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ ဆို၏၊ ဤ နေရာ၌
 လုယူခြင်း မဟုတ်ဘဲ ရိုးရိုးယူခြင်းကိုပင် “ဩလုပ္ပန၊ ဝိလုပ္ပန” ဟု မှတ်ပါ၊
 “လက်သည်းဖြင့် ဆေးကို ယူ၍” ဟုလို၊ ဩဒဟိတွာကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊

သီဝေယျကဒုဿယုဂကထာ

၃၃၅။ သီဝေယျကံ နာမ-သီဝေယျက မည်သည်ကား၊ ဥတ္တရကုရုသု-
 မြောက်ကျွန်းတို့၌၊ သီဝထိကံ-သုသာန်၌ ဖြစ်သော၊ အဝမင်္ဂလဝတ္ထံ-မင်္ဂလာ
 မရှိသော အဝတ်တည်း၊ တတ္ထ-ထို မြောက်ကျွန်းတို့၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊
 မတံ-လူသေကောင်ကို၊ တေန ဝတ္ထေန-ထို အဝတ်ဖြင့်၊ ဝေဠုတွာ-ရစ်ပတ်၍၊
 နိက္ခိပန္တိ ကိရ-ချထားကြကုန်သတတ်၊ တံ-ထို အဝတ်ဖြင့် ရစ်ပတ်အပ်သော
 အလောင်းကောင်ကို၊ မံသပေသီတိ-အသားတစ်ဟူ၍၊ သလ္လက္ခေတွာ-
 မှတ်ထင်၍၊ ဟတ္ထိသောဏ္ဍကသကုဏာ-ဆင်နာမောင်းနှင့် တူသော နာမောင်း
 ရှိသော ငှက်တို့သည်၊ (ငှက်ဆင်တို့သည်၊) ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်ချီ၍၊ ဟိမဝန္တာ
 ကုဋေ- ဟိမဝန္တာတောင်ထွတ်၌၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်ကို၊
 အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကြကုန်၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဝနစရကာ-
 တောလည်မှဆိုးတို့သည်၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ရညော-မင်းဖို၊ အာဟရန္တိ-
 ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ (ဤနည်းအားဖြင့်၊) ဣဒံ-ဤအဝတ်ကို၊

ပက္ခိပိတွာလည်း ဩဒဟိတွာကို ထပ်ဖွင့်ခြင်းပင်တည်း၊ “ထည့်ခြင်း”ဟူသည်
 “မည်သည့်အရာ၌ ထည့်”ဟု အာစာရကို ငဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် “နဓေ ဣ၊ ဩဒဟိတွာ”
 ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။

သီဝထိကံ။ ။သီဝထိကန္တိ သီဝါ ဇမ္ဗုကာ ကုဏပခါဒနတ္ထာယ အာဂန္တာ တိဋ္ဌန္တိ
 ဧတ္တာတိ သီဝဋ္ဌံ၊ တဒေဝ သီဝထိကံ၊ ဣမိနာ သီဝထိကာယံ+ဥပ္ပန္တံ သီဝေယျကံ၊
 ထိကသဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာတိ ဒဿေတိ၊-ယောဇနာ။

ဟတ္ထိသောဏ္ဍက ဣ၊ ခါဒန္တိ။ ။ဟတ္ထိသောဏ္ဍော ဝိယ သောဏ္ဍော
 ယေသန္တိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍကာ၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊) ဟတ္ထိသောဏ္ဍကာ စ +
 တေ + သကုဏာ စာတိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍကသကုဏာ၊ “ထို ငှက်ဆင်ကြီးတို့သည်
 မြောက်ကျွန်းမှ အဝတ်ကို ချီ၍ ဟိမဝန္တာတောင်သို့ ယူလာနိုင်၏”ဟူသော စကားကို
 ကောက်ချက်ချလျှင် မြောက်ကျွန်းဟူသော အရပ်သည် ထို ငှက်ဆင်ကြီးများ ပျံနိုင်
 လောက်သော အရပ်ဖြစ်၍ အလွန် မဝေးနိုင်၊ ယခုခေတ် လေယာဉ်ပျံတို့ကား ထို
 ငှက်ဆင်ကြီးတို့ထက်ပင် အားကောင်းစရာ ရှိသည်။

ကထား]

စမ္မက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၁၉

ပဇ္ဇောတေန-ပဇ္ဇောတမင်းသည်၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ သိဝိရဋ္ဌေ-သိဝိတိုင်း၌၊ ကုသလာ-ကျွမ်းကျင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ တိဟိ အံသုဟိ-သုံးမြင်သော ချည်တို့ဖြင့်၊ သုတ္တံ-ချည်ကို၊ ကန္တန္တိ-ငင်ကြကုန်၏၊ (ချည်သုံးမြင်ကို ကျစ်၍ ချည်ငင်ကြသည်၊) ဧတံ-ဤ အဝတ်သည်၊ တေန သုတ္တေန-ထို ချည်ဖြင့်၊ ဝါယိတဝတ္ထံ-ရက်အပ်သော အဝတ်တည်း၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ [ဤမှ နောက်၌ “တေနာဟု ယေ၊ ဝဒန္တိတိ” ဟု ပါဌ်တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ ထို ပါဌ်ကို အပိုဟု ဆိုကြသည်။]

သမတ္တိသဝိရေနကထာ

၃၃၆။ သိနေပောထာတိ-ကား၊ ကိံ ပန-အဘယ်သို့နည်း?၊ ဘဂဝတော-၏၊ ကာယော-ကိုယ်တော်သည်၊ လူခေါ-ခြောက်ကပ်ကပ်နေပါသလော?၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ (ဘဂဝတော ကာယော၊) န လူခေါ-ခြောက်ကပ်ကပ် မနေပါ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အာဟာရေ-အာဟာရတော်၌၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇံ-နတ်ဩဇာကို၊ ပက္ခိပန္နိ-ထည့်ကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊

သိနေပောထ ယေ၊ ပက္ခိပန္နိ။ ။ “ကာယံ-ကိုယ်တော်ကို၊ ကတိပါဟံ-အနည်းငယ်သော ရက်ပတ်လုံး၊ သိနေပောထ-စိစိစွတ်စွတ် ဖြစ်ပါစေကုန်လော?”ဟု စီဝက၏ လျှောက်ပုံကို ထောက်လျှင် “ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် ထို အချိန်အခါ၌ စိစိပတ်ပတ် မရှိဘဲ ဖြစ်နေ၏”ဟု ထင်စရာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကိံ ပန ဘဂဝတော ကာယော လူခေါတိ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ “န လူခေါ”ဟု ဖြေသည်၊ ဘုရားရှင်၏ အာဟာရတော်တိုင်း၌ နတ်တို့က နတ်ဩဇာ ထည့်ကြသောကြောင့် ထို ဩဇာသည် ကိုယ်တော်၌ ပျံ့နှံ့ရကား ခြောက်ခြောက်ကပ်ကပ် မရှိ၊ စိစိပြည်ပြည်ပင် ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို၊ [“သိနေပောထ”၌ စုရာဒိဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်သော်လည်း “ကာယံ”ဟူသော ကံကို ကြည်၍ ကာရိတ်ပစ္စည်းဟု သိပါ။]

သိနေဟာပနံ-စိစိပြည်ပြည် ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (စိစိပြည်ပြည် ဖြစ်အောင်
ချွေးထုတ်စေခြင်းသည်၊) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကိုယ်တော်၌၊ ဒေါသေ-
သလိပ်၊ သည်းခြေ စသော အပြစ်တို့ကို၊ တေမေတိ-စိစွတ်စေနိုင်၏၊
(နူးနပ်စေနိုင်၏၊ သိရာ-အကြောတို့ကို၊ မုဒုကာ-နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသည်တို့ကို၊
ကရောတိ-ပြုနိုင်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အယံ-ဤ **စိဝက**သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊
“ကတိပါဟံ သိနေဟေထ”ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တိဏိဥပ္ပလဟတ္ထာနီတိ-ကား၊ ဧကံ-တစ်လက်ကို၊ (စုပေါင်းထားသော
လက်ငါးချောင်းကဲ့သို့ စုပေါင်း စည်းထားအပ်သော ကြာစည်းကို၊) ဩဠာရိက
ဒေါသဟရဏတ္ထံ - ကြမ်းတမ်းသော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ၊
(ဥပနာမေသိ-ဆက်ကပ်ပြီ၊) ဧကံ-ကို၊ မဇ္ဈိမဒေါသဟရဏတ္ထံ-အလယ်အလတ်
ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဥပနာမေသိ)၊ ဧကံ-ကို၊
သုခုမဒေါသဟရဏတ္ထံ-သိမ်မွေ့သော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ၊
(ဥပနာမေသိ)၊ **န စိရဿေဝ ပကတတ္ထော အဟောသီတိ-ကား၊** ပန-
ဆက်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌ လာသောနည်းအားဖြင့်၊)

သိနေဟာပနံ၊ ပေ၊ ဧဝမာဟ။ ။ စာအုပ်တို့၌ **“သိနေဟပါနံ ပန”** ဟု
တွေ့ရ၏၊ **“သိနေဟေထ”**ဟု ကာရိတ် ဣပစ္စည်းပါသော ပုဒ်ဖြင့် ဆိုခဲ့သောကြောင့်
ဣပပစ္စည်းဖြင့် **“သိနေဟာပနံ”**ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် လိုက်သည်၊ သိနေဟဓာတ်သည်
စိစွတ်ခြင်းအနက်ကိုသာ ဟောတိ၊ **“ဆီ”**ဟူသော တေလ အနက်ကို မဟောပါ၊
ထို့ကြောင့် **“သိနေဟပါနံ-ဆီကို သောက်ခြင်းသည်”**ဟူသော ရှေးပါဌ် အနက်များကို
စဉ်းစားသင့်ပါသည်၊ [**“သိနေဟာပနံ-စိစေခြင်း”**ဟူသည် **“ချွေးထုတ်ခြင်း”**ပင်တည်း၊
မှန်၏၊ သိဒဓာတ်သည် သေနဟအနက်ကိုလည်း ဟော၏။]

ဆိုလိုရင်းကား- ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်၍
မနေလျှင် အဘယ်ကြောင့် **“ကာယံ သိနေဟေထ-ကိုယ်တော်ကို စိစွတ်စေပါ
ကုန်လော”**ဟု လျှောက်ရသနည်း?-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် **“သိနေဟာပနံ ပန”**
စသည်ကို မိန့်သည်၊ ကိုယ်တော်ကို စိစိဖတ်ဖတ် ဖြစ်လာအောင် ချွေးထုတ်စေခြင်းသည်
ကိုယ်တော်၏ အရပ်တိုင်း၌ရှိသော သလိပ်၊ သည်းခြေစသော အပြစ်တို့ကို စိစေ
(နူးစေ)၏၊ ထိုသို့ နူးခြင်းကြောင့် အကြောတို့လည်း ပျော့လာကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်
“ကာယံ သိနေဟေထ”ဟု လျှောက်ပါသည်။

ကာယေ-ကိုယ်တော်သည်၊ ပကတတ္ထေ-ပင်ကိုသဘောရှိလတ်သော်၊ နာဂရာ-
မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ သမ္မာဒေသံ-ပြီးစီးစေကြကုန်ပြီ၊
ဇီဝကော-သည်၊ အာဂန္တု-လာ၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ဤ စကားကို၊
အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ?)၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ နာဂရာ-
တို့သည်၊ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့အား၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒါတုကာမာ-ပေးခြင်း
ငှာ အလိုရှိပါကုန်၏၊ အန္တောဂါမံ-ရွာတွင်းသို့၊ (မြို့တွင်းသို့၊) ပိဏ္ဏာယ-
ဆွမ်းအလိုငှာ၊ မာ ပဝိသထ-ဝင်တော်မမူပါကုန်လင့်၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊
မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိံ?)၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊
အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဘဂဝတော-ဖို့၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပိဏ္ဏပါတော-ဆွမ်းသည်၊ ဝါ-ကို၊
လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ န ခေါ-သင့်ပါလိမ့်မည်နည်း?၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊
တတော-ထိုမှနောက်၌၊ စိန္တေသိ-ကြံပြန်ပြီ၊ (ကိံ?)၊ သောဏော-သောဏ
မည်သော၊ သေဌိပုတ္တော-သူဌေးသားသည်၊ [ခြေဖဝါး၌ အမွေးတွေ ပေါက်သော
ကောဌိဝိသ အနွယ်ဖြစ်သော သောဏ သူဌေးသားကို ဆိုသည်၊] ခေတ္တ
ပရိကမ္မတော-လယ်ကို ပရိကမ် ပြုရာအခါမှ၊ [လယ်ထွန်ခြင်းစသော အမှုကို
“ခေတ္တပရိကမ္မ” ခေါ်သည်၊] ပဌာယ-စ၍၊ အညေဟိ-အခြား သလေးတို့နှင့်၊
အသာဓာရဏာနံ-မဆက်ဆံကုန်သော၊ ခိရောဒကသေစနသံဝဒ္ဓါနံ-နို့ရည်ကို
သွန်းလောင်းခြင်းဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓသာလိနံ-နံ့သာသလေးဆန်
တို့၏၊ သြဒနံ-ထမင်းကို၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏၊ တတော-ထို သောဏသူဌေးသား၏
ထမင်းမှ၊ ဘဂဝတော-ဖို့၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ အာဟရိဿာမိ-ဆောင်အံ့၊ ဣတိ
(စိန္တေသိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊
တဿ-ထို သောဏ သူဌေးသား၏၊ ပါသာဒတလေ-ပြာသာဒ် အပြင်၌၊
အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဒသေသိ-ပြုပြီ။

သော-ထို သောဏသူဌေးသားသည်၊ ထေရဿ-၏၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-
၍၊ ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ အဒါသိ-လှူပြီ၊ စ-ဆက်၊
ထေရဿ-၏၊ ဂမနာကာရံ-ပြန်ကြွခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ (ပြန်ကြွမည့်
အခြင်းအရာကို၊) ဒိသ္မာ-၍၊ ဘန္တေ၊ ဘုဉ္ဇထ-ဘုဉ်းပေးတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-
သို့၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ၊ ထေရော- သည်၊ တမတ္ထံ- ထို အကြောင်းကို၊
အာရောစေသိ-ပြောပြီ၊ (ဘုရားရှင်အတွက် လာ၍ ဆွမ်းခံတဲ့အကြောင်းကို
ပြောပြီ၊) ဘန္တေ၊ ဘုဉ္ဇထ-ကုန်၊ အဟံ-သည်၊ အညံ-အခြားသော ဆွမ်းကို၊

ဘဂဝတော-ဖို၊ ဒဿာမိ-လှူပါအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ထေရ်-ကို၊
ဘောဇေတွာ-ဘုဉ်းပေးစေပြီး၍၊ ဂန္ဓေဟိ-နံသာတို့ဖြင့်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဥဗ္ဗဋ္ဌေတွာ-
ပွတ်တိုက်၍၊ ပိဏ္ဏပါတဿ-ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ အဒါသိ-ပြီး၊
တံ-ထို ဆွမ်းကို၊ ထေရော-သည်၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဘဂဝတော-
အား၊ အဒါသိ-လှူပြီ။

ဗိမ္ဗိသာရော-ဗိမ္ဗိသာရမည်သော၊ ရာဇာပိ-သည်လည်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊
ဘဂဝါ-သည်၊ ကိ-အဘယ်ဆွမ်းကို၊ ဘုဒ္ဓိဿတိ-ဘုဉ်းပေးတော်မူပါလိမ့်
မည်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိဟာရ်-ကျောင်းတော်သို့၊ အာဂန္တာ-
လာ၍၊ ပဝိသမာနောဝ-ဝင်လျှင် ဝင်ခြင်းပင်၊ ပိဏ္ဏပါတဂန္ဓ-ဆွမ်း၏ အနံ့ကို၊
ဃာယိတွာ-မွှေး၍၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-စားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ အဟောသိ-
ဖြစ်ပြီ၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဒွိသုယေဝ - နှစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊
ပိဏ္ဏပါတေသု-ဆွမ်းတို့၌၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဘာဇနဂတေသု-ခွက်တော်၌
ရောက်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ (ရောက်ပြီးခါမှ၊) ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ ဩဇံ-
ဩဇာကို၊ ပက္ခိပိသု-ထည့်ကြကုန်ပြီ၊ ယဉ္ဇ-အကြင် ဆွမ်းကိုလည်း၊ သုဇာတာ-
သည်၊ အဒါသိ-လှူပြီ၊ ယဉ္ဇ-ကိုလည်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်
မူခါနီး အခါ၌၊ ကမ္မာရပုတ္တော-ရွှေပန်းထိမ်သည်၏ သားဖြစ်သော၊ စုန္ဒော-
စုန္ဒသည်၊ (အဒါသိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွိသုယေဝ ဣမေသု ပိဏ္ဏပါတေသု ဘာဇန
ဂတေသု ဒေဝတာ ဩဇံ ပက္ခိပိသု၊) အညေသု-အခြားသော ဆွမ်းတို့၌၊
ကဗဠေ ကဗဠေ-ဆွမ်းလုတ်တိုင်း ဆွမ်းလုတ်တိုင်း၌၊ (ဒေဝတာ ဩဇံ)
ပက္ခိပိသု၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ရညော-၏၊ ဣစ္ဆံ-ကို၊ ဇာနိတွာ-
သိတော်မူ၍၊ အပက္ခိတ္တောဇမေဝ-မထည့်အပ်သော နတ်ဩဇာရှိသည်သာလျှင်
ဖြစ်သော၊ ထောကံ-အနည်းငယ်သော၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ရညော-အား၊
ဒါပေသိ- ပေးစေတော်မူပြီ၊ [ပေးစေရခြင်း၏ အကြောင်းကား နောက်၌
ထင်းရှားလတ္တံ့၊]

သော-ထို မင်းသည်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတွာ-သုံးဆောင်ပြီး၍၊ ပုစ္ဆိ-မေးလျှောက်ပြီ၊
(ကိ?)၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဥတ္တရကုရတော-မြောက်ကျွန်းမှ၊ အာဘတံ-
ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဘောဇနံ ကိ-ဘောဇနံပါလော?၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိ)၊ မဟာရာဇ-
မဟာရာဇာ၊ ဥတ္တရကုရတော- မှ၊ (အာဘတံ- သော၊ ဘောဇနံ- သည်၊)

ကဏ္ဍ]

စီဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၂၃

န-မဟုတ်၊ အပိ စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤ ဘောဇဉ်သည်၊ တဝေဝ-သင်
ဒကာတော်၏သာ၊ ရဋ္ဌဝါသိနော-တိုင်း၌နေသော၊ ဂဟပတိပုတ္တဿ-
သူကြွယ်သား၏၊ ဘောဇနံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊
သောဏဿ-၏၊ သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ အာစိက္ခံ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တံ-ထို
စကားကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ရာဇာ-သည်၊ သောဏံ-ကို၊ ဒဋ္ဌုကာမော-
ကြည်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ စမ္ပက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-
ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အသီတိယာ ကုလပုတ္တသဟဿေဟိ-ရစ်သောင်း
သော အမျိုးသားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သောဏဿ-၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊
(လာကြောင်းနည်းလမ်းကို၊) အကာသိ-ပြုပြီ၊ တေ-ထို အမျိုးကောင်းသား
တို့သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္တာ-
နာရ၍၊ သောတာပနာ-သောတာပန်တို့သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သောဏော
ပန- သည်ကား၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ- ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊ အရဟတ္တေ-
အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်ပြီ၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ ဧတဒတ္ထမေဝ-
ဤ အကျိုးငှာသာ၊ ရညော-အား၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ဒါပေသိ-ပေးစေတော်မူပြီ၊
[ရှင်ဘုရင်ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ပေးခြင်းမဟုတ်၊ အမျိုးသားတို့၏
သောတာပန်ဖြစ်ခြင်းအကျိုး၊ သောဏ၏ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာသာ
ပေးစေတော်မူပါသည်-ဟူလို။]

၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀

ဝရယာစနကဏ္ဍာ

၃၃၇။ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ကတဘတ္တ
ကိစ္စေ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စ ရှိတော်မူလတ်သော်၊ အထ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေး
ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ကောမာရဘတ္တော-အဘယမင်းသားသည် မွေးစားအပ်သော၊
ဇီဝကော-သည်၊ သိဝေယျကံ-မြှောက်ကျွန်း သင်္ချိုင်း၌ ဖြစ်သော၊ ဝါ-သီဝီ
တိုင်း၌ ဖြစ်သော၊ တံ ဒုဿယုဂံ-ထို အဝတ်အစုံကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊
ပေ၊ ဧတံ-ဤ စကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ အတိက္ကန္တဝရာတိ ဧတ္ထ-၌၊
ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ မဟာဓန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊
ဓေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ [ရာဟုလဝတ္ထုကဏ္ဍဝယ် သုဗ္ဗေါဒနမင်းက လျှောက်
ရာ၌ “အတိက္ကန္တဝရာ”ဟု ပါခဲ့ပြီ၊ ထိုအတိုင်း သိပါ-ဟူလို၊] ဘဂဝါ ပေ၊

ဘိက္ခုသံယော စာတိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဂုဇ္ဈတ္ထ-ကို၊) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)-
 အံ၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ-ဗုဒ္ဓ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တတော-ရောက်ရာအခါမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဣဒံ ဝတ္ထံ-ဤ အဝတ်သည်၊ (စိဝက၏
 အဝတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊) ဧတ္ထန္တရေ-ဤ အတွင်း၌၊ ဝိသတိ ဝဿာနိ-
 အနှစ် နှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊
 ဂဟပတိစိဝရံ-အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့ လှူအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ န သာဒိယိ-
 မသာယာ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပံသုကူလိကာဝ-ပံသုကူစုတင်
 ဆောင်တို့ချည်းသာ၊ အဟေသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အယံ-ဤ
 စိဝကသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ “ဘဂဝါ ဘဇ္ဈ”စသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဂဟပတိစိဝရန္တိ-ကား၊ ဂဟပတိဟိ-အိမ်ရှင်ဒါယကာတို့သည်၊ ဒိန္နံ-
 လှူအပ်သော၊ စိဝရံ-ကို၊ (အနုဇာနာတု၌ စပ်၊) [ဂဟပတိဟိ+ဒိန္နံ ဂဟပတိဒိန္နံ၊
 ဂဟပတိဒိန္နံ စ + တံ + စိဝရံ စာတိ ဂဟပတိစိဝရံ၊ ဒိန္နံပုဒ် ချေ၊] ဓမ္မိယာ
 ကထာယာတိ-ကား၊ ဝတ္ထဒါနာနိသံသပဋိသံယုတ္တာယ-အဝတ်အလှူ၏
 အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ (သန္တသေသိ စသည်၌
 စပ်၊) ဣတရိတရေနာပိတိ-ကား၊ အပ္ပဋ္ဌေနပိ-နည်းသော အဖိုးရှိသည်လည်း
 ဖြစ်သော၊ မဟဋ္ဌေနပိ-များသော အဖိုးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ယေန ကေနစိ-
 အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောသင်္ကန်းဖြင့်၊ (သန္တုဋ္ဌိံ ဝဏ္ဏေမိ၌ စပ်၊) ဣတိ
 အတ္ထော၊ ပါဝါရောတိ- ကား၊ သလောမကော- အမွေးနှင့် တကွဖြစ်သော၊
 ကပ္ပာသာဒိဘေဒေါ-ဝါချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်အစရှိသော အပြားရှိ
 သော ခြုံထည်တဘက်သည်၊ (ဥပ္ပန္နော ဟောတိ၌ စပ်၊) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ
 ကောဇေန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပကတိကောဇေမေဝ-
 ပကတိကော်ဇောသည်သာ၊ (ရိရိး ကော်ဇောသည်သာ၊) ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊

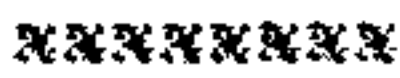
ဣတရိတရေန။ ။ဣတရိတရေနာတိ ဣတရေန ဣတရေန၊ ဣတရသဒ္ဓေါ
 ပန အနိယမဝစနော ဒွိက္ခတ္တံ၊ ဝုစ္စမာနော ယံကိဉ္စိ သဒ္ဓေဟိ သမာနတ္ထော ဟောတိတိ
 ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ ဤအလို “ဣတရိတရေန-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော သင်္ကန်းဖြင့်”
 ဟု ပေးပါ၊ သဒ္ဓတ္ထအားဖြင့်ကား ဣတရသည် အပါဒါန်ကို ငဲ့သော အပါဒါန်ပုဒ်
 ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဣတရံ စ-မဟဋ္ဌမှ တစ်ပါးသော အပ္ပဋ္ဌအဝတ်လည်း၊ ဣတရံ
 စ-အပ္ပဋ္ဌမှ တစ်ပါးသော မဟဋ္ဌအဝတ်လည်း”ဟု မှတ်ပါ။

ကထာ]

စီဝရက္ခန္ဓကအပ္ပဋ္ဌ

၂၂၁

မဟာပိဋိယကောဇဝံ-ဆင်ကျောက်ကုန်းစသည်၌ ခင်းအပ်သော ကြီးကျယ်
ကောင်းမြတ်သော ကော်ဇောကြီးသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ မဟာပိဋိယကောဇဝန္တိ-ကား၊
ဥဏ္ဏာမယော-သားမွေဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပါဝါရ သဒိသော-ခြံထည်တဘက်နှင့်
အလားတူသော၊ ကောဇဝေါ-တည်း၊ [တဘက်ကဲ့သို့ ခြံ၍ရသော ကော်ဇော။]

ကမ္မလာနုစာနာဒိကထာ

၃၃၈။ ကာသိရာဇာတိ-ကား၊ ကာသိနံ-ကာသိဟု ဗဟုဝစ် အမည်ရသော
တိုင်း၏၊ ရာဇာ-သည်၊ (ပါပေသိ၌ စပ်၊) ဒေသ (ဒေသော)-ဤ ကာသိမင်းသည်၊
ပသေနဒိဿ-ပသေနဒီမင် ၏၊ ဧကပိတိကဘာတာ-တူသော ခမည်းတော်ရှိ
သော နောင် တော်တည်း၊ (ညီတော်လည်း၊ ဖြစ်နိုင်၏၊) အမုကာသိယန္တိ
ဧတ္ထ-၌၊ သဟဿံ-တစ်ထောင်ကို၊ ကာသိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တံ-ထို
တစ်ထောင်ကို၊ အဂ္ဂနကော-ထိုက်တန်သော ကမ္မလာသည်၊ ကာသိယော-
ကာသိယ မည်၏၊ အယံ ပန-ဤ ကမ္မလာသည်ကား၊ ပဉ္စသတာနိ-ငါးရာ
တို့ကို၊ အဂ္ဂတိ-ထိုက်တန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အမုကာသိယောတိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ [အမုကာသိ+အရဟတိတိ အမုကာသိယောဟု ပြု၊]
တေနော-ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဥပမုကာသိနံ ခမမာနန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရော-
သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊) အာဟ-မိန့်ပြီ။

၃၃၉။ ဥစ္စာဝစာနိတိ-ကား၊ သုန္ဒရာနိ စ-ကောင် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်
သော၊ အသုန္ဒရာနိ စ-မကောင်းသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (စီဝရာနိ၌စပ်၊)
ဘိကံ နာမ- မည်သည်ကား၊ ခေါမာဒိဟိ- ခေါမ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ-

မဟာပိဋိယကောဇဝံ။ ။ မဟာပိဋိယကောဇဝန္တိ ဟတ္ထိပိဋေသု အတ္ထရိတဗ္ဗ
တာယ မဟာပိဋိယန္တိ လဒ္ဒသမည် စတုရင်္ဂလပုပ္ဖံ ကောဇဝံ-ဆင်ကျောက်ကုန်း
စသည်၌ ခင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် "မဟာပိဋိယ"ဟု ရအပ်သော အမည်ရှိ
သော လက် လေးသစ်လောက် ပန်းပျောက် အဆာပါသော ကော်ဇောကြီးတည်း၊-
ဋီကာ။

ငါးမျိုး ကုန်သော၊ သုတ္တေဟိ-ချည်တို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ-ရော၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော သင်္ကန်းတည်၊ ဝါကမယမေဝ-လျှော်ချည်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းသာတည်၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

၃၄၀။ **ဧကံယေဝ** ၊ပေ၊ **ဒွေတိ-ကား**၊ တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (ဂဟပတိစီဝရကို သာယာ၍ ပံသုကူလစီဝရကို ကုက္ကုစ္စပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဣတရိတရေန စီဝရေနာတိ ဧတဿ - ဟူသော ဤပါဌ်၏၊ ဂဟပတိကေန ဝါ-အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့ လှူအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပံသုကူလေန ဝါ-ပံသုကူသင်္ကန်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (သန္တုဋ္ဌိဝဏ္ဏေမိဉ္စ စပ်၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ သလ္လက္ခိယသု ကိရမုတ်ထင်ကြကုန်သတတ်၊ [ကုက္ကုစ္စပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊ “**ဣတရိတရေန**” အရ “**ဂဟပတိစီဝရဖြစ်စေ၊ ပံသုကူလစီဝရဖြစ်စေ တစ်မျိုးမျိုးသာ**” ဟု အနက်မှတ်ထင်နေကြသည်။]

နာဂမေသုန္တိ-ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ တေ-ထို ပံသုကူရာသော ရဟန်းတို့သည်၊ သုသာနတော-သုသာန်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တိ-ပြန်လာကြကုန်၏၊ တာဝ-ထို ပြန်လာသည့်တိုင်အောင်၊ တေ-ထို အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ န အတ္ထိသု - မနေကြကုန်၊ ပက္ကမိသုယေဝ - ဖဲသွားကြကုန်သည်သာ၊ **နာကာမာဘာဂံ ဒါတုန္တိ-ကား**၊ အနိစ္ဆာယ-အလိုမရှိသဖြင့်၊ (အလိုမရှိလျှင်၊) န ဒါတု-မပေဘဲ နေခြင် ငှာ၊ (အနုဇာနာမိဉ္စ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ (ဒါတု)၊ ယဒိ ဣစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ ဘာဂေါ- အဖို့ကို၊) ဒါတဗ္ဗော-ပေးနိုင်၏၊ **အာဂမေသုန္တိ-ကား**၊ ဥပစာရေ-သုသာန်၏ ဥပစာ၌၊ အတ္ထိသု-စောင့်နေကြကုန်ပြီ၊ [ဥပစာရေတိ သုသာနဿ အာသန္နေ ပဒေသေ၊-ဋီကာ၊] တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ ဘာဂံ ဒါတုန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း၊) ပန-ထိုသို့ အလိုမရှိဘဲ ပေးဖို့ရန် ခွင့်ပြုပါသော်လည်း၊ မနဿာ-တို့သည်၊ ဣဓ-ဤ အရပ်သို့၊ အာဂတာ ဧဝ-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့သည်သာ၊ (ဧဝဖြင့် ပြင်ဘက်က စောင့်နေသော ရဟန် မျာ ကို ကန့်၊) ဂဏုန္တု-ယူကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ယဒိ ဒေန္တိ-အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ (အကယ်၍ ပံသုကူအဖြစ်ဖြင့် လှူကုန်အံ့၊ ဧဝသတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) [ဤစကားဖြင့် တိုက်ရိုက်လှူပုံကို ပြသည်၊]

သမ္ပတ္တာ- ရောက်လာသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂဏ္ဍန္တ- ကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ သညာဏ-အမှတ်အသားကို၊ (စာရေးထားခြင်း စသော အမှတ်အသားကို) ကတွာ- ဤ၊ (ယဒိ) ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာကုန်သော၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏ အထံ သို့လည်း၊ ပါပုဏန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ [ရောက်လာသော ရဟန်းအားလုံးနှင့် ဆိုင်သည်-ဟူလို၊] (မနုဿာ-တို့သည်၊) ဆဇ္ဇေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ (“ဣဓာဂတာ ဧဝ”စသည်ဖြင့်လည်း မလျှောက်၊ အမှတ်အသားလည်း မပြုဘဲ စွန့်ပစ်၍၊) ဂတာ-သွားကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ ဧဝ သတိ၊) ယေန-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီး၊ သော ဧဝ-ထို ယူသော ရဟန်းသည်သာ၊ သာမိ-အရှင်တည်း၊ (ပိုင်ဆိုင်သူတည်း၊) [သူတစ်ပါးအား မပေးလိုလျှင် မပေးဘဲ နေနိုင်သည်-ဟူလို။]

သဒိသာ သုသာနံ ဩက္ကမိသုတိ-ကာ။ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ သည်၊ သမံ-အညီအမျှ၊ (အတူတကွ၊) ဩက္ကမိသု-သက်ရောက်ကြကုန်ပြီး၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကဒိသာယ-တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာ၌၊ ဩက္ကမိသု-ကုန် ပြီး၊ ဣတိပိ အတ္ထော-သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) **တေ ကတိကံ ကတွာတိ-ကာ။**

သစေ ဆဇ္ဇေတွာ ဂတာ။ ။ ဆဇ္ဇေတွာ ဂတာတိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဧဝ ဆဇ္ဇေတွာ ဂတာ၊ ဧတေန (ဤစကားဖြင့် ဒေသေသိ၌ စပ်၊) ဂဏ္ဍန္တတိ ဆဒ္ဓိတေ ဧဝ အကာမာ ဘာဂဒါနံ ဝိဟိတ၊ ကေဝလ ဆဒ္ဓိတေ ပန ကတိကာယ အသတိ ဧကတော ဗဟူသု ပဝိဋ္ဌေသု ယေန ဂဟိတံ၊ တေန အကာမာ ဘာဂေါ န ဒါတဗ္ဗောတိ ဒေသေတိ၊- ဝိမတိ။

သဒိသာ။ ။ ပထမနည်း၌ “သဒိသ”သဒ္ဒါသည် “အတူ”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “သဒိသာ-တူကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-ဤ)”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး၊ “သမံ”ကာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ “သမံ-အညီအမျှ၊ အတူတကွ”ဟူလို၊ ဒုတိယနည်း၌ “သ+ဒိသာ”ဟု နှစ်ပုဒ်ခွဲ၍ “သမာနာ+ဒိသာ ပုရတ္ထိမာဒိဘောဒါ ဧတေသန္တိ သဒိသာ”ဟု ဝိမတိ ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊ “သဒိသာ-တူသော အရပ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး၊ “သုသာနံဝယ် အရှေ့အရပ် ဝင်ကြလျှင် အရှေ့အရပ် ဝင်သူချင်း၊ တောင်အရပ်ဝင်ကြလျှင် တောင် အရပ် ဝင်သူချင်းအားဖြင့် တူသောအရပ် ရှိကြသည်”ဟူလို၊ ဤ၌လည်း “ဧကဒိသာယ ဝါ ဩက္ကမိသု”ကာ အဓိပ္ပာယ်တွဲပင်တည်း။

လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီးသော၊ ပံသုကူလံ-ပံသုကူအဝတ်ကို၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ရသော ရဟန်း၊ မရသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်၍၊ ဂဏှိဿာမ-ယူကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဗဟိမေဝံ-သုသာန်ပြင်ဘက်၌ပင်၊ (သုသာန်ပြင်ဘက်တုန်းကပင်၊) ကတိကဝတ္တံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ (သုသာန်ဩက္ကမိသု၌ စပ်)။

၃၄၂။ စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကန္တိ-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဂဟပတိကောဟိ-အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့သည်၊ သံဃဿ-အား၊ ဒီယမာနံ-လှူအပ်သော၊ စိဝရံ-ကို၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏၊ (တံ-ထို စိဝရပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းကို၊ သမ္ပနိတံ-သမုတ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) **ယော န ဆန္ဒာဂတိန္ဒြေယျာတိ** အာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကေသု-သံဃိကသင်္ကန်းကို လက်ခံတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ (ဆန္ဒာဂတိ ဂစ္ဆတိ နာမ စသည်၌ စပ်၊) ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ အာဂတာနမ္ပိ- ရောက်လာသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနော-၏၊ ဉာတကာဒိနံ-ဆွေမျိုး အစရှိသူတို့၏၊ (စိဝရံ-ကို၊) ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော ဝါ-ခံယူသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဧကစ္ဆသ္မိ-အချို့သော ဒါယကာ၌၊ ပေမံ-ချစ်ဟန်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြု၍၊ ဂဏှန္တော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ လောဘပကတိကတာယ-လောဘသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏ အထံသို့၊ ပရိဏာမေန္တော ဝါ-ညွတ်စေသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ **ဆန္ဒာဂတိ ဂစ္ဆတိ** နာမ-တိ မည်၏၊ (ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်သူ မည်၏၊) ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂတာဿာပိ-ရောက်လာသော ဒါယကာ ၏လည်း၊ (စိဝရံ-ကို၊) ကောဓဝဿေန-ဒေါသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ ဂဏှန္တော ဝါ-ခံယူသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတမနုဿေသု-ဆင်းရဲသော လူတို့၌၊ အဝမညံ-မထိမဲ့မြင်ကို၊ (အထင်သေးမှုကို၊) ကတွာ-၍၊ ဂဏှန္တော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ ဃရေ-အိမ်၌၊ ထပနောကာသော-ထားအပ်ရာ အရပ်သည်၊ နတ္ထိ ကိ-မရှိတော့သလော? တုမှာကံ-တို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆထ-ပြန်သွားကြကုန်၊ [သင်္ကန်း အလှူခံရဖန်များ၍ ပင်ပန်းသောကြောင့် “**သင်တို့အိမ်မှာ ထားစရာ မရှိ၍ လာလှူကြသလား**” စသည်ဖြင့် ငေါက်လွှတ်သည်၊] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သံဃဿ-၏၊ လာဘန္တရာယံ-လာဘ်၏ အန္တရာယ်ကို၊ ကရောန္တော ဝါ-ပြုသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ **ဒေါသာဂတိ ဂစ္ဆတိ** နာမ-မည်၏၊ (ဒေါသာဂတိသို့ လိုက်သူ မည်၏။)

ပန-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ မုဋ္ဌဿတိ-ပျောက်ကင်းသော သတိ ရှိသည်၊ အသမ္ပဇာနော-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ **မောဟဂတိ ဂစ္ဆတိ** နာမ-မည်၏၊ (မောဟဂတိသို့ လိုက်သူမည်၏၊) ပစ္စာ-မှ၊ အာဂတာနမ္ပိ-ရောက်လာသည် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဿရာနံ - အစိုးရသူတို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ (**"ဣဿရာနမ္ပိ"** ဟု **"ဝိ"** ပါသည်ကား အပို၊) ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧတံ စီဝရံပဋိဂ္ဂါဟက ဌာနံ နာမ-ဤ သင်္ကန်း ခံယူရာဌာန မည်သည်၊ ဘာရိယံ-အလေးဂရ ပြုအပ်၏၊ (ဝန်လေး၏၊) [အများနှင့် ဆက်ဆံသောအရာဖြစ်၍ အမှားလည်း ဖြစ်နိုင်၊ မှားစရာလည်းရှိနိုင်၊ အများ၏ အပြောအဆို ခံစရာလည်း ရှိနိုင် သောကြောင့် ဝန်လေးသည်၊] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သန္တသန္တော ဝါ-ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ **ဘယာဂတိ ဂစ္ဆတိ** နာမ-မည်၏၊ (ဘယာဂတိသို့ လိုက်သူ မည်၏၊) မယာ-သည်၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ-ဤမည် ဤမည် သော သင်္ကန်းကိုလည်း၊ ဂဟိတံ-ခံယူအပ်ပြီ၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ-ကိုလည်း၊ န ဂဟိတံ-မခံယူအပ်သေး၊ [အများအပြား လာ၍ လှူရာဝယ် ခံယူအပ်ပြီး မခံယူအပ်သေး ကို သိနိုင်သည်၊] ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဇာနန္တော- သိသော ရဟန်းသည်၊ **ဂဟိတာဂဟိတံ ဇာနာတိ** နာမ-မည်၏၊ (ခံယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်း၊ မခံယူ အပ်သေးသော သင်္ကန်းကို သိသူ မည်၏။)

တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒာဂတိအာဒိဝသေန- ဆန္ဒာဂတိ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဂစ္ဆတိ - မလိုက်၊ ဉာတက အညာတကအမုဒုဂ္ဂတေသု-ဆွေမျိုးတော်သူ၊ ဆွေမျိုးမတော်သူ၊ ကြွယ်ဝသူ၊ ဆင်းရဲသူတို့၌၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ အာဂတပဋိပါဒိယာ- ရောက်လာသူတို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏၊ သီလာစာရပဋိပတ္တိ ယုတ္တော-ဝါရိတ္တသီလ၊ စာရိတ္တသီလ အကျင့်ပဋိပတ်နှင့် ယှဉ်သည်၊ ဟောတိ၊ သတိမာ-သတိရှိသည်၊ မေဓာဝိ-ပညာရှိသည်၊ ဗဟုသုတော-များသော သုတ ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒါယကာနံ-ဒါယကာတို့၏၊ (ပသာဒံ၌ 'စပ်၊) ဝါ- တို့အား၊ ဝိသဋ္ဌဝါစာယံ-သလိပ်၊သည်းခြေ စသော အပြစ်တို့သည် စွန့်လွှတ် အပ်သော စကားသံဖြင့်၊ (ရှင်းလင်း ပြတ်သားသော စကားသံဖြင့်၊) ပရိ မဏ္ဍလေဟိ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းကုန်သော၊ ပဒဗျဉ္စနေဟိ-ပုဒ်ဗျည်းတို့ဖြင့်၊ အနုမောဒနံ-အနုမောဒနာကို၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ ပသာဒံ-ကြင်ညှိခြင်းကို၊

ဇေနတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှား၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဧဝံရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော ရဟန်းကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော-သမုတ်ထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ ပန ဘိက္ခုဝေ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယထာဝုတ္တာယ-အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ (ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊) ဧတာယ ကမ္မဝါစာယံပိ - ဤ ကမ္မဝါစာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပလောကနေနာပိ-အပလောကနက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ကမ္မဝါစာ၌ လာသော အဓိပ္ပာယ်ကို အများနားလည်သော ဘာသာဖြင့် ပြောခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊) အန္တောဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌၊ (မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌၊) သဗ္ဗသံဃမဇ္ဈေပိ-အလုံးစုံသော သံဃာ၏ အလယ်၌လည်းကောင်း၊ ခဏ္ဍာသီမာယပိ-ခဏ္ဍာသိမ်၌လည်းကောင်း၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတုံ-သမုတ်ခြင်းငှား၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗုတေန-သမုတ်အပ်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကသမ္ဗုတိရသော ရဟန်းသည်၊) ဝိဟာရပစ္စန္ဓေ ဝါ-ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဓာနဃရေ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ န အတ္ထိတဗ္ဗံ-မနေရာ၊ [သင်္ကန်းလှူသူ လာသောအခါ အလွယ်တကူ မတွေ့မည်စိုး၍၊ ထို နေရာမျိုး၌ မနေရာ၊] ပန-အနွယ်၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ အာဂတာဂတာ-လာကုန် လာကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ သုခံ-လွယ်ကူစွာ၊ ပဿန္တိ-မြင်နိုင်ကုန်၏၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဓုရဝိဟာရဋ္ဌာနေ-ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်း အရပ်၌၊ ဗီဇနိ-ယပ်တောင်ကို၊ ပဿေ-ဘေး၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ (လူ လာလျှင် ဖာပ်တောင်ကို အဆင်သင့် ကိုင်နိုင်ဖို့ရာ ဘေးနား၌ ချ၍၊) သုနိဝတ္ထေန-ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ရှိသည်၊ သုပါရတေန-ကောင်းစွာ ရန်းအပ်သော ဧကသီရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်နေရာ၏၊ ဣတိ (အယံ-ကာ၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊) [ဓုရဝိဟာရဋ္ဌာနေတိ ဝိဟာရဿ သမ္ဗုဒ္ဓဋ္ဌာနေ-ဝင်လာလျှင် ဝင်လာချင်း ရှေးဦးစွာ တွေ့နိုင်သော ကျောင်း အရပ်ကို ဤနေရာ၌ “ဓုရဝိဟာရ”ဟု ခေါ်သည်ဟု’ ဋီကာ ဆိုသည်။

တတ္ထေဝ ဥပဇ္ဈိတွာတိ- ကား၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ်မေဝ- ခံယူခြင်းသည်သာ အမှောက်-ငါတို့၏၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကသမ္ဗုတိရသော ငါတို့၏၊) ဘာရော-တာဝန် တည်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ-ခံယူအပ်ရာ အရပ်၌သာ၊

ကထား]

ဘာသာစကားအဖွင့်

၂၃

ဆဋ္ဌေတွာ-စွန့်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ [“ဥဇ္ဈိတွာ”ကို “ဆဋ္ဌေတွာ”ဟု ဖွင့်သည်။ ဥဇ္ဈိဓာတ်သည် ဥဿဂ္ဂ (စွန့်လွှတ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း။] စိဝရနိဒဟကန္တိ-
 ကား၊ စိဝရပဋိသာမကံ-သင်္ကန်းကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းတတ်သော ရဟန်းဟူ၍၊
 (သမ္ပနိတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) [နိ+ဓာဓာတ်သည် “ထားခြင်း”အနက်ကို
 ဟော၏။ ဤ၌ “သိမ်းဆည်း၍ ထားခြင်း”တည်း။] စ-ဆက်၊ † ဆန္ဒာဂတိ
 ဂစ္ဆေယျာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဧတ္ထ-ဤ စိဝရနိဒဟကသမ္မုတိ
 အရာ၌လည်းကောင်း၊ ဣတော-ဤ စိဝရနိဒဟကသမ္မုတိမှ၊ ပရဉ္စ-နောက်ဖြစ်
 သော ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိစသော အရာ၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော
 အရာတို့၌၊ (“† ဆန္ဒာဂတိ ဂစ္ဆေယျ” စသည်ပါသော အရာတို့၌၊) ဝုတ္တနယေ
 နေဝ-ဖြင့်သာ၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကသမ္မုတိ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊)
 ဝိနိစ္ဆယော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ထိုက်၏၊ သမ္မုတိဝိနိစ္ဆယောပိ- သမ္မုတိ
 အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း၊ ကထိတာနုသာရေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်
 သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာ၊ ဇာနိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။ [“ဧတာယ ယထာဝုတ္တာယ
 ကမ္မဝါဇာယပိ၊ အပလောကနေနာပိ” စသော နည်းသို့ အစဉ်လိုက်၍
 သိပါလေ-ဟူလို။]

ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိအာဒိကထာ

၃၄၃။ ဝိဟာရံ ဝါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
 ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အာရာမမဇ္ဈေ-ကျောင်းတိုက်၏ အလယ်၌၊ အာရာမိက
 သာမဏေရာဒိဟိ-အာရာမစောင့် သာမဏေ အစရှိသူတို့မှ၊ အဝိဝိတ္ထေ-
 မကင်းဆိတ်သော၊ (အဝိဝိတ္ထောဟု ရှိသည်ကားမကောင်း၊) သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံ
 သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သမောသရဏဋ္ဌာနေ-သက်ရောက်ရာ အရပ်၌၊ ယော
 ဝိဟာရော ဝါ-အကြင် လေးဖက်မှီးအပ်သောကျောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊
 ယော အမုယောဂေါ ဝါ-အကြင် နှစ်ဖက်မှီးအပ်သော ကျောင်းသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ သော-ထို ကျောင်းကို၊ သမ္ပနိတဗ္ဗော-သမုတ်ထိုက်၏၊
 ပန-ဗျုတ်ရိုက်၊ ပစ္စန္တသေနာသနံ-ကျောင်းတိုက်၏အစွန်အဖျား ဖြစ်သော
 ကျောင်းကို၊ † သမ္ပနိတဗ္ဗံ-မသမုတ်ရာ၊ [အများ မရောက်နိုင်သော နေရာဖြစ်၍
 ခိုးသူစသည်ကြောင့် သင်္ကန်းများပျောက်မည်စိုးသည့်အတွက် မသမုတ်ရ-ဟူလို၊]

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဘဏ္ဍာဂါရံ-ဤ ဘဏ္ဍာတိုက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ခဏ္ဍသိမ်-
ခဏ္ဍသိမ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ခဏ္ဍသိမာယ- ဌ၊ နိသိန္ဓေဟိ- ထိုင်နေသော
ရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတံ- ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ- မအပ်၊ ဝိဟာရမဇ္ဈယေဝ-
ကျောင်းတိုက်၏ အလယ်၌သာ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ဂုတ္တာဂုတ္တု ဇာနေယျာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
တာဝ-အဂုတ္တမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ-သော၊) ယဿ-အကြင် ကျောင်း၏၊
ဆဒနာဒိသု-အမိုး အစရှိသည်တို့၌၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒေါသော-
အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တံ-ထို ကျောင်းသည်၊ ဂုတ္တံ-ဂုတ္တမည်၏၊ (လုံခြုံသော
ကျောင်းမည်၏၊) ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင်ကျောင်း၏၊ ဆဒနတိဏံ ဝါ-
မိုးကြောင်း မြက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (သက်ငယ် စသည်ကို ဆိုလိုသည်၊)
ဆဒနိဋ္ဌကာ ဝါ-မိုးကြောင်း အုတ်ချပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-
အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ ပတိတာ-ပြုကျ၏၊ [ဆဒနိဋ္ဌကာ
ဝါ၌ အဂုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါ သဒ္ဓါဖြင့် အခြား အမိုးများကို ယူပါ၊] ယေန-
ယင်းသို့ ပြုကျခြင်းကြောင့်၊ ဩဝဿတိ ဝါ-မိုးသော်လည်း စွတ်အပ်၏၊
မူသိကာဒိနံ-ကြွက် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဝေသော ဝါ-ဝင်ခြင်းသည်သော်
လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဘိတ္တိအာဒိသု-နံရံ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကတ္ထစိ-
တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ ဆိဒ္ဓံ ဝါ-အပေါက်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-
ရှိ၏၊ ဥပစိကာ ဝါ-ခြံတို့သည်သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟန္တိ-တက်ကုန်၏၊ တံ
သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသောကျောင်းသည်၊ အဂုတ္တံ နာမ-အဂုတ္တမည်၏၊ (မလုံခြုံသော
ကျောင်း မည်၏၊) တံ-ထိုမလုံခြုံသော ကျောင်းကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊

ဣဒံ ဩပ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ။ ။ “ဣဒံ ဘဏ္ဍာဂါရံ”ကို သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ၌ ပဓာန စပ်၊
ခဏ္ဍသိမ်သို့ သွား၍ သမုတ်လျှင် အများသိမည် စိုးသောကြောင့် မဟာသိမ်ဖြစ်သော
ကျောင်းတိုက် အလယ်၌သာ သမုတ်ရမည်ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိဟာရမဇ္ဈယေဝ
သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗေသံ ဇာနနတ္ထာယ ဝိဟာရမဇ္ဈယေဝ နိသိန္ဓေဟိ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ၊-
ဋီကာ။] သို့သော် ယခုခေတ်ဝယ် မဟာသိမ် မရှိဘဲ ခဏ္ဍသိမ်သာရှိသော ကျောင်းတိုက်
ဖြစ်လျှင်ကာ ခဏ္ဍသိမ်သို့ပင် သွား၍ သမုတ်ရပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “န ဝဋ္ဋတိ-
မအပ်”ဟူရာ၌ “အာပတ်သင့်သော မအပ်”ဟု မယူဘဲ “မသင့်မတော်သော မအပ်”
ဟုသာ အဓိပ္ပာယ် ယူသင့်သည်။

ပဋိသန္ဓေရိတဗ္ဗ-ပြင်ဆင်ထိုက်၏။ သီတသမယေ-အအေး၏ အခါ၌၊ (အေးရာ အခါ၌) ဒွါရဉ္စ-တံခါမကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဝါတပါနဉ္စ-လေသောက်ပြတင်း ကိုလည်းကောင်း၊ သုပိဟိတံ-ကောင်းစွာ ပိတ်အပ်သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗ-ပြုရာ၏။ ဟိ-မှန်၊ သီတေန-အအေးကြောင့်၊ စီဝရာနိ-တို့သည်၊ ကဏ္ဍကိတာနိ- ရောပြမ်းသော မှီရှိကုန်သည်၊ (မှီတက်ကုန်သည်၊) ဟောန္တိ၊ ဥဏှသမယေ- အပူ၏အခါ၌၊ (ပူရာအခါ၌) အန္တရန္တရာ-အကြား အကြား၌၊ ဝါတပ္ပဝေသနတ္ထံ- လေကို ဝင်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝိဝရိတဗ္ဗ-ဖွင့်ထားရာ၏။ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ- သို့၊ ကရောန္တော-ပြုသော ရဟန်းသည်၊ ဂုတ္တာဂုတ္တံ ဇာနာတိ နာမ-တိ မည်၏။ (လုံခြုံသောကျောင်း၊ မလုံခြုံသောကျောင်းကို သိသူ မည်၏။)

☞ ပန-ဆက်၊ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကာဒီဟိ-စီဝရပဋိဂ္ဂါဟက အစရှိကုန်သော၊ တိဟိပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေဟိ-ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ (သမ္မုတိ ရသော ရဟန်းတို့သည်၊) အတ္တနော-၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗ- သိထိုက်၏။ တတ္ထ-ထိုသုံးပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ တာဝ-စီဝရနိဒဟက၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကရဟန်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန-သော၊) စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကေန- စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်၊ (န ဂဏိတဗ္ဗ၊ ဒါတဗ္ဗတို့၌ စပ်၊) ယံ ယံ- အကြင် အကြင် သင်္ကန်းကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ကာလစီဝရန္တိ ဝါ-ကာလ သင်္ကန်းဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အကာလစီဝရန္တိ ဝါ-အကာလသင်္ကန်းဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အစ္စေကစီဝရန္တိ ဝါ-အစ္စေကသင်္ကန်းဟူ၍သော်လည်း ကောင်း၊ ဝဿိကသာဠိကန္တိ ဝါ-ဝဿိကသာဠိကသင်္ကန်းဟူ၍သော်လည်း ကောင်း၊ နိသီဒနန္တိ ဝါ-နိသီဒိုင်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စတ္ထရဏန္တိ ဝါ- အပေါ်လွှမ်း အိပ်ရာခင်းဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ မုခပုဉ္ဇနစောဠန္တိ ဝါ- မျက်နှာသုတ်ပဝါဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ဝတွာ-လျှောက်၍၊) ဒေန္တိ-လှူကြ ကုန်၏။ တံ သဗ္ဗ-ထို အလုံးစုံသော သင်္ကန်းကို၊ ဧကရာသိ-တစ်စုတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မိဿေတွာ-ရောနှော၍၊ န ဂဏိတဗ္ဗ-မခံယူရာ၊ ဝိသု ဝိသု- အသီးအသီး၊ ကတွာဝ-ပြု၍သာ၊ ဂဏိတွာ-ခံယူပြီး၍၊ စီဝရနိဒဟကဿ- သင်္ကန်းကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းသော ရဟန်းအား၊ တထေဝ-ထို အလှူရှင်တို့ လျှောက်အပ်သည့် အတိုင်းသာ၊ အာစိက္ခိတွာ-ပြောပြ၍၊ ဒါတဗ္ဗ-ပေးရာ၏။ စီဝရနိဒဟကေနာပိ-သင်္ကန်းကို သိုမှီး သိမ်းဆည်းသော ရဟန်းသည်လည်း၊

ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ-ဘဏ္ဍာဂါရိကရဟန်းအား၊ ဒဒမာနေန-ပေးလတ်သော်၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းသည်၊ ကာလစီဝရံ-ကာလသင်္ကန်းပါတည်း၊ ပေ၊ ဣဒံ-သည်၊ မုခပုဉ္ဇနစောဠ-မျက်နှာသုတ်ပဝါပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိတွာဝ-ပြောပြ၍သာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကေနာပိ-သည်လည်း၊ တထေဝ-ထို ပြောပြအပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ ဝိသု ဝိသု ဝိယ-အသီးအသီးကဲ့သို့၊ (အချို့ စာအုပ်များ၌ “ဝိယ” မပါ၊) သညာဏံ-အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ-၍၊ ဌပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ [စာရေးခြင်းစသော အမှတ်အသားကို ပြု၍ ထားပါ-ဟူလို၊] တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သံဃေန-သည်၊ ကာလစီဝရံ-ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူ ခဲ့ပါလော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကာလစီဝရမေဝ-ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ပေ၊ မုခပုဉ္ဇနစောဠကံ-ကို၊ အာဟရ-လော့၊ ဣတိ ဝုတ္တေ-သော်၊ တဒေဝ-ထို မျက်နှာသုတ်ပဝါကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကော-သင်္ကန်းခံယူ တတ်သော ရဟန်းကို၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ စီဝရနိဒဟကော- သင်္ကန်းကို သိုမှီး သိမ်းဆည်းတတ်သော ရဟန်းကို၊ အနုညာတော-ပြီး ဘဏ္ဍာဂါရံ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်းကို၊ အနုညာတံ၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာ ထားရာကျောင်း၌ ယှဉ်သော ရဟန်းကို၊ (ဘဏ္ဍာစိုး ရဟန်းကို၊) အနုညာတော- ပြီ၊ ဗာဟုလ္လိကတာယ-သင်္ကန်းတို့၏ များသည်၏အဖြစ်ကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ န အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ အသန္တုဋ္ဌိယာ-သင်္ကန်းတို့၌ မရောင့်ရဲခြင်း အကျိုးငှာ၊ (မရောင့်ရဲကြောင်း ဖြစ်သော အသံဝရအကျိုးငှာ၊) န (အနုညာတော)၊ အပိ စ ခေါ-အဟုတ်ကား၊ သံဃဿ-သံဃာကို၊ အနုဂ္ဂဟာယ-ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ (အနုညာတော)၊ [ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကျယ်ပြုလို၍ “သဓေ ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊] ဟိ- ချဲ့၊ အာဟဋ္ဌာဟဋ္ဌံ-လူတို့သည် ဆောင်ပို့အပ် ဆောင်ပို့အပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ (လှူလာတိုင်းသော သင်္ကန်း ကို၊) ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သဓေ ဘာဇေယျံ-အကယ်၍ ဝေဖန်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဘာဇေန္တေသု)၊ အာဟဋ္ဌံ- ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ နေဝ ဇာနေယျံ-မသိကုန်ရာ၊ အနာဟဋ္ဌံ- မဆောင်ပို့အပ်သေးသော သင်္ကန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ [လှူနေကျ နေရာမှ ဆောင်ပို့အပ်ပြီး၊ မဆောင်ပို့အပ်သေးသော သင်္ကန်းကို မသိကုန်ရာ၊] ဒိန္နံ- လှူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ လဒ္ဓံ-သင်္ကန်းရပြီးသော ရဟန်းကို၊

န ဇာနေယျ၊ အလဒ္ဓ-သင်္ကန်း မရသေးသော ရဟန်းကို၊ န ဇာနေယျ-
မသိကုန်ရာ၊ အာဟဋ္ဌာဟဋ္ဌ-ဆောင်ပို့အပ် ဆောင်ပို့အပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊
ထေရာသနေ ဝါ-ထေရ်ကြီး၏ နေရာ၌မူလည်း၊ ဒဒေယျ-ပေးလှူကုန်ရာ၏၊
[ဝေဖန်သောအခါ ထေရ်ကြီးက စ၍ ဝေဖန်ရသောကြောင့် ထေရ်ကြီးပုဂ္ဂိုလ်
များသာ ထပ်ခါထပ်ခါ ရစရာရှိသည်- ဟူလို၊] ခဏ္ဍာခဏ္ဍ- အပိုင်းငယ်
အပိုင်းကြီးကို၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖြတ်၍မူလည်း၊ ဂဏှေယျ-ယူကုန်ရာ၏၊ [အားလုံး
ညီမျှအောင် ဝေလျှင်လည်း အပိုင်း အပိုင်း ဖြတ်၍ ဝေရတော့မည်-ဟူလို။]

ဧဝံ သတိ-သော်၊ အယုတ္တပရိဘောဂေါ စ-မသင့်သော သုံးစွဲခြင်းသည်
လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်း
တို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်
သည်၊ (ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်၊) န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ [ထေရ်ကြီးတို့
နေရာ၌သာ ထပ်ခါထပ်ခါ ပေးနေရသောကြောင့် သံဃာအားလုံးကို ချီးမြှောက်
ရာ မရောက်၊] ပန-အနွယ်၊ ဘဏ္ဍာဂါရေ-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်း၌၊ စိဝရံ-
ကို၊ ဌပေတွာ-သိမ်းထားပြီး၍၊ ဥဿန္တကာလေ-များရာ အခါ၌၊ (များရာ
အခါကျမှ၊) ဧကကဿ-တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ တိစိဝရံ
ဝါ-သုံးထည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေ ဒွေ ဝါ-နှစ်ထည်၊ နှစ်ထည်မူလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧကေကံ ဝါ-တစ်ထည် တစ်ထည်မူလည်းဖြစ်သော၊ စိဝရံ-
ကို၊ ဒဿန္တိ-ပေးဝေနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ လဒ္ဓါလဒ္ဓ-သင်္ကန်း ရပြီး၊ မရသေးသူကို၊
ဇာနိဿန္တိ-သိနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ [ပထမဝေတုန်းက မည်သည့် ဝါစဉ်အထိသာ
ရသေး၏၊ မည်သည့် ဝါစဉ်မှ စ၍ မရသေး၊ ဤသို့ သိနိုင်မည်-ဟူလို၊]
အလဒ္ဓဘာဝံ-မရအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ (သင်္ကန်း မရသေးကြောင်းကို၊)
ဥတွာ-သိ၍၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကာတု-ငှာ၊ မညိဿန္တိ -
သိနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

န ဘိက္ခုဝေ ပေ၊ ဝုဠာသတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊
အညေပိ-ဘဏ္ဍာဂါရိကရဟန်းမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝုဠာပနီယာ-
နေရာမှ မထစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ [သံဃိက
အိပ်ရာ နေရာမှ မထစေထိုက်၊ အခြားနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ မသွားစေထိုက်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အကြောင်းကို မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို သိထားထိုက်သည်-ဟူလို၊]

၂၃၆

မဟာဝါဘာသာဋီကာ

[ဘဏ္ဍာဂါရသမ္ပတိအာဒိ

ဟိ- ချဲ့၊ ဝုဗ္ဗတရော- သီတင်းကြီးပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော-
 ဘဏ္ဍာဂါရိကပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဂိလာနော-ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊
 သံဃတော-မှ၊ လဒ္ဓသေနာသနော-ရအပ်သော ကျောင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-လေးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-
 မထစေထိုက်ကုန်၊ (ထ၍ မသွားစေထိုက်ကုန်၊) တတ္ထ-ထို လေးပါးသော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဝုဗ္ဗတရော - သီတင်းကြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အတ္တနော - မိမိထက်၊
 ဝုဗ္ဗတာယ-သီတင်းကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝကတရေန-သီတင်းငယ်
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-မထစေထိုက်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော-ကို၊ သံဃေန-
 သည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတွာ-သမုတ်ပြီး၍၊ ဘဏ္ဍာဂါရဿ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်း၏၊
 ဝါ-ကို၊ ဒိန္နတာယ-ပေးထားအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော၊)
 ဂိလာနော - ကို၊ ဂိလာနတာယ - မကျန်းမမာသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န
 ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော)၊ ပန-ကား၊ သံဃော-သည်၊ ဗဟုဿုတဿ-များသော သုတ
 ရှိသော၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန်
 မေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဗဟုပကာရဿ-များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို
 ပြုတတ်သော၊ ဘာရနိတ္တာရကဿ-တာဝန်ကို ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊
 ဖာသုကံ-ချမ်းသာသော၊ အာဝါသံ-နေရာကို၊ အနုဋ္ဌာပနီယံ-မထစေထိုက်
 သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေတိ-ပေးထား၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို
 ဗဟုဿုတ၊ ဘာရနိတ္တာရကပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥပကာရတာယ စ-လျော်သော
 ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သံဃတော-မှ၊
 လဒ္ဓတာယ စ - ရအပ်သော နေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ န
 ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော၊ ဣတိ (အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

☸ ဥဿန္တံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဗဟု-များသည်၊ ရာသိကတံ-ပြုအပ်သော
 အစုအပုံ ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ["ဥဿန္တံ" ကို "ဗဟု" ဟု သဒ္ဓတ္ထဖွင့်၍
 "ရာသိကတံ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွ ဖွင့်သည်၊] ဘဏ္ဍာဂါရံ - ဘဏ္ဍာထားရာ
 ကျောင်းသည်၊ န ဂဏှာတိ- မယူနိုင်၊ [များသောကြောင့် မဆန့်- ဟူလို၊]
 သမ္ပုဇီဘူတောနာတိ-ကား၊ အန္တောဥပစာရသီမာယံ-ဥပစာရသီမ၏အတွင်း၌၊

သမ္ပုဇီဘူတေန။ ။ "သမ္ပုဇီဘူတောနာတိ အညမညဿ မုဓေ သံဝိဇ္ဇမာနော
 သန္တိပတိတော ဝါ သမ္ပုဇေါ၊ သမ္ပုဇေါ ဟုတ္တာ ဘူတော သမ္ပုဇီဘူတော"ဟု

ကထာ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၃၇

(ကျောင်းတိုက်၏ အတွင်း၌) ဌိတေန-တည်သော သံဃာသည်၊ (ဘာဇေတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) **ဘာဇေတုန္တိ**-ကား၊ ကာလံ-ဝေဖန်ရာ အချိန်ကို၊ ယောသေတွာ-ကြွေးကြော်၍၊ ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘာဇေတုံ-ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) **ကာလာဟလံ အကာသီတိ**-ကား၊ အမှောက်-တပည့်တော်တို့၏၊ အာစရိယဿ-ဆရာဖို့၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ (အမှောက်)၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဥပဇ္ဈာယ်ဖို့၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ ပြော၍၊ မဟာသဒ္ဓ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ အကာသီ-ပြုပြီ။

စိဝရဘာဇကေသု - သင်္ကန်း ဝေဖန်သော ရဟန်းတို့တွင်၊ (ဒေန္တော ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ စသည်၌ စပ်၊) သဘာဂါနံ-သဘောတူကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းတို့အား၊ (ဒေန္တော၌ စပ်၊) ဝါ-တို့၏၊ အထံသို့၊ အပါပုဏ္ဏန္တိမ္မိ-မရောက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟဉ္စံ-များသော အဖိုးရှိသော၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒေန္တော-ပေးသော စိဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ-တိ မည်၏၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ အပ္ပဉ္စံ-နည်းသော အဖိုးရှိသော သင်္ကန်းကို၊ ဒေန္တော-သည်၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ-တိ မည်၏၊ (ဒေါသာဂတိ လိုက်သည် မည်၏၊) မောဟမူဋ္ဌော-မောဟဖြင့် တွေဝေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စိဝရဒါနဝတ္ထံ-သင်္ကန်း ပေးဝေခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသော

ယောဇနာ ဖွင့်၏၊ သို့သော် သမ္ပုဓ၏ တွဲဖက် ပြောင်းပြန် “ပရမ္ပုဓ” ဟု ပုဒ်ရှိသေး၏၊ ထို “ပရမ္ပုဓ” ၌ “မုဓဿ-မျက်နှာ၏+ပရံ-ထိုမှာဘက်တည်း၊ ဝါ-မျက်ကွယ်တည်း၊ ပရမ္ပုဓံ-မျက်နှာ၏ ထိုမှာဘက်၊ (မျက်နှာလွှဲ-မျက်စိ၏ မမြင်ကွယ်ရာ)” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သမ္ပုဓ” ၌ “သံ” ကို “ရှေ့ရှု” အနက် ကြံ၍ “မုဓဿ+အဘိမုဓံ သမ္ပုဓံ - မျက်နှာ၏ ရှေ့ရှု (မျက်မှောက်)၊ သမ္ပုဓေ + ဘူတော သမ္ပုဓီဘူတော-မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော သံဃာ” ဟု ကြံသင့်မည် ထင်သည်၊ ထို “သမ္ပုဓီဘူတသံဃာ” ဟူသည် အခြားနေရာ၌ “ရှေ့ရှုရောက်နေသမျှ” ကိုသာ ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ “တစ်တိုက်လုံးရှိသံဃာ” ကို ယူရမည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “အန္တောဥပစာရသီဟာယံ ဌိတေန” ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။

စီဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ-တိ မည်၏။
 (မောဟာဂတိံ လိုက်သည် မည်၏။) မုခရာနံ-ကြမ်းတမ်းသော နှုတ်ရှိကုန်သော၊
 (စကား ဗရပွာ ပြောတတ်ကုန်သော၊) နဝကာနမ္မိ-သီတင်းငယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့
 အားလည်း၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ အပါပုဏန္တမေဝ-မရောက်သည်
 သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂံ-သော၊ စီဝရံ-ကို၊ ဒေန္တော-ပေးသော စီဝရဘာဇက
 ရဟန်းသည်၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ-တိ မည်၏။ (ဘယာဂတိံ လိုက်သည်
 မည်၏။) ယော-အကြင် စီဝရဘာဇကရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤ အဂတိ
 လေးပါးသို့၊) န ဂစ္ဆတိ- မလိုက်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊
 တုလာဘူတော-ချိန်ခွင်သဖွယ် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ ပမာဏဘူတော-ပမာဏ
 ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (အချို့စာအုပ်၌ “**ပမာဏဘူတော**” မပါ၊) မဇ္ဈတ္တော-
 အလယ်အလတ်၌ တည်သောသဘောရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထို ရဟန်း
 ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗော-သမုတ်ထိုက်၏၊ **ဘာဇိတာဘာဇိတန္တိ**-ကား၊ ဧတ္တကာနိ-
 ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ ဘာဇိတာနိ-
 ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတ္တကာနိ-ကုန်သော၊ (ဝတ္ထာနိ)၊ အဘာဇိတာနိ-မဝေဖန်
 အပ်ကုန်သေး၊ ဣတိ - သို့၊ ဇာနန္တော - သိသော စီဝရဘာဇကရဟန်းကို၊
 ဘာဇိတာဘာဇိတဉ္စ ဇာနေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-ဆိုအပ်၏။

ဥစိနိတ္တာတိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤ အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ ထူလံ-ကြမ်းတမ်း၏၊
 ဣဒံ-သည်၊ သဏှံ-သိမ်မွေ့၏၊ ဣဒံ-သည်၊ ဃနံ-ပိတ်ပိတ်သဲသဲ တစ်ခဲနက်
 ဖြစ်၏၊ ဣဒံ- သည်၊ တနက်- ပါး၏၊ (ကျဲ၏။) ဣဒံ- ကို၊ ပရိဘုတ္တံ-
 သု စွဲ အပ်ပြီ၊ (တံစပ်တ်ရစ် ဖြစ်သည်- ဟူလို၊) ဣဒံ- ကို၊ အပရိဘုတ္တံ-
 မသုံးစွဲအပ်သေး၊ (အသစ်ကျပ်ချွတ် ဖြစ်သည်- ဟူလို၊) ဣဒံ- ဤ အဝတ်
 သင်္ကန်းသည်၊ ဒီဃတော- အလျားအားဖြင့်၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်
 ရှိ၏၊ ပုထုလတော-အနံအားဖြင့်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဣတိ
 ဧဝံ- သို့၊ ဝတ္ထာနိ- အဝတ်သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဝိစိနိတ္တာ- ရွေးချယ်၍၊ (ထပေတုံ
 အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) **တုလယိတ္တာတိ**- ကား၊ ဣဒံ- ဤ အဝတ် သင်္ကန်းသည်၊
 ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အဖိုးကို၊ အဂ္ဂတိ-ထိုက်တန်၏၊ ဣဒံ-
 သည်၊ ဧတ္တကံ- ကို၊ (အဂ္ဂတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ အဂ္ဂပရိစ္ဆေဒံ- အဖိုး၏
 အပိုင်းအခြားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (ထပေတုံ အနုဇာနာမိ)။

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတ္တာတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ဖို့၊ ဧကေနက မေဝ-တစ်ထည်စီ တစ်ထည်စီသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒသဂ္ဂနကံ-တစ်ဆယ် ထိုက် တန်သော အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ သဗ္ဗေ ပါပုဏ္ဏာတိ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (အညီအမျှ ရအံ့၊) ဣစ္စေတံ-ဤသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နော စေ ပါပုဏ္ဏာတိ-အကယ်၍ မရောက်အံ့(ဧဝံသတိ)၊ ယံ-အကြင် အဝတ် သင်္ကန်းသည်၊ နဝ ဝါ-ကိုးကျပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ ဝါ-ရှစ်ကျပ်တို့ ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂတိ-ထိုက်တန်၏၊ တံ-ထို အဝတ်သင်္ကန်းကို၊ အညေန-အခြားသော၊ ဧကအဂ္ဂနကေန စ-တစ်ကျပ်ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုနှင့် လည်းကောင်း၊ ဒွိအဂ္ဂနကေန စ-နှစ်ကျပ် ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုနှင့်လည်း ကောင်း၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဗဒ္ဓိတွာ-စပ်ဖွဲ့၍၊ (တစ်တွဲ တွဲ၍၊) ဧတေန ဥပါယေန- ဤနည်းအားဖြင့်၊ သမေ-ညီမျှကုန်သော၊ (တစ်ဆယ်တန်စီ စသည်ဖြင့် ညီမျှကုန်သော၊) ပဋိဝိသေ-အဖို့တို့ကို၊ ဌပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဘိက္ခု ဂဏေတွာ ဝဂ္ဂံ ဗဒ္ဓိတွာတိ-ကာ၊ ဧကေနဿ-တစ်ပါး တစ်ပါး အား၊ ဒီယုမာနေ-ပေးဝေအပ်သော်၊ (ပေးဝေနေလျှင်၊) ဒီဝသော-နေသည်၊

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ။ ။ပဋိဝိသပဟောနကတာဇာနနတ္ထံ-အဖို့လောက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဟလိဒ္ဓိယာဒီဟိ-နန္ဒင်း အစရှိကုန်သော၊ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဏ္ဏေဟိ- ငယ်သောအဆင်း၊ ကြီးသောအဆင်းတို့နှင့်၊ ယုတ္တေ-ယှဉ်ကုန်သော၊ သမေ ပဋိဝိသေ- ညီမျှသော အဖို့တို့ကို၊ ဌပေတွာ-ထားပြီး၍၊-ဝိမတိ၊ ဤသို့ ဝိမတိ ဖွင့်သောကြောင့် **“ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် နန္ဒင်းစသော အဆင်းကို ဟော၏”**ဟု သိသာ၏၊ **“အဝဏ္ဏ”**၌ **“အ”**သည်၊ **“ဝုဒ္ဓိ”**အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် **“မဟန္တ”**ဟု ဖွင့်၍ ရှေ့ဝဏ္ဏ အတွက် **“ခုဒ္ဒက”**ဟု ဖွင့်သည်၊ [ယောနောဌကား **“ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် ပမာဏ အနက်ဟော”**ဟု ဖွင့်၏။]

ဝိမတိ၏ ဆိုလိုရင်းကား - သင်္ကန်းဝေဖို့ရန် စီစဉ်သောအခါ တစ်ပါးလျှင် တစ်ဆယ်တန်စီ စသည်ဖြင့် အညီအမျှ ရလျှင် ကောင်းပါ၏၊ ထိုသို့ အညီအမျှ မရလျှင်ကာ ကိုးကျပ်တန်သော အဝတ်ကို အခြား တစ်ကျပ်တန် ပစ္စည်းနှင့် ရှစ်ကျပ်တန်သော အဝတ်ကို အခြား နှစ်ကျပ်တန် ပစ္စည်းနှင့် ပူးတွဲ၍ (ဤနည်းအတိုင်း မူလသင်္ကန်းလျာ အဝတ်က တန်ဖိုးလျော့သလောက် တွဲဖက်ပစ္စည်းကို အဖိုးများ စေသောအာ ဖြင့်) ညီမျှသော အဖိုးရှိအောင် ထားပါ၊ ဤသို့ ပူးတွဲ၍ ထားသောအခါ အဖိုး များသော ပစ္စည်းအတွက် အဆင်းကြီး၊ အဖိုးနည်းသော ပစ္စည်းအတွက် အဆင် ငယ်များကို ပြုလုပ်မှတ်သားထားပါ၊ စာသော်လည်း ရေးသားထားပါ-ဟူလို။

သစေ နပုဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ [သံဃာက များနေသောကြောင့် တစ်ပါးစီ ဝေနေလျှင် နေဝင်သွားစရာ ရှိသည်-ဟူလို၊] (ဧဝံ သတိ)၊ ဒသ ဒသ-တစ်ကျိပ် တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်၍၊ ဒသ ဒသ-ဆယ်စု ဆယ်စုကုန်သော၊ စီဝရပဋိဝီသေ-သင်္ကန်းအဖို့တို့ကို၊ ဧကဝဂ္ဂ-တစ်စုကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ဧက-တစ်ထုပ်သော၊ ဘဏ္ဍိက-ဘဏ္ဍာရှိ သော အထုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ဆယ်ပါးလျှင် တစ်ထုပ်စီ ထုပ်ထား၍၊) ဧဝံ-သို့၊ (ဤနည်းအားဖြင့်၊) စီဝရပဋိဝီသံ-သင်္ကန်းအဖို့ကို၊ ဌပေတံ-ထားခြင်း ငှာ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ စီဝရပဋိဝီသေသု- သင်္ကန်းအဖို့တို့ကို၊ ဌပိတေသု-ထားအပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ ကုသော-စာရေးတံ ကို(မဲလိပ်ကို) ပါတေတဗ္ဗော-ကျစေထိုက်၏၊ တေဟိပိ ဘိက္ခုဟိ-ထို ရဟန်း တို့သည်လည်း၊ (ထို ဆယ်ပါးစီ ရဟန်းတို့သည်လည်း၊) ပုန-ဖန်၊ ကုသပါတံ- မဲချခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏၊ [ပထမတုန်းက ဆယ်ပါး တစ်တွဲစီ တွဲထားသောကြောင့် ထို ဆယ်ပါးလည်း ထပ်၍ မဲချပါ-ဟူလို။]

သာမဏေရာနံ ဥပဗုပဋိဝီသန္တိ ဧတ္ထ-ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယေ သာမဏေရာ-အကြင် သာမဏေတို့သည်၊ အတ္တိဿရာ-မိမိဟူသော အစိုးရသူရှိကုန်၏၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ကုန်၏၊ သူတစ်ပါး၏ စေခိုင်းမှုကို မခံကုန်၊) ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ-ပြုထိုက်သော အလုပ်ကို၊ န ကရောန္တိ-မပြုလုပ်ကြကုန်၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာသု-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်းတို့၌၊ (ပါဠိကို သင်ယူခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကို မေးမြန်း ခြင်းတို့၌) ယုတ္တာ-အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံယေဝ- ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏သာ၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိ-ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏၊ အညေသံ-အခြားရဟန်းတို့၏၊ (ဝတ္တပဋိပတ္တိ) နကရောန္တိ၊ [သံဃာအား ကျေးဇူး မများ-ဟူလို၊] ဧတေသံယေဝ-ဤသာမဏေတို့အားသာ၊ ဥပဗုဘာဂေါ- ထက်ဝက်သော အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ [ရဟန်းများ ရသလို အပြည့် မပေးဘဲ တစ်ဝက်သာ ပေးရမည်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ယေ-အကြင် သာမဏေ တို့သည်၊ ပုရေဘတ္တဉ္စ- ခွဲလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ- ခွဲလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿေဝ-၏သာ၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ- န်၏၊ တေသံ-ထိုသာမဏေတို့အား၊ (သံဃာအား ကျေးဇူးများသော ထို သာမဏေတို့ အား) သမကော-ညီမျှသော အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏။

စ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤ သာမဏေတို့အား တစ်ဝက်သော အဖို့ကို ပေးရခြင်းကို၊ [ဣဒန္တိ သာမဏေရာနံ ဥပပုပဋိဝီသဿ ဒါနံ၊ “သာမဏေရာနံ ဥပပုပဋိဝီသံ ဒါတု” ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း သာမဏေတို့အား တစ်ဝက်သော အဖို့ကို ပေးရခြင်းကို၊-ဋီကာ၊] ပိဋ္ဌိသမယေ-သင်္ကန်းကာလ၏ နောက်ဘက်ဖြစ်သောကာလ၌၊ ဥပ္ပန္နေန-ဖြစ်သော၊ ဘဏ္ဍာဂါရေ-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်း၌၊ ဌပိတေန-ထားအပ်သော၊ အကာလစိဝရေနေဝ-အကာလသင်္ကန်း ဖြစ်သော၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ကာလစိဝရံ-သင်္ကန်းကာလ၌ဖြစ်သော သင်္ကန်းကို၊ သမကမေဝ-အညီအမျှသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ [ဤ စကားကို ထောက်၍ ကထိနံခင်းရာ၌ ရအပ်သော သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ စိဝရကာလ မကုန်မီ ရအပ်သော သံဃိကသင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း အညီအမျှဝေဖန်ရသည်၊] တတြုပ္ပာဒဝဿာဝါသိကံ-ထို ကျောင်း၌ဖြစ်သော ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း ကို၊ သမ္ပုဉ္ဇနီဗန္ဓနာဒိ-တံမြက်ဆုပ်ကို ဖွဲ့စည်းခြင်း အစရှိသော၊ သံဃဿ- ၏၊ ဖာတိကဗ္ဗ-တို့ပွားကြောင် အမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ခံယူရာ၏၊

တတြုပ္ပာဒ ၊ပေ၊ ဝတ္တံ။ ။ ဝဿာဝါသာနံ-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းတို့အား+ဒိန္နံ-လှူအပ်သော သင်္ကန်းတည်း၊ ဝဿာဝါသိကံ-သင်္ကန်း၊ တတြ- ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပ္ပာဒေါ-ဖြစ်သော ဝဿာဝါသိကတည်း၊ တတြုပ္ပာဒေါ၊ တတြုပ္ပာဒေါ စ + သော + ဝဿာဝါသိကံ စာတိ တတြုပ္ပာဒဝဿာဝါသိကံ- ကျောင်းတိုက်၌ဖြစ်သော သစ်သီး၊ သစ်ရွက်များကို ကပ္ပိယတို့က ရောင်း၍ ထို အဖို့ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းသည်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းတိုက်၏ ဝတ္ထုကံအဖြစ်ဖြင့် လှူအပ်သော လယ်၊မြဲ၊ဥယျာဉ် စသည်မှဖြစ်သော အသီးအနှံတို့ကို ကပ္ပိယတို့က ရောင်း၍ ထို အဖို့ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းသည် လည်းကောင်း “**တတြုပ္ပာဒဝဿာဝါသိကံ**” မည်၏၊ ထိုကဲ့သို့သော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းမျိုးကို ရဟန်းသာမဏေတို့က ဝေဖန်ယူသောအခါ သံဃာမှာ တိုးပွားမှုဖြစ်သော တမြက်စည်း ပြုလုပ်ခြင်း စသော အမှုကို ပြုပြီးမှ ယူပါ-ဟူလို၊ ဤ စည်းကမ်းအရ ရှေ့ခေတ်က ဝါဆီခါနီ ဝယ် တံမြက်စည်း စသည်ကို ပြုလုပ်လေ့ ရှိကြသည်။

ဝိမတိ။ ။ ဖာတိကဗ္ဗန္တိ ပဟောနကကမ္မံ၊ ယတ္ထကေန ဝိနယာဂတေန သမ္ပုဉ္ဇနီ ဗန္ဓနာဒိဟတ္ထကဗ္ဗေန ဝိဟာရဿ ဦနကတာ န ဟောတိ၊ တတ္ထကံ ကတွာတိ အတ္ထော၊ သဗ္ဗေသန္တိ တတြုပ္ပာဒဝဿာဝါသိကံ ဂဏုန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခုနံ၊ သာမဏေရာနံ စ၊ [**“ဖာတိကမ္မံ”**၌ ဖာတိသဒ္ဒါသည် ဖာယိဓာတ်+တိပစ္စည်း၊ ယကို ချေ၍ ပြီးသော ဝနနအနက်ဟော သဒ္ဒါတည်း။]

ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤ တံမြက်စည်း ပြုလုပ်ခြင်းစသော ကျင့်ဝတ်သည်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို ယူရာ၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းသမဏေတို့၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်တည်း။

ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရေပိ-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်းဆောင်ဝယ် ထားအပ်သော သင်္ကန်း၌လည်း၊ [ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရေပိတိ အကာလစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ၊] သာမဏေရာ-တို့သည်၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ ပစာမ-ကျိကြရပါကုန်၏၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းကို၊ ပစာမ-ချက်ကြရပါကုန်၏၊ ခန္ဓကံ-မှန်ခဲဖွယ်ကို၊ (ပစာမ-ကြော်ကြ၊ ဖုတ်ကြရပါကုန်၏၊) အပ္ပဟရိတကံ-စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် မရှိအောင်၊ ကရောမ-ပြုကြရပါကုန်၏၊ ဒန္တကဋ္ဌံ-ဒန်ပူကို၊ အာဟာရာမ-တောထဲမှ ဆောင်ယူကြရပါကုန်၏၊ ရင်္ဂံဆလ္လိ-ဆိုးရည်ခေါက်ကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်စပ်အောင်၊ ကတွာ-၍၊ ဒေမ-ပေးကြရပါကုန်၏၊ (အပ်စပ်အောင် ခွာ၍ ပေးကြရပါကုန်၏၊) အမေဟိ-တို့သည်၊ န ကတံ နာမ-မပြုအပ်သော အမှုမည်သည်၊ ကိံ-အဘယ်ပါနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဥက္ကဋ္ဌိံ-ဆုဆူညံညံကို၊ သစေကရောန္တိ-အကယ်၍ ပြုကြကုန်အံ့၊ [ရဟန်းများနှင့် အညီအမျှ သင်္ကန်းအဖို့ကို ရအောင် သာမဏေတို့က သူတို့ အလုပ်မယားကို ပြော၍ ဆုဆူညံညံ ပြုကြကုန်အံ့-ဟူလို၊] (ဧဝံ ကရောန္တေသု၊) သမဘာဂေါဝ-ညီမျှသော အဖို့ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ ဧတံ-ဤ သမဘာဂကို ပေးခြင်းကို၊ (ဆုဆူညံညံ လုပ်မှ သမဘာဂကို ပေးခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ယေ စ-အကြင် သာမဏေတို့သည်လည်း၊ ဝိရဇ္ဈတွာ-ချွတ်ယွင်း၍၊ ကရောန္တိ၊ [ကတ္တဗ္ဗကာလေန အကတွာ ယထာရစိတက္ခဏေ ကရောန္တိ၊-ဝိမတိ၊] ယေသဉ္စ-အကြင် သာမဏေတို့၏လည်း၊ ကရဏဘာဝေါ-ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ (“ကရဏဘာဝေါ”၌ “ကတဘာဝေါ”ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊) တေ-ထို သာမဏေတို့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရုနိယံ-၌၊ သာမဏေရာ-တို့သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ မယံ-တို့သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သံဃကမ္မံ-သံဃာ၏ အလုပ်ကို၊ န ကရောမ-မလုပ်ဘဲ ရှိပါကုန်အံ့နည်း?၊ ကရိဿာမ-လုပ်ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သစေ ယာစန္တိ-အကယ်၍ တောင်းကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) သမပဋိဝီသော-

ကထာ]

စီဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၄၃

ညီမျှသော အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ [တကယ် အလုပ် မလုပ်ကြစေ
ကာမူ ဤသို့ ပြော၍ တောင်းလျှင် ပေးပါ-ဟူလို။]

ဥတ္တရိတုကာမောတိ-ကား၊ နဒိ' ဝါ-မြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကန္တာရံ
ဝါ- ခရီးခဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရိတုကာမော- လွန်မြောက်လိုသည်၊
သတ္တံ-အဖော်ကုန်သည် အပေါင်းကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဒိသာ-အရပ်မျက်နှာ
တို့သို့၊ ပက္ကမိတုကာမော-ဖဲသွားလိုသည်၊ (ဟောတိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊)
ဣတိ အတ္ထော၊ [သွားရမည့် အရပ်က တစ်ရပ်တည်း ဖြစ်သင့်သောကြောင့်
“ဒိသံ”ဟု ဧကဝုဇ်ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] သကံ ဘာဂံ ဒါတုန္တိ ဣဒံ-ဟူသော
ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ဘဏ္ဍာဂါရတော-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်းမှ၊
စီဝရာနိ-တို့ကို၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ ပုဗ္ဗေ-အစုအပုံကို၊ (ဝေဖို့ရန်
အစုအပုံကို၊) ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဃာဏိယာ-ခေါင်းလောင်းကို၊ (သံဃာ
စည်းဝေးဖို့ရန် အချက်ပေး ခေါင်းလောင်းစသည်ကို၊) ပဟဋ္ဌာယ-တီးခေါက်
အပ်ပြီးသော်၊ (ထိုသို့ တီးခေါက်ခြင်းကြောင့်၊) ဘိက္ခုသံဃေ - သည်၊
သန္နိပတိတေ-စည်းဝေးပြီးသော်၊ သတ္တံ-ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ ဂန္ထုကာမော-
သွားလိုသော ရဟန်းသည်၊ သတ္တတော-အဖော်ကုန်သည်အပေါင်းမှ၊ မာ
ပရိဟာယိ-မကျန်ရစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ ဧတမတ္ထံ-ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊
(ဤ အကျိုးကို၊) သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တသွာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝေစုသင်္ကန်းကို ထုတ်ဆောင်၍ အပုံ ပုံပြီးမှ
ခေါင်းလောင်းထိုးပြီးလျှင် ထို ခေါင်းလောင်းသံကြောင့် သံဃာစည်းဝေးပြီးသော
အခါမှ ခရီးသွားလိုသော ရဟန်းသည် မကျန်ရစ်ပါစေလင့်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်
ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) စီဝရေသု - တို့ကို၊
အနိဟတေသု ဝါ-မထုတ်ဆောင်အပ်သေးကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ဃာဏိယာ-
ခေါင်းလောင်းကို၊ အပ္ပဟဋ္ဌာယ ဝါ-မတီးအပ်သေးမိသော်လည်းကောင်း၊ သံဃေ-
သည်၊ အသန္နိပတိတေ ဝါ-မစည်းဝေးသေးမိသော်လည်းကောင်း၊ (သကံ-မိမိ
ဥစ္စာဖြစ်သော-ထိုရဟန်း၏ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊) ဒါဒုံ န ဝဋ္ဋတိ၊
ပန-ဆက်၊ စီဝရေသု-တို့ကို၊ နိဟတေသု-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊
ဃာဏိ-ကို၊ ပဟရိတွာ-တီးပြီး၍၊ ဘိက္ခုသံဃေ-သည်၊ သန္နိပတိတေ-စည်းဝေး
ပြီးလတ်သော်၊ စီဝရဘာဇကေန - သင်္ကန်းကို ဝေဖန်သော ရဟန်းသည်၊

ဣမဿ ဘိက္ခုနော-ဤ ခရီးသွားလိုသော ရဟန်း၏၊ ကောဋ္ဌာသေန-အဖို့ အစုသည်၊ ဧတ္တကေန-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ (တစ်ဆယ်တန်သည်၊ သို့မဟုတ် ဆယ်တောင်ရှိသည်၊) ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ တက္ကေတွာ-ကြံဆ၍၊ နယဂ္ဂါဟေန-နည်းကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ စီဝရံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗ-ပေးရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တက္ကေတွာ နယဂ္ဂါဟေန စီဝရံ ဒါတဗ္ဗဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) တုလာယ-ချိန်ခွင်ဖြင့်၊ တုလိတမိဝ-နှိုင်းချိန်အပ်သော ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့၊ သမသမံ-ထပ်တူညီမျှဖြစ်အောင်၊ ဒါတံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဦနံ ဝါ-ယုတ်လျော့သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အဓိကံ ဝါ-ပိုလွန်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ တက္ကေန-ကြံဆသဖြင့်၊ နယေန-နည်းအားဖြင့်၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊ သုဒိန္နံ-ကောင်းစွာ ပေးအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဦနကံ-ယုတ်လျော့သောအဖို့ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ နေဝ ဒါတဗ္ဗ-မပေးထိုက်၊ (ပေးဖွယ်မလို)၊ အတိရိတ္တံ-ပိုလွန်သော အဖို့ကို၊ န ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗ-ပြန်၍ မယူထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အတိရေကဘာဂေနာတိ- ကား၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ သာဠကာပိ-တို့သည်လည်း၊ ဒသေဝံ-ဆယ်ထည်တို့သည် သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထို ဆယ်ထည်တို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ထည်သည်၊ ဒွါဒသ-တစ်ဆယ့်နှစ်ကျပ်တို့ကို၊ အဂ္ဂတိ-၏၊ သေသာ-ကြွင်းသော ကိုးထည် တို့သည်၊ ဒသဂ္ဂနကာ-တစ်ဆယ် ထိုက်တန်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော အဝတ်တို့၌၊ ဒသဂ္ဂနကဝသေန-တစ်ဆယ်တန်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (၁၂ ကျပ်တန်ပါ ၁၀ တန် အနေအားဖြင့်)၊ ကုသေ-မဲကို၊ ပါတိတော-ကျစေအပ်ပြီးသော်၊ ယဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒွါဒသဂ္ဂနကော-တစ်ဆယ့်နှစ်ကျပ် ထိုက်တန်သော၊ ကုသေ-မဲကို၊ ပါတိတော-ကျစေအပ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ ဧတ္တကေန-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (၁၂ ကျပ်တန်၍ အနည်းငယ် ပိုနေသော အဝတ်ဖြင့်)၊ မမ-တပည့်တော်၏၊ စီဝရံ-သည်၊ ပဟောတိ-လောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ တေန အတိရေကဘာဂေန-ထို အပိုအလွန်ဖြစ်သော အဖိုးဖြင့်၊ ဂန္ထကာမော-သွားလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ အတိရေကံ-အပိုအလွန်သည်၊ (တစ်ဆယ်မှ ပိုသော နှစ်ကျပ်တန်သည်)၊ သံဃဿ-၏၊ သန္တကံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

တံ-ထို အကြောင်းကို၊ သုတ္တာ-ကြားတော်မူရ၍၊ (ဘဂဝါ အာဟဋ္ဌ စပ်၊) ဘဂဝါ-သည်၊ (ဒဿေတုံ အာဟဋ္ဌ စပ်၊) သံဃိကေ စ-သံဃာ၏ ဥစ္စာ၌လည်းကောင်း၊ ဂဏသန္တကေ စ-ဂိုဏ်း၏ ဥစ္စာ၌လည်းကောင်း၊ အပ္ပကံ နာမ-နည်းသည် မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သံဃိက၊ ဂဏိက ဥစ္စာ၌၊ သံယမော-စောင့်စည်းခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ (မည်သူမဆို အပို မသုံးမိအောင် သံဃာက၊ သို့မဟုတ် ဂိုဏ်းက ပြုထိုက်၏၊) ဂဏန္တေနာပိ-အပိုကို ယူသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ-ကုက္ကုစ္စကို ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ **အနုဇာနာမိ** ပေ၊ ဒီဇ္ဇေတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အနုဇာနာမိ ပေ၊ ဒီဇ္ဇေဟူသော စကားရပ်၌၊ **အနုက္ခေပေါ** နာမ-အနုက္ခေပ မည်သည်ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အနုက္ခိပိတဗ္ဗံ-နောက်ထပ် ထည့်သွင်း ထိုက်သော၊ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗံ-နောက်ထပ်ပေးထိုက်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ-အပ်သော ဘဏ္ဍာတည်း။

တံ သုတ္တာ ဒဿေတုံ အာဟ။ ။ ရဟန်းများတို့ ပြောအပ်သော အကြောင်း အရာကို ဘုရားရဟင် ကြားတော်မူ၍ သံဃိက၊ ဂဏိကပစ္စည်း၌ **"အနည်းငယ်ကလေး ပါ၊ မဖြစ်လောက်ပါဘူး"**ဟု မှတ်ထင်ဖွယ် မရှိဟုလည်းကောင်း၊ ထို သံဃိက၊ ဂဏိကပစ္စည်းကို မည်သူမျှ အပိုအမို မသုံးစွဲအောင် သံဃာသည် (ဂိုဏ်းသည်) ဝိုင်း၍ စောင့်ရှောက်မှုကို ပြုရမည်၊ အပိုယူသော ရဟန်းကလည်း ဤ သံဃိကပစ္စည်းကို အပိုယူလိုက်လျှင် ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ဖြစ်မည် အရေးကို တွေးတော၍ သံသယ ရှိထိုက်သည်ဟု ပြတော်မူလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း **"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ အနုက္ခေပ ဒီဇ္ဇေ"**ဟူသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ သံဃိကပစ္စည်းကို သံဃာထံ ခွင့်မပန်ဘဲ အုပ်ချုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အပိုအမို မသုံးစွဲထိုက်ပါ။

အနုက္ခေပ။ ။ အနု+ခိပိယတေ-နောက်ထပ် ထည့်အပ်၏၊ ဣတိ အနုက္ခေပေါ-အများရအပ်သော သင်္ကန်းလျှာအဝတ်က တစ်ဆယ်ကျပ်တန် ဖြစ်၍၊ ရဟန်းတစ်ပါး ရအပ်သော အဝတ်က ဆယ်နှစ်ကျပ်တန် ဖြစ်နေလျှင် တစ်ဆယ်တန် ရသူတို့အား နှစ်ကျပ်တန် အပိုအဝတ်ကို နောက်ထပ် ထည့်ပေးအပ်၏၊ ထို နောက်ထပ် ထည့်ပေး အပ်သော အဝတ်ကို **"အနုက္ခေပ"**ဟု ခေါ်သည်၊ [ထိုသို့ အခြား ရဟန်းတို့အား အနုက္ခေပကို ဝေးပြီးမှ ဆယ်နှစ်ကျပ်တန် ရသော ရဟန်းသည် သွားလိုရာသို့ သွားနိုင်ပါသည်ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်။]

ယတ္တကံ-အကြင်မျှလောက်သည်။ တဿ-ထိုရဟန်း၏။ ပဋိဝိသေ-အဖို့၌။ အဓိကံ-ပိုလွန်၏။ (ဆယ့်နှစ်ကျပ်တန် ရသော ရဟန်းမှာ နှစ်ကျပ်တန် ပိုနေသည်) တတ္တကဏ္ဍနကေ-ထို မျှလောက် အဖို့ကို ထိုက်တန်သော။ ယသ္မိံ-ကိသ္မိဝ္ဗိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ-အပ်သောဘဏ္ဍာကို။ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်။ (ထည့်၍ ပေးအပ်ပြီးသော်။ အတိရေကံ ဘာဂံ ဒါတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။

ဝိကလကော တောသေတွာတိ ဧတ္ထ-၌။ စီဝရဝိကလကံ-သင်္ကန်း၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလဝိကလကံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့။ ဝိကလကာ-ဝိကလကတို့သည်။ ဒွေ-နှစ်မျိုး တို့တည်း။ (တတ္ထ-ထို ဝိကလကနှစ်မျိုးတို့တွင်။) **စီဝရဝိကလကံ** နာမ-မည်သည်ကား။ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ဖို့။ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝတ္တာနိ-ငါးထည် ငါးထည်သော အဝတ်တို့သည်။ ပတ္တာနိ-ရောက်ကုန်ပြီ။ သေသာနိပိ-ကြွင်းသော အဝတ်တို့သည်လည်း။ အတ္ထိ- ရှိကုန်သေး၏။ ပန- ထိုသို့ပင်

ယတ္တကံ ယေ၊ အဋ္ဌနကေ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ယတ္တကံ ယေ၊ အဓိကံ၊ တတ္တကော အဋ္ဌနကေ”ဟု တွေ့ရ၏။ “ယတ္တကံ”ဟု ဧကဝုစရိပြီးမှ “တတ္တကော”ဟု ဗဟုဝုစရိခြင်းသည် မကောင်း။ “တတ္တကံ+အဋ္ဌနကံ တတ္တကဏ္ဍနကံ-ထိုမျှလောက် အပိုအဝတ်ကို ထိုက်တန်သော”ဟု ပြု၍ “တတ္တကဏ္ဍနကေ”ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်။ ယောဇနာ၌ကား “တတ္တကေန အဋ္ဌေန အဋ္ဌနကောတိ ယောဇနာ”ဟု တွေ့ရ၏။ ထိုအလို “တတ္တကေန အဋ္ဌနကေ”ဟု ရှိဟန်တူသည်။ သို့သော် ယတ္တက၊ တတ္တက တို့အရ အဖိုးကို မရဘဲ အဖိုးတန်သော အဝတ်ပိုင်းအပိုကို ရသောကြောင့် ထို ပါဠိကိုလည်း စဉ်းစားသင့်သည်။

ဝိကလကော။ ။ကလဓာတ်သည် ဂဏန (ရေတွက်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။ ကလိယဓာတုတိ ကလော-ရေတွက်အပ်သော အဖို့။ န+ကလော ဝိကလော-မရေတွက်အပ်သော အဖို့။ ဝါ-မလောက်မငြစ်ခြင်း၊ တစ်ဆယ်တန်စီရသော ရဟန်းတို့ မှာ ဆယ့်နှစ်ကျပ်တန်ရသော ရဟန်းတို့၏ အဖို့ကို ထောက်၍ နှစ်ကျပ်တန်သည် ဝိကလတည်း။ ဝိကလော ယေသံ အတ္ထိတိ ဝိကလော၊ (အ ပစ္စည်း။) ဝိကလာယေဝ+ ဝိကလကာ-ချို့တဲ့သော (လိုနေသော နှစ်ကျပ်တန် ရှိသူတို့)။ [စီဝရဝိကလကံ စသည်၌ကား “ဝိကလာနံ+ဘာဝေါ ဝိကလကံ”ဟု ပြု၍ “မလောက်မငြစ်ခြင်း၊ လိုနေခြင်း”ကို အရကောက်ပါ။ ထို့ကြောင့် “စီဝရဿ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ စီဝရဝိကလကံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ယောဇနာ၌ “ဝိကလ္လကာ”ဟု တွေ့ရ၏။ “ဝိကလ္လ”၌ “ဏျ”ပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဝေကလ္လ”ဟုသာ အခြားနေရာ၌ တွေ့ရသည်။]

ရှိပါသော်လည်း၊ ဧကေကံ-တစ်ထည် တစ်ထည်စီသည်၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ-မရောက်အံ့၊ (မရအံ့၊) ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးဝေထိုက်ကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ဆိန္ဒန္တေဟိ-ဖြတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အမုမဏ္ဍလာဒိနံ ဝါ-အိမ်ဝန်းငယ် အစရှိသည်တို့အားသော်လည်းကောင်း၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနံ ဝါ - ဖိနပ်အိတ် အစရှိသည်တို့အားသော်လည်းကောင်း၊ ပဟောနကာနိ-လောက်ကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိ-အပိုင်းတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးဝေထိုက်ကုန်၏၊ [ယောဇနာ၌ ဒါဓာတ်၏ အဝဓဏ္ဍာန အနက်ကို ယူ၍ “ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ”ဟု ဖွင့်လေသည်၊] ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန-အောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတုရင်္ဂလဝတ္ထာရမ္မိ-လက်လေးသစ် အပြန်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အနုဝါတပ္ပဟောနကာယာမံ-အလျား အနားပတ်လောက်အောင် အလျားရှိသော၊ ခဏ္ဍံ-အပိုင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတံ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [အနားပတ်၏ အသေးဆုံးမှာ စတုရင်္ဂလ ဖြစ်သောကြောင့် “စတုရင်္ဂလဝိတ္ထာရမ္မိ”ဟု ဂရဟာဇောတက ပီဖြင့် ဆိုသည်၊] ပန-ဗျတိရိက်၊ အပရိဘောဂံ-မသုံးစွဲကောင်းသည်ကို၊ (သုံးစွဲ၍ မဖြစ်အောင်၊) န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ [လက်လေးသစ်မျှ မရှိလျှင်လည်း သုံးစွဲ၍ မဖြစ်သောကြောင့် ထိုအောက် ငယ်အောင် မဖြတ်ထိုက်-ဟူလို၊] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤ၊ ဝိကလကန္တမ်ဗျိုးတို့တွင်၊ စီဝရဿ-၏၊ အပ္ပဟောနကာဘာဝေါ-မလောက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ စီဝရဝိကလကံ-စီဝရဝိကလက မည်၏၊ (သင်္ကန်း၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ် မည်၏။)

ပန-ဆက်၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဒိန္နေ-ပေးဝေအပ်ပြီးသော်၊ တံ-ထိုချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ တောသိတံ-နှစ်သက်စေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထ-အားလုံး နှစ်သက်စေပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ကုသပါတော- မဲချခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ ဧကဿ- တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော- ၏၊ ကောဋ္ဌာသေ-အဖို့အစု၌၊ ဧကံ ဝါ-တစ်ထည်သော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေ ဝါ-နှစ်ထည်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့သည်၊ သဗေပိ န ပဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း မလောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ-သော်လည်း၊) တတ္ထ-ထို မလောက်ရာ အစုအပုံ၌၊ အညံ-အခြားသော၊ သာမဏကံ-ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော၊ ပရိက္ခာရံ-ပရိက္ခရာကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ (မလောက်သော အဖို့အစုဝယ် အစားထည့်၍၊) ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ တေန-ထို အစားထည့်အပ်သော ပရိက္ခရာဖြင့်၊ တုဿတိ-နှစ်သက်၏၊ တဿ-

ထို ရဟန်းအား၊ တံ ဘာဂံ-ထို အဖို့ကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ကုသပါတော - မဲချခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏၊ ဣဒမ္ပိ - ဤသို့ အစားထည့်၍ မဲချခြင်းသည်လည်း၊ စိဝရဝိကလကံ- မည်၏၊ ဣတိ- သို့၊ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။**

ပုဂ္ဂလဝိကလကံ နာမ-မည်သည်ကား၊ ဒသ ဒသ-တစ်ကျိပ် တစ်ကျိပ် ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ရေတွက်ပြီး၍၊ ဝဂ္ဂ-အစုကို၊ ကရောန္တာနံ- ပြုကုန်လတ်သော်၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဝဂ္ဂေါ-အစုသည်၊ န ပူရတိ-မပြည့်အံ့၊ (ဆယ်ပါး မပြည့်အံ့၊) အဋ္ဌ ဝါ-ရှစ်ပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ နဝ ဝါ- ကိုးပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ [သံဃာ တစ်ရာ ပြည့်ဖို့ရန် နှစ်ပါးသာ လိုရာ၌ ကိုးစုက ဆယ်ပါးစီ ရှိ၍ တစ်စုက ရှစ်ပါး၊ သို့မဟုတ် ကိုးပါး ဖြစ်နေအံ့-ဟူလို၊] တေသံ-ထို ရဟန်းတို့အား၊ (ဒါတဗ္ဗာ၌ စပ်၊) အဋ္ဌ ဝါ-ရှစ်စုသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နဝ ဝါ-ကိုးစုသော်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့ကို၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ (ဆယ်ပါး မပြည့်သော အရှင်ဘုရားတို့သည်၊) ဣမေ-ဤ အဖို့အစုတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကောက်ယူ၍၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ဘာဇေထ-ဝေဖန်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒါတဗ္ဗာ-ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပုဂ္ဂလာနံ-ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏၊ အယံ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ-ဤမလောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ပုဂ္ဂလဝိကလကံ-မည်၏၊ (ပုဂ္ဂိုလ်၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်မည်၏၊) ပန-ကား၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ် သည်၊ ဝါ-ကို၊ တောသိတံ-နှစ်သက်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ တောသေတွာ-နှစ်သက်စေပြီး၍၊ ကုသပါတော-ကို၊ (ကျန်အစုများအတွက် မဲချမှုကို၊) ကာတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ၊) အထ ဝါ- ကား၊ ဝိကလကေ တောသေတွာတိ-ကား၊ ယော စိဝရဘာဂေါ-အကြင် သင်္ကန်း အဖို့သည်၊ ဥနကော-ယုတ်လျော့နေ၏၊ တံ-ထို သင်္ကန်းအဖို့ကို၊ အညေန-သော၊ ပရိက္ခာရေန-ဖြင့်၊ သမံ-ညီမျှသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကုသ ပါတော ကာတဗ္ဗော၊ [ကိုးကျပ်တန် အပုံဝယ် တစ်ကျပ်တန် ထည့်၍ မဲချပါ- ဟူလို၊ ဤသို့ ထည့်လိုက်ခြင်းသည်၊ လိုနေသော အပုံကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကျေနပ်စရာ ရောက်သောကြောင့် **“ဝိကလကေ တောသေတွာ”**ဟု ဆိုသည်။

စိဝရရဇနကထာ

၃၄၄။ ဆကဏောနာတိ-ကား၊ ဂေါမယေန-နွားချေးဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ပဏ္ဍုမတ္တိကာယာတိ-ကား၊ တမ္ပမတ္တိကာယ-မြေနီဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ရန္တိဉ္စ
 စပ်၊) မူလရဇနာဒိသု-အမြစ်ဆိုးရည် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဟလိဒ္ဓိ-နန္ဒင်းတက်
 ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ မူလရဇနံ-အမြစ်ဆိုးရည်သည်၊
 ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ မဉ္ဇူဋ္ဌ-ထန်းကျင့်ပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-နီးပါးဆေးပင်ကို
 လည်းကောင်း၊ တုဂံဟာရဉ္စ-ပိန္နန္ဒယံပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-၍၊ သဗ္ဗ-
 သော၊ ခန္ဓရဇနံ-ပင်စည်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [ဤကဲ့သို့ ချန်ထားရခြင်း
 သည် အသွေးအရောင်က ကောင်းလွန်းသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်၊]
 တုဂံဟာရော နာမ-မည်သည်၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ သကဏ္ဍကရက္ခော-
 ဆူးရှိသော သစ်ပင်တည်း၊ [“တုဂံဟာရ”ကို “ပိန္နန္ဒယံပင်”ဟု ပေးကြ၏၊
 “ပိန္နန္ဒယံပင်”၌ ဆူး ရှိ မရှိကို သတိပြုပါလေ၊] တဿ-ထို သစ်ပင်၏၊
 ဟရိတာလဝဏ္ဏံ-ဆေးဒန်း မြင်းသီလာ အဆင်းရှိသော၊ ခန္ဓရဇနံ-သည်၊
 ဟောတိ-ရှိ၏၊ လောဒ္ဓန္တ-ဒေါက်ရပ်ခေါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍလန္တ-
 ကြာပိုင်ခေါက်ကိုလည်းကောင်း၊ (“မဒမ”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊) ထပေတွာ-
 ၍၊ သဗ္ဗ-သော၊ တစရဇနံ-အခေါက်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ထိုအခေါက်များကို
 ချန်ထားရခြင်းမှာ အနံ့ မကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်၊] အလ္လိပတ္တံ-
 ဒန်းရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ နီလိပတ္တန္တ-မဲရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ
 သဗ္ဗ၊ ပတ္တရဇနံ-အရွက်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ထို အရွက်များကို ချန်ထားရခြင်း
 မှာ အသွေးအရောင် မကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ
 နိဿယ၌ “အလ္လိပတ္တကို မဲရွက်၊ နီလိပတ္တကို ဒန်းရွက်”ဟု ပေးသည်၊]
 ပန-ထိုသို့ပင် အလ္လိပတ္တ၊ နီလိပတ္တကို ချန်ထားရပါသော်လည်း၊ ဂိဟိပရိဘုတ္တံ-
 လူတို့ သုံးစွဲအပ်ပြီးသော အဝတ်ဟောင်းကို၊ အလ္လိပတ္တေန-ဒန်းရွက်ဖြင့်၊
 ဧကဝါရံ-တစ်ကြိမ်၊ ရဇိတုံ-ဆိုးခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [လူတို့ သုံးစွဲထားသည့်အတွက်

မူလရဇနံ။ ။ရဋ္ဌတိ-ငြိကပ်တပ်စွဲတတ်၏၊ ဣတိ ရဇနံ (ဆိုးရည်)၊ သင်္ကန်း၌
 ငြိကပ် တပ်စွဲနေတတ်သော ဆိုးရည်တည်း၊ မူလဿ-အမြစ်၏+ရဇနံ-ဆိုးရည်တည်း၊
 မူလရဇနံ-အမြစ်၏ဆိုးရည်၊ ခန္ဓရဇနံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။

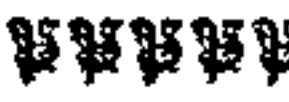
အရောင် ကွက်တိကွက်ကျား ဖြစ်နေသောကြောင့် အလွှ်ပတ္တဖြင့် တစ်ကြိမ် ဆိုးပြီးမှ အသွေးအရောင် ညီသောအခါ အခြား ဆိုးရည်များဖြင့် ဆိုးနိုင်သည်။] ကိသုကပုပ္ဖ-ပေါက်ပွင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ကုသုမ္ပပုပ္ဖ-ဝတ်ပန်းပွင့်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဌပေတွာ သဗ္ဗ၊ ပုပ္ဖရဇန-အပွင့်ဆိုရည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ကား၊ ဖလရဇန-အသီးဆိုးရည်၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဆိုးရည်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ဝဋ္ဋတိ ဧဝ-သည်သာ။)

အပက္ကရဇန-မကျက်သေးသော ဆိုးရည်ကို၊ သီတုဒကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [**“သီတုဒကာယ-အေးသော ဆိုးရည်ဖြင့်၊ ဝါ-မကျက်သေးသော ဆိုးရည်ဖြင့်”** ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] သီတုဒကာကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသ (နပုလ္လိင်မှ ဣတ္ထိလိင် ပြန်နေသော ပုဒ်) ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏၊] **ဥတ္တရာဠုမ္ဘ**-ကား၊ ဝဋ္ဋာဓာရက-လုံးဝိုင်းသော ခွေကို၊ (ဗန္ဓိတုံ အနဇာနာမိ၌ စပ်၊) [ဥတ္တရာဠုတော+ ပါတိ ရက္ခတိတိ ဥတ္တရာဠုမ္ဘ-လျှံတက်လာသော၊ (ဝေလာသော၊) ရေမှ စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် ခွေဝိုင်းကို **“ဥတ္တရာဠုမ္ဘ”** ဆိုသည်၊] ရဇန ကုမ္ဘိယာ- ဆိုးရည်အိုး၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဌပေတွာ- ထားပြီး၍၊ တံ အာဓာရက-ထို ခွေဝိုင်းကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ဝန်းရံ၍၊ ရဇန-ဆိုးရည်ကို၊ အပ်သော အဆောက်အဦကို၊ (ဆိုရည်ကိုရန် အခေါက်၊ အရွက် စသည်ကို၊) ပက္ခိပိတုံ-တည်ခြင်းငှာ၊ အနဇာနာမိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝ-ဤသို့၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ ရဇန-ဆိုရည်သည်၊ န ဥတ္တရတိ-လျှံမတက်၊ (ဝေ၍မကျ။)

ဥဒကော ဝါ နဗိဉ္စိကာယ ဝါတိ- ကား၊ ပရိပက္ကံ- ထက်ဝန်းကျင် ကျက်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ဥဒကပါတိယာ-ရေခွက်၌၊ ဒိန္နော- ပေးအပ်သော၊ (ထည့်အပ်သော၊) ထေဝေါ- ဆိုးရည်ပေါက်သည်၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ န ဝိသရတိ-မပြန်ကြ၊ [ရေထဲ၌ ဆိုးရည်လုံး ကလေး အဖြစ်ဖြင့် ခဏလောက် တည်နေသည် - ဟူလို၊] **နဗိဉ္စိယမ္ပိ-**

ဧဝံ၊ ဩ၊ ဥတ္တရတိ။ ။ ဧဝံ ဝဋ္ဋာဓာရကော အန္တော ရဇနကုမ္ဘိယာ ပက္ခိတ္တော၊ (ဤသို့ ခွေဝိုင်းကို ဆိုးရည်အိုး အတွင်း၌ ထည့်အပ်သော်) မဇ္ဈေ ဥဒကံ တိဋ္ဌတိ (ခွေဝိုင်း၏ အလယ်၌ ရေတည်၏၊) ဝဋ္ဋာဓာရကတော ဗဟိ သမန္တာ အန္တော ကုမ္ဘိယံ ရဇနဆလ္လိ-ခွေဝိုင်း၏ ဘေးပတ်ဝန်းကျင် အိုးအတွင်း၌ ဆိုးရည်ခေါက် တည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဆိုးရည် ဝေမကျနိုင်၊- သာရတ္ထ။

လက်သည်း၏ ကျောက်ကုန်းပေါ်၌လည်း၊ (လက်သည်းပြင်ပေါ်၌လည်း၊
ဒိန္နော- သော၊ ထေဝေါ- သည်၊) အဝိသရန္တာ- မပြန့်ကြဲသည်၊ (ဟုတွာ)၊
တိဋ္ဌတိ - တည်နေ၏၊ ရဇနုဠကန္တိ - ကား၊ ရဇနဥဠကံ - ဆိုးရည်
ခပ်ကြောင်း မှတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍကထာလကန္တိ - ကား၊ သဒဏ္ဍကံ-
အရိုးနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ တမေဝ (ထာလကံ)- ထို ခွက်ကိုပင်လည်းကောင်း၊
(အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) [အရိုးပါသော ခွက်ငယ်ကို “ဒဏ္ဍကထာလက” ဟု
မှတ်ပါ၊ ရဇနုဠကလမ္ဘန္တိ - ကား၊ ရဇနကုဏ္ဍံ- ဆိုးရည် ထည့်ရာ ဖျဉ်အိုး
ကို၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) [ရဇနကုဏ္ဍန္တိ ပက္ကရဇနတ္ထပနကံ - ကျိုအပ်ပြီး
သော ဆိုးရည်ထည့်ရာ ဖြစ်သော၊ မဟာဃဋ္ဌ- အိုးကြီးကို၊ (အနုဇာနာမိ)-
ဝိမတိ၊] ဩမဒ္ဓန္တိတိ - ကား၊ သမ္ပဒ္ဓန္တိ - နယ်ကြကုန်၏၊ န စ အန္တိန္ဒေ
ထေဝေ ပက္ကမိတုန္တိ - ကား၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ ရဇနဗိန္နု-
ဆိုးရည်ပေါက်သည်၊ ဂဠိတံ - လျှောကျသည်၊ (ဟုတွာ)၊ န ဆိဇ္ဇတိ-
မပြတ်စဲသေး၊ တာဝ- ထို မပြတ်စဲသေးသမျှ၊ အညတြ- အခြား အရပ်သို့၊
န ဂန္တဗ္ဗံ - မသွားရာ၊ (မသွားရ၊) ပတ္တိန္တိ - ကား၊ အတိရဇိတတ္တာ-
အလွန် ဆိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဆိုးရည်များကြောင့်၊) ထဒ္ဓံ-
ခက်ထန်သည်၊ (တောင့်မာနေသည်၊ ဟောတိ၊) ဥဒကော ဩသာရေတုန္တိ -
ကား၊ ဥဒကော - ရေ၌၊ ပက္ခိပိတွာ - ထည့်၍၊ ထပေတုံ - ထားခြင်းငှာ၊
(အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) ပန - ဆက်၊ ရဇနေ - ဆိုးရည်သည်၊ နိက္ခန္တေ -
ထွက်သွားလတ်သော်၊ (ဆိုးရည် အများကြီး ရှိရာမှ အချို့ ဆိုးရည်များ
ထွက်သွားလတ်သော်၊) တံ ဥဒကံ - ထို ရေကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊
စိဝရံ - ကို၊ မဒ္ဓိတဗ္ဗံ - နယ်ရာ၏၊ ဒန္တကာသာဝါနီတိ - ကား၊ ဧကံ
(ဝါရံ) ဝါ - တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ဝါရေ ဝါ - နှစ်ကြိမ်တို့
တိုင်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ရဇိတွာ- ဆိုးပြီး၍၊ ဒန္တဝဏ္ဏာနိ - ဆင်စွယ်ရောင်
အဆင်းရှိသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဓာရေန္တိ - ဆောင်ကုန်၏။

ဆိန္ဒကစိဝရာနုစာနုနကထာ

၃၄၅။ **အစ္စိဗဒ္ဓန္တိ** - ကား၊ စတုရဿကောဒါရကဗဒ္ဓံ - လေးထောင့်သဏ္ဌာန် လယ်ရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော၊ **ပါဠိဗဒ္ဓန္တိ** - ကား၊ အာယာမတော စ - အလျား အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရတော စ - အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒီဃမရိယာဒဗဒ္ဓံ - ရှည်သော လယ်ကန်သင်း (လယ်ကင်း) ရှိအောင် ဖွဲ့အပ် သော၊ **မရိယာဒဗဒ္ဓန္တိ** - ကား၊ အန္တရန္တရာ - အကြား အကြား၌၊ ရဿမရိယာဒ ဗဒ္ဓံ - တိုသော လယ်ကန်သင်းရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော၊ **သိဃာဋကဗဒ္ဓန္တိ** - ကား၊ မရိယာဒါယ - လယ်ကန်သင်းတစ်ခုဖြင့်၊ မရိယာဒံ - လယ်ကန်သင်း တစ်ခုကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ - ဖောက်ထွင်း၍၊ ဂတဋ္ဌာနေ - သွားသော အရပ်၌၊ သိဃာဋကဗဒ္ဓံ - လမ်းဆုံသဏ္ဌာန်ရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော၊ စတုက္ကသဏ္ဌာနံ - လမ်းလေးခွသဏ္ဌာန် ရှိသော၊ “**မဂဓေတ္တံ - မဂဓတိုင်း၌ လယ်ကို**”၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ **သံဝိဒဟိတုန္တိ** - ကား၊ ကာတု - ပြုလုပ်ခြင်းငှာ၊ ဥဿဟာသိ တံ အာနန္ဒာတိ - ကား၊ အာနန္ဒ - အာနန္ဒာ၊ တံ - သည်၊ သက္ကောသိ - စွမ်းနိုင်မည်လော၊ ဥဿဟာမိ ဘဂဝါတိ (ဣမိနာ) - ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ တုမှေဟိ - ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်၊ ဒိန္နနယေန - ပေးတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်၊ (သံဝိဒဟိတု - ကောင်းစွာ ပြုလုပ် ခြင်းငှာ၊) သက္ကောမိ - ၏၊ ဣတိ - ဤအနက်ကို၊ ဒဿတိ - ပြ၏၊ **ယတြ ဟိ နာမာတိ** - ကား၊ ယော (အာနန္ဒော) - သည်၊ (အာဇာနိဿတိ) နာမ - သိနိုင် ပါပေ၏၊ [ပါဠိတော်၌ “**ယတြ**”ကို “**ယော**” ဟု ဖွင့်သည်၊ နာမသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာ ဇောတက၊ ဟိ (ယသ္မာ) ဟုပေး။]

ကုသိမ္ပိ နာမာတိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကုသိတိ ဧတံ - ဟူသော ဤ အမည်သည်၊ အာယာမတော စ - အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊

အစ္စိဗဒ္ဓံ ။ အစ္စိသဒ္ဒါသည် “**မျက်လုံး**” ကို ဟော၏၊ မျက်လုံး၏ ဘေး ပတ်ပတ်လည်က အပိုင်းအခြား ရှိသကဲ့သို့ လယ်၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်က ကန်သင်း (ကင်း) ဖွဲ့ထားသောအခါ မျက်လုံးပေါက်ကဲ့သို့ အလယ်၌ တည်ရှိနေသောကြောင့် “**အစ္စိဗဒ္ဓံ**” ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ “**အစ္စိဗဒ္ဓံ - မျက်လုံးပေါက်ကဲ့သို့ လေးထောင့်သဏ္ဌာန် ရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော**” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

ကုသိတိ ၊ ပေ၊ ဒီဃပတ္တာနံ ။ သင်္ကန်း၏ ဘေးအစွန် အနား၌ အနားပတ်ဟု ခေါ်သော သင်္ကန်းအလွှာကို “**ကုသိ**” ဟု ခေါ်၏၊ အလျား အနားပတ်၊ အနံ အနားပတ် နှစ်မျိုးလုံးပင်တည်း၊ အနားပတ် အတို အဆက်ကလေးများကိုကား

ဝိတ္တာရတော စ-အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနဝါတာဒိနံ-အလျားအနားပတ်
 အစရှိကုန်သော၊ ဒီဃပတ္တာနံ-ရှည်သော အလွှာတို့၏၊ (ရှည်သော အနားပတ်
 တို့၏၊) အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ အမုကုသီတိ- ဟူသော အမည်သည်၊
 အန္တရုတ္တရာ-အကြား အကြား၌၊ ရဿပတ္တာနံ-တိုသော အလွှာတို့၏၊ (တိုသော
 အနားပတ်တို့၏၊) နာမံ-တည်း၊ မဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ပဉ္စဇက္ခိကစိဝရဿ-
 ငါးခန်းရှိသော သင်္ကန်း၏၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ခဏ္ဍေ-အခန်း၌၊
 မဟာမဏ္ဍလံ-ကြီးသော အိမ်ဝန်းတည်း၊ အမုမဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ-
 ငယ်သော အိမ်ဝန်းတည်း၊ ဝိဝဋ္ဌန္တိ-ကား၊ မဏ္ဍလဉ္စ-အိမ်ဝန်းကြီးကိုလည်း
 ကောင်း၊ အမုမဏ္ဍလဉ္စ-အိမ်ဝန်းငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်း
 တည်း၊ ကတွာ-၍၊ သိဗ္ဗိတံ-ချုပ်အပ်သော၊ မဇ္ဈိမဇက္ခိ-အလယ်အခန်းတည်း၊
 (ခေါင်ခန်းတည်း၊) အနုဝိဝဋ္ဌန္တိ-ကား၊ တဿ-ထိုအလယ်ခန်း၏၊ (ခေါင်ခန်း၏၊)

"အမုကုသီ"ဟု ခေါ်သည်။ ထို အမုကုသီကို ထောက်၍ ကုသီအရ ဒီဃပတ္တကို
 ယူရသည်။ [သင်္ကန်း၏ ဘေးအနား၌ ဖြစ်သောကြောင့် **"အနား"**ဟုလည်းကောင်း၊
 ပတ္တပုဒ်ကို ကြည့်၍ အနားပတ်ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။]

အနဝါတာဒိနံ။ ။ ဝါဓာတ်သည် ဗန္ဓန (ဖွဲ့ဆက်ခြင်း)အနက်ကိုဟော၏။ မူလ
 သင်္ကန်း၏ အစွန်ဆုံး အခန်းနှင့် ဆက်ထားအပ်သောကြောင့် **"အန-ဓနာကံထပ်+
 ဝါတ-ဆက်စပ်အပ်သော အလွှာ၊ ဝါ-အနားပတ်"**ဟု ခေါ်သည်။ အာဒိဖြင့် နှစ်ခန်း
 နှစ်ခန်းတို့၏ အလယ်၌ ရေမြောင်းငယ်သဏ္ဌာန်ရှိသော တလုပ်မြောင်းအရှည်ကို
 ယူပါ-ဟု ဝိမတိ ဆို၏။ တလုပ်မြောင်းတို့ကိုလည်း အမုကုသိဖြင့် ယူရပေလိမ့်မည်။
 [အာဒိသဒ္ဒေန ခွံနံ ခဏ္ဍာနံ အန္တရာ မာတိကာကာရေန ထပိတပတ္တံ စ ဒီဃပတ္တန္တိ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဝိမတိ၊] ယောဇနာ၌ကား အာဒိဖြင့် **"ပရိဘာဏ္ဍ-(အနံအနားပတ်)"**ကို ယူ၏။
 အာယာမတော စ ဝိတ္တာရတော စကို ထောက်၍ ထို အယူလည်း သင့်ဖွယ်ရှိ၏။

မဏ္ဍလံ, အမုမဏ္ဍလံ။ ။ ငါးခန်းရှိသော သင်္ကန်း၏ တစ်ခန်း တစ်ခန်း၌
 အိမ်ဝန်းကြီးကို **"မဟာမဏ္ဍလံ"**ဟုလည်းကောင်း၊ အိမ်ဝန်းငယ်ကို **"အမုမဏ္ဍလံ"**ဟု
 လည်းကောင်း ခေါ်၏။ မဏ္ဍလဟု ဆိုသော်လည်း ယခု သင်္ကန်းများ၏ အိမ်မှာ
 အဝန်း အဝိုင်း မဟုတ်၊ အိမ်ဝန်း အငယ်လည်း အနည်းငယ် (အထက်အောက်)ရှည်၍
 အိမ်ဝန်းကြီးကား တော်တော်များများ ရှည်နေသည်။

ဝိဝဋ္ဌံ, အနုဝိဝဋ္ဌံ။ ။ ငါးခန်းသင်္ကန်း၌ အလယ်ခန်း (ခေါင်ခန်း)ကို **"ဝိဝဋ္ဌံ"**ဟု
 ခေါ်၏။ ခေါင်ခန်း၏ ဘေးနှစ်ဖက်၌ **"ခေါင်နံ"**ဟု ခေါ်အပ်သော အခန်းနှစ်ခုကို
"အနုဝိဝဋ္ဌံ"ဟု ခေါ်သည်။ ဝိဝဋ္ဌတိ ဣတောတိ ဝိဝဋ္ဌံ၊ ဣတော-ဤခေါင်မှ၊ ဝိဝဋ္ဌတိ-
 ဘေးနှစ်ဖက်တို့၌ လည်၍ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ ဝိဝဋ္ဌံ၊ ဝိဝဋ္ဌံ + အနဂတံ အနုဝိဝဋ္ဌံ-
 ခေါင်ခန်းသို့ အစဉ်လိုက်သော ခေါင်ရံ။

ဥဘောသု-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-ဘေးတို့၌၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိ-တို့တည်း၊ (ခေါင်ရံတို့တည်း။)

ဂီဝေယျကန္တိ-ကား၊ ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနေ-လည်ပင်းကို ရစ်ပတ်ရာ အရပ်၌၊ ဒဋ္ဌိကရဏတ္ထံ-ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ အညံ-အခြားသော၊ သုတ္တံ သံသိဗ္ဗိတံ-ချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ အာဂန္တုကပတ္တံ-အာဂန္တုကအလွှာတည်း၊ (အပေါ်လွှာတည်း၊) **ဇေယျယျကန္တိ**-ကား၊ ဇေယျပါပုဏနဋ္ဌာနေ-ခြေသလုံး၏ ရောက်ရာအရပ်၌၊ တထေဝ-ထိုအတူပင်၊ သံသိဗ္ဗိတံ-ချုပ်အပ်သော၊ ပတ္တံ-အာဂန္တုကအလွှာတည်း၊ ဧတံ-ဤ ဂီဝေယျက၊ ဇေယျယျကဟူသော အမည် သည်၊ ဂီဝဋ္ဌာနေ စ-လည်ပင်းတည်ရာ အရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဇေယျဋ္ဌာနေ စ-

ဂီဝေယျကံ။ ။သင်္ကန်းရန်းသောအခါ လည်ပင်းဖြင့် ပွတ်တိုက်ရာ အရပ်၌ ဆွေးမြေ့လွယ်ခြင်း၊ စုတ်လွယ်ခြင်းကို တားမြစ်ဖို့ရန် အပေါ်က ထပ်၍ ဖုံးအပ်သော အနားပတ်ကို **“အာဂန္တုကပတ္တံ”**ဟု ခေါ်၏၊ ထို အာဂန္တုက အလွှာကို **“ဂီဝေယျက”** ဟု ခေါ်သည်၊ ဂီဝါယံ-လည်ပင်းနေရာအရပ်၌+သံသိဗ္ဗိတံ-ချုပ်စပ်အပ်သော အလွှာ တည်း၊ ဂီဝေယျကံ-လွှာ။

ဇေယျယျကံ။ ။ခြေသလုံး ကြွက်သားဖြင့် ပွတ်တိုက်ဖန်များ၍ စုတ်လွယ်သော အောက်ပိုင်းအရပ်၌ ထပ်၍ပိုးအပ်သော အနားပတ် အာဂန္တုကအလွှာကို **“ဇေယျယျက”** ဟု ခေါ်သည်၊ ဇေယျာယံ-ခြေသလုံးမြင်းခေါင်း ရောက်ရာ အရပ်၌+သံသိဗ္ဗိတံ-တည်း၊ ဇေယျယျကံ-လွှာ၊ [အထက်အောက်၌သာ အာဂန္တုကအလွှာ ရှိဖို့လို၏၊ ဘေး၌ ရှိမိမလို၊ ဝိမတိ၌ ထို အာဂန္တုကအလွှာကို တစ်မျိုး ကောက်ယူသွား၏၊ ယခုခေတ်ဝယ် ဘေးအနားပတ်တို့၌လည်း အာဂန္တုကအပိုလွှာ ထပ်လျက် ရှိသည်။]

မှတ်ချက်။ ။**“အာဂန္တုကအလွှာ”**ဟူသည် အနားပတ်ဟု ခေါ်အပ်သော ပထမ တစ်လွှာပေါ်၌ ထပ်၍ ပိုးအပ်သော အလွှာတည်း၊ **“ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနေ၊ ဇေယျပါပုဏနဋ္ဌာနေ”**ဟု ဆိုသောကြောင့် အထက်ဘက် အောက်ဘက် အနားပတ်အလွှာ အားလုံးကို ထပ်၍ ပိုးရမည်ဟု မဆိုလို၊ လည်ပင်းဖြင့် တိုက်မိရာ အရပ်၊ ခြေသလုံးဖြင့် တိုက်မိရာ အရပ်လောက်သာ ထို အနားပတ် ပိုး၍ ချုပ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယခုခေတ်၌ကား **“ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနေ၊ ဇေယျပါပုဏနဋ္ဌာနေ”** လောက်သာမက အစ အဆုံး ပိုး၍ ချုပ်ထား ကြသည်၊ **“ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနေ”**ဟူသည်မှာလည်း မြန်မာများ သင်္ကန်းရန်းပုံ၌ ဂီဝါဝေဋ္ဌ ဌာနကို မတွေ့ရ၊ ရှေးခေတ်က သင်္ကန်းခြုံထားသော ပုံအတိုင်း ပါရပန ပြုမှသာ

ခြေသလုံး တည်ရာအရပ်၌လည်းကောင်း၊ ပတ္တာနံ-သင်္ကန်းအလွှာတို့၏၊ နာမံ-
 တည်း၊ ဣတိပိ-သို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊ ဗာဟန္တန္တိ-ကား၊ အနုဝိဝဋ္ဌာနံ-
 ခေါင်ရံနှစ်ဖက်တို့၏၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ဧကေန-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ခဏ္ဍ-
 အခန်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဧတံ-ဤ အနုဝိဝဋ္ဌစသော အစီအရင်ကို၊
 ပဉ္စခဏ္ဍိကစီဝရေန-ငါးခန်းရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ ဝိစာရိတံ-စီရင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-
 ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ အထ ဝါ-ကား၊ အနုဝိဝဋ္ဌန္တိ ဧတံ-ဟူသော ဤ
 (၁) အမည်သည်၊ ဝိဝဋ္ဌဿ-ခေါင်ခန်း၏၊ ဧကပဿတော-တစ်ဖက်သော ဘေး၌၊
 (ဘေးတစ်ဖက်၌) ဒွိန္ဒ-နှစ်ခန်းတို့လည်းကောင်း၊ ဧကပဿတော-၌၊ ဒွိန္ဒ-
 တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုန္ဒမိ ခဏ္ဍာနံ-လေးခန်းတို့၏လည်း၊
 နာမံ- တည်း၊ ဗာဟန္တန္တိ ဧတံ - ဟူသော ဤ အမည်သည်၊ သုပ္ပမာဏံ-

ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနကို တွေ့ရပေမည်၊ ထို ခြွယ်ထားပုံကို နိုင်ငံခြားမှလာသော ဆင်းတုတော်
 များ၏ ရုပ်ပုံကို ကြည့်ပါ၊ မြန်မာပြည်၌ သင်္ကန်းရုံသောအခါ ဂီဝါဝေဋ္ဌနဋ္ဌာနကို
 တွေ့ရသော်လည်း ထို နေရာ၌ ရှည်လျားသော သင်္ကန်းကို ခေါက်ထားသောကြောင့်
 အနားပတ် နေရာနှင့် လည်ပင်းလည်း ကောင်းစွာ မထိတော့ပါ၊ ထို့ကြောင့် စာဆို
 အတိုင်း သဘောပေါက်အောင် သင်္ကန်း ရန်းပုံမှ စ၍ တစ်မျိုး ပြုပြင် ကြည့်ရှု
 မိလေ။

ဣတိပိ ဝဒန္တိ။ ။ဣတိပိဟု ဆိုသောကြောင့် မူလဝါဒမှ တစ်မျိုးဆိုအပ်သော
 ဝါဒဟု မှတ်ပါ၊ ဤ ဝဒန္တိဝါဒ၌ အာဂန္တုကအလွှာကို မဆိုလို၊ ခြေသလုံးဖြင့်
 ပွတ်တိုက်ရာ အရပ်ဝယ် အနားပတ် နေရာကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်းအား
 ဖြင့် အကျိုးထူး မရှိ၊ နဂို အနားပင် ရှိနေသောကြောင့် “ဝဒန္တိ”ဟု အဋ္ဌကထာ
 ဆိုသည်။

ဗာဟန္တိ။ ။ခေါင်ရံ နှစ်ခန်း၏ အပြင်ဘက်၌ အစွန်ဆုံးနှစ်ခန်းကို “ဗာဟန္တိ”
 ဟု ခေါ်၏၊ ဗဟိ-အပြင်၌ဖြစ်သော+အန္တိ-အစွန်တည်း၊ ဗဟိအန္တိ၊ ဗဟန္တေ-အပ
 အစွန်၌၊ ဧတံ-ဖြစ်သော အခန်းတည်း၊ ဗာဟန္တိဟု ပြု။

အထ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား ခေါင်ခန်း၏ ဘေးနှစ်ဖက်၌ရှိသော (တစ်ဖက်
 နှစ်ခန်းစီအားဖြင့်) လေးခန်းကို ဝိဝဋ္ဌသို့ အစဉ်လိုက်သော အခန်းများ ဖြစ်သော
 ကြောင့် “အနုဝိဝဋ္ဌ”ဟုချည်း ခေါ်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကို “ဗာဟန္တိ”
 ခေါ်မည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဗာဟန္တိ၊ ဝေ၊ ဧတံ နာမံ”ဟု မိန့်သည်။

ကောင်းသော ပမာဏရှိသော၊ (မတို့ မရှည် ပမာဏ ရှိသော၊) စိဝရံ - ကို၊
 ပါရပန္နေန-ရန်းသော ရဟန်းသည်၊ ("ရံသော"ဟု မပေးနှင့်၊) သံဟရိတွာ-
 အညီအမျှ ဆောင်၍၊ ဝါ-ခေါက်၍၊ ("သံယရိတွာ-ခေါက်၍"ဟုလည်း ရှိလျှင်
 ကောင်း၏၊) ဗာဟာယ-လက်မောင်း၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဌပိတာ-ထားအပ်
 ကုန်သော၊ ဥဘော-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ အန္တာ-အစွန်တို့သည်၊ ဗဟိမုခါ-
 ပြင်ဘက်သို့ ရှေ့ရှုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏၊ တေသံ-ထို
 သင်္ကန်းနှစ်ခုတို့၏၊ (အပသို့ ရှေ့ရှုနေသော နှစ်ဖက်သော အစွန်တို့၏၊)
 နာမံ-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ အယမေဝ နယော-ဤနည်းကိုသာ၊ (ဤ အထ ဝါ
 တက်သော နည်းကိုသာ၊) မဟာဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။

တိစိဝရာနုစာနုနကထာ

၃၄၆။ စိဝရေဟိ ဥပ္ပဏှိကောတိ-ကား၊ စိဝရေဟိ-သင်္ကန်းတို့သည်၊ ဥပ္ပဏှော-
 အထက်၌ ဘဏ္ဍာရှိကုန်အောင်၊ ကတေ-ပြုအပ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု အဒ္ဓသဋ္ဌိ
 စပ်၊) ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍာ-

သုပ္ပမာထံ။ ဝေ၊ တိဋ္ဌန္တိ။ ။မရှည်မတိုဘဲ ကောင်းသော ပမာဏရှိသော
 သင်္ကန်းကို ရန်းသောအခါ (သီဟိုဠ်များ ရန်းသကဲ့သို့ သင်္ကန်းနှစ်ခုကို အညီထား၍
 ရန်းပြီးလျှင် ဝဲဘက် လက်မောင်း၏ အပေါ်သို့ တင်လိုက်သောအခါ) ညီနေသော
 ဘေးအစွန် နှစ်ခုတို့သည် လက်မောင်း၏ အပြင်ဘက်သို့ ရှေ့ရှုလျက် တည်နေကုန်၏၊
 ထို နှစ်စွန်းအရပ်ကို "ဗာဟန္တ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဗာဟုနော-လက်မောင်း၏+အန္တ-
 အစွန်(ပြင်ဘက်)တည်း၊ ဗာဟန္တ၊ ဗာဟန္တေ+ဇာတံ ဗာဟန္တဟု ပြုပါ၊ ဤနည်း၌
 ဘေးအနားပတ် နှစ်ခုကို ဗာဟန္တဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

ဥပ္ပဏှိကော။ ။ ဥအတွက် ဥက္ခိတ္တ အနက်ကို ယူ၍ "ဥက္ခိတ္တံ + ဘဏ္ဍံ
 ဥပ္ပဏှံ-မြှောက်ချီအပ်သော ဘဏ္ဍာ၊ ဥပ္ပဏှံ+ယေသန္တိ ဥပ္ပဏှိကာ"ဟု ပြုစေလို၍

အထက်၌ မြှောက်ချီအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဧဝံ-
 ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အထက်၌ ဘဏ္ဍာ ရှိကုန်လောက်အောင်သော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ကတေ- ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍိကဘာဝံ-
 အထက်၌ မြှောက်ချီအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ အာပါဒိတေ-
 ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု အဒ္ဓဿ၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ **စီဝရ**
ဘိသိန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒုတ္တိကိ-နှစ်ထည် သုံးထည်တို့ကို၊ (**"ဒုတ္တိကိ"** ဟု သမာသ်
 ရှိစေ၊) ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ ဘိသိသဇေပန-ဘုံလျှို့အသွင်
 အားဖြင့်၊ (ဘုံလျှို့ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်၊) သံဟရိတစီဝရာနိ-ထပ်အပ်သော
 သင်္ကန်းတို့ကို၊ **ဘိသိတိ**-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ ဘိက္ခု-
 ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဒက္ခိဏဂိရိတော-ဒက္ခိဏဂိရိဇနပုဒ်မှ၊ ဘဂဝါ-သည်၊
 လဟု-လျင်စွာ၊ ပဋိနိဝတ္တိဿတိ-ပြန်နစ်တော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊
 တတ္ထ-ထိုဒက္ခိဏဂိရိဇနပုဒ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာ-ကုန်လတ်သော်၊ (သွားတုန်းက၊) ဇီဝက
 ဝတ္ထုသွံ-ဇီဝက၏ ဝတ္ထု၌၊ လဒ္ဓစီဝရာနိ-ရအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့ကို၊
 ဌပေတွာ-ထားခဲ့၍၊ အဂမံသု ကိရ-သွေးကြကုန်သတတ်၊ ဣဒါနိ ပန-ယခု
 အခါ၌ကား၊ (ဝေသာလီမြို့သို့ ကြွရာ ယခုအခါ၌ကား၊) စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊
 အာဂမိဿတိ-ပြန်လာတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဇီဝကဝတ္ထုသွံ၊ လဒ္ဓစီဝရာနိ- တို့ကို၊) အာဒါယ- ယူ၍၊
 ပက္ကမံသု ကိရ-ဖဲသွားကြကုန်သတတ်။

"ဥစ္ဆန္တာ ကတေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥစ္ဆန္တေ၌လည်း ကြိယာဝိသေသန ကြံစေလို၍
"ယထာ ပေ၊ ကတေ"ဟု ဖွင့်၏၊ **"ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍိကဘာဝံ အာပါဒိတေ"**ကား
 အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။

ယောဇနာ၌ကား **"အာပါဒိတေ"**ကို ကြည့်၍ ဥဗ္ဗိဏ္ဍိတာ ကို ပုဒ်ရင်းဟု
 ယူပြီးလျှင် **"ဥက္ခိတ္တံ+ဘဏ္ဍံ ဥစ္ဆန္တာ၊ ဥစ္ဆန္တာဘာဝံ + ဣတာ (အာပါဒိတာ)တိ**
ဥဗ္ဗိဏ္ဍိတာ" ဟု ကြံလေသည်၊ သဒ္ဓတ္ထကို ဦးစွာ ဖွင့်ပြီးမှ အဓိပ္ပာယ်တ္ထကို နောက်မှ
 ဖွင့်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် **"အာပါဒိတေ"**ကို ကြည့်၍ **"ဥစ္ဆန္တာဘာဝံ+ဣတာ"**ဟု
 သဒ္ဓတ္ထ ကြံခြင်းကို စဉ်းစားပါ၊ **"ဣတာ"**၌ ကာရိတ် မပါ၊ **"အာပါဒိတာ"**၌
 ကာရိတ် ပါသည်၊ ယခု စာအုပ်များ၌ **"ဥဗ္ဗိဏ္ဍိတာ"**ဟုလည်း မရှိ၊ **"ဥဗ္ဗိဏ္ဍိကာ"**ဟုသာ
 ရှိသည်။

အန္တရဋ္ဌကာသုတိ - ကား၊ မာဃဿ စ - တပို့တွဲလ၏လည်းကောင်း၊ ဖဂ္ဂဏဿ စ-တပေါင်းလ၏လည်းကောင်း၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ အဋ္ဌသု- ရှစ်ရက်တို့၌၊ [တစ်နည်း၊ အဋ္ဌကာသု-အဋ္ဌကရက်တို့၌၊ **“နိသီဒိ-နေတော်မူပြီ”** ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊] **န ဘဂဝန္တံ သီတံ အဟောသီတိ-ကား၊** ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရား၏၊ (ကိုယ်တော်၌၊) သီတံ-အအေးသည်၊ နာဟောသီ-မဖြစ်၊ **တေဒဟောသီ** ၊ပေ၊ ကုလပုတ္တာတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဇ္ဈောကာသေ- လွင်တီးခေါင်၌၊ အနိသီဒိတွာ-နေတော်မမူဘဲ၊ ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ န ဇာနာတိ-သိတော်မမူသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ဇာနာတိ ဧဝ-သိတော်မူ သည်သာ၊) ပန-ထိုသို့ပင် သိတော်မူပါသော်လည်း၊ မဟာဇနသညာပနတ္ထံ- များစွာသော လူအပေါင်းကို နားလည်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဧဝံ - သို့၊ (လွင်တီးခေါင်ဝယ် နေတော်မူ၍ စမ်းသပ်မှုကို၊) အကာသိ - ပြုတော်မူပြီ၊ **သီတာလုကာတိ-ကား၊** သီတပကတိကာ-ချမ်းခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊ (အချမ်းများကုန်၏၊ ချမ်းတတ်ကုန်၏-ဟူလို၊) ယေ-အကြင် အမျိုးသားတို့ သည်၊ ပကတိယာဝ-ပင်ကိုအားဖြင့်ပင်၊ သီတေန-အချမ်းကြောင့်၊ ကိလမန္တိ- ပင်ပန်းကြကုန်၏၊ **“တေ-တို့သည်၊ သီတာလုကာ-တို့မည်၏”**ဟု ထည့်စပ်။]

အန္တရဋ္ဌကာသု။ ။အန္တရာကို“တပို့တွဲလ, တပေါင်းလတို့၏ အကြား”ဟုလည်း ကောင်း, အဋ္ဌကာသုကို အဋ္ဌသုဟုလည်းကောင်း (ယောဇနာ၌ **“အဋ္ဌပ္ပမာဏာသု”** ဟုလည်းကောင်း)ဖွင့်၏။ ထို အဖွင့်အတိုင်း (တပို့တွဲလပြည့်လျှင် မဇ္ဈိမဒေသ အခေါ်အတိုင်း လကုန်တော့ရကား) တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၄-ရက်နှင့် တပေါင်းလဆန်း ၄-ရက်ကို **“အန္တရဋ္ဌကာရက်”**ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ [ထို အခေါ်အဝေါ်သည်ပင် မြန်မာအခေါ်သာ ဖြစ်နိုင်တော့သည်၊ မဇ္ဈိမဒေသအခေါ်ကား မဖြစ်နိုင်တော့။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထို ရှစ်ရက်၏ ရှစ်ညပတ်လုံး အအေးကို စမ်းသပ်တော်မူပါသလော?၊ ပါဠိတော် ဆိုပုံမှာ တစ်ည၌မျှသာ စမ်းသတ်တော်မူ သည်ဟု ထင်စရာ ရှိပါသည်။ ဥရုဝေလကဿပကထာ၌လည်း ဤ အန္တရဋ္ဌကာကို တွေ့ခဲ့ရ၏။ ထို၌ ဤရက် ဖြစ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်း၏။ ဘာကြောင့်နည်း?၊ ဘုရားရှင် သည် ဝါကျွတ်တော်မူစကဲ့ပင် ထို ဥရုဝေဠတောသို့ ကြွတော်မူသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဤ အန္တရဋ္ဌကာ အဓိပ္ပာယ်ကို တစ်မျိုး စဉ်းစားသင့်မည် ထင်ပါသည်။

ထောမနိမိ။ ။ရှစ်ခုအနက်ဟော သင်္ချာကို အသဓာတ်+ကန်ပစ္စည်း+တုဋ်လာ၍ **“အသုကန်”**ဟု ရှိ၏။ ပါဠိ၌ **“အဋ္ဌ”**ဟု ဖြစ်၏။ အဋ္ဌကလည်း **“အသုက”**မှ လာသော ပါဠိပင်တည်း။ **“အသန္တိ ပိတရော ဧတ္တာတိ အသုကာ = ပိတုနတ်တို့**

ဒီဂုဏ် သဃ်ာဋိန္ဒြိယ-ကား၊ ဒုပဋ္ဌ-နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော၊ သဃ်ာဋိ-
သင်္ကန်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဧကစွိယန္တိ-ကား၊ ဧကပဋ္ဌ-တစ်ထပ် တစ်လွှာ
ရှိသော၊ (“ဥတ္တရာသင်္က-ကိုလည်းကောင်း၊ အန္တရဝါသကံ-ကိုလည်းကောင်း၊
အနုဇာနာမိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ- သည်၊
(အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) အတ္တနာ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ စတုဟိ-လေးထည်ကုန်သော၊
စိဝရေဟိ-သင်္ကန်းတို့ဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတတော်မူ၏၊ အမှာကံ ပန-ငါတို့အား
ကား၊ တိစိဝရံ-သုံးထည်သော သင်္ကန်းကို၊ အနုဇာနာတိ-၏၊ ဣတိ ဝစနဿ-
ဤသို့ ပြောဆိုခြင်း၏၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ ဥပစ္ဆန္နိတံ-ဖြတ်ခြင်းငှာ၊ ဒီဂုဏ်-
နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော၊ သဃ်ာဋိ-ကို၊ အနုဇာနာတိ-၏၊ ဧကစွိကေ-တစ်ထပ်
တစ်လွှာ ရှိကုန်သော၊ ဣတရေ-သင်္ကန်းကြီးမှ တစ်ပါးသော ဧကသီ၊ သင်းပိုင်
တို့ကို၊ (အနုဇာနာတိ၊) ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ခွင့်ပြုတော်မူလတ်သော်၊
(နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော သင်္ကန်းကြီးကို ခွင့်ပြု၍ တစ်ထပ် တစ်လွှာရှိသော
ဧကသီ၊ သင်းပိုင်ကို ခွင့်ပြုတော်မူလတ်သော်၊) နေသံ-ထို ရဟန်းတို့ဖို့၊
စတ္တာရိ-လေးထည်သော သင်္ကန်းတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်၊
ဣတိ-ဤကား အကျိုးတည်း။

စားသောက်ရာ တိထိ (နေ့ရက်)တို့”ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၏။ “အသကာ တု သမာရာတာ၊
သတ္တမာဒိ ဒိနတြယံ=သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ တိထိ သုံးရက်ကို အဋ္ဌကာဟု ခေါ်သည်”
ဟု ဆို၏။ ထို့ပြင် ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတို့၏ အကြားရက် တစ်ရက်ရက်
ကို၊ သို့မဟုတ် နှစ်ရက်လောက်ကို “အန္တရဋ္ဌကာ” ခေါ်လေသလားဟု စဉ်းစားမိ
ပါသည်။

ဧကစွိယံ။ ။“ဧကသဒ္ဓါနောင် သုတ္တံ၌ အစွပစ္စည်း သက်၍ ဧကစွ ပြီးသည်”
ဟု ယောနော ဆို၏။ ထို့နောက် “ဧကံ+ယဿ အတ္ထိတိ ဧကစွိကံ”ဟု ဖြစ်၍၊ က
ကို ယ ပြုလျှင် “ဧကစွိယံ”ဟု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဧကပဋ္ဌ”ဟု ဖွင့်သည်။
ဒီဂုဏ်ကို ထောက်၍ သင်္ကန်းကြီးကို “ဒီဂုဏ်”ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဧကစွိယံပုဒ်ကို
ထောက်၍ သင်္ကန်းကြီးကဲ့သို့ နှစ်ထပ် နှစ်လွှာ မရှိဘဲ တစ်ထပ် တစ်လွှာသာ
ရှိသော သင်္ကန်းကို “ဧကစွိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္က”ကို ထောက်၍
“ဧကံသီ = ဧကသီ”ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။

အတိရေကစီဝရာဒိကထာ

၃၄၈။ အဂ္ဂဋ္ဌံ အဇ္ဈပေယျန္တိ - ကား၊ ဆိဒ္ဓဋ္ဌာနေ- ပေါက်သော အရပ်၌၊ ပိလောတိကဓဏ္ဍံ-အဝတ်ပိုင်းကို၊ လဂ္ဂါပေယျံ-ငြိကပ်စေရပါမူကား၊ ဝါ- ဖာရပါမူကား၊ (“ယန္တု-ကောင်းလေစွ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အဟတ ကပ္ပာနန္တိ-ကား၊ ကေဝါရ်-တစ်ကြိမ်၊ ဓောတာနံ-ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးကုန်သော၊ (ဒုဿာနံ၌ စပ်၊) [ကပ္ပ သဒ္ဓါ အတူအနက်ဟောတည်း၊ “တစ်ကြိမ်သာ ဖွပ်လျှော်ရသေးသဖြင့် အဟတဟု ခေါ်အပ်သော အသစ်စက်စက်နှင့်တူသော အဝတ်များ” ဟူလို၊] ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ဥတုတော ဒီဃကာလတော- ရှည်စွာသော ကာလမှ၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌာနံ-ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သော၊ ဟတဝတ္ထကာနံ- ထုရိုက်ဖွပ်လျှော်အပ်သော အဝတ်တို့၏၊ ပိလောတိကာနံ-အဝတ်ဟောင်းတို့၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပါပဏိကောတိ-ကား၊ အန္တရာပဏတော-အိမ်ဈေး မှ၊ ပတိတပိလောတိကစီဝရေ- ကျရစ်သော အဝတ်ပိုင်းဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊

အဂ္ဂဋ္ဌံ အဇ္ဈပေယျံ။ ။“အဂ္ဂဋ္ဌံ”သဒ္ဓါသည် အဝတ်ကို ဖာထေးဖို့ရန် “အဝတ်စ အဝတ်ပိုင်း”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ပိလောတိကဓဏ္ဍံ”ဟု ဖွင့် သည်၊ ဆုပ ဓာတ်သည် “ထိခြင်း” အနက်ကို ဟောသော်လည်း အာ ဥပသာရ ကြောင့် လဂ္ဂါပန (ငြိကပ်စေခြင်း၊ ငြိကပ်အောင် ဖာထေးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ “လဂ္ဂါပေယျံ”ဟု ဖွင့်သည်။

ယောနော။ ။ယောနော၌ကား “အန္တိ ဥပေယျံ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ “ဗျက်လုံး” အနက်ဟော “အန္တိ”သဒ္ဓါဟု ကြံပြီးလျှင် “အန္တိ ဝိယာတိ အန္တိ (ဗျက်လုံးနှင့် တူသော အပေါက်) ဥပဂန္တဗ္ဗန္တိ ဥပေယျံ၊ အန္တိသ္မိ-အပေါက်၌+ဥပေယျံ-ကပ်ရောက် ထိုက်သော အဝတ်တည်း၊ အဇ္ဈပေယျံ”ဟု ဆို၏၊ “ယန္တုနာဟံ အဂ္ဂဋ္ဌံ အဇ္ဈပေယျံ” ဟူသော အာချာတ်ကြိယာကို ကိတ်ပုဒ် ကြံမှုမှ စ၍ စဉ်းစားကြပါလေ။

ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနံ။ ။ဥတုတော ကို “ဒီဃကာလတော” ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက်၌ မိုးကာလမှ တစ်ပါးသော ကာလကို “ဥတုကာလ”ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနံ-ဥတုများစွာ ရှည်ကြာသော ကာလမှ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သော”ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးကြသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား “ရှည်ကြာသော ကာလ၌ ထားအပ် ကုန်သော”ဟု အနက်ပေး၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ ရှည်ကြာသော ကာလက ရက်ကန်းစင်မှ ဖြစ်စေ၊ သေတ္တာ စသည်မှ ဖြစ်စေ ထုတ်ယူ၍ အသုံးပြုသည်မှာ ကြာမြင့်လှပြီဖြစ်၍ ဟောင်းနွမ်းနေသော အဝတ်များ-ဟူလို။

ဥဿာဟော ကရုဏီယောတိ-ကား၊ ပရိယေသနာ-ရှာခြင်းကို၊ (ရှာခြင်းအားဖြင့် အားထုတ်မှုကို)၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အိမ်ဈေးမှ ကျရစ်သော အဝတ်ပိုင်းမှ ဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ (အထပ်ပေါင်း မည်၍မည်မျှဟု အပိုင်းအခြားသည်၊) နတ္ထိ၊ ပဋ္ဌသတမ္ဗိ-အထပ်အလွှာ တစ်ရာသည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [ရသမျှကို စပ်ဖာ၍ ချုပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အထပ်တစ်ရာ ရှိသော်လည်း အပ်ပါ၏-ဟူလို၊] သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဣဒံ- ဤ **“ဒိဂုဏံ သယံာဋ္ဌိ”** စသော စကားကို၊ သာဒိယန္တဿ-သာယာသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အဂ္ဂဋ္ဌံ တုန္နံ ဧတ္ထ-၌၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ဆွေးမြေ့သော အရပ်ကို ထုတ်ဖယ်၍၊ အလ္လိယာပနဓဏ္ဍံ-ငြိကပ်စေအပ်သော အဝတ်ပိုင်းဟူသော၊ **အဂ္ဂဋ္ဌံ**-အဖာကို၊ (အနုဇာနာမိ) သုတ္တေန-ချည်ဖြင့်၊ သံသိဗ္ဗိတံ-ဆက်စပ်၍ ချုပ်အပ်သော၊ **တုန္နံ**-အပ်ချုပ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဝဋ္ဋေတွာ-လုံး၍၊ ကရုဏံ-ပြုလုပ်ခြင်း ဟူသော၊ (ချုပ်ခြင်းဟူသော)၊ **သြဝဋ္ဌိကံ**-လုံး၍ ချုပ်ခြင်းကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ မုဒ္ဒိကာ- တလုပ်မြောင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ **ကဏ္ဍုသကံ** - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏။

သဗ္ဗမိဒံ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ **“ဒိဂုဏံ သယံာဋ္ဌိ”** စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုအပ်သော စကားအားလုံးကို **“သဗ္ဗမိဒံ”** ဟု ဆိုသည်။ ဤပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်သော သင်္ကန်းများကား ပံသုက္က မကောက်ဘဲ ဓုတင်လည်း မဆောင်ဘဲ သင်္ကန်းအားလုံးကို သာယာသော ရဟန်းအတွက်တည်း၊ ပံသုက္ကဓုတင် ဆောင်သော ဈေးပေါက်စသည်၌ ကျန်ရစ်သော အဝတ်များကို ချုပ်စပ်၍ သုံးစွဲသော ရဟန်းမှာ **“ဒိဂုဏံ သယံာဋ္ဌိ”** စသော စည်းကမ်းသို့ လိုက်ဖွယ်မလို၊ အထပ်အလွှာ များစွာဖြစ်သော်လည်း အပ်ပါ၏-ဟူလို။

အဂ္ဂဋ္ဌံ တုန္နံ ။ ဆွေးမြေ့နေသော အရပ်ကို ထုတ်ပစ်၍ အဝတ်စ အပိုင်းကို ထပ်၍ ချုပ်ခြင်းကို **“အဂ္ဂဋ္ဌံ (ဖာခြင်း)”** ဟု ခေါ်သည်။ အစ နှစ်စကို ဆက်ရုံသာ ဆက်၍ အပ်ဖြင့် ချုပ်ခြင်းကို **“တုန္နံ (အပ်ဖြင့် ချုပ်ခြင်း)”** ဟု ခေါ်သည်။

သြဝဋ္ဌိကံ၊ ကဏ္ဍုသကံ ။ စုတ်သွားသော အဝတ်စ နှစ်စကို ဆက်စပ်ရုံမျှ မကဘဲ လုံး၍ ပေါင်း၍ ချုပ်ခြင်းကို **“သြဝဋ္ဌိကံ”** ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ စုတ်နေသော အဝတ်စ နှစ်စကို စပ်၍ ချုပ်ခြင်းငှာလည်း မဖြစ်၊ ထပ်၍ လုံး၍ ချုပ်ခြင်းငှာလည်း မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် အဝတ်စတစ်ခု ပိုး၍ ချုပ်ခြင်းကို **“ကဏ္ဍုသကံ၊ မုဒ္ဒိကာ”** ဟု ခေါ်၏။ ရှေးက **“တလုပ်မြောင်းအပ်ခြင်း”** ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဒဠိကမ္မန္တိ-ကား၊ အနန္တရိတွာဝ-ထုတ်မပစ်မူ၍သာ၊ ဥပဿယံ-ကပ်၍ မှီအပ်သော အပေါ်ထပ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အလ္လိယာပနကံ- ငြိကပ်စေအပ်သော၊ ဝတ္ထုခဏ္ဍံ-အဝတ်ပိုင်းကို၊ (အနုဇာနာမိ)။

၃၄၉-၃၅၁။ ဝိသာခါဝတ္ထု-ဝိသာခါ၏ ဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏၊ တတော-ထို ဝိသာခါ၏ဝတ္ထုမှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ ဝိနိစ္ဆိတမေဝ-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်သာ၊ **သောဝဂ္ဂိကန္တိ**-ကား၊ သဂ္ဂပ္ပတ္တဟောတုကံ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော၊ (ဒါနံ၌ စပ်၊) တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ သောဝဂ္ဂိကန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ သောက်-သောက်ကို၊ အပနေတိ-ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောကနဒံ-မည်၏၊ ဋီကာ၌ “**သောက် နဒေတိ**”ဟု ရှိသည်၊ **အနာမယာတိ**-ကား၊ အရောဂါ-ရောဂါ မရှိသည်၊ သဂ္ဂမိ ကာယနီတိ-ကား၊ သဂ္ဂေါပပနာ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ “**ပမောဒတိ**”၌ စပ်၊) [ဤ “**သဂ္ဂေါပပနာ**” ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သတည်း။]

ဒဠိကမ္မံ။ ။အလွန်ကြီး မဆွေးမြေ့သောကြောင့် အဝတ်ဟောင်း၏ အပိုင်းအစကို ထုတ်မပစ်တော့ဘဲ အပေါ်ထပ်ပေး၍ ဖာထေးခြင်းကို “**ဒဠိကမ္မ (နိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်း)**” ဟု ဆိုသည်။

သောဝဂ္ဂိကံ။ ။ “**သု+အဂ္ဂံ**”ကို သန္တိစပ်လျှင် “**သဂ္ဂံ**”ဟုလည်းကောင်း၊ ဝလာလျှင် “**သုဝဂ္ဂံ**”ဟုလည်းကောင်း ဖြစ်၏၊ လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရူပ၊ သဒ္ဒ စသည်ရှိရာ နတ်ပြည်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “**သုဋ္ဌ+အဂ္ဂါ (ရူပါဒယော) ယတ္ထာတိ သဂ္ဂေါ (သုဝဂ္ဂေါ)**”ဟု ပြု၊ “**သုဝဂ္ဂံ-လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရူပ၊ သဒ္ဒ စသည်ရှိရာ နတ်ပြည်ကို+အရဟတိတိ သောဝဂ္ဂိကံ (ဒါနံ)**”ဟု သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ ပြုသည်၊ ထို့ကြောင့် “**သဂ္ဂပ္ပတ္တဟောတုကံ**”သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ထို့နောက် “**တေနာဟ သောဝဂ္ဂိကန္တိ**”ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်တည်း။

အမှာ။ ။ဤ “**သောဝဂ္ဂိကန္တိ**”မှ စ၍ “**ဂဟိတဝိသာသော ရဟတိ**”တိုင်အောင် သီဟိုဠ်မှ စာအုပ်များ၌ မပါဟု ဆို၏၊ မပါခြင်းသာ ကောင်း၏၊ စာနေပုံလည်း မကောင်း၊ ဝိသာသဂ္ဂါဟ အဖွင့်လည်း ဒုတိယပါရာဇိက၌ ယခုထက် ရှင်းလင်းစွာ အကျယ်ပါပြီး ဖြစ်သည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထိုနေရာ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ အကျယ် မရေးတော့။

ကထာ]

စီဝရက္ခန္ဓကအစွင့်

၂၆၃

၃၅၃။ ပုထုဇ္ဇနာ ကာမေသု ဝိတရာဂါတိ - ကား၊ ဈာနလာဘိနော-
ဈာန်ရခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဟောနန္တိ)။

၃၅၆။ သန္တိဇ္ဈာတိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌမတ္တကမိတ္တော-မြင်အပ်ဖူးကာမျှဖြစ်သော
မိတ်ဆွေသည်၊ (ဟောတိဌ္ဋစပ်၊) သန္တိဇ္ဈာတိ-ကား၊ ဧကသန္တောဂေါ-အတူတကွ
သုံးဆောင်ခြင်းရှိသော၊ ဒဋ္ဌမိတ္တော-ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေသည်၊ (ဟောတိ)၊
အာလပိတောတိ-ကား၊ မမ-၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ (ဂဏှာဟိဌ္ဋ စပ်၊) ယံ-
အကြင် ဥစ္စာကို၊ (ဂဏှိတုံ-ယူခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆေယျာသိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထို
ဥစ္စာကို၊ ဂဏှာဟိ-ယူပါလော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်ဖူးသည်၊
(ဟောတိ)၊ တိသု-သုံးပါးကုန်သော၊ ဧတေသု-ဤ အင်္ဂါတို့တွင်၊ အညတရ
နာမေန-တစ်ပါးပါးသော နာမည်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဇီဝတိ-ဇီဝတိဟူသော
အင်္ဂါလည်းကောင်း၊ ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတိတိ-ဟူသော အင်္ဂါလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေဟိ-ဤ အင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတဿ-ပြည့်စုံသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊) ဂဟိတဝိဿာသော-ယူအပ်သော ဝိဿာသသည်၊
(ဝိဿာသဂ္ဂါဟသည်၊) ရဟတိ-ရောက်၏၊ (အထမြောက်၏။)

၀၀၀၀၀၀၀

ပစ္စိမဝိကပ္ပနပဂစီဝရာဒိကထာ

၃၅၉။ ပံသုက္ကလကတောတိ-ကား၊ ကတပံသုက္ကလော-ပြုအပ်ပြီးသော
ပံသုက္ကအဖြစ်ရှိသော အဝတ်သည်၊ (ပံသုက္ကအဖြစ်ကို ပြုပြီးသော အဝတ်သည်၊)
ဂရုကော ဟောတိတိ-ကား၊ ဇိဏ္ဏဇိဏ္ဏဋ္ဌာနေ-ဆွေးမြေ့ရာ ဆွေးမြေ့ရာ အရပ်၌၊
အဂ္ဂဋ္ဌာရောပနေန- အဖာကို တင်ခြင်းကြောင့်၊ ဂရုကော- လေးနေသည်၊
ဟောတိ၊ [ကတံ+ပံသုက္ကလံ ယဿာတိ ပံသုက္ကလကတော၊ ပဇ္ဇောကို ငဲ့၍
ပုလ္လိင်ထားသည်၊ "ပံသုက္ကလံ"၌ ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြံ၊] သုတ္တလူဇံ
ကာတုန္တိ-ကား၊ သုတ္တေနေဝ-ချည်ဖြင့်သာ၊ (ဧဝဖြင့် အဝတ်ပိုင်းကို ကန့်၊)
အဂ္ဂဋ္ဌ-အဖာကို၊ (အဖာဖြစ်အောင်၊) ကာတုံ-ငှာ၊ (အနဇာနာမိဌ္ဋ စပ်၊) ဣတိ
အတ္တော၊ ဝိကဏ္ဍော ဟောတိတိ-ကား၊ သုတ္တံ-ချည်ကို၊ အဋ္ဌိတွာ အဋ္ဌိတွာ-
ဆွဲ၍ ဆွဲ၍၊ သိဗ္ဗန္တာနံ-ချုပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဧကော-တစ်ဖက်သော၊
သံဃာဋီကောကော-သင်္ကန်း အထောင့်သည်၊ ဒီဃော-ရှည်နေသည်၊ ဟောတိ၊
ဝိကဏ္ဍံ ဥဒ္ဓရိတုန္တိ-ကား၊ ဒီဃကောဏံ-ရှည်သော အထောင့်ကို၊ ဆိန္နိတုံ-

ဖြတ်ခြင်းငှာ(အနုဇာနာမိ)၊ ဩကိရိယန္တိတိ-ကား၊ ဆိန္နကောဏတော-ဖြတ်အပ်သော အထောင့်မှ၊ (သုတ္တာ-ချည်တို့သည်၊) ဂဠုန္တိ-လျှောကျကုန်၏၊ (တွဲကျနေကုန်၏၊) **အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍန္တိ**-ကား၊ အနုဝါတဉ္စေဝ-အလျား အနားပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘဏ္ဍ-အနံ အနားပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အာရောပေတုံ အနုဇာနာမိ၌ စပ်၊) **ပတ္တာလုဇ္ဈန္တိ**တိ- ကား၊ မဟန္တေသု- ကြီးကုန်သော၊ ပတ္တမုခေသု-အနားပတ်၏ အဖျားတို့၌၊ ဒိန္နာနိ-ပေးအပ်ကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-ချည်တို့သည်၊ ဂဠုန္တိ-လျှောကျကုန်၏၊ တတော-ထိုသို့ လျှောကျခြင်းကြောင့်၊ ပတ္တာ- အနားပတ်တို့သည်၊ လုဇ္ဈန္တိ- ပျက်စီးကုန်၏၊ [**“ပျက်စီး”** ဟူသည် **“အနားပတ်တွေ တွန့်၍နေခြင်း”**တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောနော၌ **“လုဇ္ဈန္တိတိ ဝလိံ ဂဏုန္တိ”**ဟု ဆိုသည်၊] **အဋ္ဌပဒကံ ကာတုန္တိ**-ကား၊ အဋ္ဌပဒကစ္ဆိန္နေန-ရှစ်ကွက်ကျားသဏ္ဌာန်ရှိသော ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပတ္တမုခံ- အနားပတ်၏ အဖျားကို၊ သိဗ္ဗိတုံ-ချုပ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ၌ စပ်။)

၃၆၀။ အနာမိကမ္ပိ အာရောပေတုန္တိ-ကား၊ အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ-အာဂန္တုကအလွှာကိုလည်း၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာ(အနုဇာနာမိ၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤအာဂန္တုကအလွှာကို၊ အပ္ပဟောနကေ - မလောက်သော သင်္ကန်း၌၊ အာရောပေတဗ္ဗံ-တင်ရာ၏၊ (စီဝရံ-သည်၊) သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ လောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဂန္တုကပတ္တံ - သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ - မအပ်၊ ဆိန္နိတဗ္ဗမေဝ-ဖြတ်ရာသည်သာ၊ (ဖြတ်ရမည်သာ။)

အဋ္ဌပဒကံ ကာတုံ။ ။ရှစ်ကွက်ကျား ရေးသားထားသော ပျဉ်ချပ်ပုံသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ အနားပတ်၏ အဦးအစ အဖျားကို ချုပ်ဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ အဋ္ဌ+ပဒါနိ (အဖို့အစုတို့သည်) ယတ္တာတိ အဋ္ဌပဒကံ-ရှစ်ကွက်ကျား ချရာ ပျဉ်ချပ်၊ ထို ပျဉ်ချပ်၌ ကျားကွက်ရေးသောအခါ အကွက်ထင်နေသကဲ့သို့ အနားပတ်အလွှာ၏ အဦးအစ၌ လည်း ချည်ကလေးတွေ လျှောကျ မသွားအောင် ရှစ်ကွက်ကျားသဏ္ဌာန် ချုပ်စပ်ခြင်းကို **“အဋ္ဌပဒကံ”**ဟု ဆိုသည်၊ **“အဋ္ဌပဒကစ္ဆိန္နေန”** နေရာဝယ် **“အဋ္ဌပဒကစ္ဆိန္နေန”** ဟုလည်း ရှိ၏၊ **“ရှစ်ကွက်ကျား ပျဉ်ချပ်သဏ္ဌာန်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်း”**ဟုလို့၊ [အဋ္ဌပဒကစ္ဆိန္နေန ပတ္တမုခံ သိဗ္ဗိတုန္တိ အဋ္ဌပဒလေခါကာရေန ပတ္တမုခေ တတ္ထ တတ္ထ ဂမ္ဘံ (ထိုထိုနေရာ၌ ကျားကွက်ကဲ့သို့ အကွက်အခန်းကို) ဒသေသတွာ သိဗ္ဗိတုံ၊-ဋီကာ။]

အနာမိကံ။ ။သင်္ကန်းများကို ဖြတ်၍ ဆက်စပ်ချုပ်သောအခါ တိုသွားသောကြောင့် သင်္ကန်း မလောက်သည့်အတွက် ဖြတ်ခြင်းကို မပြုဘဲ **“အနာမိကကို တင်ရမည်”**ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ ထို **“အနာမိက”**ဟူသည် တလုပ်မြောင်းနေရာ၌

ကထာ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၆၅

၃၆၁။ * စ ဘိက္ခုဝေ သဒ္ဓါဒေယျန္တိ ဧတ္ထ - ဌံ၊ (ဝိနိစ္စယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သေသညာတိနံ-မိဘမှ ကြွင်းသော ဆွေမျိုးတို့အား၊ ဒေန္တော-
ပေးသော ရဟန်းသည်၊ ဝိနိပါတေတိယေဝ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်စေ
သည်သာ၊ (ဖရိုဖရဲ ကျဲစေသည်သာ၊) မာတာပိတရော ပန-မိဘတို့သည်ကား၊
ရဇ္ဇေ-မင်းအဖြစ်၌၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပါလျက်၊)
သစေ ပတ္တယန္တိ-အကယ်၍ တောင့်တကုန်အံ့၊ (သားထံမှ တစ်စုံတစ်ခုသော
ပစ္စည်းကို တောင့်တကုန်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ (ပေးကောင်း၏၊)
[ဤဝါကျ၌ သမ္ဘာဝနာဇောတက ပိသဒ္ဓါ လိုသည်၊ “သစေပိ” ဟု ဖြစ်စေ၊
“ဌိတာပိ”ဟု ဖြစ်စေ ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ထပ်၍ (ပိုး၍) ချုပ်အပ်သော အလွှာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အာဂန္တုကပတ္တံ”ဟု ဖွင့်
သည်၊ ရှေးက “သလင်းထောင်”ဟု ခေါ်ကြ၏၊ “အနု-နောက်ထပ်+အာဝိယတော
(ထဝိယတော)-ထားအပ်၏၊ ဣတိ အနာဂိကံ”ဟု ဣ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက်
“ယ”ကို “က”ပြု၍ “အနာဂိကံ”ဟု ဖြစ်သည်။

ဆိန္နိတဗ္ဗမေဝ။ ။တိစိဝရိတ် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်
ထို တိစိဝရိတ်သင်္ကန်းကို ဖြတ်၍ ချုပ်ရမည်၊ မချုပ်လောက်သောအခါ မလောက်မှသာ
“အနာဂိကံ”ခေါ် သလင်းထောင် တင်ရမည်၊ လောက်လျှင်ကား ဧကန်ဖြတ်ပြီးမှ
တိစိဝရိတ်စုတင် ဆောင်ရမည်-ဟုလို။

တိသု ဓမ္မ ဝါပိ ဧကံ ဝါ၊ ဆိန္နိတဗ္ဗံ ပဟောတိ ယံ၊
သဗ္ဗေသု အပ္ပဟောဓမ္မသု၊ အနာဂိ မာဒိယေယျ ဝါ၊
အနိန္ဒူ အနာဒိန္ဒူ၊ * ဓာရေယျ တိစိဝရံ။ - ဓုဒ္ဓသိက္ခာ။

သဒ္ဓါဒေယျ၊ ဝိနိပါတ။ ။သဒ္ဓါယ+ဒေယျံ သဒ္ဓါဒေယျံ-သဒ္ဓါဖြင့် ပေးလှူအပ်
သော ပစ္စည်း၊ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မသုံးဘဲ အလွဲသုံးစားမှု ပြုသမျှကို
“သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတ”ဟု ဆိုသည်၊ “သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ်သော ပစ္စည်းကို
ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်စေသည်၊ အလွဲသုံးစား လုပ်သည်”ဟုလို၊ ထို့ကြောင့်
မိဘမှတစ်ပါး အခြားဆွေမျိုးတို့အား ပေးလျှင် “သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတဒုတ္တရံအာပတ်”
သင့်၏၊ ပေးကောင်း၊ မပေးကောင်းနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို တတိယပါရာဇိကနှင့်
ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ်တို့၏ အဖွင့်၌ ရှိပါ။

၃၆၂။ ဂိလာနောတိ- ကား၊ ဂိလာနတာယ- မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဟောတွာ-ယူ၍၊ (သင်္ကန်းကိုယူ၍) ဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (“ဟောတိ-ဖြစ်အံ့” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဝဿိကာသင်္ကေတန္တိ- ကား၊ ဝဿိကာ-မိုးဥတု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော မာသာ-လေးလတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့) နဒီပါရန္တိ-ကား၊ နဒီယာ-မြစ်၏၊ ပါရေ-ထိုမှာဘက်ကမ်း၌၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-စားထိုက်သည်၊ (ဟောတိ-အံ့) စ-ဆက်၊ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရောတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသ္မဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု ဂိလာနံ၊ ပေ၊ ကထိနဘာဝေသု-ဤ ဂိလာန၏အဖြစ်၊ ဝဿိကာသင်္ကေတ၏အဖြစ်၊ နဒီပါရမန၏အဖြစ်၊ အတ္တတကထိန၏အဖြစ်တို့၌၊ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ-တံခါးရွက်ဖြင့် ကျောင်း၏ လုံခြုံခြင်းသည်သာ၊ ပမာဏံ-လိုရင်း ပမာဏတည်း။

ဟိ-မှန်၊ ဂုတ္တေ ဧဝ-လုံခြုံသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်း၌၊ ဧတေသု ကာရဏေသု-ဤ ဂိလာနစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားခဲ့၍၊ (သင်္ကန်းကို ထားခဲ့၍) ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ ဂန္တု-ငှာ၊ ဝဠုတိ-၏၊ အဂုတ္တေ-မလုံခြုံသော၊ (ဝိဟာရေ-၌၊ ဧတေသု ကာရဏေသု နိက္ခိပိတွာ ဗဟိ ဂန္တု န ဝဠုတိ) ပန-ဆက်၊ အာရညကဿ-တော၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်း၏၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ သုဂုတ္တော-ကောင်းစွာ လုံခြုံသည်၊ န ဟောတိ၊

ဝဿိကာသင်္ကေတံ။ ။ “ဝဿိကာ ဣတိ-မိုးလတို့ဟူ၍၊ သင်္ကေတံ ဝါ-အသိအမှတ် ပြုအပ်သည်မှလည်း၊ ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ “ဝဿိကာ စတ္တာရော မာသာ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ “ဝဿိကာသင်္ကေတံ ဝါ ဟောတိ” ၏ အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် “ဝဿိကာ စတ္တာရော မာသာ” ဟု ပဌမန္တ ရှိသင့်သည်။

အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ ပမာဏံ။ ။ သင်္ကန်း ထားခြင်း၏ အကြောင်းငါးပါးကို သတိပြု၍ တံခါးရွက် မလုံခြုံသော ကျောင်း၌ သင်္ကန်းကို ထားပြီးလျှင် အရပ်တစ်ပါးသို့ မသွားကောင်းဟု မှတ်ပါ၊ မိုးအခါဖြစ်၍ ရွာတွင်းသို့ ယူသွားသောအခါ မိုးရွာလျှင် သင်္ကန်းပါ မိုးစွတ်ဖွယ် ရှိသဖြင့် “အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရံ” ၌သာ ထားခဲ့ကောင်းသည်-ဟူလို၊ [အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ ပမာဏန္တိ ဣမေဟိ စတူဟိ နိက္ခေပ ကာရဏေဟိ ထပေန္တေနာပိ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရေယေဝ ထပေတုံ ဝဠုတိတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

ကထာ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၆၇

[အဂ္ဂဋ္ဌရတ္တိ ဖြစ်စေကာမူ ခိုးသူ စသည်တို့က ဖောက်ဖျက်၍ ဝင်နိုင်သောကြောင့် “သုဝုတ္တော န ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။] တေန-ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍာကွလိကာယ-ဘဏ္ဍာထားရာ အိုးကြီးထဲ၌၊ (ယခုခေတ်ဝယ် သေတ္တာ စသည်၌) ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ပါသာဏသုသိရရက္ခသုသိရာဒိသု-ကျောက်ခေါင်း၊ သစ်ခေါင်း အစရှိ ကုန်သော၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နေသု-ကောင်းစွာ ဖုံးကွယ်အပ်သော အရပ်တို့၌၊ ထပိတွာ-၍၊ ဂန္တဗွံ-ရာ၏။

သံဃိကစိဝရပ္ပာဒကထာ

၃၆၃။ တုယေဝ ဘိက္ခု တာနိ စိဝရာနီတိ-ကား၊ အညတ္ထ-အခြား အရပ် သို့၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဟဋ္ဌာနိ-ဆောင်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိ)ပိ-ဖြစ်ကုန် သော်လည်း၊ တုယေဝ-သင်၏ (ဥစ္စာသည်)သာ၊ (ဟောတိ-၏၊) တေသံ-ထိုသင်္ကန်းတို့ကို၊ အညော-သင်မှ အခြားသော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက် သော ရဟန်းသည်၊ န ဣဿရော-အစိုးမရ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (“တုယေဝ ဘိက္ခု တာနိ စိဝရာနီ” ဟူ၍) ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ အနာဂတေပိ-နောင်အခါ၌လည်း၊ နိက္ကုက္ကုစ္စာ-ကုက္ကုစ္စ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏိဿန္တိ-ယူကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤအနက် ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဣဓ ပနာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ တဿေဝ ဩ၊ ဥတ္တာရာတိ-ကား၊ ဂဏပူရကေ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေ တတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ ကထိနံ- သည်၊ ဝါ- ကို၊

သဓေ ဂဏပူရကေ။ ။ဝါတွင်း၌ ရဟန်းတစ်ပါးတည်း နေရာဝယ် “သံဃဿ ဒေမ” ဟု ဆို၍ သင်္ကန်းလှူရာ၌ အလှူရှင်တို့က “ကထိနံ အတ္တရိတုံ-ကထိနံခင်းဖို့ ရနီ” ဟု မလျှောက်သော်လည်း ကထိနံသင်္ကန်းလုပ်၍ ကထိနံခင်းကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် “သဓေ ဂဏပူရကေ” ဟု စသည်ကို မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ တစ်ပါးတည်းနေသော ရဟန်းအား “သံဃဿ ဒေမ” ဟု လျှောက်၍လှူရာဝယ် “သံဃဿ” ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ထို သင်္ကန်းလှူာ အဝတ်သည် စာတုဒ္ဓိသသံဃာနှင့် သက်ဆိုင်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ရဟန်းသည်

အတ္တတံ-ခင်းအပ်သည်။ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဉ္စမာသေ-တို့
 ပတ်လုံး၊ (တဿေဝ-ထိုရဟန်း၏သာ၊ သန္တကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကထိနံ၊)
 အတ္တတံ-သည်၊ နော စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကံ စီဝရမာသမေဝ-
 သင်္ကန်းလ တစ်လပတ်လုံးသာ၊ (တဿေဝ သန္တကာနိ ဟောန္တိ၊) ယံ-
 အကြင် သင်္ကန်းလျာအဝတ်ကို၊ [ယောနော၌ “ယံ ယံ”ဟု ဝိတ္တာ တွေ့ရ၏၊]
 သံဃဿ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (သံဃာအား လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ) ဝါ-
 လျှောက်၍သော်လည်း၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏၊ (ယံ-ကို၊) သံဃံ ဥဒ္ဓိဿ ဒေမာတိ-
 ဟူ၍၊ (သံဃာကိုရည်စူး၍ လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ)ဝါ-သော်လည်း၊ ဒေန္တိ-
 ကုန်၏၊(ယံ-ကို၊) ဝဿံဝတ္ထသံဃဿ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (မိုးလပတ်လုံး နေပြီး
 သော သံဃာအား လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ)ဝါ-သော်လည်း၊ ဒေန္တိ၊ (ယံ-
 အကြင် သင်္ကန်းလျာအဝတ်ကို၊) ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (မိုးလပတ်လုံး
 နေခြင်းရှိသော ရဟန်းအား လှူအပ်သော သင်္ကန်းကို လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ)
 ဝါ-သော်လည်း၊ ဒေန္တိ၊ မတကစီဝရံ-သေပြီးသော ရဟန်း၏ သင်္ကန်းကို၊
 အဝိဘဇိတ္တာ-မဝေဖန်သေးမူ၍၊ တံ ဝိဟာရံ-ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊ (တစ်ပါးတည်း
 နေရာ ကျောင်းတိုက်သို့၊) သစေပိ ပဝိသန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဝင်ကုန်အံ့၊

သံဃာရှိရာ သာဝတ္ထိသို့ ယူသွား၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်၏ သီးခြား ခွင့်ပြုတော်မူချက်
 အရ ထို ဝါကပ်ရာ ကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာသာ (တစ်ပါးရှိလျှင် တစ်ပါးသာ)
 ပိုင်တော့သည်။ ဤစကားကို ထောက်၍ ယခုခေတ်၌ ကထိန်သင်္ကန်းကို ရေစက်ချ
 ရာဝယ် အလှူရှင်တို့အား စာတုဒ္ဓိသံဃာကို ရည်မှန်းဖို့ရန် ဆရာတို့ ညွှန်ပြကြသည်။
 စာတုဒ္ဓိသံဃာ ဆိုင်သော်လည်း တကယ်ပိုင်သောအခါ အာရာမသံဃာသာ
 ပိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [အချို့ကား ကထိန်သင်္ကန်းကို အာရာမသံဃိက (ထိုကျောင်းတိုက်
 ရှိ သံဃာ၏ဥစ္စာ)ဟု ဆို၍ အာရာမသံဃိက ရေစက်ချပေးကြ၏၊ စဉ်းစားကြပါလေ။]

ဝဿာဝါသိကံ။ ။ဝဿံ-ဝါလပတ်လုံး+အာဝါသော ယဿာတိ ဝဿာ
 ဝါသော-ဝါလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်း၊ ဝဿာဝါသဿ+ဒိန္တံ ဝဿာဝါသိကံ-
 ဝါလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းအား လှူအပ်သော သင်္ကန်း၊ [ယခုကာလ၌
 ဝါဆိုခါနီး လှူလေ့ရှိကြ၏၊ ထို သင်္ကန်းကို “ဝဿာဝါသိက”ဟုလည်း အချို့က
 ခေါ်ကြ၏၊ အမှန်ကား “ဝါတွင်း၌ နေသော ရဟန်းအား ဝါကျွတ်မှ ဖြစ်စေ၊
 ဝါကျွတ်သောအခါ သုံးစွဲရန် ဝါတွင်း၌ ဖြစ်စေ လှူအပ်သော သင်္ကန်းကိုသာ
 ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း”ဟု ခေါ်သည်။

ကဏ္ဍ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၆၉

(“သဇ္ဇေဝိ ပဓာသေဋ္ဌိ-အကယ်၍မှလည်း သွင်းကုန်အံ့” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဧဝံ သတိပေါ) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊ တဿေဝ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏သာ၊ (တစ်ပါးတည်းနေသော ရဟန်း၏သာ၊ သန္တကံ-သည်၊) ဟောတိ။

ယမ္ပိ-အကြင် သင်္ကန်းကိုလည်း၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ (တစ်ပါးတည်း နေသော ထို ရဟန်းသည်၊ ဂဏှာတိ၌ စပ်၊) ဝဿာဝါသတ္ထာယ-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်း၏အကျိုးငှာ၊ [“ဝဿာဝါသိကတ္ထာယ-ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းအကျိုးငှာ” ဟု ဋီကာ၌ ရှိ၏၊] ဝမ္ပိ-အတိုးအပွားကို၊ ပယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (အတိုးချ၍၊) ဌပိတဥပနိက္ခေပတော ဝါ-ထားအပ်သော၊ အပ်နံ အပ်သော ဘဏှာမှသော်လည်းကောင်း၊ တတြုပ္ပာဒတော ဝါ-ထို ကျောင်းတိုက် ဝယ် ဥယျာဉ်၊ ခြံ စသည်၌ ဖြစ်သော သစ်သီး စသည်မှ သော်လည်းကောင်း၊ ဝဿာဝါသိကံ-ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို၊ (ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းအဖြစ်ဖြင့်၊) ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ (တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊) သုဂ္ဂဟိတမေဝ-ကောင်းစွာယူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသံဃိကသင်္ကန်းကို တစ်ပါးတည်းယူရာ၌၊

ဝမ္ပိ ပယောဇေတွာ။ ။ ကျောင်းတိုက်၌ ဝေယျာဝစ္စ ပြုလုပ်ကြသော ကပ္ပိယ ကာရကတို့က “ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းအကျိုးငှာ” ဟု သတ်မှတ်၍ ကျောင်းဒကာ စသူတို့ အပ်နံထားအပ်သော ငွေ စသည်ကို တိုးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို “ဝမ္ပိ ပယောဇေတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ ဥပ-အပ်နံ၍+နိက္ခေပ-ထားအပ်သော ငွေ စသည်၊ ဝမ္ပိ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတောတိ၊ ဝဿာဝါသိကတ္ထာယ ဝေယျာဝစ္စ ကရေဟိ ဝမ္ပိ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော၊-ဋီကာ။]

တတြုပ္ပာဒတော။ ။ တတြ-ထိုကျောင်းတိုက်ဝယ် အုန်းခြံ၊ ပန်းခြံ စသော ခြံတို့၌+ဥပ္ပာဒ-ဖြစ်သော သစ်သီး၊ ပန်း စသည်၊ [တတြုပ္ပာဒတောတိ၊ နာဠိကေရ အာရာမာဒိ တတြုပ္ပာဒတော၊] ထို ဥပနိက္ခေပ၊ တတြုပ္ပာဒတို့ဖြင့် ကပ္ပိယကာရကတို့က ဝယ်ယူ လဲလှယ်ပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည် ထို ကျောင်းတိုက်၏ သံဃိကသင်္ကန်း တည်း၊ ထို သံဃိကသင်္ကန်းကို တစ်ပါးတည်းသာ ဝါကပ်သော ထို ရဟန်းက ယူလျှင် သုဂ္ဂဟိတ (အပြစ်ကင်း၍ ကောင်းသော ယူခြင်း) ဖြစ်သည်၊ “သဗ္ဗ သုဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ”၌ “သဗ္ဗ”ဖြင့် ဌပိတဥပနိက္ခေပဝါသဿာဝါသိက၊ တတြုပ္ပာဒ ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း အားလုံးကို ဆိုသည်။

လက္ခဏံ-မှတ်သားကြောင်း အချက်တည်း၊ (မှတ်ချက်တည်း၊) [ယောနောဌ
"ဧတ္တာတိ တဿေဝ တာနိ စီဝရာနိ ယာဝ ကထိနဿ ဥတ္တရာတိဝဇ္ဇေန-
ဤ တဿေဝ ဩ။ ဥတ္တရာဟူသော ပါဠိတော်စကားရပ်၌"ဟု စွဲသည်၊]
 ယေန တေနာကာရေန-အကြင် အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ သံဃဿ-သံဃာဖို့၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်သည်၊ အတ္ထတ
 ကထိနဿ-ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ရဟန်း၏ (အထံသို့)၊ ပဉ္စမာသေ-
 ငါးလတို့ပတ်လုံး၊ (ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်၏၊) အနတ္တတကထိနဿ-မခင်းအပ်
 သော ကထိန်ရှိသော ရဟန်း၏ (အထံသို့)၊ ဧကံစီဝရမာသံ-သင်္ကန်းလ
 တစ်လပတ်လုံး၊ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်မှ တန်ဆောင်မုန်း
 လပြည့်အထိ တစ်လပတ်လုံး၊) ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဣတိ (အယံ)-ကား၊ (လက္ခဏံ)၊
 ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင် သင်္ကန်းကို၊ (ဒိန္နံ ဧဝံ)၊ ဣဓ ဣဒံ ဝဿံဝုတ္တ
 သံဃဿ ဒေမာတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ (**"ဤ သင်္ကန်းကို ဤ
 ကျောင်းတိုက်၌ ဝဿံဝုတ္တသံဃာအား လှူပါကုန်၏"**ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊)
 ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ (**"ဝဿာဝါသိက
 သင်္ကန်းကို လှူပါကုန်၏"**ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊) ဝတ္တာ-၍၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊
 တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊ အနတ္တတကထိနဿာပိ-မခင်းအပ်သော ကထိန်ရှိသော
 ရဟန်း၏(အထံသို့)လည်း၊ ပဉ္စမာသေ-ပတ်လုံး၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-၏၊ ပန-ကား၊
 တတော-ထိုငါးလမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဝဿာဝါသိကံ-ကို၊
 ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-မေးထိုက်၏၊(ကိ?)၊ ဣဒံ ဝဿာဝါသိကံ-ဤဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း
 သည်၊ အတိတဝဿေ-အတိတ်ဝါ၌၊ (ဟောတိ)ကိ-ဖြစ်သလော?၊ ဥဒါဟု-
 သို့မဟုတ်၊ အနာဂတဝဿေ-အနာဂတ်ဝါ၌၊ (ဟောတိ ကိ-ဖြစ်သလော?)၊

ဣဓ ဝဿံဝုတ္တ ဩ။ ဒေမ။ ။ဣဓာတိ အဘိလာပမတ္တမေတံ-ပြောဆိုရိုး
 စကားမျှသာ ဖြစ်၏၊ [**"ဣဓ ဝဿံဝုတ္တသံဃဿ"**ဟု **"ဣဓ"** ထည့်၍ လျှောက်ရာ၌
"ဣဓ" သဒ္ဒါကို ထည့်၍ လျှောက်ထားရိုးဖြစ်သောကြောင့် **"အဘိလာပမတ္တ"**ဟု
 ဆိုသည်၊] ဝဿံဝုတ္တသံဃဿ ဒေမာတိ ဝုတ္တေပိ သောယေဝ နယော၊ ဣဓ မပါဘဲ
"ဝဿံ ဩ။ ဒေမ"ဟု ဆို၍ လှူလျှင်လည်း (ပဉ္စမာသေ ပါပုဏ္ဏာတိ)ဟု လာသည့်
 အတိုင်းပင်တည်း၊ ဤလှူခြင်းသည် ဝါကျွတ်သည်မှ စ၍ တပေါင်းလပြည့်အထိ
 သင်္ကန်းလအတွင်း၌ လှူပုံတည်း၊ **"ဝဿံဝုတ္တ၊ ဝဿာဝါသိက"**ဟု ဆိုသောကြောင့်
 ထို ကျောင်းတိုက်၌ ဝါကျွတ်ပြီးသော ရဟန်းမှန်လျှင် ကထိန်အာနိသင် မရသော်လည်း
 ငါးလအထိ ရခွင့်ရှိသည်-ဟုလို။

ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-နည်း?)၊ ပိဋိသမယေ-
သင်္ကန်းလ၏ ကျောဘက်အခါ၌၊ (သင်္ကန်းလ၏ ပြင်ဘက်အခါ၌)၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-
ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-၏။)

ဥတုကာလန္တိ - ကား၊ ဝဿာနတော- မိုးဥတုမှ၊ အညံ- အခြားသော၊
ကာလံ-ကာလပတ်လုံး၊ ("ဝသီ-နေပြီ"၌ စပ်၊) တာနိ၊ ခေ၊ ဂန္ဓာတိ ဧတ္ထ-
၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာနိ စိဝရာနိ-ထို သင်္ကန်းတို့သည်၊
ဂတဂတဌာနေ-ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ သံဃိကာနေဝ-တို့သည်
သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဧတ္ထ-ဤ သံဃိကသင်္ကန်းတို့၌၊ ဘိက္ခုဟိ-ရဟန်းတို့သည်၊
(သင်္ကန်းကို လက်ခံထားသော ရဟန်းမှ အခြားရဟန်းတို့သည်၊) ဒိဋ္ဌမတ္တမေဝ-
တွေ့မြင်အပ်ကာမျှသည်သာ၊ ပမာဏံ-လိုရင်း ပမာဏတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ပဋိပထံ-ရှေ့ရှုခရီးကို၊ (ခရီးရင်ဆိုင်၊) အာဂစ္ဆန္တော-
လာသော ရဟန်းတို့သည်၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊
ဂစ္ဆသိ-သွားမည်လို့နည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ တမတ္ထံ-ထို
အကြောင်းကို၊ (သံဃိကသင်္ကန်းတို့ကို သံဃာရှိရာသို့ ဆောင်ယူသွားမည်
အကြောင်းကို၊) သုတွာ-၍၊ အာဝုသော-ရှင်၊ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊
သံဃော-သည်၊ န ဟောတိ ကိ-မဖြစ်ကုန်သလော?၊ (အချို့စာ၌ "န
ပဟာမ-မလောက်ကုန်သလော"ဟု ရှိ၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တတ္ထေဝ-
ထို တွေ့ရာအရပ်၌ပင်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်၍၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ-အကယ်၍
ယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဂဏ္ဍန္တေသု၊) သုဂ္ဂဟိတာနိ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧသ
(ဧသော)-ဤရဟန်းသည်၊ (သံဃိကသင်္ကန်းများကို ယူလာသော ရဟန်းသည်၊)
မဂ္ဂါ-သွားမြဲလမ်းမှ၊ ဩက္ကမိတွာ-ဖဲ၍၊ ကဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိဟာရံ
ဝါ-ကျောင်းတိုက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ အာသနသာလံ ဝါ-ဆွမ်းစားရေရပ်သို့
သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဧကံ
ဂေဟမေဝ ဝါ-အိမ်တစ်အိမ်သို့သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သဗေပိ ပဝိသတိ-
အကယ်၍မူလည်း ဝင်သွားအံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ တတြ စ-ထို အရပ်၌လည်း၊
နံ-ထို ရဟန်းကို၊ (သံဃိကသင်္ကန်းများကို ယူလာသော ရဟန်းကို၊) ဘိက္ခု-
အခြား ရဟန်းတို့သည်၊ ဒိသွာ-၍၊ တမတ္ထံ-ထို အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-
၍၊ ဘာဇေတွာ - ၍၊ (သစေ) ဂဏ္ဍန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဂဏ္ဍန္တေသု)၊
သုဂ္ဂဟိတာနေဝ-ကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)။

အဓိဋ္ဌာတုန္တိ ဧတ္ထ-ဌာ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဓိဋ္ဌဟန္တေန-
 မိမိဥစ္စာဟု ဆောက်တည်သော ရဟန်းသည်၊ ဝတ္ထု-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗ-
 သိထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ယဏှိ-ခေါင်းလောင်းစသည်
 ကို၊ ပဟရိတွာ-တီးခတ်ပြီး၍၊ ကာလံ-သင်္ကန်းဝေချိန်ကို၊ ယောသေတွာ-
 ကြွေးကြော်ပြီး၍၊ ထောက်- အတန်ငယ်၊ အာဂမေတွာ- စောင့်ဆိုင်းပြီး၍၊
 ယဏှိသညာယ ဝါ-ခေါင်းလောင်းစသော အမှတ်အသားကြောင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ (ခေါင်းလောင်းစသည် တီးသံကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ကာလ
 သညာယ ဝါ-ကာလအမှတ်အသားကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ကြွေးကြော်သံ
 ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သဓေ အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊
 (ဧဝံ သတိ)၊ တေဟိ-ထို ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဘာဓေတဗ္ဗာနိ-ဝေဖန်
 ထိုက်ကုန်၏၊ နော စေ အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဣမာနိ စိဝရာနိ-
 ဤ သင်္ကန်းတို့သည်၊ မယု-ငါ၏၊ (အထံသို့၊) ပါပုဏန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ-အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ အဓိဋ္ဌိတေ-
 အဓိဋ္ဌာန်အပ်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်းတို့သည်၊ တဿေဝ-
 ထို ရဟန်း၏ (ဥစ္စာသည်သာ)၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်
 လည်း၊ ဌိတိကာ-ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်သည်၊ န တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ [“ဤ
 သင်္ကန်းတို့သည် ငါ့အား ရောက်ကုန်၏”ဟု တပေါင်းတည်း အဓိဋ္ဌာန်လိုက်
 သောကြောင့် နောင်အခါဝေဖို့ရန် ထေရ်စဉ်အားဖြင့်ကား မတည်တော့-ဟူလို။]

တေန ယေ၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ။ သင်္ကန်း ယူဖို့ရန် အဓိဋ္ဌာန်ခါနီး၌ အနီးအပါး
 ဝယ် ရဟန်းများရှိလျှင် လာဖို့ရန် ခေါင်းလောင်း စသည်ကိုလည်း တီးခတ်ရ၏၊
 သို့မဟုတ် “သင်္ကန်း ဝေချိန်ပါဘုရား”ဟု အချိန်ကိုလည်း ကြွေးကြော်ရ၏၊ ထို့နောက်
 လာဖို့ရန် အနည်းငယ် ဆိုင်းငံ့ရသည်၊ ထိုသို့ဆိုင်းငံ့၍ အခြားရဟန်းများ လာလျှင် အတူ
 ဝေရ၏၊ မလာလျှင် “ဤသင်္ကန်းများ ငါ၏အထံသို့ ရောက်ကြ၏”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ရသည်။

ဌိတိကာ ပန န တိဋ္ဌတိ။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ တောယာတိ ဝါ ဌိတိ-ရပ်တည်ရာ
 ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်၊ ဌိတိယေဝ ဌိတိကာ-ရပ်တည်ရာ ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်ကို
 ပင် “ထေစဉ် ဝါစဉ်”ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ဤ ဌိတိကာ တည်ခြင်း မတည်ခြင်း၏
 အကျိုးကို နောက် သံဃိကသင်္ကန်း လှူရာဝယ် ဝေဖန်ခန်း၌ တိုက်ရိုက်ပြလတ္တံ့၊
 ဋီကာ၌ကား ထိုမှ ယူ၍ ဤနေရာ၌ ပြထားသည်။

ဧကေကံ-တစ်ထည် တစ်ထည်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ အယံ ပဌမဘာဂေါ-ဤ ပထမအဖို့သည်၊ မယု-ငါ၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်၏၊ အယံ ဒုတိယဘာဂေါ-သည်၊ (မယု ပါပုဏ္ဏာတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သဓေ ဂဏ္ဍာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂဟိတာနိ စ-ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ-ကောင်းစွာ ယူအပ်ပြီး ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဌိတိကာ စ-ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်သည်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ (တစ်ဖို့စီ၊ တစ်ဖို့စီကို ရောက်စေ၍)၊ ဂဏ္ဍန္တနာပိ-ယူသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အဓိဋ္ဌိတမေဝ-အဓိဋ္ဌာန်အပ်ပြီးသည် သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတိရိတ်၊ ဃဏှိ-ကို၊ ပဟရိတွာ ဝါ-တီးခတ်၍သော် လည်းကောင်း၊ အပ္ပဟရိတွာ ဝါ-မတီးခတ်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ ကာလမ္ပိ-သင်္ကန်းဝေချိန်ကိုလည်း၊ ယောသေတွာ ဝါ-ကြွေးကြော်၍သော်လည်းကောင်း၊ အယောသေတွာ ဝါ - မကြွေးကြော်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ - ဤ ကျောင်းတိုက်၌၊ အဟမေဝ-ငါတစ်ယောက်တည်းသာ၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမာနိ စီဝရာနိ-တို့သည်၊ မယုမေဝ-ငါ၏၊ (ဥစ္စာချည်းသာတည်း)၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သဓေ ဂဏ္ဍာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒုဂ္ဂဟိတာနိ-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ အညော-ငါမှတစ်ပါးသော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ ဣဓ-ဤ ကျောင်းတိုက်၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ မယု-ငါ၏ (အထံသို့)၊ ဧတာနိ-ဤ သင်္ကန်းတို့သည်၊ ပါပုဏ္ဏန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သဓေ) ဂဏ္ဍာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ပါတိတေ ကုသေတိ-ကား၊ ဧကကောဋ္ဌာသေ-တစ်ခုသော အဖို့အစဉ်၊ ကုသဒဏ္ဍကေ- ကဗျည်းတုတ်တံကို၊ ပါတိတမတ္ထေ- ကျစေအပ်ပြီးကာမျှ

ဒုဂ္ဂဟိတာနိ။ ။ခေါင်းလောင်း စသည်ကို ထိုးခြင်း၊ မထိုးခြင်း၊ ကာလကို ကြွေးကြော်ခြင်း၊ မကြွေးကြော်ခြင်းကား ပဓာနမဟုတ်၊ “ငါ တစ်ပါးတည်းသာရှိသော ကျောင်းပြန်၍ သင်္ကန်းအားလုံး ငါ့ဟာချည်း”ဟု နှလုံးသွင်း၍ ယူခြင်းသည် ဝေဓ ဝေနည်း မဟုတ်၊ အဓိဋ္ဌာန်နည်းလည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဂ္ဂဟိတ”ဖြစ်သည်၊ “ဒုဂ္ဂဟိတ” ဟူသည်ကား “ယူရာမရောက်၊ သံဃိက ဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေသည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဒုဂ္ဂဟိတာနိတိ အဂ္ဂဟိတာနိ၊ သံဃိကာနေဝါတိ အတ္ထော၊- ဝိမတိ။]

ဖြစ်လတ်သော်၊ (**"အညော ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ"** ဌ်စပ်၊) [က, ခ စသော အက္ခရာတို့ကို ရေးသားထားအပ်သော တုတ်တံကို **"ကုသဒဏ္ဍက"** ဟု ခေါ်သည်၊ ယခုခေတ်၌ **"မဲလိပ်"** မျိုးတည်း၊] ဘိက္ခုသဟဿံ-ရဟန်းတစ်ထောင်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ စီဝရ်ကို၊ ဂဟိတမေဝနာမ-ယူအပ်ပြီးမည်တော့သည်သာ၊ အကာမာ-အလိုမရှိဘဲ၊ (မပေးလိုဘဲ)၊ ဘာဂေါ-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ အတ္တဇနော-၏၊ ရစိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ ဒါတုကာမာ-ပေးလိုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒေန္တု-ပေးပါစေကုန်၊ [ဝိနည်းအလိုအားဖြင့် မပေးဘဲ နေနိုင်သည်၊ သံဃာအလိုအားဖြင့်ကား ပေးလိုလျှင် ပေးကြတော့-ဟူလို၊] အနုဘာဂေပိ-နောက်ထပ် အဖို့၌လည်း၊ ဒေသေဝ နယော-တည်း။

သစီဝရာနီတိ-ကား၊ ကာလစီဝရမ္မိ-သင်္ကန်းကာလ၌ လှူအပ်သောသင်္ကန်းကိုလည်း၊ သံဃဿ-အား၊ ဣတောဝ-ဤ ထေရ်တို့အား လှူထိုက်သော သင်္ကန်းမှပင်၊ ဒဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဝိသု-သီးခြား၊ သန္တိယမာနေ-စီစဉ်အပ်သော်၊ အတိစိရ်-အလွန်ကြာမြင့်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ခိပ္ပမေဝ-လျှင်စွာသာလျှင်၊ သစီဝရာနီ-သင်္ကန်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘတ္တာနိ-ဆွမ်းတို့ကို၊ အကံသု - ပြုကြကုန်ပြီ၊ **ထေရေ အာဂမ္မ ဥပ္ပန္နာနီတိ - ကား၊**

ဂဟိတမေဝ နာမ။ ။အစည်းအဝေး၌ ဝေစုယူမည့် ရဟန်းက တစ်ထောင် ဖြစ်စေကာမူ မဲတစ်လိပ် ချပြီးဖြစ်လျှင် ထိုရဟန်းအားလုံးအတွက် မချရသေးသော်လည်း မိမိအဖို့ကို ယူပြီးသားဟု ဆိုရတော့သည်-ဟူလို၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ အသီး အသီး အဖို့ကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [ဂဟိတမေဝ နာမာတိ **"ဣမဿ ဣဒံ ပတ္တံ"** တိ ကိဉ္ဇာပိ န ဝိဒိတံ၊ တေ ပန ဘာဂါ အတ္တတော တေသံ ပတ္တာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

ကာလစီဝရံ ।ပေ၊ အကံသု။ ။ဣသိဒါသ၊ ဣသိဘဋေဟူသော ညီနောင် ထေရ်နှစ်ပါးတို့ ကြွလာကြရာဝယ် လူတို့ အကြံ ဖြစ်ပုံမှာ **"ကာလသင်္ကန်းကိုလည်း ဤ ထေရ် နှစ်ပါးအား လှူအပ်သော သင်္ကန်းထဲမှာပင် လှူကြကုန်အံ့၊ ထေရ်တို့အား လှူအပ်သော သင်္ကန်းက တခြား၊ သံဃာအား လှူအပ်သော သင်္ကန်းက တခြား ခွဲနေလျှင် အချိန်ကြာလိမ့်မည်"** ဤသို့ကြံ၍ သင်္ကန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းတို့ကို လှူကြသည်-ဟူလို၊ **"ကာလသင်္ကန်း"** ဟူသည် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်မှ တပေါင်း လပြည့်အတွင်း လှူအပ်သော ပုရိမဝဿဝုဋ္ဌ ရဟန်းများနှင့်သာဆိုင်သော သင်္ကန်းတည်း၊ [ဣတော ဝါတိ ထေရာနံ ဒါတဗ္ဗတောယေဝ၊ ဋီကာ။]

တုမေသု-အရှင်ဘုရား နှစ်ပါးတို့၌၊ ပဿာဒေန-ကြည်ညိုခြင်းကြောင့်၊ ခိပ္ပ-
စွာ၊ ဥပ္ပန္နာနိ-ဖြစ်ပါကုန်ပြီ။

သံဃဿ ၊ပေ၊ ခန္တီတိ-ကား၊ သကလမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ စိဝရ
ကာလံ-သင်္ကန်းကာလပတ်လုံး၊ သဏိကံ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း ဖြည်းဖြည်း၊
ဒေန္တိယေဝ-ပေးမြဲ ပေးကုန်သည်သာ၊ ပုရိမေသု-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု-
ကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု ပန-ဝတ္ထုတို့၌ကား၊(ပါဠိတော်လာ တစ်ပါးတည်း ဝါကပ်
သော ရဟန်း၏ဝတ္ထု၊ ဆောင်း နွေဥတုကာလပတ်လုံး တစ်ပါးတည်း နေသော
ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၊ ဒွေဘာတိကထေရဝတ္ထုတို့၌ကား၊) ပစ္ဆိန္ဒဒါနတ္တာ-ပြတ်စဲသော
လှူခြင်းကြိယာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒံသုတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)
ဝုတ္တံ၊ သမ္ပဟုလာ ထေရာတိ-ကား၊ ဝိနယဓရပါတိမောက္ခထေရာ-ဝိနည်းမိုရ်
တို့၏ ပါတိမောက္ခဖြစ်သော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝိဟရန္တိ၌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊
ဣဒံ ဝတ္ထု-ဤ ဝတ္ထုသည်၊ (လေးခုမြောက် တယောဇနဝတ္ထုသည်၊) ပုရိမေန-
ရှေးဖြစ်သော၊ ဒွေဘာတိကဝတ္ထုနာ-ဒွေဘာတိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဘဂဝတိ-
သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလတ်သော်၊ (စံတော်မူပြီးနောက်မှ၊)
ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣမေ စ ထေရာ-ဤ ထေရ်တို့သည်လည်း၊ တထာဂတံ-ကို၊
ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ-ရှေး၌ ဖူးမြင်ကြကုန်ပြီ၊ (ဖူးမြင်ရဖူးကုန်ပြီ၊) [ထို ထေရ်များတွင်
အရှင်သာဏဝါသီကား ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်သောအခါ ခေါင်းဆောင်
အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိတော်မူသည်၊] တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပုရိမေသု - ရှေးဖြစ်
ကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု- တို့၌၊ (တစ်ပါးတည်း ဝါကပ်သော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၊

ပစ္ဆိန္ဒ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ရှေး သုံးဝတ္ထုတို့၌ “အဒံသု”ဟု ဆိုခဲ့၍ ဤ ဝတ္ထု၌ကား
“ခန္တီ”ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်း၏ အထူးမှာ ရှေးသုံးဝတ္ထုတို့၌ အဆက်မပြတ်
လှူနေခြင်း မဟုတ်၊ ယခုမှ အကြောင်းအားလျော်စွာ လှူခြင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ထို လှူခြင်းကြိယာက သင်္ဂါယနာတင်ချိန်ဝယ် အတိတ်ဖြစ်နေသောကြောင့်
လည်းကောင်း၊ “အဒံသု”ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ဤ စတုတ္ထဝတ္ထု၌ကား သင်္ကန်းကာလ
ပတ်လုံး ဟိုနေရာ လှူလိုက်၊ ဒီနေရာ လှူလိုက်အားဖြင့် မပြတ်မပြတ် လှူနေသော
ကြောင့် ဒါနကြိယာ မပြတ်ရကား “ခန္တီ”ဟု ပဝတ္တာဝိရတဝတ္ထမာန်ဖြင့် ဆိုသည်။

ပုရိမေသု ဝတ္ထုသု။ ။[“ပညတ္တနယေနေဝ” ၌ စပ်၊] ပါဠိတော်၌ ဝတ္ထု
လေးပုဒ် ရှိ၏၊ ထိုတွင် ရှေ့ နှစ်ဝတ္ထု၌ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊

ဆောင်း နွေ ဥတုကာလပတ်လုံး တစ်ပါးတည်းနေသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထုတို့၌၊) တထာဂတေန-သည်၊ ပညတ္တနယေန-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သာ၊ ကထေသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

ဥပနန္ဒသကျပုတ္တဝတ္ထုကထာ

၂၆၄။ ဂါမကာဝါသံ အဂမာသီတိ-ကား၊ စီဝရာနိ-တို့ကို၊ ဘာဇေန္တာ-ဝေဇန်ကုန်လတ်သော်၊ မယုမ္ပိ-ငါ့အားလည်း၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ အပ္ပေဝ နာမ ကရေယျံ-ပြုကုန်တန်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ စီဝရာဘာဇေန ကာလံ-သင်္ကန်း ဝေဇန်ချိန်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာဝ-မှတ်သား၍သာ၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ သာဒယိဿသီတိ-ကား၊ ဂဏှိဿသိ-ယူလတ္တံ့လော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပနန္ဒဝတ္ထု၌၊ တဿ-ထို ဥပနန္ဒ၏ (အထံသို့)၊ ဘာဂေါ-သင်္ကန်း အဖို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ န ပါပုဏာတိ-အကယ်၍ကား မရောက်ပါပေ၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် မရောက်ပါသော်လည်း၊ နဂရဝါသိကော-မြို့၌ နေလေ့ရှိသော၊ အယံ-ဤ ဥပနန္ဒသည်၊ မုခရော-အကောင်းအဆိုး စကားအမျိုးမျိုးရှိသော၊ (စကားတတ်သော၊) ဓမ္မကထိကော-ဓမ္မကထိကတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊

ထို့ကြောင့် “ပုရိမေသု ဝတ္ထုသု တထာဂတေန ပညတ္တနယေန”ဟု ဆိုသည်။ “ဘုရားရှင်သည် ကထိန်ကာလ၌ သံဃိက လှူရာဝယ် ထိုကျောင်း၌ ဝါဆိုသော ရဟန်းသာ ပိုင်ဆိုင်၏၊ ကထိန်ကာလ မဟုတ်ချိန်၌ လှူရာဝယ် သမ္ပူဇီဘူတ သံဃာများ ထေရမည်”ဟု ပညတ်တော်မူ၏၊ ထို ပညတ်တော်နည်းကို ယူ၍ အရှင်နီလဝါသိ စသော ထေရ်တို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

မုခရော။ ။ “မုခရော”ပုဒ် အဖွင့်ကို ရူပသိ၌ “မဇ္ဈာဒိတော ရော”သုတ်၌ ပြထား၏၊ အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးသော စကားရှိသူ (စကားတတ်သူ)ကို “မုခရ”ဟု ဆို၏၊ ယောဇနာ၌ကား “မုခရောတိ မုခံ ခရံ တေဿာတိ မုခရော၊ ကောရလောပေါ၊ အထ ဝါ မုခံ တေဿ အတ္ထိတိ မုခရော၊ မဇ္ဈတ္တေ ပဝတ္ထော ရပစ္စယော နိနိဋ္ဌဝါစကော”ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထို အဖွင့်အတိုင်း ပထမနည်းအလို သမာသ်ပုဒ်၊ “ကြမ်းတမ်းသော နှုတ်ရှိသူ”၊ ဒုတိယနည်းအလို အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်၊ “ကဲ့ရဲ့ဖွယ် နှုတ်ရှိသူ”ဟု ပေး။

တော ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (အာဝါသိကရဟန်းတို့သည်၊) သာဒယိဿသိတိ-ဟူ၍၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ယော သာဒယေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ခဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ လဟုကာ-ပေါ့သော၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောတိ)-အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂဟိတာနိ-ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ-ယူအပ်ပြီးရာ အရပ်၌၊ (မူလသင်္ကန်းဖြစ်ရာ ကျောင်းတိုက်၌၊) ဒါတဗ္ဗာနိ-ပြန်ပေးထိုက်ကုန်၏၊ နဋ္ဌာနိ ဝါ-ပျောက်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဇိဏ္ဌာနိ ဝါ-ဆွေးမြေ့ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ တဿေဝ-ထို ရဟန်း၏သာ၊ (ဝေစုယူခဲ့သော ရဟန်း၏သာ)၊ ဂီဝါ-ဘဏ္ဍာစားတည်း၊ ဒေဟိ-ပြန်ပေးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဒေန္တော-မပေးသော ရဟန်းကို၊ ဓုရနိက္ခေပေ-တာဝန်ကို လျော့ချခြင်းကြောင့်၊ (ပြန်ပေးဖို့ရန် တာဝန်ကို လျော့ချခြင်းကြောင့် “ပြန်မပေးတော့အံ့” ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊) ဘဏ္ဍာဋ္ဌေက-ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုး ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ (ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊)

ကောဓိပ္ပာယန္တိ-ကား၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ အဓိပ္ပာယံ-အလိုကို၊ (အလိုရှိ အပ်သော အဖို့ကို၊) ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့ကိုသာ၊ (တစ်ပါးရထိုက်သော ဝေစုကိုသာ၊) ဒေထ-ပေးလိုက်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊

ကောဓိပ္ပာယံ။ ။ “ဧကံ+အဓိပ္ပာယံ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သမာသ်မဟုတ် ဝါကျ ဟု ထင်ရ၏၊ နောက်၌ “ကောဓိပ္ပာယော” ဟု လာလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် “ကောဓိပ္ပာယံ” ကို သမာသ်ဟု မှတ်ပါ၊ “ဧကံ+အဓိပ္ပာယံ” ကား အရတူ ကမ္မဇာရည်း သမာသ်ဖြစ်ကြောင်း ပြသောစကားတည်း၊ ထို “ဧကံ+အဓိပ္ပာယံ” ဟူသည် “ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ပါး ရထိုက်သော တစ်ဖို့တည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဧကပုဂ္ဂလ ယေ၊ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်၊ “အဓိပ္ပာယံ” အရ ဝေစုဖြစ်သော အဖို့ကို ယူပါ-ဟူလို၊ အဓိပ္ပာယ၏ ပုဒ်ပြီးသုံးကို ပါရာဓိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယောနော ၌ကား “အဓိပ္ပိယတေ ဣန္ဒိယတေတိ အဓိပ္ပာယော” ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုလေသည်၊ [စာအုပ် တို့၌ “ဧကံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ” ဟု ဝါကျရှိ၏၊ ယောနော၌ “ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ” ဟု သမာသ်ရှိ၏၊ “ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏အဖို့ (တစ်ပါးရထိုက်သော ဝေစု)” ဟု အဓိပ္ပာယ် ရသောကြောင့် သမာသ်သာ ကောင်းသည်။]

ဣဒါနိ-၌၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယော-အကြင် အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ တံ-ထို ပေးပုံ အခြင်းအရာ၊ ပေးထိုက်သော အဖို့ကို၊ ဒသေတုံ-၎င်း၊ တန္တိ-ပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ဌပေန္တော-ထားတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣဓ ပနာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ [ယောနော၌ “ယထာ ယထာ”ဟု ပါဠိရှိ၏၊ “တထာ တထာ”ဟုလည်း ထည့်သည်၊] တတ္ထ-ထို ဣဓ ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သဓေ၊ ဓပ၊ ဥပနန္တိ-ကား၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ကျောင်းတစ်ကျောင်း၌၊ ဧကာဟံ ဧကာဟံ ဝါ-တစ်ရက်စီ တစ်ရက်စီသော်လည်းကောင်း၊ သတ္တာဟံ သတ္တာဟံ ဝါ-ခုနစ်ရက်စီ ခုနစ်ရက်စီသော်လည်းကောင်း၊ သဓေ ဝသတိ-အကယ်၍ နေအံ့၊ [“ဒ္ဓိဟံ ဒ္ဓိဟံ ဝါ” စသည်ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊] (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကေကသ္မိ ဝိဟာရေ-တစ်ကျောင်း တစ်ကျောင်း၌၊ ယံ-အကြင် ဝေဓအဖို့ကို၊ [နောက်၌ “တတော တတော”ဟု ရှိသောကြောင့် “ယံ ယံ-အကြင် အကြင် ဝေဓအဖို့ကို”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အာဝါသိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) လဘတိ-၏၊ တတော တတော-ထိုထို ဝေဓအဖို့မှ၊ ဥပနံ ဥပနံ-ထက်ဝက် ထက်ဝက်သော ဝေဓအဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပေးအပ်သော်၊ ဧကာဓိပ္ပာယော-တစ်ခုသော အလိုသည်၊ (အလိုရှိအပ်သော တစ်ခုသော အဖို့သည်၊) ဝါ-ကို၊ ဒိန္နော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

ယတ္ထ ဝါ ပန ဗဟုတရန္တိ-ကား၊ ဧကသ္မိ ဝိဟာရေ-တစ်ခုသော ကျောင်း၌၊ ဝသန္တော - နေလျက်၊ ဣတရသ္မိ - အခြား ကျောင်း၌၊ သတ္တာဟဝါရေန-ခုနစ်ရက်တစ်ကြိမ်အားဖြင့်၊ အရုဏမေဝ-အရုဏ်ကိုသာ၊

သတ္တာဟဝါရေန။ ။ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခုတည်းဝယ် သေနာသနဟု ခေါ်အပ်သော ကျောင်းနှစ်ကျောင်း၌ ခုနစ်ရက် တစ်ကြိမ်ကျ အရုဏ်တက်စေခြင်းဖြင့် အကျိုးထူး မရှိ၊ ကျောင်းတိုက်အပြင်က ကာရံထား၍ ဧကူပစာရဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းခံယူပြီးနောက် နေ့အခါ၌လည်း သွား၍ နေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တာဟဝါရေန”ကို “အဘိလာပမတ္တ-ပြောရိုးဆိုစဉ် (အဓိပ္ပာယ် အထူးမရှိ)”ဟု သာရတ္ထဋီကာ ဆို၏၊ ဝိမတိ၌ကား ဥပစာ မတူသော ကျောင်းတိုက်နှစ်တိုက်တို့၌ ပြုသော ထိုနည်းအားဖြင့် ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခုဝယ် သေနာသနကျောင်းဆောင် နှစ်ခုတို့၌ နေပုံနေဟန်ကို ပြလို၍ ဆိုသည်ဟု မိန့်သည်။

သစေ ဥဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍ တက်စေအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ တက်စေလတ်သော်၊
ပုရိမသို့-ရှေ့ကျောင်း၌၊ ဗဟုတရံ-များစွာ၊ ဝသတိ နာမ-နေသည် မည်၏၊
တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗဟုတရံ-စွာ၊ တတော ဝသိတဝိဟာရတော-ထိုနေရာ
ကျောင်းမှ၊ တဿ-ထို ရဟန်းအား၊ ပဋိဝိသော-အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော၊ ဧဝမ္ပိ-
ဤသို့ ပေးပြန်သော်လည်း၊ ဧကာဓိပ္ပာယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နော-သည်၊
ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤ အဖို့ပေးခြင်းကို၊ [ဣဒန္တိ ဧကာဓိပ္ပာယာနံ၊-
ဦးကာ၊] နာနာလာဘောဟိ-အမျိုးမျိုးသော လာဘ်ရှိကုန်သော၊ နာနုပစာရေဟိ-
အမျိုးမျိုးသော ကျောင်းဥပစာရှိကုန်သော၊ ဧကသီမဝိဟာရေဟိ-တစ်ခုတည်း
သော ဥပစာရသိမ်ရှိသော ကျောင်းတို့ဖြင့်၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊

ဣဒဉ္စ ဖေ၊ ကထိတံ။ ။ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်တိုက် အတွင်း၌ “သေနာသန”
ဟု ခေါ်အပ်သော ကျောင်းဆောင် အမျိုးမျိုးဝယ် ဝါတွင်း၌ နေလိုရာ နေနိုင်၏၊
ထို ကျောင်းဆောင်များ၌ ကျောင်းဒါယကာတို့သည် မိမိတို့ ကျောင်းဝယ် ဝါကပ်သော
သံဃာများအတွက် သီတင်းကျွတ်သောအခါ ဝေ၍ ယူဖို့ရန် ကျောင်းပိုင်သင်္ကန်းများ
လှူတတ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်လာ လောဘကြီးသော အရှင်ဥပနန္ဒသည်
ကျောင်းနှစ်ကျောင်း၌ ဝါကပ်ဖို့ရန် နေရာ မှတ်ယူထားလေသည်၊ ထို ပါဠိတော်၌
လာသော စကားများကား တစ်ကျောင်းနှင့် တစ်ကျောင်း လာဘ်မတူသော နာနုပစာရ
ရှိသော ကျောင်းအသီးသီး၌ နေသော ရဟန်းတို့အတွက် ဧကူပစာရဖြစ်သော
ကျောင်းတိုက်ကြီးဖြင့် ဆိုထားသည်။

နာနာလာဘောဟိ။ ။ “နာနာ(ဝိသုဝိသု)+လာဘော ဧတေသုတိ နာနာလာဘာ-
တစ်တိုက်တည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ကိုယ့်ကျောင်း၌ ရသော လာဘ်ကို ကိုယ့်ကျောင်း
သံဃာသာ ရထိုက်၏” ဟု သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် အသီးအသီး လာဘ်ရှိသော
ကျောင်းများ ဖြစ်သည်။

နာနုပစာရေဟိ။ ။ “နာနာ(ဝိသုဝိသု)+ပါကာရာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရော
ဧတေသန္တိ နာနုပစာရာ-တစ်တိုက်တည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝင်းအကာရှိသော
ကျောင်းများကို “နာနုပစာရ” ဟု ဆိုသည်၊ “ပါကာရာဒီဟိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤ
ဦးကာများအလို ကျောင်းတိုက်ကြီးနှစ်တိုက်ဟု ဆိုလို၏၊ ထို နှစ်တိုက်လုံးကိုပင်
ဗိတံတိုင်းက တစ်ခုတည်း ဝိုင်းထားသောကြောင့် “ဧကူပစာရ” ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဧကသီမဝိဟာရေဟိ။ ။ ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခုဝယ် တည်ရှိသော ကျောင်း
နှစ်ကျောင်းကို “ဧကသီမဝိဟာရာ-တစ်ခုသော ဥပစာရသိမ်ရှိသော ကျောင်းများ” ဟု
ဆိုသည်၊ ဧကသီမာယံ-တစ်ခုသော ဥပစာရသိမ်၌+ဝိဟာရာ-ကျောင်းတို့တည်း၊
ဧကသီမဝိဟာရာ-တို့။

နာနာသီမဝိဟာရေ-အမျိုးမျိုးသော ဥပစာရသီမရှိသော ကျောင်းတိုက်၌၊
သေနာသနဂ္ဂါဟော-ကျောင်းကို ခံယူခြင်းသည်၊ (ပထမကျောင်းကို ခံယူခြင်း
သည်)၊ ပဋိပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်း၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို နာနာသီမဝိဟာရ၌၊
စိဝရပဋိဝိသော-သည်၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-ဆက်၊ သေသံ-သင်္ကန်းမှ ကြွင်း
သော၊ အာမိသဘောသဇ္ဇာဒိ-စားသောက်ဖွယ် အာမိသ၊ ဆေး အစရှိသော၊
သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ဝေဒသည၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်၌၊ အန္တော
သီမဂတဿ-ဥပစာရသီမအတွင်း၌ ရောက်နေသော ရဟန်း၏ (အထံသို့)၊
ပါပုဏ္ဏာတိ-၏။

ဂိလာနဝတ္ထုကထာ

၃၆၅။ မဉ္ဇူကော နိပါတေသုန္တိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌လာသည့်အတိုင်း၊)
ဇောဝိတွာ-ဆေးကြောသုတ်သင်ပြီး၍၊ အညံ-သော၊ ကာသာဝံ-သင်္ကန်းကို၊
နိဝါသေတွာ-ဝတ်စေပြီး၍၊ (ဝတ်ပေးပြီး၍)၊ ပဉ္စကော-ညောင်စောင်းငယ်၌၊
နိပဇ္ဇာပေသု-အိပ်စေကြကုန်ပြီ၊ စ ပန-ထပ်၍ဆက်၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ-အိပ်စေပြီး၍၊
အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ မုတ္တကရိသကိလိဋ္ဌ-ကျင်ငယ် ကျင်ကြီးတို့ဖြင့်
ညစ်ပေနေသော၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ဇောဝိတွာ-ဖွတ်လျှော်ပြီး၍၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊

နာနာသီမ ဟေ၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ။ ။ဥပစာ မတူသော ကျောင်းတိုက်ကြီး
နှစ်တိုက် ဖြစ်လျှင်ကား တောင်ဘက်တိုက်၌ ဝါကပ်ဖို့ရန် ကျောင်းနေရာ ယူပြီးနောက်
မြောက်ဘက် ကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ ကျောင်းနေရာ တစ်ခု ယူပြန်လျှင် ပထမ
ယူမှုသည် ငြိမ်းပျောက် ပျက်သွားတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ပထမကျောင်းနှင့်ဆိုင်သော
သင်္ကန်းလာဘ်လည်း မရနိုင်တော့-ဟူလို။

သေသံ ဟေ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ။ ။ထို မြောက်ဘက် ကျောင်းတိုက်၌ ဝါကပ်သော
ရဟန်းမှာ သင်္ကန်းလာဘ်သော မရ၊ သင်္ကန်းလာဘ်မှတစ်ပါး အခြားသော အာမိသ၊
ဆေး အစရှိသော ဝတ္ထုများကား ထိုရဟန်းနှင့်တကွ ဝေဒ ဝေချိန်ဝယ် ဥပစာရသီမ
အတွင်း၌ ရောက်လာသော ရဟန်းအားလုံး ရနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်ဝယ်
သင်္ကန်းမှတစ်ပါးသော သံဃိက ပစ္စည်းကို ဝေရာ၌ အာဂန္တုကရဟန်းတို့အားလည်း
ဝေစု ဝေရသည်ဟု မှတ်ပါ။

ကဏ္ဍ]

စိဝရက္ခန္ဓကအပ္ပင်

၂၈၁

ပရိဘဏ္ဍ-အပြေအပြစ်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ [ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တွေ ပေနေသော ဂိလာန၏ နေရာကို ရေဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်းကို “ပရိဘဏ္ဍ အကာသိ” ဟု ဆိုသည်၊ ဝိမတိဉ္ဇကာ: နွားချေးဖြင့် သုတ်လိမ်းခြင်းတိုင်အောင် “ပရိဘဏ္ဍ ပြုသည်” ဟု ဆိုသည်။]

ယော ဘိက္ခဝေ၊ ယော၊ ဥပဋ္ဌဟေယျာတိ-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ မ-ငါဘုရားကို၊ သြဝါဒါနသာသနီကရဏေန-သြဝါဒ၊ အနုသာသနီကို ပြုကျင့်ခြင်းအားဖြင့်၊ (သြဝါဒ၊ အနုသာသနီကို လိုက်နာသောအားဖြင့်၊) ဥပဋ္ဌဟေယျ-ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ ဂိလာနံ-ဂိလာနကို၊ ဥပဋ္ဌဟေယျ-ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးလော၊) မမ-၏၊ သြဝါဒ ကာရဏေန-သြဝါဒကို ပြုလုပ် လိုက်နာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂိလာနော-ကို၊ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ အယမေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဧတ္ထ-ဤ ယောဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ပန-ဗျတိရိတ်၊ ဘဂဝတော စ-အားလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂိလာနဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းသည်၊ ဧကသဒိသံ-တစ်ထပ်တည်း တူညီ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတ္ထ-ဤ ယော ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော-မယူထိုက်။

☞ သံဃေန ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗောတိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယဿ-အကြင်ဂိလာန၏၊ ဧတေ ဥပဇ္ဈာယာဒယော-ဤဥပဇ္ဈာယ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ-ထိုကျောင်း၌၊ (မကျန်းမမာဖြစ်နေရာကျောင်း၌၊) နတ္ထိ-ကုန်၊ [ဥပဇ္ဈာယာဒယော၌ အာဒိဖြင့် အာစရိယ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိက၊ အန္တေဝါသိက၊ သမာနုပဇ္ဈာယက၊ သမာနာစရိယတို့ကို ယူ၊] အာဂန္တုကော-အာဂန္တုကဖြစ်သော၊ ဧကစာရိကော-တစ်ပါးတည်း လှည့်လည်လေ့ ရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထို ဂိလာနသည်၊ သံဃဿ-၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သံဃေန-သည်၊ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော-၏၊ နော စေ ဥပဋ္ဌဟေယျ-အကယ်၍ မပြုစု မလုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သကလဿ-အလုံးစုံသော၊ သံဃဿ-၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝါရံ-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဧဂ္ဂန္တေသု-ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်လတ်သော်၊

ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါရေ-အလှည့်အကြိမ်၌၊ န ဧဂ္ဂတိ-မပြုစု၊ တဿေဝ-ထို မပြုစုသော ရဟန်း၏သာ၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သံဃတ္ထေရောပိ-သဃာထေရ်သော်မှလည်း၊ ဝါရတော-မှ၊ န မုစ္ဆတိ-မလွတ်၊ သကလော-သော၊ သံဃော-သည်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော ရဟန်း၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ သစေ ကရောတိ-အံ့၊ (တစ်ပါးကို တာဝန်ပေးထားအံ့၊) ဧဝံ သတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧကော-သော၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော-ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဟမေဝ-တပည့်တော်သည်သာ၊ ဧဂ္ဂိဿာမိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ (သစေ) ပဋိဧဂ္ဂတိ-အကယ်၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သံဃော-သည်၊ အာပတ္တိတော-မှ၊ မုစ္ဆတိ-လွတ်၏။

၃၆၆။ အဘိက္ကမန္တံ ဝါ အဘိက္ကမတိတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၌ စပ်၊) ဝမန္တံ-တိုးလာသော၊ အာဗာဓံ ဝါ-အနာကိုမှလည်း၊ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော ဆေး၊ ဤမည်သော အစာကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်လတ်သော်၊ ဝါ-သော၊ မေ-တပည့်တော်၏၊ (အာဗာဓော-သည်၊) ဝမတိ-တိုးလာ၏၊ ဣဒံ (နာမ)-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-လတ်သော်၊ ဝါ-သော၊ (မေ-၏၊ အာဗာဓော-သည်၊) ပရိဟာယတိ-ဆုတ်ယုတ်၏၊ (လျော့၏၊) ဣဒံ (နာမ)-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ (မေ အာဗာဓော)၊ တိဋ္ဌတိ-တန်ရပ်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ နာဝိကရောတိ-ထင်စွာ မပြုတတ်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ နာလန္တိ-ကား၊ ဥပဋ္ဌာတုံ-ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းငှာ၊ န ပဋိရူပေါ-မလျောက်ပတ်၊ န ယုတ္တော-မသင့်၊ ဘောသန္တံ သံဝိဇာတုန္တိ-ကား၊ ဘောသန္တံ-ဆေးကို၊ ယောဇေတုံ-ယှဉ်စပ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အာမိသန္တရောတိ-ကား၊ အိဿံ-ထို ဂိလာနပစ္ဆိမက၏၊ အာမိသံ-အာမိသဟူသော၊ အန္တရံ-အကြောင်းသည်၊

ဘောသန္တံ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။ဘောသန္တံ ယောဇေတုံ အသမတ္ထော ဟောတိတိ၊ “ထေရော ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဘောသန္တံ ဂဟေတွာ ဣမိနာ ယောဇေတွာ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တေ တထာ ကာတုံ အသမတ္ထောတိ အတ္ထော-ဤမည် ဤမည်သော ဆေးကို ယူ၍ ဤ ဝတ္ထုနှင့် (ဥပမာ-ထန်းလျှော်ရည်၊ ဆားပြုတ်ရည် စသည်နှင့်) ရောစပ်၍

(အတ္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို ဂိလာနပဋ္ဌာကသည်၊ အာမိသန္တရော-
ရ မည်၏၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ အန္တရန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [ကာရဏံဖြင့်
အဘိဓာန် (၈၀၂) လာ မဇ္ဈ၊ ဝတ္ထ စသော အနက်တို့ကို တားမြစ်သည်၊]
အာမိသကာရဏာ-အာမိသဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ယာဂုဘတ္ထပတ္တ
စိဝရာနိ-ယာဂု၊ ဆွမ်း၊ သပိတ်၊ သင်္ကန်းတို့ကို၊ ပတ္ထေန္တော-တောင့်တသည်၊
(ဟုတွာ)၊ ဥပဋ္ဌာတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဂိလာနအတွက် ရသော ယာဂု၊
ဆွမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂိလာန ပျံလွန်တော်မူသောအခါ ရမည့် သပိတ်
သင်္ကန်းတို့ကိုလည်းကောင်း တောင့်တ၍ ပြုစုသည်-ဟူလို။]

ဆရာ ပြောသည့်အတိုင်း ပေးစွမ်းနိုင်ခြင်းကို **“ဘောသန္တ သံဝိဇာတုံ”** ဟု ဆိုသည်၊
မိမိကိုယ်တိုင် ဆေးဆရာ အဖြစ်ဖြင့် ဆေးပေးခြင်းကို ဆိုလိုရင်း မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်တိုင်
ဆေးဆရာ အဖြစ်ဖြင့် စီမံတတ်မှုကား သာ၍ပင် လျောက်ပတ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ သိလက္ခန္ဓ မဟာသိလအခန်း၌ ဆေးအတတ်ကို **“မိစ္ဆာဇီဝ”** ဟု
ဟောတော်မူ၏၊ ထို၌ **“မိစ္ဆာဇီဝ”** ဟု ဟောတော်မူခြင်းကား လူအများအား ဆေးကု၍
ကုလဒုသန အနေသန ဖြစ်မှုကို တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ဆေးအတတ် သင်ရုံဖြင့်
မိစ္ဆာဇီဝ မဖြစ်ကြောင်းမှာ ဤ ပါဠိတော်၌ **“ဆေးဓပ် တတ်ရမည်”** ဟူသော စကားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ **“လျောက်ပတ် မလျောက်ပတ်သော ဓာတ်ဓာကို သိရမည်”** ဟူသော
စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘောသန္တက္ခန္ဓက၌ တတ်သိရမည့် ဆေးအတတ်များဖြင့်
လည်းကောင်း ထင်ရှားပါသည်။

အအအအအ

မတသန္တကကထာ

၃၆၇။ ကာလံကတေတိ-ကား၊ ကာလကိရိယာယ-သေချိန်ကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ (“သံဃော သာမီ” ၌ စပ်) ဂိလာနပဋ္ဌာကာနံ ဒါတုန္တိ ဧတ္ထ-ဌ၊ အနန္တရ-အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တာယ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊(ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊) ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဒိန္နမ္မိ-ပေးအပ်သော သပိတ်၊ သင်္ကန်းသည်လည်းကောင်း၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ (အပလောကနကံ ပြု၍၊) ဒိန္နမ္မိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နမေဝ-ပေးအပ်ပြီး မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

၃၆၉။ ယံ တတ္ထ ဟေ၊ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဧတ္ထ-ဌ၊ လဟုဘဏ္ဍဂရုဘဏ္ဍာနံ-ပေါ့သောဘဏ္ဍာ၊ အလေးဂရုပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာတို့၏၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား ပြုကြောင်းအထူးကို၊ ပရတော-နောက်၌၊ (နောက် သေနာသနက္ခန္ဓက၌၊) ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကလာဘော-ဂိလာနပဋ္ဌာကတို့ ရထိုက်သော လာဘ်၌၊ အယံ-ကား၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

သကလေ-အလုံးစုံသော၊ ဘိက္ခုသံဃေ-သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တေ-ပြုစုလုပ်ကျွေးလတ်သော်၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးစဉ်၊) ကာလံ-သေချိန်ကို၊ (သေခြင်းကို၊) သစေကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ သာမိကာ-ဥစ္စာရှင်တို့တည်း၊ (ပျံလွန်တော်မူသော ဂိလာန၏ ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်သူတို့တည်း၊) အထ-သို့မဟုတ်၊ ဧကစ္စေဟိ-အချို့သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါရေ-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးသော်၊) ဧကစ္စေဟိ-တို့သည်၊ (ဝါရေ-ကို၊) အကတေယေဝ-မပြုအပ်သေးမီပင်၊ ကာလံ-ကို၊ (သစေ)ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထ-ထိုသို့၊ သေခြင်းကို ပြုရာ၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ အာစရိယာ-တို့သည်၊

အပလောကေတွာ။ ။သိမ်ထဲ၌ သံဃာ စည်းဝေး၍ “ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ် ပျံလွန်တော်မူပါသည်။ သူ၏ ဤမည်သော ပစ္စည်းများ ကျန်ရစ်ပါသည်။ ထိုပစ္စည်းများတွင် သပိတ်နှင့် သင်္ကန်းကို ဂိလာနပဋ္ဌာကဖြစ်သော မည်သူ မည်သူအား ပေးရပါမည်၊ သံဃာက နှစ်သက်လျှင် ဆိတ်ဆိတ် နေကြပါ” ဤသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ခွင့်ပန်ခြင်းကို “အပလောကေတွာ”ဟု ဆိုသည်။

ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။ (ကိ?) သံဗွေပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊
 အတ္တနော-၏၊ ဝါရေ-သည်၊ သမ္ပတ္တေ-ရောက်လတ်သော်၊ ကံရေယျံ-ပြုကုန်
 ရှာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ-တို့သည်လည်း၊ သာမိနော-ဥစ္စရင်တို့တည်း၊
 ဣတိ-သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊ ကေစ္ဆေ-ကုန်သော၊ (အာစရိယာ) ဝဒန္တိ၊ (ကိ?)၊ ယေဟိ-
 အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံတော-ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်ပြီ၊ တေ ဧဝ-ထို ရဟန်း
 တို့သည်သာ၊ လဘန္တိ-ရနိုင်ကုန်၏၊ (ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းကို ရနိုင်ကုန်၏၊)
 ဣတ္ထရေ-အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ (မပြုစုရသေးသော ရဟန်းတို့သည်၊)
 န လဘန္တိ-ကုန်၊ ဣတိ (ဝဒန္တိ)၊ ဤ ဒုတိယဝါဒကို နှစ်သက်သောကြောင့်
 အဋ္ဌကဝဠာဆရာ နောက်ထား၍ဆိုသည်၊ သာမဏေရေ-သည်၊ ကာလံကတော-
 ပုံစံလုပ်သော်၊ စီဝရံ-သည်၊ သဓေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂီလာနပဋ္ဌာကာန-
 ကိတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (စီဝရံ-သည်၊) နော စေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ယံ-အကြင် ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ အတ္ထိ၊ တံ-ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒါတဗ္ဗံ၊
 အညသ္မိ-အခြားသော၊ (သင်္ကန်းမှ အခြားသော၊) ပရိက္ခာရေ-သည်၊ သတိ-
 သော်၊ စီဝရဘာဂံ-သင်္ကန်း၏ အဖို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏။

☞ ဘိက္ခု စ-သည်လည်းကောင်း၊ သာမဏေရော စ-သည်လည်းကောင်း၊
 သမံ-အညီအမျှ၊ သဓေ ဥပဋ္ဌဟိံသု-ကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သမကော-ညီမျှ
 သော၊ ဘာဂေါ-အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ သာမဏေရောဝ-သည်သာ၊ အထ
 ဥပဋ္ဌဟတိ-အံ၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ သံဝိဒဟနမတ္တမေဝ-စီမံခြင်းမျှသည်သာ၊
 (အထ) ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သာမဏေရဿ-အား၊ ဇေဋ္ဌကဘာဂေါ-
 ကြီးသော အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော၊ သာမဏေရော-သည်၊ (ကရောတိဌ်စပ်)၊
 ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အာနိတဥဒကေန-ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော ရေဖြင့်၊ ယာဂံ-
 ယာဂကို၊ ပစိတွာ - ကျိ၍၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပနမတ္တမေဝ - ခံယူစေခြင်းမျှကိုသာ၊

အညသ္မိ ။ ဝါ၊ ဒါတဗ္ဗံ။ ။ သင်္ကန်း ဓရှိဘိ အခြား ပစ္စည်းများသာ ရှိလျှင်
 ထို ပစ္စည်းများကို သင်္ကန်းအတွက် ရထိုက်သော အဖို့ကို ပြု၍ (သင်္ကန်းအစား ထို
 ပစ္စည်းကို) ဂီလာနပဋ္ဌာကတို့အား ပေးပါ-ဟုလို၊ အချို့စာ၌ "အညသ္မိ ဟိ" ဟု
 ရှိ၏၊ "ယံ အတ္ထိ၊ တံ ဒါတဗ္ဗံ" ကို ခိုင်မြဲစေသော ဝါကျ ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဟိ
 ပါသော စာလည်း ကောင်းသည်ဟု ထင်သည်။

(ကပ်ခြင်းမျှကိုသာ) သဗ္ဗေ ကရောတိ-အံ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (သဗ္ဗေ) ဥပဋ္ဌဟတိ-
အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဘိက္ခုဿ-အာ၊ ဇေဋ္ဌကဘာဂေါ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏။

ဗဟူ-ကုန်သော်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-
၍၊ (သဗ္ဗေ) ဥပဋ္ဌဟန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့
အား၊ သမကော ဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရဟန်းတို့တွင်၊
ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဝိသေသေန-အထူးအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟတိ-၏၊
တဿ-ထို ရဟန်းအား၊ ဝိသေသော-အထူးကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ [ကောင်းသော
အဖို့ကို ပေးပါ-ဟူလို] ပန-ဆက်၊ ယေန-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ-
တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကဝသေန-ဂိလာနပဋ္ဌာက၏ အဖြစ်ဖြင့်၊
ယာဂုဘတ္တံ ဝါ-ယာဂု၊ ဆွမ်းကိုသော်လည်း၊ ပစိတွာ-ကျိုချက်၍၊ ဒိန္န-
ပေးအပ်ပြီ၊ နဟာနံ ဝါ-ချိုးရေကိုသော်လည်း၊ ပဋိယာဒိတံ-စီရင်အပ်ပြီ၊
သောပိ-ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကောဝ-ကပင်တည်း၊ ယော-
အကြင် ရဟန်းသည်၊ သမိပံ-အနီးသို့၊ (ဂိလာန၏ အနီးသို့) အနာဂန္တာ-
မလာမူ၍။ ဘောသဇ္ဇတဏှုလာဒိနိ-ဆေး၊ ဆန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပေသေတိ-
ပို့၏၊ အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကော-သည်၊ န ဟောတိ၊ ယော-
အကြင် ရဟန်းသည်၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာပြီး၍၊ (ဆေး၊ ဆန် စသည်တို့ကို
ရှာပြီး၍) ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ အယံ-ဤ ရဟန်း
သည်၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကောဝ-ပင်တည်း။

ဧကော-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တသိသေန-ဝတ်ကို အဦးပဓာန
ပြုသဖြင့်၊ ဧဂ္ဂတိ-၏၊ ဧကော-သည်၊ ပစ္စာသိသာယ-တောင့်တသဖြင့်၊ (သပိတ်
သင်္ကန်းစသော အဖို့ကို တောင့်တသဖြင့်၊ ဧဂ္ဂတိ)၊ မတကာလေ-ပျံလွန်တော်
မူရာအခါ၌၊ ဥဘောပိ-နှစ်ပါးလုံးတို့သည်လည်း၊ (သဗ္ဗေ) ပစ္စာသိသန္တိ-
အကယ်၍ အဖို့ကို တောင့်တကြကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-တို့အားလည်း၊
ဒါတဗ္ဗံ၊ ဧကော-တစ်ပါးသည်၊ ဥပဋ္ဌဟိတွာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၍၊ ဂိလာနဿ-
၏၊ ကမ္မေန ဝါ-အလုပ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကမ္မေန
ဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကတ္တမိ-တစ်ခုတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ ဂတော-
သွားပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ကြံ၍ သွားသနည်း?)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အာဂန္တာ-
ပြန်လာ၍၊ ဧဂ္ဂိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (ဂတော)၊ တေဿပိ-ဤ
ရဟန်းအားလည်း၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဧကော-သည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊

ဥပဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဥပဋ္ဌာတုံ)၊ န သက္ကောမိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 ဓရ်-လုံ့လဝီရိယကို၊ နိက္ခိပိတွာ-လျှော့ချ၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တံ ဒီဝသမေဝ-
 ထို သွားရာနေ့၌ပင်၊ ဂိလာနော-သည်၊ ကာလံ-ကို၊ သစေပိ ကရောတိ-
 အကယ်၍မူလည်း ပြုစေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ ဥပဋ္ဌာကဘာဂေါ-
 အလုပ်အကျွေး၏ အဖို့ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော။

ဂိလာနပဋ္ဌာကော နာမ-မည်သည်၊ ဂိဟိ ဝါ-လူဝတ်ကြောင်သည်မူလည်း၊
 ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ - ရှင် ရဟန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊
 အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ မာတုဂါမောပိ-မာတုဂါမသည်မူလည်း၊
 (ဟောတု)၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ လဘန္တိ-
 ကုန်၏၊ တဿ ဘိက္ခုနော-ထိုပျံ့လွန်တော်မူသော ရဟန်း၏၊ ပတ္တစိဝရမတ္တမေဝ-
 သပိတ်၊ သင်္ကန်းမျှသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ အညံ-သပိတ်၊ သင်္ကန်းမှ
 တစ်ပါးသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ (သစေ) နတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊ ပတ္တစိဝရံ-
 သည်)၊ သဟဿံ-တစ်ထောင်ကို၊ သစေ အဂ္ဂတိ-အကယ်၍မူလည်း ထိုက်တန်
 စေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို၊
 ဂိလာနပဋ္ဌာကာနိယေဝ-တို့အားသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ ပန-ကား၊ အညံ-
 သပိတ်၊ သင်္ကန်းမှ တစ်ပါးသော၊ ဗဟုမ္ပိ-များစွာလည်းဖြစ်သော၊ ပရိက္ခာရံ-
 ကို၊ တေ-ထို ဂိလာနပဋ္ဌာကတို့သည်၊ န လဘန္တိ၊ သံဃဿေဝ-၏ (ဥစ္စာ
 သည်သာ)၊ ဟောတိ၊ အဝဿေသံ-ကြွင်းသော၊ (သပိတ်၊ သင်္ကန်းမှ ကြွင်းသော)၊
 ဘဏ္ဍံ-ဘဏ္ဍာသည်၊ ဗဟုကဏ္ဍေဝ-များသည်လည်းကောင်း၊ မဟဂ္ဂဉ္စ-များသော
 အဖိုးရှိသည်လည်းကောင်း၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့)၊ တိစိဝရံ-သည်၊ အပ္ပုဋ္ဌံ-
 နည်းသောအဖိုးရှိသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့)၊ [အပ္ပုဋ္ဌန္တိ အတိဇိဏ္ဍာဒိဘာဝေန
 နိဟိနံ-အလွန် ဟောင်းနွမ်းခြင်း စသည်ကြောင့် ညံ့နေသည်-ဟူလို၊-ဝိမတိ၊]
 တတော-ထို သပိတ်၊ သင်္ကန်းမှ ကြွင်းသော ဘဏ္ဍာမှ၊ [တတောတိ၊
 အဝဿေသ ပရိက္ခာရတော၊- ဝိမတိ၊] ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တိစိဝရပရိက္ခာရော-
 တိစိဝရိတ်၏ အခြံအရံဖြစ်သော ပရိက္ခရာကို၊ ဒါတဗ္ဗော - ပေးထိုက်၏၊

တိစိဝရပရိက္ခာရော။ ။မတသန္တကဖြစ်သော တိစိဝရိတ်က ဟောင်းနွမ်း၍
 ညံ့နေလျှင် တိစိဝရိတ်မှကြွင်းသော ဘဏ္ဍာထဲမှ ယူ၍ တိစိဝရိတ်၌ အခြံအရံပရိက္ခရာ
 အဖြစ်ဖြင့် ပေးပါ၊ “ပရိက္ခရာ”ဟူရာ၌ သင်္ကန်းချုပ်ဖို့ အဝတ်စလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊
 အခြား ပစ္စည်းများလည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ [တိစိဝရပရိက္ခာရောတိ တိဏ္ဍံ စိဝရာနံ
 ပရိဝါရော၊-ယောနော။]

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗ-သော၊ ဧတံ-ဤ သပိတံ သင်္ကန်းနှင့်တကွသော ပရိက္ခရာကို၊ သံဃိကတောဝ-သံဃာ၏ ဥစ္စာထဲမှသာ၊ လတ္တတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ (ပျံလွန်တော်မူသော ရဟန်းသည်၊) ဇီဝမာနောယေဝ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ သဗ္ဗ-သော၊ အတ္တနော-၏၊ ပရိက္ခရာ-ကို၊ နိသဇ္ဇိတွာ-စွန့်၍၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ သဇေ အဒါသိ-အကယ်၍ ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်အံ့၊ ကောစိ ဝါ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်မူလည်း၊ ဝိဿာသံ-အကျွမ်းဝင်သဖြင့်၊ (သဇေ) အဂ္ဂဟေသိ-အကယ်၍ ယူပြီးဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယဿ-အကြင်သူအား၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်ပြီ၊ ယေန စ-အကြင်သူ သည်လည်း၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ တဿေဝ-ထိုသူ၏ ဥစ္စာသည်သာ၊ (ပေးရာပုဂ္ဂိုလ်၊ ယူတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာသည်သာ၊) ဟောတိ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပေးရာပုဂ္ဂိုလ်၊ ယူတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ရုစိယာ ဧဝ-အလိုအား ဖြင့်သာ၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကာ လဘန္တိ၊ အညေသံ-အခြားသူတို့အား၊ အဒတွာ-မပေးခဲ့မူ၍၊ ဒုရေ-အဝေး၌၊ ဌပိတပရိက္ခရာပိ-ထားအပ်သော ပရိက္ခရာတို့ သည်လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထို ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ သံဃဿေဝ-၏သာ၊ (သန္တကာနိ) ဟောန္တိ။

ဒိန္နံ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ (ပျံလွန်တော်မူသော ရဟန်း၊ ကျန်ရစ်သော ရဟန်းတို့၏၊) သန္တကံ-သည်၊ အဝိဘတ္တံ-မဝေဖန်အပ်သေးသည်၊ (သဇေ) ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကသ္မိ-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ကာလကံတေ-ပျံလွန်တော်မူလတ်သော်၊ ဣတရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ သာမိ-
ဥစ္စာရှင်တည်း၊ ဗဟူနမ္မိ- များစွာသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ သန္တကေ- ၌။

တတ္ထ တတ္ထ သံဃဿေဝ။ ။ တတ္ထ တတ္ထ သံဃဿေဝါတိ၊ တသ္မိ တသ္မိ ဝိဟာရေ ဌိတဿ သံဃဿေဝ၊ ဣဒံ ဝိဟာရေ ဌပိတပရိက္ခရာရေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ကျောင်းတိုက်တွင်း တည်ရှိသော ပရိက္ခရာကို ရည်ရွယ်၍ “တတ္ထ တတ္ထ သံဃဿေဝ” ဟု ဆိုသည်၊ သဇေ ဂါမေ ဝါ-အရညေ ဝါ ဌပိတာ ဟောန္တိ၊ သကလောဝ သံဃော ဣဿရော၊ ရွာထဲ၌ဖြစ်စေ၊ တောထဲ၌ဖြစ်စေ တည်ရှိနေလျှင် စာတုဒ္ဓိသာသံဃိက သာ ဖြစ်သည်၊ ကသ္မာ သံဃဿေဝ ဒါယဇ္ဇဘာဝတော၊ ထို့ကြောင့် ရောက်ရာ ရောက်ရာ ဌာန၌ တည်ရှိသော ရဟန်းများ ဝေယျနိုင်သည်။

ထူးချွန်

စိန်စုကုဏ္ဍကအဖွင့်

၂၈၉

သေဝ နယော-တည်း၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ မတေသု-
ပျံလွန်တော်မူပြီးကုန်လတ်သော်၊ သံဃိကံ - သံဃာဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ၊
အဝိဘဇိတွာ-မဝေဇန်မူ၍၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ-သဒ္ဓိဝိဟာရိက စသူတို့အား၊
သဇေပိ ဒေန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိမိ)၊ အဒိန္နမေဝ-
မပေးအပ်သည်သာ၊ (ပေးရာ မရောက်သည်သာ၊) ဟောတိ၊ ဝိဘဇိတွာ-
ဝေဇန်ပြီး၍၊ ဒိန္နံ ပန-ပေးအပ်သော ဥစ္စာသည်ကား၊ သုဒိန္နံ-ကောင်းစွာ
ပေးအပ်သည်၊ (အပေးမြောက်သည်၊ ဟောတိ၊) တံ- ထို သုဒိန္နံဖြစ်သော
ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ တေသု-ထို ဥစ္စာရှင် ဆရာတို့သည်၊ မတေသုပိ-ကုန်သော်
လည်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိန္နယေဝ-တို့၏သာ၊ (သန္တကံ) ဟောတိ၊ သံဃဿ-
၏၊ (သန္တကံ) န (ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊) [“အာဒိတော
ပဏ္ဍာယ ဝိနိစ္ဆယော”ကို ပြန်အုပ်သည်။]

အိန္ဒြိယ

ကုသစီရာဒိပဋိက္ခေပကထာ

၃၇၁။ ကုသစီရာဒိသု-ကုသစီရ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အတ္တနာဠန္တိ-ကား၊
အတ္တနာဠမယံ-မရိုးပင် အတံဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ (နိဝါသေတွာဌိစပ်၊)
[“အတ္တနာဠမယန္တိ အတ္တဒဏ္ဍမယံ-မရိုးပင်၏ အတံကလေးတွေကို စိတ်ဖြာ၍

သဇေပိ ဟေ၊ အဒိန္နမေဝ။ ။ဗဟုသန္တကဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့တွင် “ဤပစ္စည်း
ကို မည်သူ ရသည်၊ ဤပစ္စည်းကို မည်သူရသည်”ဟု မူလဥစ္စာရှင်တို့က နှုတ်အပြော
အားဖြင့် အချင်းချင်း မခွဲဝေဘဲ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ထားရာမှ သဒ္ဓိဝိဟာရိက
စသူတို့အား ပေးလိုက်ကြလျှင် အပေး မမြောက်၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ အများဆိုင်
ဗဟုသန္တက ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဝိဘဇိတွာ ဟေ၊ သုဒိန္နံ။ ။အချင်းချင်း ခွဲဝေပြီးမှ သဒ္ဓိဝိဟာရိက စသူတို့အား
ပေးလိုက်ကြလျှင် သုဒိန္နံ ဖြစ်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း?၊ အသီးအသီး၏ ပုဂ္ဂလိက
ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း၊ ထို သုဒိန္နံ ဖြစ်ပြီးသော ပစ္စည်းများသည် မူလဆရာကြီးတို့
ပျံလွန်တော်မူသော်လည်း နဂို အပေးခံရသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက စသူတို့၏ အပိုင်သာ
ဖြစ်၏၊ သံဃာ၏ အပိုင် မဟုတ်။

အဝတ် ရက်သလို ရက်ထားအပ်သော သင်္ကန်း”ဟူလို-ဝိမတိ၊] မကစိမယော-
သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ ပေါတ္တကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-
၏၊ သေသာနိ-ကြွင်းသောပုဒ်တို့ကို၊ (အက္ကနာဠ၊ ပေါတ္တကမု ကြွင်းသော
ကုသစီရ၊ ဝါကစီရစသောပုဒ်တို့ကို၊) ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ-ပထမပါရာဇိက
သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တာနိ-ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုသင်္ကန်းတို့တွင်၊ ပေါတ္တကောဇေ-
သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကြောင့်သာ၊ (သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့်
ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကို ဝတ်ခြင်းကြောင့်သာ၊) ဒုက္ကဋ္ဌ (ဟောတိ)၊ သေသေသု-
ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့ကြောင့်၊ (ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့ကို ဝတ်ခြင်းကြောင့်၊)
ထုလ္လစ္စယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ အက္ကဒုဿ
ကဒလိဒုဿ ဧရကဒုဿာနိ-မရီးတံဖြင့် ပြုအပ်သော အဝတ်၊ ငှက်ပျောရွက်ဖြင့်
ပြုအပ်သော အဝတ်၊ ပိန်းရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သော အဝတ်တို့သည်၊ ပေါတ္တက
ဂတိကာနေဝ-ပေါတ္တကအဝတ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊
(ပေါတ္တကအဝတ်နှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊) [အက္ကဒုဿာနိတိ အက္ကဝါကေန
ကတဒုဿာနိ၊ ပေါတ္တာဂတိကာနိ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကာနိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။]

၃၇၂။ သဗ္ဗနိလကာဒိနိ-သဗ္ဗနိလက အစရှိသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ရဇနံ-
ဆိုးရည်ကို၊ ဇောဝိတွာ-ဖွပ်လျှော်ပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ရဇိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊
ဇာရေတဗ္ဗာနိ-ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ [နဂိုက အညါရောင်ကြီး စသည်ကို
ပျောက်အောင် ဖွပ်လျှော်ပြီးမှ သင့်လျော်သော အရောင်ကို ထပ်မံဆိုးပြီး သုံးစွဲ
ပါ-ဟူလို၊] ဇောဝိတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ စေ န ဟောန္တိ-
နအံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပစ္စတ္တရဏာနိ ဝါ-အပေါ်လွှမ်းအခင်းတို့ကိုသော်လည်း၊

တေသု ပေ၊ ပေါတ္တကဂတိကာနေဝ။ ။

ကုသဝါကဖလကာနိ၊ ကမ္မလံ ကေသဝါလင်္ခ၊
ထုလ္လစ္စယံ ဓာရယတော၊ လူကပက္ခာ ဝိနက္ခိပေ၊
ကဒလေရကတ္တဒုဿေ၊ ပေါတ္တကော ဇာဝိ ဒုက္ကဋ္ဌ၊
သဗ္ဗနိလကမဉ္ဇိဋ္ဌ-ဝိတလောဟိတကထုကော၊
မဟာရုဏ်မဟာနာမ၊ ရုဏ်ရတ္တေ တိရိစ္ဆကော၊
အန္တိဒီယဒသကော၊ ဖလပုပ္ဖဒသေ တထာ၊
ကဉ္စကော ဝေဋ္ဌနေ သဗ္ဗံ၊ လဘတိန္တိန္တိဝဇ္ဇော၊ (ဓဒ္ဒသိက္ခာ)

အထာ]

စီဝရက္ခန္ဓကအစွပ်

၂၉၁

ကာတဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်၏။ ဒုပဋ္ဌစီဝရဿ-နှစ်ထပ်ရှိသော သင်္ကန်း၏။ မဇ္ဈေ ဝါ-အလယ်၌သော်လည်း။ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးထိုက်ကုန်၏။ ["အရောင် မပေါ်အောင် အလယ်က သွင်း၍ ချုပ်ရမည်။ ထိုသို့ ချုပ်လိုက်လျှင် သုံးထပ် ဖြစ်သွားသည်" ဟူလို၊ ဒုပဋ္ဌစီဝရဿ ဝါ မဇ္ဈေတိ၊ ယံ နိဋ္ဌိတေ တိပဋ္ဌစီဝရံ ဟောတိ၊ တဿ မဇ္ဈေ ပဋ္ဌလံ ဒါတဗ္ဗာနိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ၊] တေသံ-ထို သဗ္ဗနိလကစသော သင်္ကန်းတို့၏။ ဝဏ္ဏနာနတ္တံ-အဆင်းအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဥပ္ပါယနာသု-မိနပ်တို့၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ အန္တိန္ဒြေသဒိဃဒသာနိ-မဖြတ်အပ်သော အမြိတ်အဆာရှိသော သင်္ကန်း၊ ရှည်သော အမြိတ်အဆာရှိသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒသာ-အမြိတ်အဆာတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတ္တာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဓာရေတဗ္ဗာနိ၊ ကဉ္စုကံ-သင်တိုင်းကို၊ လဘိတ္တာ-ရ၍၊ ဟလေတ္တာ-ခွဲ၍၊ (ဆုတ်၍)၊ ရဇိတ္တာ-ဆိုးပြီး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံ-သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ဝေဋ္ဌနေပိ-ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်း၌လည်း၊ ဒေသေဝ နယော-တည်း၊ ပန-ကား၊ တိရိစ္ဆကံ-တိရိစ္ဆကသင်္ကန်းသည်၊ ရက္ခန္ဓလ္လိမယံ-သစ်ခွံ သစ်ခေါက်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းတည်း၊ တံ-ထို တိရိစ္ဆကသင်္ကန်းကို၊ ပါဒပုဉ္ဇနံ-ခြေသုတ်ကို၊ ကာတံ ဝဋ္ဌတိ-၏။

၃၇၄။ ပတိရူပေ ဂါဟကောတိ-ကား၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏အတွက်၊ (အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားသော ရဟန်း စသည်၏အတွက်)၊ ဂဏှာမိ-ယူပါအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တေဝိသတိယာ-နှစ်ကျိပ်သုံးယောက်သော၊ ဧတေသု ပုဂ္ဂလေသု-တို့တွင်၊ သောဠသ-တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ဧနာ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န လဘန္တိ-မရကုန်၊ သတ္တံ-ခုနစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဧနာ-တို့သည်၊ လဘန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [သောဠသ၊ သတ္တံတို့၏ သရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။]။

သံဃောဘိဇ္ဇေစိဝရပ္ပာဒကထာ

၃၇၆။ သံဃော ဘိဇ္ဇတီတိ-ကား၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ကွဲပြီး၍၊ ကောသမ္မကဘိက္ခု၊
ဝိယ-ကောသမ္မကရဟန်းတို့ကဲ့သို့၊ ဒွေ-နှစ်စုကုန်သော၊ ကောဠာသာ-အဖို့အစု
တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ **ဧကသ္မိံ ပက္ခေတိ**-ကား၊ ဧကသ္မိံ-တစ်စုသော၊ ကောဠာသေ-
အစု၌၊ ဒက္ခိဏောဒကဉ္စ-အလှူရေကိုလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာဒီနိ စ-နံသာ စသည်
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ-လှူကြကုန်၏၊ ဧကသ္မိံ-သော၊ (ကောဠာသေ-
၌) စိဝရာနိ-တို့ကို၊ (ဒေန္တိ)၊ **သံဃဿေတေတန္တိ**-ကား၊ ဧတံ-ဤ
သင်္ကန်းသည်၊ သကလဿ-သော၊ သံဃဿ-၏၊ ဒိန္နမ္ပိ-နှစ်စုလည်း ဖြစ်ကုန်
သော၊ ကောဠာသာနံ-တို့၏၊ (“သကလဿ သံဃဿ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊
သန္တကံ) ဟောတိ၊ ယဏှိ-ခေါင်းလောင်း စသည်ကို၊ ပဟရိတွာ-တီးခတ်၍၊
ဒွိဟိပိ-နှစ်ဖက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပက္ခေဟိ-အဖို့အစုတို့သည်၊ ဧကတော-
တပေါင်း တည်း၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏၊ **ပက္ခဿေတေတန္တိ**-ကား၊ ဧဝံ-
ဤသို့၊ (“ပက္ခဿ ခေမ”ဟူ၍) ဒိန္နေ-လှူအပ်သော်၊ ယဿ ကောဠာသဿ-
အကြင် အဖို့အစုအား၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ တဿ-ထို အဖို့အစု၏၊ (ထို
အဖို့အစုတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းများ၏)၊ ဥဒကမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊
ယဿ (ကောဠာသဿ)-အား၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ တဿေဝ-ထို အဖို့အစု၏
သာ၊ (ထို အဖို့အစုတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းများ၏သာ)၊ စိဝရံ (ဟောတိ)။

ပန- ဆက်၊ ယတ္ထ- အကြင် တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဒက္ခိဏောဒကံ- သည်၊
ပမာဏံ-ပမာဏသည်၊ (လိုရင်းသည်)၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို တိုင်းနိုင်ငံ၌၊

ဒက္ခိဏောဒကံ။ ။ဒက္ခန္တိ (ဝမုန္တိ) ဧတာယာတိ ဒက္ခိဏာ၊ ဧတာယ-ဤ
အလှူဖြင့်၊ (ဒါနစေတနာဖြင့်) သတ္တာ-အလှူရှင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဒက္ခန္တိ (ဝမုန္တိ)-
တမလွန်ဘဝ၌ ကြီးပွားကြကုန်၏၊ ဣတိ ဒက္ခိဏာ၊ ဒက္ခိဏာယ+ပဋိသယုတ္တံ+ဥဒကံ
ဒက္ခိဏောဒကံ-အလှူနှင့်စပ်သော ရေ၊ ရှေးခေတ်က အလှူ လှူရာဝယ် ရေအိုး၌
ဧရထည့်၍ ထို ရေကိုလည်း ဒက္ခိဏောဒကအဖြစ် လှူကြသည်။

ယတ္ထ ပန ယေ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ။“ဒက္ခိဏောဒကသာ လိုရင်း ပမာဏ”ဟု
အယူရှိသော တိုင်းနိုင်ငံ၌ နှစ်ဖက်ကွဲနေရာဝယ် တစ်ဖက်၌ ဒက္ခိဏောဒကကို လှူ၍
အခြားတစ်ဖက်၌ သင်္ကန်းကို လှူအံ့၊ ဒက္ခိဏောဒကရသော ဘက်သည် လိုရင်းဖြစ်သော

ကော-တစ်ခုသော၊ ပက္ခော-အသင်းအပင်းသည်၊ ဒက္ခိဏောဒကဿ-၏၊
ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓတ္တာ-ရအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စီဝရာနိ-တို့ကို၊ လဘတိ-
၏၊ ကော-သော၊ (ပက္ခော-သည်၊) စီဝရာနမေဝ-တို့၏ပင်၊ ဝါ-တို့ကိုပင်၊
လဒ္ဓတ္တာ-ကြောင့်၊ (စီဝရာနိ လဘတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဘောဟိပိ-နှစ်ဖက်
သော အသင်းအပင်းတို့သည်လည်း၊ (နှစ်ဖက်သော အသင်းအပင်းတွင် ပါဝင်
သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊) ကောတော-တပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ-၍၊ ယထာ
ဝုဗ္ဗံ-အကြင် အကြင် ကြီးသူတို့အတိုင်း၊ (ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊) ဘာဇေတဗ္ဗံ-
ဝေဖန်ရာ၏၊ ဣဒံ-ဤ အချက်သည်၊ ပရသမုဒ္ဓေ-သမုဒ္ဓရာ၏ တစ်ဖက်ကမ်း၌၊
(ဇမ္ဗူဒိပံ၌၊) လက္ခဏံ-မှတ်သားကြောင်း အချက်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-
ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊
တသ္မိယေဝ- ပက္ခေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣတရော-အခြားသော၊ (ရေနင့် သင်္ကန်း
နှစ်မျိုးလုံးကို ရသောဘက်မှ အခြားသော၊) ပက္ခော-သည်၊ (နှစ်မျိုးလုံးကို
မရသောဘက်သည်၊) အနိဿရောယေဝ-အစိုးမရသည်သာ၊ (သင်္ကန်းကို အစိုး
မရသည်သာ၊) ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိတော်ကြည့်၍မှ သိနိုင်မည်၊
စီဝရပေသနဝတ္ထုနိ-တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာနေဝ-ထင်ရှားကုန်သည်သာ။

ရေကို ရထားသောကြောင့် သင်္ကန်းကိုလည်း ရပိုင်ခွင့် ရှိ၏၊ အခြား တစ်ဖက်ကလည်း
သင်္ကန်းကိုပင် တိုက်ရိုက်ရထားသောကြောင့် ထိုသင်္ကန်းနှင့် ဆိုင်နေ၏၊ ထို့ကြောင့်
ဝေစု ဝေသောအခါ နှစ်ဖက်သံဃာတို့ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် ဝေရမည်ဟု ဇမ္ဗူဒိပံ၌
ထုံးစံ ရှိသတတ်၊ ဤ အဋ္ဌကထာကို သိဟိန္ဒကျွန်း၌ ရေးသောကြောင့် “ဇမ္ဗူဒိပံ”
ခေါ် အိန္ဒိယကို “ပရသမုဒ္ဓ”ဟု ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဝိမတိဋီကာ ဤနေရာ၌ “ပဌမံ ဥဒကံ ပါတေတွာ ပစ္စာ
ဇ္ဈိ”ဟု ဆို၏၊ “ဥဒကံ ပါတေတွာ”ဟူသော ဤ စကားကို ထောက်၍ မြန်မာတို့က
ရေတစ်စက်တစ်စက် ချခြင်းကို “ဥဒကပါတန”ဟု ယူကြဟန်တူသည်၊ အမှန်ကား
ရေကို အိုးနှင့်တကွ တစ်ဖက်သော သံဃာအား လှူလိုက်သောအခါ ထို သံဃာဘက်၌
ရေကို ကျစေခြင်း (ရေကို ရစေခြင်း)ကို “ဥဒကံ ပါတေတွာ”ဟု ဆိုသည်၊
[အချို့နေရာ၌ “ဥဒကံ ပါတေတွာ-ရေကို ရောက်စေ ရစေ၍”ဟုလည်း ရှိ၏။]

အဋ္ဌစိဝရမာတိကာကထာ

၃၇၉။ ဣဒါနိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ၊ ဝုတ္တစိဝရာနံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘခေတ္တံ-ရရာခေတ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ **အဋ္ဌမာ ဘိက္ခုဝေ မာတိကာတိအာဒိ-**အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ **သီမာယ ဒေတိတိအာဒိ-**အစရှိသော စကားကို၊ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နယေန-ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်နည်းအားဖြင့်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော တည်ရာရှိသော နည်းအားဖြင့်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ သီမာယ ဒေတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သီမာယ-သိမ်အား၊ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းသည်၊ ကော-တစ်ပါးသော၊ မာတိကာ-ကာတည်း၊ ကတိကာယ-ကတိကအား၊ ဒါနံ-သည်၊ ဒုတိယာ-နှစ်ပါးမြောက်သော၊ (မာတိကာ-တည်း၊) ပေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ဒါနံ-သည်၊ အဋ္ဌမာ-ရှစ်ပါးမြောက်သော၊ (မာတိကာ-တည်း၊) တတ္ထ-ထို ရှစ်ပါးသော မာတိကာတို့တွင်၊ သီမာယ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သိမ်-ကို၊ ပရာမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဒေန္တော-ပေးလှူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **သီမာယ ဒေတိ** နာမ-သီမာယ ဒေတိ မည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော မာတိကာတို့၌၊ ဧသ နယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ **သီမာယ ပေ၊ ဘာဓေတဗ္ဗန္တိ** အာဒိမိ-အစရှိသော၊ မာတိကာ နိဒ္ဒေသေ-မာတိကာ၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ (မာတိကာကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ ပါဠိရပ်၌၊) ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာဝ-ကတိကာယ ဒေတိအစရှိသော မာတိကာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) **သီမာယ ဒေတိတိ** ဧတ္ထ-ဟူသော ဤမာတိကာ၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်၊) ခဏ္ဍသီမာ-ခဏ္ဍသိမ်လည်းကောင်း၊ ဥပစာရသီမာ-ဥပစာရသိမ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ စက္ကဝါဠသီမာ-စက္ကဝါဠသိမ် လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပန္နရဿ-တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော၊ သီမာ-သိမ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန။ ။[ပုဂ္ဂလ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော+အဓိဋ္ဌာန-တည်ရာရှိသော+ နယ-နည်း၊] အကြင်စကား၏တည်ရာသည် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထိုစကားကို “ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် နည်း”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤ၌“သီမာယ ဒါနံ”ဟု ပေးခြင်းကြိယာကို မဆိုဘဲ “သီမာယ ဒေတိ”ဟု ပေးတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသောကြောင့် “ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယ”ဟု ဆိုသည်၊ [ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ဝုတ္တန္တိ “သီမာယ ဒါနံ”န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တဗ္ဗေ “သီမာယ ဒေတိ”တိ အာဒိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

.ကထာ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၂၉၁

တတ္ထ-ထို သိမ်တို့တွင်၊ ခဏ္ဍသီမာ-ကို၊ သီမာကထာယံ-သီမာကထာ၌၊
 ဝုတ္တာဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဥပစာရသီမာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပရိက္ခိတ္တဿ-
 ကာရ်အပ်သော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ပရိက္ခေပေန-အကာအရံဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိတ္တဿ-မကာရ်အပ်သော၊ (ဝိဟာရဿ-၏၊)
 ပရိက္ခေပါရဟန္တာနေန-အကာအရံ ထိုက်ရာအရပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ-
 ပိုင်းခြားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အပိ စ-သည်သာမကသေး၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊
 ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနတော ဝါ-အမြဲ စည်းဝေးရာ အရပ်မှသော်လည်းကောင်း၊
 ပရိယန္တေ-ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌၊ ဌိတဘောဇနသာလတော ဝါ-တည်သော
 ဆွမ်းစားကျောင်းမှသော်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗဒ္ဓဝသနကအာဝါသတော ဝါ -
 အမြဲနေရာကျောင်းမှသော်လည်းကောင်း၊ ထာမမဇ္ဈမဿ-အားအစွမ်းဖြင့်
 အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဌိန္တံ လေဉ္စူပါတာနံ-ခဲနှစ်ကျ အရပ်
 တို့၏၊ အန္တော-အတွင်းကို၊ ဥပစာရသီမာ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊

အပိ စ ဝေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ပထမနည်းဝယ် ဥပစာရသီမာကို (အကာအရံ
 မရှိသော ကျောင်းတိုက်ဖြစ်လျှင်) ပရိက္ခေပါရဟန္တာနုဖြင့် ပိုင်းခြားရမည်ဟု ဆိုရာ၌
 “ပရိက္ခေပါရဟန္တာနု”ဟူသည် အစွန်ဆုံးကျောင်းမှ ခဲတစ်ကျ အရပ်တည်း၊ ထိုခဲကျရာ
 အရပ်အတွင်းသာ “ဥပစာရသီမာ”ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ အပိ စ တက်သော ဤနည်း၌
 ကား ပထမခဲတစ်ကျအပြင် ဒုတိယခဲတစ်ကျ အတွင်းကိုပါ ဥပစာရသီမာဟု ဆိုလိုသည်၊
 ဤနည်း၌ “ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာန”ဟူသည် “ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်ဆုံး၌ တည်ရှိသော
 အမြဲ စည်းဝေးရာအရပ်” တည်း၊ [ဤ “အပိ စ” တက်သော နည်းသည်
 အပရိက္ခိတ္တဝိဟာရအတွက် ဥပစာယူပုံ တစ်နည်းပြတည်း၊ ပရိက္ခိတ္တဝိဟာရအတွက်မှာ
 ပထမနည်း အတိုင်းသာ။]

ဋီကာ။ ။ပရိက္ခေပါရဟန္တာနေန ပရိစ္ဆိန္ဒာတိ ဣမိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ
 ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနာဒိတော ပဌမလေဉ္စူပါတဿ အန္တော ဥပစာရသီမာတိ ဒဿတိ၊
 ဣဒါနိ ဒုတိယလေဉ္စူပါတဿ အန္တောပိ ဥပစာရသီမာယေဝါတိ ဒဿတုံ အပိ
 စာတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနမ္ပိ ပါရိယန္တဂတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဘိက္ခုနိနံ
 အာရာမပ္ပဝေသနသေနာသနာပုစ္ဆာဒိ ပရိဝါသမာနတ္တာရောစန ဝဿန္တေဒ နိဿယ
 သေနာသနဂ္ဂါဟာဒိ ဝိဇာနန္တံ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဣမိဿာယေဝ ဥပစာရသီမာယ ဝေသန
 (ပရိက္ခိတ္တအတွက် ပရိက္ခေပ၏ အစွမ်းဖြင့် အပရိက္ခိတ္တအတွက် ဌေ လေဉ္စူပါတ၏
 အစွမ်းဖြင့်) ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သာ-ထို ဥပစာရသိမ်သည်။ အာဝါသေသု-ကျောင်းတို့သည်။ ဝဗုဇ္ဈေသု-
တိုးပွားကုန်လတ်သော်၊ ဝဗုတိ-တိုးပွား၏။ (အာဝါသေသု)၊ ပရိဟာယဇ္ဈေသု-
ဆုတ်ယုတ်ကုန်လတ်သော်၊ (လျော့ကုန်လတ်သော်)၊ ပရိဟာယတိ-ဆုတ်ယုတ်
၏။ (လျော့၏။)

ပန-ဝါဒန္တရ၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဘိက္ခုသုပိ-တို့သည်လည်း၊ ဝဗုဇ္ဈေသု-
ကုန်လတ်သော်၊ ဝဗုတိ-၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဟာရေ-၌၊
သန္နိပတိတဘိက္ခုဟိ-စည်းဝေးသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သန္တိ-တကွ၊ ဧကာဗဒ္ဓါ-
တစ်စပ်တည်း၊ စပ်ကုန်သည်။ ဟုတွာ-၍၊ ယောဇနသတမ္ပိ-ယူဇနာတစ်ရာ
တိုင်တိုင်လည်း၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ သဓေ နိသီဒန္တိ-အကယ်၍ ထိုင်ကုန်အံ့၊
(ဧဝံ သတိ)၊ ယောဇနသတမ္ပိ-ယူဇနာတစ်ရာတိုင်တိုင်လည်း၊ ဥပစာရသိမာဝ-
သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏အထံသို့၊ (ယူဇနာ
တစ်ရာတိုင်တိုင် အပြည့်ထိုင်၍ စည်းဝေးနေသော ရဟန်းအားလုံးတို့၏ အထံ
သို့) လာဘော-လာဘ်သည်၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-၏၊ သမာနသံဝါသအဝိပ္ပဝါသသီမာ
ဒ္ဓယမ္ပိ - သမာနသံဝါသသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ် နှစ်ပါးအပေါင်းကိုလည်း၊
ဝုတ္တမေဝ - သည်သာ၊ [ပိ ဖြင့် ခဏ္ဍသိမ်ကိုသာ ဆိုခဲ့သည် မဟုတ်သေး၊
သမာနသံဝါသသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်တို့ကိုလည်း ဆိုခဲ့ပြီဟု ပေါင်း။]

မဟာပစ္စရိယံ ဟေ၊ ဝုတ္တံ။ “ဘိက္ခုသုပိ”၌ “ပိ”ဖြင့် “အာဝါသေသု
ဝဗုဇ္ဈေသု”ဟူသော ရှေ့စကားကို ပေါင်း၊ အာဝါသ တိုးရုံသာမက ရဟန်းများ
တိုးလာလျှင်လည်း ဥပစာရသိမ် ကျယ်လာနိုင်သည်-ဟုလို၊ အာဝါသ မတိုးသော်လည်း
အစည်းအဝေး၌ ရဟန်းတွေချည်း ယူဇနာတစ်ရာတိုင်အောင် ပြည့်နေလျှင် ဥပစာရသိမ်
လည်း တိုး၍ ကျယ်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ဘိက္ခု တိုးပွားခြင်း၏ အကျိုးရ (ဥပစာရသိမ်
ကျယ်ပုံ)ကို ပြလိုသောကြောင့် “တသ္မာ”စသော ဖလဝါကျကို တက်သည်။

ဆက်ဦးအံ - “စည်းဝေး” ဟူရာ၌ သံဃာ့ အစည်းအဝေးကြီးသာမက
ဆွမ်းကြီးလောင်းဖို့ စီတန်း၍ စည်းဝေးနေလျှင်လည်း အစည်းအဝေးပင်တည်း၊ ငို
စည်းဝေးသော ရဟန်းများသည် အာဂန္တုက ဖြစ်စေကာမူ ဥပစာရသိမ်တွင်းရှိ
သံဃာအား လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းကို ဝေရာ၌ ထို ရဟန်းအားလုံးပင် ရသည်။

☐ လာဘသီမာ နာမ - မည်သည်ကို၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန - သည်၊ နေဝ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ- ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်တို့သည်၊ န ထပိတာ-ထားအပ်သည်လည်း မဟုတ်၊ အပိ စ-အဟုတ်ကား၊ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ-မင်း၊ မင်း၏အမတ်တို့သည်၊ ဝိဟာရ-ကျောင်းတိုက်ကို၊ ကာရေတွာ-စေပြီး၍၊ ဂါဝုတံ ဝါ-တစ်ဂါဝုတ် အရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အမှယောဇနံ ဝါ-ယူဇနာဝက် အရပ်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ယောဇနံ ဝါ-တစ်ယူဇနာ အရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမန္တတော-ကျောင်းတိုက်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ အယံ-ဤအပိုင်းအခြားသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ လာဘသီမာ- လာဘသီမိတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နာမလိခိတကေ-နာမည်ကို ရေးသားရာ ဖြစ် ကုန်သော၊ (ရေးအပ်သော နာမည်ရှိကုန်သော၊) ထဗ္ဗေ-တိုင်တို့ကို၊ နိဓဏိတွာ- တူးစိုက်၍၊ ယံ-အကြင် ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ ဧတ္ထန္တရေ-ဤ အပိုင်းအခြား၏ အတွင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဝိဟာရဿ-အား၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သီမံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ထပေန္တိ-ထားကြကုန်၏၊ အယံ-ဤ အပိုင်းအခြား သည်၊ လာဘသီမာ နာမ-မည်၏။

ဂါမ ယေ၊ ဥဒကုက္ကေပသီမာပိ-ဂါမသီမံ ယေ၊ ဥဒကုက္ကေပသီမံတို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာဇေ-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ (သီမာကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊)

လာဘသီမာ။ ။လာဘာယ + ထပိတာ + သီမာ လာဘသီမာ = လာဘ် အကျိုးငှာ ထားအပ်သော သီမံ၊ ထို တစ်ဂါဝုတ် စသည် ပိုင်းခြားအပ်သော အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ ဝတ္ထုကံ မြေ၊ ဥယျာဉ်၊ မြဲ စသည်မှ ထွက်သော ပစ္စည်းသည် ထို ကျောင်းတိုက်နှင့်သာ ဆိုင်၏၊ [နာမံ + လိခိတံ ယေသန္တိ နာမလိခိတကာ၊ တစ်နည်း၊ လိခိယတိ ဧတေသုတိ လိခိတာ၊ နာမဿ + လိခိတာ နာမလိခိတကာ (ထဗ္ဗာ)။]

နေပဒသီမာ နာမ-နေပဒသီမံမည်သည်၊ (နေပုဒ်၏အပိုင်းအခြားမည်သည်၊) ကာသိကောသလရဋ္ဌာဒီန-ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း အစရှိသော တိုင်းကြီးတို့၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဗဟု-ကုန်သော၊ နေပဒါ-နေပုဒ်တို့သည်၊ (နယ်တို့သည်၊) ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို နေပုဒ်တို့တွင်၊ ဧကေကော-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ နေပဒပရိစ္ဆေဒေါ-နေပုဒ်အပိုင်းအခြားတည်း၊ ရဋ္ဌသီမာ နာမ-မည်သည်၊ (တိုင်း၏ အပိုင်းအခြား မည်သည်၊) ကာသိကောသလာဒိရဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ-ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း အစရှိသော တိုင်းကြီးတို့၏ အပိုင်းအခြားတည်း၊ ရဋ္ဌသီမာ နာမ - မည်သည်၊ (တိုင်းပြည်၏ အပိုင်းအခြားမည်သည်၊) စောဠဘောဂါ-စောဠမင်း၏ သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော တိုင်းပြည်၊ ကေရဠဘောဂါ-ကေရဠမင်း၏ သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော တိုင်းပြည်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧကေကဿ-တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော၊ ရညော-၏၊ အာဏာပဝတ္တိဌာနံ-အာဏာ၏ ဖြစ်ရာအရပ်တည်း၊ ဒီပသီမာ နာမ-မည်သည်၊ (ကျွန်း၏ အပိုင်းအခြား မည်သည်၊) သမုဒ္ဒန္တေန-သမုဒ္ဒရာ၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ-ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ မဟာဒီပါ စ-ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အန္တရာ ဒီပါ စ-ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတို့၏ အကြား၌ ဖြစ်သော ကျွန်းငယ်တို့သည်လည်းကောင်းတည်း၊ စက္ကဝါဠသီမာ နာမ-စက္ကဝါဠသီမံမည်သည်၊ (စကြဝဠာ၏ အပိုင်းအခြား မည်သည်၊) စက္ကဝါဠပဗ္ဗတေနဝ-စကြဝဠာတောင်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ-ပိုင်းခြားအပ်သော အပိုင်းအခြားတည်း။

နေပဒသီမာ ဣ၊ ပရိစ္ဆေဒေါ။ ။ “နေပဒပရိစ္ဆေဒေါ”၏ နောက်၌ “နေပဒသီမာ”ဟု ပါဠိတစ်မျိုး တွေ့ရ၏။ “နေပဒသီမာ နာမ”က “သီမာ နာမ”နှင့် “နေပဒပရိစ္ဆေဒေါ”သည် အနက် အရတူဖြစ်သောကြောင့် နောက်ထပ် နေပဒသီမာ တစ်ပုဒ် ပါဠိငယ် မလိုတော့၊ နောက်၌ “ရဋ္ဌသီမာ နာမ ဣ၊ ရဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ”ဟူသော စာသွားကို ထောက်ပါ၊ [“ကာသိကောသလာဒီန-တို့၏၊ အန္တော ဗဟု နေပဒါ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ ဧကေကော-သော၊ နေပဒပရိစ္ဆေဒေါ-သည်၊ နေပဒသီမာ နာမ-မည်၏” ဤသို့ ရှေ့ပြန် လှည့်၍လည်း စပ်နိုင်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ တချို့နေရာ၌ တိုင်းကြီးတစ်ခုလုံးကိုပင် “ကောသလေသုနေပဒေ” စသည်ဖြင့် “နေပဒ”ဟု ခေါ်ထား၏၊ ဤနေရာ၌ကား ထို တိုင်းကြီးများတွင် ပါဝင်သော မြို့နယ်ကလေးများကိုသာ “နေပဒ”ဟု ခေါ်ထားသည်၊ ဥပမာ မန္တလေးတိုင်းတွင် ပါဝင်သော မြို့နယ်အသီးသီးရှိရာ မန္တလေးကို “တိုင်း”ဟု ခေါ်၍ ကျောက်ဆည်နယ်စသော မြို့နယ်များကို “နေပဒ-နယ်”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။

စေ-ဤသို့လျှင်၊ တောသု သီမာသု-ဤသိမ်တို့တွင်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊
 ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကမ္မေန-ကံကြောင့်၊ သန္နိပတိတံ-စည်းဝေးနေ
 သော၊ သံဃ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဧတ္ထေဝ သီမာယ-ဤ သိမ်၌သာ၊ သံဃဿ-
 အား၊ ဒေမိ-လှူပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ယာဝတိကာ-
 အကြင်မျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အန္တောဓဏ္ဍသီမဂတာ-
 ခဏ္ဍသိမ်၏ အတွင်း၌ ရောက်နေကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေတဗ္ဗ-ဝေဖန်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံယေဝ-
 ထို ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့သာ)၊ တံ-ထို သင်္ကန်းစသော ဝတ္ထုသည်၊
 ပါပုဏ္ဏာတိ၊ အညေသံ-အခြားကုန်သော၊ သီမန္တရိကာယ ဝါ-သီမန္တရိက၌
 သော်လည်းကောင်း၊ ဥပစာရသီမာယ ဝါ-ဥပစာရသိမ်၌သော်လည်းကောင်း၊
 ဌိတာနမ္မိ-တည်နေသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)လည်း၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-
 ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊ ဌိတေ-တည်သော၊ ရက္ခေ ဝါ-သစ်ပင်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ ပဗ္ဗတေ ဝါ-တောင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတဿ-တည်သော
 ရဟန်း၏(အထံသို့)လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပထဝီဝေမဇ္ဈဂတဿ
 ဝါ-မြေကြီး၏ အလယ်၌ ရောက်နေသော ရဟန်း၏(အထံသို့)လည်းကောင်း၊
 ပါပုဏ္ဏာတိယေဝ-သည်သာ။

ပန-ကား၊ ဣမိဿာ ဥပစာရသီမာယ-၌၊(ဌိတဿ)၊ သံဃဿ-အား၊
 ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊
 ခဏ္ဍသီမာသီမန္တရိကာသု-ခဏ္ဍသိမ်၊ သီမန္တရိကတို့၌၊ ဌိတာနမ္မိ-တည်သော
 ရဟန်း၏ (အထံသို့)လည်း၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-ကား၊ သမာနသံဝါသသီမာယ-
 အား၊ [တစ်နည်း၊ သမာနသံဝါသသီမာယ-၌၊ ဌိတဿ သံဃဿ-အား၊]
 ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ-၍၊ ဒိန္နံ-သည်၊ ခဏ္ဍသီမာသီမန္တရိကာသု-တို့၌၊ ဌိတာန-
 တို့၏(အထံသို့)၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ၊ အဝိပ္ပဝါသလာဘသီမာသု-တို့၌၊ (ဌိတဿ
 သံဃဿ)၊ ဒိန္နံ-သည်၊ တာသု သီမာသု-ထို အဝိပ္ပဝါသသိမ်၊ လာဘသိမ်တို့၌၊

အဝိပ္ပဝါသသိမ်နှင့် သမာနသံဝါသသိမ်အား လှူရာ၌ ထူးပုံ။ ။သုံးယူနောလောက်
 ကျယ်သောသိမ်၌ “သမာနသံဝါသသိမ်အား လှူပါ၏” ဟု လျှောက်လျှင် ထိုသိမ်တွင်း၌
 ရွာပါနေမှု ထိုရွာတွင်း၌နေသော ရဟန်းတို့လည်းရ၏၊ “အဝိပ္ပဝါသသိမ်အား လှူပါ၏”
 ဟု လျှောက်လျှင်ကား “ဌပေတွာ ဂါမဉ္ဇ ဂါမုပစာရဉ္ဇ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အဝိပ္ပဝါသ
 သိမ်က ရွာ၌ မပြန့်ရကား ရွာတွင်း၌နေသော ရဟန်းတို့ မရနိုင်၊- ဌိကာ။

အန္တောဂတာနံ-အတွင်း၌ ရောက်သော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဂါမသီမာဒီသု-ဂါမသိမ် အစရှိသည်တို့၌၊ (ဌိတဿ သံဃဿ)၊ ဒိန္နံ-သည်၊ တာသံ သီမာနံ-ထို ဂါမသိမ် အစရှိသည်တို့၏၊ အပ္ပန္နရေ-အတွင်း၌၊ ဗဒ္ဒသီမာယ-ဗဒ္ဒသိမ်၌၊ ဌိတာနမ္ပိ-တို့၏(အထံသို့)လည်း၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ အပ္ပန္နရ သီမာဥဒကုက္ကေပသီမာသု-တို့၌၊ (ဌိတဿ သံဃဿ)၊ ဒိန္နံ၊ တတ္ထ-ထို အပ္ပန္နရသိမ်၊ ဥဒကုက္ကေပသိမ်တို့၌၊ [အချို့စာအုပ်၌ “တတ္ထ တတ္ထ”ဟု ရှိ၏၊] အန္တောဂတာနံယေဝ-တို့၏(အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဇနပဒ ပေ၊ စက္ကဝါဠ သီမာသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဂါမသီမာဒီသု-အစရှိသည်တို့၌၊ ဝုတ္တသဒိဿာယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော- သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ ဌိတော-တည်သော ဒါယကာသည်၊ တမ္ပပဏ္ဍိဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ သံဃဿ-အား၊ ဒမ္ပိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တမ္ပပဏ္ဍိဒီပတော-မှ၊ ဧကောပိ- တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏အတွက်၊ ဂဏှိတု-ငှာ၊ (ယူခွင့်ကို) လဘတိ၊ တတြေဝ-ထို ဇမ္ဗုဒိပ်၌ပင်၊ ဧကော-သော၊ သဘာဂဘိက္ခု-သဘောတူသော ရဟန်းသည်၊ (သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ အချို့သော ရဟန်းနှင့် သဘောတူသော သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းသည်၊) သဘာဂါနံ-သဘောတူသော သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ ရဟန်းတို့၏၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ သစေပိ ဂဏှာတိ-အကယ်၍မူလည်း ယူအံ၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ န ဝါရေတဗ္ဗော-မတားမြစ်ထိုက်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-စွာ၊ (မည်သည့် သိမ်ဟု မသိသော ဒါယကာမှ ရှေးဦးစွာ၊) ယော-အကြင် ဒါယကာသည်၊ သိမ်-ကို၊ ပရာမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဒေတိ-၏၊ တဿ-ထို ဒါယကာ၏၊ ဒါနေ-လှူခြင်း၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

[မည်သည့်သိမ်ဟု သိသော ဒါယကာ၏ သိမ်နာမည်ကို သုံးသပ်၍ လှူပုံမှတစ်ပါး မည်သည့်သိမ်ဟု မသိသော ဒါယကာ၏ သိမ်နာမည်ကို မသုံးသပ်ဘဲ လှူပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ယော ပန”သည်ကို မိန့်၊]

ပန-ကား၊ ယော-အကြင် ဒါယကာသည်၊ အသုကသီမာယာတိ-ထို မည်သော သိမ်၌ဟူ၍၊ ဝုတ္တု-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ (နားမလည်၊) ဧကဝလံ- နာမည်အထူးကို သုံးသပ်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊ သီမာတိ ဝစနမတ္တမေဝ-

သိမ်ဟူသော စကားမျှကိုသာ၊ ဇာနန္ဒော-သိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟာရ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သီမာယ-အား၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သီမဋ္ဌကသံဃဿ-သိမ်၌ တည်သော သံဃာအား၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏတိ-လျှောက်၏၊ သော-ထို ဒါယကာကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးထိုက်၏၊ (ကိ?)၊ သီမာ နာမ-မည်သည်၊ ဗဟုဝိဇာ-များသော အပြားရှိ၏၊ ကတရသိမံ-အဘယ်သိမ်ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဘဏသိ-လျှောက်သနည်း?၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ သော-ထို ဒါယကာသည်၊) သဇေ ဝဒတိ-အံ၊ (ကိ?)၊ အဟံ-သည်၊ အသုက သီမာတိ-ထို မည်သော သိမ်ဟူ၍၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ၊ သီမဋ္ဌကသံဃော-သည်၊ ဘာဇေတွာ-၍၊ ဂဏှာတု-ယူတော်မူပါ၊ ဣတိ (သဇေ ဝဒတိ၊ ဧဝံ သတိ၊) ကတရသီမာယ-အဘယ်သိမ် ၌၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ထိုက်သနည်း?၊ မဟာသီဝတ္ထေရော-မဟာသီဝထေရ် သည်၊ အာဟ ကိရ-မိန့်တော်မူသတတ်၊ (ကိ?)၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာယ-၌၊ (မဟာသိမ်၌၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ၊) ဣတိ (အာဟ ကိရ)။

တတော-ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထို မဟာသီဝထေရ်ကို၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ?)၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာ နာမ-မည်သည်၊ တိယောဇနာပိ-သုံးယူဇနာ ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်၊ တိယောဇနေ-သုံးယူဇနာ၌၊ ဌိတာ-တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ လာဘံ-ကို၊ ဂဏှိဿန္တိ-ယူပါကုန်လတ္တံ့၊ တိယောဇနေ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အာဂန္တုကဝတ္တံ-အာဂန္တုကဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ-ဖြည့်ကျင့်၍၊ အာရာမံ-ကျောင်းတိုက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဝိသိတဗ္ဗံ-ဝင်ထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ ဂမိကော-ခရီးသွားမည့် ရဟန်းသည်၊ တိယောဇနံ-သုံးယူဇနာ အရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်ပြီး၍၊ (ရောက်ပြီးမှ၊) သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာကို၊ အာပုစ္ဆိဿတိ-ပန်ပြောရပါလတ္တံ့၊ နိဿယပဋိပန္နဿ-နိဿရည်းဖြင့် နေရသော ရဟန်း၏၊ (နိဿရည်းယူနေသော ရဟန်း၏၊) တိယောဇနာတိက္ကမေ-သုံးယူဇနာကို လွန်ရာအခါ၌၊ (လွန်ရာအခါကျမှ၊) နိဿယော-နိဿရည်းသည်၊ ပဋိပ္ပဿန္တိဿတိ-ငြိမ်းပါလတ္တံ့၊ ပါရိဝါသိကေန-ပါရိဝါသ ဆောက်တည်သော ရဟန်းသည်၊ တိယောဇနံ-ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ အရဏံ-အရဏ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ-တက်စေထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ တိယောဇနေ-၌၊ ဌတွာ-၍၊ အာရာမပုဝေသနံ-အာရာမသို့ ဝင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ပန်ပြောထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ သဗ္ဗံ-သော၊

သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-သော၊ ဧတံ-ဤလာဘ်ကို ယူခြင်းအစရှိသည်သည်၊ ဥပစာရ သီမာယ-ဥပစာရသိမ်၏၊ ပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ-အပိုင်းအခြား၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်ပါ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပစာရသီမာယမေဝ-၌သာ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ထိုက်ပါ၏၊ ဣတိ (အာဟံသု)။

ကတိကာယာတိ-ကား၊ သမာနလာဘကတိကာယ-တူသော လာဘ်ရှိ အောင် ပြုအပ်သော ကတိကဝတ်အား၊ (“ဒေတီ”၌ စပ်၊) တောနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ သမ္ပဟုလာ ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ တတြ-ထို “ကတိကာယ ဒေတီ”ဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတိကာ-ကတိကဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ - ပြုထိုက်၏၊ ဧကသ္မိံ - သော၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၌၊ သန္တိပတိတေဟိ-စည်းစေးကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ (သာဝေတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ယံ ဝိဟာရံ-အကြင် ကျောင်းတိုက်ကို၊ သင်္ဂဏိတုကာမာ-ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမာနလာဘံ-တူသော လာဘ်ရှိသည်ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကုန်၏၊ တဿ-ထို ကျောင်းတိုက်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အသုကော နာမ-ထိုမည်သော၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ ပေါရာဏ ကော-ရှေး၌ ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဓိဝုတ္တော-ဘုရားရှင် သည် သီတင်းသုံးတော်မူအပ်ပြီ၊ (ဘုရားရှင်သည် သီတင်းသုံးတော်မူဖူးပြီ၊) ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပလာဘော-နည်းသော လာဘ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ တံ ဝိဟာရံ-ကို၊ ဣမိနာ ဝိဟာရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဧကလာဘံ-တူသောလာဘ်ရှိသည်ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သံဃဿ-အား၊

သဗ္ဗမေတံ။ ။လာဘ်ရသော နေရာနှင့် အာဂန္တုကဝတ် စသည် ပြုရာတို့ သဘောတူ ဖြစ်သောကြောင့် လာဘ်ဝေရာက အဝိပ္ပဝါသသိမ် (မဟာသိမ်) ဖြစ်နေလျှင် ထို အလုံးစုံသော ဝတ်များကို သုံးယူနာလောက်က ပြုရလိမ့်မည်ဟု လျှောက်ကြသည်၊ ထိုစကားကို ကြားရသောအခါ မဟာသီဝထေရ်လည်း ဥပစာရသိမ်၌သာ ဝေဖန်ဖို့ရန် သဘောတူတော်မူသည်။

သမာနလာဘကတိယာယ။ ။သမာနော+လာဘော ယေသန္တိ သမာနလာဘာ၊ သမာနလာဘာယ-တူသော လာဘ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ+ကာတာ+ကတိကာ-ကတိကဝတ်တည်း၊ သမာနလာဘကတိကာ-ဝတ်။

ရုက္ခတိ-နှစ်သက်အပ်ပါ၏လော၊ ဣတိ-သို့၊ တိက္ခတ္တံ-သုံးကြိမ်၊ သာဝေတဗ္ဗ-
 ကြားသိစေထိုက်၏၊ [**"တံ ဝိဟာရံ ယေ၊ ရုက္ခတိ"** ဟူသော စကားကို မည်သည့်
 ဘာသာဖြင့်မဆို ပြောနိုင်သည်။] ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ကြားသိစေခြင်းဖြင့်၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ-၌၊ နိသိန္နောပိ-နေသော ရဟန်းသည်
 လည်း၊ ဣဓ-ဤကျောင်းတိုက်၌၊ နိသိန္နောဝ-နေသည်မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊
 [လာဘ်အတူ ရသောကြောင့် ထို ကျောင်းတိုက်၌ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း
 ဤ ကျောင်းတိုက်၌ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်တော့သည်-ဟုလို၊] တသ္မိံ
 ဝိဟာရေပိ-၌လည်း၊ သံဃေန-သည်၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗ-
 ပြုထိုက်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဣဓ-
 ဤ ကျောင်းတိုက်၌၊ နိသိန္နောပိ-သည်လည်း၊ တသ္မိံ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊
 နိသိန္နောဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော ကျောင်းတိုက်၌၊
 လာဘော- ကို၊ ဘာဇိယမာနေ- ဝေဖန်အပ်သော်၊ ဣတရသ္မိံ- အခြား
 ကျောင်းတိုက်၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ရဟန်း၏၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ ဂဟေတုံ-
 ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကေန-တစ်ခုသော၊ ဝိဟာရေန-
 နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- ကွ၊ ဗဟူပိ- ဖြစ်ကုန်သော၊ အာဝါသာ- ကျောင်းတိုက်တို့ကို၊
 ဧကလာဘာ-တူသော လာဘ်ရှိသည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုနိုင်ကုန်၏။

ဘိက္ခာပညတ္တိယာတိ-ကား၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ဒါယကာ၏၊
 ပရိစ္စာဂပညာပနဋ္ဌာနေ-စွန့်ကြဲအပ်သော ဆွမ်းစသည်ကို ဝတ်တည်ထားရာ
 အရပ်၌၊ (ဒေတိ)၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ ယတ္ထ ယေ၊ ကရိယန္တိတိ-ဟူ၍၊
 (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ တဿ-ထို **"ယတ္ထ သံဃဿ"** အစရှိသော ပါဠိရပ်၏၊
 အတ္ထော- ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ-၌၊ ဣမဿ စိဝရ
 ဒါယကဿ-ဤ သင်္ကန်း ဒါယကာ၏၊ သန္တကံ-သော၊ သံဃဿ-ဖို့၊
 ပါကဝတ္တံ ဝါ - ချက်အပ်သော ဆွမ်းဝတ်သည်မူလည်း၊ ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏၊

ဘိက္ခာပညတ္တိယာ။ ။ပညပိယတိ (ပဋ္ဌပိယတိ) ဧတ္တာတိ ပညတ္တိ၊ ဘိက္ခာယ+
 ပညတ္တိ ဘိက္ခာပညတ္တိ-အမြဲ ဆွမ်းဝတ်တည်ထားအပ်ရာ ကျောင်းတိုက်၊ ဆွမ်းဝတ်ကို
 ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်ပြောသည်၊ ကျောင်းဆောက်ထားရာ ဌာန၊ အမြဲ
 ဆေးပစ္စည်း ထောက်ပံ့ထားရာ ဌာန စသည်တို့ကိုလည်း **"ဘိက္ခာပညတ္တိ"**၌ သွင်းယူပါ။

[ဆွမ်းဝတ်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ ဆိုသည်။ အမြဲ ဆန်ထောက်
နေခြင်း စသည်ကိုလည်း **"ပါကဝတ္ထ"**၌ သွင်းယူပါ။ ပါကဝတ္ထန္တိ နိဗ္ဗဒါနံ၊-
ဝိမတိ၊] ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝါ-၌မူလည်း၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော
ဒါယကာ၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဂေဟေ-
အိမ်၌၊ ဘောဇေတိ-ဆွမ်းကျွေး၏၊ ယတ္ထ ဝါ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌လည်း၊
အနေန- ဤ သင်္ကန်းဒါယကာသည်၊ အာဝါသော ဝါ- ကျောင်းကိုမူလည်း၊
ကာရိတော-ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ ဝါ-သလာကဘတ်
အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ နိဗ္ဗဒါနံ-အမြဲ ဖွဲ့စပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ (အမြဲ ဝတ်တည်
ထားအပ်ကုန်ပြီ၊) [**"ယသ္မိံ ဝါ ဝိဟာရေ၊ ယတ္ထ ဝါ"**ဟု ဝိကပ်တစ်တွဲ
ပြု၍ **"အာဝါသော ဝါ၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ ဝါ"**ဟု ဝိကပ်တစ်တွဲ ပြုပါ။]
ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယေန-အကြင် သင်္ကန်းဒါယကာသည်၊
သကလောပိ-သော၊ ဝိဟာရေ-ကို၊ ပတိဋ္ဌာပိတော-တည်စေအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-
ထိုသင်္ကန်းဒါယကာ၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-ခုဝကာရရှိ၏ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-
မရှိတော့၊ ဣမေ-ဤပါကဝတ္ထအစရှိသော အမြဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုတို့သည်၊
ခုဝကာရာ နာမ-ရတို့ မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို သင်္ကန်းဒါယကာ
သည်၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ မယု-၏၊ ခုဝကာရာ-အမြဲ ပြုအပ်သော
ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရိယန္တိ-ပြုအပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက် ၌၊ ဒမ္မိ-
လှူပါ၏၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-၌၊ ဒေထ-လှူပါကုန်၊ ဣတိ
ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဘဏတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
ဗဟူသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ ခုဝကာရာ-တို့သည်၊ စေပိ ဟောန္တိ-

ခုဝကာရာ။ ။ကရိယန္တေတိ ကာရာ၊ ခုဝ+ကာရာ ခုဝကာရာ-ဆွမ်းဝတ်၊
ကွမ်းဝတ်၊ လက်ဖက်ဝတ်မှ စ၍ အမြဲ ကျောင်းဆောက်ထားခြင်း၊ မိမိက စ၍
တည်ထားအပ်သော ကျောင်းတိုက်၊ ဤသို့ အမြဲ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုများကို
"ခုဝကာရာ"ဟု ခေါ်သည်။ [ယောနော၌ကား ပါကဝတ္ထ စသည်ကို အရမကောက်ဘဲ
ပါကဝတ် စသည်တို့၏ဖြစ်ရာ ကျောင်းတိုက်ဌာနကို **"ခုဝကာရာ"** အရကောက်လေ
သည်။ ဣမေဟိ ပါကဝတ္ထဿ ဝတ္ထနဌာနာဒယော ဝိဟာရာ၊ ခုဝေန+ ကရိယန္တိတိ
ခုဝကာရာ၊ ဝိဟာရာ၊] ဤစကားကို **"ယတ္ထ ခုဝကာရာ ကရိယန္တိ-အကြင် ကျောင်းတိုက်
၌ ခုဝကာရတို့ကို ပြုအပ်ကုန်၏"**ဟူသော ပါဠိတော်စကားဖြင့် စဉ်းစားပါ။

အကယ်၍မူလည်း ရှိစေကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ ဒိန္နမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဗဟုတရု-သာ၍ များကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တေဟိ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (ဒါယကာ၏ အလျှောက်ခံရသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဝတ္တဗွံ-ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိ?)၊ တုမှာကံ-သင် ဒါယကာတို့၏၊ ဓုဝကာရေ-အမြဲ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုရှိရာ ကျောင်း၌၊ ဝါ- တွင်၊ [ဤနေရာ၌ ဓုဝကာရ အရ ကျောင်းကို အရကောက်မှ သင့်မည်၊] ဧကတ္ထ-တစ်ခုသော ကျောင်း၌၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဗဟု- များကုန်၏၊ ဧကတ္ထ- ၌၊ (ဘိက္ခု)၊ အပ္ပကာ-နည်းကုန်၏၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝတ္တဗွံ)၊ ဘိက္ခုဂဏနာယ - ရဟန်းတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဂဏှထ-ယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တဏှာ-ထို လျှောက်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်၍၊ ဂဏှိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ဝတ္ထဘောသဇ္ဇာဒိ-အဝတ်၊ ဆေး အစရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ အပ္ပကမ္ပိ-အနည်းငယ်ကိုလည်း၊ သုခေန-လွယ်ကူ သဖြင့်၊ ဘာဇိယတိ-ဝေဖန်အပ်၏၊ (ဝေဖန်နိုင်၏၊ ဖြတ်၍၊ ခွဲခြမ်း၍ ဝေဖန်လို့ ဖြစ်၏၊) ပန-ကား၊ မဇ္ဈော ဝါ-ညောင်စောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋကံ ဝါ-အင်းပျဉ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုတည်းသည်သာ၊ ယဒိ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံ-ထို ဒါယကာကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးမြန်း၍၊ ယဿ ဝိဟာရဿ ဝါ - အကြင် ကျောင်းတိုက်ဖို့သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဝိဟာရေပိ-တစ်ခုသော ကျောင်းတိုက်၌လည်း၊ ယဿ သေနာသနဿ ဝါ-အကြင် ကျောင်းဖို့သော်လည်းကောင်း၊ သော-ထို ဒါယကာသည်၊ ဝိစာရေတိ-စီမံ၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ (ထိုကျောင်း၌) ဒါတဗွံ-ပေးရာ၏၊ အသုကဘိက္ခု-ထို မည်သော ရဟန်းသည်၊ ဂဏှာတု-ယူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ ဂဏှိတုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ။

မယုံ-၏၊ ဓုဝကာရေ-၌၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ အဝိစာရေတွာဝ-မစီမံမူ၍သာ၊ အထ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊

သံဃဿာပိ-အားလည်း၊ ဝိစာရေတု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ [**"ဝိစာရေတု ဝဋ္ဋတိ"** အရ စီမံပုံကို ပြလို၍ **"ဧဝံ ပန"** စသည်ကို မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သံဃေန-သည်၊) ဝိစာရေတု-စီမံထိုက်၏။ (ကိ?)၊ သံဃတ္ထေရဿ-၏။ ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာကျောင်း၌၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗ-ရာ၏။ တဿ-ထို သံဃာ့ထေရ်၏။ သေနာသနံ-အိပ်ရာနေရာသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ယတ္ထ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌၊ (သေနာသနံ)၊ နပ္ပဟောတိ-မလောက်၊ တတ္ထ-၌၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏။ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မယံ-တပည့်တော်၏။ ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာကျောင်း၌၊ သေနာသနပရိဘောဂဘဏ္ဍံ-ကျောင်းအသုံးအဆောင် ဘဏ္ဍာသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်း၌၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏။ (**"ဣတိ ဝိစာရေတု"** ဟု ပြန်လှည့်။)

သံဃဿ ဒေတီတိ-ကား၊ ဝိဟာရ်-သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဣမာနိ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒမ္မိ-၏။ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ **သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတောနာတိ-ကား၊** ဥပစာရသီမာယ-ဥပစာရသီမံ၌၊ ဌိတေန-တည်သော၊ သံဃေန-သည်၊ ဃဏှိ-ခေါင်းလောင်း စသည်ကို၊ ပဟရိတွာ-တီးခတ်ပြီး၍၊ ကာလံ-သင်္ကန်းဝေချိန်ကို၊ ယောသေတွာ-ကြွေးကြော်ပြီး၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏။ [ကထိန်အာနိသင် ရရာခေတ် မဟုတ်သော ကာလ၌ လှူသောကြောင့် သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတသံဃာက ဝေယူရသည်၊] သိမဋ္ဌဿ-ဥပစာရသီမံ အတွင်း၌ တည်သော၊ အသမ္ပတ္တဿာပိ-မရောက်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊ (ဝေစ ဝေရာသို့ မရောက်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊) ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ ဂဏုန္တော-ယူသော ရဟန်းကို၊ န ဝါရေတဗ္ဗော-မတားမြစ်ထိုက်၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ မဟာ-ကျယ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ထေရာသနတော-ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝတ္ထေသု-သင်္ကန်းလျာအဝတ်တို့ကို၊ ဒိယမာနေသု-ပေးဝေအပ်ကုန်စဉ်၊ အလသဇာတိကာ-ပျင်းသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန် သော၊ မဟာထေရာ-ဝါနံဆယ်ကျော်ပြီး ထေရ်ကြီးတို့သည်၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ အာဂစ္ဆန္တိ-ရောက်လာကုန်အံ့၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဝိသတိဝဿာန-ဝါ နှစ်ဆယ်ရသော ထေရ်တို့အား၊ ဒိယျတိ-ပေးဝေအပ်ပါ၏၊ (ပေးဝေနေပါ၏၊) တုမှာကံ-ဝါနံဆယ် ကျော်ပြီးသော အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဌိတိကာ-တည်စဉ်သည်၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်သွားပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊ ဌိတိကံ-ကို၊ ဌပေတွာ-ရပ်ထား၍၊ တေသံ-ထိုထေရ်ကြီးတို့အား၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-မှ၊

ဌိတိကာယ-တည်ကြောင်း အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ ဌိတိကာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အသုကဝိဟာရေ-ထိုမည်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ပဟုံ-စွာ၊ စီဝရံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ယောဇနန္တရိက ဝိဟာရတောပိ-တစ်ယူဇနာ ကွာခြားသော ကျောင်းတိုက်မှလည်း၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်အံ့၊ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာ ရောက်လာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဌိတဋ္ဌာနတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ (တည်ရာအစဉ်မှ၊) ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အသမ္ပတ္တာနမ္ပိ-မရောက်လာသေးကုန်သော်လည်း၊ (ဝေဓု ဝေရာသို့ မရောက်လာသေးကုန်သော်လည်း၊) ဥပစာရသီမံ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌာနံ-ဝင်ပြီးသော ရဟန်းတို့ဖို့၊ အန္တေဝါသိကာဒိသု-အန္တေဝါသိက အစရှိသူတို့သည်၊ ဂဏှန္တေသု-ကိုယ်စားယူကုန်လတ်သော်၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးထိုက်သည်သာ၊ ဥပစာရသီမာယ-၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတာနံ-တည်သော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ (အန္တေဝါသိက စသူတို့က ပြောကုန်အံ့၊) န ဒါတဗ္ဗံ-မပေးထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဥပစာရသီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တဟိ-သက်ရောက်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ ဧကာဗဒ္ဓါ-တစ်စပ်တည်း စပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိဟာရဒ္ဓါရေ ဝါ-ကျောင်းတိုက်၏ တံခါး၌သော် လည်းကောင်း၊ အန္တေဝိဟာရေယေဝ ဝါ-ကျောင်းတိုက်တွင်း၌သာလျှင်လည်း ကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပရိသဝသေန-ပရိသတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သီမာ-ဥပစာရသီမံသည်၊ ဝဗ္ဗိတာ နာမ-တိုးပွားသည် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ သံဃနဝကဿ-သံဃနောရဟန်းအား၊

☞

ပရိသဝသေန သီမာ။ ။တောင်ဘက်ကျောင်းတိုက်၌ သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တွေ ဝေစရာ များစွာရှိ၏ဟု ကြားသောကြောင့် မြောက်ဘက်ကျောင်းတိုက်က ရဟန်းများ သည် သင်္ကန်းဝေချိန်ကို မှန်း၍ လာနေကြရာ သင်္ကန်း ဝေသော နေရာနှင့် ထို မြောက်ဘက်ကျောင်းတိုက်က သံဃာများ တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်၊ ထိုသို့ ဖြစ်နေရာ၌ အချို့ရဟန်းများသည် သူတို့ ကျောင်းတိုက်၏ တံခါးပေါက်မှာ ရှိနေသေး၍ တစ်ချို့က ကျောင်းတိုက်အတွင်းမှာပင် ရှိနေသေးစေကာမူ ထေရ်စဉ်ဝါစဉ် ရောက်လာ သောအခါ ထို ရဟန်းများအတွက် အစားယူမည့်သူရှိက ပေးရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း? သံဃာချင်း ဆက်နေသည့်အတွက် တောင်ဘက်ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာသည် မြောက်ဘက် ကျောင်းတိုက်တွင်းတိုင်အောင် ကျယ်ပြန့်သွားသောကြောင့်တည်း။

(ဝေဓ ယူဖို့ရန် လာသော သံဃာတို့တွင် အငယ်ဆုံး ရဟန်းအား၊) ဒိန္နေဝိ-
ပေးအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ပစ္စာ-မှ၊ အာဂတာနံ-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့
အား၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-သည်သာ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဒုတိယဘာဂ-ဒုတိယအဖို့သည်၊
ထေရာသနံ-ထေရ်ကြီး၏ နေရာသို့၊ အာရဋ္ဌေ-တက်ရောက်ပြီးလတ်သော်၊
အာဂတာနံ-နောက်မှ ရောက်လာသော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပဌမဘာဂေါ-
သည်၊ န ပါပုဏာတိ၊ ဒုတိယဘာဂတော-မှ၊ ဝဿဂ္ဂေန-ဝါ အပိုင်းအခြား
အားဖြင့်၊ (ဝါစဉ်အားဖြင့်) ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏။

ဧကသ္မိ-သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဒသ-တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊
ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဒသ-ဆယ်ထည်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-
သင်္ကန်းလျာအဝတ်တို့ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့
လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ပါဠေက္ခ-အသီးအသီး၊ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ-ဝေဖန်ထိုက်
ကုန်၏၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်းလျာအဝတ်တို့သည်ပင်၊ အမှာကံ-
ငါတို့ ဆယ်ပါး၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊
ဂဟေတွာ-တပေါင်းတည်းယူ၍၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊
ဒုပ္ပာပိတာနိ စေဝ-မကောင်းသဖြင့် ရောက်စေအပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊
ဒုဂ္ဂဟိတာနိ စ-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ)၊

ဒုတိယဘာဂ၊ ပေ၊ အာရဋ္ဌေ။ ။ဒုတိယဘာဂ ပန ထေရာသနံ အာရဋ္ဌေတိ
ယာဝ သံဃနဝကာ ဧကဝါရံ သဗ္ဗေသံ ဘာဂံ ဒတွာ စိဝရေ အပရိက္ခိဏေ ပန
သဗ္ဗေသံ ဒါတုံ ဒုတိယဘာဂေ ထေရာဿ ဒိန္နေတိ အတ္ထော၊-ပထမအကြိမ်အဖြစ်ဖြင့်
အားလုံး ဝေပြီးနောက် သင်္ကန်း မကုန်သေး၍ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ်ဖြင့် ထပ်၍
ဝေဖို့ရန် ထေရ်ကြီးအား ပေးအပ်ပြီးသော်၊-ဝိမတိ။

ဒုပ္ပာပိတ၊ ဒုဂ္ဂဟိတ။ ။သင်္ကန်း ဝေရာ၌ ဆယ်ပါးကို တစ်ထည်စီ ဝေမှ
ဝေသူဘက်က ကောင်းစွာ ဝေရာရောက်သည်၊ ထိုသို့ ဝေသည်ကို ယူမှလည်း
ယူသူဘက်က ကောင်းစွာယူရာရောက်သည်၊ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ “ဆယ်ထည်လုံး
ငါတို့အား ရောက်၏”ဟု အဓိဋ္ဌာန်၍ ယူလိုက်လျှင် ဝေသူကလည်း ဒုပ္ပာပိတ-
မကောင်းသဖြင့် ရောက်စေအပ်သည် မည်၏၊ ထိုသို့ ဝေသည်ကို လက်ခံယူသူကလည်း
ဒုဂ္ဂဟိတ-မကောင်းသဖြင့် ယူရာရောက်သည်၊ “အဝေလည်း မမြောက်၊ အယူလည်း
မမြောက်”ဟုလို၊ ထိုသို့ ဒုပ္ပာပိတ၊ ဒုဂ္ဂဟိတ ဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ
မပိုင်ဘဲ သံဃိက ဖြစ်မြဲဖြစ်နေသည်။

ဂတဂတဌာနေ-ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ သံဃိကာနေဝ-
သံဃိကတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပန-အနန္တယ၊ ဧကံ-တစ်ထည်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-
ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းလျာအဝတ်သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရား
တို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊
သံဃတ္ထေရဿ-အား၊ ဒတွာ-၍၊ သေသာနိ-ကြွင်းသော သင်္ကန်းလျာအဝတ်
တို့သည်၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏန္တိ-ရောက်ပါကုန်၏၊
ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂဟေတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ဧကမေဝ-တစ်ထည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ သံဃဿ-အား၊
ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူလာ
ကုန်အံ့၊ အဘာဧတွာဝ-မဝေဖန်မှု၍သာ၊ အမှာကံ-ငါတို့ ဆယ်ပါး၏အထံသို့၊
ပါပုဏ္ဏန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂဏ္ဌန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဒုပ္ပာပိတဇ္ဇေဝ-မကောင်း
သဖြင့် ရောက်စေအပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္စ-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်
သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-အနန္တယ၊ သတ္တကေန-ဓားငယ်ဖြင့်သော်
လည်းကောင်း၊ ဟလိဒ္ဓအာဒိနာ ဝါ-နန္ဒင်း အစရှိသည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
လေခံ-အရေးအသားကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဧကံ-သော ကောဌာသံ-အစုကို၊
(ပါတောတွာ၌ စပ်)၊ ဣမံ ဌာနံ-ဤအရပ်သည်၊ တုမှာကံ-တို့အား၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-
၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သံဃတ္ထေရဿ-၏(အထံသို့)၊ ပါပေတွာ-
ရောက်စေပြီး၍၊ သေသံ (ဌာနံ)-သည်၊ အမှာကံ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဣတိ-
ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဝတ္ထသေဝ-၏ပင်၊
ယံ ပုပ္ဖံ ဝါ-အကြင် ပန်းပွင့်သည်လည်းကောင်း၊ (ယာ) ဝလိ ဝါ-အကြင်
အတွန်သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-ထို ပန်းပွင့်ဖြင့်၊ (ထိုအတွန်ဖြင့်)၊
ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ [နန္ဒင်း စသည်ဖြင့် အပိုင်းအခြား
ပြုသကဲ့သို့ အဝတ်တွင်ပါသော ပန်းပြောက် သို့မဟုတ် အတွန်များဖြင့်
အပိုင်းအခြား မလုပ်ပါနှင့်-ဟူလို၊] ဧကံ-တစ်မျှင်သော၊ တန္တံ-ချည်မျှင်ကို၊
ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံ ဌာနံ-သည်၊ တုမှာကံ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဣတိ-
ဤသို့ လျှောက်၍၊ သံဃတ္ထေရဿ ဒတွာ၊ သေသံ (ဌာနံ)-သည်၊ အမှာကံ
ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေ ဂဏ္ဌန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊
ဝဋ္ဋတိ၊ ခဏ္ဍံ ခဏ္ဍံ-အပိုင်းအပိုင်းကို၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဘာဇိယမာနံ-
ဝေဖန်အပ်သော သင်္ကန်းလျာအဝတ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ။

ဧကဘိက္ခုကေ-တစ်ပါးသော ရဟန်းရှိသော၊ ဝိဟာရေ-၌၊ သံဃဿ-
 အား၊ ဝါ-ဖို့၊ စိဝရေသု-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊
 ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (သံဃိက စိဝရပ္ပာဒကထာဝယ် "အဓိဋ္ဌာတုံ"၏
 အဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) သော ဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗာနိ-
 အလုံးစုံသော သင်္ကန်းတို့သည်၊ မယု-ငါ၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ-ကုန်၏၊
 ဣတိ-ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌာန်၍၊ သဓေ ဂဏှာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ-
 ကောင်းစွာယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုဂ္ဂဟိတဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဌိတိကာ-
 တည်ရာ အစဉ်သည်၊ န တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ ဧကေန-တစ်ထည် တစ်ထည်
 ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းသည်၊ မယု ပါပုဏာတိ၊
 ဣတိ-၍၊ သဓေ ဂဏှာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဌိတိကာ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ-
 ၏၊ တတ္ထ-ထို ဌိတိကာ တည်၊ မတည်နှစ်မျိုးတွင်၊ ဌိတိကာယ-သည်၊
 အဋ္ဌိတာယ-မတည်လတ်သော်၊ ပန-ဖန်၊ အညသ္မိ-သော၊ စိဝရေ-သည်၊
 ဥပ္ပန္နေ-လတ်သော်၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သဓေ အာဂစ္ဆတိ-အံ၊
 (ဧဝံ သတိ)၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဆိန္နိတွာ-၍၊ ဒွိဟိပိ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့
 သည်လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူရာ၏၊ ဌိတိကာယ-သည်၊ ဌိတာယ-လတ်သော်၊
 ပန-ဖန်၊ အညသ္မိ စိဝရေ ဥပ္ပန္နေ၊ နဝကတရော-သီတင်းငယ်သည်၊ သဓေ
 အာဂစ္ဆတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဌိတိကာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊
 ဩရောဟတိ-သက်၏၊ [နောက်မှ ရောက်လာသော သီတင်းငယ် ရသည်-
 ဟူလို၊] ဝုမုတရော-သီတင်းကြီး ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဓေ အာဂစ္ဆတိ-အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဌိတိကာ-သည်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ အာရောဟတိ-တက်၏၊ [ထေရ်ကြီး
 ရသည်-ဟူလို၊] အညော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ အထ နတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ အတ္တနော-၏(အထံသို့)၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပန-ဆက်၊ သံဃဿ ဒေမာတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခု
 သံဃဿ ဒေမာတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ယေန ဧကနစိ-အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးသော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သံဃံ-ကို၊ အာမသိတွာ-
 သုံးသပ်၍၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊ ပံသုကူလိကာနံ-ပံသုကူဓုတင်
 ဆောင် ရဟန်းတို့အား၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ (ကသွာ?)၊ ဂဟပတိစိဝရံ ပဋိက္ခိပါမိ
 ပံသုကူလိကံ သမာဒိယာမိတိ-ဟူ၍၊ ("ဂဟပတိစိဝရကို ပယ်ပါ၏၊ ပံသုကူ
 ဓုတင်ကို ဆောင်ပါ၏"ဟူ၍) ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန-ဆက်၊ အကပ္ပိယတ္တာ-အကပ္ပိယ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝဋ္ဋတိ-
 အပ်သည်ကား၊) န-မဟုတ်၊ ဘိက္ခုသံဃဃေဓန-သည်၊ အပလေကေတွာ-
 န်ပြော၍၊ ဒိန္နမ္မိ-ပေးအပ်သော သင်္ကန်းကိုလည်း (ပံသုကုလိကေဟိ)၊ န
 ဟောတဗ္ဗ-မယူထိုက်၊ ပန-အနွယ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ယံ သန္တကံ-
 စကြင် ဥစ္စာဖြစ်သော သင်္ကန်းကို၊ ဒေတိ-၏၊ တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊
 ဘိက္ခု ဒတ္တိယံ နာမ-ရဟန်းသည် ပေးအပ်သော သင်္ကန်းမည်သည်၊ (ဟုတွာ
 သုကုလိကာနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [ဂဟပတိစီဝရ မဟုတ်သောကြောင့် အပ်သည်၊] ပန-
 ဘိသိုပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ ပံသုကုလံ-ပံသုကုသင်္ကန်းသည်၊ န ဟောတိ၊
 ဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ ပံသုကု မဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဓုတဂံ-ဓုတင်သည်၊ န
 ဘိဇ္ဇတိ-မပျက်၊ [အချို့စာ၌ “န ဘိဇ္ဇတိ”ဟု ရှိ၏၊ ထို သင်္ကန်းက ပံသုကု
 နှုတ်ကို မဖျက်ပါ-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနံ ဒေမ၊ ထေရာနံ ဒေမာတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ပံသုကုလိကာနမ္မိ-အားလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ
 ဘတ္တံ-ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေမ၊ ဣမိနာ-ဤ အဝတ်ဖြင့်၊ ဥပါဟနတ္ထ ပေ၊
 အံသဗဒ္ဓကာဒိနိ-ဖိနပ်အိတ်၊ သပိတ်အိတ်၊ အာယောဂပတ်၊ ပခုံးလွယ် အစရှိ
 သည်တို့ကို၊ ကရောန္တု-ပြုတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒိန္နမ္မိ-
 လှူအပ်သော အဝတ်သည်လည်း၊ (ပံသုကုလိကာနံ) ဝဋ္ဋတိ။

ပတ္တတ္ထဝိကာဒိနံ-သပိတ်အိတ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္တာယ-အကျိုးငှာ၊
 ဒိန္နာနိ-လှူအပ်သော အဝတ်တို့သည်၊ ဗဟူနိပိ-ကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-
 ကုန်အံ့၊ စီဝရတ္တာယပိ-သင်္ကန်းအကျိုးငှာလည်း၊ ပဟောန္တိ-လောက်ကုန်အံ့၊
 ဘတော- ထို အဝတ်တို့မှ၊ စီဝရံ- ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ပါရပိတုံ- ခြုံခြင်းငှာ၊

ပံသုကုလိကာနမ္မိ ဝဋ္ဋတိ။ “တုယံ ဒေမ”ဟု မဆိုသည့်အတွက် ဂဟပတိစီဝရ
 မဖြစ်သောကြောင့် ပံသုကုဓုတင်ဆောင်သော ရဟန်းတို့အား အပ်၏ဟု သာရတ္ထ
 ဖွင့်၏၊ ထို အကြောင်းပြချက်ကို ဝိမတိ မကျေနပ်၍ “ဓဉ္စးစားထိုက်သည်”ဟု
 ဆိုလေသည်၊ [ပံသုကုလိကာနမ္မိ ဝဋ္ဋတိတိ ဧတ္ထ “တုယံ ဒေမာ”တိ အဝုတ္တတ္တာတိ
 ကာရဏံ ဝဒန္တိ၊ ယဒိ ဝေံ “သံဃဿ ဒေမာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဝဋ္ဋေယျ၊ “ဘိက္ခုနံ
 ဒေမ၊ ထေရာနံ ဒေမ၊ သံဃဿ ဒေမာ”တိ ဝစနတော ဘောဒေါ န ဒိဿတိ၊
 (စကား အသုံးအနှုန်းအားဖြင့် ကွဲပြားမှုမထင်၊) ဝိမံသိတဗ္ဗမေတ္ထကာရဏံ၊-ဝိမတိ။]

(ပံသုကူလိကာနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [ပံသုကူဓုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့အား သင်္ကန်း ချုပ်ကောင်းပါ၏-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ သံဃဿ-သည်၊ ဘာဇိတာတိရိတ္တာနိ- ဝေဖန်အပ်ပြီးသော အဝတ်မှ ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဤ၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ သဓေ ဘာဇေတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတော-ထို အဝတ်မှ၊ ဂဟေတုံ၊ (ပံသုကူလိကာနံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သာမိကေဟိ-အလှူရှင်တို့သည်၊ ဝိစာရိတမေဝ-စီမံအပ်သည့်အတိုင်း သာ၊ (စီမံအပ်သော ဖိနပ် အိတ် စသော ပရိက္ခရာအတိုင်းသာ၊) [ဝိစာရိတ မေဝါတိ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနမတ္ထာယ ဝိစာရိတမေဝါ-ဋီကာ၊] ပံသုကူလိကာနံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတရံ-စီမံအပ်သည်မှ တစ်ပါးသော အပိုဖြစ်သော အဝတ်သည်၊ န (ဝဋ္ဋတိ)။

ပံသုကူလိကသံဃဿ-ပံသုကူဓုတင်ဆောင် သံဃာအား၊ မေကရဏ ပဋ္ဌာဒိနံ - မေကရိဏ်အဝတ် အစရှိသည်တို့၏၊ (မေကရိဏ် ပြုလုပ်ဖို့ရန် အဝတ် အစရှိသည်တို့၏၊) အတ္ထာယ- ငှာ၊ ဒေမ- ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေပိ-သော်လည်း၊ ဂဟေတုံ (ပံသုကူလိကာနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပရိက္ခရာ နာမ- ပရိက္ခရာ မည်သည်ကို၊ (မေကရိဏ် စသော အသုံးအဆောင် မည်သည်ကို၊) ပံသုကူလိကာနမ္ပိ - တို့၏ (အတွက်လည်း)၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော - အလိုရှိထိုက်၏၊ တတ္ထ-ထို ပရိက္ခရာတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် အဝတ်သည်၊ အတိရေကံ-ပိုသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို အဝတ်ကို၊ စီဝရေပိ-၌လည်း၊ ဥပနေတုံ-ကပ်ဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သုတ္တံ-ချည်ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ၊ ပံသုကူလိကေဟိပိ- တို့သည်လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ခံယူနိုင်၏၊ အယံ-ကား၊ တာဝ-စွာ၊ (ဥပစာရသိမ် ပြင်ဘက်က လှူအပ်သော သင်္ကန်းမှ ရှေးဦးစွာ၊) ဝိဟာရံ-သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဤ၊ ဣမာနိ စီဝရာနိ သံဃဿ ဒမ္ပိတိ-ဟူ၍၊ ဒိန္နေသု-လှူအပ်သော သင်္ကန်း တို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

ပန-ကား၊ ဗဟိ-ဥပစာရသိမ် ပြင်ပ၌၊ အဒ္ဓါနပ္ပဋိပန္နေ-အခွန်ရှည်သော ခရီးကို သွားနေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သံဃဿ ဒမ္ပိတိ- ဟူ၍၊ သံဃတ္ထေရဿ ဝါ-အားသော်လည်းကောင်း၊ သံဃနဝကဿ ဝါ- သံဃနောရဟန်းအားသော်လည်းကောင်း၊ သဓေ အာရောဓေတိ-အံ၊ ယောဇန- တစ်ယူဇနာ တိုင်တိုင်၊ ဖရိတွာ-ဖြန့်၍၊ ပရိသာ-သည်၊ ဌိတာ-တည်သည်၊

သစေ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဧကဗဒ္ဓါ-တစ်စပ်တည်း စပ်နေသည်၊ (၁၂-တောင်အတွင်း ဆက်စပ်နေသည်၊) စေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဒွါဒသဟိ ဟတ္ထေဟိ-၁၂ တောင် တို့ဖြင့်၊ ပရိသံ-သို့၊ အသမ္ပတ္တာ-မရောက်ကုန်၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ။

ဥဘတောသံဃဿ ဒေတီတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဥဘတောသံဃဿ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဓိဓာ သံဃဿ-နှစ်ဖြာဖြစ်သော သံဃာအား၊ ဒမ္မိ-လှူပါ၏၊ ဒန္တံ-နှစ်ဖက်ကုန် သော၊ သံဃာနံ-တို့အား၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘတောသံဃဿ-အား၊ ဒိန္နမေဝ-လှူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဥပနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဒွေဘာဂေ-နှစ်ဖို့တို့ကို၊ သမေ-ညီမျှသည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဧကော-တစ်ဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ ဥဘတောသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ တုယုဉ္စ-အရှင်ဘုရားအားလည်းကောင်း၊ ဒမ္မိ ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဒသ ဒသ-တစ်ကျိပ် တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု စ-ရဟန်း ယောက်ျားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီယော စ-ရဟန်းမတို့သည်လည်း ကောင်း၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကဝိသတိ-နှစ်ဆယ့်တစ်ဖို့ သော၊ ပဋိဝိသေ-အဖို့တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဧကော-တစ်ဖို့ကို၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗော၊ ဒသ-ဆယ်ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ဒသ-ဆယ်ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ-အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ယေန-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ပုဂ္ဂလိကော-ပုဂ္ဂလိက အဖို့ကို၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ သံဃတောပိ-သံဃာ့အထံမှလည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဝဿဂ္ဂေန-

---

ဥပနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ။ «ဥပနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ ယံ ဥဘတော သံဃဿ ဒိန္တံ၊ တတော ဥပနံ ဘိက္ခုနံ၊ ဥပနံ ဘိက္ခုနီနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ သစေပိ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ ဧကော ဝါ ဘိက္ခုနီ၊ အန္တမသော အနုပသမ္ပန္နဿာပိ ဥပမုမေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊- ဋီကာ။

ဝါအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဂဟေတုံ- ငှာ၊ လဘတိ- ဧ၊ ကသ္မာ- နည်း?၊ ဥဘတောသံဃဂ္ဂဟဏေန-ဥဘတောသံဃသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

☞ ဥဘတောသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ စေတိယဿ စ-စေတီတော်အားလည်းကောင်း၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ပန-အထူးကား၊ ဣဓ-ဤနည်း၌၊ စေတိယဿ-စေတီတော်၏ (အထံသို့)၊ သံဃတော-သံဃာအထံမှ၊ ပါပုဏနကောဋ္ဌာသော နာမ-ရောက်ထိုက်သောအဖို့မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဧကပုဂ္ဂလဿ-၏ (အထံသို့)၊ ပတ္တကောဋ္ဌာသသမောဝ-ရောက်အပ်သောအဖို့နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသော-သည်၊ ဟောတိ၊ (စေတီတော်မှာ တစ်ဖို့သာရ၏-ဟူလို။)

ပန-ကား၊ ဥဘတောသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ တုယံ စ-အားလည်းကောင်း၊ စေတိယဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေသော်၊ ဒွါဝိသတိ-နှစ်ဆယ့်နှစ်ဖို့သော၊ ကောဋ္ဌာသေ-အဖို့တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒသ-ဆယ်ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုနီ-တို့အား၊ (ဒါတဗ္ဗာ)၊ ဒသ-တို့ကို၊ ဘိက္ခုနီနီ-တို့အား၊ (ဒါတဗ္ဗာ)၊ ဧကော-တစ်ဖို့ကို၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ဧကော-ကို၊ စေတိယဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗော၊ တတ္ထ-ထို သံဃာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတီတော်တို့တွင်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သံဃတောပိ-မှလည်း၊ အတ္ထနော-၏၊ ဝဿဂ္ဂေန-အားဖြင့်၊ ပန-ဖန်၊ ဂဟေတုံ လဘတိ၊ စေတိယဿ-၏ (အထံသို့)၊ (ဧကောယေဝ-တစ်ဖို့သည်သာ၊) (ပါပုဏာတိ)။

[ဥဘတောသံဃာ မူတည်သောနည်းကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခုသံဃာ မူတည်သောနည်းကို ပြလိုသောကြောင့် "ဘိက္ခုသံဃဿ စ" စသည်ကို မိန့်၊] ပန-ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနီ စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တေ- လျှောက်အပ်သော်၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊

ဘိက္ခုသံဃဿ စ ဘိက္ခုနီနီ စ။ ။ဤလှူနည်း၌ ဘိက္ခုနီများအတွက် ဥပစာရ သိမ်၌ ရှိသမျှကို ရေတွက်၍ ဝေစု ပေးရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ပေးရလျှင် ဘိက္ခုသံဃာဘက်၌ ဘိက္ခုတို့ကို ရေတွက်မှ ဝေစု ညီမျှဖွယ် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်

ကဏ္ဍ]

ဝိဝေသနာကဏ္ဍ

၃၁၅

ဘိက္ခုတွာ-ဇွဲ၍၊ န ဒါတဗ္ဗ-မပေးရာ၊ ဘိက္ခု စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီယော စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်ပြီး၍၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနံ စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ တုယံ စ-အားလည်းကောင်း၊ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ န လဘတိ-မရ၊ ပါပုဏန ဌာနတော-ရောက်ရာအရပ်မှ၊ ဧကမေဝ-တစ်ဖို့ကိုသာလျှင်၊ လဘတိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဧကမေဝ လဘတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃဂ္ဂဟဏေန-ဘိက္ခုသံဃသဒ္ဓါဖြင့်၊ (ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ လဘတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနံ စ တုယံ စ၊ စေတိယဿ စ-အားလည်းကောင်း၊ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေဝိ-သော်လည်း၊ စေတိယဿ-သည်၊ ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသော-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏ အဖို့ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ န လဗ္ဘတိ၊

“ဘိက္ခုသံဃဿ”ဟု ဆိုသော်လည်း “ဘိက္ခုနီ”ဟု ဆိုခြင်းနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် “န မဇ္ဈ ဘိက္ခုတွာ ဖေ၊ ဂဏေတွာ ဒါတဗ္ဗ”ဟု မိန့်သည်။ [တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃဿာတိ ဝုတ္တဝစနမ္မိ ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တဝစနသဒိသမေဝါတိ အာဟ ဖေ၊ ဒါတဗ္ဗန္တိ၊- ဝိမတိ။]

ဘိက္ခုသံဃဿ စ ဖေ၊ တုယံ စ။ ။ဤ လူနည်း၌ ဒါယကာ၏ အလိုကို ကြည့်ပါ။ “တုယံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်း၏ အထံ၌ လှူပုံ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃာအားလည်း လှူပါ၏၊ ဘိက္ခုနီတို့အားလည်း လှူပါ၏၊ အရှင်ဘုရား အားလည်း လှူပါ၏”ဟု လျှောက်သဖြင့် အရှင်ဘုရားအတွက် သီးခြား လျှောက်ပြီး ဖြစ်၍ ဘိက္ခုသံဃာတွင် “အရှင်ဘုရား”ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ် မပါဝင်စေလိုဟု ဒါယကာ အလိုကို မှန်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃဂ္ဂဟဏေန (အ)ဂ္ဂဟိတတ္တာ”ဟု ဝိမတိ၌ အ သဒ္ဓါပါသောပါဌ်ကို ပါဌ်မှန်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။[သာရတ္ထ၌ကား “ဂ္ဂဟိတတ္တာ”ပါဌ်ကို ပင် အတည်ပြု၍ “ဤ လူနည်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးအတွက် အပို မရခြင်းကို အဋ္ဌကထာ ဖမာထ ဖြစ်သောကြောင့် မှတ်ရတော့သည်”ဟု မကျေနပ်သဖြင့် ဆိုသွားလေသည်။

ပုဂ္ဂလဿ ဝိသု န လဗ္ဘတိ။ ။ဘိက္ခုသံဃ အရတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ပါဝင်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သီးခြား မရဟု ဆိုသည်။ ဤစကားကို ထောက်လျှင် အထက်၌ “ဘိက္ခုသံဃဂ္ဂဟဏေန ဂ္ဂဟိတတ္တာ” ပါဌ်က မှန်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် ဤ ဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းမှာ “သင်္ကန်း စေသောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် တစ်ဖို့သာ ရမည်၊ နှစ်ဖို့ မရ”ဟု ဆိုလိုရင်းသာတည်း။ ဘိက္ခုသံဃ သဒ္ဓါဖြင့် ယူခြင်း၊ မယူခြင်းမှာ လိုရင်း မဟုတ်။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ စကံ-တစ်ဖို့ကို၊ စေတိယဿ-အား၊ ဒတွာ-လှူပြီး၍၊ အဝဿေသံ-ကြွင်းသော အဖို့ကို၊ ဘိက္ခု စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိယော စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏။

[ဘိက္ခုသံဃာ မူတည်သော နည်းကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခု မူတည်သောနည်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဘိက္ခုနဉ္စ” စသည်ကို မိန့်၊] ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနိနဉ္စ ဒမ္မိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘိန္ဒိတွာ-၍၊ န ဒါတဗ္ဗံ-မပေးရာ၊ ပုဂ္ဂလဂဏနာယ ဧဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရေအတွက်အား ဖြင့်သာ၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ-ဝေဖန်ရာ၏၊ [ဤ ဝါကျ၏ နောက်၌ “ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနိနဉ္စ တုယုဉ္စာတိ ဝုတ္တေ” စသော တစ်ဝါကျ လိုနေဟန်တူသည်၊ ထိုဝါကျ ပါဠိမှ ရှေ့နောက်ညီမည်၊] ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနိနဉ္စ တုယုဉ္စ စေတိယဿ စ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-သော်လည်း၊ စေတိယဿ-သည်၊ ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသော-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၏ အဖို့ကို၊ လဗ္ဘတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏ (အတွက်)၊ ဝိသု-သီးခြား၊ နတ္ထိ၊ ဘိက္ခု စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိယော စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏေတွာ ဧဝ-ရေတွက်၍သာ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-အစပြု၍၊ နယော-နည်းကို၊ နိတော ယထာ-ဆောင်အပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဘိက္ခုနိသံဃံ-ကို၊ အာဒိံ ကတွာပိ-၍လည်း၊ (နယော-ကို) နေတဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏။

[ဘိက္ခုနှင့်ဘိက္ခုနိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊စေတိတော်တို့၏ တွဲပုံကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခုသံဃာ နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတိတော်တို့၏ တွဲပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃဿ စ” စသည်ကို မိန့်၊ ဤ ဝါကျများ၌ နိဿယ လွယ်ပြီ၊] သံဃဿ စ တုယုဉ္စ (ဒမ္မိ) ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်၊ ဝိသု န လဗ္ဘတိ၊ ဝဿဧကေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ စေတိယဿ စ (ဒမ္မိ) ဣတိ ဝုတ္တေ၊ စေတိယဿ-သည်၊ ဝိသု ပဋိဝိသော လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ တုယုဉ္စ စေတိယဿ စ (ဒမ္မိ) ဣတိ ဝုတ္တေပိ၊ စေတိယဿေဝ-သည်သာ၊ (ပဋိဝိသော) လဗ္ဘတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်၊ န (လဗ္ဘတိ)။

[ဘိက္ခုသံဃ မူကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခု မူကို ပြလိုသောကြောင့် “ဘိက္ခုနဉ္စ တုယုဉ္စ” စသည်ကို မိန့်၊] ဘိက္ခုနဉ္စ တုယုဉ္စာတိ ဝုတ္တေပိ ဝိသု န လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုနဉ္စ စေတိယဿ စာတိ ဝုတ္တေ ပန စေတိယဿ လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုနဉ္စ

ကထာ]

စိဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

၃၁၇

တုယုဉ္ဇ ဓေတိယဿ ဇာတိ ပုတ္တေပိ ဓေတိယဿေဝ ဝိသု လတ္တတိ၊ န ပုဂ္ဂလဿ၊ ဘိက္ခုသံဃံ အာဒိံ ကတွာပိ ဧဝမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယုဉ္ဇေရာ၏။
 [“ဘိက္ခုနီသံဃဿ ဓ တုယုဉ္ဇ၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ ဓ ဓေတိယဿ ဓ၊
 ဘိက္ခုနီသံဃဿ ဓ တုယု ဓ ဓေတိယဿ ဓ”ဟု သုံးဝါကျ၊ “ဘိက္ခုနီနဉ္ဇ
 တုယုဉ္ဇ၊ ဘိက္ခုနီနဉ္ဇ ဓေတိယဿ ဓ၊ ဘိက္ခုနီနဉ္ဇ တုယုဉ္ဇ ဓေတိယဿ
 ဓ”ဟု သုံးဝါကျ ယုဉ္ဇေပါ-ဟူလို။]

ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌(ဘုရားလက်ထက်တော်၌)၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊
 ဥဘတောသံဃဿ-ဥဘတောသံဃာအား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကြ
 ကုန်၏၊ ဘဂဝါ- သည်၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ နိဿိဒတိ- ထိုင်တော်မူ၏၊
 ဒက္ခိဏတော-လက်ယာဘက်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါမတော-
 လက်ဝဲဘက်၌၊ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဿိဒန္တိ-ကုန်၏၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ ဥဘိန္ဒ-ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ နှစ်ဖက်တို့၏၊ သံဃတ္ထေရော-
 သံဃထေရ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တော်မူ၏၊) တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တော်မြတ်သည်၊ လဒ္ဓပစ္စယေ-ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို၊
 အတ္တာနာပိ-ကိုယ်တော်တိုင်လည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ-သုံးစွဲတော်မူ၏၊ ဘိက္ခုနမ္မိ-
 တို့အားလည်း၊ ဒါပေတိ-ပေးစေတော်မူ၏။

ဧတရဟိ ပန-ယခုလက်ထက်၌ကား၊ ပဏ္ဍိတမနဿာ-ဉာဏ်ရှိသော လူတို့
 သည်၊ သဓာတုကံ-ဓာတ်တော်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဋိမံ ဝါ-ဆင်းတုတော်ကို
 သော်လည်းကောင်း၊ ဓေတိယံ ဝါ - ဓေတီတော်ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ဌပေတွာ-ထား၍၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ-သော၊ ဥဘတောသံဃဿ-အား၊ ဒါနံ-
 ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူတတ်ကြကုန်၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ လှူကြသနည်း?)၊
 ပဋိမာယ ဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ဓေတိယဿ ဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊
 ပုရတော-ရှေ့၌၊ အာဓာရကေ-သပိတ်ခြေ၌၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊

ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ။ ။ “ဥဘတော သံဃဿ ဒေတိ”ဟူသော မာတိကာနှင့်
 စပ်၍ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓသံဃိကအလှူကို ပြလိုသောကြောင့် “ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ”စသည်ကို
 မိန့်သည်။ ဤ ဝါကျ၌ ဘုရားမှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းစသည်တို့ကို စီစဉ်ပုံမှာ
 မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ၏၊ ဆွမ်းတော်ကြီးတင်ပြီး၍ စွန့်ပစ်လိုက်ကြခြင်းမှာ ဤ
 အစီအစဉ်နှင့် မညီပါ။

ဒက္ခိဏောဒကံ-အလှူရေကို၊ ဒတွာ-လှူ၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (ဘုရားရှင်တို့အား လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ၊) တတ္ထ-ထိုသို့ လှူရာ၌၊ တစ်နည်း၊ တတ္ထ-ထို လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ယံ ခါဒနီယံ-အကြင် ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယံ ဆာဇနီယံ ဝါ-အကြင် ဆာဇနီကိုလည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ၊ ဝိဟာရံ ဝါ-ကျောင်းတိုက်သို့မူလည်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဣဒံ-ဤ လှူဖွယ်ကို၊ စေတိယဿ-အား၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ-ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ မာလာဂန္ဓာဒီနိ စ-ပန်း၊ နံသာ အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ။

တတ္ထ-ထိုသို့ လှူရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာပါသနည်း?၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-အဝတ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊) မာလာဂန္ဓာဒီနိ-တို့ကို၊ စေတိယေ-စေတီတော်၌၊ အာရောပေတဗ္ဗာနိ-တက်ရောက်စေထိုက်ကုန်၏၊ (တင်ထိုက်ကုန်၏၊) ဝတ္ထေဟိ-အဝတ်တို့ဖြင့်၊ ပဇ္ဇာကာ-ကုက္ကားတို့ကို၊ (ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊) တေလေန-ဆီဖြင့်၊ ပဒိပါ-ဆီမီးတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ ပန-ကား၊ ပိဏ္ဍပါတမရ ဖာဏိတာဒီနိ-ဆွမ်း၊ ပျားရည်၊ တင်လဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သမညကတ္တား၊) ပဗ္ဗမိတော ဝါ-ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌော ဝါ-လူဝတ်ကြောင့်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသကတ္တား၊) နိဗ္ဗဒ္ဓစေတိယ ဧဂ္ဂကော-အမြဲ စေတီတော်ကို သုတ်သင်တတ်သူသည်၊ ဟောတိ၊ တဿေဝ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ နိဗ္ဗဒ္ဓဧဂ္ဂကော-အမြဲ သုတ်သင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ အာဟတဘတံ-ဆောင်ယူလာအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္စိတံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [ဆွမ်းတော်တင်ကို မစားသေးဘဲ အသာချထား၍ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုပြီးမှ စားပါ-ဟူလို၊] ကာလေ-မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌေ-နီးကပ်လတ်သော်၊ ဘုဉ္စိတွာ-စားပြီး၍၊ ပစ္စာပိ-နောက်မှလည်း၊ ဝတ္တံ ကာတံ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ။

စ-ဆက်၊ မာလာဂန္ဓာဒီသု-အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးကို၊ (ဟရိတွာ ပူဇေတဗ္ဗံ စပ်၊) ဣဒံ-ဤ ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ စေတိယဿ-အား၊ ပူဇံ-ပူဇော်မှုကို၊ ကရောထ-ပြုပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လူတို့က လျှောက်အပ်သော်၊ ဒူရမ္ဘိ-ဝေးသောအရပ်သို့လည်း၊

ဟရိတွာ-၍၊ ပူဇေတဗ္ဗ- ပူဇော်ရာ၏၊ (ပူဇော်ကောင်း၏၊) [**“ပူဇံ ကရောထ”** ဟု လူတို့က ခိုင်း၍ ပူဇော်သော်လည်း ဂိဟိဝေယျာဝစ္စကို ပြုရာ မရောက်ဟု ပြခြင်းငှာ **“ပူဇေတဗ္ဗ”** ဟု ဆိုသည်၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်၍ ဂိဟိ ဝေယျာဝစ္စ ပြုကောင်းကြောင်းကို သဉ္ဇရိတ္တသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် ကြည့်ပါ။] ဘိက္ခ-ဆွမ်းကို၊ သံဃဿ-ဖို့၊ ဟရ-ဆောင်ပါလေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လူတို့က လျှောက်အပ် သော်လည်း၊ ဟရိတဗ္ဗ-ဆောင်ရာ၏၊ (ဆောင်ကောင်း၏၊) [**“ဘိက္ခုသံဃဿ ဟရ”** တိ ဣဒံ ပိဏ္ဍပါတဟရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဟူသော ဝိမတိအလို **“ဘိက္ခ”** မပါဘဲ **“ဘိက္ခုသံဃဿ ဟရ”** ဟု ရှေးက ပါဠိရှိဟန်တူသည်။] ပန-ဆက်၊ အဟံ-သည်၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရာမိ-လှည့်လည်နေ၏၊ အာသနသာလာယ-ဆွမ်းစားရပ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ တေ- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ အာဟရိဿန္တိ-ဆောင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောအပ်သော်၊ ဘန္တေ...တုယံယေဝ-အရှင်ဘုရားအားသာ၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ ဒဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဟရန္တဿ-ဆောင်ယူ လျက်၊ ဂစ္ဆတော-သွားစဉ်၊ အန္တရာဝ-ဘိက္ခုသံဃ အထံသို့ မရောက်မီ အကြား ၌ပင်၊ ကာလော-မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌော-နီးကပ်သည်၊ အထ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အတ္တနော-၏(အထံသို့)၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [သံဃိကဆွမ်းဖြစ်သောကြောင့် **“ဤဆွမ်းသည် ငါ့အထံသို့ ရောက်၏”** ဟု ဝေစုအဖြစ်ဖြင့် မိမိအထံသို့ ရောက်စေပြီးမှ စားကောင်းသည်-ဟူလို။]

ဝဿဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒေတီတိ-ကား၊ ဝိဟာရ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဣမာနိ စီဝရာနိ ဝဿ ဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ (ဤ သင်္ကန်းတို့ကို မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသော သံဃာအား လှူပါ၏ဟူ၍၊ ဝတွာ၊) ဒေတိ-အံ၊ **ယာဝတိကာ ယေ၊ ဝဿဝုဋ္ဌာတိ-ကား၊** ယတ္ထကာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝဿဇ္ဈေဒံ-ဝါပြတ်ခြင်းကို၊ အကတွာ-၍၊ ပုရိမဝဿ- ပုရိမဝါပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာ-နေပြီးကုန်ပြီ၊ တေဟိ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပုရိမဝဿဝုဋ္ဌရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေတဗ္ဗ-ရာ၏၊ အညေသံ-အခြားသော ရဟန်း တို့၏(အထံသို့)၊ န ပါပုဏာတိ၊ ဒိသာပက္ကန္တဿာပိ-အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားပြီး သော ရဟန်းအားလည်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေ-အစားယူမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ကထိနဿ-ကထိန်ကို၊ ယာဝ ဥဗ္ဘာရာ-နတ်ရာကာလတိုင်အောင်၊ ဒါတဗ္ဗ-ပေးရာ၏၊ ပန-ကား၊ ကထိနေ-ကို၊ အနတ္ထတေ-မခင်းအပ်သော်၊

အန္တောဟောမန္တေ -ဆောင်းဥတုအတွင်း၌၊ ဧဝု-ဤသို့လည်း၊ ("ဣမာနိ စိဝရာနိ ဝဿဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒမ္မိ"ဟူ၍လည်း၊) ဝတွာ-လျှောက်၍၊ ဒိန္န-လှူအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊ ပစ္ဆိမဝဿ-ပစ္ဆိမဝါပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာနမ္မိ-နေပြီးသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)လည်း၊ ပါပုဏာတိ၊ [ပိ ဖြင့် ပုရိမဝဿဝုဋ္ဌကို ပေါင်း၊] ဣတိ-သို့၊ လက္ခဏညျ-ဝိနည်းလက္ခဏာကို သိသော ပညာရှိတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊ [လက္ခဏညျ ဝဒန္တိတိ ဣဒံ သန္နိဋ္ဌာနဝစနံ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကား တည်း၊ အဋ္ဌကထာသု အနာဂတတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊] အဋ္ဌကထာသု ပန-တို့၌ကား၊ ဧတံ-ဤ သင်္ကန်းကို၊ န ဝိစာရိတံ-အထူး မစိစစ်အပ်ခဲ့။

ပန-ဆက်၊ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ-၌၊ ဌိတော-တည်သော ဒါယကာသည်၊ ဝဿဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ သဓေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ၊ [မည်သည့် ကျောင်းတိုက်မဆို မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသော ရဟန်း အားလုံးတို့သို့ ရောက်၏-ဟူလို၊] အထ-သို့မဟုတ်၊ အသုကဝိဟာရေ-ထို မည်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿဝုဋ္ဌသံဃဿ-အား၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သဓေ)ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တတြ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿဝုဋ္ဌာနမေဝ-တို့၏(အထံသို့)သာ၊ ကထိနဿ-ကို၊ ယာဝ ဥဗ္ဘာရာ-တိုင်အောင်၊ ပါပုဏာတိ၊

အန္တောဟောမန္တေ ။ ။အန္တောဟောမန္တေတိ ဣမိနာ အနတ္တတေ ကထိနေ ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေမာသေ ဒိန္နံ ပုရိမဝဿဝုဋ္ဌာနညေဝ ပါပုဏာတိ၊ တတော ပရံ ဟောမန္တေ ဒိန္နံ ပစ္ဆိမဝဿံ ဝုဋ္ဌာနမ္မိ ဝုဋ္ဌဝဿတ္တာ ပါပုဏာတိ၊ ဟောမန္တတော ပန ပရံ ပိဋ္ဌိသမယေ ဝဿဝုဋ္ဌသံဃဿာတိ ဧဝံ ဝတွာ ဒိန္နံ အနန္တရေ ဝဿေ ဝါ တတော ပရေသု ဝါ ယတ္ထ ကတ္တစိ တသ္မိံ ဝုဋ္ဌဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတိ၊ ယေ ပန သဗ္ဗထာ အဝုဋ္ဌဝဿာ၊ တေသံ န ပါပုဏာတိတိ ဒဿေတိ၊-ဝိမတိ။

အထ အသုကဝိဟာရေ ။ပေ၊ ပါပုဏာတိ။ ။ဤဝါကျ၌ လှူပုံကို သတိပြုပါ၊ ကျောင်းတိုက် အပြင်ဘက်၌ နေလျက် ကျောင်းတိုက်ကို နာမည်တပ်၍ "မည်သည့် ကျောင်းတိုက်၌ ဝဿဝုဋ္ဌသံဃာအား လှူပါ၏"ဟု လျှောက်၏၊ ထို လျှောက်ခြင်း သည် ယခုအခါ ကထိန်ခေတ်ဝယ် ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ ကထိန်သင်္ကန်း လှူနည်း နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူနေ၏၊ "တတြ ဝဿဝုဋ္ဌာနမေဝ ယာဝ ကထိနသုဗ္ဘာရာ ပါပုဏာတိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကထိန်သင်္ကန်းနှင့်လည်း သဘောတူနေ၏၊ သို့ရာဝယ် စာတုဒ္ဒိသသံဃိကကား မဖြစ်နိုင်တော့၊ အာရာမသံဃိကသာ ဖြစ်နိုင်တော့သည်၊

ပန-ဆက်၊ ဂိမ္မာနံ-ဇွေလတို့၏၊ (ကထိန်ခေတ်ကုန်ရာ ဇွေလတို့၏၊) ပဌမ
ဒိဝသတော-ပထမနေ့မှ၊ (တပေါင်းလဆုတ် တစ်ရက်နေ့မှ၊) ပဌာယ-၍၊ ဧဝံ-
သို့၊ (“အသုကဝိဟာရေ ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒမ္မိ”ဟူ၍၊) သစေ ဝဒတိ-အံ၊
(ဧဝံ သတိ)၊ တတြ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတာနံ-မျက်မှောက်ဖြစ်၍
ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ကဿွာ-နည်း?၊
ပိဋ္ဌိသမယေ - သင်္ကန်းကာလ၏ ကျောဘက်အခါ၌၊ (ပြင်ဘက်အခါ၌၊)
ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အန္တောဝဿေယေဝ-ဝါတွင်း၌
သာ၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသန္တာနံ-နေဆဲရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ-
သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဆိန္နဝဿာ-ကျိုးပြတ်သော ဝါရှိသော ရဟန်း
တို့သည်၊ န လဘန္တိ-ကုန်၊ ဝဿံ-ပတ်လုံး၊ ဝသန္တာဝ-နေဆဲရဟန်းတို့သည်
သော၊ လဘန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ စီဝရမာသေ-သင်္ကန်းလ၌၊ (သီတင်းကျွတ်လဆုတ်
တစ်ရက်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့အထိ သင်္ကန်းကာလ၌၊ ဝဿံ-
ပတ်လုံး၊ ဝသန္တာနံ - နေဆဲရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တေ - သော်၊
ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝဿူပဂတာနံယေဝ-ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏(အထံ)
သို့သာ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ ဝဿူပဂတာနန္တ-ဝါကပ်ပြီးသော
ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)လည်းကောင်း၊ ဆိန္နဝဿာနန္တ-တို့၏ (အထံသို့)လည်း
ကောင်း၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ။

စီဝရမာသတော-သင်္ကန်းလမှ၊ ပဌာယ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊
ဟေမန္တဿ-ဆောင်းလ၏၊ ပစ္ဆိမော-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဒိဝသော-နေ့သည်၊
(တပေါင်းလပြည့်နေ့သည်၊ အတ္ထိ၊) တာဝ-ထို နောက်ဆုံးနေ့တိုင်အောင်၊
ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းတို့အား
လှူအပ်သောသင်္ကန်းကို လှူပါကုန်၏-ဟူ၍၊) ဝုတ္တေ-သော်၊ ကထိနံ-သည်၊

ထို အာရာမသံဃိကသင်္ကန်းကို ကထိန်သင်္ကန်းလုပ်၍ ခင်းလိုကလည်း “ယာဝ
ကထိနဿုတ္တာရာ ပါပုဏ္ဏာတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ခင်းနိုင်ခွင့် ရှိပေသည်၊ ထို့ကြောင့်
ယခုအခါ ကျောင်းတိုက်တွင်း၌ ကထိန်သင်္ကန်းလှူလျှင် စာတုဒ္ဓိသံဃိက အဖြစ်ဖြင့်
ရောက်ချပါ၊ ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ ကထိန်သင်္ကန်းလှူလျှင် ကျောင်းတိုက်နာမည်ကို
တပ်၍ အာရာမသံဃိကအဖြစ်ဖြင့် ရောက်ချပါ၊ ထို နှစ်မျိုးလုံးပင် ကထိန်သင်္ကန်းလည်း
ဖြစ်နိုင်၊ ထို ကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ သံဃာများသာလည်း ဝေယျနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝါ-ကို၊ အတ္ထတံ ဝါ-ခင်းအပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အနတ္ထတံ ဝါ-မခင်းအပ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ အတိတဝဿံ-အတိတ်ဝါပတ်လုံး၊ ဝုဠာနမေဝ-နေပြီးသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ပန-ကား၊ ဂိမှာနံ-တို့၏၊ ပဌမဒိဝသတော-မှ၊ ပဌာယ-၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ မာတိကာ-မာတိကာကို၊ အာရောပေတဗ္ဗာ-တက်ရောက်စေထိုက်၏၊ (တင်ထိုက်၏၊ ကိ?၊) အတိတဝဿာဝါသဿ-အတိတ်ဝါ၌ နေခြင်းရှိသော သံဃာ၏အတွက်၊ ပဉ္စမာသာ-ငါးလတို့သည်၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်ကုန်ပြီ၊ အနာဂတော-အနာဂတ်ဝါသည်၊ စတုမာသစွယေန-လေးလလွန်ရာအခါ၌၊ (လေးလလွန်ခါမှ၊) ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကတရဝဿာဝါသဿ-အဘယ်ဝါ၌ နေခြင်းရှိသော သံဃာအား၊ ဒေတိ-လျှာသနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ၊) [**“ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော”**စသော စကားကိုပင် အကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်နှစ်မျိုး ထွက်နေသောကြောင့် **“မာတိကာ”**ဟု ဆိုသည်၊] အတိတဝဿံ-အတိတ်ဝါပတ်လုံး၊ ဝုဠာနံ-တို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံ-ထို သင်္ကန်းသည်၊ အန္တောဝဿံ-ဝါတွင်း၌၊ ဝုဠာနမေဝ-တို့၏(အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ဒိသာပက္ကန္တာနမ္မိ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဖဲသွားပြီးသော ရဟန်းတို့၏(အတွက်)လည်း၊ သဘာဂါ-သဘောတူသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂဏှိတု-ငှာ၊ (ယူခွင့်ကို)၊ လဘန္တိ။

အနာဂတေ-၌၊ ဝဿာဝါသိကံ-ကို၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံ-ထိုသင်္ကန်းကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ (မဝေသေးဘဲ သိမ်းထား၍၊) ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ-ဝါကပ်ရာနေ၌၊ ဂါဟေတဗ္ဗံ-ယူစေထိုက်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ **“ဂဟေတဗ္ဗံ”**ဟု ရှိ၏၊ **“ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့ကို ထို ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းကို စေ၍ ယူစေထိုက်၏”**ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် **“ဂါဟေတဗ္ဗံ”**ဟု ရှိသင့်သည်၊] အထ-သို့မဟုတ်၊ ဝိဟာရော-ကျောင်းသည်၊ အဝုတ္တော-မလုံခြုံသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ၊) စောရဗာယံ-ခိုးသူမှ ဘေးသည်၊ (သစေ)အတ္ထိ-အံ၊ (**“အဝုတ္တော ဝိဟာရော”**ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ဌပေတု-သိမ်းထားခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှိတွာ-သွားလေရာရာယူ၍၊ အာဟိဏှိတု ဝါ-လှည့်လည်ခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ (သင်္ကန်းခံယူသောရဟန်းက **“အနာဂတော ဝဿာဝါသိကံ ဒမ္မိ”**ဟု လျှောက်သော

အလှူရှင်အား ပြောဆိုအပ်သော်၊) သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္ဗိ-၏၊ ဣတိ၊ (သစေ) ဝဒတိ-အံ၊ (ဤသို့ ပြင်၍ လျှောက်အံ၊) (ဧဝံသတိ)၊ ဘာဇေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ [ထို လှူသော အချိန်မှာပင် ဝေဖန်၍ ယူကောင်းသည်-ဟုလို။]

သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ကိ?)၊ ဘန္တေ၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ ဣတော-ဤနှစ်မှ၊ တတိယေဝဿေ-သုံးနှစ်မြောက်၌၊ ဝဿာဝါသိကံ-ကို၊ န ဒိန္နံ-မလှူအပ်ခဲ့ပါ၊ တံ-ထို ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းကို၊ ဒမ္ဗိ၊ ဣတိ၊ (သစေ ဝဒတိ-အံ၊ ဧဝံ သတိ)၊ တသ္မိံ အန္တောဝဿေ-ထို ဝါတွင်း၌၊ (ထို လွန်ခဲ့ပြီးသော တတိယဝါတွင်း၌၊) ဝုဠဘိက္ခုနံ-နေပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (တတိယဝဿဝုဠရဟန်းတို့သည်၊) ဒိဿာ-အရပ်မျက်နှာတို့သို့၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲသွားပြီးကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)-ကုန်အံ၊ အညော-သော၊ ဝိဿာသိကော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ရဟန်းသည်၊ (သစေ) ဂဏှာတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဧကောယေဝ-တစ်ပါးတည်းသာ၊ အဝသိဋ္ဌာ-ကြွင်းကျန်သည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ၊) သေသာ-ကြွင်းသော ရဟန်းတို့သည်၊ ကာလကံတာ-ပျံလွန်တော်မူပြီးကုန်သည်၊ (သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းသည်၊ ဧကဿေဝ-၏(အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဧကောပိ-သည် လည်း၊ သစေ နတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိတော့အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သံဃိကံ-သည်၊ ဟောတိ၊ သမ္ပုဓိဘူတေဟိ-မျက်မှောက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ။

အာဒိဿ ဒေတိတိ-ကား၊ အာဒိသိတွာ-ရည်ညွှန်း၍၊ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ ဒေတိ-အံ၊ ယာဝုယာဝါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊

အာဒိသိတွာ။ ။ပါဠိတော်၌ “အာဒိဿ ဒေတိ ယာဝုယာ ဝါ ဘတ္တေ ဝါ ဝါဒနီယေ ဝါ စီဝရေ ဝါ သေနာသနေ ဝါ ဘောသဇ္ဇေ ဝါ”ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “တပည့်တော်၏ ယာဝုသောက်ရသော ရဟန်းအား ဤ သင်္ကန်းလျှာအဝတ်ကို လှူပါ၏” စသည်ဖြင့် (ယာဝုသောက်ရသော ရဟန်းဟု ညွှန်ပြ၍) သင်္ကန်းလျှာအဝတ် လှူဒါန်းခြင်း စသည်ကို “အာဒိဿ ဒေတိ”ဟု ဆိုသည်၊ [အာဒိသိတွာဖြင့် အာဒိဿ၌ တွာပစ္စယန္တပုဒ်ဟု သိစေသည်။]

အတ္ထော-တည်း၊ ယာဂုယာ ဝါ-ဌ်သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဘောသဇ္ဇေ ဝါ-
ဆေးဌ်သော်လည်းကောင်း၊ အာဒိဿ-၍၊ ဒေတိ-အံ၊ တတြ-ထို ယာဂုယာ
ဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ယောဇနာ-အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်း
တည်း၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အဇ္ဈတနာယ ဝါ-ယနေ၌ ဖြစ်သော ကောင်းမှု
အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ သွာတနာယ ဝါ-နက်ဖြန်၌ ဖြစ်သော ကောင်းမှု
အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ယာဂုယာ-ဖြင့်၊ နိမဇ္ဈေတွာ-ပင့်ဖိတ်ပြီး၍၊ ယရံ-
သို့၊ ပဝိဋ္ဌာနံ-ဝင်ပြီးကုန်သော၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ယာဂု-ကို၊ ဒေတိ-
အံ၊ ယာဂု-ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ယာဂုယာ-ကို၊ ပိတာယ-သောက်အပ်ပြီးသော်၊
ဣမာနိ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ (ဒမ္မိ၌ စပ်၊) ယေဟိ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ မယု-
၏၊ ယာဂု-ကို၊ ပိတာ-ပြီ၊ တေသံ-တို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊
ဒေတိ-အံ၊ (စဝံ သတိ)၊ နိမဇ္ဈိတေဟိ-ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ ယေဟိ-
အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ယာဂု-ကို၊ ပိတာ-ပြီ၊ တေသံယေဝ-တို့၏(အထံသို့)
သာ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဘိက္ခာစာရဝတ္ထေန-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း
ဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ယရဒ္ဓါရေန-အိမ်၏ တံခါးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေဟိ ဝါ-
သွားဆဲမှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယရံ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌေဟိ ဝါ-ဝင်ပြီးမှုလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ယာဂု-ကို၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပြီ၊
(တေသံ-တို့၏ အထံသို့လည်းကောင်း၊ “န ပါပုဏ္ဏာတိ”၌ စပ်၊) ယေသံ-
အကြင် ရဟန်းတို့၏၊ အာသနသာလတော-ဆွမ်းစားစရပ်မှ၊ ပတ္တံ-ကို၊
အာဟရိတွာ-၍၊ မနုဿေဟိ-တို့သည်၊ (ယာဂု-ကို၊) နိတာ-ပို့ဆောင်အပ်ပြီ၊
(တေသံ) ဝါ-တို့၏(အထံသို့)လည်းကောင်း၊ ယေသံ-အကြင် ရဟန်းတို့၏
(အထံသို့)၊ ထေရေဟိ-ပင့်ဖိတ်ခံရသောထေရ်တို့သည်၊ (ယာဂု-ကို၊) ဓဿိတာ-
ပို့စေအပ်ပြီ၊ တေသံ ဝါ-တို့၏အထံသို့လည်းကောင်း၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ-မရောက်။

ပန-ဆက်၊ နိမဇ္ဈိတဘိက္ခုဟိ-ပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သမ္ဘိ-
ကွ၊ အညေပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟု-များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊
အာဂန္တာ-၍၊ အန္တောဂေဟဉ္စ-အိမ်အတွင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟိဂေဟဉ္စ-
အိမ်ပြင်ဘက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ နိသိန္ဒာ-ထိုင်နေကုန်သည်၊
သစေ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ ဒါယဏော စ-သည်လည်း၊ စဝံ-သို့၊ (သစေ)ဝဒတိ-
အံ့၊ (ကိ?)၊ နိမဇ္ဈိတာ ဝါ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်မှုလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊

အနိမန္တတာ ဝါ-မပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တ)၊ ယေသံ-အကြင်
 ရဟန်းတော်တို့အား၊ မယာ-သည်၊ ယာဂု-ကို၊ ဒိန္နာ-လှူအပ်ပါပြီ၊ သဗ္ဗေသံ-
 ကုန်သော၊ (တေသံ-ထို ရဟန်းတော်တို့၏အတွက်၊) ဣမာနိ ဝတ္ထာနိ-ဤ
 သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တို့သည်၊ ဟောန္တ-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ
 ဝဒတိ-အံ၊ ဧဝံ သတိ၊) သဗ္ဗေသံ-တို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ-နံ၏၊
 ပန-ဗျုတ်ရိုက်၊ ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ထေရာနံ-တို့၏၊ (အိမ်၌
 ယာဂု ရခဲ့သော ထေရ်တို့၏၊) ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ ယာဂု-ကို၊ လဒ္ဓါ-
 ရအပ်ပြီ၊ တေသံ-တို့၏(အထံသို့)၊ န ပါပုဏန္တိ၊ [ဒါယကာ၏ တိုက်ရိုက်
 ပေးလှူအပ်ရာ မဟုတ်သောကြောင့် ထို ရဟန်းများ မရကြ၊] အထ-သို့မဟုတ်၊
 သော-ထို ဒါယကာသည်၊ ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ မယံ-၏၊
 ယာဂု-ကို၊ ပီတာ-ပြီ၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ (တေသံ-တို့၏အတွက်၊ ဟောန္တ-
 ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ)ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-
 တို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ၊ [ထေရ်တို့ လက်မှ ယာဂုရသော ရဟန်းတို့နှင့်တကွ
 အားလုံးသော ရဟန်းတို့၏အထံသို့ ရောက်သည်-ဟူလို၊] ဘတ္တခါဒနီယေသုပိ-
 ထမင်း၊ ခဲဖွယ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေဝ နယော-တည်း။

စီဝရ ဝါတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ယေန-အကြင် ဒါယကာသည်၊
 ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝါသေတွာ-နေစေပြီး၍၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ စီဝရံ-
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နပုဗ္ဗံ-လှူအပ်ဖူးသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထို ဒါယကာသည်၊
 ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဘောဇေတွာ-ဆွမ်းကျွေးပြီး၍၊ စေ ဝဒတိ-အံ၊ (ကိ?)၊ ယေသံ-
 အကြင် ရဟန်းတို့အား၊ မယာ-သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ စီဝရံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ တေသံ
 ယေဝ-ထို ရဟန်းတို့၏(အတွက်)သာ၊ ဣမံ စီဝရံ-သည်၊ (ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊
 ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (ဣမံ) သုတ္တံ-ဤ ချည်သည်၊ (ဟောတု၊
 ဣတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (ဣမာနိ) သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒိနိ-ဤထောပတ်၊
 ပျားရည်၊ တင်လဲ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တ၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
 (စေ ဝဒတိ-အံ၊ ဧဝံ သတိ၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်းစသော လှူဖွယ်သည်၊
 တေသံယေဝ-တို့၏ (အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ (ထို ဒါယကာ၏ သင်္ကန်းကို

ရဖူးသော ရဟန်းတို့၏ အထံသို့သာ ရောက်၏။) [အဋ္ဌကထာ၌ “ဣမံ စီဝရံ ဝါ” စသည်ဖြင့် တစ်ပေါင်းတည်းရှိသော်လည်း ဝါကျဆေးဒတ္တံ ဤ ဝါသဒ္ဓါမျိုးရှိရာ၌ ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးရသည်။]

[“စီဝရ ဝါ”ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “သေနာသနေ ဝါ”ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “သေနာသနေ ဝါတိ” စသည်ကို မိန့်၊] သေနာသနေ ဝါတိ-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ မယာ-သည်၊ ကာရိတေ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ ဝိဟာရေ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏေ ဝါ-ပရိဝုဏ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝသတိ-၏၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏(အတွက်)၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းလျာအဝတ်သည်၊ ဟောတု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ တဿေဝ-ထို ရဟန်း၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ၊ [“သေနာသနေ ဝါ”ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “ဘောသဇ္ဇေ ဝါ”ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဘောသဇ္ဇေ ဝါတိ” စသည်ကို မိန့်၊] ဘောသဇ္ဇေ ဝါတိ-ကား၊ မယံ-တို့သည်၊ ကာလေန ကာလံ-ရံဖန်ရံခါ၊ (မကြာ မကြာ) ထေရာနံ-တို့အား၊ သပ္ပိအာဒိနိ-ထောပတ် အစရှိ ကုန်သော၊ ဘောသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏၊ ယေဟိ-အကြင် ထေရ်တို့ သည်၊ တာနိ-ထို ဆေးတို့ကို၊ လဒ္ဓါနိ-ရအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံယေဝ-ထို ထေရ်တို့ ၏(အတွက်)သာ၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းလျာအဝတ်သည်၊ ဟောတု၊ ဣတိ ဝုတ္တေ-သော်၊ တေသံယေဝ-တို့၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ၊ [ထို ဒါယကာ၏ ဆေး ရဖူးသော ထေရ်တို့၏ အတွက်သာ ဖြစ်၏-ဟူလို။]

[“အာဒိဿ ဒေတိ”၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ “ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ” ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိတိ” စသည်ကို မိန့်၊] ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိတိ-ကား၊ ဣမံ စီဝရံ-ကို၊ ဣတ္ထနာမဿ-ဤအမည်သောရှိသော ရဟန်း အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရမ္ပူခါ ဝါ-မျက်ကွယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒမူလေ-ခြေ၏အနီး၌၊ ဌပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဘန္တေ...ဣမံ-ဤ သင်္ကန်းလျာ အဝတ်ကို၊ တုမှာကံ-တို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ပူခါ ဝါ-မျက်မှောက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒေတိ-အံ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ကို၊ တုမှာကံ စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ အန္တေဝါသိကာနံ စ-အနီးနေတပည့်တို့အားလည်းကောင်း၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သဓေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထေရဿ စ-၏ (အထံသို့)လည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိကာနံ စ-တို့၏(အထံသို့)လည်းကောင်း၊

ပါပုဏ္ဏောတိ၊ ဥဒ္ဓေသံ-ပါဠိ ရွတ်ပြခြင်းကို၊ ဂဟေတုံ-သင်ယူခြင်းငှာ၊ အာဂတော-လာသော တပည့်သည်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-သင်ယူပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တော စ-သွားသော တပည့်သည်လည်းကောင်း၊ (သစေ) အတ္ထိ-အံ၊ (စဝံ သတိ)၊ တဿာပိ-ထို တပည့်၏(အထံသို့)လည်း၊ ပါပုဏ္ဏောတိ၊ တုမှဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ နိဗ္ဗဇ္ဇာရိကဘိက္ခုနံ-အမြဲ လှည့်လည်လေ့ရှိသော ရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ-ပါဠိကို သင်ယူသော အန္တေဝါသိကတို့၏ (အထံသို့)လည်းကောင်း၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ-ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာ အစရှိ သည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဝိစရန္တာနံ-လှည့်လည်သော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏ္ဏောတိ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိတိ ဣမသ္မိံ ပဒေတိ-ဟူသော ဤပုဒ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စိဝရက္ခန္ဓကဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဥဒ္ဓေသံ ဟေ၊ ဂစ္ဆန္တော။ ။“စာသင်မည်”ဟု ကြံ၍ လာသော ရဟန်းသည် မသင်ရသေးသော်လည်း ရှေးက တပည့် မဟုတ်စေကာမူ ယခုအခါ အန္တေဝါသိက ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် “ဥဒ္ဓေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော”ဟု ဆိုသည်၊ သင်ယူခြင်း ကိစ္စပြီး၍ ပြန်သွားသော တပည့်ကိုလည်း “အန္တေဝါသိက”ဟုပင် ခေါ်နိုင်သေး၏။ ထို့ကြောင့် “ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော စ”ဟု မိန့်သည်၊ ဥဒ္ဓေသံ ဂဟေတုံ အာဂတောတိ ဥဒ္ဓေသေ အဂ္ဂဟိတေပိ အန္တေဝါသိကာ ဝါတိ ဝုတ္တံ၊ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တောတိ ပရိနိဋ္ဌိတ ဥဒ္ဓေသော ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တော၊-ဝိမတိ။]

ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ဟေ၊ သဗ္ဗေသံ။ ။ဝိမတိ၌ “ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာနံ”ကို “ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ”၏ ဝိသေသနဟု ဆို၏။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုလျက် ပါဠိအဋ္ဌကထာ စသည်ကို သင်ယူတုန်းသာ လာ၍ အခြား ကျောင်းတိုက်၌နေသော ရဟန်းတို့ကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် ဤ ဝိသေသနကို ဆိုရသည်ဟု ဆိုသည်။

ဝိမတိ။ ။ဝတ္တံ ကတွာ ဟေ၊ ဝိစရန္တာနန္တိ ဣဒံ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနန္တိ ဣမဿေဝ ဝိသေသနံ၊ တေန ဥဒ္ဓေသကာလေ အာဂန္တာ ဥဒ္ဓေသံ ဂဟေတွာ ဂန္တာ

(ပြန်သွား၍) အညတ္တ နိဝသန္တေ အနိဗဒ္ဓစာရိကေ နိဝတ္တေတိ၊ ဤ ဝိမတိအလို “ဝတ္တံ၊ ဣ၊ ဝိဇ္ဇန္တာနံ”ကို ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ပေး၍ “ဥဗ္ဘေသဗ္ဗေဝါသိကာနံ”သို့ ပြန်လှည့်ပါ။ [ယောဇနာ၌လည်း “ဝတ္တံ ကတ္တာ ဥဗ္ဘေသပရိပုဏ္ဏာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိဇ္ဇန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဥဗ္ဘေသဗ္ဗေဝါသိကာနံ ပါပုဏ္ဏာတိတိ ယောဇနာ”ဟု ဝိမတိအတိုင်းပင် ဖွင့်သည်။]

သို့သော် ထို အတိုင်းမှန်လျှင် “သဗ္ဗေသံ”ပုဒ်သည် အဓိပ္ပာယ် မရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် “ဥဗ္ဘေသဗ္ဗေဝါသိကာနံ”ဖြင့် ပါဠိစသည်ကို သင်ယူ၍ အနီး၌ အတူနေသော တပည့်တစ်မျိုးကို ပြ၏။ “ဝတ္တံ ကတ္တာ၊ ဣ၊ ဝိဇ္ဇန္တာနံ”ဖြင့် အနီး၌ အတူ မနောဘဲ အခြားကျောင်း၌ နေ၍ ထိုကဲ့သို့ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုလျက် ပါဠိ စသည်ကို သင်ယူသော တပည့်တစ်မျိုးကို ပြ၏။ ဤသို့ နှစ်မျိုးယူမှ “သဗ္ဗေသံ” အတွက် အဓိပ္ပာယ်ရမည် ထင်သည်။ ထိုသို့ အခြားကျောင်း၌နေ၍ စာလိုက်၍ စာတက်ရုံသာ လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ယခုအခါ စာသင်တပည့် အဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုကြရပါသည်။

ယောဇနာ။ ။ “ဝတ္တံ ကတ္တာ၊ ဣ၊ ဝိဇ္ဇန္တာနံ”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် “သဒ္ဓိဝိဟာရိက နှင့် နိဿရည်း ယူနေသော နိဿယဗ္ဗေဝါသိက၊ ရဟန်းပြုစဉ်က ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ပေးသော ဆရာ၏ တပည့်ဖြစ်သော ဥပသမ္ပဒဗ္ဗေဝါသိက၊ ရှင်သာမဏေ ပြုပေးသော ပဗ္ဗဇ္ဇဗ္ဗေဝါသိကတို့ကိုလည်း ယူပါ” ဟု ယောဇနာ မိန့်သည်။

၉-စမ္မေယျက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ဓမ္မာမြို့၌ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်းကို ပြရာအစန်း။]

ကဿပဂေါတ္တဘိက္ခုဝတ္ထုကထာ

၃၈၀။ စမ္မေယျက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဂဂ္ဂရာယ ဝေါက္ခရဏိယာ တိရေတိ-ကား၊ ဂဂ္ဂရာနာမိကာယ-ဂဂ္ဂရာ အမည်ရှိသော၊ ဣတ္ထိယာ-မိဖုရားဖြစ်သော မိန်းမသည်၊ ကာရိတဝေါက္ခရဏိယာ-ပြုစေအပ်သော ရေကန်၏၊ တိရေ-ကမ်းနား၌၊ ("ဝိဟရတိ" ၌ စပ်၊) တန္တိဗဒ္ဓေါတိ - ကား၊ တသို့ အာဝါသေ - ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ကတ္တဗ္ဗတာတန္တိပဋိဗဒ္ဓေါ-ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စဝယ် ကြောင့်ကြစိုက်သည်၏ အဖြစ်၌ စပ်သူသည်၊ ("ဟောတိ"၌ စပ်၊)

ဂဂ္ဂရာယ။ ။ "ဂဂ္ဂရာ"ဟူသော အမည်သည် ဓမ္မာမြို့၌ မိဖုရားတစ်ယောက်၏ အမည်တည်း၊ [ဤ၌ "ဣတ္ထိယာ"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ဋီကာ၌ "ရာဇမဟေသီယာ"ဟု ဆို၏၊] ထို မိဖုရားသည် တူးစေအပ်သော ရေကန်ဖြစ်သောကြောင့် ရေကန်ဒါယိကာမ၏ ဂဂ္ဂရာအမည်ကို ရေကန်ပေါ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ရေကန်ကိုလည်း "ဂဂ္ဂရာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ [စကားပန်းကို "ဓမ္မာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုစကားပန်းတွေ များစွာ ရှိသောကြောင့် ထို မြို့ကို "ဓမ္မာမြို့"ဟု ခေါ်သတတ်။]

တန္တိပဋိဗဒ္ဓေါ။ ။ "တန္တိ"သဒ္ဒါသည် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း အနက်ကိုဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း၊ အကယ်၍ နိပ္ပန္န ကြံလိုလျှင် "တနီယတေ-ဓမ္မေတွင်ခြင်း၊ တန္တိ-ခြင်း၊ ကိစ္စတွေ မပြီးနိုင်ဘဲ တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး ဓမ္မေတွင်ကာ ဗျာပါရများနေခြင်း" ဟု ကြံပါ၊ ထိုကျောင်းတိုက်၌ မဆောက်အပ်သေးသော ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ဟောင်းနွမ်းသော ကျောင်းကို ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြုပြင်အပ်ပြီး ကျောင်း၌လည်း အစိုးတရ အုပ်ချုပ်ခြင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု၌ စပ်ဖွဲ့နေသောကြောင့် ထိုကဿပဂေါတ္တထေရ်ကို "တန္တိဗဒ္ဓ"ဟု ဆိုသည်၊ ["ကတ္တဗ္ဗတာ တန္တိ"၌ "ကတ္တဗ္ဗတာ"ဟူသည် ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လုပ်ငန်းကိစ္စတည်း၊ တန္တိဗဒ္ဓေါတိ တန္တိပုစ္ဆတိ ဗျာပါရော၊ တတ္ထ ဗဒ္ဓေါ ပသုတော (အားထုတ်သူတည်း) ဥဿုက္ကံ အာပန္နောတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

ဥဿုတ္တန္တိ အကာသီ ယာဝုယာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မနုဿေဟိ-တို့သည်၊ အာဂန္တုကေသု-က
 တို့သည်၊ အာဂတေသု-လာကုန်လတ်သော်၊ အာစိက္ခေယျာထ-အမိန့်ရှိတော်မူ
 ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ-လျှောက်အပ်ရာ အရပ်၌သာ၊ ဥဿုက္ကံ-
 အားထုတ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ (ကြောင့်ကြကို၊) ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊
 အဝုတ္တဋ္ဌာနေ-မလျှောက်အပ်ရာ အရပ်၌၊ (ဥဿုက္ကံ ကာတုံ) န (ဝဋ္ဋတိ)၊
 ဂစ္ဆ တံ ဘိက္ခုတိ-ကား၊ သတ္တာ-သည်၊ တဿ ဘိက္ခုနော-ထို ကဿပဂေါတ္တ
 ရဟန်းအား၊ တတ္ထေဝ-ထို ဝါသဘာ၌သာ၊ သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ
 သည်၊ သပ္ပာယံ-လျှောက်ပတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဒ္ဓသ-မြင်တော်မူပြီ၊ တေန-
 ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ “ဂစ္ဆ တံ ဘိက္ခု”ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

၃၈၂။ အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကမ္ပံ ကရောန္တိတိအာဒိနံ-အစရှိသော ကံတို့၏၊
 ပရတော-နောက်၌၊ ပါဠိယံယေဝ-ပါဠိတော်၌ပင်၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား
 ပြုကြောင်း အထူးသည်၊ အာဂမိဿတိ-လာလတ္တံ့၊ [ဤ ခန္ဓက၌ ဥတ္တိဝိပနု
 ကမ္မာဒိကထာဝယ် “ကတမဉ္စ ဘိက္ခုဝေ အဓမ္မကမ္ပံ” စသည်ဖြင့် အထူးကို
 ပြတော်မူလိမ့်မည်-ဟူလို။]

၃၈၅။ အညတြာပိ ဓမ္မာ ကမ္ပံ ကရောန္တိတိ-ကား၊ ဓမ္မ-ဟုတ်မှန်သော
 သဘောကို၊ အညတြာပိ-ကြဉ်၍လည်း၊ ကမ္ပံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊
 ဝါ - တစ်နည်း၊ အယမေဝ - ဤ ဓမ္မဟူသော ပါဠိသည်သာ၊ ပါဠော-

ဥဿုက္ကံ။ ။ဥ ပုဗ္ဗ+သုဓာတ်+ကို ပစ္စည်း၊ သုတ္တံ ၌ က ပစ္စည်း၊ သု ၌
 ရဿ ပြုဟု ထောမနိမိဆို၏၊ ဥဿဝတိ-အားထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဿုကော-
 ဥဿုကဿ ဘာဝေါ ဥဿုက္ကံ၊ ဤနေရာ၌ အာဂန္တုကများအတွက် ဒါယကာတို့အား
 ယာဝု စသည် ပို့ဖို့ရန် ပြောခြင်းကို “ဥဿုက္ကံ”ဟု ခေါ်သည်၊ [အာဂန္တုကလာလျှင်
 ယာဝု စသည်အတွက် ပြောကြပါဟု ဖိတ်မန်ထားမှ ပြောကောင်း၏၊ ထိုသို့ မဖိတ်သူ၊
 ဉာတိ မဟုတ်သူတို့အထံ မပြောကောင်း၊ ပြောလျှင် သူပေါဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်အရ
 ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ထို ယာဝု စသည်လည်းမအပ်သောကြောင့် စားသော ရဟန်း
 တို့မှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ဤ စကားအရ “တဗျိ၊ တော ရွာကျောင်းများ၌
 အာဂန္တု လာလျှင် ဓမ္မံဖိတ်ခြင်းအလေ့ကို” သတိပြုသင့်ပါသည်။

အယမေဝ ဝါ။ ။အညတြ၊ ဝိနာ နိပါတ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ၊
 တတိယာ၊ ပဉ္စမိဘိဘတ် သက်နိုင်သောကြောင့် “ဓမ္မံ”ဟု ဒုတိယန္တဖြင့် “အညတြာပိ

ပါဠိတော်ပါဌ်ရင်းတည်း။ ဘူတေန-ထင်ရှားရှိသော၊ ဝတ္ထုနာ-ဖြင့်၊ (ကံပြုခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်) ကတံ-ပြုအပ်သော ကံသည်။ ဓမ္မေန ကတံ နာမ-ဓမ္မေနကတ မည်သည်။ ဟောတိ၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န ကရောန္တိ-ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အညတြာပိ၊ ဝေ၊ ကမ္မန္တိ-ဟူကုန်သော၊ ဧတေသုပိ-ဤပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော-တည်း၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝိနယ၊ သတ္ထုသာသနတို့တွင်၊ ဇောဒနာ စ-အပြစ်တင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သာရဏာ စ-အပြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်းသည်လည်း၊ ဝိနယောတိ-မည်၏၊ ဥတ္တိသမ္ပဒါ-ဥတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ပြည့်စုံသော ဥတ်သည်လည်းကောင်း၊) အနုသာဝနသမ္ပဒါ စ-ကမ္မဝါစာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ပြည့်စုံသော ကမ္မဝါစာသည်လည်းကောင်း၊) သတ္ထုသာသနန္တိ-မည်၏၊ တာဟိ-ထို ဝိနယ၊ သတ္ထုသာသနတို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊

ဓမ္မံ ကမ္မံ ကရောန္တိ ဟု ပါဠိတော်ပါဌ် ရှိသည်-ဟုလိ၊ ရေးနည်း၌ကား **"ဓမ္မာ"**၌ ပဉ္စမိဝိဘတ်သည် ကံအနက်၌ သက်၏ဟု သိစေလို၍ **"အညတြာပိ ဓမ္မံ"**ဟု ဖွင့်သည်။

ဓမ္မေန ကတံ။ ။ဤ၌ ဓမ္မ သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၇၈၄)ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် **"သဘာဝ"**အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် **"ဘူတေန ဝတ္ထုနာ-ထင်ရှားရှိသော အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်"**ဟု ဖွင့်သည်။ ဤသို့ ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထုကို **"ဟုတ်မှန်သော ဝတ္ထု"**ဟု ခေါ်ရသည်။ [ယောဇနာ၌ကား ဓမ္မသဒ္ဒါ **"သန္တ"**အနက် ဟောဟု မိန့်သည်။]

ဧတ္ထ ပန။ ။**"ဝိနယာ (ဝိနယံ) သတ္ထုသာသနာ (သတ္ထုသာသနံ)"**ဟု သဒ္ဒါ သဘောအားဖြင့် နေနိုင်ပုံ၊ "ကံအနက်ပေးရပုံအားဖြင့် တူကြောင်းကိုသာ **"ဒေသေ နယော"**ဟု ညွှန်သည်။ ထို့ကြောင့် အနက်အရထူးပုံကို ပြလို၍ **"ဧတ္ထ ပန"**စသည်ကို မိန့်သည်။ ကံပြုသော အရာဌာနအားလျော်စွာ ဝိနယောအရ ဇောဒနာခြင်း၊ အပြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်း (အမှတ်ရအောင် သတိပေးခြင်း)ကို ယူရ၏။ သတ္ထုသာသနအရလည်း ဘုရားရှင်၏ သွန်သင် ပြသတော်မူကြောင်းဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဥတ်ကမ္မဝါစာကို ယူရသည်။ [မပြည့်စုံသော မမှန်သော ဥတ်ကမ္မဝါစာတို့ကား သတ္ထုသာသန မဟုတ်ကြ၊ ယောဇနာ၌ သတ္ထုသာသနကို **"သတ္ထုအာထာ"**ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ပါဠိတော် အနက်ပေး။ ။**"ဓမ္မာ-ဟုတ်မှန်သော သဘောကို၊ အညတြာပိ-ကြည့်၍လည်း၊ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ဝိနယာ-ဇောဒနာ သာရဏာဟူသော ဝိနည်းကို၊ အညတြာပိ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ သတ္ထုသာသနာ-မြတ်စွာဘုရား၏ သွန်သင်တော်မူကြောင်း ဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဥတ်၊ ပြည့်စုံသော ကမ္မဝါစာကို၊ အညတြာပိ ကမ္မံ ကရောန္တိ"**ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဋိကုဋ္ဌကတန္တိ-ကား၊ ပဋိကုဋ္ဌဇ္ဇေဝ-
 တားမြစ်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကတဉ္စ-ပြုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊
 (“ကမ္မံ”၌ စပ်၊) ယံ-အကြင် ကံကို၊ အညေသု-အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊
 ပဋိက္ခောသန္တေသု-တားမြစ်ကုန်စဉ်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထို ကံသည်၊
 ပဋိကုဋ္ဌဇ္ဇေဝ-ပဋိကုဋ္ဌမည်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကတဉ္စ-ကတ မည်သည်
 လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တာဒိသမ္ပိ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ
 ကရောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၃၈၇။ ပန-ကား၊ ဆယိမာနိ ခေ၊ အဓမ္မကမ္မန္တိအာဒိသု-အစရှိသော
 ပါဠိရုပ်တို့၌၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မဟူသော အမည်သည်၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၏၊
 အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ [“ဓမ္မေန ကတံ နာမ”တုန်းက ဓမ္မသဒ္ဒါကဲ့သို့
 ဘူတအနက်ဟော မဟုတ်-ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ-အကြင် ကံကို၊
 ယထာဝုတ္တာယ-အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပါဠိယာ-
 ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ န ကရိယတိ-မပြုအပ်၊ တံ-ထို ကံကို၊ အဓမ္မကမ္မန္တိ-
 ဟူ၍၊ ဝေဒိတမ္ပ-၏၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ-
 အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္တာရော ပန-အကျယ်သည်ကား၊ ပါဠိယံယေဝ-၌ပင်၊
 အာဂတော-လာပြီ၊ သော စ-ထို အကျယ်သည်လည်း၊ ဥတ္တိဒုတိယဥတ္တိစတုတ္ထ
 ကမ္မာနံယေဝ-ဥတ္တိဒုတိယကံ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကံတို့၏သာ၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊
 (အာဂတော)၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တိဒုတိယဥတ္တိစတုတ္ထေသု-
 ဥတ္တိဒုတိယကံ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကံတို့၌၊ ဟာပန ဝါ-ဥတ်ကမ္မဝါစာကို ယုတ်လျော့
 စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အညထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 ကရဏံ ဝါ - ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) ဝိယ - ရှိနိုင်သကဲ့သို့၊

ပဋိကုဋ္ဌဇ္ဇေဝ ကတဉ္စ။ ။ “ပဋိ+ပုပ္ဖ+ကုသ ဓာတ်သည် နိဝါရဏအနက်ကို
 ဟော၏၊ ပဋိကောသိယိတ္ထ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ပဋိကုဋ္ဌ၊ ပဋိကုဋ္ဌ+တံ+ကတဉ္စာတိ
 ပဋိကုဋ္ဌကတံ (ကမ္မံ)”ဟု ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရာယ် ပြု၊ ထို ကံကို
 သဘောမတူသူတို့က တားမြစ်အပ်ပါလျက် အတင်းပြုအပ်သော ကံဖြစ်သောကြောင့်
 “ပဋိကုဋ္ဌကတ”ဟု ခေါ်သည်၊ [ပဋိက္ခောသန္တေသုတိ နိဝါရေန္တေသု-ဋီကာ။]

ဟာပန ဝါ ခေ၊ ကရဏံ ဝါ။ ။ “ဟာပန”ဟူသည် “ဥတ်ကိုဖြစ်စေ၊
 ကမ္မဝါစာကို ဖြစ်စေ မပါစေဘဲ၊ သို့မဟုတ် ဥတ္တိစတုတ္ထကံ၌ ကမ္မဝါစာ သုံးကြိမ်

(တထာ-တု၊) ဥတ္တိကမ္မေ-ဥတ္တိကံ၌၊ (ဟာပနံ ဝါ အညထာ ကရဏံ ဝါ) နတ္ထိ၊ အပလောကနကမ္မဉ္စ-အပလောကနကံကိုလည်း၊ သာဝေတွာဝ-ကြားသိ စေပြီး၍သာ၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏။ [“စေ” ဖြင့် ဥတ်ကမ္မဝါစာကို ကန့်၊ ဆိုလိုရင်း အကြောင်းအရာကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အခြားဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ ပြောပြ၍သာ ပြုရသည်။ ဥတ်ကမ္မဝါစာမပါ-ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာနိ-ထို ဥတ္တိကံ၊ အပလောကနကံတို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ န ဒဿိတာနိ-အကျယ် ပြတော်မမူအပ်ကုန်၊ သဗ္ဗေသမ္ဘိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ကမ္မာနံ-ထို ကံလေးမျိုးတို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ပရတော-နောက်၌၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ [နောက် ပရိဝါ၊ ကမ္မဝဂ်ကျမှ ဖွင့်ကုန်အံ့-ဟူလို။]

စတုဝဂ္ဂကရဏာဒိကထာ

၃၈၈။ ဣဒါနိ-၌၊ ဆဋ္ဌ-ခြောက်ခုမြောက်သော၊ (“အဓမ္မကံ” စသော ကံတို့တွင် ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊) ယဒိဒံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂကမ္မံ နာမ-အကြင် ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံ မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဆဋ္ဌဖြစ်သော ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံကို၊ ယေဟိ သံယေဟိ-အကြင် သံဃာတို့သည်၊ ကာတမ္ဘံ-ပြုထိုက်၏၊ တေသံ-ထို သံဃာတို့၏၊ ပဘောဒံ-အပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပဉ္စ သံဃာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ကမ္မပ္ပတ္တာတိ-ကား၊ ကမ္မံ-သို့၊ ပတ္တော-ရောက်၏၊ ကမ္မယုတ္တော-ကံအား လျှောက်ပတ်၏၊ ကမ္မာရဟော-ကံကို ပြုခြင်းငှာထိုက်၏၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊

မဇ္ဈိမံလျှောထားခြင်း”တည်း၊ “အညထာကရဏ”ဟူသည် ဥတ်ကို နောက်ထား၍ ကမ္မဝါစာကို ရှေ့ထားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဥတ်ကို နှစ်ကြိမ် ရွတ်၍ ကမ္မဝါစာကို နှစ်ကြိမ် ရွတ်ခြင်း စသည်တည်း၊ ဥတ္တိကံ၊ အပလောကနကံတို့၌ ထိုကဲ့သို့ မဖြစ်နိုင် သောကြောင့် အဓမ္မကံကို အကျယ်ပြရာဝယ် ထိုက်များကို မပြဘဲ ချန်ထားတော်မူသည်၊ [ဟာပနံ ဝါ အညထာ ကရဏံ ဝါ နတ္ထိတိ ဥတ္တိကမ္မဿ ဧကာယ ဧဝ ဥတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗတာ တတော ဟာပနံ န သမ္ဘဝတိ၊ အနဿာဝနာယ အဘာဝတော ပစ္စာ ဥတ္တိတ္ထပနဝသေန ဒွိဟိ ဥတ္တိဟိ ကရဏဝသေန စ အညထာ ကရဏံ နတ္ထိ၊-ဋီကာ။]

နာဟရတိ-မထိုက်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (အရဟတိ ဧဝ-သည်သာ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [“ကမ္မံ ပတ္ထော”ဖြင့် ဝစနတ္တကို ပြ၍ “ကမ္မယုတ္ထော ကမ္မာရဟော” တို့ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်တ္တကို ပြသည်၊ “န ကိဉ္စိ” စသည်ကား ဥဇုကတ္တတည်း။]

၃၈၉။ စတုဝဂ္ဂကရုဏာဓမ္မေ၊ ဟေ၊ ဘိက္ခုနီစတုတ္ထောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပရိသတော-ပရိသတ်ကြောင့်၊ ကမ္မဝိပတ္တိဒဿနတ္ထံ-ကံ၏ ပျက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို“စတုဝဂ္ဂကရုဏာဓမ္မေ”အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဥက္ခိတ္တကဂ္ဂဟဏေန-ဥက္ခိတ္တကသဒ္ဓါဖြင့်၊ ကမ္မနာနာသံဝါသကော- ကံကြောင့် မတူကွဲပြားသော သံဝါသရှိသော ရဟန်းကို၊ (ဥက္ခိတ္တကရဟန်းကို၊) ဂဟိတော-ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ နာနာသံဝါသကဂ္ဂဟဏေန-နာနာသံဝါသက သဒ္ဓါဖြင့်၊ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော-အယူကြောင့် မတူကွဲပြားသော သံဝါသရှိ သော ရဟန်းကို၊ (ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက ရဟန်းကို၊ ဂဟိတော၊) ဥက္ခေပနီယ ကမ္မကတော ကမ္မနာနာသံဝါသကော၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကော လဒ္ဓိနာနာ သံဝါသကော၊-ဋီကာ၊] နာနာသီမာယသ္မိတစတုတ္ထောတိ-ကား၊ သီမန္တရိကာယ ဝါ-သီမန္တရိက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိသီမာယ ဝါ-သိမ်ပြင်ဘက်၌သော် လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတေနာပိ-တည်သော ရဟန်းနှင့် လည်း၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ စတုဝဂ္ဂေါ-လေးပါးအစရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (“ကမ္မံ ကရေယျ”၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [သိမ်တွင်းနေ သုံးပါး၊ သိမ်ပြင်ဘက်နေ တစ်ပါးနှင့် ပေါင်းလျှင် လေးပါးရှိသည်ဖြစ်၍ ကံပြုအံ့-ဟုလို။]

၃၉၀။ ပါရိဝါသီကစတုတ္ထောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပရိဝါသာဒိ ကမ္မာနံယေဝ - ပရိဝါသ် အစရှိသော ကံတို့၏သာ၊ ပရိသတော - ကြောင့်၊ ဝိပုတ္တိဒဿနတ္ထံ-ပျက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တေသံ- ထို ပရိဝါသ် အစရှိသော ကံတို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ပရတော-၌၊ (စူဠဝါ၊ သမုစ္ဆယက္ခန္ဓက၌၊) ဝဏ္ဏယိဿာမ-ကုန်အံ့။

၃၉၁။ ကေစ္စဿ၊ ဟေ၊ ရဟတီတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပဋိကုဋ္ဌ ကတကမ္မဿ - တားလည်း တားမြစ်အပ်၊ ပြုလည်း ပြုအပ်သော ကံ၏၊ ကုပ္ပာကုပ္ပဘာဝဒဿနတ္ထံ-ပျက်သည်၏အဖြစ်၊ မပျက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [“ပဋိတ္ထောသန အထမြောက်လျှင် ပျက်၏၊

လောက]

ဓမ္မသုတ္တန်အစဉ်

၃၃၁

အထစင်္ကြာကံလျှင် မပျက်"ဟု ပြသည်။] ဝကဏတ္ထဿဝတိ-ကား၊ အဝိပူဇ
သီလဿ-မပျက်သော သီလရှိသော၊ ပါရာမိကံ-ပါရာမိကသို့၊ အနန္တာပန္နဿ-
မရောက်သော၊ အာနန္တဗျာဓိဿဝတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော
တားမြစ်သော ရဟန်း၏၊) အနန္တရံ-အခြားမဲ့၌၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသော
("ဘိက္ခုနော ဝိညာဗျူဿ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဖော်။)

သုနိဿာရဏာဒိကဏာ

၃၉၅။ သုမာ ဘိက္ခုဝေ နိဿာရဏာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊
ဝတ္ထုတော-ဝတ္ထုကြောင့်၊ (နှင်ထုတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ဝတ္ထုကြောင့်၊)
ကမ္မာနံ-တို့၏၊ ကုပ္ပာကုပ္ပဘာဝဒဿနတ္ထံ-၎င်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-
ထို သုမာ ဘိက္ခုဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အပ္ပတ္တော ခေ၊ သုနိဿာရိတောတိ
ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ပဗ္ဗာဓနီယကမ္မံ-ကို သန္တာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ["ပဗ္ဗာဓနီယကံ"ဟူသည် နှင်ထုတ်ကြောင်း ကံတည်း၊
ဤ နိဿာရဏနှင့် သဘောတူပင်၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-
ကြောင့်၊ ပဗ္ဗာဓနီယကမ္မေန-ဖြင့်၊ ဝိဟာရတော-ကျောင်းတိုက်မှ၊ နိဿာရေန္တိ-
ထွက်သွားစေကြရကုန်၏၊ (နှင်ထုတ်ကြရကုန်၏၊) တသွာ-ကြောင့်၊ တံ-
ထို ပဗ္ဗာဓနီယကံသို့၊ (အပ္ပတ္တော၌ ဖော်၊) ခေ (သော)-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
(ပါဠိတော်၌လာသော ဗာလအဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပ္ပတ္တော၌ ဖော်၊) ယသွာ-
ကြောင့်၊ ကုလဒူသကော-ကုလဒူသကရဟန်းသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊
တသွာ-ကြောင့်၊ အာဝေဏိကေန-အသီးအခြားဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗာဓနီယကံ၏
အသီးအခြားဖြစ်သော၊) လက္ခဏေန-လက္ခဏာအားဖြင့်၊ အပ္ပတ္တော-မရောက်၊
ပန-ထိုသို့ပင် မရောက်ပါသော်လည်း၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထို
ရဟန်း၏(အပေါ်၌)၊ (ဗာလအဗျတ္တရဟန်း၏ အပေါ်၌) အာကဓံမာနော-
သော်၊ သံဃော-သည်၊ ပဗ္ဗာဓနီယကမ္မံ-ကို၊ ကရေယျ၊ ပြုနိုင်၏၊ ဣတိ
(ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကမ္မက္ခန္ဓက၌ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊) တသွာ-ကြောင့်၊
သုနိဿာရိတော-ကောင်းစွာ နှင်ထုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ။

တဉ္စ သံဃော နိဿာရေတိတိ-ကား၊ သံဃော-သည်၊ တဇ္ဇနိယကမ္မာဒိ
ဝသေန-တဇ္ဇနိယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သစေ နိဿာရေတိ-
အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သော-ထို ရဟန်းကို၊ (သုနိဿာရိတော၌ စပ်၊) ယသ္မာ-
ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို တဇ္ဇနိယ စသော ကံအရာ၌၊ (အနညာတာ၌ စပ်၊)
တိဏ္ဍံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကေနကေနပိ-
တစ်ပါး တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ အင်္ဂေန-အင်္ဂါကြောင့်၊ နိဿရဏာ-နှင်ထုတ်
ခြင်းကို၊ အနညာတာ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သုနိဿာရိတော-ကောင်းစွာ
နှင်ထုတ်အပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တိဏ္ဍံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏(အပေါ်၌)၊
အာကင်္ခမာနော-သော်၊ သံဃော-သည်၊ တဇ္ဇနိယကမ္မံ၊ ကရေယျ-ပြုနိုင်၏၊
ဧကော-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍနကာရဏော-မိမိတို့ အသင်းအပင်း၌
တိုင်ပင်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ ပေ၊ သံဃေ-၌၊ အဓိကရဏကာရဏော-
အဓိကရဏ်းကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧကော-သည်၊ ဗာလော-ဝိနည်း
သိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ ပေ၊ အနပဒါနော-အာပတ် အပိုင်းအခြား
မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဧကော - သည်၊ အနနုလောမိကေဟိ - ရဟန်းတို့အား
မလျော်ကုန်သော၊ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ - လူတို့နှင့် ရောနှောခြင်းတို့ဖြင့်၊
ဂိဟိသံသဂ္ဂော-လူတို့နှင့် ရောနှောသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတိ-၏။]

၃၉၆။ ဩသာရဏာတိ-ကား၊ ပဝေသနာ-သွင်းခြင်းတို့သည်၊ ("ဣမာ
ဗုဒ္ဓ-ဤ နှစ်ပါးတို့တည်း"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ["ဩ-အတွင်းသို့+သာရဏာ-
ရောက်စေခြင်း"ဟူသည် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် "သွင်းခြင်းပင်"တည်း၊ ထို့ကြောင့်
"ပဝေသနာ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊] တတ္ထ-ထိုဩသာရဏာဟူသောပါဌ်၌၊

တဉ္စ၊ ပေ၊ သုနိဿာရိတော။ ။တန္တိ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မံ၊-သာရတ္ထံ၊ သောတိ
ဗာလောတိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌပုဂ္ဂလော၊ အပ္ပတ္တောတိ သမ္ပန္နော၊ တတ္ထ ကာရဏမာဟ
"ယသ္မာ"တိအာဒိ၊ တတ္ထ အာဝေဏိကေန လက္ခဏေနာတိ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မံသ
နိမိတ္တဘာဝေန ပါဠိယံ ဝုတ္တတ္တာ အသာဓာရဏဘူတေန ကုလဒူသကဘာဝေန-
[သံဃာဒိဿေသံ တေရသမသိက္ခာပုဒ်၌လာသော ကုသဒူသန အမှုသည် ပဗ္ဗာဇနိယကံ
နှင့်သာ သက်ဆိုင်သော သီးခြားလက္ခဏာတည်း၊] ယဒိ ဟေသ တံ ကမ္မံ အပ္ပတ္တော၊
ကထံ ပန သုနိဿာရိတောတိ အာဟာ "ယသ္မာ၊ ပေ၊ သုနိဿာရိတော"တိ၊-
ဝိမတိ။

တညွှန် သံဃော ဩသာရေတိတိ-ကား၊ (တံ-ထို ပဏ္ဍုက်ကို၊ “ထေယျ သံဝါသက စသူကို”) ဥပသမ္ပဒကမ္မဝဿေန - ဥပသမ္ပဒကံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝေသေတိ - သွင်းအံ့၊ ဒေါသာရိတောတိ - ကား၊ ဒုဩသာရိတော-မကောင်းသဖြင့် သွင်းအပ်ပြီ၊ သဟဿက္ခတ္တံ-အကြိမ်ပေါင်း တစ်ထောင်၊ ဥပသမ္ပဒိတော - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ အနုပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ [“ဒုဩသာရိတ”၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသည်၊ “မကောင်းသဖြင့်သွင်းအပ်”ဟူသည် “ရဟန်းမဖြစ်”ဟူလို၊] အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ-ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း၊ သာတိသာရာ-လွန်၍ဖြစ်သော အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“သာတိသာရာ”ပုဒ်ကို မဟာဓန္ဒက၊ န သမ္မာဝတ္တနာဒိကထာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊] တထာ-တူ၊ သေသော-အာစရိယုပဇ္ဈာယမှ ကြွင်းသော၊ ကာရကသံဃော-သည်၊ (သာတိသာရာ ဟောတိ)၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိတော-မှ၊ န မုစ္ဆတိ-မလွတ်၊ ဣတိ-လျှင်၊ ကောဒသ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ အာဗ္ဗပုဂ္ဂလာ-ဤ အာဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒေါသာရိတော-မကောင်းသဖြင့် သွင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဟတ္ထန္တိန္နာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ဒုတ္တိံသ-သုံးကျိပ်နှစ်ယောက် သော၊ (ပုဂ္ဂလာ)၊ သုဩသာရိတော-ကောင်းစွာ သွင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥပသမ္ပဒိတော-ကုန်သည်၊ (သမာနော)၊ ဥပသမ္ပန္နော-ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [“သုဩသာရိတော”ကို သရုပ်ဖော်သည်၊] တေ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အပြစ် ကိုမျှ၊ ဝတ္တံ-ငှာ၊ န လတ္တာ-မရအပ်ကုန်၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုဩသာရိတ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကာရက သံဃော စ-သည်လည်းကောင်း၊ သာတိသာရာ (ဟောန္တိ)၊ ကောစိ-တစ်စုံ တစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိတော န မုစ္ဆတိ။

၃၉၇။ ဣဓ ဟေ၊ ဒဠဗ္ဗာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အဘူတဝတ္ထု ဝဿေန-ထင်ရှား မရှိသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဓမ္မကမ္မ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘူတဝတ္ထုဝဿေန-ထင်ရှား ရှိသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မကမ္မ-ကိုလည်း ကောင်း၊ ဒဿတုံ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို ဣဓ ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဋိနိသန္တိတာတိ - ကား၊ ပဋိနိသန္တိတဗ္ဗာ - စွန့်ထိုက်သော၊

(“ဒိဋ္ဌိ-အယူသည်”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [တ ပစ္စည်း၏ ကမ္မတ္တကို ယူမည် စိုး၍ “ပဋိနိသန္ဓိတဉ္စာ”ဟု အရဟတ္တ ဖြစ်သော တဗ္ဗ ပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ တ ပစ္စည်းသည် “အရဟ-အနက်ဟော”ဟုလို။]

ဥပါလိပုစ္ဆာကထာ

၄၀၀။ ဥပါလိပညာသုဝိ-ဥပါလိ၏ ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဝတ္ထုဝသေနေဝ-ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဓမ္မာဓမ္မကမ္မ-ဓမ္မကံ၊ အဓမ္မကံကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဥပါလိ၏ ပြဿနာတို့၌၊ ဧကမူလကော စ-ဧကမူလကနည်းလည်းကောင်း၊ ဒွိမူလကော စ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒွေ-ကုန်သော၊ နယာ-နည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကမူလကော-သည်၊ ဥတ္တာနောယေဝ-သည်သာ၊ ဒွိမူလကော-၌၊ သတိဝိနယော-သတိဝိနည်းကို၊ အမူဠဝိနယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ ကတာယထာ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အမူဠဝိနယာဒယောပိ-အမူဠဝိနည်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ တဿ ပါပိယယသိကာဒိဟိ-အစရှိသည်တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိ၊ ဧကောကာ-တစ်မျိုးစီ တစ်မျိုးစီကုန်သော၊ ပုစ္ဆာ-တို့ကို၊ ကတာ-ကုန်ပြီ၊) အဝသာနေ ပန-အဆုံး၌ကား၊ ဥပသမ္ပဒါရဟံ ဥပသမ္ပာဒေတီတိ-ဟူသော၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပရတော-၌၊ ဘိက္ခုနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ (ဝါရေ-၌၊) သတိဝိနယံ-ကို၊ အာဒိ ကတွာ-အစပြု၍၊ ဧကောကေန-တစ်ခု တစ်ခုသော ပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ သေသပဒါနိ-ကြွင်းသော ပုဒ်တို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ [“ဘိက္ခုနမ္ပိ”၌ ပိ ဖြင့် ဥပါလိပညာကို ပေါင်း၊ “ဥပါလိပညာ၌သာ ယှဉ်စေရသည် မဟုတ်သေး၊ ဘိက္ခုတို့၏ ဝါရဋ္ဌ်လည်း ယှဉ်စေရသည်” ဟုလို။]

ဒွိမူလကော။ ။ “ဒွိမူလက”ဟုရာ၌ အခြား နေရာဝယ် မူလပုဒ်က နှစ်ပုဒ်ရှိ၍ မူလိပုဒ်ကို တစ်မျိုးစီ လှည့်စေရရိုးတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်၊ သတိဝိနယနှင့် အမူဠဝိနယတွဲကို အပြန်အလှန် ပုစ္ဆာပြုခြင်း စသည်ကို ဒွိမူလကဟု ဆိုထားသည်၊ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။

တဇ္ဇနိယကမ္မကထာ

၄၀၇။ ဣဓ ဟေ၊ ဘဏ္ဍနကာရဏောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) အဓမ္မေန ဝဂ္ဂ-အဓမ္မေနဝဂ္ဂကံလည်းကောင်း၊ အဓမ္မေနသမဂ္ဂ-လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဋိရူပကေန ဝဂ္ဂ-လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဋိရူပကေန သမဂ္ဂ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ-ဤကံတို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ စက္ကံ-စက်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ တဇ္ဇနိယာဒိသု-တဇ္ဇနိယ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တသု-ကုန်သော၊ ကမ္မေသု-တို့၌လည်းကောင်း၊ ပဋိပဿဒ္ဓိသု စ-ကံ၏ ငြိမ်ကြောင်း၊ ကံတို့၌လည်းကောင်း၊ ဝိပတ္တိဒဿနတ္ထံ - ပျက်ပုံကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ “ဓမ္မေနဝဂ္ဂ”၏ နောက်ဝယ် “ဓမ္မေနသမဂ္ဂ”ဟု ရှိ၏၊ “ဝိပတ္တိဒဿနတ္ထံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝိဘတ္တိအရ၌ ထိုကံ မပါနိုင်ရကား မရှိသင့်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဤ နေရာဝယ် ထို“ဓမ္မေနသမဂ္ဂ”ကံ မပါ။]

တတ္ထ-ထို“ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ”အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အနုပဒါနောတိ-ကား၊ အပဒါနဝိရဟိတော-ပိုင်းခြားအပ်သော အပိုင်းအခြားမှ ကင်းသည်၊ (“ဟောတိ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားကို၊ အပဒါနံ-န ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒဝိရဟိတော-အာပတ်အပိုင်းအခြားမှ ကင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတော-ထို “ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဘဏ္ဍနကာရဏော”အစရှိသော ပါဠိရပ်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ပဋိကုဋ္ဌကတ ကမ္မပ္ပဘောဒံ-တားလည်း တားမြစ်အပ်၊ ပြုလည်း ပြုအပ်သောကံ၏ အပြားကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊ သာယေဝ ပါဠိ- ထို “ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသော ပါဠိတော်ကိုပင်၊ အကတံ ကမ္မန္တိအာဒိဟိ - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့နှင့်၊

အနုပဒါနော။ ။အပ ရှေးရှိသော ဒါ ဓာတ်သည် အဝဇဏ္ဏန (ပိုင်းဖြတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အပဒိယတေ-ပိုင်းဖြတ်အပ်၏၊ ဣတိ အပဒါနံ၊ နတ္ထိ+အပဒါနံ ယဿာတိ အနုပဒါနော-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အာပတ် အပိုင်းအခြား မရှိသော ရဟန်း၊ အာပတ် အပိုင်းအခြား မရှိအောင် သင့်နေသော ရဟန်း-ဟူလို၊ [နတ္ထိ ဧတဿ အပဒါနံ (အဝဇဏ္ဏနံ) အာပတ္တိပရိယန္ဓောတိ အနုပဒါနော၊-ဋီကာ၊ အပဒါနံ ကို အဝဇဏ္ဏနံ ဟု ဖွင့်၍ ထို အဝဇဏ္ဏနံကို “အာပတ္တိပရိယန္ဓော”ဟု ဖွင့်သည်။]

၃၄၀

မဟာဝါဘာသာနိကာ

သံသန္တိတွာ- ရောနှော၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာ- ပြီ၊ တတ္ထ- ထို “အကဏ္ဍ
 ကမ္ဘ” အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံ တစ်ခုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
 ပါဠိအနုသာရေန - ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝိဒိတုံ - သိခြင်းငှာ၊
 န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (သက္ကာ ဧဝ-သည်သာ၊)
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇာနံ-ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ န ဝိတ္တာရယိမှာ-
 မချဲ့ကုန်တော့ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စမွေယျက္ခန္ဓကဝဇ္ဇာနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အအအအအ

၁၀-ကောသမ္မကက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ကောသမ္မိဖြည့် ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်း။]

ကောသမ္မကဝိပါဒကထာ

☞ ၄၅၁။ ကောသမ္မကက္ခန္ဓကေ-၌၊ တံ ဘိက္ခု၊ ယေ၊ ဥက္ခိပီသုတိ ဧတ္ထ-
 ၌၊ အယံ-ကာ၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း။ [ပုဗ္ဗံ+
 အနုဂတာ အနုပုဗ္ဗိ၊ အနုပုဗ္ဗိ စ + သာ + ကထာ စာတိ အနုပုဗ္ဗိကထာ၊
 တစ်နည်း၊ သမာသိပြုလျှင် “အနုပုဗ္ဗိ+ကထာ” ဟု ဤကာရန္တအတိုင်းလည်း
 ရှိနိုင်၏။] ကိရ-တစ်ဆင့်စကား ကြားရသည်ကား၊ (တစ်နည်း) ကိရ-ချဲ့၊
 ဝိနယဓရော စ-ဝိနည်းကို ဆောင်သော ရဟန်းလည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တိကော
 စ-သုတ္တန်ကို ဆောင်သော ရဟန်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-ကုန်သော၊
 ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဧကသ္မိ-သော၊ အာဝါသေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသန္တိ-နေကြ
 ကုန်၏၊ တေသု-ထို နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိကော-သုတ္တန်ဆောင်
 ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ ဝစ္စကုဋိ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌော-
 ဝင်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာစမနဥဒကာဝသေသံ-သန့်သက်ရေ အကြွင်းကို၊
 ဘာဇနေ- ခွက်ထဲ၌၊ ဌပေတွာဝ- ချန်ထားခဲ့၍သာ၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခဲ့ပြီ၊
 (သန့်သက်ရေ ကျန်နေရစ်မှန်းကို သိ၏၊ အာပတ်သင့်မှန်းကိုကား မသိ၊)
 ဝိနယဓရော-ဝိနည်းကို ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ ပဝိဋ္ဌော-သည်၊
 (သမာနော)၊ တံ ဥဒကံ-ထို ကြွင်းကျန်သော ရေကို၊ ဒိသွာ-၍၊ နိက္ခမိတွာ-
 ထွက်ခဲ့၍၊ တံ ဘိက္ခု-ထိုသုတ္တန်ဆောင်သော ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ (ကိ?)၊
 အာဝုသော-အရှင်ဘုရား၊ တယာ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဣဒံ ဥဒကံ-ကို၊ ဌပိတံ-
 ချန်ထားအပ်ပါသလော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ အာဝုသော-အရှင်ဘုရား၊ အာမ-
 မှန်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရေကြွင်းကို
 ချန်ထားရာ၌၊ အာပတ္တိဘာဝံ-အာပတ်၏ အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာသိ ကိ-
 မသိပါသလော?၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ အာမ-မှန်ပါ၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ၊ ဣတိ-
 ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာဝုသော၊ ဧတ္ထ-ဤ ရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌ အာပတ္တိ-
 သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ (အာပတ္တိ- သည်)။

သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒေသေသာမိ-ဒေသနာပြောပါအံ၊ ဣတိ-
ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာဂုသော၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊
တေ-၏၊ (အာပတ္တိ၌ စပ်) ဝါ-သည်၊ အသန္တိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့်
မစေ့ဆော်မှု၍၊ အသတိယာ-သတိကင်းသဖြင့်၊ သစေ ကတံ-အကယ်၍
ပြုအပ်မိသည်ဖြစ်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-ဤသို့
လျှောက်ပြီ၊ သော-ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ တဿာ အာပတ္တိယာ-
၌၊ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ-အနာပတ်ဟု အယူရှိပြန်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။

ဝိနယဓရောပိ-သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ နိဿိတကာနံ-မှီနေသော
ရဟန်းတို့အား၊ အယံ သုတ္တန္တိကော-သည်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇမာနောပိ-
ရောက်ပါသော်လည်း၊ န ဇာနာတိ-အာပတ်မှန်းမသိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ-
ပြောပြီ၊ တေ-ထို ဝိနည်းဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်၊ တံဿ-ထို
သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏၊ နိဿိတကော-မှီနေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-
၍၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ အာပတ္တိ-သို့၊
အာပဇ္ဇိတွာပိ-ရောက်ပြီး၍လည်း၊ အာပတ္တိဘာဝံ-ကို၊ န ဇာနာတိ၊ ဣတိ
အာဟံသု-ကုန်ပြီ၊ တေ-ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏ တပည့် တို့သည်၊
ဂန္တာ- ၍ အတ္တနော- ၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- အား၊ အာရောစေသုံ- ကုန်ပြီ၊

ဒေသေသာမိ။ «ဝိနည်းခိုရ်၏ စကားအရ အာပတ်ဟု အယူရှိသောကြောင့်
(ပြောဆို၍ လွယ်ကူသော၊ သိက္ခာကို လိုလားသူ ဖြစ်သည့်အတွက်) အာပတ်ဖြစ်လျှင်
ကုစားပါမည်ဟု ပြောရာသည်၊ [သန့်သက်ရေကြွင်းကို ချန်ထားမှုအတွက် စူဠဝါ
သေနာသနက္ခန္ဓက၌ “န အာစမနသရာဓသေ ဥဒကံ သေသေတမ္ပံ”ဟု ပညတ်တော်
မူလိမ့်မည်။]

နတ္ထိ အာပတ္တိ။ «ထိုအခါ ဝိနည်းခိုရ်က စဉ်းစားပြန်သည်မှာ လွန်ကျူးလိုသော
စေတနာ မပါလျှင် ဤ ရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌ အနာပတ်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာ
ရှိ၏၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍ “အာပတ် မသင့်”ဟု ပြောပြန်သည်၊ အမှန်ကား အာပတ်
သင့်သည်သာ၊ [ဝိနည်း ပညတ်တော်ကို မသိသော်လည်း ရေကြွင်း ချန်ထားမှုဟူသော
အကြောင်းဝတ္ထုကို သိသောကြောင့် သစ်တ္တကအာပတ် (ဝတ္ထုကို သိသော စိတ်နှင့်တကွ
ဖြစ်သော အာပတ်)တည်း၊ သာ ပန အာပတ္တိ ဧဝံ၊ တေနာဟ “သော တဿာ
အာပတ္တိယာ (ထိုအာပတ် အစစ် ဖြစ်ရာ၌) အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတိ”တိ၊-ဋီကာ။]

သော-ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ?)၊ အယံ
ဝိနယဓရော-ဤ ဝိနည်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အနာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊
ဝတ္တာ-ပြောပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတိ-ပြောပြန်၏၊ သော-
ဤ ဝိနည်းဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မုသာဝါဒီ-မုသာ၊ ပြောလေ့ရှိသူတည်း၊ ဣတိ
(အာဟ)၊ တေ-ထို သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်၊ ဂန္ဓာ-၍၊
တုမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ မုသာဝါဒီ-တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊
အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ ဝဗ္ဗယိသု-တိုးပွားစေကြကုန်ပြီ၊
တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝိနယဓရော-သည်၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ လဘိတွာ-
၍၊ တဿ-ထို သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ (အပေါ်၌)၊ အာပတ္တိယာ-ကို၊
အဒဿနေ-မရှုခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ခေပနိယကမ္မံ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ တေန-
ကြောင့်၊ တံ ဘိက္ခု၊ ၂၀၊ ဥက္ခိပိသုတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

၄၅၃။ ဘိဇ္ဇော ဘိက္ခုသံဃော၊ ဘိဇ္ဇော ဘိက္ခုသံဃောတိ ဧတ္ထ-၌
(သံဃော-သည်၊) န တာဝ ဘိဇ္ဇော-ကွဲပြီကား မဟုတ်သေး၊ အပိ စ-
ထိုသို့ပင် ကွဲပြီးမဟုတ်သေးပါသော်လည်း၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝုဠေ-ရွာပြီးလတ်
သော်၊ ဣဒါနိ သဿ နိပ္ပန္နိ-ဟူ၍၊ (ယခုအခါ ကောက်စပါး ပြီးစီးပြီဟူ၍၊)
ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ (ကသွာ-ကြောင့်၊ ဣဒါနိ သဿ နိပ္ပန္နိ-
ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-နည်း?)၊ ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ တံ-
ထို ကောက်စပါးသည်၊ နိပ္ပန္နိဿတိ-ပြီးစီးလတ္တံ့၊ (တသွာ ဣဒါနိ သဿ
နိပ္ပန္နိ ဝုစ္စတိ-၏၊) ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန-ဤ အကြောင်း
ကြောင့်၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ အဝဿံ၊ ဘိဇ္ဇိဿတိ-ကွဲလတ္တံ့၊ သော
စ-ထို သံဃာသည်လည်း၊ [သော စာတိ သံဃော၊-ယောဇနာ၊] ကလဟ
ဝသေန-ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (ဘိဇ္ဇိဿတိ)၊ သံဃဘောဒဝသေန-
သံဃာကွဲပြားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သံဃဘောဒကကံ၏ ကွဲခြင်းမျိုးဖြင့်၊) န
(ဘိဇ္ဇိဿတိ)-ကွဲလတ္တံ့၊ မဟုတ်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မချွတ်ဧကန်၊
အမှန် ကွဲလတ္တံ့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘိဇ္ဇောတိ-ကွဲပြီဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဘိဇ္ဇော။ ။ဤ၌ တ ပစ္စည်းကား ကွဲပြီး အတိတ်မဟုတ်ပါဘဲလျက် မချွတ်
ဧကန် အမှန် ကွဲလတ္တံ့ဖြစ်သော အဝဿံဘာဝိအနက်၌ အတိတ်ကဲ့သို့ တင်စား၍

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဘိဇ္ဇော ဘိက္ခုသံဃောဟူသော ပါဠိ၌၊ သမ္ဘမအတ္ထဝသေန-
အလျင်အမြန်ဖြစ်သော အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာမေဋ္ဌိတံ-အာမေဋ္ဌိတံကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

☞ ၄၅၄။ တေမတ္ထံ ဝေ၊ ပက္ကမိတံ-ကား၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (“မာ
ဇေါ တုဗ္ဗေ”အစရှိသော စကားကို၊) ဘာသိတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပက္ကမိ-
ဖဲကြွတော်မူသနည်း?၊ ဟိ(ယသွာ)-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥက္ခေပကေ ဝါ-
နှင်ထုတ်တတ်သော ရဟန်းတို့ကိုမူလည်း၊ တုဗ္ဗေဟိ-တို့သည်၊ အကာရဏေ-
အကြောင်းမဟုတ်ဘဲ၊ (မမှန်သော အကြောင်းကြောင့်၊) သော ဘိက္ခု-ကို၊
ဥက္ခိတ္တာ-နှင်ထုတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သဓေ ဝဒေယျ-အကယ်၍ မိန့်တော်
မူအံ့၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကေ ဝါ-ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့ကိုမူလည်း၊ တုဗ္ဗေ-
တို့သည်၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပနာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ၊ (သဓေ) ဝဒေယျ-
အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတေသံ-ဤ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-
ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့၏၊ ပက္ခော-အသင်းအပင်းတည်း၊ (ဘက်သား
တည်း၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတေသံ-တို့၏၊ ပက္ခော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-
ပြောပြီး၍၊ အာယာတံ-ရန်ညှိုးကို၊ ဗန္ဓေယျု-ဖွဲ့ကုန်ရာ၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊
တန္တိမေဝ-ပါဠိတော်အစဉ်ကိုသာ၊ ဌပေတွာ-ထားတော်မူပြီး၍၊ တေမတ္ထံ-
ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ပါဠိတော်၌လာသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊)
ဘာသိတွာ-၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိ-မူပြီ။

ဆိုထားအပ်သော တ ပစ္စည်းတည်း၊ [န တာဝ ဘိဇ္ဇောတိ ဣမိနာ ဘိဇ္ဇောတိ ဧတ္ထ
တပစ္စယဿ အဝသံဘာဝိယတ္ထေ အနာဂတကာလိကတံ ဒဿေတိ၊ တမေဝတ္ထံ
သဟ ဥပမာယ ဒဿေန္တော အာဟ အပိစာတိအာဒိ၊-ယောနော။]

သမ္ဘမအတ္ထဝသေန။ ။သံပုဗ္ဗ+တြမ (ဘမ)ဓာတ်သည် ဘယာဒိနိတဝေဂ
အနက်နှင့်တကွ အခြားအနက်များကို ဟော၏ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့်
ဒီကာတို့၌ “တုရိတတ္ထဝသေန”ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ “တုရိတ”နှင့် “ဝေဂ”သည်
လျင်မြန်ခြင်း အနက်အားဖြင့် တူ၏၊ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းကို “အာမေဋ္ဌိတံ”ဟု ခေါ်သည်၊
အာမေဋ္ဌိတံ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဝေရဉ္စကဏ္ဍ အဆုံး အဘိက္ကန္တ အဖွင့်၌
ပြခဲ့ပြီ။

၄၅၅။ အတ္တနော ဝါ အတ္တာနန္တိ ဧတ္တ-ဌံ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ဥပ္ပာဒေတိဌံ စပ်၊) သံဃေန-သည်၊ ဥက္ခေပနိယ ကမ္မကတာနံ-ပြုအပ်သော ဥက္ခေပနိယကံ ရှိကုန်သော၊ (ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရကုန်သော၊) အဓမ္မဝါဒီနံ-အဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပက္ခေ-အဖို့၌၊ (ဘက်၌)၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော-လျက်၊) တုမေ-အရှင်ဘုရား တို့သည်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဘဏထ-ပြောကြပါကုန်သနည်း?၊ ဣတိ-ဤသို့ မေး၍၊ တေသဉ္စ- ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ ဣတရေသဉ္စ-အခြားသော ဥက္ခေပကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း ကောင်း၊ လဒ္ဓိ-အယူကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ဣမေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အဓမ္မဝါဒီနော-အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဣတရေ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဥက္ခေပကပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၊) ဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပာဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ တေသံ-ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ နိသိန္နော-သည်၊ (သမာနော)ဝ-ဖြစ်လျက်ပင်၊ တေသံ- ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နာနာသံဝါသကော-ကွဲပြား သော သံဝါသ ရှိသူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ-ပျက်စေနိုင်၏၊

အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္နော။ ။ဤစကားသည် အဓမ္မဝါဒီပက္ခကို မှတ်၍ပြ သော ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာတည်း၊ ဓမ္မဝါဒီပက္ခ၌ နေ၍ အဓမ္မဝါဒီတို့ကိုပင် ဓမ္မဝါဒီဟု အယူရှိပြန်လျှင်လည်း ဤနည်းအတိုင်း နာနာသံဝါသကဖြစ်၍ နှစ်ဖက်လုံး၏ ကံကို ပျက်စေနိုင်သည်သာ၊ [အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္နောတိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္ထံ၊ ဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိဒ္ဓိတွာ အဓမ္မဝါဒီနံ လဒ္ဓိံ ဂဏန္တောပိ ဓမ္မဝါဒီနံ နာနာသံဝါသကော ဟောတိ ဧဝံ-ဝိမတိ။]

ကမ္မံ ကောပေတိ။ ။“ကံကို ပျက်စေ၏”ဟူရာ၌ ထိုရဟန်း မပါလျှင် သံဃာ မပြည့်မှ “နာနာသံဝါသကစတုတ္ထော စေ ဘိက္ခုဝေ ကမ္မံ ကရေယျ၊ အကမ္မံ န စ ကရဏီယံ” စသည်ကို ဟောတော်မူသောကြောင့် ကံ အထမမြောက်ဘဲ ကံပျက်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ အကယ်၍ နာနာသံဝါသကရဟန်းမှတစ်ပါး မိမိတို့ချည်း သံဃာ ပြည့်နေ လျှင်ကား ကံ မပျက်ပါ၊ [ကမ္မံ ကောပေတိတိ နာနာသံဝါသကစတုတ္ထော ပေ၊ န စ ကရဏီယန္တိအာဒိဝစနတော သစေ သံဃော တံ ဂဏပူရကံ ကတွာ ကမ္မံ ကရေယျ၊ အယံ တတ္ထ နိသိန္နောပိ ကမ္မံ ကောပေတိတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

ဣတရေသမ္ပိ-အခြားသော ဥက္ခေပကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ အနာဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ (ကမ္မံ) ကောပေတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ အတ္တနာ ဝါ-မိမိ သည်မူလည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ နာနာသံဝါသကံ-ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသူကို၊ ကရောတိ။

သမာနသံဝါသကန္တိ ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အဓမ္မဝါဒီနံ-တို့၏၊ ပက္ခေ-၌၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမေ- ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (မိမိ ထိုင်နေရာ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အဓမ္မဝါဒီနော- တို့တည်း၊ ဣတရေ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (အခြားနေရာ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) ဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သိ၍၊ တေသံ-ထို ဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဇ္ဈ-အလယ်သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်သွား၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးလည်းဖြစ်သော၊ ပက္ခေ-၌၊ နိသိန္ဒော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (မိမိ ထိုင်နေရာ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) ဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ အတ္တနာ ဝါ၊ ပေ၊ ကရောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၄၅၆။ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ ပဟရန္တာ- ပုတ်ခတ်ကုန်လျက်၊ (ပုတ်ခတ်သော ရဟန်းတို့ကို၊) ကာယကမ္မံ ဥပဒံသေန္တိတိ- ကာယကံကို ပြကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကာယကံကို ဖြစ်စေကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဖရသံ-ကြမ်းတမ်းသောစကားကို၊ ဝဒန္တာ-ပြောဆိုကုန်လျက်၊ (ပြောဆိုသောရဟန်းတို့ကို၊) ဝစီကမ္မံ ဥပဒံသေန္တိတိ- ဝစီကံကို ပြကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝစီကံကို ဖြစ်စေကြ သော ရဟန်းတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ကုန်၏၊ [“ဒံသ” ဓာတ်သည်

ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ။ ။ဓမ္မဝါဒီပက္ခေ၌ နေ၍ဖြစ်စေ၊ အဓမ္မဝါဒီပက္ခေ၌ နေ၍ ဖြစ်စေ မိမိနေရာပက္ခေ၌ ပါဝင်သော ရဟန်းတို့ကို ဓမ္မဝါဒီဟု ယူအံ့၊ ထိုသို့ ယူခြင်းက လည်း မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ မမှန်သည်ဖြစ်စေ ထို ပက္ခေတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းများနှင့် မိမိမှာ သမာနသံဝါသက ဖြစ်တော့၏၊ [ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါတိ ဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ ဝါ အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ ဝါတိ အတ္ထော၊ ဣမေ ဓမ္မဝါဒီနောတိ ဂဏှာတိတိ တံ တံ ပက္ခဂတော ဘိက္ခု၊ ယာထာဝတော ဝါ အယာထာဝတော ဝါ “ဣမေ ဓမ္မဝါဒီနော”တိ ဂဏှာတိ၊ အယံ တံ တံ ပက္ခဂတာနံ အတ္တာနံ သမာနသံဝါသကံ ကရောတိ၊-ဝိမတိ။]

ဒဿနအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဥပ ရှေးရှိသောကြောင့် ပဝတ္တနအနက် ကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပဒဿန္တိတိ ပဝတ္တန္တိ” ဟု ဝိမတိ ဖွင့်သည်။] ဟတ္ထပရာမာသံ ကရောန္တိတိ-ကား၊ ကောဝေသေန-ကောဇ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ အညမညံ-ချင်း၊ ပရာမသနံ-သုံးသတ်ခြင်း ကို၊ ကရောန္တိ၊ အဓမ္မိယာယမာနေတိ-ကား၊ အဓမ္မိယာနိ-တရားနှင့် မလျော် ကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ-တို့ကို၊ ကုရမာနေ-ပြုလတ်သော်၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံ စပ်၊) [“အဓမ္မိယ” ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဇာတ်၏ အနက်၌ အာယ ပစ္စည်း သက်သောကြောင့် “အဓမ္မိယာယမာနေ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပါ၍ရှိပါစေ။]

အသမ္ပောဒိကာ ဝတ္တမာနာယာတိ-ကား၊ အသမ္ပောဒိကာယ-ဝမ်းမြောက် ခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော စကားသည်၊ ဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်လတ်သော်၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံ စပ်၊) [ဤနည်းအလို “အသမ္ပောဒိကာ” ၌ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ၊ တစ်နည်း-ယ ကျေနည်သည်ဟု ကြံပါ။] ဝါ-တစ်နည်း၊ အယမေဝ-ဤ “အသမ္ပောဒိကာယ” ဟူသော ပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိရင်းတည်း၊ သမ္ပောဒနကထာယ-ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စကားသည်၊ အဝတ္တမာနာယ-မဖြစ် လတ်သော်၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ သမ္ပောဒန ကထာယ နေရာဝယ် သမ္ပောဒမာနာယဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊] ဧတ္တာဝတာ န အညမညန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ပန္နိယော-သံဃာ အစဉ်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပစာရံ-ဥပစာကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွတ်၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်နေရာ၏။

ဧတ္တာဝတာ။ ။ “ဧတ္တာဝတာ” သဒ္ဒါသည် ရှေ့ကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဒါ မဟုတ်၊ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် ခိုက်ရန်ဖြစ်လျှင် ရုတ်တရက်အားဖြင့် ကိုယ်မှ နှုတ်မှ မလွန်ကျူး နိုင်လောက်အောင် ဝေးသောအရပ်၌ နေခြင်းကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဒါ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မ ပန္နိယော၊ ဝေ၊ မုဉ္ဇိတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥပစာကို လွတ်၍ နေခြင်းဖြင့်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ [ဧတ္တာဝတာတိ ဧတ္တကပဒေသံ မုဉ္ဇိတွာ နိသိန္ဒာ မယံ ကောဇေတ္ထေ ဥပ္ပန္နေပိ အညမညံ အနနုလောမိကံ ကာယကမ္မာဒိ ပဝတ္တေတုံ န သက္ခိယာမာတိ သလ္လက္ခေတွာ ဒူရေ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော၊-ဝိမတိ။]

ဓမ္မ ပန္နိယော၊ ဝေ၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ။ “ဓမ္မ ပန္နိ” အရ တစ်ဖက်သော သံဃာ အစဉ်နှင့် အခြား တစ်ဖက်သော သံဃာ အစဉ်ကို ယူပါ၊ ထို သံဃာအစဉ် နှစ်စဉ်

ပန-အနုယ၊ ဓမ္မိယာယမာနေ-ဓာရားနှင့်လျော်သော ကိစ္စကို ပြုလတ်သော်၊ သမ္မောဒိကာယ-လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားသည်၊ ဝတ္တမာနာယ-သော်၊ အာသနန္တရိကာယ-နေရာနှစ်ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာတစ်ခုရှိသော ထိုင်ခြင်းဖြင့်၊ နိသီဒိတဗ္ဗ-၏၊ ဧကေန-တစ်ခု တစ်ခုသော၊ အာသန-နေရာကို၊ အန္တရ-အကြားကို၊ ကတွာ-၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗ။

၄၅၇-၄၅၈။ မာ ဘဏ္ဍနန္တိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အကတ္တာတိ-ဟူသော၊ ပါဌသေသံ-ပါဌအကြွင်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (တုဗ္ဗေ)၊ ဘဏ္ဍနံ-ရေးအဖို့၌ တိုင်ပင်ခြင်းကို၊ မာ အကတ္ထ-မပြုကြကုန်လင့်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ အဓမ္မဝါဒီတိ-ကား၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကောသု-ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့တွင်၊ အညတရော-တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု၌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အတ္ထကာမော-စီးပွားကို လိုလားသူတည်း၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဿ-
☞ထို ရဟန်း၏၊ အဓိပ္ပာယော-အလိုသည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-သတတ်၊ (ကိ?)၊ ဣမေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ကောဓာတိဘူတာ-ကောဓသည် လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သတ္ထု-၏၊ ဝစနံ-စကားတော်ကို၊ န ဂဏန္တိ-မနာယူကြကုန်၊

(အစု နှစ်စု)လည်း ရုတ်တရက် ဒေါသဖြစ်လျှင် ကိုယ်နှုတ် လွန်ကျူးမှုကို မပြုနိုင်လောက်အောင် ဥပစာကို လွှတ်၍ အတော်ခေးခေး နေထိုင်ရမည်၊ [ဥပစာရ မုဉ္ဇိဋ္ဌိတွာတိ ဧတ္ထ ဥပစာရော နာမ အညမညံ ဟတ္ထေန ပါပုဏနဋ္ဌာနံ-လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်လျှင် မိလောက်သော အရပ်ကို “ဥပစာ”ဟု ဆိုသည်၊-သာရတ္ထ၊] သို့သော် နှုတ်ဖြင့်ပြောလျှင် မကြားအောင်ကား သာ၍ ဥပစာဝေးရဦးမည် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ “ဒုရေနိသီဒိတဗ္ဗ”ဟု ဖွင့်သည်။

အာသနန္တရိကာယ။ ။အနန္တရသဒ္ဓါသည် အလယ် အကြားဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “အဓဉ်အတန်း နှစ်တန်းတို့၏ အလယ်အကြား”ဟုလို၊ အာသနာနံ-အရှေ့ဘက်၊ အနောက်ဘက် နေရာ နှစ်တန်းတို့၏၊ (တောင်ဘက်၊ မြောက်ဘက် နေရာနှစ်တန်းတို့၏၊) အန္တရ-အကြားတည်း၊ အာသနန္တရံ၊ အာသနန္တရံ+ယဿာတိ အာသနန္တရိကာ-နေရာ နှစ်ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာတစ်ခုရှိသော ထိုင်နေခြင်း၊ [အာသနန္တရိကာ၌ ယ အကွရာကား ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟော နာဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဧကေန ယေ၊ ကတွာ”ဟု ဖွင့်သည်။]

(မလိုက်နာကြကုန်၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတေ-ဤ ရဟန်းတို့ကို၊ ဩဒန္တော-ဆုံးမတော်မူရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မာ ကိလမိတ္တ-ပင်ပန်းတော်မမူပါစေလင့်၊ ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဿ-၏၊ အဓိပ္ပာယ်ော ကိရ-သတတ်၊) တသ္မာ-ထိုသို့ အလိုဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (“အာဂမေတု ဘန္တေ” အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပစ္ဆာပိ-နောက်၌လည်း၊ သညံ-သညာကို၊ လဘိတွာ-၍၊ ဩရမိဿန္တိ-ရှောင်ကြဉ် ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏(အပေါ်၌)၊ အနုကမ္မာယ-လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာတော်ကြောင့်၊ (သနား စောင့်ရှောက်တော်မူလိုသောကြောင့်၊) အတိတဝတ္ထု-အတိတ်ဝတ္ထုကို၊ (လွန်လေ ပြီးသော အကြောင်းအရာကို၊) အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူ၍၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အတိတ်ဝတ္ထု၌၊ အနတ္တတောတိ-ကား၊ အတော-ဤ ယောက်ျားမှ၊ အနတ္တော-စီးပွားမဲ့သည်၊ (အဟော-ဪ...ဖြစ်တော့မှာပါ တကား၊ ဤသို့ ပါဠိတော်မှ “အဟော”ကို ယူ၍ အနက်ပေး၊) ဧတသ္မာ ပုရိသာ-မှ၊ မေ-၏၊ အနတ္တော-သည်၊ (အဟော-ဪ...ဖြစ်တော့မှာပါ တကား၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အထ ဝါ-ကား၊ အနတ္တတောတိ-ကား၊ အနတ္တဒေါ-စီးပွားမဲ့ကို ပေးမည်သူသည်၊ (အဟော-ဪ...ဖြစ်တော့မှာပါ တကား၊) [အနတ္တဒေါတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ အနတ္တတောတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ အထ ဝါတိအာဒိ၊-ဋီကာ၊ သုဂဒေါမှ သုဂတော ဖြစ်သကဲ့သို့ တည်း၊] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ-ထင်ရှားသည်သာ။

၄၆၄။ ပန-ဆက်၊ ပုထုသဒ္ဓေါတိအာဒိဂါထာသု-အစရှိသော ဂါထာတို့၌၊ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အဿ-ထို ရဟန်းအပေါင်း၏၊ ပုထု မဟာ-ကျယ်စွာသော၊ သဒ္ဓေါ - အသံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော-ထို ရဟန်းအပေါင်းသည်၊) ပုထုသဒ္ဓေါ - မည်၏၊ သမဓနောတိ - ကား၊

ပုထုသဒ္ဓေါ။ ။မဟာသည် ပုထု၏ အဖွင့်တည်း၊ “ဗျားသော အသံရှိသော ရဟန်းအပေါင်း”ဟု ပေး၊ ဋီကာ၌ကား “ဝဂ္ဂဘာဝေန ဝါ ပုထု နာနာ သဒ္ဓေါ အသာတိ ပုထုသဒ္ဓေါ”ဟု အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤ အလို ပုထုသဒ္ဓေါ နာနာအနက်ဟောတည်း၊ နှစ်စု ကွဲသဖြင့် အသီးအသီးသော အသံရှိသော ရဟန်း အပေါင်း-ဟူလို။

သမာနော-ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၌ အဇ္ဈာသယအားဖြင့် အချင်းအချင်းတူသော၊
 ကောသဒိသော-တစ်ထပ်တည်း တူမျှသော၊ ဇနော-ရဟန်းအပေါင်းတည်း၊
 [သမကို “သမာနော”ဟု ဖွင့်၏၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၌ အဇ္ဈာသယအားဖြင့်
 တူသည်ကို “သမ”ဟု ဆိုသည်၊ မြန်မာ၌ “အတူတူနှင့် အနု”ဟု ပြောကြသော
 စကားအသုံးအနှုန်းမျိုးတည်း၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကော-
 ခိုက်ရန်ကို ပြုတတ်သော၊ အယံ ဇနော-ဤ ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ [ဤကား
 အပိုထည့်အပ်သော ပုဒ်တည်း၊] သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်မှ၊ သဒ္ဓနိစ္ဆာရဏေန-
 အသံကို မြှက်ဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ ပုထုသဒ္ဓေါ စေတ-ကျယ်သော အသံရှိသည်
 လည်းကောင်း၊ သဒိသော စ-ခိုက်ရန်ဖြစ်ဖို့ရန် အဇ္ဈာသယအားဖြင့် တူသည်
 လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ န ဗာလော ကောစိ
 မညထာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို ရဟန်းအပေါင်းတွင်၊ ကောစိ ကောပိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗာလော-မိုက်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ န မညိတ္ထ-မမှတ်ထင်ချေ၊ [ကောစိကို “ကောပိ”ဟု ဖွင့်သည်၊]
 သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ပဏ္ဍိတမာနိနောယေဝ-
 မိမိကိုယ်ကို ပညာရှိဟုသာ မှတ်ထင်ကြကုန်၏။

နာညံ ဘိယျော အမညရန္တိ-ကား၊ ကောစိ ကောပိ-တစ်စုံတစ်ယောက်
 သည်လည်း၊ အဟံ-သည်၊ ဗာလော-မိုက်၏၊ ဣတိ စ-သို့လည်း၊ န မညိတ္ထ-မမှတ်
 ထင်၊ ဘိယျော စ-မိမိကိုယ်ကို ဗာလဟု မမှတ်ထင်ခြင်းထက် အလွန်လည်း၊

န ဗာလော ကောစိ မညထ။ ။မညထကို “မညိတ္ထ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ကောစိ”
 ဟူသော ကတ္တာကို ထောက်၍ “တ ကိ ဈေထားသည်”ဟု မှတ်ပါ၊ မညိတ္ထ၌ကား
 အာ ကိ ဣ ပြုထားသည်။

“ဒုမ္ဘိန္ဒိတဿ ဗိန္တာ စ၊ ဒုဗ္ဘာသိတဿ ဘာသနံ၊
 ဒုက္ကမ္ပဿ ကတဇ္ဈဝ၊ ဧတံ ဗာလဿ လက္ခဏံ” - အရ

ခိုက်ရန်ဖြစ်ဖို့ရန် ကြံစည်ခြင်းအားဖြင့် ဒုမ္ဘိန္ဒိတကို ကြံစည်ခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်သော
 စကားကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့် ဒုဗ္ဘာသိတကို ပြောဆိုခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းကို
 ပြုခြင်းအားဖြင့် ဒုကမ္ပကို ပြုခြင်း၊ ဤသို့လျှင် ဗာလလက္ခဏာသို့ အပြည့်အစုံ
 ရောက်နေပါလျက် တစ်ယောက်တလေကမျှ “ငါ ဗာလ”ဟု မမှတ်ထင်ကြချေ၊
 အားလုံးကပင် ပဏ္ဍိတမာနိ (ငါ ပညာရှိဟု မှတ်ထင်နေကြသည်)-ဟုလို။

နာညံ ဘိယျော အမညရုံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ကောစိ ကောပိ အဟံ
 ဗာလောတိ န န မညိတ္ထ”ဟု ရှေ့ဝါကျလာ စကားကို သမုစ္ဆေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ယူ၍

(န မညိတ္တံ ဧဝံ) သံဃသ္မိ-သည်။ ဘိက္ခုမာနေ-ကွဲလတ်သော်၊ အညမ္ဘိ-
 အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ (ဣဒံ ကာရဏံ ဧဝံ) မယံ
 ကာရဏာ-ငါ၏ အကြောင်းကြောင့်၊ (ငါ့ အတွက်ကြောင့်) သံဃော-
 သည်၊ ဘိက္ခုတိ-ကွဲရ၏၊ ဣတိ ဣဒံ ကာရဏံ-ဤ အကြောင်းကို၊ န
 မညိတ္တံ-မသိတတ်ချေ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပရိပုဏ္ဏာတိ-ကား၊ ပရိပုဏ္ဏသတိနော-ထက်ဝန်းကျင် ပျောက်ကင်းသော
 သတိ ရှိကြကုန်၏၊ ဝါဇာဓိဂါရောဘာဏိနောတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ရာကာရဿ-

ထည့်ထား၏၊ ထိုသို့ ထည့်ခြင်းကား "ဘိဇ္ဈော"ဟူသော အပါဒါနီ၏ အပါဒါနီ
 ထင်ရှားအောင် ထည့်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဘိဇ္ဈော ဇာတိ အတ္ထနော
 ဗာလဘာဝဿ အဓနနတော ဘိဇ္ဈော ဓ၊ ဘဏ္ဍနဿ ဥပရိပောဇော ဝိယ သံဃ
 ဘောဿ အတ္ထနော ကာရဏဘာဝဓိ ဥပ္ပဗ္ဗမာနံ န မညိတ္တံ နာညာသိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဆက်ဦးဆံ- နှစ်ဖက် ငြင်းခုံခြင်းသည် အနာဖြစ်ခြင်းနှင့် တူ၏၊ ငြင်းခုံရုံသာ
 မကဘဲ သံဃာ ကွဲပြားခြင်းကား အနာ၏ ဖောရောင်လာခြင်းနှင့် တူ၏၊ ထိုသို့
 ဖောရောင်လာသကဲ့သို့ သံဃာ ကွဲပြားနေပါလျက် "ငါ့ အတွက်ကြောင့် သံဃာ
 ကွဲရလေပြီ"ဟု တစ်ယောက်တလေကမျှ မယူဆ-ဟူလို၊ [အမညရံ၌ မန ဇာတ်+
 ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းဖြင့် "မည"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဥုံဝိဘတ်+ရ လာ၍ "အမညရံ"ဟု
 ဖြစ်သည်၊ "ကောမီ"ဟု ကတ္တာ: ထည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဥုံ ကိုလည်း အာ
 ဝိဘတ်မှ ဖောက်ပြန်သော ဝစနဝိပလ္လာသ ကြံပါ၊ ယောနော၌ကား "အာ ဝိဘတ်ကို
 န ပြုထားသည်"ဟု မိန့်လေသည်။]

ဝါဇာဓိဂါရော ဘာဏိနော၊ "ဝါဇာဓိဂါရော"ဟု ဆိုလိုလျက် ရာ၌ အာကို
 ရဿ ပြု၊ ဘာဏိနောကိုလည်း ကထံ ထည့်၍ "ကထံ ဘာဏိနော"ဟု ဖွင့်၏၊
 [ကထံ ဘာဏိနောတိ ဝါဇံ ဘာဏိနော၊-ယောနော၊] တစ်နည်း-"ဘာဏိနော-
 ပြောဆိုလေ့ ရှိကြကုန်၏၊ ကထံ-လျှင်၊ ဘာဏိနော-ကုန်သနည်း?"ဟု လေး၊ ဤအလို
 "ယာဝဇ္ဇန္တိ မုခါယာဓံ"သည် ကထံ ဘာဏိနော၏ အဖြေတည်း။

ဆက်ဦးဆံ- "ဝါဇာဓိဂါရော" ဟူရာ၌ "ဂါရော"ဟူသည် နှားစားကျက်ကဲ့သို့
 အများအပြား ဖြစ်ရာဌာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် စကားများစွာ ပြောစရာ ရှိသူတို့ကို
 "ဝါဇာဓိဂါရော"ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ပြောစရာ ရှိသည့်အတိုင်း ပြောနေသူတို့ကို
 "ဘာဏိနော"ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ပြောရာ၌ သတိမထားဘဲ တွေ့ကရစကားတွေ
 ပြောနေသူတို့ကို "ပရိပုဏ္ဏာ"ဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူသည်။

ရာ အက္ခရာ၏။ ရဿာဒေသော-ရဿဟူသော အာဒေသကို၊ ကတော-
ပြုအပ်ပြီ၊ ဝါစာဂေါစရာ-စကားဟူသော ကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာနာဒိ
ဂေါစရာ-သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော ကျက်စားရာ ရှိကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ)-
မဖြစ်ကုန်၊ ဘာဏိနော ကထံ ဘာဏိနော စ-စကားကိုလည်း ပြောလေ့ရှိကြ
ကုန်၏။ တစ်နည်း-ဘာဏိနော စ-စကားကိုလည်း ပြောလေ့ရှိကြကုန်၏။
ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘာဏိနော-ကုန်သနည်း?၊ **ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမန္တိ-**
ကား၊ [အချို့စာ၌ ဣတိ မပါ၊] ယာဝ-လောက်၊ မုခံ-ခံတွင်းကို၊ ဝါ-
ပါးစပ်ကို၊ ပဿာရေတုံ-ဆန့်တန်းခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကြကုန်၏။ တာဝ-
ထို အလိုရှိသလောက်၊ ပဿာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ (ပါးစပ်ဖြ့်၍) ဘာဏိနော-
ပြောဆိုလေ့ ရှိကြကုန်၏။ ဧကောပိ-တစ်ယောက်တလေမျှလည်း၊ သံဃာ
ဂါရဝေန-သံဃာကို ရိုသေခြင်းကြောင့်၊ မုခံသင်္ကောစံ-နှုတ်၏တွန့်ခြင်းကို၊
န ကရောတိ-မပြု၊ ဣတိ အတ္ထော၊ **ယေန နိတာတိ-ကား၊** ယေန
ကလဟေန-အကြင် ခိုက်ရန်ပြုခြင်းသည်၊ ဣမံ နိဗ္ဗုဒ္ဓဘာဝံ-ဤ အရှက်မရှိ
ကုန်သူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ နိတာ-မိမိတို့ကို ဆောင်အပ်ကုန်ပြီ၊ **န တံ ဝိဒူတိ-**
ကား၊ အယံ-ဤငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သို့ကလောက်)၊ သာဒိနဝေါ-အပြစ်
နှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ တံ-ထို ငြင်းခုံခြင်းကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်။

ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ။ ။အာ ရှေးရှိသော ယမု ဓာတ်သည် ဒီဃိဘာဝ-
ရှည်လျားစွာဖြစ်ခြင်း (ဖြစ်စေခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ **"ရှည်လျားစွာ ဖြစ်စေခြင်း"**
ဟူသည် ပါးစပ်ကို ဆန့်တန်းခြင်း (ဖြ့်ခြင်း)ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် **"ပဿာရေတုံ"**ဟု
သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ပါးစပ်ကို ဆန့်တန်းလိုသမျှ ဆန့်တန်း၍ (ဖြ့်၍) ပြောဆိုကြသည်၊
သံဃာကို ရိုသေခြင်းကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ နှုတ်မတွန့်ကြဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောဆို
ကြသည်-ဟူလို၊ [**"တာဝ ပဿာရေတွာ"**ဟူသော ပဓာနကို ကြည့်၍ **"မုခါယာမံ၌**
အံ ဝိဘတ်သည် ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟောတည်း"ဟု သိပါ။]

ယေန နိတာ န တံ ဝိဒူ။ ။တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ဆဲကြ၊ ဆိုကြ၊ ရိုက်ကြ၊
ပုတ်ကြခြင်းသည် အလွန် ရှက်စရာကောင်း၏။ သို့ပါလျက် မရှက်ကြ၊ ထိုသို့ မရှက်
လောက်အောင် ငြင်းခုံခြင်းက ပို့ဆောင်ထားသည်၊ ထို ငြင်းခုံခြင်းကို ဤမျှလောက်
သံဃာ ကွဲပြားအောင် အပြစ်ကြီးသော အလုပ်ဟူ၍လည်း မသိကြကုန်၊ [ဝိဒူ၌
"ဓာတု ဝိဒ၊ နှောင်း ယေျမု၊ အန္တိ ဥ၊ ဝိဒူပြီးရသည်"ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဝိဒ
ဓာတ်နောင် အန္တိဝိဘတ်ကို ဥ ပြု၊ ထို့ကြောင့် **"ဇာနန္တိ"**ဟု ဖွင့်သည်။]

ယေ စ တံ ဥပနယန္တိတိ-ကား၊(အယံ-ဤသုသည်၊) မ-ကို၊ အက္ခောန္တိ-ဆဲရေးဖူးပြီ၊ (အယံ)၊ မ-ကို၊ အဝဓိ-ညဉ်းဆဲပုတ်ခတ်ဖူးပြီ၊ ဣတိအာဒိကံ-ဤသို့ အစရှိသော၊ တံ အာကာရံ-ထို ဒေါသဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဝါ-ရန်ငြိုးဟူသောအခြင်းအရာကို၊ ယေ စ-အကြင်သူတို့သည်ကား၊ ဥပနယန္တိ-ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ သန္ဓေဇာတိ-ကား၊ ပေါရာဏော-ရေး၌ဖြစ်သော သဘောတည်း၊ ဝါ-ရေးဟောင်းထုံးစံတည်း၊ [သနံ နိပါတ်နောင် ဘဝအနက်၌ တနပစ္စည်းသက်။]

ပရေတိ-ကား၊ ပဏ္ဍိတေ-ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ တတော-ထို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကာ-ငြင်းခုံခြင်းကို ပြုတတ်သူတို့သည်၊ ပရေ နာမ-ပရေတို့ မည်၏၊ ဧတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ-ဤ သံဃာ့အလယ်၌၊ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုနေကြကုန်သော၊ တေ-ထို ပရေမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (န ဇာနန္တိ၌ စပ်၊) မယံ-တို့သည်၊ ယမာမသေ ဥပရမာမ-အချင်းချင်း ရှောင်ရှား၍ ဖဲသွားနေကြကုန်၏၊ သတတံ-အမြဲ၊ သမိတံ-မပြတ်၊ မဇ္ဈသန္တိကံ-သေမင်းအထံသို့၊ ဂစ္ဆာမ-သွားနေကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ဤ အကြောင်းကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို သံဃာ့အလယ်၌၊ ပဏ္ဍိတာ-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိကုန်သော၊ ယေ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မဇ္ဈသမိပံ-သေမင်း၏အနီးသို့၊ ဂစ္ဆာမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကို၊ ဝိဇာနန္တိ-န်၏၊ တတော သမ္ပန္နိ မေဓဂါတိ-ကား၊ ဟိ-သိခြင်း၏ အကျိုးကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနန္တာ-ကန်သော၊ တေ-ထို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ - နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ဥပ္ပာဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊

ယမာမသေ။ ။ “ယမု-ဥပရမာမ”ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ မ ဝိဘတ်ဖြင့် “ယမာမ”ဖြစ်သည်ဟု သိစေလို၍ “ဥပရမာမ”ဟု ဖွင့်သည်၊ သေ ကား သက္ကတ၌ အာမသေဝိဘတ်ကို နည်းမှီ၍ အပိုလာထားသော နိပါတ်တည်း၊ ခိုက်ရန် ပြုနေကြသော နှစ်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အချင်းချင်း လုံးထွေး ပုတ်ခတ်၍ နေကြသော်လည်း တရားသဘောအားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် ထိုအချိန်၌ “သေခြင်း”ဟူသော မရဏသို့ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း သွားနေကြရသောကြောင့် တစ်ဖက်သည် တစ်ဖက်မှ (တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်မှ) ရှောင်သွားနေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြသည်-ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် “သတတံ ယေ၊ န ဝိဇာနန္တိ”ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။

ဝါ-ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊ မေဓဂါနံ ကလဟာနံ-ခိုက်ရန်တို့၏၊ ဂူပသမာယ-
ငြိမ်းအေးခြင်းငှာ၊ ပဋိပစ္ဆန္တိ-ကျင့်ကြကုန်၏။

အဋ္ဌိန္ဒြိယာတိ-အဋ္ဌိန္ဒြိယ အစရှိသော၊ အယံ ဂါထာ-ကို၊ ဗြဟ္မဒတ္တဉ္စ-
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဃာဝုကုမာရဉ္စ-ဒိဃာဝုမင်းသားကိုလည်း
ကောင်း၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ တေသမ္ပိ-
ထို မင်း၊ မင်းသားတို့၏သော်မှလည်း၊ သင်္ဂတိ-ပေါင်းဆုံသင့်မြတ်ခြင်းသည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊ ယေသံ ဝေါ-အကြင် သင်တို့တို့၏၊ မာတာပိတူနံ-
မိဘတို့၏၊ အဋ္ဌိနိ-အရိုးတို့ကို၊ နေဝ ဆိန္ဒာနိ-ဖြတ်လည်း မဖြတ်အပ်ကုန်၊
ပါဏာ-အသက်တို့ကို၊ န ဟတာ-သတ်လည်း မသတ်အပ်ကုန်၊ ဂဝါဿ
နောနိ-နွား၊ မြင်း၊ ဥစ္စာတို့ကို၊ န ဟဋ္ဌာနိ-ဆောင်လည်း မဆောင်အပ်ကုန်၊
ကဿာ-ကြောင့်၊ (တေသံ) တုမ္မာကံ-တို့၏၊ (သင်္ဂတိ-ပေါင်းဆုံ သင့်မြတ်ခြင်း
သည်၊) န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်သနည်း?၊ ဣတိ-ဤကား အနက်။

သဓေ လဘောတာတိအာဒိဂါထာ - အစရှိသော ဂါထာကို၊ ပဏ္ဍိတ
သဟာယဿ စ - လိမ္မာသော အပေါင်းအဖော်၏လည်းကောင်း၊ ဗာလ
သဟာယဿ စ-မိုက်သော အပေါင်းအဖော်၏လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏ
ဒီပနတ္ထံ-ကျေးဇူး၊ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊
အဘိဘုဿ သမ္ဗာနိ ပရိဿယာနိတိ-ကား၊ ပါကဋ္ဌပရိဿယေ စ-ထင်ရှား
သော ဘေးရန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ခြေသန့်၊ သစ်၊ ကျားစသော ဘေးရန်တို့ကို
လည်းကောင်း၊) ပဋိစ္ဆန္တပရိဿယေ စ-ဖုံးကွယ်အပ်သော ဘေးရန်တို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ (ရာဂ၊ ဒေါသစသော ဘေးရန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊) အဘိဘဝိတွာ-
လွမ်းမိုး၍၊ တေန-ထို လိမ္မာသော အပေါင်းအဖော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အတ္တမနော-

တေသမ္ပိ သင်္ဂတိ။ ။ဤဝါကျ၌ “တေသံ”ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့ဝါကျ၌
“ယေ-အကြင် မင်းတို့သည်”ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ ပိ သည် ဂရဟာဇောတက၊
“တစ်ဖက်က ဖြတ်တတ်၊ တစ်ဖက်က အဖြတ်ခံရခြင်းအားဖြင့် အဋ္ဌိန္ဒြိယ ဖြစ်ကြသော
ထိုသူတို့မှာ ပေါင်းဆုံ သင့်မြတ်နိုင်စရာ မရှိပါချေ၊ သို့ပါလျက် ပေါင်းဆုံ သင့်မြတ်
နိုင်ကြသေး၏” ဟုလို။

မိမိစိတ် ရှိသည်၊ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်၊) သတိမာ-သတိရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရေယျ-လှည့်လည်နေထိုင်ရာ၏။

ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိစိတန္တိ -ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိစိတံ-အောင်နိုင်အပ်ပြီးသော၊ ရဋ္ဌံ-တိုင်းနိုင်ငံကို၊ မဟာဇနကရာဇာ စ-မဟာဇနကမင်းသည်လည်းကောင်း၊ အရိန္ဒမမဟာရာဇာ စ-အရိန္ဒမမင်းမြတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဟာယ-စွန့်၍၊ ဧကကာ-တစ်ယောက်တည်းတို့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိသု ယထာ-လှည့်လည် နေထိုင်ဖူးကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ စရေယျ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ **မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါတိ** -ကား၊ အရညေ-တော၌၊ နာဂေါ-ကြီးမားသော၊ မာတင်္ဂေါ-ဆင်ပြောင်ကဲ့သို့၊ (စရေယျ)၊ ဟတ္ထိ-ဆင်ကို၊ မာတင်္ဂေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ နာဂေါတိ ဧတံ-နာဂေါဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ မဟန္တာဓိဝစနံ-အကြီးကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ [အခြား နေရာ၌ နာဂသဒ္ဒါသည် ဆင်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဆင်ဟောသဒ္ဒါက “မာတင်္ဂ”ဟု ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် နာဂသဒ္ဒါသည် “မဟန္တာဓိဝစနံ”ဖြစ်ရ၏၊] ဟိ-ချဲ့၊ မာတုပေါသကော-အမိကို လုပ်ကျွေးသော၊ မာတင်္ဂနာဂေါ-ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အရညေ-၌၊ ဧကော-တစ်စီးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိ ယထာ-လှည့်လည်နေထိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပါပါနိ စ-မကောင်းမှုတို့ကိုလည်း၊ န အကာသိ ယထာ-မပြုသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပါလိလေယျကော-က မည်သော၊ (မာတင်္ဂနာဂေါ-သည်၊ အရညေ ဧကော ဟုတွာ၊ စရိ ယထာ စ-လည်းကောင်း၊ ပါပါနိ စ၊ န အကာသိ ယထာ စ-လည်းကောင်း၊) ဧဝံ-တူ၊ ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရေ-လှည့်လည် နေထိုင်ရာ၏၊ ပါပါနိ စ-မကောင်းမှုတို့ကိုလည်း၊ န ကယိရာ-ရာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပါလိလေယျကဂမနကထာ

၄၆၇။ ပါလိလေယျကော ဝိဟရတိ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေတိ - ကာ : ၊
 ပါလိလေယျကံ-ပါလိလေယျကဏ္ဍကံ၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ (ဂေါစရဂါမ်အဖြစ်
 ဖြင့် မှီ၍) ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ-ရက္ခိတတောအုပ်၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်
 မူ၏၊ ဟတ္ထိနာဂေါတိ-ကား၊ မဟာဟတ္ထိ-ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ (အာကိဏ္ဏော
 ဝိဟရတိ၌ စပ်၊) ဟတ္ထိကဋ္ဌဘေဟိတိ-ကား၊ ဟတ္ထိပေါတကေဟိ-
 ဆင်ပေါက်ကြီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိတိ-ကား၊ ခိရူပကေဟိ-
 နို့ရည်ရှိသော အမိသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဒဟရပေါတကေဟိ-
 ဆင်ပေါက်လေးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ (အာကိဏ္ဏော၌ စပ်၊) ဆိန္နဂ္ဂါနီတိ-
 ကား၊ တေဟိ-ထို ဆင်တို့သည်၊ ပုရတော ပုရတော-ရှေ့၌ ရှေ့၌၊ (ရှေ့က
 ရှေ့က၊) ဂစ္ဆန္တေဟိ-သွားကုန်လျက်၊ ဆိန္နဂ္ဂါနီ-ဖြတ်အပ်ကုန်သော အဖျားရှိကုန်
 သော၊ ခါယိတာဝသေသာနိ-ခဲစားအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ခါဏုသဒိသာနိ-
 အဝတ်နှင့် တူကုန်သော၊ (အဝတ်ကဲ့သို့ ကြမ်းကုန်သော၊) တိဏာနိ-မြက်တို့ကို၊
 ခါဒတိ- ခဲစားရ၏၊ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂန္တိ - ကား၊ တေန ဟတ္ထိနာဂေန- ထို
 ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ဥစ္စဋ္ဌာနတော-မြင့်သော အရပ်မှ၊ ဘဉ္စိတွာ ဘဉ္စိတွာ-
 ချိုး၍ ချိုး၍၊ ပါတိတံ - ကျစေအပ်သော၊ (သာခါဘင်္ဂံ ၌ စပ်၊) အဿ
 သာခါဘင်္ဂန္တိ-ကား၊ ဧတဿ-ဤ ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊
 သာခါဘင်္ဂံ-ချိုးအပ်ပြီးသော သစ်ခက်ကို၊ တေ-ထို ဆင်တို့သည်၊ ခါဒန္တိ-
 န်၏၊ အာဝိလာနီတိ-ကား၊ ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊
 ပိဝန္တေဟိ-ရေသောက်ကုန်သော၊ တေဟိ-ထို ဆင်တို့သည်၊ အာလုလိတာနိ-
 မွေ့နောက်အပ်ကုန်သော၊ ကဒ္ဒမောဒကာနိ-ညွှန်ရေတို့ကို၊ ပိဝတိ-သောက်ရ၏၊
 ဩဂါဟာတိ-ကား၊ တိတ္ထတော-ရေဆိပ်မှ၊ (ဥတ္တိဏ္ဏဿ၌ စပ်။)

ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ။ ။ဩ၏ အစောတာဂအနက်ကို ယူ၍ “ပါလိတံ”ဟု ဖွင့်သည်၊
 ဘဉ္စိတ္တာတိ ဘဂ္ဂေါ၊ အစော+ဘဂ္ဂေါ ဩဘဂ္ဂေါ-အောက်သို့ ချိုးချအပ်သော သစ်ခက်၊
 ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် “ဩဘဂ္ဂံ”ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် “ဝိစ္ဆာဘိက္ခုညေသု ဓွေ”ဟူသော
 မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် “ဩဘဂ္ဂံ ဩဘဂ္ဂံ”ဟု ဝိစ္ဆာ နှစ်ပုဒ် ပြုပြီးမှ သန္တိစပ်။

ဩဂါဟာ။ ။အဝဂါဟန္တိ ဧတ္တာတိ ဩဂါဟော၊ အဝ+ဂါဟု=ဝိလောဠနေ+
 ဣပစ္စည်း၊ သက်ဝင်မွေ့နောက်၍ ကစားရာဖြစ်သော ရေဆိပ်ကို “ဩဂါဟ”ဟု ခေါ်သည်၊

နာဂဿ နာဂေနာတိ-ကား၊ ဟတ္ထိနာဂဿ-ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ (စိတ္တံ-သည်၊) ဗုဒ္ဓနာဂေန-မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်၊ (“စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ သမေတိ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဤသာဒန္တဿာတိ-ကား၊ ရထဤသာသဒိသဒန္တဿ-ရထားလှည်းသန်နှင့်တူသော အစွယ်နှစ်ချောင်းရှိသော၊ (နာဂဿ၌ စပ်၊) ယဒေကာ ရမတိ ဝနေတိ-ကား၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓနာဂေါ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ အယမ္ပိ ဟတ္ထနာဂေါ-သည်လည်း၊ ဧကော-တစ်စီးတည်းသည်၊ ပဝိဝိတ္ထော-အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းဆိတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊

ထို့ကြောင့် သွာဝိဘတ်ဖြင့် ဩဂါဟာကို “တိတ္ထတော”ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့စာ၌ “ဩဂါဟာတိ တိတ္ထံ ဂတာ”ဟု ရှိသည်ကို ပါဠိပျက်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဩဂါဟာ၏ စပ်ဖို့ရာ “ဥတ္တိတ္ထဿ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ ရေဆိပ်မှတက်သော ဆင်ကြီး၏ကိုယ်ကို ဆင်မတို့က ပွတ်တိုက်လျက် သွားကြသည်-ဟူလို၊ ဝိမတိ၌ကား “ဩဂါဟိန္နိဝိ ပါဠော၊ နဟာနပေါက္ခရကိတိ အတ္ထော”ဟု ရှိ၏၊ “ဩဂါဟိ-သက်ဝင် ဓမ္မဇောက်၍ ကစားရာ ရောက်သို့”ဟု ပေး၊ ထိုအလို ပါဠိတော်၌ “ဩတိတ္ထဿ-သက်ဆင်းသော”ဟု ပါဠိရှိရပေလိမ့်မည်။

ဤသာဒန္တဿ။ ။ဤ၌ ဤသာကို “ရထဤသာ”ဟု ဖွင့်သော်လည်း ဗြာဟ္မဏသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “ဤသာတိ ယုဂနဂ်လသန္တာရိကာ (ထမ်းပိုးနှင့် ထွန်တုံးကို ကောင်းစွာ ဆောင်ထားတတ်သော) ရက္ခလဋ္ဌိ(သစ်သားတုတ်တံ)”ဟု ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်(၄၉၉)၌လည်း “ဤသာနဂ်လဒဏ္ဍကော-ထွန်သန်”ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် ရထားလှည်းတို့၌ ဤသာလည်း လှည်းဝင်ရိုးနှင့် ဆက်သွယ်၍ လှည်းထမ်းပိုးကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ “ရထဤသာ”ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ “ထိုလှည်းသန်(ထွန်သန်)နှစ်ချောင်းကဲ့သို့ ခိုင်မာသော အစွယ် နှစ်ချောင်းရှိသော”ဟူလို။

ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပုံ။ ။ယံ(ယသွာ)-ကြောင့်၊ ဧကော-တစ်စီးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝနေ-တော၌၊ ရမတိ-မွေ့လျော်၏၊ (တသွာ-ကြောင့်၊) နာဂဿ-ကြီးမားသော၊ ဤသာဒန္တဿ-ရထား လှည်းသန်နှင့်တူသော အစွယ်နှစ်ချောင်းရှိသော ဟတ္ထိနော-ဆင်ပြောင်၏၊ ဧတံ စိတ္တံ-ဤ စိတ်နေစိတ်ထားသည်၊ နာဂေန-ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်၊ စိတ္တေန-စိတ်နေစိတ်ထားအားဖြင့်၊ သမေတိ-ညီညွတ်ပါပေ၏၊ [ဝိမတိ၌ “နာဂေန ဗုဒ္ဓနာဂဿ ဝိဝေကနိန္ဒစိတ္တေန သမေတိ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုအလို “နာဂေန-ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ စိတ္တေန-ဝိဝေကသို့ ညွတ်သော စိတ်တော်နှင့်၊ သမေတိ-၏”ဟု ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း ပေးပါ။]

ဝနေ-တော၌၊ ရမတိ-မွေ့လျော်၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ အဿ နာဂဿ-ထို ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ နာဂေန-ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီး နှင့်၊ (စိတ္တေန)၊ သမေတိ-၏၊ ဧကီဘာဝရတိယာ-တစ်ယောက်တည်း၏ အဖြစ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဧကသဒိသံ - တစ်ထပ်တည်း တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာတိ ဧတ္ထ-၌၊ တေမာသံ-ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တတ္ထ-ထို ရက္ခိတတောအုပ်၌၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုံးလလောက် ကာလဖြင့်၊ (ပတ္ထဇ္ဇာ၌ စပ်၊) ကောသမ္မကေဟိ-ကောသမ္မိမြို့၌ နေသော ရဟန်း တို့သည်၊ ဥဗ္ဗာဇ္ဇော-ထွက်ကြွတော်မူစေအပ်သည်၊ (နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊) ဘဂဝါ-သည်၊ တေမာသံ-ပတ်လုံး၊ အရညံ-တောသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်တော်မူ၍၊ ဝသိ ကိရ-သီတင်းသုံးတော်မူရသတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အရပ်၌၊ ကထာ-စကားသည်၊ ပတ္ထဇ္ဇာ-ပျံ့နှံ့သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ [ဥဗ္ဗာဇ္ဇော၌ “ဥ+တာ+တပစ္စည်း”ဟု ကြံကြ၏၊ ဤကျမ်း၏ အကြံကို သံဃာဒိဿေသံ ဆဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] **အထ ခေါ ကောသမ္မကာ ဥပါသကာတိ-ကား၊** အထ-ကြားသိပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ-ဤ အချင်းချင်း ပြောအပ်သော စကားကို၊ သုတွာ-၍၊ ကောသမ္မိဝါသိနော-ကောသမ္မိမြို့၌ နေကုန်သော၊ ဥပါသကာ-တို့သည်၊ (ဣတိ-သို့၊ မန္တေသု-တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊) [ဤ ဥပါသကာပုဒ်၏ စပ်ပုဒ်သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “ဣတိ မန္တေသု”ဟု ထည့်၍ စပ်ပါ။]

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာ

၄၆၈။ **အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊** အဋ္ဌာရသ-ကုန်သော၊ ဘေဒကရဝတ္ထုနိ - ဘေဒကရဝတ္ထုတို့ကို၊ သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ - ၌၊ ဝတ္ထုယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ [ဤမှ နောက်၌ “အာဒါယန္တိ လဒ္ဓိဂဟဏံ”ဟု အချို့စာ၌ ရှိသေး၏၊ “အာဒါယန္တိ- ကား၊ “လဒ္ဓိဂဟဏံ- ယူအပ်သော အယူကို”ဟု ပေး၍ “အာရောဓေဟိ- နှစ်သက်လော”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊]

၄၇၅။ တံ ဥက္ခိတ္တကံ သိက္ခံ ဩသာရေတွာတိ-ကား။ တံ-ထိုဥက္ခိတ္တက
 ရဟန်းကို၊ ဂပောတွာ-ခေါ်၍၊ သိမံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဒေသာပေတွာ-
 ဒေသာပေတွာ-ဒေသနာပြောစေ၍၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ (စူဠဝါကမ္မက္ခန္ဓကဉ္စ
 လာသော ကမ္မဝါစာဖြင့်၊) ဩသာရေတွာ-သံဃာဘောင်သို့ သွင်းပြီး၍၊ (**"ယေန
 ယေ ဥပသင်္ကမိသု"**၌ စပ်၊) တာဝဒေဝ ဥပေါသထောတိ-ကား။ တံ ဒီဝသမေဝ-
 သံဃာညီညွတ်ရာ ထို နေ၌သာလျှင်၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-
 ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ သာမဂ္ဂိ ဥပေါသထော-သာမဂ္ဂိဥပုသ်ကို၊
 ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏။

၄၇၆။ အမူလာ မူလံ ဂန္ဓာတိ-ကား။ မူလာ-အခြေအမြစ်မှ၊ မူလံ-
 အခြေအမြစ်သို့၊ န ဂန္ဓာ-မလိုက်မူ၍၊ တံ ဝတ္ထု-ထို ဝတ္ထုကို၊ (သံဃာ
 ကွဲပြားကြောင်း ဝတ္ထုကို၊) အဝိနိစ္ဆိနိတွာ-မဆုံးဖြတ်မူ၍၊ (**"သံဃသာမဂ္ဂိ
 ကဇရာတိ"**၌ စပ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [အမူလာ မူလံ ဂန္ဓာဝယ် အမူလာ၌ အ
 ကို ဂန္ဓာနှင့် အနက်အားဖြင့် တွဲရသည်၊ ထို့ကြောင့် **"အမူလာ"**ကို အယုတ္တ
 သမာသ်ဟု မှတ်ပါ၊] အယံ ယေ၊ ဗျဉ္ဇနပေတာတိ-ကား။ အတ္ထတော-အနက်
 အဓိပ္ပာယ်မှ၊ အပဂတာ-ကင်းသော၊ သံဃသာမဂ္ဂိတိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဗျဉ္ဇနမတ္တံ
 ပန-ဤ သဒ္ဒါမျှသို့ကား၊ ဥပေတာ-ကပ်ရောက်သော၊ (**"သံဃသာမဂ္ဂိ-ဟူ၍၊
 ဝုတ္တတိ-၏"**၌ စပ်။)

၄၇၇။ သံဃဿ ကိဇ္ဇေသုတိ- ကား။ သံဃဿ- သံဃာတော်၏၊
 ကရဏိယေသု-ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ဖြစ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊
 ဗျဉ္ဇနသုတိ-ကား။ ဝိနယမန္တနာသု-ဝိနည်းကို တိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်းတို့သည်၊

အတ္တာပေတာ၊ ဗျဉ္ဇနပေတာ။ ။**"အတ္ထ"**ဟူသည် **"သံဃသာမဂ္ဂိ"**ဟူသော
 သဒ္ဒါနှင့် လိုက်လျောသော တကယ် ညီညွတ်ခြင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊
 ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်မှ ကင်းသော သံဃသာမဂ္ဂိကို **"အတ္တာပေတာ"**ဟု ဆိုသည်၊
"အတ္ထတော+အပေတာ အတ္တာပေတာ"ဟု ပြု၊ ဗျဉ္ဇနံ သံဃသာမဂ္ဂိဟူသော သဒ္ဒါသို့+
 ဥပေတာ-ကပ်ရောက်သော သံဃသာမဂ္ဂိတည်း၊ ဗျဉ္ဇနပေတာ၊ ဆိုလိုရင်းကား တကယ်
 မညီညွတ်ဘဲ ညီညွတ်၏ဟု စကားအဖြစ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော သံဃသာမဂ္ဂိ-
 ဟူလို၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် မပါသော ထို သံဃသာမဂ္ဂိများသည် နောက်တစ်နေ့၌
 ပြန်၍ မညီမညွတ် ဖြစ်တတ်ကြပေသည်။

(ဥပ္ပန္နသု-ဖြစ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) [ပါဠိတော်၌ “**ဇာတာသု**” ဟု ထည့်ပါ။] **အတ္ထေသု ဇာတာသုတိ-ကား၊** ဝိနယအတ္ထေသု-ဝိနည်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နသု-ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ **ဝိနိစ္ဆယေသုတိ-ကား၊** တေသံ ယေဝ အတ္တာနံ-ထိုဝိနည်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကိုပင်၊ ဝိနိစ္ဆယေသု-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတို့သည်၊ (ဥပ္ပန္နသု-ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) **မဟတ္ထိကာတိ-ကား၊** (ကထံပကာရော-အဘယ်သို့ အပြားရှိသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းဟူသော၊ နရော-လူသည်၊ မဟာဥပကာရော-များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်ပါသနည်း?၊ ပဂ္ဂဟာရဟောတိ-ကား၊ ပဂ္ဂဏိတုံ-ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်လျော်ပါနည်း?။

အနာနုဝဇ္ဇော ပဌမေန သီလတောတိ-ကား၊ တာဝ-နောက်နောက် ဂုဏ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အာဒိမိယေဝ-အစဉ်ပင်၊ သီလတော-သီလအားဖြင့်၊ န ဥပဝဇ္ဇော-မကဲ့ရဲ့ထိုက်၊ **အဓေက္ခိတာစာရောတိ-ကား၊** အဓေက္ခိတာစာရော-ရှုဆင်ခြင်အပ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ (အာလောကိတ စသည်တို့၌ သမ္ပဇေဉ်ဖြင့် ဆင်ခြင်လေ့ရှိသည်၊) အာလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဥပပရိက္ခိတာစာရော-စူးစမ်းဆင်ခြင်အပ် သော အကျင့်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ စာရော-မဖုံးကွယ်အပ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ-ပြီ။

☞ **ဝိသယာတိ- ကား၊** အဘိဘဝိတွာ- လွမ်းမိုး၍၊ (“**ဘာသတိ**”၌ စပ်၊) **အနုယျုတံ ဘဏန္တိ - ကား၊** အနုညာတံ - ခွင့်ပြုအပ်သော စကားကို၊ အနုပဂတံ- အကြောင်းမှ မကင်းသော စကားကို၊ ဘဏန္တော- ပြောဆိုလျက်၊ (“**အတ္ထံ န ဟာပေတိ**”၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ အနုယျုတံ-ခွင့်ပြုအပ်သော စကားကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏။

အနုယျုတံ ဘဏံ။ “**အနုယျုတံ**”၌ အနု ရှေးရှိသောကြောင့် ယု ဓာတ်သည် အနုညာတံ အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “**အနုညာတံ**”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆန်းကြောင့် ယ ဒွေဘော်လာ၊ ဝိနည်းတော်အရ ခွင့်ပြုအပ်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိနည်းဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ်၌ အကျိုးကို မယုတ်လျော့စေတတ်ပါ-ဟူလို၊ “**ယသ္မာ ဟိ**” စသည်ကား အကျယ်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

ဥသုယာယ ဝါ-ဠုစုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ [ဤ စကားဖြင့် ဒေါသာဂတိကို ပြသည်။] အဂတိဂမနဝသေန ဝါ-ကြွင်းသော အဂတိသို့ လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာရဏာပဂတံ-အကြောင်းမှ ကင်းသော စကားကို၊ န ဘဏတိ-မပြောဆို၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ န ဟာပေတိ-မယုတ်လျောစေ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဥသုယာယ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဂတိဂမနဝသေန ဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏန္တော-ပြောသော ရဟန်းသည်၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဟာပေတိ-ယုတ်လျောစေ၏၊ ကာရဏံ-မှန်သော အကြောင်းကို၊ န ဒေတိ-မပေးနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပရိသဂတော-ပရိသတ်၌ ရောက်သည်၊ (သမာနော)၊ ဆမ္ဘတိ စေတ-တောင့်တင်းခိုင်မာ၍လည်း နေတတ်၏၊ ယေ၊ ဝေဓတိ စ-တုန်လှုပ်လည်း တုန်လှုပ်တတ်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “ပ”မပါ။] ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ ပဂ္ဂဟာရဟော-ချီးမြှောက်ခြင်းကို ထိုက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ-ပြ၏။

ဘိယျော-ထို့ထက်အလွန်၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုဖွယ်ကား၊) ကိဉ္စ-အဘယ်နည်း?၊ (ဘိယျော ဝတ္တဗ္ဗံ-ကား၊) တထေဝ ပဉ္စန္ဒိ ဂါထာ-တထေဝ ပဉ္စ အစရှိသော ဂါထာတည်း၊ တဿာ-ထို ဂါထာ၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အနုယူတံ-ခွင့်ပြုအပ်သော စကားကို၊ ဘဏန္တော-ပြောဆိုသော ရဟန်းသည်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ န ဟာပေတိ ယထာ-မယုတ်လျောစေသကဲ့သို့၊ တထေဝ-သာလျှင်၊ ပရိသာယ-၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတော-

ဆက်ဦးအံ- အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သူတစ်ပါးကို ဠုစုခြင်းဟူသော ဒေါသာဂတိကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဠုစုခြင်းမှတစ်ပါး အခြားဂတိကြောင့်ဖြစ်စေ ခွင့်ပြုအပ်သော အကြောင်းမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းကို ပြောဆိုတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့ ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကျိုးကို ဆုတ်ယုတ်စေရုံသာမက ပရိသတ်ထဲ၌ သူတစ်ပါးက မေးမြန်းသောအခါ ဘာကိုမျှ မဖြေဆိုနိုင်ဘဲ ထမ္ဘ-တစ်ကိုယ်လုံး တောင့်၍လည်း နေတတ်၏၊ ဝေဓ-တုန်တုန်လှုပ်လှုပ်လည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်၊ ခွင့်ပြုအပ်သော စကားကို ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ထို အားလုံးကို မဖြစ်စေတတ်ပါ၊ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ သံဃကိစ္စတို့၌ ချီးမြှောက်ထိုက်ပါသည်။

မေးအပ်သည်။ သမာနော-သော်၊ န စေဝ ပဇ္ဈာယတိ-တောင်တောင် ဤဤ၊
 ကြံစည်လျက်၊ မှိုင်း၍လည်း မနေရ၊ မကံ စ-မျက်နှာ မသာယာသူ၏ အဖြစ်သို့
 ရောက်သည်လည်း။ (မျက်နှာပျက်သည်လည်း။) န ဟောတိ-မဖြစ်ရ၊ ဟိ-
 မှန်၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ န ဇာနာတိ-
 မသိ၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဇ္ဈာယတိ-တောင်တောင်ဤဤ၊ ကြံစည်လျက်၊
 မှိုင်း၍လည်း နေရ၏၊ ယော-သည်၊ ဝတ္ထု-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-
 မစွမ်းနိုင်၊ သော-သည်၊ မကံ-မျက်နှာ မသာယာသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊
 ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ ယော ပန-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ အတ္ထဉ္စ-ကိုလည်း၊
 ဇာနာတိ-၏၊ ဝတ္ထု စ-ငှာလည်း၊ သက္ကောတိ-၏၊ သော-သည်၊ န ပဇ္ဈာယတိ၊
 မကံ န ဟောတိ၊ ကာလာဂတန္တိ-ကား၊ ကထေတဗ္ဗယုတ္တကာလေ-ဖြေဆိုခြင်း
 နှင့် သင့်လျော်ရာ ကာလ၌၊ (ဖြေဆိုထိုက်ဖြေဆိုသင့်ရာကာလ၌) အာဂတံ-
 ရောက်လာသော၊ ဗျာကရဏာရဟန္တိ - ကား၊ ပဉ္စဿ - ပြဿနာ၏၊
 (ပြဿနာက)၊ အတ္တာနုလောမတာယ-အနက်အဓိပ္ပာယ်အား လျော်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျာကရဏာနုစ္ဆရိကံ - ဖြေဆိုခြင်းအား လျောက်ပတ်သော
 စကားကို၊ ဝဇ္ဇောတိ-ကား၊ ဝဒန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ဝစနံ-
 စကားကို၊ ဘဏန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဝဇ္ဇော-စကား
 သည်”ဟု ပေးမည်စိုးသောကြောင့် “ဝဒန္တော”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဝစတီတိ
 ဝဇ္ဇော”ဟု ပြု၊] ရဇ္ဇေတီတိ-ကား၊ တောသေတိ-နှစ်သက်စေနိုင်၏၊
 ဝိညာပရိသန္တိ-ကား၊ ဝိညာနံ-ပညာရှိတို့၏၊ ပရိသံ-ကို၊ (“ရဇ္ဇေတီ”၌ စပ်၊)

အာစေရကမ္ပိ စ သဏောတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယဝါဒေ-
 ဆရာ၏ ဝါဒ၌၊ (“ဝိသာရဒေါ”၌ စပ်၊) အလံ ပဗေတန္တိ-ကား၊ ဝိမံသိတုံ-
 စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းငှာ၊ တံ တံ ကာရဏံ-ထိုထို အကြောင်းကို၊ ပညာယ-
 ဖြင့်၊ တုလယိတုံ-နှိုင်းချိန်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော-စွမ်းနိုင်သည်လည်းကောင်း၊
 ပဝုဏ္ဏောတိ-ကား၊ ကတပရိစယော-ပြုအပ်ပြီးသော အလေ့အကျက်ရှိသည်
 လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါသေဝနော-ရအပ်ပြီးသော အဖန်ဖန် မှီဝဲခြင်းရှိသည်လည်း
 ကောင်း၊ ကထေတဝေတိ-ကား၊ ကထေတဗ္ဗ-ပြောဆိုထိုက်သော အကြောင်း
 အရာ၌၊ (“ပဝုဏ္ဏော”၌ စပ်၊) [“တဝေ”ပစ္စည်း၏ ကံအနက်ကို ပြသည်၊]
 ဝိရုဇ္ဈိကာဝိဒေါတိ-ကား၊ ဝိရုဇ္ဈာနကုသလော-ချွတ်ယွင်းရာ ဌာန၌ ကျွမ်းကျင်
 သည်လည်းကောင်း၊ (ချွတ်ယွင်းချက်ကို သိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။)

ပစ္စတ္တိကာ ယေန ဝဇ္ဇိတိ-အစရှိသော၊ အယံ ဂါထာ-ကို၊ ယာဒိသေ-
 အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကထေတဗ္ဗေ-ပြောဆိုထိုက်သောစကား၌၊ ပရဏော-
 အဝါးဝစ္စာ လေ့လာပြီးသည်၊ (ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ၊) တံ-ထို စကားကို၊
 ဒဿေတံ-ငှာ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊
 ဧတ္ထ-ဤ ဂါထာ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ယာဒိသေန-သော၊ ကထိတေန-
 ပြောဆိုအပ်သော စကားကြောင့်၊ ပစ္စတ္တိကာ စ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော
 ရန်သူတို့သည်လည်း၊ နိဂ္ဂဟံ-နှိပ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်
 ကုန်၏၊ မဟာဇနော စ-များစွာသော လူအပေါင်းသည်လည်း၊ သညာပန-
 နားလည်စေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ သညတ္တိ-နားလည်စေ
 အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အဝဇ္ဇောဓနံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ
 အတ္ထော၊ ယဉ္ဇ-အကြင် စကားကိုလည်း၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုအပ်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သကံ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အာဒါယံ-ယူအပ်သော အယူဝါဒကို၊
 အတ္တနော-၏၊ အာစရိယဝါဒံ-ဆရာ၏ ဝါဒကို၊ န ဟာပေတိ-မယုတ်လျော့
 စေ၊ [“သကံ အာဒါယံ” ကို “အတ္တနော အာစရိယဝါဒံ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊]
 ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ-အကြင် ဝတ္ထုကြောင့်၊ အဓိကရဏံ-အဓိကရိုက်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-
 ပြီ၊ တဒနုရူပံ-ထို ဝတ္ထုအားလျောက်ပတ်သော၊ အနုပဿာတကရံ-ကပ်၍
 နှိပ်စက်ခြင်းကို မပြုတတ်သော၊ ပဉ္စ-ကို၊ ဗျာကရမာနော-ဖြေဆိုလတ်သော်၊
 တာဒိသေ-သော၊ ကထေတဗ္ဗေ-၌၊ ပရဏော ဟောတိ၊ ဣတိ (အတ္ထော)။

ဒုတေယျကမ္မေသု အလန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ ဒုတင်္ဂေဟိ-
 တမန်သည်၏ အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ-ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 သံဃဿ-၏၊ ဒုတေယျကမ္မေသု-တမန်သည်၏ အလုပ်တို့၌၊ သမတ္ထော-

အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိ။ ။အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိတိ သောတာ စ ဟောတိ၊ သာဝတာ
 စ၊ ဥဂ္ဂဟောတာ စ၊ ဓာရေတာ စ၊ ဝိညာတာ စ၊ ဝိညာပေတာ စ၊ ကုသလော စ
 သဟိတာ သဟိတဿ၊ နော စ ကလဟကာရဏောတိ (နှုတ်မှာ စကားကို ကောင်းစွာ
 နားထောင်တတ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း ပြောတတ်၊ သင်ယူတတ်၊ မှတ်သားတတ်၊
 ကိုယ်တိုင်လည်း သိတတ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း သိစေတတ်၊ ပြေပြစ် မပြေပြစ်၌
 ကျွမ်းကျင်၊ ရန်မဖြစ်တတ်) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိ၊-ဋီကာ။

စွမ်းနိုင်၏။ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ဥဂ္ဂဏှာတိ-သင်ယူတတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမုဂ္ဂဟော-မည်၏။ [**“သံ+ဥဂ္ဂဟော”**ဟု ခွဲ၊ သံကို **“သုဋ္ဌ”**ဟု ဖွင့်သည်။] ဣဒံ-ဤ အနက်သည်။ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ယထာ နာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ အာဟုနံ-ပေးလှူအပ်သော ဆွမ်းကို၊ အာဟုတိပိဏ္ဍံ-ပေးလှူအပ်သော ဆွမ်းကို၊ သမုဂ္ဂဏှန္တိ (ယထာ)-ကောင်းစွာ ခံယူကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပီတိသောမနဿဇာတောနေဝ-ဖြစ်သော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ သံဃဿ-၏၊ ကိစ္စေသု-ကိစ္စတို့၌၊ ဝါ-တို့ကို၊ သမုဂ္ဂဟော-ကောင်းစွာ ခံယူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)သံဃဿ-၏၊ ကိစ္စေသု-တို့တွင်၊ တဿ တဿ ကိစ္စဿ-ထိုထို ကိစ္စကို၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော-ခံယူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [လှူလာသော ဆွမ်းကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ခံယူသကဲ့သို့ သံဃာ၏ ကိစ္စကို ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူတတ်သည်။] **ကရံ ဝဇ္ဇာတိ-ကား၊** ဝစနံ-ကို၊ ကရောန္တော-လိုက်နာရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **န တေန မညတိတိ-ကား၊** တေန ဝစနကရဏေန-ထိုသို့ စကားကို လိုက်နာရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ-သည်၊ ကရောမိ-ပြုရ၏၊ သံဃဘာရံ-သံဃာတဝန်ကို၊ နိတ္ထရာမိ-ထုတ်ဆောင်ရ၏၊ ဣတိ-သို့၊ မာနာတိ မာနံ-မာန၊ အတိမာနကို၊ (မာန၊ လွန်ကဲသောမာနကို) န ဇေယျေတိ-မဖြစ်စေ။

အာပဇ္ဇတိ ယာဝတကောသု ဝတ္ထုသုတိ - ကား၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇမာနော-ရောက်လတ်သော်၊ (ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်) ယတ္ထကောသု-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-တို့ကြောင့်၊ (မေထုန်မှီဝဲခြင်း စသော ဝတ္ထုတို့ကြောင့်) အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ **အာပတ္တိယာ ဟောတိ ယထာ စ ဝုဋ္ဌိတိ-ကား၊** တဿာ စ အာပတ္တိယာ-ထို အာပတ်မှလည်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (လူဝတ်လဲခြင်း၊ ပရိဝါသဆောက်တည်ခြင်း၊ ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်) ဝုဋ္ဌာနံ-ထမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ [**“ဝုဋ္ဌိတိ”**ကို **“ဝုဋ္ဌာနံ”**ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့ စာအုပ်၌ အာပတ္တိယာ မပါဘဲ **“ဟောတိ ယထာ စ ဝုဋ္ဌိတိ”**ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်ရင်း၌ အာပတ္တိယာ ပါသောကြောင့် ပါမှ ကောင်းသည်။] **ဧတေ ဝိဘင်္ဂါတိ- ကား၊** ယေသု ဝတ္ထုသု- အကြင် ဝတ္ထုတို့ကြောင့်၊ အာပဇ္ဇတိ-အာပတ်သို့ ရောက်၏၊ ယထာ စ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ဝုဋ္ဌာနံ - အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣမေသံ အတ္တာနံ-

ကဏ္ဍ]

ကောသမ္ပကက္ခန္ဓကအဖွင့်

၃၆၅

ဤအနက်တို့ကို၊ (အာပတ်သင့်ခြင်း၏အကြောင်း၊ အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို၊) ဇောတကာ-ထွန်းပြတတ်ကုန်သော၊ (ထိုအနက်ကို ပြတတ် ကုန်သော၊) ဇော ဝိဘင်္ဂါ-ဤ ဝိဘင်းတို့သည်၊ (**"သွာဂတာ"**၌ စပ်၊) ဥဘယသ္မာတိ-ကား၊ ဥဘယေ-နှစ်ပါးစုံကုန်သော၊ (ဇော ဝိဘင်္ဂါ-တို့သည်၊) အဿ-ထို ရဟန်း၏ (နှုတ်၌၊) (သံဃာ့အလယ်ဝယ် ချီးမြှောက်ထိုက်သော ရဟန်း၏ နှုတ်၌၊) သွာဂတာတိ- ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ အာဂတာ- လာကုန် သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနပဒဿ ကောဝါဒေါတိ** - ကား၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကာရဏကုသလော-အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [**"ပဒ"**ကို **"ကာရဏ"**ဟု ဖွင့်သည်။]

ယာနိ စာစရန္တိ-ကား၊ ယာနိ စ ဘဏ္ဍာနကရဏာဒိနိ-အကြင် ငြင်းခုံမှု ကို ပြုခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကိုလည်း၊ အာစရန္တော-ပြုကျင့်လတ်သော်၊ (ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တဇ္ဇနိယကမ္မာဒိဝသေန-တဇ္ဇနိယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိဿာရဏံ-သံဃာ့ဘောင်မှ ထွက်သွားစေအပ် သည်၏အဖြစ်သို့၊ (နှင်ထုတ်ခံရခြင်းသို့၊) ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ [**"ကာရဏာဒိနိ"** ဟု အချို့ စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ဘဏ္ဍာနနှင့် တွဲရာ၌ **"ကာရဏာဒိနိ"**ရှိမှ ကောင်းသည်၊] **ဩသာရဏံ တံ ဝုသိတဿ ဇန္တုနောတိ**-ကား၊ တံ ဝတ္တံ- ထို ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝုသိတဿ-ကျင့်သုံးသော၊ ဇန္တုနော-သတ္တဝါကို၊ (ရဟန်းကို၊) ယာ ဩသာရဏာ - အကြင် သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ - ပြုထိုက်၏၊ ဇောမ္ပိ-ဤ နှစ်မျိုးသော နိဿာရဏ၊ ဩသာရဏကံကိုလည်း၊ (ဝိဘင်္ဂိကောဝိဒေါ-ဝိနည်း၌ ကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဇာနာတိ-၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ကောသမ္ပကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

သမန္တပါသာဒိကာယ-သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၌၊
မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ-မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၏အဖွင့် အဋ္ဌကထာသည်၊
သမတ္တာ-ပြီးပြီ။

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

**သိဇ္ဈိတ္ထ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ၊
မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။**

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ-မဟာဝါခေါ၊ ဝိနည်းတော်၏၊ ဟောဖော်မြွက်ဟ၊ အနက်ပြသည်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ကျမ်းရွှေစာ၏၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အလာ၊ ပို့ချကာဖြင့်၊ သေချာစနစ်၊ ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော၊ ဒေသဘာသာယ-တိုင်းရင်းမြန်မာ၊ အဓိဘာသာဖြင့်၊ သင်္ခတာ-တစ်သန့် တစ်သန့်၊ အကန့် ကန့်လျက်၊ ခံခံ စီရရီ၊ တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-ဘာသာဋီကာ၊ အမည်သာ သည်၊ မှီရာသိပ်သည်း၊ နိဿရည်းသည်လည်း၊ သိဇ္ဈိတ္ထ ဘော-ထောင့်သုံးရာ ဝယ်၊ ခုနစ်ခုကြွယ်သည်၊ နှစ်ဆယ်နှစ်တွင်း၊ ကျွတ်သီတင်၏၊ လမင်းပေါ်ထွက်၊ ဆန်းသုံးရက်၌၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ၊ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

ဤကျမ်းစာကို ပို့ချမပြီးမီ လေးရက်လောက်က အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာလည်း ပို့ချ၍ ပြီးစီးခဲ့ပါပြီ။ ဤ ကျမ်းကြီး သုံးကျမ်းကို နေ့စဉ် မှန်မှန် ဇွဲသန်သန်ဖြင့် စိတ်မာန် မကျအောင် ကြိုးစားရသော ဝီရိယမှာ အခြေခံ ဉာဏ်အမြော်အမြင် မပါလျှင် မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ အပြီးရောက်အောင် ထောက်ကူမည် မဟုတ်ပါ။ အမြော်အမြင်မှာလည်း သာသနာတော်တစ်သက် နောက်ထပ် မပေါ်ထွက်သမျှ အမှီပြုရန်ကြံဖို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်...

**ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ၊
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။**

ဣတောပိ-အများမှီးလောက်၊ ခရီးရောက်၍၊ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ၊ ဤ ဘာသာ ဋီကာထက်လည်း၊ သုခသမ္ပတာ-ကြည့်ရှုပို့ချ၊ လွယ်ကူလှသဖြင့်၊ အားရဖွယ် တောင်း၊ အကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ အညာ-ဝိနည်းမဟာဝါ၊ ဋ္ဌကထာ၏၊ မှီရာကျစ်လစ်၊ ဋီကာသစ်တစ်မျိုးသည်။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေထ-ပညာလိုလား၊ နောက် နောက်သားတို့၊ ကြိုးစားရစ်သော်၊ အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့၊ တဿာ-ထိုသို့ ဖြစ်ရစ်၊ ဋီကာသစ်၏၊ ဩကာသံ ပဒါနာယ-ထွန်းတောက်တင့်ရေး၊ အခွင့်ပေး ခြင်းငှာ၊ အယံ - လပေါင်း များမြောက်၊ ငွန်အားဆောက်မှ၊ ထွန်းတောက် ထွက်လာ၊ ဤ ဋီကာသည်၊ အန္တရဓာယတံ-ရိုးရာမတဲ၊ တိုးကာငဲ့၍၊ ကပ်ဖဲ့ မနေ၊ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

အကျိုးရှိမှ ကျေးဇူးသိ။ ။ လောက၌ မိဘ ဆရာနှင့် မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်းတို့သည် သားသမီးနှင့် တပည့် မိတ်ဆွေတို့ကို ကောင်းစားစေလို ကြီးပွားစေလိုသော ဆန္ဒရှိကြသည်အားလျော်စွာ မိမိတို့ တတ်နိုင်သမျှ ကျေးဇူး ပြုကြပေသည်။ ထိုသို့ ကျေးဇူးပြုပေးကြသော်လည်း ထို ကျေးဇူးကို သူတို့ ညံ့သည့်အတွက် မခံစားရသော သားသမီး တပည့် မိတ်ဆွေများသည် ထို မိဘ ဆရာ မိတ်ကောင်းများ၏ ကျေးဇူးကို မသိကြ၊ ကျေးဇူးရှင်ဟု သဘော မထားနိုင်ကြ၊ မိမိကား ဆရာသမားတို့၏ ကျေးဇူးတော်ကို အပြည့်အစုံ ခံစားရသဖြင့် ကျေးဇူးကြီးမားကြောင်းကို သိရပေသည်။ ထို ကျေးဇူးတော်များကို ပြန်၍ ဆပ်ဖို့ရန်မှာ ဆရာတော်များ၏ အနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်သော စာပေပို့ချ ကျမ်းစာရေးသားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

**သမ္ဗုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ဗုဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညျတံ။**

ယေသံ ထေရာနံ-အထက်ဆောင်၊ နေအသွင်သို့၊ မြေပြင်ထင်ရှား၊ အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ဗုဂ္ဂဟိတော-အထူး စောင့်ရှောက်၊ ချီးမြှောက် အပ်သော၊ အဟံ-ငါသည်။ သိက္ခိတော-ရေးနည်းသားနည်း၊ ပို့ချနည်း၌၊ သိပ်သည်းသေသပ်၊ သင်ယူအပ်သော အတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဂန္ထကာရေပိ- ခုခေတ်နောင်သား၊ အကျိုးများဖို့၊ ရေးသားကြိုးကုတ်၊ ကျမ်းပြုခြင်း အလုပ်၌ လည်း၊ ပကတညျတံ-သဘောသက်၊ ရှေးထုံးစံကို၊ အမှန်သိမြင်၊ ကျမ်းကျင် သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော+အမိ-ခေတ်ခါအလျောက်၊ လေးစားလောက်အောင်၊ မဖောက်မသွေ၊ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ-ကျေးဇူးတော်ရင်၊ ဂုဏ်အင် ကြီးမား၊ ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား၊ သမ္ဗုဇယာမိ-ကျမ်းစာရေးသား၊ ကောင်းမှုများဖြင့်၊ လေးစားကော်ရော်၊ ပူဇော်ပါသတည်း။

**စတုစွက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။**

စတုစွက္ကံ-သမ္ဗုတ္တိစက်၊ လေးချက်စုပေါင်း၊ စက်ခေါင်းလေးခုလည်း ပါရှိ ထသော၊ ဗလပရိဂ္ဂဟံ-ရန်ပေါင်းခွင်းဖြူ၊ ငါးဦးမိုလ်တို့၊ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်၊

၃၆၈

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

အုပ်ချုပ်အပ်ထသော၊ ယာနံ-အသွားလျင်လျင်၊ အများတင်လည်း၊ အားအင်
 ခိုင်ဖြိုး၊ မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို၊ ဝတ္တိယာန-မတိမ်းမစောင်း၊
 လည်စေကြောင်းဖြင့်၊ ကောင်းစွာအစဉ်၊ မောင်းကာနှင်၍၊ အမတ် ပါရံ-
 ဤ ဘက်မှာနေ၊ အားလုံးသေလျက်၊ ဟိုပြေရောက်မှ၊ ဘေးကင်းရမည့်၊
 အမတ်ခေါ်၊ နေပြည်တော်သို့၊ ယာနာယ-ကိလေသာဟူ၊ ရန်သူပစ်ဖောက်၊
 ဗုံးအမြောက်တို့၊ မကြောက်မနား၊ အရောက်သွားခြင်းငှာ၊ ပုရိသကာရိယံ-
 ယောက်ျားမှန်က၊ ပြုရဲရမည့်၊ ကမ္ဘာလက်ရိုး၊ လုံ့လမျိုးကို၊ ကသံ-ငါးဦး
 ဗိုလ်ချုပ်၊ အဖော်လုပ်၍၊ မဆုတ်ရစေ၊ ပြုလုပ်ရပေအံ့သတည်း။

မဟာဝါအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ
 ပြီးပြီ။

